

การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์
ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย
สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

จรรยาพร แดงโชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2558

**An Application of Contemplative Education Process and Social Media
Network for Enriching Knowledge and Skills Needed
for Parents on Child Development of Private Kindergarten Schools
in Nonthaburi Province**

Jarouyporn Dangchot

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Doctor of Education,
Department of Education Management College
Dhurakij Pundit University**

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้เขียน	จรรยาพร แดงโชติ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อทดลองใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี การดำเนินการวิจัย ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การประมวลความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย โดยศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบการใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนากระบวนการจิตตปัญญาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัยพบว่า 1) สาระความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีครอบคลุม 11 เรื่อง 2)การทดลองใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 1) สร้างความสัมพันธ์ 2) ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ 3) สนทนา 4) สะท้อนความคิด 4) การส่งข้อความรู้ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook พบว่าผู้ปกครองทั้ง 2 กลุ่มกด Like อยู่ระหว่าง 10 - 23 ครั้ง และแสดงความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 1-20 ความ

คิดเห็น ทั้งนี้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีนัยยะสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

Thesis Title	An application of Contemplative Education Process and Social Media Network for Enriching Knowledge and Skills Needed for Parents on Child development of Private Kindergarten Schools in Nonthaburi Province.
Author	Jarouyporn Dangchot
Thesis Advisor	Associate Prof. Uthai Boonprasert, Ph.D.
Department	Doctor of Philosophy Program in Education Management
Academic Year	2013

ABSTRACT

This research aims at 1) the study of essential knowledge and skills needed in child development for parents in kindergarten school. 2) the study of needs for promotion of knowledge and essential skills in child development for parents in Nonthaburi private kindergarten schools 3) Application of contemplative education process and social media network for promotion of knowledge and essential skills needed. The research process consists of 1. Identification of knowledge and skills of child development for parents. 2. Study of existing situation of knowledge and essential skills promotion for parents in Nonthaburi private kindergarten schools 3. Design of an integrated application of contemplative education process and social media network for knowledge and essential skills promotion for parents in Nonthaburi private kindergarten schools, and 4. An application of contemplative education process and social media networking for parents in Nonthaburi private kindergarten schools.

The research results show that 1) Knowledge and skill in child development for parents in Nonthaburi private kindergarten schools cover 11 items. 2) Enriching knowledge and skills need for parent on child development of private kindergarten schools with promoting of knowledge and essential skills in curriculum, schooling, discipline, child care, disease by teacher and parents meeting or communication books. 3) An application of contemplative education process and social media network for enriching knowledge and skills needed for

parents 3.1) An application of contemplative education process consists of 1. Building rapport: Readiness and trust 2. Creation of mindful awareness and communication 3. Sharing and open discussion of knowledge and experiences 4. Reflective-thinking 3.2) In transferring knowledge through Facebook, parents of 2 trial groups expressed better learning both knowledge and skills after workshop, and pressed “LIKE” 10-23 times and gave comments 1-20 comments.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ซึ่งให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ ด้วยความห่วงใยและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอน ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา ชื่นเกษม ดร. ปรียานุช สดาวรรณิ คณะกรรมการสอบคณิศ์นิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการจัดทำคณิศ์นิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอขอบคุณ ผู้บริหาร โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี โรงเรียนอนุบาลดวงใจ รวมถึงคณะครูและผู้ปกครองที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ และขอบคุณ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่น พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อชวณ อยู่สบาย นาวาอากาศโทสุขวิทย์ อยู่สบาย นายจรรรัตน์ แก้วปลั่ง นางศิริพิมพ์ ศิริสันติสกุล นายพีรพัฒน์ แก้วปลั่ง นายสันติ ศิริสันติสกุล นางสาวณัฐญา แสงดีแน่น และนางสาววรรณี ปลั่งประมุท ซึ่งเป็นสามีและลูกๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา ตลอดจนคณะครูโรงเรียนอนุบาลดวงใจที่คอยให้กำลังใจ และให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จทั้งด้านการศึกษาและการปฏิบัติงานในโรงเรียน

จรายพร แดงโชติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามนำสำหรับการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาในการดำเนินงาน.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	12
2.1.1 ความหมายและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	12
2.1.2 ขอบข่ายพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	13
2.1.3 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย.....	14
2.1.4 จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย.....	21
2.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย.....	22
2.2.1 แนวคิดของเฟรอเบล (Froebel).....	22
2.2.2 แนวคิดของมอนเตสซอรี (Maria Montessori).....	23
2.2.3 แนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟ (Waldorf Education).....	26
2.2.4 แนวคิดหลักสูตรไฮ / สโคป (High /Scope Curriculum).....	27
2.2.5 แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach).....	28
2.2.6 แนวคิดการสอนแบบโครงการ (The Project Approach).....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.7 แนวคิดการสอนภาษาโดยองค์รวม (Whole Language Approach)	31
2.2.8 แนวคิด MOTAL โปรแกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กอนุบาล.....	32
2.2.9 แนวคิดการศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-Humanist Education).....	32
2.3 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	37
2.3.1 ความหมายและขอบข่ายของพัฒนาการเด็กปฐมวัย.....	37
2.3.2 การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	46
2.3.3 หลักการเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	47
2.3.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	48
2.3.5 การส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย.....	49
2.3.6 การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย.....	52
2.3.7 วิธีการส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย.....	57
2.3.8 กิจกรรมความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับ โรงเรียน.....	58
2.3.9 การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับ ผู้ปกครอง.....	59
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตตปัญญาศึกษา.....	61
2.4.1 ความเป็นมาของจิตตปัญญาศึกษา.....	61
2.4.2 ความหมายของจิตตปัญญาศึกษา.....	64
2.4.3 จิตตปัญญาศึกษาในมุมมองการศึกษาจิตตปัญญาศึกษา.....	71
2.4.4 กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด.....	74
2.4.5 การฝึกปฏิบัติตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา.....	77
2.4.6 หลักการในแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อการประยุกต์ใช้.....	79
2.5 เครื่องข่ายสังคมออนไลน์.....	82
2.5.1 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	82
2.5.2 เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการจัดการศึกษา.....	86
2.5.3 วิธีการประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.6 การจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	95
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
2.7.1 งานวิจัยในประเทศ.....	97
2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	99
3. การดำเนินการวิจัย.....	101
3.1 วิธีดำเนินการวิจัย.....	101
แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	103
ขั้นตอนที่ 1 ประมวลความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญและจำเป็น สำหรับ พ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี.....	104
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้าน พัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาล เอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	105
ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับ ผู้ปกครอง.....	110
ขั้นตอนที่ 4 ทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและ เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และ ทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน อนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน.....	111
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
4.1 ผลการประมวลความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อ แม่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัด นนทบุรี.....	115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการ เด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนใน จังหวัดนนทบุรี.....	128
4.3 ผลการออกแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่าย สังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการ ของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนใน จังหวัดนนทบุรี.....	149
4.4 สรุปผลการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและ เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และ ทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน อนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	172
5. สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	180
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	180
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	186
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	192
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	193
บรรณานุกรม.....	194
ภาคผนวก.....	204
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	205
ข แบบนำสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย.....	207
ค ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC).....	220
ง แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาวุโสเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้และ ทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	222

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
จ แบบนำเสนอสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทานและผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ในระดับดีมาก เรื่องสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้ และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย.....	232
ฉ รายงานกรณีศึกษาโรงเรียนพระราชทานและโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3).....	236
ช แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	270
ซ รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	276
ฌ รายงานผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการจัดกลุ่มสนทนา.....	332
ญ สำเนาหนังสือประกอบการวิจัย.....	343
ฎ ข้อความรู้ 11 ข้อใหญ่ 33 ข้อความรู้ย่อยในการส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook.....	338
ด การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	374
ต สรุปรายการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	417
ถ คู่มือการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	456
ประวัติผู้เขียน.....	480

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แนวทางการฝึกปฏิบัติทางจิตตปัญญาศึกษา.....	78
2.2 ในจังหวัดนนทบุรีมีโรงเรียนจำแนกตามอำเภอที่ตั้ง.....	91
2.3 รายชื่อโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	92
2.4 รายชื่อและจำนวนนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2555.....	95 96
2.5 รายชื่อและจำนวนนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2555.....	96
3.1 รายชื่อโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัย.....	106
4.1 ตารางแสดงประมวลข้อความรู้และทักษะที่สำคัญตามลำดับความสำคัญ.....	116
4.2 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็ก ระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	117
4.3 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับ ปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	177
4.4 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กระดับ.....	118
4.5 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้ที่เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมี ส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้ และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	119
4.6 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับ ปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิปฐมวัยที่ ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	121
4.7 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัด ของโรงเรียนที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	122
4.8 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของ เด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ...	125
4.10 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของ เด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ...	125
4.11 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับ ปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	126
4.12 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	128
4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	129
4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	129
4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	130
4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์.....	130
4.17 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความสำคัญในการ ส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจและเรื่องพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย และวิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน.....	131
4.18 เรื่องอื่นๆ ที่ควรเพิ่มเติม.....	132
4.19 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีทักษะที่สำคัญและ จำเป็นในการส่งเสริมและอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับการพัฒนา ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน.....	133
4.20 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติหรือจัดทำใน โรงเรียน ในปัจจุบัน.....	134
4.21 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้ในเรื่องอื่นๆ ที่เห็นควรมี เพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองในปัจจุบัน.....	136

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.23 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่โรงเรียนควรจัดเสริมให้ผู้ปกครอง ควรปฏิบัติเพิ่มเติม.....	137
4.24 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการให้ความรู้เรื่องการจัดการเรียน การสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันจำแนกตามรายชื่อ..	139
4.25 ตารางแสดงความคิดเห็นการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองใน การมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	140
4.26 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	142
4.27 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	142
4.28 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านสังคม ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	143
2.29 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	144
4.30 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้าน สติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	144
4.31 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านภาษา ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	145
4.32 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ.....	145
4.33 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้าน ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบันจำแนกตามรายชื่อ.....	146
4.34 แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการจัดปัญหาศึกษา สถานที่ โรงเรียนอนุบาลดวงใจ.....	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.35 แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา สถานที่ โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	153
4.36 กำหนดการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook สารความรู้ เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยใน 11 หัวข้อความรู้ และ 33 ข้อความรู้ ย่อสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี.....	154
4.37 ปฏิทินกำหนดการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook...	
4.38 ขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1.....	157
4.39 ขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2.....	158
4.40 ขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3.....	163
4.41 ข้อความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย.....	167
4.42 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนความรู้ ความ เข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะพัฒนาการ โรงเรียนอนุบาล ดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	172
4.43 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนา เด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัย นนทบุรี ในระยะก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการและหลังการประชุมเชิง ปฏิบัติการ.....	179
4.44 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ต่อการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่าย สังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับ ปฐมวัย.....	180
5.2 ตารางแสดงความคิดเห็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยของโรงเรียนอนุบาล ดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	184
5.1 ตารางแสดงการกด LIKE เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยของโรงเรียนอนุบาล ดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี.....	184

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนภาพวงล้อของการเรียน.....	67
2.2 ลักษณะการประยุกต์ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในวงการการศึกษา.....	71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีและเหมาะสมกับอายุ สามารถกระตุ้นและสนับสนุนการเจริญเติบโตของสมอง ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อสติปัญญาและความประพฤติของเด็ก ซึ่งจะเป็นรากฐานในการคิด การประพฤติตน และสุขภาพของวงจรชีวิตของคน นั้น ๆ ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงปฐมวัยจะมีผลต่อระบบสมองที่ทำให้เด็กสามารถรับรู้ กล่าวได้ว่าเด็กได้รับผลกระทบโดยตรงจากประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงปฐมวัย (Elliot, 2002, p. 14) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กในระดับปฐมวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสติปัญญา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่เด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้เด็กได้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536, น. 551) ดังนั้นผู้จัดการศึกษาปฐมวัยจึงจำเป็นต้องมีความรู้ มีทักษะและมีความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัย เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีผู้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง พบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ (Sheridan, S. M., Marvin, C. A., Knoche, L. L., & Edwards, C. P., 2008, pp. 149-172)

1) การมีส่วนร่วมของ พ่อ แม่ ครอบครัวยังมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2) นักเรียนที่พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสนุกสนานกับการเรียน และครูเอาใจใส่ต่อนักเรียนมากขึ้น เพราะผู้ปกครองได้ติดต่อกับครู บ่อยๆ นักเรียนส่วนมากมีความรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวมีประโยชน์ต่อตัวเขา คือรู้ว่าพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวให้ความสนใจต่อการศึกษของเขาและความสำเร็จในการเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง คือ

1) พ่อ แม่ ผู้ปกครองจำนวนมากได้เพิ่มทักษะและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาทั่วไปสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มพูนทักษะเท่านั้น แต่ได้ทำให้เขาสามารถช่วยเรื่องการเรียนของลูกที่บ้านได้ด้วย นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจในระบบการบริหารโรงเรียนมากขึ้น

2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์และเจตคติในทางบวกต่อโรงเรียนและครู ทำให้มี “บรรยากาศเปิด” ที่ทุกฝ่ายสามารถอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร กำหนดปัญหาและความต้องการของตนเอง และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ถ้าหากสามารถบริหารการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสมแล้ว การบริหารก็จะเกิดเป็นผลดีมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่สำคัญ มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นบุตร หลานของตน แต่ที่ผ่านมา การจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยมีปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การที่ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในครอบครัวซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองยังขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย จึงมักหันไปเน้นการสอนให้อ่านออก เขียนได้ มากกว่าการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543, น. 49) ตามหลักการพัฒนาสำหรับเด็กระดับปฐมวัยตามที่ควรจะเป็น

จากผลการประเมินการจัดบริการเด็ก 3-5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, น. 8) ได้พบว่า การจัดบริการเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) ค่อนข้างคุณภาพ ทั้งด้านการบริหารและจัดการ ขาดคุณภาพในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การเรียนรู้โดยการท่องจำ ไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิด มีการจัดหลักสูตรที่ตายตัว มีการเร่งสอนอ่านเขียน คัดเลข เพื่อให้สอบเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) รวมทั้งการที่พ่อแม่ไม่มีโอกาสเรียนรู้การเป็นพ่อแม่ที่ดีและมีกลวิธีรักลูกในทางที่ถูกต้อง พ่อแม่จำนวนหนึ่งยังเข้าใจผิดในเรื่องการเลี้ยงลูก

ด้วยเหตุนี้ในอดีตบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กระดับปฐมวัย จึงกลายเป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียวเป็นสำคัญ จึงเป็นสิ่งที่น่าคิดว่าจะทำอย่างไรการจัดการศึกษาปฐมวัย จะสามารถช่วยให้พ่อแม่ ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญได้เข้าใจและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของบุตรหลานของตน ซึ่งพ่อแม่สามารถเป็นครูที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกได้ (เขาวภา เดชะคุปต์, 2542, น. 15)

การส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนอนุบาลที่สามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้เข้าใจและได้มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรหลานของตน ประกอบกับผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่มีกระบวนการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นระบบ ที่จะช่วยให้ผู้ปกครอง มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและความมั่นใจในการมีส่วนร่วม ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม

ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยเฉพาะ โรงเรียนอนุบาลของไทยนั้น เมื่อผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดทักษะที่จำเป็น ก็มักจะขาดความมั่นใจและขาดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรหลานของตน ดังนั้นการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นด้านพัฒนาการให้กับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยนี้ จึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถตลอดจนมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น (นภเนตร ธรรมบวร, 2549, น. 30)

จากการศึกษาเรื่องแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาพบว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่พร้อมด้วยศีลและสมาธิ บ่มเพาะความเปิดกว้างทางจิตใจและกิริยาที่อ่อนน้อมถ่อมตน เปิดกว้างต่อความหลากหลาย ต่อการรับฟังอย่างลึกซึ้ง เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่สามารถละวางตัวตนสามารถอยู่กับปัจจุบัน และการน้อมนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ มาสู่ใจและใคร่ครวญไตร่ตรองด้วยตนเองได้ ซึ่งจะเป็นรากฐานของความรู้ที่แท้ มีปัญญาที่สามารถมองเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง เห็นถึงความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง ไม่คงที่ และในที่สุดนำไปสู่การตระหนักรู้และการละวางอัตตาได้ เป็นกระบวนการศึกษาที่ให้คุณค่าแก่ภูมิปัญญาอันหลากหลาย ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ร่วมกันบนฐานของกัลยาณมิตร (ศูนย์จิตตปัญญาศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล, 2553, น. 49)

การเรียนรู้เชิงจิตตปัญญาศึกษา สามารถใช้กระบวนการที่คำนึงถึงความเหมาะสมต่อศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ที่มีบริบทชีวิตที่แตกต่างกันเป็นหลักได้ เนื่องจากการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาด้านในจิตและมโนสำนึก เป็นการเรียนรู้ในระดับลึก เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับกระบวนการที่ต้นที่ต้องอาศัยการมีประสบการณ์ตรงของผู้เรียน จึงมักจะมีก่นำเอาการปฏิบัติภาวนาด้านศาสนา และกระบวนการทางศิลปะ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมาก เช่น การปฏิบัติสมาธิภาวนา โยคะ ไท้ชีจวน การเขียนพู่กันจีน การจัดดอกไม้ ศิลปะและการละคร (ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, น. 47)

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เป็นแนวคิดที่มีการสร้างกระบวนการบูรณาการ โดยนำกระบวนการและวิธีปฏิบัติของศาสนาและความเชื่อต่าง ๆ ที่เคยใช้และประสบความสำเร็จมาแล้วในอดีต มาปรับและประยุกต์ใช้ในการ “ให้คุณค่าใหม่” ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และการพัฒนา ด้านในของผู้เรียนในสังคมยุคปัจจุบัน (ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, น. 26-27)

อีกอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบันที่นิยมใช้กันมาก คือ การใช้ชีวิตบนโลกอินเทอร์เน็ต ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ได้เปิดโอกาสการติดต่อสื่อสารให้กว้างขวาง ทั้งระหว่างบุคคลต่อบุคคล องค์กรต่อองค์กร องค์กรต่อสาธารณะ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจอุตสาหกรรม การบริหารจัดการ การศึกษา การบริการ สาธารณสุข ฯลฯ ก็มีการประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพสูง เช่น การประชุมผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บและโปรแกรมต่าง ๆ ที่มีให้เลือกใช้ได้ สามารถสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้เกิดสิ่ง ที่สร้างสรรค์

แนวคิดเรื่องเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าใช้ได้สะดวกมาใช้ เพื่อดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันเป็นเครือข่ายเพื่อการให้ได้แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร Social Network จึงเป็นระบบเครือข่ายการติดต่อสื่อสารที่เชื่อมต่อซึ่งกันและกัน ในสภาวะแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน เป็นเว็บไซต์เครือข่ายหรือความสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่มคนที่มีความสนใจ หรือมีกิจกรรมร่วมกัน บริการผู้ใช้งานในข้อมูลส่วนตัว เป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างบุคคลและบริการเสริมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย โดยให้บริการผ่านหน้าเว็บ และให้มีการตอบโต้กันระหว่างผู้ใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ต

เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีจุดเด่นหลัก คือช่วยเรื่องการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ สื่อสารได้ในวงกว้างได้หลายรูปแบบ ทั้งข้อความ รูปภาพ วิดีโอ สามารถสื่อสารกับคนที่มีความชื่นชอบสนใจในเรื่องเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือรวมตัวกันทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ Social Network เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็วและเป็นช่องทางการสื่อสารได้ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำมาใช้ทางด้านธุรกิจ โปรโมทตนเอง โปรโมทสินค้า องค์กรหรือบริษัท รวมถึงใช้เป็นช่องทางสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า สร้างกิจกรรมหรือพูดคุยตอบข้อซักถามถึงสินค้าและบริการ ทำให้เรามีอีกช่องทางในการสื่อสารกับลูกค้าได้

เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ชนิดหนึ่งที่เหมาะสำหรับติดต่อ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นที่นิยมแพร่หลาย ทั้งในการติดต่อสื่อสารในการศึกษาและในเชิงธุรกิจ ใช้กันแพร่หลายมากและสะดวกในการใช้ มีผู้ใช้ประจำกว่าพันล้านบัญชี หรือคิดเป็นอัตราส่วน 1 ใน 7 ของคนทั้งโลก ชื่อของเฟซบุ๊กนั้นมาจากชื่อเรียกของสมุดที่สถาบันอุดมศึกษา ที่มอบให้กับผู้เรียน เมื่อเลิกเรียน โดยเฉพาะในคณะบริหารธุรกิจในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา เพื่อช่วยให้

สามารถรู้จักผู้อื่นได้มากขึ้น เมื่อพัฒนาเป็นเว็บไซต์ก็สามารถเชื่อมต่อการสื่อสารกันได้เป็นอย่างดี มีลักษณะ Social Networking Service (SNS) และเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายอีกมาก ดังนั้น การดำเนินชีวิตสำหรับคนยุคปัจจุบัน เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) จะมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น และจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นด้านพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับเด็กระดับปฐมวัย โดยริเริ่มกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียนของโรงเรียนอนุบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีอัตราการขยายตัวของประชากรในอัตราที่สูงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ความต้องการในการใช้บริการต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของที่อยู่อาศัย การบริการ ร้านค้า โรงพยาบาล รวมถึงสถานศึกษา ซึ่งก็ได้พบว่าการศึกษาระดับก่อนประถมเป็นการบริการการศึกษาในระดับปฐมวัย เน้นอยู่ที่ภาคเอกชนที่จะต้องรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีโรงเรียนอนุบาลเอกชนระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้น 85 โรงเรียน แบ่งเป็นเขต 1 จำนวน 35 โรงเรียนและในเขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน จำนวนของเด็กเข้าศึกษาในระดับก่อนปฐมวัย รวมทั้ง 2 เขตมีจำนวนถึง 18,355 คน

การวิจัยนี้จะทำให้ได้ข้อกำหนดถึงสาระ ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องในพัฒนาการที่เหมาะสมของเด็กระดับปฐมวัย ได้ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ด้วยวิธีที่ถูกต้อง ซึ่งจะมีส่วนต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกัน งานวิจัยนี้เป็นกระบวนการดำเนินงานที่สะท้อนถึงความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองขึ้นในโรงเรียนอนุบาล ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโรงเรียนอนุบาลอื่น ที่อาจเลือกนำไปใช้ เพื่อส่งเสริมพ่อแม่ ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

1.2 คำถามนำสำหรับการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่-ผู้ปกครอง ในด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยและการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ควรประกอบด้วยสาระความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญในเรื่องใดบ้าง
2. การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดปัญหาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับผู้ปกครองด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย จะครอบคลุมเรื่อง 1) การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาล 2) บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและการพัฒนาทักษะของเด็กระดับปฐมวัย 3) การอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย 4) พัฒนาการด้านร่างกาย 5) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ 6) พัฒนาการด้านสังคม 7) พัฒนาการด้านสติปัญญา 8) พัฒนาการด้านภาษา 9) โภชนาการ และสุขภาพอนามัย 10) พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ 11) ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนและเห็นความสำคัญของตนในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาล ครูอาวุโส ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ในปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอาวุโส ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 135 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

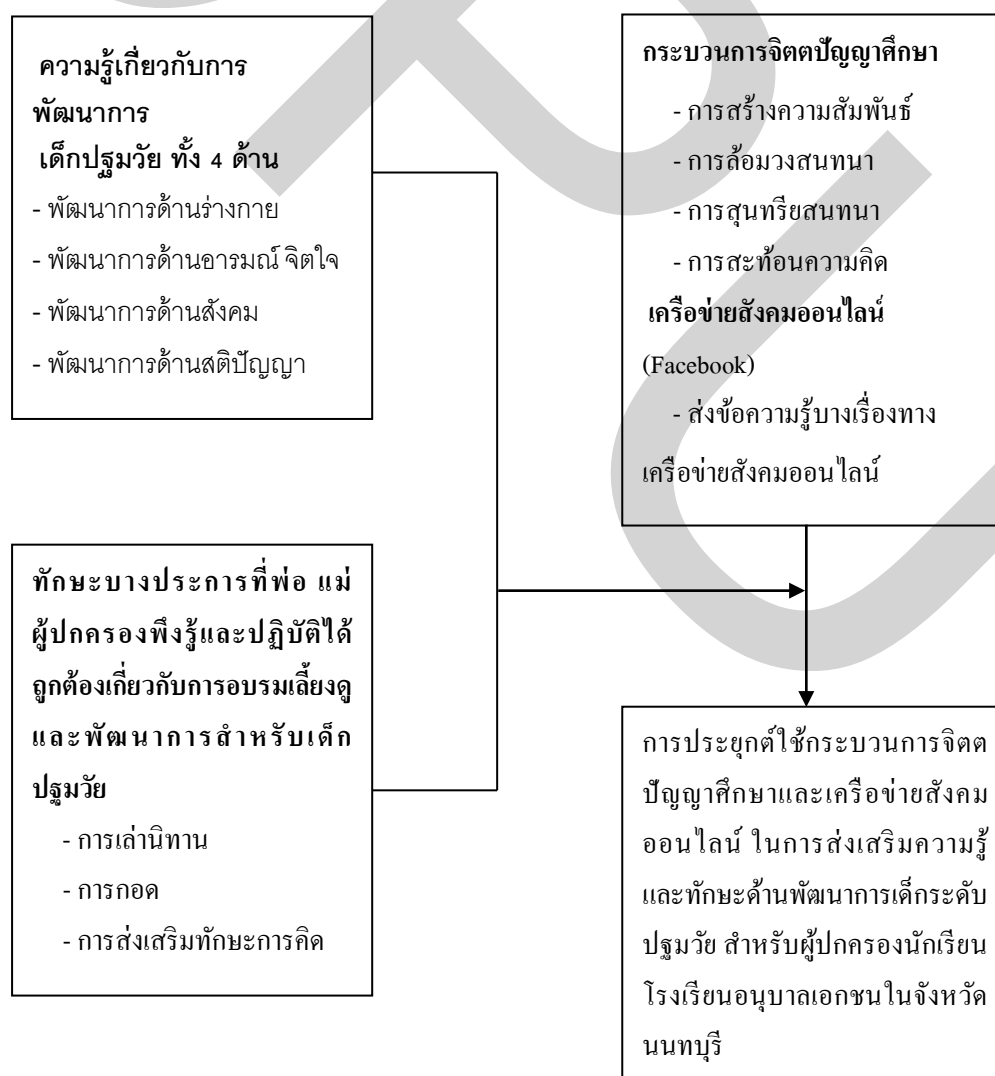
ระยะเวลาในการศึกษาและทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดปัญหาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย และการ

อบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาและวิจัย ในช่วงปีการศึกษา 2555-2556

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี และสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเองได้
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปขยายผลหรือแนะนำโรงเรียนอื่น ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาการส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครอง ด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยได้

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 นิยามศัพท์

กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ที่มาจากความรู้สึกรู้สึกคิด และการไตร่ตรองด้วยตนเอง เปิดกว้างต่อการรับฟังในลักษณะกัลยาณมิตร และสามารถยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถใคร่ครวญและเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงความเป็นจริงด้วยความสามารถใคร่ครวญด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1.การสร้างความสัมพันธ์ 2.การล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ 3.การทำสุนทรียสนทนา และ 4.การสะท้อนความคิด

เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การสร้างเครือข่ายสังคมแบบเฟสบุ๊ค สำหรับสื่อสารติดต่อระหว่างกลุ่มผู้ปกครองในกลุ่มทดลองใช้ อธิบายให้ความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในรูปแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีการส่งข้อความ ส่งอีเมลล์ ส่งรูป และการแชท

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมความรู้และทักษะพัฒนาการให้กับลูกหลาน หรือเด็กในอุปการะ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

การส่งเสริมความรู้ หมายถึง การช่วยให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้ เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนและเห็นความสำคัญของตนในการอบรมเลี้ยงดูและบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟสบุ๊ค

ทักษะ หมายถึง ทักษะบางประการ โดยเฉพาะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม ในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กระดับปฐมวัยที่เป็นบุตรหลานของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี ในรอบปีการศึกษา 2555-2556

เด็กระดับปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุ 3 -6 ปี และเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี

การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่มาจากความรู้สึกรู้สึกคิด และการไตร่ตรองด้วยตนเอง และเปิดกว้างต่อการรับฟังในลักษณะกัลยาณมิตร รวมทั้งยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และตระหนักถึงความเป็นจริงด้วยความสามารถในการใคร่ครวญด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้

และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้น

การใช้กระบวนการจิตตปัญญา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอนประกอบไปด้วย 1. การสร้างความสัมพันธ์ 2. การล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ 3. การทำสุนทรียสนทนา และ 4. การสะท้อนความคิด

การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมสำหรับติดต่อสื่อสารอธิบายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มผู้ปกครองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟสบุ๊ก

สภาพการใช้กระบวนการจิตตปัญญาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟสบุ๊กในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดนนทบุรี ความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง หมายถึง ความเข้าใจและการตระหนักถึงความสำคัญของทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

พัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นอย่างสัมพันธ์กัน มีความสามารถ ทักษะและความรู้ที่เกิดจากความพร้อมของพัฒนาการ จากพัฒนาการพื้นฐานของเด็กระดับปฐมวัยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา

พัฒนาการทางด้านร่างกาย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกาย ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตเชิงกายภาพ (ร่างกาย) ด้านน้ำหนัก-ส่วนสูง ครอบคลุมการเจริญเติบโตจากส่วนบนลงไปสู่ส่วนล่าง จากแกนกลางไปสู่ส่วนข้าง การเคลื่อนไหวของร่างกายพัฒนาจากทักษะการเคลื่อนไหวทั่วไปสู่ทักษะการเคลื่อนไหวแบบเจาะจง พื้นฐานความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะต่างๆ และการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ตามลักษณะพัฒนาการ ตามอายุ และความสามารถทางสติปัญญา พัฒนาการในด้านความสามารถในการรู้สึก และการแสดงออกของความรู้สึกที่เหมาะสมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการแสดงออกของความนึกคิดและการรับรู้ของเด็ก

พัฒนาการทางด้านสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด สังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็ก จะเป็นตัวกำหนดว่าเด็กควรจะถูกเลี้ยงดูและอบรมอย่างไร ลักษณะใดเป็น “ปกติ” หรือเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ พัฒนาการด้านสังคมยังครอบคลุมไปถึงความสามารถในการช่วยตนเอง การรู้ผิดชอบชั่วดี การมีคุณธรรม และความสามารถในการปรับตัวในสังคม

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถทางสติปัญญา ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งรอบตัวและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับปรากฏการณ์และสิ่งต่าง ๆ ซึ่งทำให้บุคคลสามารถปรับตัว สร้างทักษะใหม่เพิ่มขึ้นจากความเข้าใจ และการนำความรู้ความเห็นกับทักษะเดิมมาใช้ในการแก้ปัญหาได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในจังหวัดนนทบุรี” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้ได้องค์ความรู้ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ สาระในส่วนนี้จะครอบคลุมเรื่อง 1) หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3) หลักการ แนวคิดและวิธีการส่งเสริมความรู้และทักษะแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 4) แนวคิดวิธีการและกระบวนการศึกษาแนวจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) 5) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media Network) และการประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา 6) การจัดการศึกษาระดับระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8) กรอบแนวคิดการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.1.1 ความหมายและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

คำว่า “เด็กปฐมวัย” เป็นเรื่องที่หลาย ๆ ฝ่ายให้ความสนใจ และให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาเด็กวัยนี้ให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย ซึ่ง (Seefeldt & Barbour, 1986, p. 2) ได้ให้ความหมายว่า “เด็กปฐมวัย” หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ (Bredenkamp Jackman, 1997, p. 4) ที่ได้ให้ความหมาย “เด็กปฐมวัย” ว่า หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงอายุ 8 ปีที่อยู่ในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และเด็กที่ได้รับการดูแลจากพ่อแม่ โบสถ์ หรือชุมชน เป็นต้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, น. 65) ก็ได้ให้ความหมายของ “เด็กปฐมวัย” ว่า หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึงอายุ 6 ปี ที่อยู่ในโรงเรียนอนุบาล และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องกับ (ภรณ์ คุรุรัตน์, 2542, น. 6) ได้กล่าวถึง “เด็กปฐมวัย”ว่าหมายถึง เด็กในช่วงอายุระหว่าง 0-5 ปี ตั้งแต่แรกปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี และรูปแบบการ

จัดการศึกษาปฐมวัยว่าสามารถทำได้ใน 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย

สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยในประเทศไทยคือเด็กที่นับตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงอายุ 9 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เป็นรากฐานของการเจริญเติบโตทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสมองซึ่งเติบโตถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่

ส่วน “พัฒนาการเด็กปฐมวัย” ก็ได้มีผู้ให้ความหมายที่แตกต่างกัน มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอความหมายของพัฒนาการเด็กปฐมวัยไว้ (ทิพย์ภา เชมฐ์เชาวลิต, 2541, น. 1) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างมีระบบ แบบแผน มีขั้นตอน เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านความเจริญเติบโตของกาย และถดถอย รวมถึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลรวมของวุฒิภาวะ และประสบการณ์ (ชนกพร ชีระกุล, 2541, น. 10) ได้รวมถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของบุคคลที่ดำเนินไปตามลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องอันเป็นการเพิ่มสมรรถภาพของบุคคล ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ไป และสอดคล้องทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542, น. 65) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการเด็กปฐมวัยเสริมว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านพร้อมกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ และการเปลี่ยนแปลงนี้จะกันไปทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวุฒิภาวะ (Maturity) และการเรียนรู้ (Learning) เป็นสำคัญ

ยาพา ละครคุปต์ (2545, น. 30) ได้กล่าวว่าพัฒนาการเด็กปฐมวัยหมายถึงกระบวนการหรือลำดับขั้นตอนซึ่งเกิดขึ้นในตัวเด็กตลอดระยะเวลา ที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กทารกที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้จนเป็นบุคคลที่ช่วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (สุชา จันท์ธรม, 2542, น. 12) ที่กล่าวว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การเจริญเติบโตหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย รวมถึงหน้าที่การทำงานของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หรือการจัดระเบียบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ให้มีความเพิ่มพูนขึ้นทางด้านขนาด และให้มีหน้าที่ทำงานแตกต่างกัน ซึ่งหน้าที่ของอวัยวะเหล่านี้มีความสลับซับซ้อน ให้ทำงานร่วมประสานสัมพันธ์กันให้มีความสามารถ ประสิทธิภาพ จนถึงระดับวุฒิภาวะสูงสุดขีด การเปลี่ยนแปลงยังรวมถึงการเรียนรู้ และมีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า การงอกงามอีกด้วย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545, น. 27) ได้กล่าวว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาด้านการทำหน้าที่ของอวัยวะระบบต่าง ๆ ในด้านโครงสร้าง การจัดระเบียบส่วนต่าง ๆ ของร่างกายรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกลักษณะและทิศทางที่แน่นอนสัมพันธ์กับเวลาทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างดี มี

ประสิทธิภาพทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนเป็นการเพิ่มทักษะใหม่ ๆ และ (พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547, น. 12) ก็ได้ให้ความหมายของพัฒนาการเด็กปฐมวัยไว้ว่า พัฒนาการเป็นลำดับขั้นซึ่งเด็กประสบผลสำเร็จ มีพัฒนาการ มีวุฒิภาวะ กล่าวคือ เมื่อเด็กนำพลังงานนอกที่ได้มาจากสิ่งแวดล้อมมาเชื่อมโยงกับพลังงานในคือ วุฒิภาวะจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการ

สรุปได้ว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของเด็กที่เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นอย่างสัมพันธ์กัน ความสามารถ ทักษะและความรู้เกิดขึ้นจากความพร้อมของพัฒนาการเหล่านั้น โดยพัฒนาการของเด็กสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา

2.1.2 ขอบข่ายพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ขอบข่ายของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย ในที่นี้หมายถึง พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา (นิตยา บรรณประสิทธิ์, 2542, น. 55; ประไพพรรณ ภูมิจิตติสาร, 2546, น. 73-75; สิริมา กัญญาอนุตตพงษ์, 2553, น. 115-134) ซึ่งพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยนั้น กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย

เด็กปฐมวัยจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 3-6 ขวบ เด็กในวัยนี้มีอัตราพัฒนาการด้านร่างกายช้ากว่าตอนอยู่ในวัยทารก และเนื่องจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีอัตราพัฒนาการแตกต่างกัน เด็กวัยนี้จึงมีความก้าวหน้าเกี่ยวกับพัฒนาการการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ความงุ่มง่ามในวัยทารกจะหายไป การเติบโตทางสัดส่วนจะเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ตามลำดับ

การพัฒนาทางด้านร่างกายจะให้ผลดีนั้น เด็กวัยนี้ควรได้วิ่งเล่น ได้ออกกำลังกายอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ส่วนการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่ต้องใช้มือหยิบจับ เช่น เล่นต่อไม้บล็อก ปั้นดินน้ำมัน วาดรูป แปรงฟัน ช่วยทำงานบ้านง่าย ๆ เป็นต้น

2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ หมายถึง พัฒนาการที่มีรากฐานมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ในช่วงแรกเริ่มของชีวิต เด็กเล็ก ๆ จะแสดงออกทางอารมณ์อย่างทันทีและเปิดเผย โดยแสดงพฤติกรรมตามความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ต่าง ๆ นั้นเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และทำให้เด็กแต่ละคนมีอารมณ์ผันผวนและซับซ้อนแตกต่างกัน การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่ดีสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการรับรู้

ความรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยสู่การควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

3) พัฒนาการทางด้านสังคม

พัฒนาการทางสังคม เป็นพัฒนาการการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดภายในครอบครัว ที่ต้องการพึ่งพิงผู้อื่นไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีความสามารถตามวัยที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดี เด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้นและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เพราะเด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย ๆ ยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความคิดเห็นความรู้สึกของผู้อื่น แต่เมื่อมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น

4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นพัฒนาการที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เนื่องจากเด็กปฐมวัยจะอยู่ในขั้นความคิดในสิ่งที่เป็นรูปธรรม การคิดเชิงเหตุผล คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้ที่ผ่านการลงมือกระทำที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น เรียนรู้ธรรมชาติจากการทำ กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมสำรวจจากการ ปฏิบัติทดลอง การเรียนรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่นและผลงานต่าง ๆ ซึ่งการอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เด็กจะพัฒนาทักษะมา การสังเกต การจำแนก เปรียบเทียบ ซึ่งเป็นกระบวนการกระตุ้นให้เด็กใช้กระบวนการคิดมากกว่านั้น ความรู้ความจำ

ดังนั้นเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่แตกต่างกัน เด็กที่อยู่ในวัยแรกเกิดจนถึงวัยเตาะแตะ จะเป็นช่วงวัยของการช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องอาศัยผู้ใหญ่คอยดูแล เลี้ยงดู ทะนุถนอม นับตั้งแต่ออกจากมาสู่โลกกว้าง ต่อมาจะเริ่มมีพัฒนาการเกิดขึ้นตามลำดับ เช่นนอนคว่ำ คลาน นั่ง ยืน เดิน ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การสังเกต การปรับตัวได้ ถ้าได้รับการอบรม ดูแล เลี้ยงดูและจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับวัย จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพในสังคมต่อไป

2.1.3 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ในอดีตความหมายของคำว่า “เด็ก” มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ อาทิ ในสมัยโบราณเด็กจะถูกมองหรือพิจารณาว่าเริ่มเป็นผู้ใหญ่เมื่ออายุ 7 ขวบ การศึกษาของชาว

กรีกและโรมันสมัยก่อนจะมุ่งจัดการศึกษาสำหรับเด็กชายที่มาจากครอบครัวร่ำรวย ส่วนเด็กหญิงหรือเด็กที่มาจากครอบครัวยากจนจะถูกฝึกให้ทำงานบ้าน การศึกษาจะเริ่มต้นเมื่อเด็กอายุราว 6-7 ขวบ (นภนทร ธรรมบวร, 2549, น. 5)

การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษ เพื่อที่เด็กได้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยตามความสามารถของแต่ละบุคคล การศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 ระบุให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดตั้ง สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้น ในปี พ.ศ. 2542 ขึ้นพร้อมทั้งประกาศว่า “การศึกษาปฐมวัยคือ การสร้างคนสร้างชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2544, น. 7) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5 ปี จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ เพราะช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยสำคัญยิ่งต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีรูปแบบที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปรัชญา ความเชื่อ รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การจัดการสิ่งแวดล้อม แต่การศึกษาปฐมวัยมีองค์ประกอบที่สำคัญร่วมกันอย่างน้อย 3 ประการ (Gordon, Williams, & Browne, 1995, p. 33-34) คือ 1) อัตราส่วนของครูผู้สอนต่อเด็ก 2) ขนาดของชั้นเรียน 3) การศึกษาและประสบการณ์ของครูและผู้ดูแลเด็ก สมาคมการอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children) ได้กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพไว้ดังต่อไปนี้

1) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ในชั้นเรียน การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความเข้าใจในตนเองและบุคคลรอบข้าง

2) หลักสูตรการเรียน การสอน การส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงในชั้นเรียน โดยผ่านการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสนใจ และประสบการณ์เดิมของเด็ก

3) การติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในชีวิตของเด็ก โรงเรียนจึงควรส่งเสริม และกระตุ้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

4) บุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัยควรผ่านการอบรมเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และตระหนักในความต้องการของเด็ก

5) การให้ความสำคัญกับโครงสร้างของระบบการบริหารบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัย

6) การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับบริการจัดการงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการติดต่อสื่อสาร การให้ความเอาใจใส่ต่อความต้องการและการทำงานของบุคลากรในการปกครอง

7) การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมควรคำนึงถึงการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยของเด็กในกิจวัตรประจำวันและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่

8) การดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยของเด็ก การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพจำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัย รวมตลอดถึงให้ความรู้แก่เด็กเกี่ยวกับความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพของตนเอง

9) โภชนาการที่ดี การจัดการศึกษาปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักโภชนาการที่ดี กล่าวคือจำเป็นต้องได้รับสารอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่า และมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

10) การประเมินผลที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง การประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของเด็กและผู้ปกครอง

กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2546, น. 5) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตามระดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการดังนี้ (Sheridan, Marvin, Knoche, & Edwards, 2008, pp. 149-172)

- 1) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม
- 3) พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
เพียนท่า (Pianta, 2006, pp. 231-254) ได้อธิบายถึงการจัดการศึกษาปฐมวัย ว่าเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสร้างสมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มี

ความพร้อมสำหรับการเรียนในขั้นสูงขึ้น ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ควรคำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้

1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา

2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จะต้องอยู่ในสภาพที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้กับเด็กได้อยู่ในสภาพที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีวัสดุอุปกรณ์มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน จะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

3) การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งการให้เด็กทำมา เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมทั้งสองฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องรู้จักพัฒนาตนเองปรับปรุงให้เทคนิคในการจัดกิจกรรมต่างๆให้เหมาะสมกับเด็ก

4) การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า “หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้จากหลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ” ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์ที่สำคัญ ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5) การประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัยจะยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้รับบรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และขณะเดียวกันยังใช้การประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้อีกด้วย

6) ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนจะมีความรู้สึกแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ของเด็ก จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหน้าที่ต้องช่วยกันพัฒนาเด็ก ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้นผู้สอนจึงไม่ใช่แลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย

ปัจจุบันนักการศึกษาและนักจิตวิทยา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาต่าง ๆ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยมากขึ้น เพราะจากการค้นคว้าและวิจัยได้พบว่า การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมและบุคลิกภาพ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กจะทำให้ดีที่สุด ในช่วงนี้ที่เป็นวัยต้นของชีวิต แนวคิดของนักการศึกษาเช่น ฟรอยด์ (Freud) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยย้ำให้เห็นว่าวัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือระยะ 5 ปี แรกของคนเรา ประสบการณ์ที่ได้รับตอนต้นของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึงวาระสุดท้าย ในเรื่องเดียวกันนี้ อิริคสัน (Erikson) ซึ่งให้เห็นว่าเด็กอายุระหว่าง 3-6 ปีจะเริ่มพัฒนาความสามารถพร้อมกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคม ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กประสบความล้มเหลวในการเรียนรู้ตั้งแต่ปฐมวัย เด็กย่อมประสบปัญหาในการเรียนรู้ในระยะต่อมา B.F. Skinner เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นด้วยแรงเสริม การสอนครูสามารถนำเด็กไปสู่พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ที่ต้องการได้ (สุวรรณ ไซยะชน, 2548, น. 4-5; รุ่ง แก้วแดง, 2547) ได้ให้แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ เป็นระยะรากฐานของการพัฒนาและเรียนรู้ที่จะหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ

สังคม และสติปัญญา การตระหนักและให้ความสำคัญกับคุณภาพการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมศักยภาพของเด็กในช่วงนี้ จึงเป็นเรื่องของผู้เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคน ที่จะร่วมกันพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุน และสร้างเด็กซึ่งจะเติบโตใหญ่เป็นอนาคตที่ดีของชาติ

สุนิรัตน์ มิตรเจริญถาวร (2546, น. 10) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของนักการศึกษาที่สำคัญอีกหลายท่าน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) เด็กทุกคนจะมีความเสมอเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ

2) มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรือความสามารถอยู่ในตัวซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ศักยภาพต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาได้ และจะสามารถนำออกมาใช้เมื่อได้รับการกระตุ้นทั้งจากสิ่งเร้าภายในและภายนอกและแรงจูงใจภายในตนเอง การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องพยายามดึงเอาศักยภาพของเด็กแต่ละคนออกมาและพัฒนาศักยภาพนั้นให้เจริญงอกงามสมบูรณ์

3) ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์เด็กแต่ละคน มีความแตกต่างตามคุณสมบัติประจำตัวและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กจะต้องตระหนักถึงหลักความจริงนี้ เพราะจะเป็นพื้นฐานในการวางแผนทางพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะของเขา และเป็นการพยายามเข้าถึงตัวเด็กแต่ละคนด้วย

แซสโลว และ มาร์ติเนซ- เบค (Zaslow & Martinez-Beck (Eds.), 2006, pp. 117-139) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาปฐมวัยว่ามีหลักการสำคัญที่มุ่งจะพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน ให้เด็กได้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในภายหน้า ซึ่งขึ้นอยู่กับการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็กในระยะที่เด็กกำลังพัฒนา

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมุ่งเน้นในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เด็กได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และควรส่งเสริมให้บ้าน โรงเรียน ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือที่จะหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กในวัยดังกล่าวไปพร้อม ๆ กัน (พัฒนา ชัชพงศ์, 2542, น. 143) เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการปฐมวัย และความงอกงามของพัฒนาการที่ต้องจัดให้มีการศึกษา

หลักสำคัญในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยคือ จะต้องสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กอยู่ในที่ที่ปลอดภัย สะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกาย และพักผ่อน มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก มีของเล่นที่หลากหลาย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก หลักสำคัญคือ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย การส่งเสริม

พัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลแบบรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความสามารถตามวัย และเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, น. 5-7) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการ การอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้

3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยผู้สอนจะเป็น ผู้สนับสนุน ชี้นำ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม

4) การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

5) การประเมินเด็กระดับปฐมวัย ให้ยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้เพียงใด จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยให้ผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมจะช่วยชี้ให้เห็นถึงความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก

สรุป จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเอง ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ต่อการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

การจัดการศึกษาของเด็กในวัยนี้ ถือว่าเป็นวัยทองของการวางพื้นฐานทางการศึกษาให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้น ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เด็กในวัยนี้เป็นช่วงที่พัฒนาการทุกอย่างเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อารมณ์ สังคม และสติปัญญาการพัฒนาเด็กในช่วงนี้ จะเป็นการวางพื้นฐานให้เด็กโดยมีพื้นฐานทางเจตคติที่ถูกต้อง มีอุปนิสัยที่ดีตามความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของเด็ก จะทำให้เกิดการพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่ทุก ๆ ด้าน

2.1.4 จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี 11 เดือน บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้จากการสัมผัสเป็นรากฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต้องตอบสนองต่อความต้องการตามธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในช่วงเวลาที่เหมาะสม จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี เป็นการสร้างฐานของชีวิตเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546, น. 1; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, น. 361) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่มีอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง
- 2) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมของเด็กเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพที่สมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตรายได้
- 3) เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด

- 4) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ
- 5) เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก
- 6) เพื่อตระหนักในปัญหาความเบี่ยงเบนของพัฒนาการตั้งแต่แรก และดำเนินการต่อไปโดยเหมาะสม

ในเรื่องเดียวกันนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 31) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีจิตใจที่ดีงาม
- 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- 3) มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- 4) มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
- 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- 6) ช่วยเหลือตัวเองได้เหมาะสมกับวัย
- 7) รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
- 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- 9) ใช้ภาษาสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย
  - 10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
  - 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
  - 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คือ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการตามแนวทางที่ถูกต้อง เสริมสร้างคุณสมบัติพื้นฐานตั้งแต่วัยเด็ก เช่น ลักษณะนิสัย ค่านิยมทางสังคม และเป็นการเตรียมความพร้อมไปสู่การเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาต่อไป

2.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การศึกษาในเรื่องนี้ยังมีแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันจากแนวคิดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดของเฟรโอบล (Froebel)

เฟรโอบล (Freidrich Wilhelm Froebel ค.ศ. 1782-1852) เป็นนักวิชาการเยอรมันซึ่งมีความสนใจในแนวคิดและหลักการสอนของเปสตาลอชชี และได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาของ

การอนุบาลศึกษา” เป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดผู้หนึ่งต่อการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรของฟร็อบเอลเน้นการให้ความสำคัญของการเล่น และการพัฒนาศักยภาพตนเอง ของเด็กปฐมวัย ฟร็อบเอลมีความเชื่อว่าเด็กเล็ก ๆ เกิดมาพร้อมกับความรู้และทักษะที่สะสมอยู่ภายใน ในหน้าที่ที่สำคัญของครู คือ การพยายามดึงความสามารถที่มีอยู่ภายในของเด็กออกมา และช่วยให้เด็กตระหนักถึงความสามารถของตนเอง

หลักสูตรอนุบาลศึกษาของฟร็อบเอลประกอบด้วยชุดเครื่องเล่นของขั้ว (gifts) และชุดเครื่องเล่นอาชีพ (occupations) ซึ่งออกแบบมาสำหรับพัฒนาการเรียนรู้โดยการสัมผัส ชุดของขั้วประกอบด้วยไหมพรม ไม้บล็อก วัสดุจากธรรมชาติ รูปทรงเรขาคณิต ส่วนชุดอาชีพประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อันได้แก่ การปั้น การตัด การพับ การร้อยลูกปัด และการเย็บปัก นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมดนตรี ศิลปะและกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น การทำสวน การดูแลสัตว์ จะถูกบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันของเด็ก นอกเหนือจากการใช้ชุดของขั้วและชุดอาชีพ

แนวคิดในเรื่อง “การเล่น” ของฟร็อบเอลแตกต่างจากแนวคิดในเรื่อง “การเล่น” ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ฟร็อบเอลมองการเล่นว่าเป็นกระบวนการที่ครูเป็นผู้ชี้แนะ (teacher-directed process) เป็นการเล่นเลียนแบบธรรมชาติ และเกิดขึ้นในหน่วยการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้กำหนด แต่ฟร็อบเอลก็ยอมรับแนวคิดของการเล่นในรูปแบบที่เด็กเป็นผู้คิดขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เขาได้นำแนวทางและหลักการของเปตาลอซซีมาปรับใช้ในการสอนเด็กเล็ก ๆ โดยได้เปิดโรงเรียนอนุบาลขึ้นเป็นแห่งแรกของโลก ให้ชื่อว่า “Kindergarten” ซึ่งในภาษาเยอรมัน แปลว่า “สวนเด็ก” (Children’s garden) เขามีความเชื่อว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสรภาพในการเล่นทางสังคมกับกลุ่มและเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่คล้ายบ้าน เด็กจะพัฒนาศักยภาพภายในและสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองในโรงเรียน เขาได้จัดโปรแกรมการสอนสำหรับเด็กอายุ 2-6 ปีที่ครอบคลุมพัฒนาการใน 4 ด้าน คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการแสดงออก ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางสังคม และด้านทักษะทางกาย กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กได้แก่ การเล่นเกม การร้องเพลง เต้นรำ ฟังนิทาน วาดภาพ เล่นต่อ ไม้บล็อก และการศึกษาธรรมชาติ เนื่องจากเขาเป็นผู้ทุ่มเทกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมากตลอดชีวิต เขาจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการศึกษาปฐมวัย และแนวทางการศึกษาของฟร็อบเอล (Froebel) ได้รับความนิยมนำมาสู่การจัดโรงเรียนอนุบาลในลักษณะเดียวกันสืบต่อกันมา และแพร่หลายไปยังนานาประเทศจนปัจจุบัน

2.2.2 แนวคิดของมอนเตสซอรี (Maria Montessori)

ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี (ค.ศ. 1870-1952) เป็นแพทยศาสตรบัณฑิตจาก University of Rome เมื่อจบการศึกษาได้ทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและทางจิตที่คลินิก

จิตแพทย์ของมหาวิทยาลัย จากการทำงานกับเด็กเหล่านี้ มอนเตสซอร์รีเกิดแนวคิดและเกิดการเรียนรู้ว่า ถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่างที่จับต้องและบิด-หมุนด้วยมือ สมองย่อมทำหน้าที่ตอบสนองได้ มอนเตสซอร์รีได้ริเริ่มวิธีการสอนแบบมอนเตสซอร์รี วิธีการสอนซึ่งมาจากความเชื่อในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในวัยระยะเริ่มต้นว่า จุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาาระยะแรกนั้น ไม่ใช่การเอาความรู้ไปให้กับเด็ก แต่ควรเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามความต้องการตามธรรมชาติของเขา

มอนเตสซอร์รีได้ศึกษางานของ Edward Seguin ผู้ที่ริเริ่มพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและงานของ Jean Itard ที่พัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กหนวก ผวกกับการที่ได้มีประสบการณ์ตรงในการทำงานกับเด็ก และได้พบว่า การที่จะให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามขั้นตอนของความสามารถนั้น ควรจะต้องพัฒนาการสอนให้สัมพันธ์กับพัฒนาการ และความต้องการของเด็กที่ต้องการจะเป็นอิสระในขอบเขตที่กำหนดไว้ให้ ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์และพิถีพิถัน

การสอนแบบมอนเตสซอร์รี ได้มาจากการสังเกตเด็กในสภาพที่เป็นจริงของเด็ก ไม่ใช่สภาพที่ผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กเป็น จากการสังเกตเด็กจึงได้พัฒนาวิธีการสอน การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ขึ้นมาใช้ โดยการเริ่มต้นนำวิธีการสอนไปใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต่อมาได้พัฒนาและทดลองทฤษฎีการสอนกับเด็กปกติที่ Casa Dei Bambini หรือ Children's House ในปีค.ศ. 1907 เมื่อการสอนประสบความสำเร็จ จึงได้เผยแพร่วิธีการสอน ด้วยการบรรยาย เขียนหนังสือและบทความ การฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกอบรม มีโรงงานจัดทำอุปกรณ์การสอน ตลอดจนในภายหลังได้มีการจัดตั้งสมาคมมอนเตสซอร์รีขึ้นทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อสานต่อเจตนารมณ์ในการเผยแพร่การสอนตามแนวคิดของมอนเตสซอร์รี

มอนเตสซอร์รีให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความเชื่อที่ว่าสภาพแวดล้อมนั้นจะไปสนับสนุนและกระตุ้นความสนใจให้เด็กปฏิบัติและทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตามธรรมชาติ แนวทางการสอนตามแบบของมอนเตสซอร์รีจึงให้ความสำคัญต่อการเตรียมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กให้เลือกทำกิจกรรมที่สนใจของตนเองอย่างอิสระ สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้ของเด็กนั้น จะจัดเป็นลำดับขั้นตอนจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยากตามลำดับ และเรียกอุปกรณ์ชุดนี้ว่าอุปกรณ์เพื่อการศึกษา ชุดอุปกรณ์นี้จะครอบคลุมการสร้างความรู้ของเด็ก 3 ด้าน คือด้านทักษะกลไก ประสาทสัมผัสเพื่อการศึกษา และด้านภาษา ซึ่งต้องจัดวางเป็นลำดับ ให้เด็กเลือกหยิบไปใช้ตามความสามารถ โดยนั่งทำกิจกรรมเงียบ ๆ ในที่นั่งที่มีขนาดพอเหมาะกับตัวเด็ก นอกจากการให้ความสำคัญในด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมแล้ว มอนเตสซอร์รียังให้ความสำคัญต่อบทบาทของครู ซึ่งต้องมีความรู้ถึงธรรมชาติ

ของเด็ก คอยสังเกตและแนะนำสนับสนุนให้เด็ก ๆ อยากทำกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ คอยจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ตอบสนองและกระตุ้นความสนใจของเด็กและให้อิสระแก่เด็กในการเรียน

เมอร์ริสัน (Morrison, 1998, pp. 96–101) และบุคคลต่าง ๆ ได้สังเคราะห์แนวคิดและแนวปฏิบัติของมอนเตสซอร์รี่ สรุปเป็นหลักการของการสอนได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1) เพราะเด็กแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะของเขา ดังนั้นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ควรจะเหมาะกับเด็กแต่ละคน มอนเตสซอร์รี่ยืนยันในความเชื่อของตนเองที่ว่า ชีวิตของเด็กจะต้องได้รับการดูแลที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ ไม่จัดการศึกษาให้แก่เด็กตามที่ผู้ใหญ่ต้องการให้เป็น โดยนักการศึกษาและผู้ปกครองจะแสดงออกได้หลายวิถีทาง ช่วยให้เด็กทำงานได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความเป็นอิสระให้แก่เด็กและตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคน

2) เด็กมีจิตที่ซึมซับได้ (The Absorbent Mind) มอนเตสซอร์รี่เชื่อว่า เด็กแต่ละคนไม่ได้รับการศึกษามาจากคนอื่น แต่เด็กคือผู้ให้การศึกษาแก่ตนเอง เราใช้ชีวิตในการแสวงหาความรู้ เด็กซึมซับข้อมูลต่าง ๆ เข้าไปในจิตของตนเองได้ กระบวนการนี้เห็นได้ชัดจากการที่เด็กเรียนภาษาแม่ได้เอง

3) ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Periods) วัย 3–6 ปี ช่วงเวลานี้เด็กจะรับรู้ได้ไว และเรียนรู้ทักษะเฉพาะอย่างได้ดี ครูจึงต้องสังเกตเด็ก เพื่อจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กได้สมบูรณ์ที่สุด ถึงแม้เด็กจะอยู่ในช่วงเวลาหลักเหมือนกัน แต่ขั้นตอนและจังหวะเวลาของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกัน ดังนั้นครูของมอนเตสซอร์รี่หรือผู้ปกครองจำเป็นจะต้องหาช่วงเวลาของเด็กจัดให้เด็กประสบความสำเร็จได้สูงสุด การสังเกตจึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับครูและผู้ปกครองมีนักการศึกษาหลายคนเชื่อว่าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตถูกต้องมากกว่าการใช้แบบสอบถาม

4) การเตรียมสิ่งแวดล้อม (The Prepared Environment) เด็กจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องที่บ้าน ห้องเด็กเล็ก หรือสนามเด็กเล่น จุดมุ่งหมายเพียงเพื่อให้เด็กมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่ เป็นสถานที่ที่เด็กจะได้ทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อตนเอง ห้องเรียนในอุดมคติของมอนเตสซอร์รี่ คือเด็กเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการเรียน โดยเฉพาะห้องเรียน ต้องเป็นที่ที่เด็กสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้เล่นอุปกรณ์ที่วางไว้อย่างมีจุดมุ่งหมาย และให้การศึกษาแก่ตน อิสระเป็นลักษณะที่สำคัญของการเตรียมสิ่งแวดล้อม เมื่อเด็กมีอิสระภายในสิ่งแวดล้อม เลือกทำอุปกรณ์ด้วยตนเอง เขาจะซึมซาบสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

5) การศึกษาด้วยตนเอง (Self-or Auto Education) มอนเตสซอร์รี่เน้นความสนใจไปที่ความสามารถของมนุษย์ ศิลปะของการสอนรวมถึงการเตรียมสิ่งแวดล้อม เพื่อเด็กจะได้เข้าไปทำงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้อย่างสมบูรณ์ การมีอิสระนี้มอนเตสซอร์รี่กล่าวว่า ไม่ใช่สัญลักษณ์ของเสรีภาพ แต่

หมายถึงเส้นทางไปสู่การศึกษา เด็กมีสิทธิที่จะเรียนรู้ระเบียบวินัยของชีวิต ได้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้ มอนเตสซอรีให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ และจัดลำดับขั้นตอนจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยากตามลำดับ

2.2.3 แนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟ (Waldorf Education)

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ (1861–1925) เป็นผู้ก่อตั้งการศึกษาแนววอลดอร์ฟ เกิดปี ค.ศ.1861 ในอังการี การศึกษาของเขาในช่วงต้น คือ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ผลงานเขียนในระยะแรกเกี่ยวกับปรัชญาของคานต์ (Kant) ต่อมาเขาได้ศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ ปรัชญา และวรรณคดีและศึกษางานของเกอเธ่ เป็นบรรณาธิการงานเขียนทางวิทยาศาสตร์ของเกอเธ่และซิลเลอร์ซึ่งเป็นนักปรัชญาชาวเยอรมันที่มีชื่อเสียง รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่องทฤษฎีว่าด้วยความรู้ ได้รับการตีพิมพ์ในชื่อ The Philosophy of Freedom “ปรัชญาแห่งความเป็นอิสระและหลุดพ้น” งานของเขา คือ การศึกษาเรื่องธรรมชาติของมนุษย์และการแสวงหาความจริงเชิงมนุษย์ปรัชญา (Anthroposophy) ซึ่งเขาพัฒนาขึ้น เป็นศาสตร์แห่งจิตวิญญาณ (Spiritual Science) ที่ก้าวพ้นความจำกัดของการแสวงหาความจริงเฉพาะจากการรับรู้ของกายและจิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่มีได้แยกจากอารมณ์ ความรู้สึก แต่จะอยู่คู่กันอย่างกลมกลืน จะนำมนุษย์ไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกับสรรพสิ่ง นั่นคือ อิสระและการหลุดพ้น มนุษย์ปรัชญานี้เป็นพื้นฐานของการศึกษาแนววอลดอร์ฟ

การศึกษาแนววอลดอร์ฟ เป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวตามแนวเชิงมนุษย์ปรัชญา (Anthroposophy) เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมให้สามารถพัฒนามนุษย์ให้ได้ถึงส่วนลึกที่สุดของจิตใจ ปรัชญานี้ก่อให้เกิดการพัฒนาในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียน ชุมชน และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การแพทย์ เกษตรกรรม สถาปัตยกรรม เกษตรกรรม การธนาคาร ชุมชน วิทยาศาสตร์ธรรมชาติแบบเกอเธ่ การละคร ดนตรีและศิลปะ ศิลปะการเคลื่อนไหวแบบยูริธมี การศึกษา การศึกษาพิเศษ ศิลปะบำบัด จิตวิทยาการแนะแนวแบบร่วมมือ

เป้าหมายของการศึกษาวอลดอร์ฟ คือ ช่วยให้มีมนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมีและสามารถกำหนดความมุ่งหมายและแนวทางแก่ชีวิตของตนได้อย่างอิสระ ตามกำลังความสามารถของตน แต่มนุษย์จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนไม่ได้ ถ้าเขายังไม่มีโอกาสได้สัมผัสหรือค้นพบส่วนต่าง ๆ หลายส่วนในตนเอง การศึกษาแนววอลดอร์ฟจึงเน้นการศึกษาเรื่องมนุษย์และความเชื่อมโยงของมนุษย์กับโลกและจักรวาล การเชื่อมโยงทุกเรื่องกับมนุษย์ไม่ใช่เพื่อให้มนุษย์ยึดตนเอง (อัตตา) แต่เป็นการสอนให้มนุษย์รู้จักจุดยืนที่สมดุลของตนในโลก เน้นความสำคัญของการ

สร้างความสะดวกใน 3 วิธีทางที่บุคคลสัมพันธ์กับโลก คือ ผ่านกิจกรรมทางกาย ผ่านอารมณ์ความรู้สึก และผ่านการคิด

การศึกษาออลดอร์ฟ มุ่งพัฒนาเด็กให้มีบุคลิกภาพที่สมดุลกลมกลืน และให้เด็กได้ใช้พลังทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ด้านศิลปะ และด้านการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

2.2.4 แนวคิดหลักสูตรไฮ/สโคป (High/Scope Curriculum)

ดร.เดวิด ไวคาร์ต (Dr. David Welkart) ประธานมูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮ/สโคป (High/Scope Educational Research Foundation) เป็นผู้ริเริ่มและพัฒนาร่วมกับคณะนักวิชาการและนักวิจัย เช่น แมรี โฮแมน (Marry Hohmann) และดร.แลร์รี ชไวฮาร์ท (Dr.Larry Schweinhart) จากโครงการเพร์รี พรี สคูล (Perry Preschool Project) ตั้งแต่ ค.ศ.1966 ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ Head Start เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีการศึกษาที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในชีวิต โดยมูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮ/สโคปได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็ก 3 กลุ่มประกอบด้วย 1) กลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรง (Direct Instruction) 2) กลุ่มเนอร์สเซอรีแบบดั้งเดิม (Tradition Nursery) และ 3) กลุ่มที่ได้รับประสบการณ์หลักสูตรไฮ/สโคป ซึ่งจากการศึกษาติดตามเด็กเหล่านี้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 29 ปี พบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยหลักสูตรไฮ/สโคปมีปัญหาพฤติกรรมทางสังคม-อารมณ์ เช่น การถูกจับข้อหาลักขโมย ทำร้ายผู้อื่น บกพร่องทางอารมณ์และล้มเหลวในชีวิตน้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม หลักสูตรนี้พิสูจน์ได้ว่าช่วยป้องกันอาชญากรรม เพิ่มพูนความสำเร็จทางการศึกษาและผลผลิตตลอดชีวิต (Weikart et al., 1988; Schweinhart, 1988, 1997)

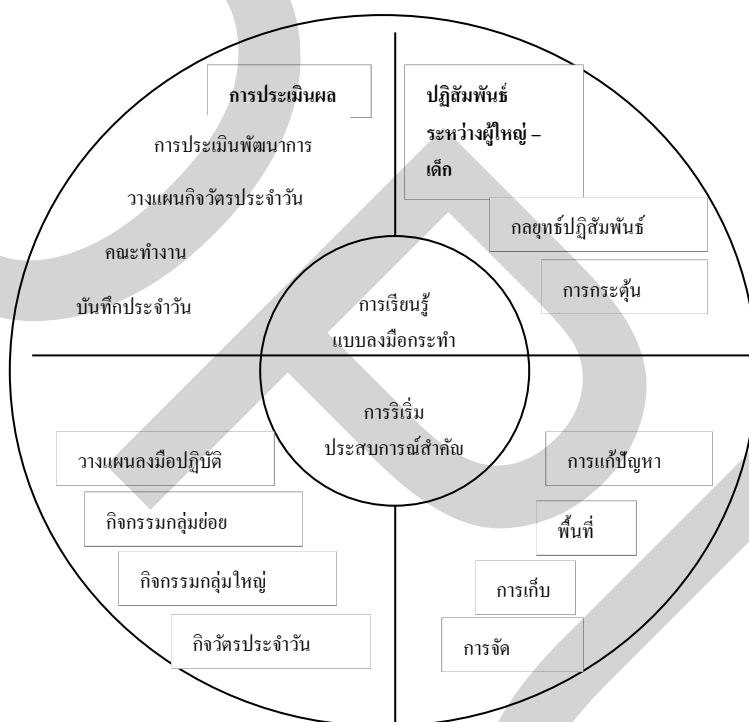
ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตรไฮ/สโคป ได้ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active learning) ต่อมาได้ผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) เรื่องการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ และทฤษฎีของไวทสกี (Vygotsky) เรื่องปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษา เป็นต้น

หลักสูตรไฮ/สโคปเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลายด้วย วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก การแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้นได้รับการส่งเสริมในขณะที่เด็กวางแผนแต่ละวันว่าจะทำอย่างไร ปฏิบัติตามที่วางแผนและทบทวนสิ่งที่พวกเขาได้ทำ ครูใช้การสอนกลุ่มย่อยเพื่อกระตุ้นพัฒนาการ ใช้คำถาม การสนับสนุนและการขยายการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ไปพร้อม ๆ กับการเพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร (Gordon, & Willams, 1995, p. 165) หลักสูตรไฮ/สโคป เน้นความสะดวกระหว่างประสบการณ์ที่เด็กริเริ่ม และกิจกรรมที่ครูวางแผนการสอน ครูใช้เทคนิคการสังเกตใน

การศึกษาและเข้าใจการเล่นของเด็ก ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญมากในการศึกษาแนวนี้ ต้องปฏิบัติต่อลูกของตน โดยทั้งครูและผู้ปกครองมีฐานะเป็นเพื่อนร่วมงาน ที่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

หลักการของหลักสูตรไฮ/สโคปสรุปเป็นแผนภูมิรูวงล้อของการเรียนรู้ (High/Scope Wheel of Learning) ได้ดังนี้ (Hohmann & Weikart, 1995, p. 136)

ในประเทศไทย นักวิชาการศึกษาระดับปฐมวัยได้ให้ความสนใจและติดตามความเคลื่อนไหว รวมทั้งมีการศึกษาวิจัยในระดับมหัพภาค และด้วยกระแสการปรับเปลี่ยนจากครูผู้เด็กเป็นศูนย์กลาง เช่นในปัจจุบัน

ภาพที่ 2.1 แผนภาพวงล้อของการเรียนรู้ (High/Scope Wheel of Learning)

ที่มา: High/Scope Wheel of Learning (Hohmann & Weikart, 1995, p. 136)

2.2.5 แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach)

ในปี ค.ศ.1945 หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 คนกลุ่มหนึ่งในวิลลาเซลลา (Villa Cella) ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ในประเทศอิตาลี ที่อยู่ห่างจากตัวเมือง Reggio Emilia 2-3 ไมล์ได้ร่วมมือกันจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน เรกจิโอ เอมีเลีย เป็นเมือง ๆ หนึ่งทางตอนเหนือของประเทศอิตาลี ลอริส มาลากุซซี (Loris Malaguzzi) ซึ่งได้เป็นครูสอนระดับมัธยมศึกษาได้มาหมู่บ้านนั้น และได้พบกลุ่มผู้ก่อตั้งซึ่งได้ชวนมาลากุซซีให้มาก่อตั้งโรงเรียนนี้ด้วยกัน เมื่อรู้ว่ามาลากุซซีเป็นครู

มาลาคุซซี่เริ่มทำงานกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียน (children with difficulties in school) ที่ศูนย์สุขภาพจิตซึ่งดำเนินการโดยเทศบาลเมืองที่กรุงโรม ส่วนในช่วงบ่ายถึงเย็นนั้นจะไปทำงานกับโรงเรียนเล็ก ๆ ดำเนินการโดยกลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งในโรงเรียนนี้มาลาคุซซี่ได้ทำงานกับกลุ่มครูที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากครูโรงเรียนอื่น ๆ ครูเหล่านี้เต็มไปด้วยความคิดที่มากมาย กระตือรือร้น และมีพลังในการทำงาน มาลาคุซซี่ทำงานร่วมกับครูกลุ่มนี้ด้วยทัศนคติว่าในขณะที่ครูกำลังสอนนักเรียนอยู่นั้นครูก็กำลังเรียนรู้จากนักเรียน การเรียนรู้จากนักเรียนทำให้ครูตระหนักถึงความดี โอกาสของนักเรียนในด้านสุขภาพอนามัย ภาวะทุพโภชนาการ การใช้ภาษาท้องถิ่นที่เคยชินจนไม่คุ้นเคยกับภาษาอิตาลีมาตรฐาน มาลาคุซซี่และกลุ่มครูได้เพิ่มเป้าหมายการทำงานมาสู่กลุ่มของผู้ปกครองในการช่วยแก้ปัญหาที่พบในเด็ก การทำงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อประโยชน์ต่อเด็กนั้นเป็นงานที่กลุ่มครูและมาลาคุซซี่ขาดทั้งความรู้และประสบการณ์ แต่ทุกคนมีความมุ่งมั่น ดังนั้นการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองก็คือหลักการที่ว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสิ่งที่เด็กต้องการนั้นเราต้องเรียนรู้จากเด็ก การลองถูกลองผิดของมาลาคุซซี่เป็นการเรียนรู้ที่นำมาซึ่งปัญญาและเป็นการนำร่องและเตรียมตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงในปี 1963

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มุ่งให้ทุกคนที่เข้ามาสัมผัสกับโรงเรียนแล้วรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่ในบ้านที่เปี่ยมไปด้วยไมตรีจิต (An amiable school) จึงส่งเสริมให้มีการพบปะการติดต่อสื่อสาร และมีความสัมพันธ์กันของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบโรงเรียน การจัดรูปแบบทางโครงสร้าง สิ่งของวัตถุ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยการเลือกสิ่งที่น่าสนใจ การแก้ปัญหา และการค้นพบหลักสูตรตามแนวนี้จะไม่มีการกำหนดเนื้อหาแน่นอนชัดเจนตายตัว วิธีปฏิบัติคือ แต่ละโรงเรียน จะรวบรวมรายชื่อหัวข้อโครงการที่คาดว่าจะสัมพันธ์กับความสนใจของเด็ก โครงการที่เตรียมอยู่ในมือครูนั้นจะมีทั้งโครงการระยะสั้นและโครงการระยะยาว แต่ถ้าเด็กสนใจในเรื่องที่อยู่นอกเหนือรายการหัวข้อที่ครูกำหนดไว้ล่วงหน้า กิจกรรมโครงการในห้องเรียนก็ปรับเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็ก สภาพการจัดกิจกรรมและประสบการณ์จะเลื่อนไหลไปตามสถานการณ์ที่สนองความสนใจของเด็กในขณะนั้น เช่นหัวข้อโครงการ “สิ่งปลูกสร้าง” (building) เมื่อเสร็จสิ้นโครงการอาจปรากฏชิ้นงานของเด็กเป็นกระท่อม เสาสูง บ้านเช่าแบบห้องชุด หรืออื่นใดตามจินตนาการและการสร้างสรรค์จากเด็ก

กิจกรรมการเรียนการสอนที่โดดเด่น คือเด็ก ๆ เกิดการเรียนรู้จากโครงการ (Project) ก่อนการสอน ครูทุกคนจะประชุมพูดคุยกันถึงโครงการที่เกิดขึ้นที่จะได้จากความสนใจของเด็ก โครงการที่อาจเกิดขึ้น ทางเลือกหรือตัวเลือกสำหรับเด็ก ครูจะวางกรอบความคิดถึงขั้นตอนแต่ละระยะของโครงการ ตลอดจนการเตรียมที่พร้อมสำหรับสิ่งที่ไม่คาดหวังว่าอาจจะเกิดขึ้น จัดให้กิจกรรมเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ครูมีความยืดหยุ่นสูงในการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้

ในตัวเด็กที่ตื่นไหลไปอย่างธรรมชาติ ตารางเวลาของวันไม่จัดเป็นช่วง ๆ ตามกิจกรรมที่แตกต่างกัน ไปตามเวลาแต่ละช่วง ครูมีลักษณะเฉพาะของความเป็นครูที่หล่อหลอมจากบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมที่ดี

2.2.6 แนวคิดการสอนแบบโครงการ (The Project Approach)

การสอนแบบโครงการมีมานานแล้ว ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ในวงการศึกษานะ แนวคิดที่จะให้ เด็กเรียนรู้ผ่านโครงการนั้น เริ่มจากการเคลื่อนไหวของนักการศึกษากลุ่มพิพัฒนานิยม (Progressive) ในประเทศสหรัฐอเมริกาช่วงศตวรรษที่ 19-20 จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้เขียนบทความและ หนังสือหลายเล่มเกี่ยวกับการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความ ตระหนักในชุมชนร่วมกัน และได้้นำโครงการเข้าไปใช้ร่วมกันในโรงเรียนทดลองที่มีชื่อเสียงแห่ง หนึ่ง วิลเลียม คิลแพทริก (William Kilpatrick) ได้สอนบุคคลต่าง ๆ ถึงวิธีการใช้โครงการที่ เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในชีวิตจริง อันเป็นรากฐานสำคัญทางการศึกษามากกว่าการเตรียมเด็กเพื่อ ชีวิตในอนาคต (Diffily, 1996, pp. 72-75)

ในปี ค.ศ. 1934 ลูซี่ สปาร์ค มิทเชลล์ (Lucy Sprague Mitchell) ได้นำนักศึกษาของ วิทยาลัยแบงก์สตรีท (The Bank Street College of Education) นครนิวยอร์ก ออกศึกษาสิ่งแวดล้อม และตั้งแต่นั้นมาก็ได้สอนครูให้รู้จักวิธีการใช้โครงการ ซึ่งวิธีสอนที่พัฒนาโดยวิทยาลัยการศึกษา แบงก์สตรีทนี้ มีส่วนคล้ายคลึงอย่างมากกับการสอนแบบโครงการ (Diffily, 1996, p. 102)

ในระยะหลังแนวความคิดการสอนแบบโครงการได้รับการสนใจอย่างมากในประเทศ สหรัฐอเมริกาและอีกหลายประเทศ เนื่องมาจากผลการวิจัยที่ทำให้เข้าใจยิ่งขึ้นว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร และความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ สังคม เทคโนโลยี แนวโน้มของหลักสูตรแบบบูรณาการ และรายงานความประทับใจของนักการ ศึกษา รวมทั้งบรรดาครูอาจารย์ที่ได้ไปเห็นเด็กในโรงเรียนก่อนประถมศึกษามากแห่งเมืองเรกจิโอ เอมิ ลีเชีย (Reggio Emilia) ประเทศอิตาลี (Katz, 1994, p. 63)

แนวความคิดการสอนแบบโครงการ คือ การสืบค้นหาข้อมูลอย่างลึก ตามหัวเรื่องที่สนใจที่ ควรแก่การเรียนรู้ โดยปกติการสืบค้นจะทำโดยเด็กกลุ่มเล็กในชั้นเรียน หรือเด็กทั้งชั้นร่วมกัน หรือ บางโอกาสอาจเป็นเพียงเด็กบางคนเท่านั้น จุดเด่นของโครงการคือความพยายามที่จะค้นหาคำตอบ จากคำถามที่เกี่ยวกับหัวเรื่อง โดยคำถามนั้นอาจจะมาจากเด็ก จากครู หรือจากเด็กและครูร่วมกันคิด ก็ได้ จุดประสงค์ของโครงการคือ การเรียนรู้เกี่ยวกับหัวเรื่อง มากกว่าการเสาะแสวงหาคำตอบที่ ถูกต้องเพื่อตอบคำถามครู การเรียนรู้ที่มาจากความสนใจของผู้เรียนมากกว่าความสนใจของครู ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมในโครงการ มีประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อม เรียนรู้จากการ

กระทำเช่นเดียวกับการเล่นอย่างเดียวกับธรรมชาติของเด็ก ในขณะที่ทำการสำรวจวัตถุสิ่งของ แนวคิด และความสัมพันธ์ทางสังคม

2.2.7 แนวคิดการสอนภาษาโดยองค์รวม (Whole Language Approach)

การสอนภาษาโดยองค์รวม เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่เสนอแนวคิดใหม่ในการสอนภาษา เกิดจากการพยายามของนักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ ซึ่งเห็นปัญหาของการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ซึ่งเกิดจากการสอนที่ครูมุ่งเน้นสาระทางภาษาเป็นหลัก ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ คือไม่เหมาะกับวัย ความสนใจและความสามารถของเด็ก การสอนภาษาแบบเดิม ไม่เน้นความสำคัญของประสบการณ์และภาษาที่เด็กใช้ในชีวิตจริง จึงไม่ได้ให้โอกาสเด็กเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมายเท่าที่ควร

เคนเนท กู๊ดแมน (Kenneth Goodman) เชื่อว่าการสอนภาษาเป็นเรื่องสำคัญสำหรับชีวิตเด็ก และโดยที่เด็กต้องเรียนรู้ภาษา และต้องใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ครูจะต้องตระหนักในความสำคัญดังกล่าว และจากการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ปรัชญา การรู้หนังสือ และการจัดหลักสูตร กู๊ดแมนได้รับการยกย่องในฐานะผู้บุกเบิกแนวการสอนภาษาโดยองค์รวม มีผู้ให้ความสนใจนำความคิดไปใช้ในประเทศต่าง ๆ และมีผู้ให้การสนับสนุนเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ในช่วงปี 1970

แนวการสอนภาษาโดยองค์รวม ให้ความสำคัญของการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการคิดและภาษาของเด็กในบริบททางสังคม วัฒนธรรม การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตอบสนองธรรมชาติ และเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย หลักการสอนภาษาโดยองค์รวมนี้จะทำให้เด็กมีความสนใจ เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น เพราะสิ่งที่เรียนมีความหมายและไม่เกิดความรู้สึกว่า การเรียนภาษาเป็นเรื่องยากลำบาก

แนวคิดในการสอนภาษาแบบนี้ เป็นวิธีการที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่สร้างทัศนคติต่อต้านการเรียน อ่าน เขียน เด็ก ๆ จะให้ความสนใจในกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับภาษา ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่านหรือการเขียน โดยไม่รู้ว่ากำลังเรียน ให้ตัวเด็กได้ใช้สื่อทางภาษาทุก ๆ ทักษะอย่างมีความหมาย เด็กสามารถเชื่อมโยงความคิดจากพื้นฐานประสบการณ์เพื่อความเข้าใจภาษา และนำความคิดนั้นไปใช้ในการสื่อสารได้จริง สิ่งที่เด็กเรียนรู้จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเป็นองค์รวม เริ่มจากประสบการณ์จริงในชีวิต และการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างที่คอยส่งเสริมด้วยความเข้าใจในธรรมชาติการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก และตามความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

2.2.8 แนวคิด MATAL โปรแกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กอนุบาล

โปรแกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กอนุบาลนี้ MATAL เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาโปรแกรมวิทยาศาสตร์ของเด็กประถมซึ่ง ดร.ดินา สตาเคิล อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทลอาวีฟ เป็นผู้คิดขึ้น โดยร่วมมือกับศูนย์การสอนวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยอิสราเอล และกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม มุ่งที่การเข้าถึงวิธีการเรียนการสอน การช่วยให้เด็ก ๆ ให้เข้าใจกระบวนการขั้นพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และการตรวจสอบความรู้ที่ถูกต้อง เป็นโปรแกรมที่จัดการเรียนการสอนให้เด็กเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับโลกรอบตัว เกิดความรู้สึกรักที่เชื่อมโยงตนเองกับสังคมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติด้วยจุดมุ่งหมายเชิงเจตคติดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความสุข กับมีความสุขในการทำงานได้สำเร็จ กล้ายอมรับความจริงเมื่อเผชิญกับความล้มเหลว
- 2) เพื่อพัฒนาจิตใจให้เปิดกว้างและรู้จักยืดหยุ่น เพื่อฝึกความสามารถที่จะให้และรับการวิพากษ์วิจารณ์
- 3) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม และความตระหนักในสุนทรีย และส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ

โปรแกรมนี้จะประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย (Unit) ที่มุ่งการพัฒนาความคิดรวบยอดขั้นพื้นฐาน และการก่อรูปของทัศนคติที่ไม่ตายตัวและถูกต้องให้แก่เด็ก (flexible and favorable attitudes) ซึ่งในแต่ละหน่วยมีลักษณะเนื้อหาและกิจกรรมที่เข้าใจง่าย ไปสู่ลักษณะที่มีความซับซ้อนมากขึ้นแต่สัมพันธ์กัน โดยยึดหลัก 1) การบ่งชี้และบอกกรุปพรรณได้ (identity) 2) ความหลากหลาย และความเป็นเอกลักษณ์ (diversity and individuality) 3) การคงสภาพอย่างต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง (continuity and change) 4) โครงสร้างและการปฏิบัติ (structure and action)

ในประเทศไทย โปรแกรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ซึ่งนำรูปแบบหลักสูตรวิทยาศาสตร์นี้ใช้ในระดับปฐมวัยด้วย เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2538–2540 โรงเรียนอนุบาลหนูน้อยได้ทดลองนำบางส่วนของโปรแกรมมาผนวกเข้ากับหลักสูตรของโรงเรียน เช่น ในเรื่องของการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา สภาพอากาศ มีการบันทึก วาดรูป เป็นต้น

2.2.9 แนวคิดการศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-Humanist Education)

แนวคิดนี้มาจากโยคีชาวอินเดีย ชื่อ พี.อาร์.ซาร์การ์ (P.R. Sarkar) ที่นำศาสตร์ทางตะวันออกกับความทันสมัยแบบตะวันตกมาผสมผสานเข้าด้วยกัน มีการให้เด็ก ๆ ฝึกสมาธิ ทำโยคะ

ขณะเดียวกันก็ใช้เสียงเพลงและวิธีการสอนใหม่ ๆ ผสมกัน ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในเด็กเล็กกว่า สิ่งแวดล้อมและการศึกษาในวัยต้น ๆ ของชีวิต มีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อความเฉลียวฉลาด คุณธรรมและความสุขของคนเรา แนวคิดนี้ เชื่อว่าความเก่ง ความฉลาดเป็นศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ แต่มนุษย์สามารถดึงศักยภาพดังกล่าวออกมาใช้แค่ 5-10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่มนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพตัวเองได้สูงมากกว่านี้ และเชื่อว่าความเป็นคนที่สมบูรณ์นั้นเกิดจากศักยภาพที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ร่างกาย (Physical) จะต้องแข็งแรง 2) จิตใจ (Mental) จิตใจมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ตัดสินใจด้วยตัวเองได้ 3) มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดสร้างสรรค์ 3) ความมีน้ำใจ (Spiritual) คือมีความรักให้กับคนอื่นได้ในวงกว้าง รู้จักการช่วยเหลือคนอื่น โดยที่ไม่หวังผลตอบแทน มีความเมตตา มีใจที่เปิดกว้าง 4) วิชาการ (Academic) ถ้าเรามีวิชาการ มีความรู้ ก็มีทางที่เราจะมีอะไรมาบำรุงตัวเองได้ดี ทั้ง 4 ด้าน (Physical, Mental, Spiritual, Academic) คือหลักการสู่ความเป็นคนที่สมบูรณ์ การศึกษาที่ดีจะต้องจัดให้ครบทั้ง 4 ด้านเพื่อให้ถึงเป้าหมายความเป็นคนที่สมบูรณ์ กิจกรรมในโรงเรียนตามแนวนี้ โออิวิแมนนิส จะต้องสอดคล้องกับหลักสำคัญ 4 ข้อ คือ คลื่นสมองต่ำ การประสานของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตัวเอง และการให้ความรัก ซึ่งต้องไปด้วยกัน เด็กจึงจะไปในทิศทางที่ดี

คลื่นสมองต่ำ หมายถึงการมีความสงบทางจิตใจ อารมณ์ดี ใจเย็น มีความคิดสร้างสรรค์สูง เกิดสมาธิ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก กิจกรรมจึงต้องสร้างให้เด็กเกิดภาวะคลื่นสมองต่ำมากที่สุดให้ได้ เนื่องจากนักวิทยาศาสตร์ได้ประดิษฐ์เครื่องมือวัดคลื่นสมอง ซึ่งสามารถตรวจพบว่าคุณสมบัติการทำงานของคนเราจะแปรเปลี่ยนไปตามคลื่นสมองที่เราส่งคลื่น ยิ่งต่ำลงมากเท่าไร จะยังมีประสิทธิภาพดีมากขึ้นเท่านั้น ในโรงเรียนแนวนี้ โออิวิแมนนิส ก่อนเข้าห้องเรียน เด็ก ๆ จะได้ฝึกโยคะ นั่งสมาธิ ถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้เข้าเรียนได้อย่างสบายใจ และมีความสุขในการรับรู้ โยคะและสมาธิ จะช่วยให้กล้ามเนื้อและประสาทผ่อนคลาย ขณะที่เด็ก ทำโยคะจิตใจเขาจะเป็นหนึ่งเดียว เรื่องที่วุ่นวายจะค่อยสงบลง การเล่านิทาน การกอด เสียงเพลง และทำที่ กำพูคจากคนรอบข้าง ก็มีส่วนทำให้คลื่นสมองต่ำได้เช่นเดียวกัน ถ้าเด็กอยู่ใกล้คนคลื่นสมองต่ำ โอกาสที่คลื่นสมองเขาก็จะต่ำด้วย แต่ถ้าใกล้คนที่คลื่นสมองสูง อารมณ์เขาก็พลอยรุนแรงสูงตามไปด้วย ดังนั้นบทบาทของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ ครูต้องอารมณ์เย็น ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ พุดให้กำลังใจและไม่พุดในแง่ลบ

การประสานของเซลล์สมอง เราเคยเชื่อว่าความฉลาดมาจากพันธุกรรม พ่อเก่ง แม่เก่ง ลูกจะออกมาเก่ง แต่แนวคิดนี้ โออิวิแมนนิสมีความเชื่อว่า ความฉลาดสามารถฝึกฝนได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์ดังที่เคยเข้าใจกันมาในอดีต แต่จะขึ้นกับสิ่งแวดล้อมมากกว่า ว่าได้มีส่วนช่วยทำให้เซลล์สมองประสานกันมากน้อยได้เพียงใด นี้ โออิวิแมนนิสจะไม่เชื่อเรื่องให้เด็กเรียนอย่างเดียว

หรือเล่นอย่างเดียว เพราะในช่วง 3-6 ปี จะเป็นช่วงที่สมองของคนจะเจริญเติบโตมากที่สุด ถ้าไม่ให้เรียนเลยแล้วมาเรียนตอน 7-8 ขวบจะช้าไป ดังนั้นจึงต้องเรียนบ้าง โดยกระจายให้เหมาะสม และใช้วิธีการที่จูงใจให้เด็กเรียนรู้ด้วยคลื่นอัลฟาหรือคลื่นสมองต่ำมากที่สุด

ภาพพจน์ของตัวเอง จิตวิทยาสมัยใหม่พบว่าความรู้สึกที่มีต่อตัวเองจะส่งผลไปถึงความรู้สึกที่เรามีต่อคนอื่นด้วย ถ้าเรารู้สึกว่าตัวเองไม่ได้เรื่อง เราก็จะไม่เชื่อมั่นคนอื่น ความรู้สึกที่เรามีต่อตัวเองมาจากประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยเฉพาะทางตากับทางหู และเรื่องจิตใต้สำนึก วัยเด็กเป็นวัยที่รับรู้สูงที่สุด ถ้าจิตใต้สำนึกบันทึกไว้แต่เรื่องด้านลบ ได้ยินคนรอบข้างพูดว่าไม่เก่ง ชนไม่ดี ไม่น่ารัก เมื่อเด็กเติบโตขึ้นก็จะรู้สึกหรือกลายเป็นคนที่ไม่เก่ง ชน ชุ่มช้ำ เมื่อภาพพจน์ที่มีต่อตัวเองเป็นลบ พฤติกรรมที่ออกมา ก็มักจะเป็นลบด้วย

การให้ความรัก ความรักความอบอุ่นเปรียบเสมือนกับแก้วน้ำ ถ้าความรักของเด็กคนนั้นมีมากมีเต็ม ย่อมไหลเพื่อแผ่ไปถึงผู้อื่นได้ ตรงกันข้ามถ้าความรักของเขามีไม่เพียงพอหรือขาดแคลน ความรักความอบอุ่น จิตใจย่อมเรียกร้องความต้องการความรัก การแสดงออกซึ่งความรักแก่เด็ก จะทำให้เด็กได้รับความรักเพิ่มเติมในจิตใจ ได้มีโอกาสมีรักเต็มก็จะมีจิตใจที่เต็มไปด้วยความรัก และมีโอกาสที่จะล้นต่อไปยังผู้อื่นได้มากขึ้นด้วย

โรงเรียนตามแนวคิดนี้ในประเทศไทยคือ โรงเรียนอนุบาลอมตยกุล เป็นโรงเรียนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่ริเริ่มโดย ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล หลักการเรียนการสอนแบบนี้โอฮิวแมนนิสนี้ผู้เรียนก็จะเป็นศูนย์กลาง จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ที่นำมาใช้ในระบบโรงเรียน เด็กที่เบื่อเมื่อเจอกับครูๆ ได้กลายเป็นเด็กเรียนแล้วมีความสุขจิตใจดีด้วย เก่งด้วยฉลาดด้วย จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการก้าวสู่ความเป็นคนที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับสภาพปฐมวัย และตอบสนองทางการศึกษาที่พ่อแม่ ผู้ปกครองคาดหวังได้เป็นอย่างดี ได้นำมาใช้จนถึงปัจจุบันเกือบกว่า 10 ปีแล้ว

2.2.10 หลักสูตรอนุบาลแนวจุฬาลักษณ์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

หลักสูตรอนุบาลแนวจุฬาลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งของผลงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลสำหรับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาระดับอนุบาลหลักสูตรอนุบาลแนวจุฬาลักษณ์นี้พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้เป็นเวลา 1 ปี ในโรงเรียนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจำนวน 7 โรงเรียน ได้ผ่านการทดลองและการนำไปใช้ปฏิบัติจริงในโรงเรียนแหล่งศึกษาดูงานสำหรับโรงเรียนอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ในปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจและนำหลักสูตรจุฬาลักษณ์ไป

ปรับใช้ในโรงเรียนของสังกัดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และหลักสูตรยังคงใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อมาจนถึงปัจจุบัน

หลักสูตรอนุบาลแนวจุฬาลักษณ์นี้มีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของเด็กที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคสมัยของสังคมฐานความรู้ ที่เชื่อว่าไม่ควรเน้นอยู่แต่เพียงที่การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กด้วย โดยยึดการเรียนรู้แบบองค์รวมเป็นสำคัญ ในลักษณะของการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติเป็นฐานในการบูรณาการ หลักสูตรการอนุบาลแนวจุฬาลักษณ์นี้มีหลักการของหลักสูตรประกอบด้วย

- 1) ปลูกฝังให้เด็กเป็นคนดี ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีพื้นฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และภูมิใจในความเป็นไทย
  - 2) ส่งเสริมพัฒนาการครบ 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม บุคลิกภาพ และสังคม
  - 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีอิสระในการเรียนรู้ตามความสนใจ
  - 4) มีความยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- เป้าหมายของหลักสูตร มีดังนี้

- 1) ปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสิ่งรอบตัวเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
- 2) วางพื้นฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัยให้แก่เด็ก โดยเน้นการเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) พัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบตามพัฒนาการทุกด้าน ดังนี้
  - 3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รักความสะอาด มีอัตราการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสมตามวัย
  - 3.2 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ใฝ่รู้ สื่อสารความคิดของตนเองได้ มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาง่าย ๆ เลือกตัดสินใจโดยมีเหตุผลตามวัย
  - 3.3 พัฒนาการด้านคุณธรรม เว้นชั่ว ทำดี มีคุณธรรมด้านการมีวินัย มีสติ กตัญญู เมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ ประหยัด ขยัน ไม่เห็นแก่ตัว และมีจิตใจผ่องใส
  - 3.4 พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ร่าเริงแจ่มใส เชื่อมั่นในตนเอง ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ มีกิริยามารยาทไทย

3.5 พัฒนาการด้านสังคม ปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ ช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นมิตรกับผู้อื่น

สาระในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าสาระการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตร สาระในหลักสูตรประกอบด้วย 8 สาระดังนี้

- 1) คุณธรรมและเจตคติ
- 2) ทักษะการดำรงชีวิต จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
- 3) สุนทรียะ
- 4) สุขภาพ ความปลอดภัย และทักษะกลไก
- 5) ภาษา
- 6) วิถีชีวิต
- 7) คณิตศาสตร์
- 8) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ตามหลักสูตรอนุบาลแนวจุฬาลักษณ์นี้ถือว่าคุณธรรมและเจตคติเป็นสาระที่มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งเป็นสาระที่จะต้องสอดแทรกและบูรณาการในสาระอื่นๆ เพื่อเด็กจะได้เป็นคนดี อันเป็นฐานที่สำคัญในการเป็นพลเมืองดี ทักษะการดำรงชีวิต จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เป็นสาระที่เด็กอนุบาลควรได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย ทักษะการดำรงชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กควรได้รับการพัฒนา เพื่อให้สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองและผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและแก้ปัญหาได้ และเนื่องจากเด็กอนุบาลเป็นวัยที่มีจินตนาการ จินตนาการเป็นพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์

ส่วนสาระอีก 6 สาระ ได้แก่ สุนทรียะ สุขภาพ ความปลอดภัย และทักษะกลไก ภาษา วิถีชีวิต คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะบูรณาการ เพื่อประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการพัฒนาเด็กอนุบาล (วรวรรณ เหมชะชาติ, 2551, น. 28-31)

ในด้านเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรนี้ได้กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระ โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้ทั้งหมด 17 เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งหมด 41 มาตรฐาน

2.3 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2.3.1 ความหมายและขอบข่ายของพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการ (Development) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์โดยธรรมชาติ ทั้งด้านโครงสร้างและแบบแผนของร่างกาย รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิและต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต โดยที่มีลักษณะที่แน่นอนเป็นแบบแผนผสมผสานตามลำดับชั้นอย่างก้าวหน้า มีทิศทางและดำเนินไปอยู่ตลอดเวลา (Ginsburg, Kaplan, Cannon, Cordero, Eisenband, Galanter, et al., 2006, pp. 171-202) เช่น การเพิ่มจำนวนเซลล์ประสาทในสมอง ขนาดของลำตัวที่สูงขึ้นและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ของร่างกาย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ความสามารถในการอ่านเขียนหนังสือ มนุษย์จะมีพัฒนาการสมวัยเมื่อความต้องการทุกด้านได้รับการตอบสนองอย่างครบถ้วน

พัฒนาการเป็นการเจริญเติบโตของเด็กที่มีความสำคัญยิ่ง การศึกษาพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามศักยภาพ ซึ่งนำไปสู่การจัดการดูแลและส่งเสริมอย่างถูกต้อง

คำว่า พัฒนาการ ได้มีผู้ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการการทำงานที่มีการประสานพร้อมกัน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การเติบโตทางร่างกายและพัฒนาการทางอารมณ์และสติปัญญา มีความเกี่ยวเนื่องกัน เป็นการทำงานทุกส่วนของร่างกายที่แยกจากกันมิได้ (Hanft, Rush, & Shelden, 2004, pp. 235-239) เป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกันเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะระบบต่าง ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ทำให้ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถทำสิ่งยากสลับซับซ้อนได้มากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ๆ และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมภาวะใหม่ในบริบทของครอบครัวและสังคม พัฒนาการจึงหมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ-อารมณ์ และด้านสังคม ทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม พัฒนาของปฐมวัยปกติจะแยกได้เป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1) ด้านร่างกาย (Physical หรือ Psycho-Motor Development) หมายถึงความสามารถของร่างกายการทรงตัวในอิริยาบถต่าง ๆ และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ไปโดยการใช้อวัยวะกล้ามเนื้อใหญ่ การใช้สัมผัสรับรู้ และการใช้ตาและมือประสานกัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

2) ด้านสติปัญญา (Cognitive Development) หมายถึงความสามารถในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับตนเอง การรับรู้ รู้จักสังเกต จดจำ วิเคราะห์ การรู้จัก รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา

3) ด้านจิตใจ-และอารมณ์ (Emotional Development) หมายถึงความสามารถในการรู้สึก และแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ โกรธ เกลียด กลัว และเป็นสุข ความสามารถในการแยกแยะความดีที่ซึ่ง และควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม เมื่อเผชิญกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือต่อตนเอง (Self-Esteem) หรือ อัตมโนทัศน์ และ

4) ด้านสังคม (Social Development) หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ กับผู้อื่น มีทักษะการปรับตัวในสังคม คือ สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ร่วมมือกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้กาลเทศะและความสามารถในการช่วยตัวเองใน ชีวิตประจำวัน (Personal Social) มีคุณธรรม (Moral) และมีที่เกี่ยวกับด้านสติปัญญา ทำให้รู้จัก แยกแยะความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและความสามารถในการดำรงชีวิตในทางสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ ต่อสังคมส่วนรวมอีกด้วย

จันเจ้า วูล และ เกลี (Janjua, & Kyle, 2002, pp. 193-205) ได้กล่าวถึง พัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่อง มีลักษณะพิเศษกว่า พัฒนาการในช่วงวัยอื่น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้าน เกิดขึ้นอย่างผสมผสานในช่วงเวลา เดียวกันและสามารถสังเกตเห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมที่แสดงออกได้ชัดเจน แม้ว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของเด็กแต่ละคนจะเร็วช้าต่างกัน แต่พฤติกรรมแสดงออกตามพัฒนาการ เป็นไปตามแบบแผนและมีทิศทางเดียวกัน นักจิตวิทยาหลายท่าน ได้ศึกษาและอธิบายพัฒนาการใน ด้านแนวคิดของพัฒนาการเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ทฤษฎีพัฒนาของ เพียเจต์ (Piaget) จัดเป็น ทฤษฎีที่อธิบายพัฒนาการเฉพาะด้านสติปัญญา เมื่อนำแนวคิดหลายทฤษฎีมาผสมผสานกันก็จะทำให้สามารถเข้าใจกับภาพรวม พัฒนาการของเด็กปฐมวัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากการศึกษาทฤษฎี พัฒนาการพบว่านักจิตวิทยาได้แบ่งพัฒนาการของมนุษย์ออกเป็น 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยภาพรวมดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กระดับปฐมวัย หมายถึง การเจริญเติบโตของ ร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กวัยก่อนประถมศึกษา จะไม่รวดเร็วเหมือนเด็กทารก แต่ จะเป็นไปในอัตราที่คงที่ส่วนที่พัฒนามาก ได้แก่ วุฒิภาวะของระบบประสาท กล่าวคือ กล้ามเนื้อมัด ต่าง ๆ จะแข็งแรงและทำงานประสานกัน ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว สามารถทรงตัวได้ ดีมากขึ้น

2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจของเด็กระดับปฐมวัย เด็กในวัยนี้มักจะเป็นคนเจ้า อารมณ์ หงุดหงิดและ โกรธง่ายโดยปราศจากเหตุผล มักจะแสดงอาการขัดขืนและดื้อดึงต่อพ่อแม่ เสมอ เป็นวัยที่เรียกว่าชอบปฏิเสธ ซึ่งเป็นลักษณะธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่งเรียกว่า Negative

Stage เมื่อเด็กคบหาสมาคมกับเพื่อน ๆ อารมณ์ดังกล่าวจะค่อยๆหายไป อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางอารมณ์จิตใจของเด็กจะมั่นคงเพียงใดขึ้นอยู่กับกรอบธรรมเลียงคูเป็นสำคัญพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

2.1 ความโกรธ (Anger) อารมณ์โกรธของเด็กวันนี้มักเกิดขึ้นได้ง่าย เนื่องจากมีสิ่งเร้าให้เด็กโกรธ เช่น การถูกขัดใจเรื่องของการเล่น ลูกครึ่งแกล เป็นต้น

2.2 ความกลัว (Fear) เนื่องจากเด็กวันนี้มีสติปัญญาพัฒนาขึ้นทำให้หวาดกลัวสิ่งต่างๆ มากกว่าวัยเด็กเล็กเพราะว่ามองเห็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนได้

2.3 ความอิจฉาริษยา (Jealousy) ความอิจฉาริษยาของเด็กวัยนี้เกิดขึ้น เนื่องจากพ่อแม่พี่น้อง หรือคนเลี้ยงหันไปสนใจและเอาใจใส่น้องเล็กมากกว่าตน

2.4 ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นและจะสงสัยสิ่งต่างๆ อย่างไม่รู้จักจบสิ้น โดยเฉพาะเมื่ออายุประมาณ 6 ปี เด็กจะหันมาชื่นชมนิยมนพ่อก่อน

2.5 ความรัก (Love) ความรักของเด็กวันนี้จะเกิดขึ้นกับตัวเองก่อน คือ รักตนเองก่อนต่อมาจึงมีจิตใจรักผู้อื่น ในเด็กอายุ 5 ปี นั้น มารดาจะกลายเป็นศูนย์กลางของชีวิตในโลกของเด็ก เด็กจะชอบอยู่ใกล้ ๆ แม่ แต่พออายุ 6 ปีเด็กจะหันมานิยมนพ่อก่อน

ดังนั้น พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ หมายถึง การที่เด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ สุขภาพจิตดีและมีความสุข แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับวัยมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

3. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย เด็กวัยนี้จะสนใจสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบทำตามและเลียนแบบผู้อื่น จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กวัยนี้จะแสดงอารมณ์ต่างๆ อย่างเปิดเผย เด็กแต่ละคนจะพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดชนิดภายในครอบครัวที่ต้องพึ่งพาคนอื่น ไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เด็กระดับปฐมวัยมีความสามารถตามวัยที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดี จะเริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในระยะแรกอาจมีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น แต่เมื่อได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น (Foster, Lambert, Abbott-Shim, McCarty, & Franze, 2005, pp. 13-36) การพัฒนาการทางด้านสังคม จึงเป็นการปรับตัวและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ การรู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พัฒนาการทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิด การจำ ความมีเหตุผล ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความสามารถในการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรม ดังนี้

4.1 ความสามารถจำสิ่งของต่าง ๆ และเรียกชื่อได้ถูกต้อง เช่น ผลไม้ สัตว์ ที่รู้จัก

4.2 สามารถจำแนกความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ

4.3 สามารถเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยองค์ประกอบที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสติปัญญา ได้แก่ การเล่น และการใช้ภาษาของเด็ก

พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย อยู่ในระยะความคิดแบบก่อนกฎเกณฑ์ คือเด็กจะมีความคิดเชื่อมโยง สิ่งต่าง ๆ ที่รับรู้และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ แต่ความเข้าใจเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์ มีความคิดฝันและจินตนาการค่อนข้างมาก จะถือตนเองเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจใคร่รู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกันพัฒนาความคิด สติปัญญาของเด็กวัยนี้

เชอริแดน และเอ็ดเวิร์ด (Sheridan, & Edwards, 2003, pp. 114-118) ได้กล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยยึดหลักของพัฒนาการมนุษย์จากองค์ประกอบของพัฒนาการ พัฒนาการเด็กปฐมวัยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญ 2 อย่าง คือ

1. วุฒิภาวะ (Maturation) หมายถึง สภาวะการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้น หมายถึงระดับของการแสดงศักยภาพ ที่มีอยู่ภายในตัวเด็กแต่ละคนในระยะใดระยะหนึ่งที่กำหนดตามวิถีทางธรรมชาติ และนำมาซึ่งความสามารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เหมาะสมกับวัย ศักยภาพที่เด็กแสดงออกมาในเวลาอันสมควรนี้ หรือเรียกว่า “ระดับวุฒิภาวะ (Maturation)” มีอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่กำเนิดและถูกกำหนดโดยพันธุกรรม ด้วยเหตุนี้ระดับวุฒิภาวะของเด็กที่จะแสดงความสามารถอย่างเดียวกันอาจแสดงออกมาในช่วงเวลาที่ต่างกันก็ได้

2. การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้รับ หรือจากการฝึกปฏิบัติอบรมสั่งสอนและการปฏิสัมพันธ์สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อความต้องการหรือความสนใจของเด็ก ทำให้ความสามารถต่าง ๆ ของเด็กถูกนำออกมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ ทั้งนี้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีขอบเขตจำกัดทั้งช่วงเวลาความสนใจสั้น และเนื้อหาเป็นรูปธรรม ตลอดจนวิธีการเรียนรู้ของการ “การเล่น” ที่เด็กได้ลงมือกระทำ ศึกษา ค้นคว้า สำรวจสิ่งรอบตัวตามความพอใจของตนเองและเก็บสะสมเป็นประสบการณ์ส่วนบุคคล

เคลลี มอริสเสต์ บาร์นาร์ด และแฮมมอนด์ (Kelly, Morisset, Barnard, & Hammond, 1996, pp. 310-321) ได้กล่าวถึง อัตราของพัฒนาการ ขีดความสามารถของพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แต่ละคนจะเร็วหรือช้ากว่าอัตราที่เป็นเกณฑ์ปกติได้และมีความแตกต่างกันคือ ความแตกต่างภายในตัวบุคคล (Inter Individual Difference) แม้ว่าเด็กทุกคนจะมีแบบแผนพัฒนาการเหมือนกันและ

พัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน แต่ความสามารถในการพัฒนาให้ไปถึงจุดเดียวกันเมื่ออายุเท่ากันอาจแตกต่างกันได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับวุฒิภาวะที่ถูกกำหนดโดยพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับ จากสภาพแวดล้อมจะเป็นตัวกระตุ้นหรือขัดขวางศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน สำหรับเด็กในวัย 2-6 ปี เป็นช่วงที่ต้องการการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ดังนั้น การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดให้เด็กเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวัน นั้นแบ่งได้ดังนี้ คือ

1. การเล่นชนิดต่าง ๆ เช่น เล่นของเล่น เล่นเครื่องสนาม เล่นเกม เป็นต้น ซึ่งการเล่นนี้จะนำไปสู่การเรียนรู้
2. การฝึก เช่น การฝึกทำงานร่วมกัน ฝึกทักษะต่าง ๆ ซึ่งการฝึกนี้จะนำไปสู่การปฏิบัติ
3. การเสริมจินตนาการและทัศนคติที่ดีและถูกต้องให้แก่เด็ก

เชอริแดนและกราโตชวิล (Sheridan, & Kratochwill, 2002, pp. 117-139) ได้อธิบายถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ว่าเป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะกับการเรียนรู้ กล่าวคือ วุฒิภาวะ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นกับการเรียนรู้ ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ความสามารถบางอย่างอาจจะไม่เกิดขึ้นหรือเกิดช้ากว่าที่ควรได้ เช่น ความสามารถในการใช้ภาษา เด็กที่มีวุฒิภาวะในการพูดจะสามารถเปล่งเสียงออกมาได้เอง แต่ถ้าไม่ได้รับการสอน ภาษาพูดก็ใช้ภาษาพูดไม่ได้เลย ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะในการพูดแม้ว่าจะถูกเชิญเชิญให้ฝึกภาษาพูดมากเพียงใดก็ไม่อาจพูดได้ ถ้าเด็กยังไม่พัฒนาถึงวุฒิภาวะนั้น จึงเห็นได้ว่าเด็กแต่ละคนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองตามกำหนดเวลาเฉพาะพัฒนาการนั้น ๆ โดยธรรมชาติอันก่อให้เกิดความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนของพัฒนาการ โดยมีสภาพแวดล้อมช่วยเสริมต่อพัฒนาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วงเวลาที่เด็กสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่นี้ เรียกว่าระยะพอเหมาะ (Optimal Period) ลักษณะพัฒนาการตามวัย (Development Task) เด็กที่แสดงพฤติกรรมตามขั้นพัฒนาการได้พอเหมาะกับวัย จะถือว่ามีการพัฒนาการสมวัย แบบแผนของการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทุกคนเปลี่ยนแปลงไปตามแบบแผนเดียวกัน คือ

1. แบบฉบับของพัฒนาการ เด็กปฐมวัยทุกคนมีลำดับขั้นของพัฒนาการเหมือนกัน เปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและมีทิศทางก้าวหน้าโดยไม่ข้ามขั้นและไม่มีหยุดนิ่งอยู่กับที่ พัฒนาการขั้นต้นจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการขั้นต่อไปที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น ความสามารถในการวาดรูป เด็กเล็กจะใช้ก้ามเนื้อแขนและมือในการเคลื่อนไหวลากเส้น โยงไปมาอย่างไม่มี

ทิศทางจนสามารถบังคับใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือในการควบคุมการลากเส้นอย่างมีทิศทางตามความต้องการและความสามารถวาดรูปคล้ายของจริงได้ในที่สุด

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาตร เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้อย่างชัดเจน สามารถวัดได้ โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มขนาดของรูปร่าง และการเปลี่ยนแปลงอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เมื่อเด็กอายุมากขึ้น ส่วนสูงและน้ำหนักก็เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการแสดงออกถึงขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้นด้วย

3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อน เกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานภายในร่างกายที่ก่อให้เกิดความสามารถใหม่ ๆ เช่น ก่อนที่เด็กจะใช้คำพูดสื่อความหมายคล้ายผู้ใหญ่ได้ จะต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนเกี่ยวกับการใช้ภาษา เช่น การฟัง การเปล่งเสียง การแยกความแตกต่างของเสียง การเรียนรู้ความหมาย และอื่น ๆ มาตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ของพัฒนาการแต่ละด้าน พัฒนาการของเด็กเกิดจากการเปลี่ยนแปลงหลายด้านผสมผสานกัน พัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีความสัมพันธ์เสมอภาคและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหมด การเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการด้านหนึ่งย่อมส่งผลให้พัฒนาการด้านอื่นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งทางบวกและลบ เช่น เด็กที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มักจะเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว สามารถช่วยตนเอง ได้มีอารมณ์แจ่มใส รู้จักควบคุมตนเองเข้ากับผู้อื่นได้ดีและมีความสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ในทางตรงกันข้ามเด็กที่สุขภาพไม่ดีมักจะประสบปัญหาการเจริญเติบโตของร่างกายล่าช้าหรือหยุดชะงักช่วงหนึ่ง อารมณ์หงุดหงิด มีอาการเศร้าซึม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นยาก และขาดสมาธิในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

5. ลักษณะเด่นของการพัฒนาการ แต่ละช่วงของการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนของการพัฒนา ลักษณะบางอย่างอาจพัฒนาเร็วกว่าลักษณะอื่น และสังเกตเห็นเด่นชัดได้ เช่น ในช่วงอายุ 3 ปี เด็กจะเริ่มรับรู้และสังเกตความแตกต่างทางเพศ เมื่ออายุ 4 ปี จะช่างซักถาม สนใจเล่นร่วมกับผู้อื่น พออายุ 5 ปีจะชอบความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ลักษณะเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นปกติ เมื่อเด็กอายุมากขึ้น ก็จะพัฒนาไปตามวุฒิภาวะและการเรียนรู้จากมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับ

6. ความคาดหวังของพัฒนาการ พัฒนาการของมนุษย์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมีขั้นตอน และได้ถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอน จึงสามารถทำนายและคาดหวังความสามารถและพฤติกรรมตามขั้นตอนพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเด็กอย่างคร่าว ๆ ได้ ทั้งนี้ เมื่อเด็กได้รับพัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวุฒิภาวะและความพร้อมพัฒนาการก็สามารถดำเนินไปด้วยดีสมวัย หากมีอุปสรรคหรือความผิดปกติเกิดขึ้นในช่วงของพัฒนาการ ก็ย่อมส่งผลต่อแบบแผนของพัฒนาการในขั้นต่อไป อาจทำให้หยุดชะงักหรือเบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติ และอาจส่งผลกระทบยาวไปจนตลอดชีวิตได้

7. ความเชื่อมโยงของพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะหรือความสามารถใหม่ ๆ และความเชื่อมโยงหรือการสูญเสียคุณลักษณะหรือความสามารถเดิมบางอย่าง เช่น เด็กสูญเสียฟันน้ำนมก่อนจึงเกิดฟันแท้ขึ้นมาแทนที่ เด็กจะพูดเสียง อ้อแอ้ฟัง ไม่รู้เรื่องก่อน จึงพูดชัดเจนขึ้น แต่ในช่วงปลายของชีวิตการเชื่อมมีมากกว่าพัฒนาการ

แจ๊คสัน ลาร์เซลเรีย แคลร์ คอรัร์ ฟิชเตอร์ และ อิเกอต์สัน (Jackson, Larzelere, Clair, Corr, Fichter, & Egertson, 2006, pp. 213-226) ได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ กิจกรรมที่จะนำเด็กไปสู่การพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมดังนี้

1. พัฒนาทางด้านร่างกาย เมื่อทราบถึงความสามารถของเด็กในช่วงวัยนี้แล้ว จัด กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้ก็ต้องสอดคล้องกับความสามารถและการพัฒนาของเด็ก กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดขึ้น ได้แก่การเล่นเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การทรงตัว และประสานสัมพันธ์ เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น การเล่นก็มีน้ำหนักมากขึ้น และมีการเล่นแบบเสรีมากขึ้น ในการเล่น ควรแยกเด็กเล็กและเด็กโตออกจากกัน เนื่องจากความสามารถของเด็กไม่เท่ากัน แต่ บางครั้งก็สามารถเล่นด้วยกันได้ โดยเด็กโตจะคอยดูแลช่วยเหลือเด็กเล็กในการเล่นบางอย่างได้

2. พัฒนาการทางสติปัญญา เด็กในวัยนี้สามารถจำแนกความเหมือน ความต่างของสิ่ง ต่างๆ ได้ สามารถเปรียบเทียบสี ขนาดรูปร่าง น้ำหนัก กลิ่น รส สัมผัส ปริมาณ และสามารถ เรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ได้ ดังนั้นการพัฒนาทางสติปัญญา จะต้องทราบถึงความสามารถทางสติปัญญา ของเด็กว่าอยู่ในระดับใด เรียนรู้อะไรได้บ้าง อะไรควรฝึกสอน ธรรมชาติของเด็กวัยนี้เป็นอย่างไร เช่นมีความสนใจใฝ่รู้ เหตุผลต้องเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ว่าเป็นจริง ประสบการณ์ที่จัดจึงควรเป็น ประสบการณ์ที่เสริมสร้างความคิดและการสังเกต เช่น การรู้จักชื่อสิ่งของต่าง ๆ การเปรียบเทียบ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ เป็นต้น ความสามารถ จะเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กอายุมากขึ้น พัฒนาการทาง ภาษาจะเริ่มเข้ามามีบทบาท เมื่อเด็กใช้ภาษาได้คล่องการแสดงออกทางความคิดก็จะเป็นไปอย่างมี ระเบียบ

3. พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม เด็กเริ่มจากบ้านสู่โรงเรียนซึ่งเป็นสังคมที่สร้างขึ้น เด็กต้องพบปะกับบุคคลต่าง ๆ มากขึ้น การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นสิ่งที่โรงเรียน ฝึกสอนให้แก่เด็ก รวมทั้งเสริมสร้างทัศนคติและบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็ก เพราะเด็กในวัยนี้กำลังมี การเลียนแบบและดูซึมตัวอย่างต่าง ๆ ที่พบเห็นไว้ได้ดี ดังนั้น การจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง พัฒนาการทางอารมณ์และสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เช่น การฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การ เล่นบทบาทสมมติ การฟังนิทาน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมที่จัดนั้นต้องสอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ในวัยก่อนเรียนด้วย และผู้ดูแลเด็กก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะทำให้เด็กได้ดูซึมและเลียนแบบ

ดิกคินสัน และ แบริดี (Dickinson, & Brady, 2006, pp. 141-170) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในระดับปฐมวัยว่าที่ผู้เกี่ยวข้องควรทำความเข้าใจ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ธรรมชาติของเด็กในวันนี้จะอยู่หนึ่งไม่เป็น เด็กในวันนี้ควรกระฉับกระเฉง ร่าเริงแจ่มใส ช่างเล่น ช่างคุย เพราะเป็นส่วนช่วยที่เด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กวัยนี้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ยังไม่แข็งแรง ในการทรงตัว การเดิน จะดูแก้งก้าง หกล้มง่าย มือมักจะปิดหรือกวาดของบนโต๊ะล้ม การทำงานต่าง ๆ ก็ไม่ประณีตเท่าที่ควร การพัฒนากล้ามเนื้อเด็กในวันนี้ควรได้รับการพัฒนาร่างกายโดยการกินอาหารที่ถูกส่วน พักผ่อนเพียงพอ เล่นหรือออกกำลังกายที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังควรได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เช่น แขน ขา ลำตัว โดยการให้เด็กวิ่งเล่นในสนาม เป็นต้น ส่วนพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เช่น นิ้วมือโดยการเล่นน้ำ เล่นทราย ประดิษฐ์ภาพ จับดินสอดสีวาดภาพ เป็นต้น

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กในวันนี้มักจะคิดถึงตัวเองเป็นสำคัญ ไม่อดทน ขาดเหตุผล โกรธก็ร้องไห้ ดีใจก็หัวเราะ ถูกขัดใจก็ไม่พอใจ เด็กในขณะนี้ต้องการกำลังใจและการยกย่องชมเชย การพัฒนาอารมณ์ของเด็กในวันนี้ควรช่วยให้เด็กรู้จักปรับอารมณ์ให้มั่นคง เบิกบาน ร่าเริง รู้จักอดทน รู้จักเวลา ระเบียบวินัย ไม่เอาแต่ใจตน เด็กที่สามารถพัฒนาทางด้านอารมณ์ตั้งแต่ต้นจะเป็นที่เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีสุขภาพจิตดี และรู้จักที่จะชื่นชมต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

3. พัฒนาการด้านสังคม เด็กในวันนี้เพิ่งจากบ้านมาโรงเรียน จึงไม่เข้าใจการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เด็กก่อนวัยเรียนจะชอบทำงานคนเดียว เล่นคนเดียว หรืออาจต้องการให้ตนเป็นใหญ่ในการทำงานหรือการเล่น และชอบจะให้ตนเป็นที่ยอมรับ ผลงานเป็นที่ชมเชย การพัฒนาทางสังคมสำหรับเด็กในวันนี้คือ ต้องฝึกให้เด็กเกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ให้เข้าใจข้อตกลงและเกณฑ์ต่าง ๆ ฝึกให้รู้จักอดทน รอคอยให้ถึงโอกาสของตน ฝึกให้เด็กรับฟังผู้อื่นเพื่อให้เข้าใจว่าเขาไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก วิธีการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เช่น ให้เด็กวาดภาพเป็นกลุ่มทำงานศิลปะร่วมกับเพื่อน หรือแม้แต่การคิดละครหรือนิทานร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนมาก

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กในวันนี้มีความช่างพูด อยากรู้ อยากเห็น อยากหยิบโน่น หนวนี้ และมีคำถามอยู่ตลอดเวลา ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติจริงโดยจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริม ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในวันนี้ และควรพยายามตอบคำถามของเด็กเท่าที่ทำได้ ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ เช่น การใช้ประสาทสัมผัส เช่น การชิมรส การเพาะเมล็ดพืช การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

การฝึกเด็กให้คิดใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเล่นสนุกกับตัวเลขและจำนวน รูปต่าง ๆ จะเป็นพื้นฐานการเรียนคณิตศาสตร์ การส่งเสริมทักษะทางประชาธิปไตย ให้สนใจข่าวคราว เหตุการณ์รอบตัว การทำงานร่วมกับผู้อื่น จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนสังคมศึกษา

การส่งเสริมการพัฒนาการทางภาษา ทำได้โดยการให้เด็กแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูดจากการซักถาม เล่านิทาน สนทนาหน้าชั้น เล่นละคร การหัดรับฟังสิ่งต่าง ๆ อย่างตั้งใจและเข้าใจการฝึกลากเส้นตีลามือเป็นการหัดการควบคุมกล้ามเนื้อ และ เป็นพื้นฐานการเขียนตัวอักษร การส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านนิทาน หรือ เกมต่าง จะส่งเสริมการอ่านได้

การส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมก็เป็นสิ่งที่ปลูกฝัง โดยเด็กจะเรียนรู้จากการอยู่ร่วมกับผู้อื่นทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การรู้จักแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีเมตตาต่อสัตว์ การไม่นิ่งเฉย การช่วยเหลือผู้อื่นๆ ฯลฯ

สรุปได้ว่าการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ซึ่งทำได้โดยส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะทางสังคม ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง กล่าว คือ การจัดสถานการณ์ให้เด็กได้เข้าร่วมสังคมกับเพื่อนร่วมชั้นกับครูและผู้ปกครอง

เด็กปฐมวัย เป็นวัยแห่งความพร้อมในการเรียนรู้อย่างรอบด้านที่มีความสมบูรณ์มากด้วยมีกล้ามเนื้อใหญ่ที่แข็งแรง และเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ สามารถทำงานและสานสัมพันธ์กันได้ดี เด็กจึงสามารถทำกิจกรรมได้ เช่น การปีนป่าย การกระโดดหรือการวิ่ง อีกทั้งเด็กยังสนใจในการทำกิจกรรมที่อาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก การประดิษฐ์ การตัด การปะ การพับ หรือการร้อย เป็นต้น การทำงานร่วมกับผู้อื่น เด็กวัย 5-6 ปี มีความสนใจในการเล่นและการทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย มีการแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามารถทางภาษาในการบอกคุณสมบัติสิ่งสัมผัสได้หลายอย่าง สามารถจำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ บอกตำแหน่ง เรียงลำดับ และอธิบายความสัมพันธ์ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง และสร้างผลงานตามความคิดของตัวเองด้วยรายละเอียดที่มากขึ้น และมีความแปลกใหม่

ในวัยปฐมวัย เด็กจะสนใจและชอบมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่มีการเคลื่อนไหว มีความคิด และมีจินตนาการสูง ชอบแสดงออก ชอบซักถามว่า ทำไม อย่างไร เพราะอะไร มีความสนใจที่เป็นอิสระ อยากทำอะไรด้วยตัวเอง สนใจและต้องการเล่นร่วมกับเพื่อน (นันทิยา น้อยจันทร์, 2548, น. 38) กล่าวว่า หากเด็กได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม ทำให้เด็กมีความคิดริเริ่มในการแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ ในด้านการแสดงออกทางภาษา เด็กวัยนี้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้จากความสามารถที่เด็กตั้งคำถาม การ

บอกในสิ่งที่ตนต้องการสามารถเรียกชื่อบุคคลและสิ่งต่างๆ รอบตัว การแสดงออกทางภาษาด้วยการพูดอย่างมีเหตุผล มีการใช้คำศัพท์ใหม่ได้มากขึ้น นำมาผูกเป็นประโยคได้ ดังนั้น เด็กจึงเข้าใจและใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ผู้สอนสามารถสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการ โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฟัง คิด และปฏิบัติ ผ่านการแสดงออกทางภาษาโดยการพูด อธิบาย หรือเล่าเรื่อง เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม การเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษาของเด็กวัยนี้ ย่อมนำไปสู่การคิดและสร้างสรรค์ที่เป็นไปตามวัยของเด็ก โดยการได้ศึกษาพัฒนาการของเด็ก เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้เด็กแสดงออกตามความสามารถที่เป็นไปตามวัย

เด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี มีความคล่องแคล่ว และว่องไว สามารถควบคุมร่างกายและสนุกสนานกับการทำกิจกรรมกับกลุ่มในสังคม บอกหรือแสดงความรู้สึกและความต้องการได้ สอดคล้องกับสถานการณ์ ในขณะที่เด็กร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น เด็กสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และยอมรับกับสิ่งที่มีอยู่ มีความสามารถในการสังเกตและบอกสิ่งที่ตนรับรู้และสัมผัส รู้จักการจำแนก เปรียบเทียบ และจัดหมวดหมู่ของสิ่งของ มีความสามารถในการใช้ภาษาพูด หรืออธิบาย ความสัมพันธ์ของสิ่งของต่าง ๆ มีความพยายามในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งเด็กวัยนี้ต้องการการชี้แนะ และสามารถสร้างผลงานความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นจากเมื่ออยู่ในวัย 3-4 ปี (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2545, น. 103-116) พัฒนาการของเด็ก วัยนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงชัดเจน คือ ภาษา เด็กมีการเรียนรู้และใช้ศัพท์มากขึ้น ชอบซักถาม สงสัย และต้องการให้ผู้อื่นอธิบายและสนทนาด้วย เด็กสามารถเล่าเรื่องได้เป็นประโยคจากนิทานหรือสถานการณ์ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ ในขณะเดียวกันการที่เด็กเริ่มเข้าสังคม เด็กมักมีเพื่อนและชอบเล่นด้วยกัน มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือในกลุ่ม มีการสนทนาโต้ตอบระหว่างเพื่อน และมีอารมณ์สนุกสนานกับการทำกิจกรรมกับผู้อื่น

2.3.2 การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ปีพุทธศักราช 2535 สหประชาชาติได้ประกาศ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยรัฐภาคี จะใช้ความพยายามอย่างที่สุดในการพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นฐาน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, น. 8) การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ควรทำการศึกษาและทำการเข้าถึงแนวทางการส่งเสริม

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการการพึ่งพาเป็นอย่างมาก บทบาทของผู้เลี้ยงดูจึงสำคัญมาก ความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูและการเป็นกัลยาณมิตรต้องเลี้ยงดูเด็กด้วยรัก เข้าใจ เอาใจใส่ ดูแลชี้แนะ และช่วยเหลือเด็กอย่างเหมาะสม สม่่าเสมอ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก การร่วมมือและประสานงานกันระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่บ้านกับครู

หรือผู้ดูแลเด็กในสถานศึกษา ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่พ่อแม่และบุคคลต่าง ๆ รอบตัวเด็กต่างก็ส่งเสริมบรรยากาศของความสัมพันธ์กันที่มีตรจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย และมั่นคง มีพื้นฐานที่ดีในการเจริญเติบโตต่อไปอย่างเหมาะสม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในช่วงนี้ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กไปตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการวางรากฐานชีวิตของเด็ก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ให้ผู้เลี้ยงดูเด็กปฏิบัติต่อเด็กได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามวัย ช่วยให้เด็กเจริญเติบโตอย่างเหมาะสมและได้รับการพัฒนาในทุกด้านอย่างครอบคลุม (Total Development) จึงช่วยให้เด็กมีรากฐานชีวิตที่มั่นคงและสมบูรณ์ แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีดังนี้ (Li, Lacher, & Crain, 2000, pp. 384-397) พร้อมก้าวสู่สังคมอนาคตอย่างมั่นใจ

2.3.3 หลักการเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

1. หลักการในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ สะอาดและปลอดภัยให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน ได้ออกกำลังกายเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ และให้เด็กได้รับการดูแลสุขภาพอนามัยและพบแพทย์ตามกำหนด

2. หลักการในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งงามให้แก่เด็ก ฝึกให้เด็กมีจิตใจเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแสดงความรักต่อผู้อื่น ส่งเสริมให้เด็กมีกิจกรรมด้านศิลปะและด้านดนตรี ฝึกให้เด็กมีความสนใจและมีความสุขในการเล่นหรือออกกำลังกาย และสร้างความรู้สึกลดความหวาดกลัว ไม่ให้เด็กอยู่ในความหวาดกลัวหรือวิตกกังวล

3. หลักการในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีเหตุผลกับเด็กช่วยให้เด็กได้มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม ฝึกให้เด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง เพื่อให้เรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น ฝึกการปฏิบัติตนในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำเด็กเข้ากิจกรรมในสังคมตามโอกาสอันควร เพื่อเรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคม และฝึกให้เด็กดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. หลักการในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสติปัญญาเปิดโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวผ่านประสาทสัมผัสได้แก่ การดูแล การฟัง การชิม การสัมผัส และการดมกลิ่น ฝึกการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและมีความหมาย โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี จัดกิจกรรมให้เด็ก

ใช้กระบวนการคิด เช่น การสังเกต การสัมผัส การแก้ปัญหา การละเล่น ศิลปะ และจัดบริเวณหรือมุม เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระ

สรุป การจัดการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กปฐมวัย โดยการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งการทำกิจกรรมนั้น จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ เด็กจะมีชีวิตร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ทำให้พลังแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวเด็ก (Epstein, 1997, pp. 3-10) ได้ให้แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางช่วยเหลือให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ว่า โรงเรียนคือชุมชนทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ของเด็กทุกคน เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีโดยธรรมชาติที่มีในตนเอง ต้องปฏิบัติกับเด็กด้วยการรับฟังให้มากขึ้น สอนให้น้อยลงถามให้มากขึ้น ดำเนินให้น้อยลง เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมความคิดและตัดสินใจปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้เด็กได้ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองตามความสามารถและสนับสนุนให้เด็กศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง และได้เสนอแนวปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยว่า

1) เริ่มต้นของชีวิต การทำงานของสมองที่มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างดีในระบบโครงสร้าง ย่อมเป็นธรรมชาติบ่งชี้ความฉลาดของเด็ก ดังนั้น ควรให้เด็กได้รับการกระตุ้นสมองด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่สมกับวัย

2) ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เพราะประสบการณ์เหล่านั้น จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจโลกมากขึ้น อีกทั้งจะช่วยให้เด็กได้นำประสบการณ์เหล่านี้ไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น

3) ควรตอบคำถามของเด็กด้วยความเต็มใจและตลอดเวลา จะไม่เป็นการปิดกั้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก

4) เด็กเรียนรู้โดยผ่านการเล่น นั้นหมายถึงการเล่นที่อิสระ และสร้างสรรค์ ที่สามารถฝึกได้ที่โรงเรียนและชีวิตจริง

5) ควรให้ความสำคัญต่อจินตนาการและความใฝ่ฝันของเด็ก วิธีการฝึกฝนทักษะการคิดของเด็กให้มีระดับสูงขึ้นด้วย การใช้คำถามในเชิงสร้างสรรค์

6) ให้เด็กมีโอกาสในการเลือกมาก ๆ จะช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

7) โรงเรียนที่ดี คือ โรงเรียนที่เข้าใจเด็ก มีหลักการเรียนรู้ที่ดี มีการสอนที่เหมาะสม และสามารถทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ

8) อย่าเอาสิ่งที่ปรากฏในคู่มือโรงเรียนมาตัดสินความถูกต้อง แต่ให้พิจารณาจากพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ

9) ความพร้อมไม่ได้เกิดขึ้นทันทีแต่ต้องดูแลและฝึกฝน การสร้างความพร้อมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนจะช่วยให้การเรียนรู้ในระดับสูงเป็นไปได้ด้วยดี

สรุป การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก และให้อิสระการเรียนรู้ได้เต็มที่แสดงออกตามศักยภาพในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างดี

2.3.5 การส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญและร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้สามารถประพฤติและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม นั่นคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม เช่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น (สุมน อมรวิวัฒน์, 2549, น. 32-33) ได้กล่าวถึงทักษะทางสังคมที่เด็กจำเป็นต้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอดทน รอคอย เอื้อเฟื้อ การแบ่งปันและการฝึกให้เด็กได้ช่วยเหลือผู้ใหญ่ในการทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ช่วยเก็บของเข้าที่ ช่วยครูแจกสืเทียบให้กับเพื่อน ช่วยพ่อแม่จัดของตักบาตร เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนช่วยเหลือทำงานจะช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และเป็นการฝึกความสามารถไปในตัวด้วย และเมื่อพิจารณาคูณลักษณะตามวัย การพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนปฐมวัย อายุ 1-5 ปี พบว่าครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านการแบ่งปัน การให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือผู้อื่น (สุวรรณ ไชยะชน, 2548, น. 95) เสนอทักษะทางด้านสังคมที่สำคัญไว้หลายทักษะ เด็กปฐมวัยควรให้เด็กได้ช่วยเหลือตัวเองทีละเล็กทีละน้อย ให้ออกาสให้เด็กเล่นคนเดียวบ้าง เล่นกับผู้อื่นบ้าง ให้เด็กช่วยทำงานบ้านในบางโอกาส

การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กว่า ความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นภายในครอบครัวจะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น และรักษาไมตรีไว้ได้นาน วิธีที่พ่อแม่ช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางสังคม คือ สร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับลูกทำให้บ้านเป็นศูนย์กลางที่เด็ก ๆ จะทำกิจกรรมที่สนใจได้ นอกจากนี้จะต้องหมั่นฝึกอบรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ให้ความสำคัญลูกเสมอเวลาเขาต้องการกำลังใจ (ทิสนา เขมมณี, 2545, น. 142-144)

การส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมให้กับเด็กเป็นการพัฒนาพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งอาจทำได้ดังนี้

- 1) การแสดงความรัก ความห่วงใยเด็ก การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน ช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี
- 2) การอบรมเลี้ยงดูเด็กในบรรยากาศของความสัมพันธ์ จะช่วยสร้างสรรค์เด็กและสังคมที่มีความอบอุ่น เป็นมิตร เอื้อเฟื้อและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันเป็นสังคมที่พึงปรารถนา
- 3) การที่สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีความรัก ช่วยเหลือกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี จะช่วยให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสงบสุข
- 4) การสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลต่าง ๆ ได้รับความรู้สึก และการกระทำของผู้อื่น การให้กำลังใจจะช่วยให้พัฒนาการทางสังคมของเด็กเป็นไปได้อย่างราบรื่นขึ้น
- 5) เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสังคมจากตัวเองเป็นศูนย์กลางไปสู่การให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น การให้โอกาสเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลต่าง ๆ ที่ละน้อย โดยเริ่มจากบุคคลใกล้ตัวไปสู่คนไกลตัว จะช่วยให้เด็กพัฒนาไปได้อย่างขึ้น
- 6) การฝึกให้เด็กช่วยตัวเองเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว เป็นการช่วยให้เด็กเรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบและความร่วมมือกับบุคคลอื่น
- 7) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และการปฏิบัติต่อเด็กอย่างมีเหตุผลสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ
- 8) การให้อิสระแก่เด็กในการเป็นตัวของตัวเอง และฝึกให้แสดงออกอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะคงความสมดุลระหว่างเอกลักษณ์ของตนกับสังคม
- 9) การส่งเสริมให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การชี้สั่งของจากธรรมชาติรอบตัวในการเล่น การส่งเสริมการเล่นและการละเล่นของไทย จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่จำเป็น
- 10) วัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงการเกื้อกูลระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้าน และชาวบ้านกับธรรมชาติ การสืบทอดคุณค่าและเปิดโอกาสให้เด็กได้ใกล้ชิดกับศิลปะ วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมพื้นบ้านอาทิเช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ สถาปัตยกรรม ภาษา ตัวเลข และการแต่งกายแบบไทย จะทำให้เด็กรู้ที่มาของตน

11) เด็กปฐมวัยของไทยควรได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทยให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เนื่องจากเป็นสถาบันที่เป็นความมั่นคงของชาติ

12) การให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้จากสื่อมวลชนภายใต้คำแนะนำที่เหมาะสมจากผู้ใหญ่ และฝึกให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจเลือกรับสิ่งต่าง ๆ อย่างฉลาด เป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับเด็กในการเรียนรู้ในสังคมแห่งข่าวสารข้อมูล

13) การส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิต รู้จักรักษาสาธารณสมบัติ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วย让孩子มีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

14) การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสมของเด็กตั้งแต่ต้น สามารถช่วยพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กให้เป็นไปอย่างมั่นคงและถาวร

15) การช่วยฝึกทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในด้านที่ยังพัฒนาไปได้ล่าช้ากว่าด้านอื่น จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมโดยภาพรวมที่ดีขึ้น

16) การปฏิบัติต่อเด็กต่างเพศและลำดับการเกิดโดยเสมอภาคกันอย่างสม่ำเสมอ การช่วยคุ้มครองและรักษาสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กอันเป็นสิทธิที่เด็กควรได้รับในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2551, น. 25) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางสังคมที่ควรส่งเสริมไว้ดังนี้

1) การฝึกการช่วยเหลือตนเอง เด็กก่อนวัยเรียนที่ความพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อการช่วยเหลือตนเอง เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหารและการดูแลสุขภาพ ซึ่งหากเด็กได้ทำและพึ่งพาตนเองแล้วจะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของตน การฝึกหัดและส่งเสริมให้เด็กช่วยเหลือตนเองมีความสำคัญมาก การมองว่าเด็กอ่อนแอต้องประคบประหงม ต้องให้ความช่วยเหลือทุกด้าน เป็นการกระทำที่ทำให้เด็กเกิดการอ่อนแอ การสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก โดยให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง

2) ฝึกการมีส่วนร่วมกับครอบครัว เด็กอายุ 5-6 ปี ชอบทำงานตามแบบผู้ใหญ่มาก เช่น การกวาดบ้านถูบ้าน ซักผ้า ผู้ใหญ่ควรใช้โอกาสในการทำงานบ้านร่วมกันด้วย เพราะเด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยของความอยากเรียนรู้ การได้ช่วยงานผู้ใหญ่จะทำให้เด็กภูมิใจมาก

3) การสร้างนิสัยการมีเพื่อน เป็นทักษะทางสังคมด้านมนุษยสัมพันธ์การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เด็กต้องได้รับการกระตุ้นให้รู้จักการเล่นกับผู้อื่น สัมพันธ์กับผู้อื่น โดยผู้ใหญ่อาจพาเด็กไปเล่นกับเพื่อนหรือพาเพื่อนมาเล่นกับเด็กที่บ้าน การให้เด็กมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับเด็กอื่นจะทำให้เด็กเรียนรู้ การมีส่วนร่วม การแบ่งปัน การตอบสนองตามความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น

4) การสร้างวินัยในตนเอง ได้แก่ วาจาดี กริยาดี มีความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองได้ การสร้างวินัยเป็นกระบวนการช่วยให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมที่ดีด้วยการเรียนรู้ การควบคุมกำกับพฤติกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นเป็นของตนเองด้วยตัวเอง และติดตัวไปตลอดชีวิต พ่อแม่ คือ บุคคลสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยให้กับเด็กด้วยการสอนกฎเกณฑ์ ระเบียบวิธี และให้กำลังใจเมื่อเด็กทำถูกต้องไม่ปล่อยให้เด็ก แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจนติดเป็นนิสัย

การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นกลไกของการเรียนรู้ การแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่น เด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยของการเรียนรู้ที่สำคัญมากเด็กจะเล่นกับเพื่อน สนใจเพื่อน แม้จะมีภาวะเอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่และมีพฤติกรรมอวดอ้างอยู่บ้างก็ตาม เด็กจะพยายามที่จะเรียนรู้ถึงการแพ้ ชนะ รู้การประนีประนอม รู้การเอาใจเพื่อน รู้การปรับตัวเข้ากับเพื่อน พ่อแม่มีบทบาทที่จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมที่ดี โดยส่งเสริมให้เด็กในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง ฝึกการมีส่วนร่วมกับครอบครัว การสร้างนิสัยมีเพื่อน การสร้างวินัยในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

จากแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมดังกล่าว การส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมมีหลายวิธีการ วิธีการปฏิสัมพันธ์ของครูกับเด็ก เช่น การเสริมแรง การชมเชย วิธีการจัดกิจกรรมให้เด็กมีความรับผิดชอบ ร่วมมือ แบ่งปัน ช่วยเหลือ โดยส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมการแสดงออกในด้านการรับรู้ความต้องการของผู้อื่น การแก้ปัญหา การร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทางสังคมที่ควรส่งเสริมให้เกิดกับเด็กปฐมวัย

2.3.6 การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งที่มีความสลับซับซ้อน กล่าวคือ เด็กจะต้องเรียนรู้สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนภาษาซึ่งเป็นสิ่งนามธรรม และต้องรู้จักแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ การที่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาได้ดี ก็ต่อเมื่อเด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา กล่าวคือ เด็กจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านมือ ตา หู มีความเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม มีอารมณ์ ความสนใจ และความต้องการที่จะเรียน ซึ่งเด็กแต่ละคนมีความพร้อมในเรื่องนี้ไม่เท่ากัน

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542, น. 124) ได้อธิบายถึงความหมายของความพร้อมทางภาษาว่า หมายถึง การที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กล่าวคือ มีความสนใจ ความต้องการ และความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนภาษาตามหลักสูตรได้

จากความหมายของความพร้อมทางภาษา แสดงให้เห็นว่า ความพร้อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทาง

ภาษาให้กับเด็กจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องจัดให้แก่เด็ก ทั้งนี้ เนื่องจากในขณะที่เด็กกำลังมีพัฒนาการทางภาษานั้น พัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ตามธรรมชาติก็จะเกิดขึ้นไปด้วยพร้อมๆ กัน และที่สำคัญคือ พัฒนาการทางภาษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพัฒนาการด้านอื่นของชีวิตด้วย เช่น เด็กที่มีพัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว และกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นไปตามธรรมชาติ หรือเด็กที่มีพัฒนาการทางสมองดีก็จะมีพัฒนาการทางภาษาดี นอกจากนี้ พัฒนาการทางภาษาจัดว่าเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ย่อมมีการเจริญงอกงามต่อเนื่องอย่างไม่ขาดตอน แต่อัตราและประสิทธิภาพในการพัฒนาทางภาษาของเด็กแต่ละคนนั้นจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ ความถนัด โอกาสและสภาพแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาแตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการส่งเสริมให้เด็กสามารถสื่อความหมายอันเป็นเครื่องมือในการแสดงความสามารถของเด็กและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ เมื่อเด็กเติบโตขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, น. 143) ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของการเตรียมความพร้อมทางภาษาว่า การสอนภาษาให้กับเด็กปฐมวัย เป็นการเตรียมความพร้อมการเรียนรู้ที่นอกจากการสื่อสารกับผู้อื่นได้แล้วยังหมายถึงการเรียนรู้หนังสือด้วย จุดประสงค์ของการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัยไม่ใช่การอ่าน การคัดตัวบรรจง หรือการเขียนสื่อความหมาย แต่มีจุดประสงค์เพื่อ

- 1) ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ด้วยการเรียนรู้คำศัพท์ การใช้ประโยค และการลำดับการเล่าเรื่อง
- 2) ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ซึ่งได้แก่ การรู้จักการอ่าน การเขียน และรักการอ่าน
- 3) ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น โดยการฝึกและสร้างความคุ้นเคยกับตัวหนังสือ การใช้หนังสือ และการแสดงความคิดเห็น

การจัดการเรียนรู้ทางด้านภาษาให้กับเด็กจึงไม่ใช่สอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่งเท่านั้น การสอนภาษาสำหรับเด็กไม่ใช่เพียงการสอนเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียน แต่ต้องรวมถึงทักษะการฟัง การพูดด้วย จุดประสงค์ของการเตรียมความพร้อมทางภาษาโดยแยกเป็นจุดประสงค์ของการเตรียมความพร้อมทางภาษาแต่ละด้าน ด้านการฟัง ดังนี้ (พนมพร ศิริดาพร, 2549, น. 48–51)

- 1) ฟังคำพูดที่ผู้อื่นพูดแล้วมีความเข้าใจ
- 2) สามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้
- 3) สามารถได้ยินเสียงรอบ ๆ ข้างที่เกิดขึ้น

- 4) ฟังนิทานหรือคำประพันธ์แล้วได้รับความเพลิดเพลิน
- 5) พูดประโยคคำสั่งง่าย ๆ ได้
- 6) สามารถจำข้อมูล 2-3 สิ่งได้ จากการฟังเมื่อจะต้องสรุป
- 7) สามารถร่วมสนทนากับผู้อื่นได้ เมื่อฟังแล้วสามารถตอบโต้ได้

ความพร้อมด้านการพูด

- 1) เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ
- 2) พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น เสียง “ส” นอกจากนี้ควรพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
- 3) พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ครูต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำ” แม้ว่าจะไม่มีการสอนไวยากรณ์ให้เด็ก แต่ครูต้องคอยแนะนำให้เด็กพูดให้ถูก
- 4) เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสังคมกับเพื่อน และบุคคลอื่น ๆ โดยการฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพ เช่น คำว่า ขอโทษ ขอบคุน ขอบใจ โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กโดยการ ใช้กับเด็กอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะ เช่น เสียงที่ใช้พูดในห้องเรียนย่อมจะไม่ได้ดังเหมือนที่ใช้ในสนาม
- 5) เพื่อให้เด็กได้รู้จักแยกแยะสิ่งต่างๆ เข้าพวกกัน โดยการดู การสัมผัส และการฟัง เช่น หากมีกระดุมสีต่างๆ อยู่ 1 กอง ครูอาจสั่งให้แยกกระดุมเป็นกลุ่ม ๆ ตามสี ขนาด หรือรูปร่าง
- 6) เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น คือ ไม่เพียงแต่แสดงความคิดของตนเองเท่านั้น ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด สามารถพูดสิ่งที่ผู้มีผู้กล่าวไว้ได้
- 7) ฝึกการเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่างๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้เด็กบางคนอาจจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวทะเล” แทนที่จะพูดถึงการไปทะเล เด็กบางคนจะมัวพะวงถึงแต่จุดที่ไม่สำคัญ เช่น การแต่งตัว การซื้อของต่าง ๆ สำหรับการเดินทาง
- 8) เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลากหลาย

ความพร้อมด้านการอ่าน

- 1) ฟังเสียงแล้วบอกความแตกต่างของเสียงได้
- 2) พูดแสดงความคิดของตนได้ สามารถเล่าถึงข้อคิดเห็นของตนให้คนอื่นฟังได้
- 3) บอกความแตกต่างจากการเห็นได้ว่าวัตถุใดแตกต่างไปจากกลุ่ม
- 4) การเห็นแล้วจำ สามารถจำสิ่งของที่นำมาให้ดูได้
- 5) การฟังและการเห็น สามารถเลือกตัวอักษรที่ได้รับคำสั่งจากกลุ่มได้
- 6) ความเข้าใจจากการฟัง สามารถเล่าเรื่องที่ฟังได้

- 7) ทำตามคำสั่ง เมื่อฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง เช่น การเล่นเกมต่าง ๆ
  - 8) การจับคู่ตัวอักษร สามารถจับคู่ตัวพยัญชนะ สระ ที่เหมือนกันได้
  - 9) ภาพ และคำที่เป็นชื่อ สามารถจับคู่ภาพกับคำ ที่เป็นชื่อของภาพนั้นได้
- ความพร้อมด้านการเขียน

- 1) เพื่อพัฒนาทักษะในการแสดงออกทางความคิดของตน
- 2) เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เช่น นิ้วมือ ให้สามารถจับดินสอ หรือสีให้เขียนไปในทิศทางที่ต้องการได้
- 3) เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือ กับตา ซึ่งอาจฝึกโดยการให้ทำงานศิลปะได้
- 4) เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวสายตาคจากซ้ายไปขวา ให้ทราบว่าคุณลักษณะของหนังสือไทย จะเริ่มอ่านเขียนจากซ้ายไปขวาในบรรทัดเดียวกัน
- 5) เพื่อพัฒนาการสังเกต คิดหาเหตุผล
- 6) เพื่อฝึกกล้ามมือที่จะนำไปสู่การเขียนตัวอักษรที่ถูกต้องตามทิศทาง ซึ่งควรฝึกเมื่อเด็กมีความพร้อมดีแล้ว

เด็กแต่ละคนจะมีความพร้อมทางภาษาที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ดาวนิงและแซคเกรย์ (Downing & Thackrey, 1971, pp. 14–15) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมทางภาษาไว้ดังนี้

- 1) องค์ประกอบทางกาย (Physical Factors) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้ในการพูดเป็นปกติ
- 2) องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา โดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการจำแนกเสียงและภาพ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ความสามารถเกี่ยวกับการแก้ปัญหา
- 3) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ความสามารถทางภาษาที่ได้รับจากที่บ้าน และประสบการณ์ทางสังคม
- 4) องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (Emotional Factors Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา

ทารกแรกเกิดจะเริ่มเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษานับตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดา จากนั้นเมื่อเด็กเติบโตขึ้นเด็กจะค่อย ๆ เริ่มเรียนรู้ภาษาผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็กจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจึงต้องเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็ก

ปฐมวัย เนื่องจากภาษาเป็นประตูสำคัญที่นำเด็กไปสู่การเรียนรู้ และการเรียนรู้ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่นๆ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลักการที่ควรคำนึงถึง

1) การเตรียมความพร้อมทางภาษา ต้องเตรียมความพร้อมทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งนี้เพราะทักษะทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้งกันทั้งหมด ความไม่พร้อมในทักษะใดทักษะหนึ่งอาจเกิดจากความไม่พร้อมในทักษะใดทักษะหนึ่ง หรือเกิดจากการขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงทักษะแต่ละทักษะ

2) การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรคำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม ความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ ความถนัด และพื้นฐานทางภาษาที่แตกต่างกัน

3) การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ควรสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน สบายใจ โดยการใช้เกม กิจกรรมที่มีความหลากหลาย สื่อที่เร้าความสนใจ เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาความพร้อมได้ดียิ่งขึ้น

4) ประสบการณ์ทางด้านภาษาของเด็กเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น เมื่อเด็กมาโรงเรียนเด็กได้รับประสบการณ์ด้านภาษามาแล้ว ระหว่างทางจากบ้านถึงโรงเรียนเด็กพบเห็นป้ายชื่อร้านอาหาร ป้ายจราจร สัญลักษณ์ ป้ายโฆษณา เด็กจึงเรียนรู้ภาษาก่อนเข้าชั้นเรียนอนุบาล และกิจกรรมการสอนอ่านเขียนในโรงเรียนควรสร้างขึ้นมาจากความรู้อันที่เด็กมีมาก่อน และให้เด็กเรียนรู้อย่างอิสระ

5) การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย การสร้างความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับภาษาให้กับเด็ก ทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นสิ่งที่น่าสนใจ สนุกสนาน โดยตระหนักว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้ามาจากการตัดสินใจของเด็กเอง

6) ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีโอกาสแบ่งปันประสบการณ์ เรียนรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อน และครู ให้เด็กรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของห้องเรียนนั้น ๆ ครูต้องไม่จัดกลุ่มให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีกับตัวเองและผู้อื่น ไม่ให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองกำลังถูกแข่งขัน

7) การเตรียมความพร้อมทางภาษา ควรคำนึงถึงความพร้อมของเด็กซึ่งตรงกับแนวคิดของฮอร์น ไคค์ นักจิตวิทยาการศึกษาที่กล่าวถึงกฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

8) การอบรมเลี้ยงดู สอนจากบ้านและโรงเรียน ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งแวดล้อมในสังคม และสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก ผู้ใหญ่จึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ การแสดงออก และสนใจในเรื่องการรักการอ่าน และการเรียนรู้ภาษา

2.3.7 วิธีการส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ในอดีตที่ผ่านมา ก่อนที่จะมีระบบโรงเรียนอย่างเช่นในปัจจุบัน การจัดการศึกษาของไทยจะขึ้นอยู่กับพ่อแม่และครอบครัว ที่ถ่ายทอดทุกสิ่งทุกอย่างของครอบครัวหรือตระกูล แต่เมื่อมีระบบการศึกษาคือมีระบบโรงเรียนอย่างปัจจุบัน (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2551, น. 30) ที่ได้กล่าวถึงการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองว่า เป็นการสร้างคุณค่าการศึกษาให้กับเด็กและเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสังคม เพราะหมายถึงการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองในการสร้างสรรค์พัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้นำสาระสำคัญของ 2 ส่วนมาบรรจุไว้ (รุ่ง แก้วแดง, 2544, น. 2-3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546, น. 4-6) ได้เสนอบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยกับโรงเรียน ดังนี้

1) การอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี พ่อแม่ผู้ปกครองต้องคอยสอดส่องไม่ให้เด็กประพฤติตนเสียหาย เข้าใจเด็ก เอาใจใส่ในเรื่องการเรียน เป็นกำลังใจให้บุตรหลานในเรื่องการเรียน ช่วยชี้แนะเด็กให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เหมาะสม มีที่ให้ทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างเป็นสัดส่วน และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติตาม

2) ไม่ปล่อยปละละเลยในพฤติกรรมที่ไม่ดีของบุตรหลาน เด็กหลายคนที่ล้มเหลวในเรื่องการเรียน เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ ยุ่งกับการทำมาหากินจนลืมเรื่องสำคัญอื่น ๆ เริ่มจากเด็กไม่ทำการบ้าน ไม่สนใจเรียน ไม่ทบทวนบทเรียน และทางพ่อแม่ผู้ปกครองก็ไม่สนใจ ไม่กวดขัน จึงทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน หนีเรียน จนในที่สุดก็ไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายทั้งกับตนเองและครอบครัว

3) พ่อแม่ผู้ปกครองควรรหาโอกาสพบปะสนทนากับครู เพื่อถามข่าวคราว ความก้าวหน้าทางการเรียนและความประพฤติของเด็ก ทางโรงเรียนอาจจะขอให้ผู้ปกครองดูแลเด็กเป็นพิเศษในบางเรื่อง หรืออาจร่วมกันหารือถึงแนวทางปรับปรุงแก้ไขความประพฤติ หากพ่อแม่ผู้ปกครองได้รับเชิญให้ไปโรงเรียนเพื่อปรึกษาหารือกับครู จะต้องถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ต้องรีบไปพบครู อย่าปล่อยให้ปัญหาจนสายเกินแก้

4) พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็กอย่างเพียงพอ พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความสนใจ และความเข้าใจแก่เด็กอย่างเพียงพอ การติดตามผลการเรียนและความประพฤติ พร้อมทั้งจะเป็นที่ปรึกษาในทุกเรื่อง คอยติดตามให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ ช่วยพัฒนากล่อมเกลาให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

5) พ่อแม่ผู้ปกครองควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็ก ในอดีตที่ผ่านมา พ่อแม่ผู้ปกครองมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากนัก และมักจะเป็นไปในลักษณะของการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนตามสถานภาพและโอกาส หรือ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นและขอความร่วมมือเท่านั้น

ดังนั้นผู้ปกครองควรต้องเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเริ่มตั้งแต่บทบาทพื้นฐาน คือ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการ การเป็นแบบอย่างที่ดี การมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และส่งเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กขณะที่อยู่ที่บ้านที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กให้มากที่สุด

2.3.8 กิจกรรมความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียน

เอเซล จัสติซ และพาร์สัน (Ezell, Justice, & Parsons, 2000, pp. 121-140) กล่าวว่า กิจกรรมความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นการส่งเสริมการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้กับผู้ปกครอง ให้มีบทบาทร่วมต่อการพัฒนาการศึกษาของเด็กในทุก ๆ ด้าน ซึ่งมีแนวทางสรุปได้ดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดู ผู้ปกครองพัฒนาสมองของลูกตั้งแต่ออยู่ในครรภ์โดยรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย พัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ สังเกตแว่ความสามารถของลูก อ่านหนังสือให้ลูกฟังและเล่นกับลูก เพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการวิเคราะห์โรงเรียนทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทั้งด้านการอบรมเลี้ยงดูตามหลักวิชาการ การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กแรกเกิด เปิดสนทนาปัญหาสุขภาพ เปิดห้องสมุดให้ผู้ปกครองหาความรู้และเป็นที่ปรึกษาเรื่องการเรียนรู้ของเด็ก

2) การสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองพบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอ ดูแลลูกเรื่องการไปโรงเรียน การเรียน และการทำการบ้านอย่างใกล้ชิด ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ และพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน เผยแพร่ความรู้หรือวิธีการเรียนในห้องและนอกห้องเรียน และการวัดผลประเมินผลให้ผู้ปกครองทราบ กำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองและจัดระบบพบปะผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

3) การอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยผู้ปกครองให้ความร่วมมือเป็นอาสาสมัคร เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านปัจจัย ช่วยพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนและการลงมือช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนควรสำรวจข้อมูลผู้ปกครองในเรื่องความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญด้าน

ต่าง ๆ จัดห้องทำงานให้อาสาสมัครอย่างเหมาะสม สร้างบรรยากาศเป็นมิตรกับผู้ปกครองส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ

4) การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนโดยผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ และการติดต่อ ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมให้ความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เป็นแหล่งความรู้ของเด็ก จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมเพื่อให้เด็กได้แสดงออก

5) การเป็นผู้ประสานงานระดมทรัพยากร ผู้ปกครองทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของโรงเรียน ระดมทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อช่วยให้อาสาสมัครมีประสิทธิภาพ

2.3.9 การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง

การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้การให้ความช่วยเหลือเด็กในระดับปฐมวัย ตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม ต่อเนื่องและเป็นผลต่อไปในอนาคต การสร้างความรู้ และความเข้าใจให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นหนทางสู่ความเข้าใจที่ตรงกันในแนวทางการพัฒนาเด็กระหว่าง บ้านและโรงเรียน (Berger, 2004, pp. 912-916) ได้เสนอประเภทของการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งเริ่มตั้งแต่การนำกลุ่มโดยผู้ปกครองที่ไม่มีประสบการณ์หรือทักษะ ไปจนถึงการจัดการให้การศึกษาดังนี้

1) โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการประชุมที่เกิดขึ้นโดยไม่มีโครงสร้าง ไม่มีเป้าหมาย หลักสูตร หรือผู้นำกลุ่มที่เคยผ่านการอบรม

2) โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการประชุมที่จัดขึ้นโดยมีผู้ปกครอง มีเป้าหมายเพื่อการได้มาซึ่งข้อคิดเห็น แนวทางการแก้ปัญหา หรือการศึกษาปัญหาาร่วมกัน

3) โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโดยดำเนินตามโครงสร้างหลักสูตร เป็นการประชุมหรืออบรมที่จัดขึ้น เพื่อการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเป็นการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ปกครองและการอบรมอย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพ

4) โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการประชุมที่สนับสนุนเพื่อตอบสนองตามความต้องการของกลุ่ม

5) โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เป็นการประชุมที่จัดโดยผู้ปกครองเข้าร่วมในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนและสมาชิกของกลุ่ม

แนวทางในการให้การศึกษาที่เหมาะสม จะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้มีความสามารถในการเป็นพ่อแม่มีความรู้และทักษะบางประการที่สำคัญ และจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการของ

เด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น เป้าหมายของการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง คือ การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่ง (Louise, 1944, pp. 124-129) กล่าวว่า การให้บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นครูของเด็ก การให้การสนับสนุนแก่ผู้ปกครองทางด้านการอบรมเลี้ยงดูและสอนลูกให้ถูกวิธีได้เช่นเดียวกับครู จะเสริมสร้างให้ครอบครัวเข้มแข็งและสร้างให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจในความสามารถของตนในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของลูกได้ ช่วยให้เกิดผลในทางบวกในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็ก ซึ่งสร้างให้เกิดความต่อเนื่องและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน

- 1) ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญและมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับเด็ก
- 2) เด็กเรียนรู้ได้มากขึ้นจากสิ่งแวดล้อมที่บ้าน
- 3) ผู้ปกครองมีภาระผูกพันต่อเด็กและครอบครัว
- 4) ผู้ปกครองมีข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมากกว่า ทั้งในช่วงเวลาและสถานการณ์ ต่างๆ
- 5) ผู้ปกครองของเด็กจะทราบรายละเอียด ของสิ่งที่ต้องการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็ก จากความใกล้ชิดของครอบครัว
- 6) การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองในการศึกษาของลูก สร้างให้เกิดทัศนคติทางบวกต่อการเรียนของเด็ก และตนเองในฐานะผู้เรียนรู้
- 7) การร่วมมือของผู้ปกครองก่อให้เกิดความเคารพและความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างบ้านและโรงเรียน
- 8) ความไว้วางใจเกิดขึ้นเมื่อผู้ปกครองเข้าร่วมในโรงเรียน
- 9) การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนและคำแนะนำ เพื่อให้เข้าใจและสามารถจัดการด้วยตัวเองได้

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนต้องค้นหาความต้องการจำเป็นของผู้ปกครองเสียก่อน ค้นหาว่าผู้ปกครองขาดในเรื่องใด ต้องการความช่วยเหลือในด้านใดบ้าง เพื่อการตอบสนองที่เหมาะสม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้ปกครองต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ 1) ความต้องการการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2) พัฒนาการด้านความรู้และทักษะของเด็กปกติและไม่ปกติ 3) วิธีการเลี้ยงดูและการสร้างความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเด็กและผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ถูกต้องเหมาะสม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตตปัญญาศึกษา

2.4.1 ความเป็นมาของจิตตปัญญาศึกษา

ปรัชญาแนวคิดเรื่อง Contemplative Education เริ่มต้นขึ้นในสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1974 ที่มหาวิทยาลัยนาโรปะ มลรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยเซอร์เกียม ตรงปะ เพื่อตอบโจทยวิกฤติปัญหาบางประการของสังคมยุคสมัยใหม่โดยใช้การเรียนรู้ด้วยใจอย่าง ไคร์ครวญ (contemplation) ลักษณะเฉพาะคือมีการสร้างกระบวนการขึ้นใหม่ (reconstruction) อย่าง บูรณาการกระบวนการ การปฏิบัติ และเครื่องมือเพื่อพัฒนาด้านในของศาสนาและความเชื่อต่าง ๆ ในอดีต โดยปรับประยุกต์ให้คุณค่าใหม่ต่อกระบวนการเรียนรู้พัฒนาด้านในของผู้เรียนในสังคมยุค สมัยใหม่ เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากปัจจุบันมีอิทธิพลต่อเครือข่ายการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลาย แห่ง เช่น เครือข่าย Five Colleges และ Amherst หรือ เครือข่ายในมลรัฐโคโลราโด ซึ่งเริ่มเปิด ตัวอย่างเป็นทางการ สำหรับที่มหาวิทยาลัยนาโรปะ การปฏิบัติเชิงจิตปัญญาในการศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งเน้นการสืบค้นสำรวจภายในจิตใจของตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและ การรับฟังด้วยใจที่เปิดกว้างนำไปสู่การตระหนักรู้จักด้วยตนเอง เกิดการหยั่งรู้ จิตใจเปิดกว้าง สามารถยอมรับความหลากหลาย จากการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเองจะส่งผลให้ได้เกิดความชื่น ชมในคุณค่าของประสบการณ์ของผู้อื่นด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ที่มหาวิทยาลัยนาโรปะแล้ว ปัจจุบันยังมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีปรัชญาและพันธกิจของสถาบันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจิตอยู่หลาย แห่งด้วยกัน อาทิ California Institute of Integral Studies (CIS) ประเทศสหรัฐอเมริกา Buddhist Tzu Chi University ประเทศไต้หวัน และ Sathya Sai Institute of Higher Learning ประเทศอินเดีย

ในประเทศไทย กลุ่มจิตวิวัฒน์ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ที่สนใจเรื่องการขับเคลื่อนสังคมสู่จิตสำนึก ใหม่ (New Consciousness) มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้ที่สนใจที่จะใช้กระบวนการเชิงจิตต ปัญญาศึกษาในการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา กลุ่มจิตวิวัฒน์รวมตัวกัน เป็นเครือข่ายจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Network) ในปี พ.ศ. 2549 โดยคำว่า “จิตต ปัญญาศึกษา” เป็นคำแปลของคำว่า “Contemplative Education” ซึ่งแปลโดย ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไคร์ครวญ เน้นการศึกษาที่เน้นการพัฒนาใน จิตใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆโดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา ธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่าง สมดุลย์ ในปี พ.ศ. 2549 ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Center) ได้ก่อตั้งขึ้นที่ มหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ในรูปแบบจิตปัญญาโดยมีคำอธิบายคำว่า จิตตปัญญา ศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไคร์ครวญ การศึกษาที่เน้นการพัฒนาด้านในอย่าง แท้จริง เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรักเมตตา

อ่อนนุ่มต่อธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตได้อย่างสมดุล (จิรัฐกาล พงศ์เกียรติ, 2550, น. 29)

ในเครือข่ายจิตตปัญญาศึกษาที่ขับเคลื่อนการเรียนรู้ในลักษณะนี้ในสังคมไทยไม่ได้ใช้ คำว่า จิตตปัญญาศึกษา แต่เป็นการเรียกการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การศึกษาที่ เป็นการพัฒนาที่จิตใจว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีจิตวิญญาณแบบองค์รวม การศึกษาวิถีพุทธ หรือจิตวิวัฒน์ศึกษา สถาบันเหล่านี้ได้แก่ เครือข่ายโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนสัตยาไส เสมสิกขาลัย และสถาบันขวัญเมือง เป็นต้น

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ได้เน้นให้ความสำคัญต่อมิติการเรียนรู้ด้วยจิตใจที่ใคร่ครวญ (contemplation) เป็นเพราะการรับเอาประสบการณ์การเรียนรู้เข้ามาสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน เพื่อ พัฒนาภายในจิตใจ ทั้งนี้ จะสรุปสังเคราะห์แนวคิด (concepts) หลักของจิตตปัญญาศึกษา ได้ดังนี้

1. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ตรงของการเรียนรู้: ใช้การเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์ตรงเป็นทางที่จะนำมาซึ่งความรู้ความเข้าใจที่สัมพันธ์เชื่อมโยงโดยตรงกับชีวิตของ ผู้เรียน รวมถึงการเต็มใจที่จะเผชิญหน้ากับความเจ็บปวดและความทุกข์ยากลำบากของชีวิตอย่าง เปล่าเปลือย เป็นการเรียนรู้แบบ “เอาชีวิตเข้าแลก (wholeheartedly) (ณัฐพล วัชวิญญู, 2550, น. 1-3) ที่อดตายตัวตนจะได้ถูกทำลาย ซึ่งจะนำสู่การเข้าใจเรื่อง อดตา-อนัตตา ได้ลึกซึ้งด้วยตนเอง

2. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการรับฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) และการเรียนรู้ ด้วยใจที่เปิดกว้าง: การเรียนรู้ที่จะสัมผัสชีวิตของตนเองและผู้อื่นอย่างจริงใจ เปิดกว้างต่อความ หลากหลายทางความคิด นำสู่การสื่อสารและความสัมพันธ์แบบที่สร้างสรรค์ และการละวางหรือ ลดละความเป็นตัวตนของตนเองลง

3. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของทุกคนอย่างไม่มีอคติ: หัวใจ คือ กระบวนการเรียนรู้และการฝึกคนที่มุ่งค้นหาศักยภาพภายในตนเอง จนกลายเป็นตัวของ ตัวเองที่สมบูรณ์

4. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการไตร่ตรองใคร่ครวญ (contemplation): การเรียนรู้ที่ ไร้การยึดมั่นถือมั่นต่อหลักการตรรกะ แต่บ่มเพาะการน้อมนำประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามา มาคิด ไตร่ตรองใคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง เพื่อค้นหาความหมายต่อชีวิต และเรียนรู้เพื่อที่จะรู้จักตัวเองและ เพิ่มพูนความรู้ด้วยการนำไปลองปฏิบัติต่อให้เห็นจริง

5. การเฝ้ามองเห็นตามความเป็นจริง การปฏิบัติธรรมหรือการภาวนา (meditation) การ เฝ้ามองธรรมชาติที่แท้จริงของจิต นั่นคือ การเปลี่ยนแปลง และสภาวะของกระแสแห่งปัจจัยที่ เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง การฝึกปฏิบัติสังเกตรวมของจิต จะทำให้เห็นความเชื่อมโยงจาก ภายในสู่ภายนอก เห็นความเป็นจริงที่เชื่อมโยงกัน

6. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นปัจจุบัน: เรียนรู้จากภายใน คือ การค้นพบคุณค่าและความหมายของการมีชีวิตอยู่ในขณะนั้นๆ ด้วยสติ อันเกิดจากการตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของตน

7. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการให้คุณค่าแก่ฐานทางภูมิปัญญาอันหลากหลายของท้องถิ่นและวัฒนธรรม: เป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญต่อคุณค่าทางจิตวิญญาณของภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา เป็นการเรียนรู้ที่ไม่แยกจากวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์อันซับซ้อนของชุมชน เป็นการศึกษาเพื่อความเข้าใจตนเองและเพื่อนมนุษย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของความเป็นมนุษย์ผู้มีจิตใจสูงและเปิดกว้าง

8. การศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน: การเรียนรู้บนฐานการสนับสนุนของกัลยาณมิตรในการเรียนรู้และพัฒนาจากภายใน ที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นตนเองและสามารถร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ที่หลากหลาย

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตตปัญญาศึกษาแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแนวคิดทฤษฎีบนฐานของศาสนาและความเชื่อ และกลุ่มแนวคิดทฤษฎีนอกเหนือจากฐานศาสนาและความเชื่อ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีบนฐานของศาสนาและความเชื่อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแนวคิดเชิงศาสนาบนฐานของเทวนิยม ได้แก่ แนวคิดเชิงศาสนาและความเชื่อของชนเผ่า และแนวคิดของศาสนาหลัก กลุ่มที่ 2 คือแนวคิดเชิงศาสนาบนฐานของอเทวนิยม

2. แนวคิดทฤษฎีนอกเหนือจากฐานศาสนาและความเชื่อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์กลไกซึ่งเป็นแนวคิดในยุคสมัยใหม่ (Modernism) ครอบคลุมยุคโรแมนติกและกระแสดังกล่าว และกลุ่มแนวคิดเชิงบูรณาการแบบองค์รวม ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดกระแสดังกล่าวในยุคสมัยใหม่ แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) และแบบหลัง-หลังแนวคิดสมัยใหม่ (Post-postmodernism การเติบโตขึ้นของแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ถือได้ว่าพัฒนาจากแนวคิดของการศึกษาเชิงองค์รวม (Holistic Education) ซึ่งเน้นการบูรณาการทุกมิติเป็นองค์รวมในการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสมดุลสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ แต่เน้นกระบวนการเชิงจิตตปัญญา (Contemplation) ที่หลากหลายและกระบวนการเรียนรู้ด้านในต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติสมาธิภาวนาและศิลปะ เพื่อช่วยในการขัดเกลาการวางตัวตน นำผู้เรียนสู่ความสมดุลและความสุขภายใน

ขณะเดียวกัน จิตตปัญญาศึกษายังพัฒนาจากแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ซึ่งเน้นเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะจากภายในจิตใจบนฐานการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความหมายต่อโลกและชีวิต โดยอาศัยกระบวนการรื้อถอนคุณลักษณะ

เชิงมุมมองและความหมายเดิม อาจด้วยการวิพากษ์เชิงเหตุผลหรือผ่านญาณทัศน์ (intuition) และอารมณ์หรือสิ่งที่เหนือเหตุผล เพื่อนำสู่การสร้างสรรคตนเองในระดับจิตใต้สำนึกขึ้นมาใหม่ และการขยายจิตสำนึกสู่การยอมรับความจริงของความหมายและมุมมองใหม่กระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องมีสภาวะลึกซึ้งภายใน หรือเป็นสภาวะของความตระหนักรู้ว่า ความหมายและมุมมองเดิมไม่สามารถจะใช้ได้อีกต่อไปเป็นการเปลี่ยนโดยได้บูรณาการทั้งแบบแผนเดิมและแบบแผนใหม่เข้าด้วยกันเป็นพื้นฐาน (O'Sullivan, 2009, pp. 326-333)

ดังนั้นจิตตปัญญาศึกษาจึงช่วยให้คนในยุคสมัยได้สัมผัสกับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด หรือการเข้าถึงความจริงความดี ความงาม เพื่อไปพบกับอิสรภาพ สุข และความรักอันไพศาล ไม่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ด้วยการเจริญสติในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งคนในยุคนี้ห่างไกลจากการเข้าถึงความจริง ความดี ความงาม จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องที่ต้องการในการ “ปฏิวัติจิตสำนึก (Consciousness Revolution)”

2.4.2 ความหมายของจิตตปัญญาศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของจิตตปัญญาศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

สุนทร อมรวิวัฒน์ (2549, น. 20) ได้อธิบายความหมายของจิตตปัญญาศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาที่น้อมสู่ใจอย่างใคร่ครวญ และค้นหาความจริงของสรรพสิ่งเป็นการเรียนรู้ที่สร้างกระบวนการใหม่ จัดหลักสูตรในการปลูกฝังความตระหนักรู้ ความเมตตา จิตสำนึกต่อส่วนรวม การนำปรัชญาแนวพุทธมาพัฒนาจิตและฝึกปฏิบัติจนผู้เรียนเกิดปัญญา สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิต

วิจักขณ์ พานิช (2548, น. 16) ให้ความหมายจิตตปัญญาศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ โดยเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ที่ได้ความรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการ เพราะความรู้ที่แท้จริงนั้น คือ ประสบการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว และเมื่อเพิ่มมิติของการใคร่ครวญด้วยใจ จะทำให้สัมผัสได้ถึงคุณค่าและความงาม ซึ่งการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ จะเกิดขึ้นได้ด้วยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้านใน ทำให้เรียนรู้ที่จะรัก เรียนรู้ที่จะให้เรียนรู้ที่จะยอมรับความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น นำไปสู่ความตั้งใจที่จะทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ

1. การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) หมายถึง ฟังด้วยหัวใจ ด้วยความตั้งใจ อย่างสัมผัสได้ถึงรายละเอียดของสิ่งที่เราฟังอย่างลึกซึ้งด้วยจิตที่ตั้งมั่น ในที่นี้ยังหมายถึง การรับรู้ในทางอื่น ๆ ด้วย เช่น การมอง การอ่าน การสัมผัส ฯลฯ ซึ่ง (วิศิษฐ์ วังวิญญู, 2548, น. 10) กล่าวถึงหลักการของ William Isaacs จากหนังสือ Dialogue and the Art of Thinking Together ที่พูดถึงเรื่องการเคารพ คือ การฟังทั้งหมดอย่างไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะที่ชอบหรือไม่ชอบ เป็นการพยายามมองสิ่ง

ต่าง ๆ ว่ามีการถักทอเป็นผ้าผืนเดียวกัน เป็นส่วนหนึ่งของทั้งหมด เป็นการมองหาสิ่งสูงส่งที่สุด ดีที่สุดในตัวบุคคลหนึ่ง ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างกับว่าเป็นความลึกลับที่เราไม่มีวันจะเข้าใจได้โดยตลอด พวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของทั้งหมด และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของเรา

2. การน้อมสวใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการฟังอย่างลึกซึ้ง ก่อปรกับประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตในทางอื่น ๆ เมื่อเข้ามาสู่ใจแล้ว มีการน้อมนำมาคิดใคร่ครวญไตร่ตรองอย่างลึกซึ้ง ซึ่งต้องอาศัยความสงบของจิตใจเป็นพื้นฐาน จากนั้นก็ลงนำไปปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลจริง ก็จะเป็นการพอกพูนความรู้เพิ่มขึ้นในอีกระดับหนึ่ง

3. การเฝ้าสังเกต เฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง (meditation) เป็นการปฏิบัติภาวนา คือการเฝ้ามองดูธรรมชาติที่แท้จริงของจิต นั่นคือการเปลี่ยนแปลง ไม่คงที่ ความบีบคั้นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง และสภาวะของการเป็นกระแสแห่งเหตุปัจจัยที่เลื่อนไหลต่อเนื่อง การปฏิบัติภาวนาฝึกสังเกตธรรมชาติของจิต จะทำให้เราเห็นความเชื่อมโยงจากภายในสู่ภายนอก เห็นความเป็นจริงที่พ้นไปจากอำนาจแห่งตัวตนของตน ที่หาได้มีอยู่จริงตามธรรมชาติ เป็นเพียงการเห็นผิดไปของจิตเพียงเท่านั้น

ประเวศ วะสี (2549, น. 4) กล่าวว่า จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) หมายถึง การศึกษาที่ทำให้เข้าใจด้านในของตนเอง หรือการรู้จิตของตัวเองแล้วเกิดปัญญา หรือเข้าถึงความจริงสูงสุด ความดีความงามทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น เกิดความเป็นอิสระ มีความสุขและความรักอันไพศาลต่อเพื่อนมนุษย์ และธรรมชาติทั้งหมด อันเป็นไปเพื่อชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่ดี โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติ เช่น จากการทำงาน ศิลปะ โยคะ ความเป็นชุมชน การเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม สนทริยสนทนา การเรียนรู้จากธรรมชาติและจิตตภาวนา เป็นต้น ซึ่งจิตตปัญญาศึกษานี้เน้นความเงียบและลึกแห่งจิตใจ สงบ ไม่ใช่เรื่องตื่น ๆ ผลการเรียนรู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตัวเอง (Transformative Learning)

จารุพรรณ กุลดิลก (2549, น. 12) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามหลักจิตตปัญญาศึกษา คือศาสตร์ต่างๆ บนโลกที่สามารถอธิบายความเป็นหนึ่งเดียวของทุกสรรพสิ่ง รวมทั้งการฝึกฝนในเรื่องของจิตใจ การฝึกสติ สมาธิ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ศิลปะ ดนตรี กิจกรรมไดอะล็อก เป็นต้น รวมทั้งการรีทริท (Retreat) หรือการปลีกวิเวก เพื่อรู้จักตนเอง

จิรัฐกาล พงศ์กชเชียร (2550, น. 20) สรุปความหมายของจิตตปัญญาศึกษาไว้ว่า คือการศึกษาที่มุ่งพัฒนาภายในด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไตร่ตรองใคร่ครวญ ได้ฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้ศาสตร์ตามที่คุณเรียนสนใจ สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น ทำให้จิตขยายกว้างออกจากขอบเขตของความเป็นตัวตน เกิดความรักความเมตตา เกิดปัญญาและการตระหนักรู้ในตนเอง

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล (2551, น. 371) ได้นำเสนอความหมาย จิตตปัญญาศึกษาว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ การศึกษาที่เน้นการพัฒนาด้านในอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและสามารถเชื่อมโยงศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างมีเหตุผล

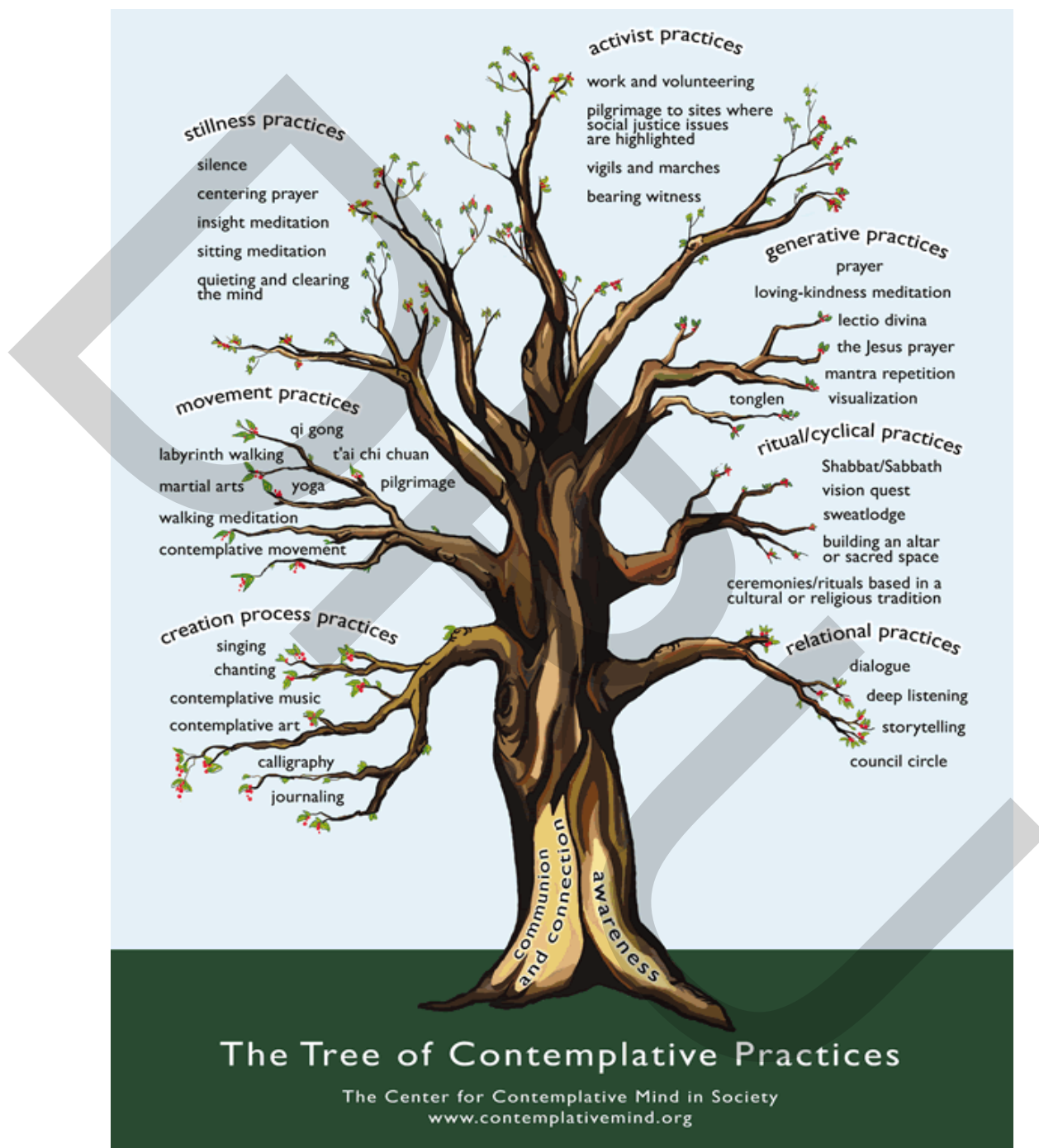
เป็นการศึกษาที่ทำให้เข้าใจจากด้านในของตนเอง รู้ตัว เข้าถึงความจริง ทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น เกิดความเป็นอิสระ ความสุข ปัญญา และความรักอันไพศาล ต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง เกิดความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติ เช่น การทำงานศิลปะ โยคะ ความเป็นชุมชน การเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม สุนทรียสนทนา การเรียนรู้จากธรรมชาติ และจิตตภาวนา เป็นต้น

ฉันท ชาติทอง (2554, น. 227) ได้สรุปความหมายของจิตตปัญญาศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เป็นสถานการณ์เน้นการฝึกปฏิบัติให้พัฒนาด้านภายในอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา เข้าถึงความจริง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เกิดปัญญาและสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล

เสน่ห์ เสาวพันธ์ (2554, น. 10) จิตตปัญญาศึกษา กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ผลการเรียนรู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง เข้าถึงความเจริญสูงสุดของชีวิต ทำให้เปลี่ยนมุมมองของโลกและผู้อื่นตามความเป็นจริง ด้วยเหตุและปัจจัย ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตรบนฐานชีวิตจริง

จากการทบทวนความหมายของจิตตปัญญาศึกษา สรุปได้ว่า จิตตปัญญาศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ โดยมีการจัดหลักสูตรในการปลูกฝังความตระหนักรู้ ความเมตตา จิตสำนึกต่อส่วนรวม โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติให้พัฒนาภายในอย่างแท้จริง ที่ทำให้เข้าใจด้านในของตนเอง หรือการรู้จิตของตัวเองแล้วจึงเกิดปัญญา และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างมีเหตุผล

ต้นไม้แห่งการฝึกปฏิบัติตามแนวคิดปัญญาศึกษา

รูปภาพที่ 2.1 ต้นไม้แห่งการฝึกปฏิบัติตามแนวคิดปัญญาศึกษา

ที่มา: Maia Duerr, (2007)

จากภาพต้นไม้แห่งการฝึกปฏิบัติตามแนวจิตตปัญญาศึกษา รากของต้นไม้ทั้งสองเป็นรากฐานของการปฏิบัติจิตตปัญญาศึกษาทั้งหมด เป็นการปลูกฝังความตระหนักและการพัฒนาเชื่อมต่อที่แข็งแกร่งกับพระเจ้าอันศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ภายใน รากของต้นไม้ห้อมล้อมและอยู่เหนือความแตกต่างในประเพณีทางศาสนาซึ่งหลายวิธีปฏิบัติที่มีถิ่นกำเนิดและการอนุญาตให้ใช้ในห้องสำหรับการรวมของการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในบริบททางโลก

กิ่งก้าน สาขา แสดงถึงการจัดกลุ่มที่แตกต่างกันของการปฏิบัติ ตัวอย่างเช่นวิธีปฏิบัติแบบมุ่งเน้นการสงบนิ่ง (Stillness Practices) โดยมุ่งเน้นความสงบจิตใจและร่างกาย โดยจะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน (การสวดมนต์ การเพ่งจิต และการละหมาด) แต่แบ่งปันความตั้งใจร่วมกันในการสร้างความคิดและความรู้สึกของความจงรักภักดีและความเมตตามากกว่าสงบเงียบและความสงบทางใจ การจำแนกประเภทเหล่านี้จะไม่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น การสวดมนต์ซ้ำ ๆ อาจจะพิจารณาการฝึกสงบนิ่งมากกว่ากำเนิดอย่างไรอย่างหนึ่ง

การฝึกปฏิบัติตามแนวจิตตปัญญาศึกษา (ศูนย์จิตตปัญญา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, น. 30) ถือได้ว่าเป็นทั้งเครื่องมือ แนวทาง และกระบวนการที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายของจิตตปัญญาศึกษา

ประเวศ วะสี (2549, น. 32) ได้กล่าวไว้ในการประชุมเสวนา “จิตตปัญญาศึกษา: การเรียนรู้จากภายใน” ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ว่า จิตตปัญญาศึกษา หรือ Contemplative Education เป็นการเรียนรู้ภายใน การศึกษาด้านในเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง กระบวนการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษามี ดังนี้

1. การเข้าถึงโลกทัศน์และชีวิต เรามองโลก มองธรรมชาติอย่างไร หากเราเข้าถึงความจริงจะพบความงามในนั้นเสมอ เมื่อเราเข้าถึงธรรมชาติก็จะถึงความเป็นอิสระ
2. กิจกรรมต่าง ๆ เช่นกิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชน คนตรี ศิลปะ กิจกรรมอาสาสมัคร (volunteer) ศูนย์สนทนา (dialogue) เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาจิตใจ
3. การปลีกวิเวกไปอยู่ในธรรมชาติ สัมผัสธรรมชาติ (Retreat) ได้รู้ในตนเอง เมื่อจิตสงบ เชื่อมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ จะปรากฏการณ์ต่าง ๆ ขึ้น
4. การทำสมาธิ (Meditation)

จึงเห็นได้ว่า ในการจัดการศึกษาหรือกระบวนการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษานั้นสามารถเลือกใช้เครื่องมือและการฝึกปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้การศึกษามุ่งผลตามเป้าหมายที่คาดหวัง

การศึกษาวิจัยของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษา (ชลลดา ทองทวี, และคณะ, 2551, น. 36) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษาในอุดมศึกษา คณะนักวิจัยจึงเห็นว่าการสำรวจความรู้ที่เกี่ยวข้องกับจิตตปัญญาศึกษาใน

งานวิจัยของโครงการวิจัยและจัดการความรู้จิตตปัญญาศึกษาระหว่างปี 2550-2551 ได้มีข้อเสนอโมเดลการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษาในชื่อ “จิตตปัญญาพฤษา” นั้น เป็นโมเดลต้นแบบที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนรู้ในแนวจิตตปัญญาศึกษาอย่างเป็นภาพรวม ทั้งยังเป็นผลสังเคราะห์จากการศึกษาที่ครอบคลุมกว้างขวาง ได้แก่ ประวัติแนวคิด แนวทางปลະวิธีปฏิบัติ วิชิตวิทยาการวิจัย การประเมินผล และการประยุกต์ใช้ โมเดล “จิตตปัญญาพฤษา” ได้นำเสนอการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษาเป็นต้นไม้วางเชิงสัญลักษณ์ เพื่อให้สะท้อนถึงลักษณะของการเรียนรู้ว่ามีองค์ประกอบที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างสิ่งมีชีวิตที่เติบโตและพัฒนาตนเองได้ ไม่ตายตัวและเป็นลำดับเส้นตรงเหมือนเครื่องจักรกลไก อีกทั้งแต่ละองค์ประกอบล้วนเชื่อมโยงกันเพื่อให้ภาพที่เป็นหนึ่งเดียวโดยโมเดล “จิตตปัญญาพฤษา” มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 8 ส่วน ดังนี้

1. ราก อันเป็นฐานที่มาแห่งพัฒนาการบนฐานแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดเชิงศาสนา ความเชื่อ เชิงมนุษยนิยม และเชิงบูรณาการและองค์รวม

2. ผล หมายถึง เป้าหมายการเรียนรู้ผู้จัดใหญ่ที่กว้างขวางครอบคลุม ไปพ้นจากความคับแคบของตัวตน และเห็นความเชื่อมโยงและเป็นหนึ่งเดียวกันของสรรพสิ่ง

3. แก่น เป็นหลักการแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา หมายถึง องค์ประกอบหรือกระแสแห่งการพัฒนาผู้จัดใหญ่ โดยเป็นกระแสที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่สามารถสร้าง จัดการ บังคับ หรือสั่งการให้เกิด แต่สามารถจัดกระบวนการเพื่อสร้างเหตุปัจจัยที่เอื้อต่อการเคลื่อนไหวของกระแส หรือเป็นปัจจัยก่อให้เกิดองค์ประกอบได้ ‘แก่น’ มีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

3.1 การมีสติ เปิดรับประสบการณ์ตรงในปัจจุบันขณะอย่างเต็มเปี่ยม (Mindfulness) การมีสติ อยู่ในปัจจุบันขณะ สามารถระลึกได้ถึงการดำรงอยู่ของกายและใจของตนเอง เป็นก้าวแรกที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นประตูสู่การเรียนรู้ด้วยใจอย่างไคร่ครวญจากกล่าวได้ว่าการมีสติเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญที่ใช้จำแนกจิตตปัญญาศึกษาออกจากการศึกษาอื่น ๆ โดยทั่วไป

3.2 การสืบค้นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน (Investigation) ด้วยบุคคลมีจิตความคุ้นเคยและข้อจำกัดผิดแผกแตกต่างกัน กระบวนการเรียนรู้จึงต้องจัดหรือปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับจิตของผู้เรียนซึ่งมีความหลากหลาย และมีลักษณะเฉพาะตน

3.3 การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจริงจัง (Natural Effort) นำเอาเครื่องมือ วิธีการ และกระบวนการเรียนรู้ที่สืบค้นได้มาปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นตั้งใจเป็นประจำสม่ำเสมอ

3.4 เบิกบานและผ่อนคลาย (Delightful Relaxation) ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในกระบวนการเรียนรู้นั้น พึงปฏิบัติด้วยความเบิกบาน ไม่เคร่งเครียด ไม่กดดัน และรู้สึกผ่อนคลายออกมาจากภายใน

3.5 การมีจิตใจตั้งมั่นและเป็นกลาง (Sustained Equanimity) มีจิตที่เป็นสมาธิ มีใจเป็นกลาง ละวางอคติ ทิฐิ และตัวตน ฝึามองธรรมชาติตามที่เป็นจริง

ทั้ง 5 ข้อนี้สามารถเรียกเป็นชื่อย่อในภาษาอังกฤษได้ว่า “MINDS” เมื่อเชื่อมโยงกับผลที่เกิดขึ้นในเบื้องปลาย คือ “จิตใหญ่” หรือ “Big Mind” ที่กว้างใหญ่ไพศาลครอบคลุมทั่วทั้งโลกธาตุ เมื่อเชื่อมร้อยกันอาจเรียกได้ว่าเป็น “กระแสจากจิตเล็กสู่จิตใหญ่” หรือ “MINDS to Big Mind” เป็นวิถีสู่การตื่นรู้และการเกิดจิตสำนึกใหม่

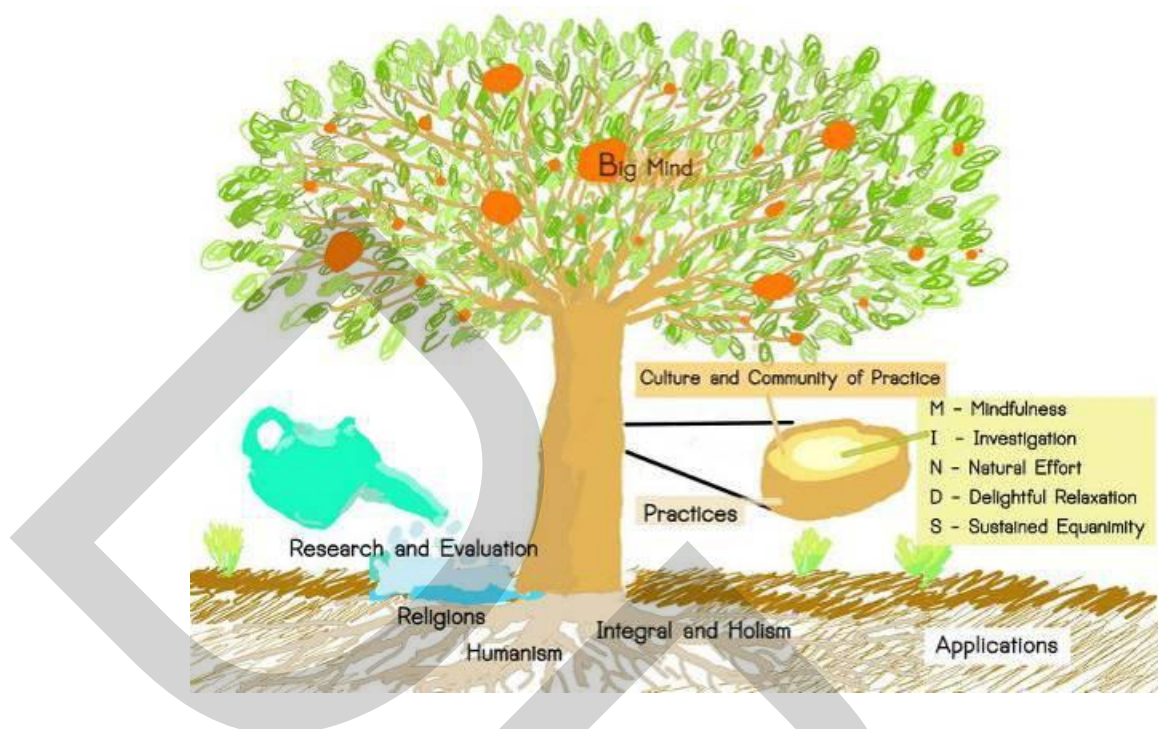
4. ภาวะที่ หมายถึง บริบทของกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติ ได้แก่ การให้คุณค่าต่อการสร้างชุมชนกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ และวัฒนธรรม คือ การให้คุณค่าแก่ภูมิปัญญาที่หลากหลายและการไม่แยกจากบริบททางวัฒนธรรม

5. เปลือก คือ รูปแบบพิธีกรรมและวิธีการเรียนรู้ที่ปรากฏเด่นชัด ครอบคลุมถึงเครื่องมือ การปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ของจิตตปัญญาศึกษา

6. เมล็ด หมายถึง ศักยภาพภายในของมนุษย์ทุกคน

7. ผืนดิน หมายถึง วงการต่าง ๆ ที่นำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทเฉพาะของตน เทียบได้กับผืนดิน แต่ละแห่งที่มีความเหมาะสม อุดมสมบูรณ์ ชุ่มชื้น เอื้อต่อการเรียนรู้แตกต่างกัน

8. ความรู้ในการปลูกและดูแล หมายถึง การสืบค้นความรู้ และการวัดประเมินสำหรับจิตตปัญญาศึกษา เนื่องด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการสร้างความรู้ใหม่เพื่อให้เติบโต ขณะที่การประเมินเป็นการเฝ้าสังเกตสร้างเหตุปัจจัยอันเหมาะสม ทบทวนการเรียนรู้ และชวนไปสู่ปุ๋ยพรวนดินรักษาดูแลให้จิตตปัญญาศึกษาให้เติบโตเข้มแข็งและงดงาม

รูปภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของโมเดลจิตตปัญญาศึกษา

ที่มา: ชลลดา ทองทวี และคณะ (2551, น. 164-177)

ผลการศึกษาของโครงการวิจัยและจัดการความรู้จิตตปัญญาศึกษายังได้ให้คำนิยามว่า จิตตปัญญาศึกษา หมายถึง “กระบวนการเรียนรู้และชุมชนที่เป็นเหตุปัจจัยเกื้อกูลต่อองค์ประกอบ หรือกระแสแห่งการพัฒนาจากจิตเล็กสู่จิตใหญ่ โดยหยั่งรากลงถึงฐานคิดเชิงศาสนา มนุษยนิยม และองค์รวมบูรณาการ” โดยจิตเล็กหมายถึง จิตที่ยึดติดกับอัตตาตัวตนที่คับแคบ อึดอัดกับการมอง โลกเป็นส่วนเสี้ยว และจิตใหญ่หมายถึงจิตที่ตื่นรู้ หยั่งรู้ความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งเป็นองค์รวม มีความรักความเมตตาอันกว้างใหญ่ไพศาลไม่มีประมาณ กระบวนการเรียนรู้เปรียบเสมือน ‘เปลือก’ ชุมชนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษาเปรียบเสมือน ‘กระพี้’ องค์ประกอบหรือกระแสแห่งการพัฒนาเปรียบเสมือน ‘แก่น’ จิตใหญ่เปรียบเสมือน ‘ผล’ และฐานคิดเชิงศาสนา/ความเชื่อ มนุษยนิยม และองค์รวมบูรณาการเปรียบเสมือน ‘ราก’ ทั้งสาม (ชลลดา ทองทวี และคณะ, 2551, น. 164-177)

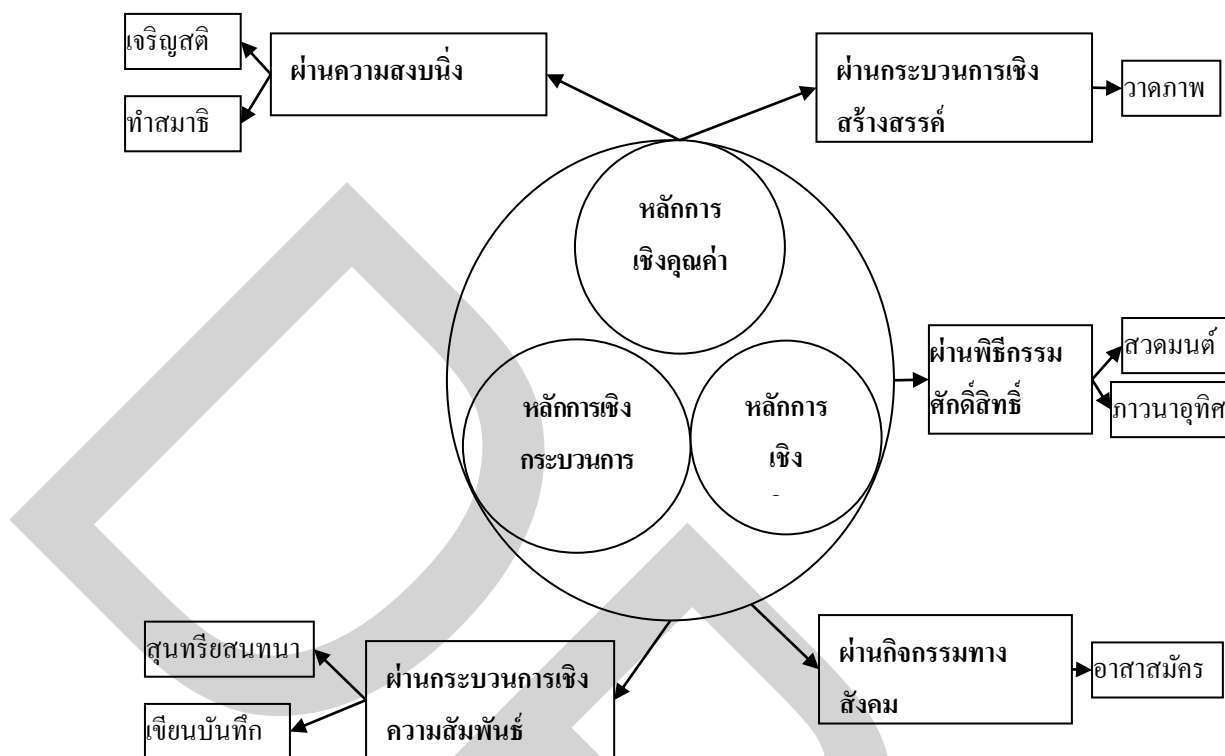
2.4.3 จิตตปัญญาศึกษาในมุมมองการศึกษา

จิตตปัญญาศึกษาในมุมมองของการศึกษานั้นพบว่าการประยุกต์ใช้จิตตปัญญาศึกษา ทั้ง 2 ระดับ คือในระดับหลักการและในระดับรูปแบบ โดยการประยุกต์ใช้ระดับหลักการทั้งใน หลักการเชิงคุณค่า หลักการเชิงกระบวนการ และหลักการเชิงบริบทอย่างมีสัดส่วนค่อนข้าง

ทัศนคติที่เหมือนกัน และการประยุกต์ใช้ในระดับรูปแบบ พบมากในรูปแบบการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ เช่น บันทึกเดินทาง การเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่ง การทำสมาธิ และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพ และรูปแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางสังคม และผ่านพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์บ้าง (ชลลดา ทองทวีและคณะ, 2551, น. 80)

ส่วนการประยุกต์ใช้แนวความคิดจิตปัญญาศึกษาในระดับหลักการของวงการการศึกษา ดังที่มีปรากฏในหลักปรัชญาการดำเนินงานและการเรียนการสอน ในหลักการเชิงคุณค่า คือการเคารพต่อศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล และการให้ความรักความเมตตา พร้อมปลูกฝังค่านิยมดังกล่าวลงในผู้เรียน หลักการเชิงกระบวนการ ได้แก่ การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ การมีประสบการณ์ตรง และการรับฟังอย่างลึกซึ้ง หลักการเชิงบริบท เห็นได้จากตัวอย่างสถาบันการศึกษาทุกแห่งล้วนเน้นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีบรรยากาศของความเป็นกัลยาณมิตรร่วมเรียนรู้ ทั้งอาจารย์และนักศึกษา และการเรียนการสอนตลอดจนเนื้อหาการศึกษาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับรากฐานทางวัฒนธรรมและท้องถิ่น ดังเช่น กรณีของมหาวิทยาลัยฉือจี้และมหาวิทยาลัยนาโรปะ ที่ทั้งสองสถาบันต่างไม่แยกภูมิปัญญาในศาสนาพุทธออกจากวิถีชีวิต แต่กลมกลืนผสมผสานในการเรียนการสอนและปรับเข้ากับวัฒนธรรมร่วมสมัย ที่มหาวิทยาลัยนาโรปะไม่ละเลยวัฒนธรรมชาวอเมริกันพื้นเมืองแผนภาพลักษณะการประยุกต์ใช้ในวงการการศึกษาของชลลดา นี้ ได้ให้ภาพรวมถึงระดับการประยุกต์ใช้แนวความคิดจิตปัญญาศึกษาในวงการการศึกษา ซึ่งประยุกต์ใช้ ทั้ง 2 ระดับคือในระดับหลักการและในระดับรูปแบบ การประยุกต์ใช้ระดับหลักการ ในหลักการเชิงคุณค่า แต่การเชิงกระบวนการ และหลักการเชิงบริบท มีสัดส่วนค่อนข้างทัดเทียมกัน แต่การประยุกต์ใช้ในระดับรูปแบบ พบมากในรูปแบบการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.2 ลักษณะการประยุกต์ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

ที่มา: ชลลดา ทองทวีและคณะ (2551, น. 313)

นอกจากนี้ ยังพบว่าในหลายกรณีมีการใช้เครื่องมือและการปฏิบัติในกลุ่มการเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่งในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสมาธิ เช่น ให้นักศึกษาไปปฏิบัติฝึกสมาธิยังสถานปฏิบัติธรรมหรือวัด ที่ผู้สอนหรือสถาบันการศึกษาเห็นชอบ แต่กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตร ลักษณะการเรียนดังกล่าวเมื่อมองในแง่การประยุกต์แล้ว กล่าวได้ว่าเป็นการประยุกต์ใช้ในระดับรูปแบบ ซึ่งควรได้เพิ่มเติมการบูรณาการ หรือพยายามผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาเพื่อให้ไม่แยกส่วนกันสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมุ่งจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับมิติทางจิตวิญญาณตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษาแต่แรกเริ่ม จะพบว่ามีกรปฏิบัติการเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่ง เพื่อเป็นการทำสมาธิภาวนาเป็นส่วนหนึ่งเดียวกับการเรียนไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมเสริม เช่น สถาบันอาศรมศิลป์ มหาวิทยาลัยโยนาโรปะ และ California Institute of Integral Studies (CIIS) ประยุกต์ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาทั้งในระดับหลักการและระดับรูปแบบ

2.4.4 กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา

จิตปัญญาศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้จากภายใน ทำให้ได้มาซึ่งความรู้จากประสบการณ์และกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ให้ตระหนักเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เรียนรู้ที่จะรัก เรียนรู้ในการเข้าถึงความจริง เรียนรู้ที่จะยอมรับความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น นำไปสู่ความตั้งใจที่จะหาประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณลักษณะภายในที่ถาวรของผู้เรียน (ประเวศ วะสี, 2549, น. 26; วิจักขณ์ พานิช, 2548, น. 37)

จิตปัญญาศึกษามีกระบวนการ 3 ลักษณะคือ กระบวนการฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) กระบวนการน้อมสู่ใจอย่างไตร่ตรองใคร่ครวญ (contemplation) และการเฝ้าสังเกตมองเห็นตามที่เป็นจริง (วิจักขณ์ พานิช, 2548, น. 39)

1. การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) หมายถึง ฟังด้วยความตั้งใจจริง สัมผัสได้ถึงรายละเอียดของสิ่งที่เราฟังอย่างลึกซึ้ง ด้วยจิตที่ตั้งมั่น ในที่นี้ ยังหมายรวมถึงการรับรู้ในทางอื่น ๆ ด้วย เช่น การมอง การอ่าน การสัมผัส ฯลฯ

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ไว้หลากหลายทัศนะ เช่น (ปริดา เรื่องวิชาธร, 2547, น. 45) กล่าวว่า การฟังอย่างลึกซึ้ง หมายถึง ความตั้งใจเต็มเปี่ยมที่จะฟัง เป็นการยกระดับสมาธิที่มีอยู่ในขณะนั้น มาไว้ที่การฟังเป็นหลักเพียงอย่างเดียว กล่าวได้ว่า สมาธิเรื่องอื่นไม่มีแต่เพียงการฟังเท่านั้นและ (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2552, น. 10) กล่าวว่า การฟังอย่างลึกซึ้ง หมายถึง การฟังแบบองค์รวม ฟังแบบไม่มีอคติ ไม่ลำเอียง ฟังแบบจิตว่าง มีสติกำกับ เป็นการฟังแบบ Proactive คือ ไม่รีบร้อน ไม่สวนกลับ ไม่รีบร้อนตัดสิน ไม่รีบร้อนพิพากษา

ดังนั้นการฟังลึกซึ้งจึงเป็นการเปิดใจฟังอย่างลุ่มลึกและจริงจัง ฟังให้จบกระบวนการความเข้าใจในทุก ๆ คำพูด โดยไม่ต้องรีบตัดสิน ไม่โต้แย้ง เพื่อให้เกิดความหมายที่แท้จริงและเข้าใจได้ถูกต้อง

เดวิด โบห์ม อธิบายไว้ว่า การฟังอย่างลึกซึ้งเป็นการฟังที่ทำให้บุคคลรู้จักฟังผู้อื่นและฟังเสียงของตนเอง ซึ่งบุคคลที่สามารถฟังเสียงของตนเองได้ จะสามารถจัดการกับอารมณ์ และคำถาม ที่ผ่านเข้ามาบรรจบจนจิตใจได้ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรับฟังสิ่งที่คนอื่นพูดได้อย่างลึกซึ้ง โดยไม่รู้สึกหงุดหงิดรำคาญ และสามารถสร้างญาณสำนึกจากการฟังเสียงของตนเองและเสียงของคนอื่นได้ดี (ธนา นิลชัยโกวิท, 2551, น. 139-142) กล่าวถึงกระแสแห่งความหมายประโยชน์ของการฟังอย่างลึกซึ้งคือ สมาธิที่เกิดขึ้นอันเกิดจากการฟังอย่างลึกซึ้งและปล่อยวางสมมติฐาน เป็นมวลพลังที่ปรากฏขึ้นมาจากการที่สมาชิกหลายคนเกิดสมาธิในการฟังพร้อมกัน มวลพลังอันเกิดจากสมาธิของแต่ละคนนี้ดึงดูดให้ทุกคนมีความรู้สึกร่วมกัน และเข้าหากัน จึงเป็น

การง่ายที่ทุกคนจะเข้าใจซึ่งกันและกัน สิ่งที่ทุกคนรับรู้ได้คือ สภาวะเปิดใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปมากกว่าระดับของความคิดที่จะเปิดใจแต่เป็นความรู้สึกเปิดใจของสมาชิกในกลุ่มที่ผู้คนสัมผัสได้ แต่ยากที่จะอธิบายมาเป็นคำพูดได้

การฟังอย่างลึกซึ้งมีหลายลักษณะที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าจะฟังคนอื่นได้ลึกซึ้งแค่ไหน พระไพฑูริย์ ญาณวิปุล (พิศาล วชิโรภาส, 2553, น. 25) สรุปหลักสำคัญของ การฟังอย่างลึกซึ้งมี 2 ปัจจัยหลัก คือ 1) ปัจจัยภายนอก ที่เรียกว่า ปร โท โฆสะ คือ การรับฟังคำแนะนำสั่งสอน ศึกษาเล่าเรียน การสนทนา ฟังคำบอกเล่าชักจูงจากผู้อื่น โดยเฉพาะ การฟังธรรมจากผู้เป็น กัลยาณมิตร ชื่อว่า สุตมยปัญญา ได้แก่ ปัญญาที่เกิดจากการฟัง และ 2) ปัจจัยภายใน ที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ การฟังภายในใจอย่างแยบคาย ฟังสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณา สืบสาวหาสาเหตุ แยกแยะสิ่งนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ให้เห็นตามสภาวะความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย ชื่อว่า จินตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการคิดพิจารณา และมีหลักในการฟังอย่างลึกซึ้ง 3 ประการ คือ ประการที่ 1 สติ สติเป็นตัวควบคุมของการฟังทั้งหมด ทำให้การฟังนั้นได้สาระทั้งระดับกายภาพ ระดับจิตใจ และระดับวิญญาณของเรื่อง และของบุคคลผู้พูด ประการที่ 2 โยนิโสมนสิการ ซึ่งเป็นตัวการทำหน้าที่ทางปัญญาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ตลอดเวลา ทั้งในการรับรู้ และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลาย และประการที่ 3 อคติ โดยการฟังนั้นเป็นปกติผู้ฟังปราศจากความมีอคติเพราะชอบหรือไม่ชอบ ฟังจนจบกระบวนการของความของสารที่กำลังฟังอยู่ โดยมีอคติธรรมเป็นสื่อกลางที่ทำให้การฟังประสบความสำเร็จไปสู่เป้าหมายหรือจุดหมายที่เรียกว่า การฟังด้วยดียอมได้ปัญญา

2. การน้อมสู่ใจอย่างไตร่ตรองไคร่ครวญ (Contemplation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการฟังอย่างลึกซึ้งประกอบกับประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เมื่อเข้ามาสู่ใจแล้ว มีการน้อมนำมาคิดไตร่ตรองไคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง ซึ่งต้องอาศัยความสงบเย็นของจิตใจเป็นพื้นฐาน จากนั้นก็ลองนำไปปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลจริง ก็จะเป็นการพอกพูนความรู้เพิ่มขึ้นในอีกระดับหนึ่ง

3. การเฝ้าสังเกต เฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง (meditation) เป็นการปฏิบัติภาวนา คือ การเฝ้ามองดูธรรมชาติที่แท้จริงของจิต นั่นคือการเปลี่ยนแปลง ไม่คงที่ ความบีบคั้นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง และสภาวะของการเป็นกระแสแห่งเหตุปัจจัยที่เลื่อนไหลต่อเนื่อง การปฏิบัติภาวนา ฝึกสังเกตธรรมชาติของจิต จะทำให้เราเห็นความเชื่อมโยงจากภายในสู่ภายนอก เห็นความเป็นจริงที่พ้นไปจากอำนาจแห่งตัวตนของตน ที่หาได้มีอยู่จริงตามธรรมชาติ เป็นเพียงการเห็นผิดไปของจิตเพียงเท่านั้น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2546, น. 30-34) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า “การฝึกปรือจิต และปัญญา คือ การฝึกอบรมจิตให้เข้มแข็งมั่นคงหนักแน่น และให้มีปัญญา รู้เท่าทันสังขาร พุค

อย่างสมัยใหม่ว่า รู้เท่าทันโลกและชีวิต หรือมีโลกทัศน์และชีวทัศน์ ที่ถูกต้องภวานานี้ก็คือสมาธิ และปัญญา ในไตรสิกขาพูดได้เต็มว่าสมาธิภวานาและปัญญาภวานานั่นเอง”

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์อธิบายไว้ว่า ภวานา หมายถึง การทำให้มีขึ้น เป็นขึ้น การทำให้เกิดขึ้น การเจริญ การบำเพ็ญ

1. การฝึกอบรมตามหลักของพระพุทธศาสนามี 2 อย่าง คือ (1) สมถะภวานาฝึกอบรมจิตให้เกิดความสงบ (2) วิปัสสนาภวานา คือ การฝึกอบรมปัญญาให้เกิดความรู้ความเข้าใจตามที่เป็นจริง คือ (1) จิตตภวานา เป็นการฝึกอบรมจิตใจให้เจริญงอกงามด้วยคุณธรรม มีความเข้มแข็ง มั่นคง เบิกบาน สงบสุข ผ่องใสพร้อมด้วยความเพียร สติและสมาธิ (2) ปัญญาภวานา เป็นการฝึกอบรมเจริญปัญญาให้รู้เท่าทัน เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง จนจิตใจเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำด้วยกิเลสและความทุกข์

2. การเจริญสมถะกรรมฐานเพื่อให้เกิดสมาธิ มี 3 ขั้นตอน คือ (1) บริกรรมภวานา ภวานาขั้นเตรียมคือกำหนดอารมณ์กรรมฐาน (2) อุปจารภวานา ภวานาขั้นจวนเจียน คือเกิดอุปจารสมาธิ (3) อัปนาภวานา ภวานาขั้นแน่วแน่คือ เกิดอัปนาภวานาเข้าถึงฌาน

สำหรับสมาธิ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) อธิบายว่า “สมาธิ” แปลว่า ความตั้งมั่นของจิตหรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด คำจำกัดความของสมาธิที่พบเสมอ คือ ภาวะที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่ง คือการที่จิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่านหรือส่ายไป คัมภีร์รุ่นอรธกถา ระบุความหมายจำกัดลงไปอีกว่า “สมาธิ คือ ภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิตและใจความ ออกไปว่า หมายถึงการดำรงจิตและเจตสิกไว้ในอารมณ์หนึ่งเดียวอย่างเรียบสม่ำเสมอและด้วยดี

จิตที่ได้รับการฝึกฝนดีโดยเฉพาะในเรื่องของการเจริญสมาธิ จะมีความสงบ เขือกเย็น มั่นคงไม่หวั่นไหวไปกับอารมณ์ที่มากกระทบ ยิ่งเป็นสมาธิระดับอัปนาสมาธิ ก็จะมี ความสงบเขือกเย็น ประณีตสูงขึ้นไปตามลำดับ ในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึงลักษณะจิตที่มีสมาธิ โดยเฉพาะสมาธิระดับอัปนาสมาธิไว้ ดังนี้

1. ตั้งมั่น (สมาหิตะ) คือ ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์ที่จิตกำหนด
2. บริสุทธิ์ (ปริสุทธะ) คือ หอมจจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองจิต
3. ผ่องใส (ปริโยชิตะ) คือ ไม่มีกิเลสเครื่องทำใจให้ขุ่นมัว
4. เรียบเสมอ (อนังคณะ) คือ ภาวะจิตที่ไม่ฟู ไม่แฟบ หรือขึ้น ๆ ลง ๆ
5. ปราศจากสิ่งที่จะทำให้มัวหมอง (วิกตูปกิเลสะ) คือ ไม่มีกิเลสเครื่องเศร้าหมอง มา

รบกวน

6. นุ่มนวล (มุกฺกุตตะ) คือ มีความอ่อนโยนไม่หยาบกระด้าง
7. ควรแก่การงาน (กัมมณิยะ) คือเหมาะที่จะใช้งาน โดยเฉพาะงานด้านพัฒนาปัญญา

8. มั่นคง (จิตตะ) คือ ดำรงมั่นเหมือนเสาเขื่อนไม่โยกโคลงหรือหวั่นไหว

ลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิทั้ง 8 นี้ ท่านพุทธทาสได้อธิบายลักษณะที่ 7 คือ กัมมนิยะ ว่า จิตที่ควรแก่การงาน มีความสำคัญ หรือเป็นจุดมุ่งหมายของสมาธิในพระพุทธศาสนา ลักษณะของจิตที่มีสมาธิเช่นนี้ เป็นสนามปฏิบัติการทางปัญญาเป็นตัวหนุนให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในสังขารม ไม่ใช่อยู่นานสมบัติ แข็งทื่อเหมือนตุ๊กตาทิน ทำอะไรไม่ได้ ภาวจิตที่อยู่ในฉานจะพิจารณาธรรมไม่ได้เลยมีแต่จะติดอยู่ในฉานนั้นตลอดไป ผู้จะพิจารณาธรรมคือ เข้าสู่วิปัสสนาได้ จะต้องออกจากฉานเสียก่อน แล้วพิจารณาธรรมหรือเข้าสู่วิปัสสนาจึงจะบรรลุ มรรคผล นิพพาน สามารถแก้ปัญหาเรื่องทุกข์ได้

สรุปได้ว่าจิตตปัญญาศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองจากภายในสู่ภายนอก ด้วยการชะลอประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้ช้าลงเพื่อให้มีเวลาในการพิจารณาความสัมพันธ์ของสิ่งเล็ก ๆ ที่เชื่อมโยงกันเป็นสิ่งที่ใหญ่ขึ้น เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ถ่องแท้และค่อนข้างถาวร นำไปสู่การเปลี่ยนผ่านหรือก้าวข้ามจากจิตเล็ก สู่จิตใหญ่ เน้นการแสวงหาคคุณค่า ความหมายของมนุษย์ ชีวิตตนเองและแผ่สู่สังคม ธรรมชาติ และสรรพสิ่ง (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2551, น. 90) ทั้งนี้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างลึกซึ้ง แล้วนำมาใคร่ครวญตามความเป็นจริง เป็นกระบวนการจัดการศึกษาแบบหนึ่งที่เหมาะสม

2.4.5 การฝึกปฏิบัติตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

จากยุคสมัยเดิม ที่การฝึกปฏิบัติเป็นเสมือนเครื่องมือหรือช่องทางที่นำไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของความเป็นมนุษย์ นั่นคือการตื่นรู้ หรือการเข้าถึงปัญญาอันสูงสุดในการเห็นถึงความจริงของธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันดูเหมือนว่าเป้าหมายของการนำเอาการฝึกปฏิบัติไปใช้นั้นมีอยู่หลายระดับ ในสังคมสมัยใหม่ ได้มีการให้คุณค่าความหมายใหม่แก่การปฏิบัติทางปรัชญาและศาสนาเหล่านี้เพื่อประโยชน์ในวิถีการดำเนินชีวิตของคนสมัยนี้ ที่ให้ความสำคัญต่อมิติทางกายภาพเช่น การเลือกปฏิบัติเฉพาะ โยคะ เพื่อดูแลสุขภาพร่างกาย และการมีเรือนร่างที่สวยงาม การฝึกสมาธิเพื่อเพิ่มสมาธิในการเรียน ในการทำงาน และเพื่อลดความเครียด ขณะที่คุณค่าในมิติเชิงจิตวิญญาณของการปฏิบัติต่าง ๆ เหล่านี้ถูกลดทอนหรือละเลยไป (สมสิทธิ์ อัสตรนิตี, 2552, น. 35)

แนวทางการฝึกปฏิบัติทางจิตตปัญญาศึกษาตามแนวทางของ Center for Contemplative Mind in Social แบ่งออกเป็น 7 แนวทางหลัก ๆ ในตารางต่อไปนี้ (สมสิทธิ์ อัสตรนิตี, 2552, น. 33-34)

ตารางที่ 2.1 แนวทางการฝึกปฏิบัติทางจิตตปัญญาศึกษา

แนวทาง	เป้าหมาย	รูปแบบ
1. การเรียนรู้/ฝึก ผ่านความสงบนิ่ง (Stillness Practices)	มุ่งเน้นความสงบตั้งมั่นของร่างกายและจิตใจ	การทำสมาธิ
2. การเรียนรู้/ฝึกผ่านการเคลื่อนไหว (Movement Practices)	ฝึกสังเกตและมีสติอยู่กับการเคลื่อนไหวร่างกาย	โยคะ ซิ้งง ไท่เก๊ก การเดิน
3. การเรียนรู้/ฝึก ผ่านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ (Creation Process Practices)	สังเกตใคร่ครวญภายในและพัฒนาญาณทัศนะและความละเอียดอ่อนประณีต	การวาดภาพ จัดดอกไม้ เขียนพุทกันจิน ภาพทรายมันดาลา
4. การเรียนรู้/ฝึก ผ่านการทำกิจกรรมทางสังคม (Activist Practices)	สัมผัสเรียนรู้และใคร่ครวญเห็นความเชื่อมโยงแห่งเหตุปัจจัยของความสุขและความทุกข์ในชีวิตจริง	การเจริญสติในการทำงานในชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรมอาสาสมัคร
5. การเรียนรู้/ฝึก ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ (Relational Practices)	ฝึกสติ ฝึมองสภาวะภายในสะท้อนตนเอง อาศัยความสัมพันธ์ของกัลยาณมิตรสะท้อนซึ่งกันและกัน	สุนทรียสนทนา การฝึกฟังอย่างลึกซึ้ง การสนทนากับเสียงภายใน การเขียนบันทึกประจำวัน
6. การเรียนรู้/ฝึกผ่านพลังพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (Ritual Practices)	สัมผัสพลัง/ จิตวิญญาณของธรรมชาติ เปิดญาณทัศนะและสัมผัสเรียนรู้ตนเองเพื่อพัฒนาความสงบเย็นและละเอียดประณีตภายใน	การสวดมนต์ภาวนา นิเวศภาวนา การปลุกวิเวกสัมผัสธรรมชาติ
7. การเรียนรู้/ฝึก ผ่านกิจกรรมรังสรรค์ (Generative Practices)	ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า พระผู้ศักดิ์สิทธิ์ จิตที่บริสุทธิ์	การสวดมนต์ การอ่านพระคัมภีร์ เมตตาภาวนา ทองเส้น

แนวทางการฝึกปฏิบัติทางจิตตปัญญาตามแนวทางของ Center for Contemplative

ที่มา: สมสิทธิ์ อัสตรนีย์ (2552, น. 33)

2.4.6 หลักการในแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อการประยุกต์ใช้

ในส่วนของ การประยุกต์ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษานอกชั้นเรียนนั้น โครงการวิจัยพัฒนาชุดการเรียนรู้การอบรมกระบวนการแนวคิดตปัญญาศึกษา ได้ทำการศึกษากระบวนการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาในด้านของผู้เรียน ซึ่งเป็นอาจารย์ นักฝึกอบรม และนักกิจกรรมทางสังคมในประเทศไทย จำนวน 9 หลักสูตร แล้วทำการถอดบทเรียนเพื่อนำเสนอลักษณะร่วมของกระบวนการอบรม ได้ข้อสรุปเป็นหลักจิตตปัญญาศึกษา 7 หรือ “7Cs” ดังนี้ (สมสิทธิ์ อัสครนธิ์, 2552, น. 37-38)

1. หลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) คือการเข้าสู่สภาวะจิตใจที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และนำจิตใจดังกล่าวไปใช้ทำงานอย่างใคร่ครวญทั้งในด้านพุทธิปัญญา (Cognitive) ด้านระหว่างบุคคล (Interpersonal) และด้านภายในบุคคล (Intrapersonal)

2. หลักความรักความเมตตา (Compassion) คือ การที่กระบวนการส่งพลังออกเพื่อโอบอุ้มดูแลกลุ่ม และการจัดกระบวนการด้วยสิ่งแวดล้อมและบริบทที่เกื้อกูลต่อการเรียนรู้

3. หลักการเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Connection) คือการช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเชื่อมโยงประสบการณ์ในกระบวนการเข้ากับชีวิตได้ นำไปสู่การทำให้กระบวนการเข้ามาสู่ภายใน บูรณาการสู่วิถีชีวิต และการเอื้อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างผู้เข้ารับการอบรมด้วยกัน เชื่อมโยงกับชุมชนและจักรวาล

4. หลักการเผชิญหน้า (Confronting) คือ การเปิดให้ผู้เข้ารับการอบรมออกจากพื้นที่ปลอดภัยของตนเอง แล้วเข้าเผชิญกับพื้นที่เสี่ยงเพื่อเปิดพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ให้เข้าใจถึงข้อจำกัดและศักยภาพของตนเองต่อการเรียนรู้และพัฒนา

5. หลักความต่อเนื่อง (Continuity) คือ การสร้างความไหลลื่นของกระบวนการอันช่วยให้เกิดพลังพลวัตต่อการเรียนรู้เพื่อช่วยเอื้อให้ศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมได้รับการปลดปล่อย และสามารถทำงานเพื่อบ่มเพาะพัฒนา

6. หลักพันธะสัญญา (Commitment) คือ การเอื้อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจำเอากระบวนการกลับไปใช้ในชีวิตอย่างต่อเนื่องภายหลังจากการอบรมเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

7. หลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community) คือ ความรู้สึกเป็นชุมชนร่วมกันของผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งกระบวนการที่เกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงภายในของแต่ละคน รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

ขั้นตอนการนำจิตตปัญญาศึกษาไปประยุกต์ใช้

การนำกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาไปประยุกต์ใช้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เน้นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นการศึกษาที่พัฒนาจิต กระบวนการเรียนรู้ที่มีจิตวิญญาณแบบองค์รวม และเน้นให้ความสำคัญต่อมิติการเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ เป็นการน้อมเอาประสบการณ์การเรียนรู้เข้ามาสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียนเพื่อพัฒนาด้านใน ทั้งนี้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเป็นแนวคิดที่มีการสร้างกระบวนการขึ้นใหม่อย่างบูรณาการ จากกระบวนการทางปฏิบัติและเครื่องมือเพื่อพัฒนาด้านใน โดยนำมาปรับประยุกต์ใช้ในลักษณะของการให้คุณค่าใหม่ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเป็นมิตร มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความมั่นใจ และกล้าแสดงออกมาจากจิตใจ ลดอคติ ขอมรับซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่งดงาม สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวมได้

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ เริ่มการสนทนาโดยการสงบนิ่งสักครู่หนึ่ง เพื่อนำความรู้สึกสู่ความสงบ และการอยู่กับปัจจุบัน วิธีนี้จะช่วยให้คนเข้ามาอยู่ในกรอบความคิดของวงสนทนา และมั่นใจว่าตนเองกำลังอยู่กับปัจจุบัน ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยให้ผู้เข้าล้อมวงสนทนา แนะนำตนเอง บอกชื่อตนเองอย่างสั้น ๆ ก่อนที่จะเริ่มแบ่งปันความรู้สึกนึกคิด และทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการล้อมวงสนทนา

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนาเพื่อเป็นการสร้างความเป็นกัลยาณมิตร โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โลกทัศน์และชีวทัศน์ของแต่ละคน เริ่มจากการรับฟังโดยอาการนิ่งสงบ มีสติช่วยให้มีการยั้งคิด มีความคิดทางบวก เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมจากภายใน เสริมพลังจิต ลดความเห็นแก่ตัว รู้จักรับฟังผู้อื่นได้มากขึ้น เป็นกระบวนการขัดเกลาทางจิตใจที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้จากภายนอก รอบตัว โดยไม่มีการตัดสินในเรื่องที่ได้ฟังมา

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด ก่อนจบวงสนทนาจะเป็นการสะท้อนความคิดว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร โดยการสะท้อนความคิดออกมาจากใจ เปิดใจให้กันและกัน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมความรู้และทักษะของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้บททวนความคิดอย่างเป็นระบบ

2. เพื่อให้ได้การรับฟังและเฝ้ามองในสิ่งที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยตรงไปตรงมา โดยปราศจากอคติ

3. เพื่อฝึกการตาม ฐูทำทันในความรู้คิดและความรู้สึกของตนเอง

กิจกรรมขั้นที่ 1 กิจกรรมสุนทรียสนทนา การจัดกิจกรรมนี้ สถานที่ในการจัดควรมีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีความสงบ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีที่นั่งที่สะดวก และมองเห็นหน้ากันทุกคน เพื่อให้ทุกคนสามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างไหลลื่น และปราศจากสิ่งรบกวน

กิจกรรมขั้นที่ 2 กิจกรรมล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ กิจกรรมนั่งสงบนิ่ง 5 นาที เพื่อนำพาความรู้สึกให้อยู่กับความสงบและปัจจุบัน โดยมีผู้ดำเนินกิจกรรมเปิดประเด็นการสนทนาและขอบเขตของการสนทนา กระบวนการนี้จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมสนทนามั่นใจว่าตนเองกำลังอยู่กับปัจจุบันทั้งร่างกายและจิตใจ และยังเป็นการเปิดใจสนทนา เปิดโลกทัศน์ให้เห็นความเชื่อมโยงของกันและกัน โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบอกชื่อและแนะนำตนเองอย่างสั้น ๆ ก่อนที่จะแบ่งปันความรู้สึกของตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมความรู้และทักษะของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมขั้นที่ 3 กิจกรรมฝึกสติด้วยการจัดดอกไม้ด้วยรัก เป็นการจัดดอกไม้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รู้สึกถึงการสัมผัสกับความงามผ่านธรรมชาติ ทำให้จิตใจร่าเริง สดใส ลืมความทุกข์ และยังส่งผลให้มีจิตใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น กิริยาวาจาที่งดงามตามไปด้วย เมื่อจิตใจและกิริยา วาจาดีก็จะก่อเกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ที่ทำงานและในหมู่มิตรสหาย

อุปกรณ์ในการจัดดอกไม้

1) ดอกไม้หลากหลายชนิด (เกินจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 3-5 ดอก) โดยให้เลือกเพียงคนละ 1 ดอก

2) แจกันหลากหลายรูปแบบ และขนาดของแจกัน

3) ถังสำหรับเทน้ำทิ้ง

4) ผ้าเช็ดหน้าผืนเล็กสำหรับซับน้ำ

5) บัวรดน้ำสำหรับใส่น้ำในแจกัน

6) กรรไกรสำหรับตัดกิ่งดอกไม้

ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเลือกและพิจารณาดอกไม้ และแจกันที่ต้องการ แล้ววางแจกันไว้ในที่ตนเองต้องการ และเชื่อมโยงการจัดดอกไม้ของตนเองเข้ากับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จากกิจกรรมนี้เป็นการฝึกถึงการเฝ้ามองความคิด ความรู้สึก ผิดหวัง สมหวังของตนเอง ในขณะที่รอการเลือกและพิจารณาดอกไม้และแจกันในสิ่งที่เรามองไว้ แต่ถูกคนอื่นเลือกไปก่อน รวมถึงความคิดในสิ่งที่เรามุ่งหวังไว้ กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ใคร่ครวญ เชื่อมโยงความคิดระหว่าง

การจัดดอกไม้กับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมความรู้และทักษะของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่ 4 การสะท้อนความคิด หลังจากการจัดดอกไม้ด้วยรักแล้ว ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาสะท้อนความคิดในการจัดดอกไม้ว่าเพราะอะไรจึงจัดแบบนี้ ทำไมจึงเลือกแจกันทรงนี้ ดอกไม้ดอกนี้บอกถึงความรู้สึกและเชื่อมโยงถึงบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมความรู้และทักษะของเด็กปฐมวัย

จากที่กล่าวมาแล้ว การใช้กระบวนการจิตตปัญญาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้ และทักษะกับผู้ปกครองทั้งหมดมี 4 ขั้นตอน คือ 1.การสร้างความสัมพันธ์ 2.การล้อมวงสนทนา 3.การสุนทรียสนทนา 4.การสะท้อนความคิด

2.5 เครือข่ายสังคมออนไลน์

2.5.1 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์

เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคม มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นสังคม มีการทำกิจกรรมร่วมกันบนอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของเว็บไซต์ มีการแผ่ขยายออกไปเรื่อยๆ เป็นรูปแบบของการสื่อสารข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตเป็นสังคมขึ้นมา การสร้างชุมชนใหม่บนอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งเพื่อการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง (<http://ictlaw.dusit.ac.th/doc/02.pdf>)

สังคมปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับ Social Network หรือ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” มากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งคำว่า Social Network มีบทบาทในชีวิตของคนเรามากขึ้น ทุกคนคุ้นเคยและเข้าใจความหมายเป็นอย่างดี แต่หลายคนยังไม่เข้าใจชัดเจนนัก แต่ก็มักจะได้ยินอยู่บ่อย ๆ จากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตด้วยแล้ว คำว่า Social Network มักจะผ่านหูผ่านตาอยู่เนื่อง ๆ จึงอาจเข้าใจแบบคล้อยคล้ายคล้อยคลว่าน่าจะเป็นอะไร เครือข่ายของสังคมอะไร

เวลาที่เรากำลังคุยกันถึงการติดต่อผ่านอินเทอร์เน็ต “เครือข่ายสังคม” ซึ่งเกิดขึ้นและเป็นที่กล่าวถึง ก็คือ การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ที่ให้บริการเชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกัน จะด้วยระบบการทำงานหรือโปรแกรมการทำงานลักษณะใดก็ตามแต่ที่จะพัฒนาขึ้นมา เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้คนมีการเจรจา ทักทายถามสารทุกข์สุกดิบ แลกเปลี่ยนทัศนะ ทำกิจกรรมร่วมกันและอื่น ๆ ตามแต่สังคมแต่ละแห่งจะกำหนด (พศ ต่อศรีเจริญ, 2553, น. 12-13)

สังคมเครือข่าย หรือ Social Networking Social Networking หรือ Social Media แท้ที่จริงก็คือ สังคมหรือการรวมตัวกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่ง ที่ปรากฏบน

โลกออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า ชุมชนออนไลน์ (Community Online) ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเสมือน (Virtual Community) สังคมประเภทนี้จะทำให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ แลกเปลี่ยนความคิด แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และเชื่อมโยงกันในทุกทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่าย (Network) เช่น เว็บไซต์ Hi5, Facebook, Myspace, YouTube, Twitter เป็นต้น

จากสถิติการใช้ Social Networking ได้พบว่า กลุ่มผู้ที่ใช้งานไม่ได้มีเฉพาะกับกลุ่มวัยรุ่นอีกต่อไป แม้ว่าที่ผ่านมาโลกของ Social Networking อาจมุ่งไปที่กลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือกลุ่มวัยรุ่น แต่เมื่อรูปแบบของแพลตฟอร์ม ที่มีการพัฒนาให้มีความหลากหลายมากขึ้น การใช้งานจึงมีการกระจายไปยังกลุ่มอื่น ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีการใช้ประโยชน์จาก Social Networking ที่แตกต่างกัน (http://www.coe.or.th/e_engineers/knc_detail.php?.id=170) คือ

กลุ่ม Generation Z มีอายุอยู่ระหว่าง 6-10 ปี คือ กลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุด ซึ่งเกิดและเติบโตมาพร้อมกับยุคเทคโนโลยี Digital และ Web 2.0 เป็นพวกที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เด็กกลุ่มนี้จึงมีความต้องการใช้เทคโนโลยีสูงมาก เพราะนอกจากจะเป็นผู้ใช้แล้วยังเป็นผู้สร้าง หรือดัดแปลงเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเองได้ด้วย ชอบความเป็นอิสระ ความเป็นส่วนตัวนิยมที่จะใช้ Social Networking เพื่อเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเองผ่านเกมส์ออนไลน์ เช่น Ragnarok, Lunia, Mario

กลุ่ม Generation Y และ Generation D (Digital) มีอายุระหว่าง 15-30 ปี คือ กลุ่มวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา และกลุ่มวัยเริ่มทำงาน (First Jobber) กลุ่มนี้เติบโตมาพร้อม ๆ กับการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร (IT) สมัยใหม่ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลถึงชีวิตของพวกเขาที่เห็นชัดเจนก็คือโทรศัพท์มือถือ Analog กับ Web 1.0 ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นของการสื่อสารแบบไร้สาย ดังนั้นคนรุ่นนี้จึงนิยมการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด ชอบความทันสมัยของเทคโนโลยีดิจิทัล จะใช้เพื่อความบันเทิงและการติดต่อสื่อสารในกลุ่มเพื่อน เช่น เล่นเกมส์ Download เพลง ภาพหรือวิดีโอต่าง ๆ อย่าง Hi5, Facebook, YouTube คนกลุ่มนี้จึงเป็นกำลังสำคัญในการสร้างรากฐานให้แก่สังคมในปัจจุบัน ซึ่งต่อไปในอีก 10-20 ปีข้างหน้า พวกเขาก็จะก้าวขึ้นไปรับผิดชอบดูแลสิ่งที่ตนสร้างขึ้นมา แทน Generation X

กลุ่ม Generation X มีอายุระหว่าง 30-45 ปี คือ กลุ่มคนวัยทำงาน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักการเมือง นักสื่อสารมวลชน เป็นกลุ่มที่รับเทคโนโลยีแบบผู้ใช้ (User+Consumer) เป็นส่วนมาก จะใช้ประโยชน์ในการสืบค้น หาข้อมูลข่าวสาร ติดต่อสื่อสารกับลูกค้า โดยการใช้เป็นเครื่องมือทางการสื่อสาร การตลาด การค้นหาคำความรู้ การอ่านข่าวสารประจำวัน เช่น Wikipedia, Google Earth, Twitter, Webblog, Website ของสำนักข่าวต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการใช้งานที่

แตกต่างกันตามช่วงวัยแล้ว รูปแบบของการใช้ประโยชน์จาก Social Networking ก็ได้ขยายไปยังกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

ด้านการสื่อสาร (Communication) โดยเฉพาะถูกนำมาใช้เป็นช่องทางในการนำเสนอข่าวสารผ่าน Website ของสำนักข่าวอย่าง ผู้จัดการออนไลน์ (Manager.co.th) เนชั่นชาแนล (Nationchannel.com) หรือที่อยู่ในรูปแบบของ Webblog อย่าง oknation.net ที่มีผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวเป็น Blogger หรือกรณีของนักข่าวพลเมือง (Citizen Journalist) ที่เปิดโอกาสให้คนทั่วไปสามารถเป็นนักข่าวได้เพียงมีมือถือ หรือกล้องถ่ายรูปดิจิทัลติดตัว ก็สามารถ upload ข้อมูลข่าวสารไปยัง Webblog ต่าง ๆ ได้ โดยไม่มีการปิดกั้น

ด้านการศึกษา (Education) ถูกนำมาใช้ในการสืบค้นความรู้ ข้อเท็จจริง ทั้งด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ที่มักเรียกว่า สารานุกรมออนไลน์ ซึ่งสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้อย่าง Wikipedia หรือ Google Earth

ด้านการตลาด (Marketing) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่นำ Social Networking มาใช้ประโยชน์ในการสร้างแบรนด์ได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าถึง สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมกับผู้บริโภคได้ดีและวัดผลได้ทันที เช่น การโฆษณาออนไลน์ (Online Advertising) การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (CRM) ผ่านเว็บไซต์ของ Starbucks (mystarbucksidea.force.com) ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ลูกค้าเข้ามาแสดงและบอกถึงไอเดียต่าง ๆ ที่ลูกค้ามีต่อ Brand และเมนูของ Starbucks หรือการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของบริษัทที่นิยมใช้ Webblog ในการแจ้งรายการส่งเสริมการขาย หรือการใช้ Twitter เช่น @WeLoveFuji, @naiin ที่เชิญชวนให้ลูกค้าเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน นอกจากนี้ ในปัจจุบันสื่อดังกล่าว ยังถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เรียกว่า Marketing Influencer ที่อาศัย Bloggers ใน Twitters ที่มีจำนวนผู้ติดตาม (followers) มากมาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการนำเสนอสินค้าหรือแนะนำสินค้า เป็นต้น

ด้านบันเทิง (Entertainment) เป็นอีกส่วนหนึ่งที่นิยมหันมาใช้ประโยชน์จาก Social Networking เช่น การชมภาพยนตร์ การฟังเพลง การสร้างแฟนคลับผ่าน Facebook หรือ Hi5 หรือการให้ Download เพลง มิวสิควิดีโอ คอนเสิร์ต หรือแม้กระทั่งรูปภาพของดารา ศิลปินที่ชื่นชอบ เช่น เว็บไซต์ดาวน์โหลดเพลงของ GMM Grammy (www.gmmgrammy.com) หรือ Sanook.com ที่มีให้ดาวน์โหลดเพลงประกอบภาพยนตร์ (blogger.sanook.com) เป็นต้น

ด้านสื่อสารการเมือง (Communication Political) กลุ่มนี้จัดได้ว่า เป็นกลุ่มที่สร้างกระแสนิยมให้กับ Social Networking ระดับโลกเมื่อ บารัค โอบามาใช้เป็นเครื่องมือหาเสียงจนได้รับการรับเลือกให้เป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ (http://www.youtube.com) ด้วยประโยชน์ที่มีความ

หลากหลายในการใช้งาน ทำให้ Social Networking กลายเป็นเครือข่ายทางสังคมขนาดใหญ่ ที่ถูกเชื่อมต่อกันด้วยรูปแบบที่เฉพาะเจาะจง ทั้งด้านมุมมอง ความคิด การแลกเปลี่ยนมิตรภาพ การค้า ซึ่งเป็นไปตั้งแต่ในระดับบุคคลที่มีความใกล้ชิดไปจนถึงระดับชาติ Social Networking จึงเป็นการรวมกันเข้าไว้ซึ่งความผูกพันและความสนใจร่วมกัน เว็บไซต์จำพวก “สังคมออนไลน์” หรือ Social Network มีอยู่มากมายหลายเว็บ และหนึ่งเว็บไซต์ที่โด่งดังระดับแนวหน้า ก็คือ Facebook ซึ่ง Facebook เป็นหนึ่งในสังคมเครือข่ายที่มีการขยายตัวของจำนวนสมาชิกมากขึ้นในระยะเวลาที่รวดเร็ว ผู้ใช้งานสามารถใช้เพื่อความบันเทิง ติดต่อกับสื่อสารหรือเพื่อการตลาดก็ได้ จึงไม่น่าแปลกใจที่มีผู้กล่าวว่า Facebook เป็นสังคมเครือข่ายที่มีอิทธิพลมากที่สุดในปัจจุบัน เป็นเว็บไซต์ที่มาแรง แข่งเว็บสังคมเครือข่ายอื่น ๆ ผู้ที่เข้ามาใช้งาน Facebook นั้นเข้ามาใช้งานแทบทุกวัน บางคนตื่นขึ้นมาต้องเปิด Facebook ก่อนทำอย่างอื่น หลายคนนั่งเฝ้าหน้าจอเพื่อดูข้อมูลข่าวสารอัปเดตของเพื่อนหรือ Page ที่ตนสนใจ เมื่อมีใครสักคนที่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ หรือคลิก Like ที่ Page ของใครเพื่อน ๆ ที่อยู่ในลิสต์ของเขาทุกคนก็จะได้เห็นกิจกรรม (Activity) ที่เขาทำไปด้วย ซึ่งเป็นการแบ่งปันเนื้อหาต่าง ๆ กันนั่นเอง

การร่วมกิจกรรมหรือคลิก Like ที่ Page ของสินค้า ข่าวสารหรือองค์กรใด ๆ เพื่อน ๆ ทั้งหมดในเครือข่ายก็จะได้เห็นกิจกรรมนั้น ๆ ไปด้วย สามารถแจ้งข้อมูลข่าวสารได้เพียงแค่คลิกเดียว ไม่น่าแปลกใจถ้า Facebook จะกลายเป็นช่องทางในการสร้างการรับรู้ของแบรนด์ให้กับนักการตลาดในยุคนี้ แต่การเข้ามาสู่สังคมเครือข่าย ต้องมีเวลาดูแล Page อย่างเต็มที่ ต้องร่วมวงสนทนากันเพื่อสร้างสายสัมพันธ์ (Relationship) อันดี อีกทั้งต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในเครือข่ายได้บอกเล่าในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะได้รับรู้ข้อมูลหรือปัญหาอย่างแท้จริง และนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตรงจุด

Facebook คืออะไร

Facebook (เฟซบุ๊ก) เป็นเว็บ “เครือข่ายสังคม” (Social Network) อันหนึ่งที่เปิดให้ทุกคนได้สมัครเป็นสมาชิกได้ฟรีและสมาชิกเหล่านี้สามารถร่วมแบ่งปันความคิดเห็น ความรู้สึก ข้อมูล ข่าวสาร รูปภาพ วิดีโอ ฯลฯ ซึ่งเป็นวิธีการนำเสนอไลฟ์สไตล์ของตนเองอย่างหนึ่ง Facebook ถูกก่อตั้งและพัฒนาโดย Mr.Mark Zuckerberg และเพื่อนอีก 2 คน คือ Mr.Chris Hughes และ Mr.Dustin Moskovitz นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อปี ค.ศ.2004 ในชื่อเดิมว่า www.thefacebook.com โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นสมุดบันทึกรายชื่อของนักศึกษาทั้งหมดในมหาวิทยาลัย และเว็บไซต์ www.thefacebook.com นี้ ก็ได้รับความนิยมนอย่างมาก จนกลายมาเป็น www.facebook.com ในปัจจุบัน

Facebook เป็นสังคมออนไลน์ที่มีเครื่องมือและลูกเล่นมากมาย ที่ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และสนุกสนาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้งานแบบส่วนตัวหรือใช้งานในเชิงธุรกิจ สามารถใช้ Facebook ได้จากทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและจากโทรศัพท์มือถือ (โดยเข้าจาก m.facebook.com) ซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกและรวดเร็ว ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อัปเดตกันได้ตลอดเวลา (ฐิติกานต์ นิธิอุทัย, 2554, น. 10-12)

ความนิยมของ Facebook

Facebook เป็นเว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นดาวรุ่งในระยะเวลาที่รวดเร็ว มีผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกเข้ามาลงทะเบียนเป็นสมาชิก และใช้บริการ Facebook ทุกวัน โดยเฉพาะในต่างประเทศ จากสถิติ (เดือนกันยายน ค.ศ.2013) มีผู้ใช้ Facebook รวมทั้งสิ้น 547,076,680 คน (ข้อมูลจาก <http://www.socialbakers.com/facebook-overview-statistics/>) ส่วนประเทศไทยเอง จากผลสำรวจจะพบว่ามีคนไทยใช้ Facebook มากถึง 6,167,260 คน (ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.2010) โดยแบ่งเป็นผู้หญิง 3,345,000 คน และผู้ชาย 2,759,260 คน ช่วงอายุที่เล่นกันมากที่สุด คือช่วง 18-24 ปี (มีจำนวนถึง 2,249,900 คน) ตามมาด้วยช่วง 25-34 ปี (มีจำนวน 1,986,180 คน) จึงไม่น่าแปลกใจว่าใคร ๆ ก็อยากจะมี Facebook เป็นของตัวเอง

2.5.2 เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการจัดการศึกษา

ในปัจจุบันซึ่งกลุ่มเครือข่ายทางสังคมนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษารียนรู้ได้ใช้เป็นเครื่องมือทางการศึกษาได้หลากหลายรูปแบบและแนวทาง เช่น การใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ การสร้างและจัดหาทุนเพื่อการศึกษา การจัดระบบของการประชุมทางไกล ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือการนำมาใช้ด้านวารสารศาสตร์และการพิมพ์ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์สำหรับผู้เรียนหรือผู้ใช้สื่อเหล่านี้ (Seguin & Seguin, 1995) การนำสื่อออนไลน์หรือ Social Media มาใช้ในการศึกษานั้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จากคุณลักษณะที่ดี (Seguin & Seguin, 1995)

- 1) มีความเป็นอิสระและลดข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่
- 2) เกิดการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ หรือการเรียนรู้รายบุคคล
- 3) สามารถที่จะรับข้อมูลข่าวสาร และสะท้อนกลับได้อย่างรวดเร็ว
- 4) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองบ่อยครั้งตามความต้องการในเนื้อหาสาระที่เรียน
- 5) ง่ายต่อการนำเสนอในเชิงเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร
- 6) เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ทั้งทางภาพและเสียง (visual and auditory)
- 7) เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้เป็นห้องเรียนเสมือน (Virtual Class)

(Class)

- 8) เกิดการสื่อสารโดยตรงแบบสองทางระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน (Bi directional)
- 9) เกิดพัฒนาการในหลากหลายมิติทั้งในด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความสำเร็จและประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา
- 10) บังเกิดประสิทธิภาพและความสามารถในการเรียนรู้เชิงระบบมากขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- 11) สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระวิชาได้หลากหลายรูปแบบทั้งแบบสถานการณ์จำลอง ภาพจำลอง ห้องปฏิบัติการเสมือนจริง
- 12) มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านการวิจัยการสร้างความรู้ทักษะ เพื่อเปรียบเทียบในโปรแกรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ
- 13) มีโอกาสและมีความเป็นไปได้สูงที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นระบบการประมวลผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน
- 14) มีภาวะความสับสนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำที่มีต่อการวัดผลประเมินผลทางการเรียนรู้จากสื่อดังกล่าว
- 15) เกิดการพัฒนาทักษะทั้งผู้เรียนและผู้สอนให้เกิดความสำเร็จหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการประเมินผล การใช้และการสร้างความรู้ซึ่งเป็นระบบในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง

2.5.3 วิธีการประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก

ผู้ที่ต้องการสมัครใช้เครือข่ายสังคมแบบเฟซบุ๊ก สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนการสมัครคือ ต้องสมัครอีเมล เช่น hotmail, gmail, yahoo หรืออีเมลใด ๆ ก็ได้ สำหรับวิธีสมัครใช้เครือข่ายสังคมแบบเฟซบุ๊ก มีดังนี้

- 1) เข้าไปที่ www.facebook.com
- 2) ในส่วนของ “ลงทะเบียน” ให้กรอกข้อมูลส่วนตัวให้ครบถ้วน เพื่อสมัครสมาชิก เช่น ชื่อ นามสกุล อีเมล รหัสผ่าน เพศ วันเดือนปีเกิด
- 3) คลิกที่ปุ่ม “ลงทะเบียน”
- 4) กรอกตัวอักษรตามที่ได้รับในช่อง “คำที่อยู่ในกรอบคือ: (ถ้าอ่านชุดอักษรที่ให้มาครั้งแรกไม่ชัด สามารถเปลี่ยนชุดอักษรได้ โดยคลิกที่ “ลองใช้อื่น”)
- 5) จากนั้นคลิกที่ปุ่ม “ลงทะเบียน”
- 6) Step 1: ขั้นตอนนี้จะให้ “ค้นหา” เพื่อนที่เป็นสมาชิกของ Facebook เพียงแค่กรอก “อีเมลของคุณ” และ “รหัสผ่านของอีเมล” นั้น จากนั้นก็คลิกที่ปุ่ม “ค้นหาเพื่อน” เพื่อให้ระบบทำการค้นหาเพื่อนที่เป็นสมาชิกของ Facebook จากสมุดที่อยู่ (Address Book) ในอีเมลของคุณ แต่ถ้ายังไม่ต้องการค้นหาเพื่อน ก็ข้ามขั้นตอนนี้ไปได้ โดยคลิกที่ลิงก์ “ข้ามขั้นตอนนี้”

7) Step 2: ขั้นตอนนี้จะให้กรอก “ข้อมูลส่วนตัว” ซึ่งใน Facebook จะมีแบบฟอร์มข้อมูลต่าง ๆ มาให้กรอก เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย นายจ้าง บริษัท และข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ ซึ่งจะกรอกทั้งหมดหรือกรอกบางส่วนก็ได้ เมื่อกรอกแล้ว ให้คลิกที่ปุ่ม “บันทึกและดำเนินการต่อ” เพื่อไปยังขั้นตอนต่อไป หรือถ้ายังไม่พร้อมที่จะกรอกข้อมูล ก็สามารถคลิกที่ลิงก์ “ข้าม” เพื่อไปสู่ขั้นตอนต่อไปก็ได้เช่นกัน

8) Step 3: ขั้นตอนนี้จะให้ใส่ “รูปประจำตัว” (Profile Picture) ซึ่งสามารถเลือกภาพโดย “อัปโหลดรูปภาพ” จากไฟล์ภาพถ่ายที่คุณมีอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือจะถ่ายภาพใหม่โดย “ถ่ายรูป” ด้วยกล้องเว็บแคม ซึ่งในที่นี้เลือกใช้วิธี “อัปโหลดรูปภาพ” โดยการคลิกที่ลิงก์ “อัปโหลดรูปภาพ”

9) คลิกที่ปุ่ม “Choose File” เพื่อทำการเลือกรูปภาพ

10) จากนั้น เลือกไฟล์รูปภาพที่ต้องการแล้วคลิก “Open”

11) รูปภาพที่เลือกจะปรากฏ จากนั้นคลิกที่ปุ่ม “บันทึกและดำเนินการต่อ”

12) หลังจากจบขั้นตอน Step 3 แล้ว Facebook จะแสดงหน้า “ยินดีต้อนรับคุณ (ชื่อของคุณ) xxx เข้าสู่ Facebook” ก่อนที่จะดำเนินการขั้นตอนต่อไป ให้คุณไปเช็คอีเมลล์ที่คุณใช้ลงทะเบียนกับ Facebook ก่อน เพื่อยืนยันการลงทะเบียนใช้บริการให้เสร็จสมบูรณ์

13) เมื่อเข้าไปที่อีเมลล์ ให้เลือกฉบับที่มาจาก Facebook โดยมีหัวข้อ (Subject) ว่า “การยืนยันอีเมลล์สำหรับติดต่อ Facebook” (Facebook Account Confirmation) เมื่อคลิกเข้าไป จะพบลิงก์ที่ใช้ในการยืนยัน ให้ “คลิกที่ลิงก์” ดังกล่าวเพื่อยืนยันการลงทะเบียนใช้บริการ

14) เมื่อคลิกที่ลิงก์นั้นแล้ว ที่หน้า Facebook จะมีหน้าต่างเล็ก ๆ พร้อมข้อความว่า “บัญชีผู้ใช้ได้รับการยืนยันแล้ว” ให้คลิกที่ปุ่ม “ตกลง” เพื่อทำการปิดหน้าต่างดังกล่าว สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือก่อนทางเหนือ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939.375 ไร่ โดยมีพิภคภูมิศาสตร์อยู่ละติจูดที่ 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึงละติจูดที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออก ถึงลองจิจูดที่ 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก และมีอาณาเขตจรดอำเภอและจังหวัดข้างเคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร) ทิศใต้ ติดต่อกับเขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา

กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี) ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพุทธมณฑลและอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หลักฐานการตั้งถิ่นฐานที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรีปรากฏที่วัดปรายค์หลวง ตั้งอยู่ในตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ เป็นวัดที่มีพระปรายค์ลักษณะย่อมุมไม้ยี่สิบขนาดใหญ่ สันนิษฐานว่าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นหลักแก่ชุมชนชาวเมืองอู่ทองที่อพยพหนีโรคระบาดมาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณนี้ก่อนจะมีการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ชุมชนแห่งนี้ได้ขยายตัวและกระจัดกระจายออกไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณนี้ โดยมีชุมชนสำคัญอีกแห่งหนึ่ง คือ บ้านตลาดขวัญ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ท้องที่จังหวัดนนทบุรีทั้งหมดในสมัยนี้ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา หลังสงครามกับพระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ กษัตริย์พม่า และกรุงศรีอยุธยาได้จัดการพระศพสมเด็จพระสุริโยทัยเรียบร้อยแล้ว สมเด็จพระมหาจักรพรรดิจึงทรงให้ปรับปรุงกิจการทหารให้มั่นคงกว่าเดิม โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเมืองใหม่ขึ้นอีกหลายเมือง รวมทั้งให้ยกฐานะหมู่บ้านตลาดขวัญขึ้นเป็น เมืองนนทบุรี ในปีพ.ศ.2092 เนื่องจากมีราษฎรจำนวนมากหนีภัยสงครามครั้งนั้น การตั้งเมืองใหม่ขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการเกณฑ์ไพร่พลเมื่อเกิดสงคราม นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นเมืองท่าและเมืองหน้าด่านของกรุงศรีอยุธยาได้อีกด้วย ที่ตั้งของเมืองนนทบุรีในครั้งแรกนี้ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา มีวัดหัวเมืองเป็นเขตเหนือ (ปัจจุบันคือโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า) และมีวัดท้ายเมืองเป็นเขตใต้ ต่อมาในปี พ.ศ.2179 รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดตัดส่วนโค้งของแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่วัดท้ายเมืองไปทะลุออกหน้าวัดเขมา (เดิมแม่น้ำเจ้าพระยาไหลวกเข้าไปทางบางกรวยและบางใหญ่) ซึ่งทำให้กระแสน้ำเปลี่ยนทางเดินไหลเข้าคลองที่ขุดใหม่ กลายเป็นแนวแม่น้ำเจ้าพระยาหน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่าในปัจจุบัน ส่วนแม่น้ำเดิมก็ตื้นเขินลงเป็นคลองอ้อม คลองบางกอกน้อย และคลองบางกรวยตามที่ปรากฏในปัจจุบัน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนสร้อยชื่อเมืองจากเดิม คือ เมืองนนทบุรีศรีมหาสมุทร เป็นเมืองนนทบุรีศรีมหาอุทยาน และเปลี่ยนต่อเป็น เมืองนนทบุรีศรีเกษดาราม ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนี้ เมืองนนทบุรีมีฐานะเป็นหัวเมืองชายทะเล สังกัดกรมท่า

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงปฏิรูปการปกครองหัวเมืองต่าง ๆ เป็นการปกครองส่วนภูมิภาค เมืองนนทบุรี จึงจัดอยู่ในมณฑลกรุงเทพ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอตลาดขวัญ อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอปากเกร็ด จนกระทั่งปี พ.ศ.2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่าเมืองเป็น “จังหวัด” เมืองนนทบุรีจึงเปลี่ยนชื่อเรียกเป็น จังหวัดนนทบุรี

ด้านการศึกษา

จังหวัดนนทบุรีแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาค (ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่) ออกเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล 440 หมู่บ้าน อำเภอทั้ง 6 อำเภอของจังหวัดนนทบุรี มีรายชื่อและข้อมูลทั่วไป ดังนี้ 1) อำเภอเมืองนนทบุรี 2) อำเภอบางกรวย 3) อำเภอบางใหญ่ 4) อำเภอบางบัวทอง 5) อำเภอไทรน้อย 6) อำเภอปากเกร็ด

ข้อมูลจำนวนประชากรของกรมการปกครอง จังหวัดนนทบุรีมีประชากร 1,101,743 คน เป็นชาย 518,161 คน และหญิง 583,582 คน ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติทั้งไทย (มีจำนวนมากที่สุด มีอยู่ทั่วไปในจังหวัด) จีนมอญ (อพยพมาในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัชกาลที่ 2) และมลายู (อพยพมาจากเมืองปัตตานีและไทรบุรี) โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา รองลงไปเป็นศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ

ในระดับจังหวัดนนทบุรี มีอุตสาหกรรมที่หลากหลาย อาทิ อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และอุตสาหกรรมในครัวเรือนจำพวกเครื่องจักสานและเครื่องปั้นดินเผา จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนนทบุรี ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี 2551 ภาคเกษตรมีมูลค่าเพียง 971 ล้านบาท แต่นอกภาคเกษตรมีมูลค่าถึง 58,043 ล้านบาท โดยมากมาจากภาคอุตสาหกรรม นอกเหนือจากภาคอุตสาหกรรมพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีใหญ่ มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีสภาพพื้นที่และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การกสิกรรม ทำให้ประชากรของจังหวัด อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก อันได้แก่ การทำนาข้าว การเพาะปลูก มะพร้าว มะม่วง มังคุดและผลไม้ นอกจากนี้ ยังมีการประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์ โดยสัตว์เลี้ยงที่เกษตรกรในจังหวัดเลี้ยงโดยทั่วไป คือ เป็ด ไก่ โคเนื้อ สุกร กระบือ โคนมและประมงน้ำจืด มีสัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยง คือ ปลานิล ปลาดุก และปลาตะเพียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่กำเนิดขึ้นพร้อมกับโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษา และตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 ได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แบ่งเป็น 2 เขต ได้แก่

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ประกอบด้วยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ คือ 1) อำเภอเมืองนนทบุรี และ 2) อำเภอบางกรวย มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน

148 แห่ง เป็นสถานศึกษาภาครัฐ 32 แห่ง สถานศึกษาภาคเอกชน 42 แห่ง รวม 74 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน, 2554, น. 3-4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ประกอบด้วยพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อยและอำเภอปากเกร็ด มีสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่ทั้งสิ้น 125 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาภาครัฐ จำนวน 64 แห่ง และสถานศึกษาเอกชน จำนวน 61 แห่ง นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 24 แห่ง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 3 จำนวน 9 แห่ง และสถานศึกษานอกสังกัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อีกจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนโศดศึกษาจังหวัดนนทบุรี, โรงเรียนเทศบาลวัดละหารและวิทยาลัยเทคนิคนนทบุรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2, งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน, 2554, น. 7)

ตารางที่ 2.2 ในจังหวัดนนทบุรีมีโรงเรียนจำแนกตามอำเภอที่ตั้ง ดังรายชื่อโรงเรียนในตารางต่อไปนี้

อำเภอบางใหญ่	อำเภอบางกรวย
โรงเรียนราชวินิต นนทบุรี โรงเรียนวัดเสาธงหิน โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา (เครือคาทอลิก) โรงเรียนแก้วอินทร์สุชาอุทิศ โรงเรียนเอ.เอ.ที.เซ็นเตอร์ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ	โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี
โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์ โรงเรียนกลาโหมอุทิศ โรงเรียนอุดมศึกษา โรงเรียนวัดบัวขวัญ	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โรงเรียนคลองเกลือ โรงเรียนผาศุภกมลจักรมิตรภาพที่ 116 โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

โรงเรียนนครนนท์วิทยา 5 ทานสัมฤทธิ์ โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ โรงเรียนชุมชนวัดไทรมา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี	โรงเรียนวัดบ่อ (นนทวิทยา) โรงเรียนวัดตาล โรงเรียนมูลนิธิปากเกร็ดวิทยา โรงเรียนเอเชียเอกตรา
อำเภอเมืองนนทบุรี	อำเภอปากเกร็ด
โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม โรงเรียนเบญจมราชาอนุสรณ์ โรงเรียนรัตนาธิเบศร์ โรงเรียนศรีบุญยานนท์ โรงเรียนสตรีนนทบุรี	โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา โรงเรียนศรีสังวาลย์ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 95 (วัดโพธิ์ทองบน)
อำเภอบางบัวทอง	อำเภอไทรน้อย
โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ โรงเรียนบางบัวทอง โรงเรียนวัดละหาร โรงเรียนวัดลาดปลาตุก โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ โรงเรียนบางบัวทอง โรงเรียนคล้ายสอนศึกษา โรงเรียนแสงประเสริฐ	โรงเรียนชุมชนวัดไทรน้อย โรงเรียนวัดคลองขวาง โรงเรียนไทรน้อย โรงเรียนราษฎร์นิยม โรงเรียนบ้านคลองหนึ่ง โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนท์ทิวากรราษฎร์บำรุง) โรงเรียนวัดมะสงมิตรภาพที่ 55

ตารางที่ 2.3 รายชื่อโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

อำเภอเมืองนนทบุรี	อำเภอบางบัวทอง
โรงเรียนสันติวัน โรงเรียนเทพประทานพร โรงเรียนพัฒนวิทย์ โรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา โรงเรียนการัญศึกษา	โรงเรียนกสิณธรเซนต์ปีเตอร์ โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ โรงเรียนสากลศึกษา โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบัวทอง โรงเรียนชนพร เซนต์แมรี่แอน

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

อำเภอเมืองนนทบุรี	อำเภอบางบัวทอง
โรงเรียนฉั่มสิริศึกษา นนทบุรี โรงเรียนสมานพิชากร โรงเรียนเล็ก โกเมศอนุสรณ์ โรงเรียนศรีรัต โนภาส โรงเรียนอนุบาลบวรพรรณ โรงเรียนเขมพิทยา โรงเรียนพิทักษ์นครานุสรณ์ โรงเรียนอนุบาลดวงใจ โรงเรียนอนุบาลนิตา โรงเรียนอนุบาลบ้านนนท์ โรงเรียนอนุบาลมณียา โรงเรียนอนุบาลเรวดี นนทบุรี โรงเรียนอนุบาลวัยใส โรงเรียนอนุบาลสันติวัน โรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์ โรงเรียนอนุบาลอิสรานล	โรงเรียนนันทนวรวิทย์ โรงเรียนครุฑตะวันวิเทศศึกษา โรงเรียนเทพพิทักษ์ โรงเรียนปิยะฉัตร โรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก บางแพรง โรงเรียนศิริมงคลศึกษา โรงเรียนผกาภรณ์ศึกษา โรงเรียนอนุบาลจตุพร โรงเรียนอนุบาลชัญญาภรณ์ โรงเรียนอนุบาลบ้านพฤกษา โรงเรียนอนุบาลพิชาดา โรงเรียนอนุบาลรุ่งเพชร
อำเภอบางใหญ่	อำเภอบางกรวย
โรงเรียนญา โนทัย โรงเรียนอนุบาลกุลนันท์ โรงเรียนอนุบาลโชตะนันท์	โรงเรียนวรรัตน์ศึกษานนทบุรี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย โรงเรียนชาญรัตน์วิทยา โรงเรียนประสาทวิทยา นนทบุรี โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยา

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

อำเภอปากเกร็ด	
โรงเรียนพระฤทธิยานันทบุรี	โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์
โรงเรียนพิชยศึกษา	โรงเรียนอัมพรไพศาล
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศราชฤกษ์
โรงเรียนนันทนทรวิทย์	โรงเรียนกุมุตมาศ
โรงเรียนทำอัฐศึกษา	โรงเรียนฤกษ์บุตร (สะอึ้งอนุสรณ์)
โรงเรียนธรรมมิตลาม ทำอัฐ	โรงเรียนอนุบาลจตุพร
โรงเรียนวัฒนพฤกษา	โรงเรียนอนุบาลระพีพรรณ
โรงเรียนชลประทานวิทยา	

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

อำเภอปากเกร็ด

1. โรงเรียนนนทบุรีวิทยาลัย

โรงเรียนสังกัดเทศบาล

เทศบาลนครนนทบุรี

1. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 1 (วัดท้ายเมือง)
2. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 2 (วัดทินกรนิมิต)
3. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 3 (วัดนครอินทร์)
4. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 4 (วัดบางแพรกเหนือ)
5. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 5 (ทานสัมฤทธิ์)
6. โรงเรียนกีฬานครนนท์วิทยา

โรงเรียนนานาชาติ

อำเภอปากเกร็ด

1. โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ
2. Brighter Future School

2.6 การจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2554 ในขอบข่ายการดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 นั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 35 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,072 คนและโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เปิดสอนใน ปีการศึกษา 2555 ในขอบข่ายการดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 50 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 13,283 คน ดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 2.4 รายชื่อและจำนวนนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2555

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
1. พัฒนวิทย์	154	19. อนุบาลมณียา	102
2. สาธิตคริสเตียนวิทยา	58	20. อนุบาลยูวจฉรา	25
3. การ์ตูนศึกษา	421	21. อนุบาลเรวดี นนทบุรี	68
4. เทพประทานพร	206	22. อนุบาลวัยใส	175
5. ชัมมสิริศึกษา นนทบุรี	47	23. อนุบาลสันติวัน	64
6. นนทบุรีคริสเตียนวิทยา	34	24. อนุบาลสุริย์ลักษณ์	61
7. เล็ก โกลเมศอนุสรณ์	245	25. อนุบาลอิสรานล	60
8. ศรีรัตโนภาส	57	26. อนุบาลบันลือทรัพย์ 2	83
9. สมานพิชากร	31	27. นานาชาติเซนต์แอนดรูว์สามัคคี	52
10. อุดมศึกษา	199	28. อนุบาลบวรพรรณ 2	95
11. เขมพิทยา	37	29. วรรณศึกษา นนทบุรี	255
12. พิทักษ์นครานุสรณ์	36	30. ชาญรัตน์วิทยา	365
13. วรรณวิทยา	43	31. ประสาทวิทยา นนทบุรี	172
14. อนุบาลดวงใจ	142	32. รัตนบัณฑิตวิทยา	244
15. อนุบาลทรายทอง	72	33. ศึกษาบัณฑิต	260
16. อนุบาลนิดา	197	34. อนุบาลเด่นหล้า พระราม 5	848
17. อนุบาลบรรลือทรัพย์	76	35. อนุบาลนานาชาติมังกรน้อย	37
18. อนุบาลบ้านนนท์	51	รวม	5,072

ตารางที่ 2.5 รายชื่อและจำนวนนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตั้งกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2555

โรงเรียน	จำนวน นักเรียน (คน)	โรงเรียน	จำนวน นักเรียน (คน)
1.กสิณธร	1,149	26.อนุบาลกุลนันท์	30
2.จिरดา	143	27. อนุบาลโชตะนันท์	48
3.ครุณวิทย์ศึกษา	277	28. กุฎมาสา	108
4.เทพพิทักษ์	89	29. ชลประทานวิทยา	1,250
5.เทพนิมิตพิทยานพร	135	30. เซนต์ฟรังซิสเซเวียร์	424
6.ชนพร	26	31. คารานุกูลนนทบุรี	33
7.นันทนรวิทย์	216	32. ธรรมอิสลาม ทำอิฐ	316
8.บ้านรัตนนิเบศร์	48	33. บี เอฟ เอส	14
9.ปิยะภัทร	198	34. ประชาบดี	70
10.ผกาภรณ์ศึกษา	140	35. พระหฤทัยนนทบุรี	774
11.พระแม่สกลสงเคราะห์	1,010	36. พิษณุศึกษา	344
12.พืงรำลึก	221	37. มูลนิธิปากเกร็ดวิทยา	512
13.มารีย์วิทยาบางบัวทอง	438	38. กฤษบุตร (สละอึ้งอนุสรณ์)	34
14.ศิริมงคลศึกษา	84	39. วรรณทิพย์วิทยา	55
15.สากลศึกษาบางบัวทอง	443	40. อนุบาลสวนเด็ก บางแพรก	142
16.อนุบาลจตุพร	87	41. ศรีสังวาล	66
17. สารสาสน์วิเทศบางบัวทอง	1,214	42. สถานศึกษานานาชาติ	93
18. อนุบาลรัฐอนุภรณ์	72	43. สารสาสน์วิเทศราชพฤกษ์	877
19. อนุบาลบ้านพักศึกษา	197	44. อนุบาลจีเนียสคิดส์	52
20. อนุบาลพิชาดา	62	45. อนุบาลจตุพร	109
21. อนุบาลรุ่งเพชร	74	46. อนุบาลนานาชาติแมจิสเียร์	58
22. อนุบาลเลิศวินิต	128	47. อนุบาลปาตินาติวานนท์	81
23. วัฒนพศึกษา	487	48. อนุบาลระพีพรรณ	35

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวน นักเรียน (คน)	โรงเรียน	จำนวน นักเรียน (คน)
24. ญาโณทัย	60	49. อนุบาลอันวิดา	148
25. เปรมประชาพัฒนา	407	50. อัมพรไพศาล	205
รวม		13,283	

ที่มา: ทำเนียบสถานศึกษา ปี 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 และ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

พิมพ์ ตามี (2540) ทำการศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการติดต่อกับโรงเรียนโดยให้ครูไปเยี่ยมบ้านและติดต่อกับครูโดยตรง เพื่อหารือกันเกี่ยวกับการเรียนของเด็กและต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนต้องการได้รับการบริการจากโรงเรียน เช่น การพัฒนาชุมชน กิจกรรมสร้างความสามัคคีการศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพและบริการข่าวสารความรู้อื่น ๆ

ศิริวรรณ วิณิชวนารชัย (2552) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย เป็นการวิจัยและพัฒนา มีรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง ตัวอย่างประกอบด้วยผู้ปกครองนักเรียนที่ได้มาจากการอาสาสมัครและเจาะจงเลือก จำนวน 15 คน นักเรียนปฐมวัยที่ได้มาจากการเป็นบุตรหลานของผู้ปกครองจำนวน 15 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง นักเรียนปฐมวัยที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เป็นจำนวน 10 คน กำหนดเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ และครูผู้สอน

จำนวน 4 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกิจการบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า 3P_{DIE} มีองค์ประกอบหลัก คือ หลักการที่อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอน วัตถุประสงค์รูปแบบเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนปฐมวัยด้านการช่วยเหลือและด้านการแบ่งปัน สาระและกระบวนการ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลา การวัดประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตัดสินใจ (Participation in decision making : P_D) (2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in implementation : P_I) (3) มีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in evaluation : P_E) และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นเตรียมผู้เรียน (2) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม และ (3) ขั้นประเมินผล 2) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบพบว่า (1) นักเรียนปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมสูงขึ้นภายหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม (2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการประเมินทักษะทางสังคมทั้งสองด้าน คือ การช่วยเหลือและด้านการแบ่งปันสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยที่ไม่พบว่าตัวแปรทดลองและตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองที่กำหนดส่งผลร่วมกันให้เกิดผลทักษะทางสังคมของนักเรียนแต่อย่างใด (3) ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม ครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับดีมาก มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมอยู่ในระดับดีมาก โดยครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่ารูปแบบ 3P_{DIE} ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรูปแบบ 3P_{DIE} ยังส่งผลให้ครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนร่วมกัน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีอายุมากกว่าประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้มากกว่าส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมสูงกว่าอีกด้วย

วรรัตน์ นิยมไทย (2547, น. 78) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ปัญหาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ปัญหาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ปัญหาของผู้อื่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง จำนวน 15 คน อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ปกครอง ดังนี้ ผู้ปกครองที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และผู้ปกครองมีความสามารถในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต การทดลองใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.chaiyapruerk.ac.th/> ในช่วงเวลา 18.00-20.00 น. ของทุกวัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาและชุดให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย มัชฐาน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบี่ยงเบนควอไทล์ และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไทรี (Tyree, 1986, p. 1182) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-5 ปี ในด้านพัฒนาการทางภาษา อารมณ์ สังคมและการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่าผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จะส่งผลดีต่อวิธีการในการแก้ปัญหาเด็กมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่ได้รับความรู้ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการแบ่งประเภททักษะของผู้ปกครองด้วยวิธีการของบลูม (Bloom) คือ ด้านพุทธิพิสัย และด้านจิตพิสัย อันเป็นรากฐานในการกำหนดโครงการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วย

เกล (Gail, 1981) ได้ทำการวิจัยโดยใช้ชื่อโครงการว่า Mother Start ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้พ่อแม่มีความรู้สึกว่าตนเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนของลูก โดยให้ชื่อโครงการว่า Home Visiting ใช้อายุระหว่าง 2-3 ปี กิจกรรมที่ใช้มีลักษณะดังนี้ เมื่อคณะกรรมการออกไปเยี่ยมแม่ที่บ้านก็จะพูดคุยกันกับแม่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและแนะนำให้แม่ใช้ภาษาที่ถูกต้องกับลูก จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมโดยให้แม่มีส่วนร่วมด้วยและให้หนังสือและวัสดุต่าง ๆ เช่น ดินน้ำมัน กระดาษสี ไม้ให้แม่มีโอกาสร่วมทำงานกับลูกในห้องเรียนและให้แม่มีส่วนรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในโรงเรียน เช่น ช่วยหาเงินสนับสนุนกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เป็นต้น ผลการศึกษาของเกล สรุปการจัดโปรแกรมให้ความรู้ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้านมีผลเป็นอย่างมากในการช่วยให้พ่อแม่และลูกมีสัมพันธภาพที่ดีขึ้นและจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บอนสไตน์ (Bronstein, 1994) ได้ศึกษาโปรแกรมการอบรมผู้ปกครองแบบโรงเรียนเป็นฐานที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจของผู้ปกครองและเด็ก โดยการใช้

วิธีการให้การฝึกอบรมผู้ปกครอง 2 วิธี ผู้ปกครองกลุ่มที่ 1 จะได้รับการสอนและส่งเสริมให้เป็นตัวแบบของการใช้เทคนิคการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาแก่เด็ก เพื่อช่วยเด็กแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนให้ใช้การตั้งคำถามขึ้นในการกระตุ้น การแก้ปัญหาของเด็กและมีการประเมินพฤติกรรม การเข้าแทรกของครูในการสอนที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโปรแกรมวิธีการแบบใดก็ตามไม่ได้ใช้ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจมากกว่าเด็กอื่น อย่างไรก็ตามผลรวมระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการเข้าแทรกแซงในระดับต่ำของครูมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการใช้ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจ นอกจากนี้ผู้ปกครองที่เป็นตัวแบบ ได้รายงานว่ามีการใช้ทักษะของโปรแกรมในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีการอบรมสั่งสอนบ่อยขึ้นและเด็กมีปัญหาบ่อยลงหนึ่งเดือนหลังจากเริ่มใช้โปรแกรมส่วนผู้ปกครองในกลุ่มการตั้งคำถามกระตุ้น รายงานผลว่าประสบผลสำเร็จสูงขึ้นในการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหาล้วนของตัวเอง

ดิคเกอร์ (Dicker, 1993) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสและศึกษารูปแบบของการฝึกอบรมผู้ปกครอง จากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องการให้กำลังใจและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ต่อไปนี้ 1) พัฒนาการทางด้านร่างกายและการดูแลทางการแพทย์ของเด็กที่เจ็บป่วย 2) การอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ การจัดการกับความกลัวและความกังวลใจของเด็กและการส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในทางบวก 3) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสติปัญญา ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความคิดรวบยอดพื้นฐานพัฒนาการทางการเคลื่อนไหวและการรับรู้ พัฒนาการทางด้านภาษา การวางแผนตารางการดูโทรทัศน์ และการส่งเสริมพฤติกรรมการแสวงหาความรู้และ 4) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสังคม การใช้อำนาจและกฎระเบียบ การเข้าสังคม การสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวที่อบอุ่น บทบาทของเด็กและการใช้เวลาว่าง

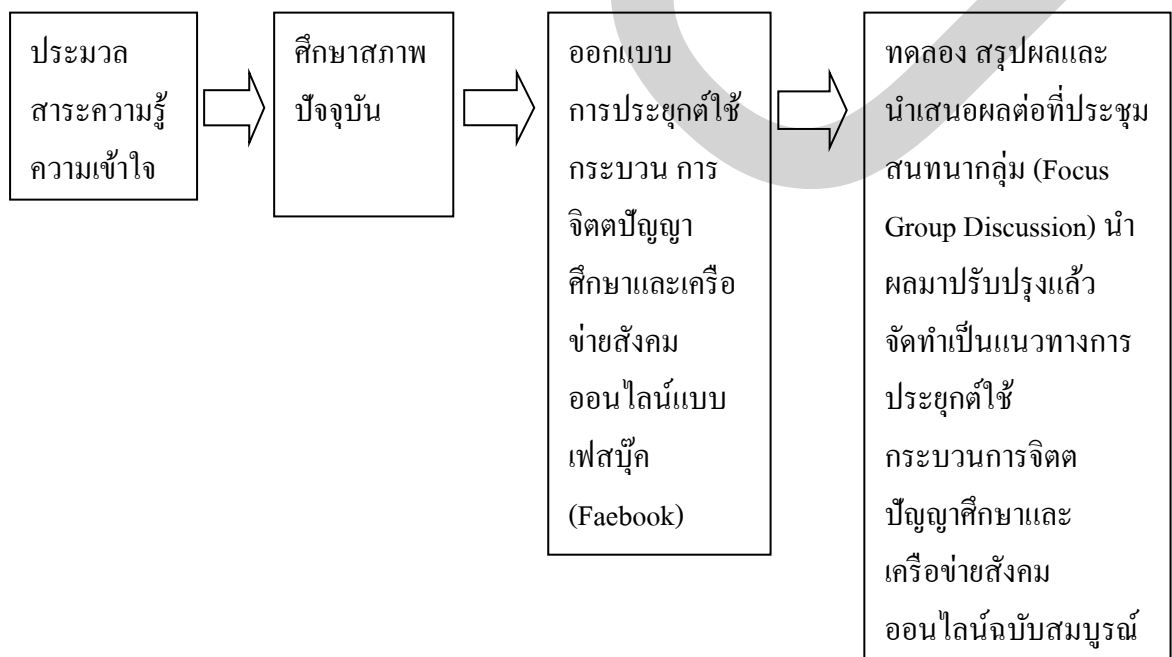
บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

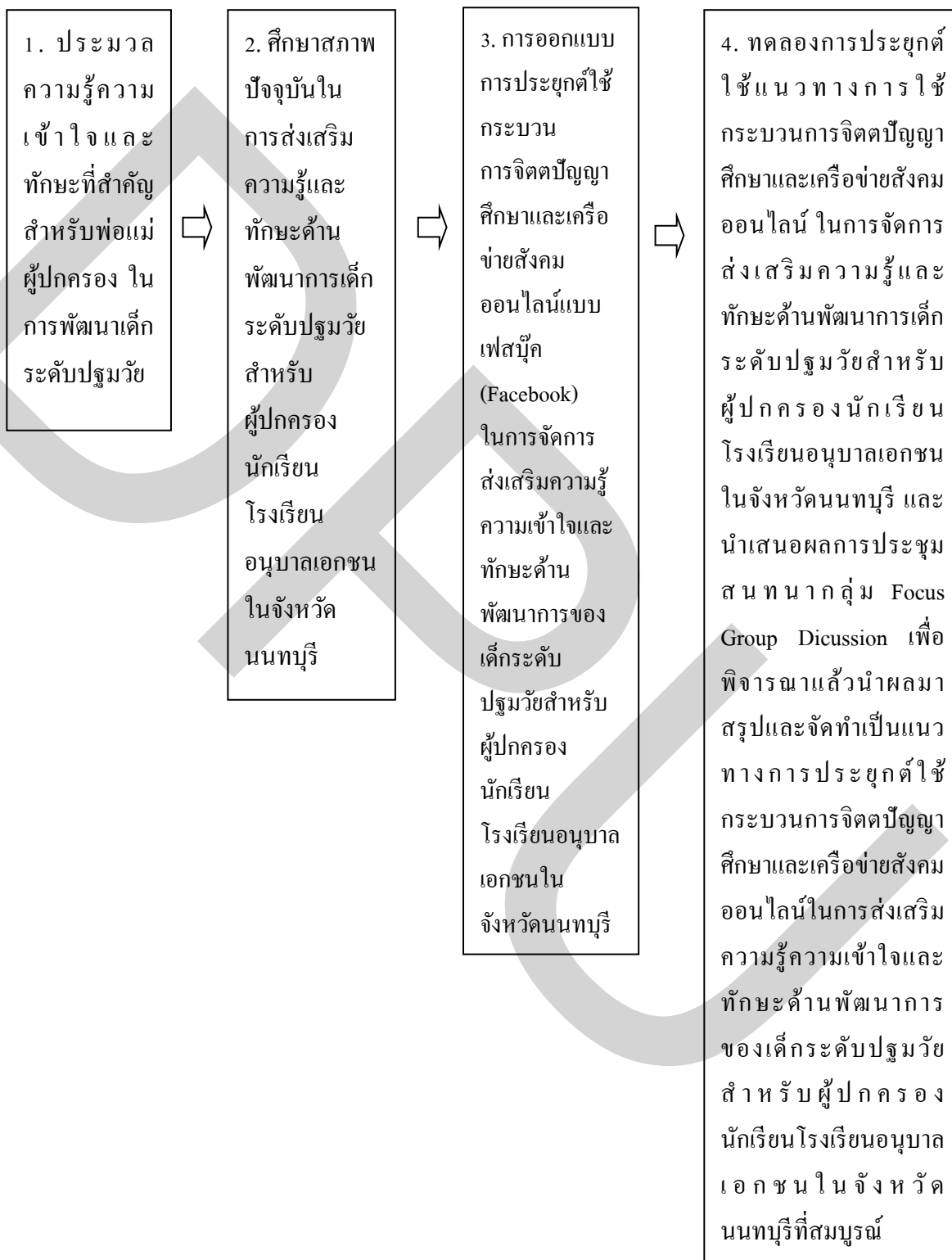
การดำเนินการวิจัยการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี และ 3) เพื่อทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี มีระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการในแผนภูมิโครงสร้าง และการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ต่อไปนี้

ดังสาระในรายละเอียดต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

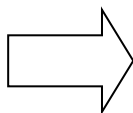

ขั้นตอนที่ 1 ประมวลผลความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ประมวลผลความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย

- ศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัย จำนวน 9 ท่าน

ประมวลรายการความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อความรู้และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

เป็นการประมวลข้อความรู้ และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัยจำนวน 9 ท่าน

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์เอกสารและแบบนำสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบนำสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามประเด็นการศึกษา
2. จัดทำร่างแบบนำสัมภาษณ์และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น
3. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4. นำไปตรวจสอบความสอดคล้องหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index: IOC) จากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อรายการที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.75 มาใช้ ถือเป็นข้อความรู้และทักษะที่มีความตรงเชิงเนื้อหาที่เหมาะสม

5. ผู้วิจัยแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วปรับเป็นแบบนำสัมภาษณ์สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) จบการศึกษามหาบัณฑิตและคุณวุฒิปบัณฑิต
- 2) ปฏิบัติการสอนในระดับอุดมศึกษา
- 3) เป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

โดยผู้วิจัยขอจดหมายขอความร่วมมือจากวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ส่งจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัย และประสานการกำหนดนัดหมายการสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมาย

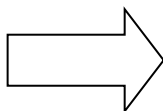
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่แสดงรายการข้อความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็ก ระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พึงทราบและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็ก ระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 1 สอบถามผู้บริหารและครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลพระราชทาน (1 โรงเรียน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ในระดับดีมาก (5 โรงเรียน)

ส่วนที่ 1 การสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–9 ปี และ 10 ปีขึ้นไปในระดับปฐมวัย ซึ่งอยู่ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยส่วนนี้เป็นแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาวุโสในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีเพื่อใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี และสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานส่งเสริมความรู้ และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี เก็บรวบรวมจากผู้บริหารโรงเรียน 45 คน ครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–9 ปี จำนวน 45 คน และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไปอีก 45 คน โดยการสุ่มโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ประมาณ 50% จากจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 85 โรงเรียนทั้งเขต 1 และเขต 2 ดังรายชื่อโรงเรียนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 รายชื่อโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
1	โรงเรียนพัฒนวิทย์	24	โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยา
2	โรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา	25	โรงเรียนศึกษาบัณฑิต
3	โรงเรียนการัญศึกษา	26	โรงเรียนเทพพิทักษ์
4	โรงเรียนเทพประทานพร	27	โรงเรียนชนพร
5	โรงเรียนฉั่มสิริศึกษา นนทบุรี	28	โรงเรียนปิยะฉัตร
6	โรงเรียนสมานพิชากร	29	โรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก บางแพรง
7	โรงเรียนเล็กโกเมศอนุสรณ์	30	โรงเรียนศิริมงคลศึกษา
8	โรงเรียนศรีรัต โนภาส	31	โรงเรียนอนุบาลจตุพร
9	โรงเรียนอนุบาลบวรพรรณ	32	โรงเรียนอนุบาลชัยยูวากรณ์
10	โรงเรียนเขมพิทยา	33	โรงเรียนอนุบาลบ้านพลุกษา
11	โรงเรียนพิทักษ์นครานุสรณ์	34	โรงเรียนอนุบาลพิชาดา
12	โรงเรียนอนุบาลดวงใจ	35	โรงเรียนอนุบาลรุ่งเพชร
13	โรงเรียนอนุบาลนิตา	36	โรงเรียนอัมพรไพศาล
14	โรงเรียนอนุบาลบ้านนนท์	37	โรงเรียนอนุบาลกุลนันท์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน
15	โรงเรียนอนุบาลมณีธา	38	โรงเรียนอนุบาล โชตะนันท์
16	โรงเรียนอนุบาลเรวดี นนทบุรี	39	โรงเรียนกมุทมาศ
17	โรงเรียนอนุบาลวัยใส	40	โรงเรียนธรรมมิตลาม ทำอัฐ
18	โรงเรียนอนุบาลสันติวัน	41	โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี
19	โรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์	42	โรงเรียนฤกษ์บุตร (สะอึ่งอนุสรณ์)
20	โรงเรียนอนุบาลอิศรานล	43	โรงเรียนนนทบุรีคริสเตียนวิทยา
21	โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา นนทบุรี	44	โรงเรียนอนุบาลจุติพร โรงเรียนอนุบาล
22	โรงเรียนชาญรัตน์วิทยา	45	โรงเรียนอนุบาลระพีพรรณ
23	โรงเรียนประสาทวิทยา นนทบุรี		

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดประเด็นหลักจากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นความรู้จากขั้นตอนที่ 1

2. จัดทำร่างกรอบรายการข้อคำถาม และประเด็นและร่างเป็นแบบสอบถาม

3. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้ (Tryout) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้จริง จำนวน 35 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

4. แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 4 ข้อ รวบรวมข้อมูลประเด็นความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองกับสภาพปัจจุบันในการให้ความรู้กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีจดหมายขอความร่วมมือจากวิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาวุโสในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการกระทำข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแต่ละข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถามดังนี้

- 5 หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น มากที่สุด
- 4 หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น มาก
- 3 หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น ปานกลาง
- 2 หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น น้อย
- 1 หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยอาศัยตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 103) โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.51	หมายถึง โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น น้อยที่สุด

ส่วนแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ส่วนที่ 2 เป็นกรณีศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลพระราชทาน และผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ3) ในระดับดีมาก

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก จ. หน้า 231 ถึง 234) โรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี

และผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ระดับดีมาก 5 โรงเรียน คือ

- 1) โรงเรียนอนุบาลจตุพร
- 2) โรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์
- 3) โรงเรียนรัตนบัณฑิตศึกษา
- 4) โรงเรียนการัญศึกษา
- 5) โรงเรียนเทพพิทักษ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

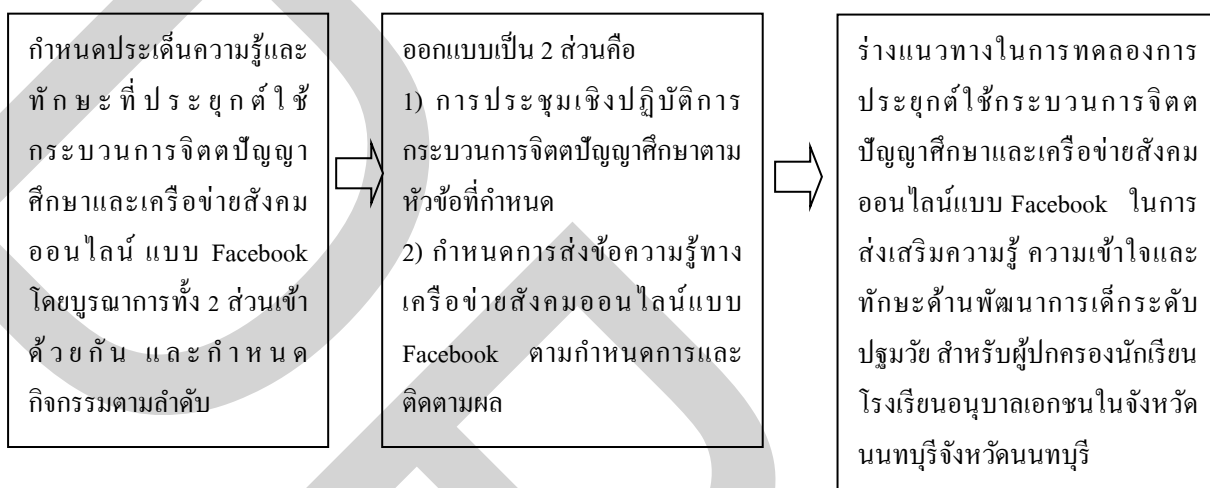
ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนประสาทวิทยา นนทบุรี ผู้บริหารที่โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลจตุพร โรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์ โรงเรียนเทพพิทักษ์ โรงเรียนการัญศึกษา โรงเรียนรัตนบัณฑิตศึกษา โดยผู้วิจัยขอจดหมายขอความร่วมมือจาก วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตส่งจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัย และประสานการกำหนดนัดหมายวันเวลาที่สัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามเวลาที่นัดหมาย (รายละเอียดในภาคผนวก ฉ. หน้า 330 ถึง 333)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากสมการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญตามประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนเน้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในเรื่องการจัดการส่งเสริมความรู้สำหรับผู้ปกครองในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ในเรื่องบริบทของโรงเรียน จุดเด่นในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการจัดให้ความรู้กับผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการเด็ก ระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

เครื่องมือในการวิจัย

จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ของวิธีการวิจัย จะได้ข้อความรู้และทักษะบางประการจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยออกแบบกระบวนการใช้กระบวนการจัดการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟสบุ๊ก (Facebook) ผสมผสานไปด้วยกัน โดย

1. กำหนดเป็นประเด็นความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครอง ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1
2. จัดทำกรอบกิจกรรมตามลำดับขั้นในการใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และบรรจุสาระตามกรอบให้ครบถ้วน โดยผสมผสานกับสาระทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟสบุ๊ก (Facebook)

3. จัดทำกำหนดการจัดส่งข้อความทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ตามกรอบเวลาในช่วงเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม 2556 เป็นกำหนดการตั้งแต่นั้นจนจบ

ร่างแนวทางในการทดลองใช้จิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นในด้านการพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และทักษะสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยในโรงเรียน 2 โรงเรียน

- ทดลองประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาด้วยปฏิบัติการประชุมเชิงปฏิบัติการ และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook
- สรุปผลเบื้องต้น
- จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พิจารณารายงานผลการทดลองและพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในกระบวนการส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง
- สรุปผลและปรับปรุงให้เป็นแนวทางที่สมบูรณ์

สรุปผลและจัดทำเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้จิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนที่ 4 ส่วนที่ 1 ทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในกลุ่มทดลอง สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี คือ 1) โรงเรียนอนุบาลดวงใจ 2) โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี ตามกำหนดการและติดตามประเมินผลจาก Pretest-Posttest ที่กำหนดขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี โดยการดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการ 2 ส่วนไปด้วยกัน และมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและวิธีการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยก่อนเริ่มดำเนินการและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ (รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก ข. หน้า 267 ถึง 272)

ส่วนที่ 1 เป็นการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 เป็นการส่งข้อความรู้ด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี โดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ตามตารางกำหนดการ

การดำเนินการทั้ง 2 ส่วนใช้วิธีบูรณาการเข้าด้วยกันจะมีเอกสารและกิจกรรมประกอบด้วย

1. เลือกโรงเรียนที่ใช้ในการทดลอง โดยเลือกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขต 1 และเขต 2 โดยเขต 1 คือ โรงเรียนอนุบาลดวงใจ และเขต 2 คือ โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี โดยเลือกแบบเจาะจง

2. การเลือกกลุ่มผู้ปกครอง เลือกจากกลุ่มที่สมัครใจ และมีบัญชี Facebook เพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ได้สะดวกและยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม

3. เอกสารโครงการชี้แจงเพื่อให้เข้าใจแนวคิดวิธีการ และสภาพรวมของการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย เพื่อเป็นการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบรายละเอียดในการทดลองและทราบถึงกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

4. แผนดำเนินกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาที่โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี และที่โรงเรียนอนุบาลดวงใจตามกำหนดการ แสดงให้ทราบถึงการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง รวมถึงวัน และเวลาที่ได้กำหนดไว้

5. กำหนดการและปฏิทินการส่งข้อความรู้ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook และสาระเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยใน 11 หัวข้อความรู้และ 33 ข้อความรู้ย่อยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

6. เอกสารแสดงขั้นตอนและรายละเอียดการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 เรื่องจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ซึ่งเป็นข้อความรู้ครอบคลุมในเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ตามกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีและโรงเรียนอนุบาลดวงใจ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ข. หน้า 273 ถึง 295)

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาครอบคลุมในเรื่อง ทักษะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองซึ่งมีกิจกรรมทักษะสัมพันธ์รักด้วยการกอด การปลูกฝังคุณธรรม ของลูกด้วยโลกนิทาน การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและ โภชนาการ สุขภาพ อนามัยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีและโรงเรียนอนุบาลดวงใจ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ซ. หน้า 295 ถึง 311)

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 สรุปข้อความรู้จากการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่าย สังคมออนไลน์แบบ Facebook และกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาที่ผ่านมาในการประชุม เชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 และในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 จะครอบคลุมสาระ เรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย และ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีและโรงเรียนอนุบาล ดวงใจ แล้วสรุปในทุกเรื่อง ทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการและข้อความรู้ที่ส่งผ่านเครือข่ายสังคม ออนไลน์แบบ Facebook (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ซ. หน้า 311 ถึง 327)

7. สรุปผลจากการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่าย สังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับ ปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี และเตรียมการนำเสนอ ในการจัดประชุมกลุ่ม Focus Group ในลำดับต่อไป

ส่วนที่ 2 การจัดสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion เพื่อพิจารณารายงานผลการ ทดลองและพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้กระบวนการส่งเสริมความรู้ และทักษะสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ที่เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยและ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยจำนวน 9 ท่าน (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ฉ. หน้า 329)

2. ผู้วิจัยนำเสนอรายงานสรุปผลการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญา ศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะด้าน พัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีต่อ ที่ประชุมกลุ่ม Focus Group Discussion

3. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน พิจารณารายงาน ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ให้ข้อเสนอแนะและ พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ช่วย ให้แนวทางในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะสำหรับผู้ปกครองมีความเหมาะสม มี ประโยชน์มากขึ้น

จากนั้น นำผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ แล้วจัดทำเป็นรายงานการวิจัยสรุปผลฉบับสมบูรณ์เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการส่งเสริมความรู้และทักษะพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยซึ่งจะนำเสนอเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ประกอบด้วย

4.1 ผลการประมวลความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

4.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

4.3 ผลการออกแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดปัญหาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

4.4 สรุปผลจากการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดปัญหาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี และผลจากการจัดประชุมกลุ่ม Focus Group เพื่อประเมินและรับข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปจัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดปัญหาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

4.5 ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ผลการประมวลความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผลได้ประมวลข้อความรู้และทักษะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงประมวลข้อความรู้และทักษะที่สำคัญตามลำดับความสำคัญ

ลำดับที่	ข้อความรู้
1	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
2	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
3	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
4	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
5	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
6	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครอง
7	ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
8	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
9	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
10	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
11	ทักษะ (บางประการ) ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น เรื่องทักษะการเล่านิทาน ทักษะการกอดลูก

ตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ข้อความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ปกครอง ระดับปฐมวัยทั้งหมด ประกอบด้วย 11 เรื่อง เมื่อกำหนดตามลำดับความสำคัญ 1-5 คือ เรื่อง 1) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 2) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 3) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 4) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 5) ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครอง ต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	ความรู้เรื่องการควบคุมอารมณ์ตนเอง	1	ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย
2	ความรู้เรื่องการแสดงออกทางอารมณ์	2	ฝึกเด็กให้ต้องรู้จักการรอคอย
3	ความรู้เรื่องการแสดงความรู้สึกทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	3	ไม่ใช้อารมณ์ในการพูดคุยกับเด็ก
4	การรู้จักผู้ผิด	4	สื่อต่างๆ ที่มีความรุนแรงไม่ควรให้เด็กดู เช่น ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ที่มีแนวรุนแรง
5	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี		

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความรู้เรื่องการควบคุมอารมณ์ตนเอง 2) ความรู้เรื่องการแสดงออกทางอารมณ์ 3) ความรู้เรื่องการแสดงความรู้สึกทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 4) การรู้จักผู้ผิด 5) มีเหตุผลเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัย 2) เด็กต้องรู้จักการรอคอย 3) ไม่ใช้อารมณ์ในการพูดคุยกับเด็ก 4) สื่อต่าง ๆ ที่มีความรุนแรงไม่ควรให้เด็กดู เช่น ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ที่มีแนวรุนแรง

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครอง ต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	ต้องสอนหรือฝึกให้เด็กรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น	1	ความหมายของพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย
2	ต้องฝึกให้เด็กรู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	2	ต้องฝึกฝนมารยาทในการรับประทานอาหาร

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
3	ต้องฝึกให้เด็กรู้จักการรู้จักให้อภัย	3	ต้องหัดให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือตนเองได้
4	ต้องฝึกให้เด็กรู้จักการมีน้ำใจต่อผู้อื่น	4	เหมาะสมกับวัย ต้องฝึกให้เด็กรู้จักการปรับตัวอยู่ในสังคม สอนให้มีคุณธรรมรู้จักผิดชอบชั่วดี

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) การรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น 2) การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 3) การรู้จักให้อภัย 4) การมีน้ำใจต่อผู้อื่น

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้ 1) ความหมายของพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย 2) มารยาทในการรับประทานอาหาร 3) การช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย 4) การปรับตัวอยู่ในสังคม 5) มีคุณธรรมรู้จักผิดชอบชั่วดี

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1.	การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่	1.	ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย
2.	การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก	2.	กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การเจริญทางด้านร่างกาย เช่น ส่วนสูง น้ำหนักกับเกณฑ์มาตรฐาน สามารถเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ เช่น นั่ง ยืน วิ่ง และกระโดดได้คล่องตัว สามารถเขย่งปลายเท้า วิ่งถอยหลัง กระโดดขาเดียวได้ กระโดดสลับเท้าได้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
		3.	<p>กล้ามเนื้อเล็ก</p> <p>สามารถเปิด – ปิดฝาขวดที่เป็นเกลียวง่าย ๆ ได้</p> <p>ลากเส้นโค้งหลายรูปแบบ เช่น เส้นตรง เส้นโค้ง และวงกลม</p> <p>หมุนลูกบิดประตูได้</p> <p>จับดินสอได้ถูกต้อง ควบคุมนิ้วมือได้ ร้อยวัสดุตามแบบได้ ตัดกระดาษเป็นรูปทรงต่างๆ ได้</p>

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย 2) การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ 3) การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) กล้ามเนื้อมัดใหญ่ 2) กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้ที่เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	เรื่องการเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับเด็กปฐมวัย	1	ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย
2	เรื่องการมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะด้านภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ	2	การดูแลเรื่องความปลอดภัย
3	เรื่องการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3	การดูแลเรื่องความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกาย

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
4	เรื่องการส่งเสริมให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	4	วิธีการดูแลให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัย
5	เรื่องการดูแลเรื่องการพักผ่อนนอนหลับของเด็กให้เหมาะสมกับวัย	5	การฝึกให้เด็กอยู่ร่วมในสังคมของเด็ก
6	เรื่องการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีภายในครอบครัว		
7	เรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีกิจกรรมยามว่างที่เหมาะสมกับวัย		
8	เรื่องความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน		
9	เรื่องการมีส่วนร่วมในการสอนคุณธรรม จริยธรรมด้วยวิธีที่ถูกต้อง		
10	เรื่องวิธีการจัดอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอ และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างถูกต้องแก่เด็กระดับปฐมวัย		
11	เรื่องความสำคัญของการให้ความรัก ความอบอุ่นและวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมและเพียงพอในโอกาสต่าง ๆ		
12	เรื่องบทบาทและความสำคัญของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจเด็กระดับปฐมวัย		
13	เรื่องบทบาทและความสำคัญของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาสำหรับระดับปฐมวัย		

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) เรื่องการเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับเด็กปฐมวัย 2) เรื่องการมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะด้านภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ 3) เรื่องการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน 4) เรื่องการส่งเสริมให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ 5) เรื่องการดูแลเรื่องการพักผ่อนนอนหลับของเด็กให้เหมาะสมกับวัย 6) เรื่องการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีภายในครอบครัว 7) เรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย 8) เรื่องความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน 9) เรื่องการมีส่วนร่วมสอนคุณธรรม จริยธรรมด้วยวิธีที่ถูกต้อง 10) เรื่องวิธีการจัดอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอ และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างถูกต้องแก่เด็กระดับปฐมวัย 11) เรื่องความสำคัญของการให้ความรัก ความอบอุ่นและวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมและเพียงพอในโอกาสต่าง ๆ 12) เรื่องบทบาทและความสำคัญของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจเด็กระดับปฐมวัย 13) เรื่องบทบาทและความสำคัญของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาสำหรับระดับปฐมวัย

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย 2) การดูแลเรื่องความปลอดภัย 3) การดูแลเรื่องความสะอาดของเสื้อผ้า และร่างกาย 4) วิธีการดูแลให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัย 5) การฝึกให้เด็กอยู่ร่วมในสังคมของเด็ก

ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	เรื่องการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ	1	ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย
2	เรื่องการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ มอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น	2	ไม่บังคับให้เด็กต้องอ่านออกเขียนได้ในวัยปฐมวัย
3	เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง	3	ความรู้ของเด็กปฐมวัยจะต้องเหมาะสมกับวัยไม่มากและน้อยเกินไป

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
4	เรื่องมิติสัมพันธ์	4	เด็กสามารถแยกแยะความถูกต้องได้

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) เรื่องการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ 2) เรื่องการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ มอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 3) เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง 4) เรื่องมิติสัมพันธ์

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย 2) ไม่บังคับให้เด็กต้องอ่านออกเขียนได้ในวัยปฐมวัย 3) ความรู้ของเด็กปฐมวัยจะต้องเหมาะสมกับวัยไม่มากและน้อยเกินไป 4) เด็กสามารถแยกแยะความถูกต้องได้

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และแนวการจัดของโรงเรียนที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	เรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน	1	ความหมายของการจัดการเรียนการสอน และแนวการจัดของโรงเรียน
2	เรื่องการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน(แนวทางการจัดการเรียนการสอน)	2	จุดเน้นของโรงเรียน
3	เรื่องสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น	3	อัตราส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียน
4	เรื่องความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน	4	จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน
5	เรื่องการรักษาความสะอาด และความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน	5	เรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน
6	เรื่องบริการรับ-ส่งนักเรียน		

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
7	เรื่องบริการอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและคุณค่าทางอาหารที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย		
8	สภาพแวดล้อมในห้องเรียน (เช่น สะอาด สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย)		

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และแนวการจัดของโรงเรียน กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) เรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน 2) เรื่องการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน(แนวทางการจัดการเรียนการสอน) 3) เรื่องสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น 4) เรื่องความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน 5) เรื่องการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน 6) เรื่องบริการรับ – ส่งนักเรียน 7) เรื่องบริการอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและคุณค่าทางอาหารที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 8) สภาพแวดล้อมในห้องเรียน (เช่น สะอาด สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย)

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แนวการจัดของโรงเรียน กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของการจัดการเรียนการสอน และแนวการจัดของโรงเรียน 2) จุดเน้นของโรงเรียน 3) อัตราส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียน 4) จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน 5) เรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้ และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	เรื่องวิธีการลงโทษที่เหมาะสมเมื่อเด็กทำความผิด	1	ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
2	เรื่องการให้อิสระทางความคิดและการกระทำ	2	ไม่ทำโทษเมื่อเด็กทำผิดโดยทันที
3	เรื่องการปลุกฝังมารยาทที่ดี	3	การเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก
4	เรื่องการช่วยให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัยของเด็ก	4	วิธีการสอนให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม
5	เรื่องวิธีการที่เหมาะสมในการชมเชยและการให้รางวัล เมื่อเด็กทำความดี		การเลี้ยงลูกเป็นรูปแบบอย่างหนึ่ง หากบกพร่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักส่งผลต่อพฤติกรรมของลูกในอนาคต ดังนั้น
6	เรื่องการฝึกเด็กรู้จักการแก้ปัญหา	5	การเลี้ยงลูกจึงควรให้ความรักความเข้าใจ มีเหตุผลที่พอเหมาะสำหรับวัยของเด็ก
		6	การเลี้ยงลูกเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ลูกเติบโตอย่างมีคุณภาพ

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย 2) เรื่องการลงโทษเมื่อเด็กทำความผิด 3) เรื่องการให้อิสระทางความคิดและการกระทำ 4) เรื่องการปลุกฝังมารยาทที่ดี 5) เรื่องการช่วยให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัยของเด็ก 6) เรื่องวิธีการที่เหมาะสมในการชมเชยและการให้รางวัล เมื่อเด็กทำความดี 7) เรื่องการฝึกเด็กรู้จักการแก้ปัญหา

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ไม่ทำโทษเมื่อเด็กทำผิดโดยทันที 2) เป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก 3) วิธีการสอนให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม 4) การเลี้ยงลูกเป็นรูปแบบอย่างหนึ่ง หากบกพร่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักส่งผลต่อพฤติกรรมของลูกในอนาคต ดังนั้น การเลี้ยงลูกจึงควรให้ความรักความเข้าใจ มีเหตุผลที่พอเหมาะสำหรับวัยของเด็ก 5) การเลี้ยงลูกเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ลูกเติบโตอย่างมีคุณภาพ

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	เรื่องพัฒนาการของสมองและศักยภาพทางสมอง	1	ความหมายของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
2	เรื่องการฝึกให้เด็กรู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในสิ่งต่างๆ เพื่อ	2	วิธีการส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการคิดสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เสมอ
3	ส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์	3	วิธีการฝึกให้กล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 2) เรื่องพัฒนาการของสมองและศักยภาพทางสมอง 3) เรื่องการฝึกให้เด็กรู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในสิ่งต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับของลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) วิธีการส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ๆ เสมอ 2) วิธีการฝึกให้กล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	เรื่องวิธีการพิจารณาถึงคุณค่าและปริมาณอาหารและโภชนาการที่เหมาะสม	1	ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัย
2	เรื่องวิธีการตรวจสุขภาพ อนามัยสำหรับเด็กปฐมวัย	2	การฝึกให้เด็กได้รับประทานอาหารที่หลากหลายและมีคุณค่าเชิงโภชนาการ
		3	ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ ในวัยเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
3	เรื่องวิธีการดูแลและรักษาความสะอาดของร่างกายสำหรับเด็กปฐมวัย	4	ความรู้ในการปรุงอาหารและกลวิธีในการปรับรสชาติของอาหารให้ตอบสนองกับเด็กปฐมวัย
4	ความสำคัญของการจัดให้เด็กได้รับวัคซีนตามระยะ	5	การจัดให้เด็กระดับปฐมวัยได้ออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัย 2) เรื่องวิธีการพิจารณาถึงคุณค่าและปริมาณอาหารและโภชนาการที่เหมาะสม 3) เรื่องวิธีการตรวจสุขภาพ อนามัยสำหรับเด็กปฐมวัย 4) เรื่องวิธีการดูแลและรักษาความสะอาดของร่างกายสำหรับเด็กปฐมวัย 5) ความสำคัญของการจัดให้เด็กได้รับวัคซีนตามระยะ

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) การฝึกให้เด็กได้รับประทานอาหารที่หลากหลายและมีคุณค่าเชิงโภชนาการ 2) ความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ในวัยเด็กปฐมวัย 3) ความรู้ในการปรุงอาหารและกลวิธีในการปรับรสชาติของอาหารให้ตอบสนองกับเด็กปฐมวัย 4) การจัดให้เด็กระดับปฐมวัยได้ออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	ความสามารถในเรื่องการฟังของเด็กปฐมวัย	1	ความหมายของพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย
2	เรื่องพัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย	2	ภาษาที่ใช้กับเด็กต้องเหมาะสมกับวัย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
3	เรื่องพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย	3	การสื่อสารกับเด็กต้องออกเสียงให้ชัดเจน
4	วิธีการส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเรื่องการเขียน	4	การฟังนิทานจะมีส่วนช่วยที่สำคัญในการพัฒนาทางด้านภาษาของเด็ก
		5	การช่วยให้เด็กได้ใช้คำพูดได้ถูกต้องและถูกเวลา
		6	การช่วยให้เด็กรู้จักใช้คำที่แสดงมารยาททางสังคมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น ขอโทษ ขอบคุณ และ สวัสดี

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย 2) ความสามารถในการฟังของเด็กปฐมวัย 3) เรื่องพัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย 4) เรื่องพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย 5) วิธีการส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเรื่องการเขียน

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ภาษาที่ใช้กับเด็กต้องเหมาะสมกับวัย 2) การสื่อสารกับเด็กต้องออกเสียงให้ชัดเจน 3) การฟังนิทานจะมีส่วนช่วยที่สำคัญในการพัฒนาทางด้านภาษาของเด็ก 4) การช่วยให้เด็กได้ใช้คำพูดได้ถูกต้องและถูกเวลา 5) การช่วยให้เด็กรู้จักใช้คำที่แสดงมารยาททางสังคมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น ขอโทษ ขอบคุณ และ สวัสดี

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงประเด็นข้อความรู้เกี่ยวกับทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้	ลำดับที่	สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้
1	ทักษะการกอดลูก	1	ความหมายของทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
2	ทักษะการเล่านิทาน	2	ทักษะการดูแลตนเอง
3	ทักษะการส่งเสริมหรือฝึกการคิดที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย	3	ทักษะการสอนลูกให้เป็นคนดี
4	ทักษะการตัดสินใจ	4	ทักษะการอยู่ร่วมในสังคม
5	ทักษะในการแก้ปัญหา	5	ทักษะการสอนให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง
		6	ทักษะการเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองต้องรู้เกี่ยวกับทักษะบางประการที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ทักษะการกอดลูก 2) ทักษะการเล่านิทาน 3) ทักษะการส่งเสริมหรือฝึกการคิดที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย 4) ทักษะการตัดสินใจ 5) ทักษะในการแก้ปัญหา

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับทักษะบางประการที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย กำหนดลำดับความสำคัญประกอบด้วย 1) ความหมายของทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 2) ทักษะการดูแลตนเอง 3) ทักษะการสอนลูกให้เป็นคนดี 4) ทักษะการอยู่ร่วมในสังคม 5) ทักษะการสอนให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง 6) ทักษะการเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

การวิจัยในตอนนี้เป็นการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้วยการศึกษาโดยการ 1) สอบถามผู้บริหารและครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไปใน โรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดนนทบุรี และ 2) กรณีศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลพระราชทาน 1 โรงเรียน

และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบ 3 ในระดับดีมาก 5 โรงเรียน ผลการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดนนทบุรี จากการสอบถามผู้บริหารและครูอาวุโส

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	ผู้บริหาร		ครู 10 ปีขึ้นไป		ครู 5 – 9 ปี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	6	4.44	1	0.74	3	2.22	10	7.41
หญิง	39	28.89	44	32.59	42	31.11	125	92.59
รวม	45	33.33	45	33.33	45	33.33	135	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้บริหารและครูจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 92.59 เป็นเพศชายร้อยละ 7.41

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	ผู้บริหาร		ครู 10 ปีขึ้นไป		ครู 5 – 9 ปี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	1	0.74	-	-	4	2.96	5	3.70
ตั้งแต่ 31 – 40 ปี	9	6.67	16	11.85	18	13.33	43	31.85
ตั้งแต่ 41 – 50 ปี	11	8.14	18	13.33	12	8.89	41	30.37
50 ปีขึ้นไป	24	17.78	11	8.15	11	8.15	46	34.08
รวม	45	33.33	45	33.33	45	33.33	135	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่าผู้บริหารและครูจำแนกตามอายุ มีอายุระหว่าง 30 ปี ร้อยละ 3.70 อายุระหว่าง 31–40 ปี ร้อยละ 31.85 อายุระหว่าง 41–50 ปี ร้อยละ 30.37 และอายุ 50 ปีขึ้นไป 34.08

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ผู้บริหาร		ครู 10 ปีขึ้นไป		ครู 5 – 9 ปี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	4	2.96	4	2.96
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	15	11.11	37	27.41	34	25.19	86	63.70
ปริญญาโท	26	19.26	8	5.92	7	5.18	41	30.38
ปริญญาเอก	4	2.96	-	-	-	-	4	2.96
รวม	45	33.33	45	33.33	45	33.33	135	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผู้บริหารและครูจำแนกตามระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 2.93 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 63.70 ปริญญาโทร้อยละ 30.38 และปริญญาเอกร้อยละ 2.96

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	ผู้บริหาร		ครู 10 ปีขึ้นไป		ครู 5 – 9 ปี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 – 4 ปี	18	13.33	-	-	19	14.07	37	27.41
ตั้งแต่ 5 – 9 ปี	27	20.00	-	-	26	19.26	53	39.26
10 ปีขึ้นไป	-	-	45	33.33	-	-	45	33.33
รวม	45	33.33	45	33.33	45	33.33	135	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผู้บริหารและครูจำแนกตามประสบการณ์ ตั้งแต่ 1-4 ปี ร้อยละ 27.41 ตั้งแต่ 5-7 ปี ร้อยละ 39.26 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความสำคัญในการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจ และเรื่องพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย และวิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	การจัดให้ความรู้และเสริมทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมดูแลหรือเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย	4.71	0.12	4.56	0.10	4.64	0.07	มากที่สุด
2.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย	4.65	0.53	4.57	0.56	4.61	0.09	มากที่สุด
3.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย	4.63	0.52	4.52	0.48	4.57	0.09	มากที่สุด
4.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจของเด็กปฐมวัย	4.60	0.58	4.54	0.50	4.57	0.09	มากที่สุด
5.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย	4.56	0.54	4.59	0.49	4.57	0.09	มากที่สุด
6.	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย	4.60	0.49	4.56	0.49	4.57	0.08	มากที่สุด
7.	ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย	4.56	0.55	4.55	0.48	4.55	0.09	มากที่สุด
8.	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.65	0.53	4.45	0.58	4.55	0.10	มากที่สุด
9.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย	4.56	0.59	4.48	0.52	4.52	0.10	มากที่สุด
10.	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย	4.60	0.49	4.44	0.56	4.52	0.09	มากที่สุด
11.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย	4.53	0.59	4.48	0.60	4.50	0.10	มากที่สุด
รวม		4.60	0.50	4.52	0.52	4.56	0.16	มากที่สุด

ตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยและวิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 1) การจัดให้ความรู้และเสริมทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมดูแลหรือเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย 2) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย 3) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย 4) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ของเด็กปฐมวัย 5) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย 6) ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย 7) ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย 8) ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน 9) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย 10) ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย 11) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.18 เรื่องอื่น ๆ ที่ควรเพิ่มเติม

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
1. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสมองของเด็กปฐมวัย	1. ความรู้และการส่งเสริมในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมที่งามตามแบบไทย	1. ความรู้เกี่ยวกับการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
2. ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมรักการอ่านของเด็กปฐมวัย	2. ความรู้ในเรื่องการใช้คำถามแบบปลายเปิดกับเด็กปฐมวัย	2. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างวินัยในเด็กปฐมวัย
3. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างวินัยและจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	3. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก	3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนาที่นับถือ
4. ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	4. ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ การวาดภาพ และระบายสี	4. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติรอบตัว
5. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นต้นแบบที่ดีให้กับบุตรหลาน	5. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างวินัยในเด็กปฐมวัย	5. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
6. ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม 7. ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก ปฐมวัย 8. ความรู้ด้านความรับผิดชอบ ของเด็กปฐมวัย 9. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รอบตัว	6. ความรู้ในเรื่องการตรงต่อเวลา และรู้จักหน้าที่ของตนเอง	6. ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรม 7. ความรู้เรื่องการเอาใจใส่ ในปัญหาของลูกในเรื่อง ต่างๆ 8. ความรู้เรื่องของเศรษฐกิจ พอเพียง

จากตารางที่ 4.18 สรุปเรื่องที่เห็นตรงกันคือ

1. เรื่องความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก
2. เรื่องความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย
3. เรื่องความรู้เกี่ยวกับการสร้างวินัยให้กับเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 4.19 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีทักษะที่สำคัญ และจำเป็นใน การส่งเสริมและอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับการพัฒนาของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
1. เรื่องทักษะการกอดลูก 2. เรื่องทักษะการเล่นิทาน 3. เรื่องทักษะการคิด 4. เรื่องทักษะการสอนให้รู้จัก ช่วยเหลือตนเอง	1. เรื่องทักษะในการสอนให้เด็ก รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง 2. เรื่องทักษะการสอนให้รู้จัก ช่วยเหลือตนเอง	1. เรื่องทักษะการสอนให้รู้จัก ช่วยเหลือตนเอง 2. เรื่องทักษะการกอดลูก 3. เรื่องทักษะในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าได้ดี

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
5. เรื่องทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเอง	3. เรื่องทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม	4. เรื่องทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
6. เรื่องทักษะการตัดสินใจ	4. เรื่องทักษะการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	5. เรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์
7. เรื่องทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	5. เรื่องทักษะการกอดลูก	6. เรื่องทักษะในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. เรื่องทักษะการสื่อสาร	6. เรื่องทักษะการคิด	7. เรื่องทักษะในการแบ่งปัน

จากตารางที่ 4.19 สรุปเรื่องที่เห็นตรงกันคือ

1. เรื่องทักษะการกอดลูก
2. เรื่องทักษะการคิด
3. เรื่องทักษะการสอนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง
4. เรื่องทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 4.20 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติหรือจัดทำในโรงเรียนในปัจจุบัน

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนว การจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.65	0.53	4.46	0.58	4.56	0.56	มากที่สุด
2.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของ เด็กระดับปฐมวัย	4.65	0.53	4.59	0.49	4.62	0.51	มากที่สุด
3.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก ปฐมวัย	4.63	0.52	4.55	0.51	4.59	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
4.	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริม ทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย	4.60	0.49	4.57	0.56	4.55	0.53	มากที่สุด
5.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ ของเด็กปฐมวัย	4.60	0.58	4.45	0.49	4.53	0.54	มากที่สุด
6.	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และ อนามัยของเด็กระดับปฐมวัย	4.60	0.49	4.48	0.60	4.54	0.55	มากที่สุด
7.	ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับ ปฐมวัย	4.56	0.55	4.52	0.48	4.51	0.52	มากที่สุด
8.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็ก ระดับปฐมวัย	4.56	0.54	4.56	0.48	4.56	0.51	มากที่สุด
9.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก ระดับปฐมวัย	4.56	0.59	4.48	0.52	4.52	0.56	มากที่สุด
10.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิด สร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย	4.53	0.59	4.53	0.51	4.53	0.55	มากที่สุด
รวม		4.59	0.54	4.52	0.52	4.55	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 ผู้บริหารและครูกุมิความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติหรือจัดทำในโรงเรียนในปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย คือ ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ของเด็กปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.21 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้ในเรื่องอื่น ๆ ที่เห็นควรมีเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองในปัจจุบัน

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
<ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องพัฒนาการด้านสมอง 2. เรื่องการฝึกนิสัยรักการอ่าน 3. เรื่องการสร้างวินัยและจริยธรรมกับเด็ก 4. เรื่องจิตวิทยาเด็ก 5. เรื่องการเอาใจใส่ต่อปัญหาของลูกในระดับปฐมวัย 6. เรื่องการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ 7. เรื่องทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย 8. เรื่องทักษะการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย 9. เรื่องทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องการสอนให้เด็กรู้จักวินัยคุณธรรม-จริยธรรม 2. เรื่องส่งเสริมความถนัดของเด็ก 3. เรื่องการให้ความรัก-ความอบอุ่นกับเด็กปฐมวัย 4. เรื่องการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 5. เรื่องทักษะการรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น 6. เรื่องทักษะการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว 7. เรื่องจิตวิทยาเด็ก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องการส่งเสริมความสามารถทางด้านศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ 2. เรื่องการให้ความรัก ความอบอุ่น และดูแลอย่างสม่ำเสมอ 3. เรื่องการส่งเสริมการใช้ทักษะในชีวิตประจำวัน 4. เรื่องทักษะการสอนให้รู้จักวินัยคุณธรรมและจริยธรรม 5. เรื่องทักษะการสอนให้รู้จักมารยาทในการพูดและการฟัง 6. เรื่องจิตวิทยาสำหรับเด็ก

จากตารางที่ 4.21 สรุปเรื่องที่เห็นตรงกันคือ

1. เรื่องการสร้างวินัยและจริยธรรมกับเด็ก
2. เรื่องจิตวิทยาเด็ก
3. เรื่องการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.22 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียนจัด/ให้ความรู้และเสริมทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีที่เกี่ยวกับการอบรมดูแล หรือเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหารและครู		ระดับการแปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	การกอดลูกเพื่อแสดงความรักและสัมผัสที่อบอุ่น	4.73	0.45	4.61	0.56	4.60	0.55	มากที่สุด
2.	การส่งเสริมทักษะการคิดให้ลูกเสมอ	4.69	0.45	4.56	0.59	4.58	0.59	มากที่สุด
3.	การเล่านิทานให้ลูกฟังก่อนนอน หรือเมื่อมีโอกา	4.69	0.47	4.48	0.63	4.50	0.63	มากที่สุด
รวม		4.68	0.46	4.55	0.59	4.56	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.22 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรจัดให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการดูแลเด็กในระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการกอดลูกเพื่อแสดงความรักและสัมผัสที่อบอุ่น การส่งเสริมทักษะการคิดให้ลูกเสมอ การเล่านิทานให้ลูกฟังก่อนนอนเมื่อมีโอกา ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.23 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่โรงเรียนควรจัดเสริมให้ผู้ปกครองควรปฏิบัติเพิ่มเติม

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
1. ทักษะด้านมารยาทและการทำความเคารพ	1. ทักษะการมีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี	1. ทักษะการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น
2. ทักษะการสังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการ	2. ทักษะการพูดและการตอบคำถาม	2. ทักษะในการแก้ปัญหา
3. ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม	3. ทักษะด้านภาษาที่สองและภาษาที่สาม	3. ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามแบบไทย
		4. ทักษะเสริมการอ่าน

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ผู้บริหาร	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 5-9 ปี	ครูที่มีประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป
4. ทักษะการตั้งคำถามให้เด็ก เกิดกระบวนการคิด	4. ทักษะกระบวนการ วิทยาศาสตร์	5. ทักษะด้านความคิด สร้างสรรค์
5. ทักษะการสร้างความฉลาด ให้กับลูก	5. ทักษะการปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมไทย	6. ทักษะการรู้จักประหยัดและ เก็บออม
6. ทักษะการดูแลช่วยเหลือเด็ก ในเรื่องของการเล่น และการ เรียน	6. ทักษะการส่งเสริมด้านวิถี ชีวิตและแบบอย่างที่ดีในการ ดำรงชีวิต	7. ทักษะการกอดและสัมผัสลูก
7. ทักษะการแก้ปัญหา	7. ทักษะในการดูแลสุขภาพ และอนามัย	8. ทักษะเรื่องกฎ ระเบียบของ โรงเรียนที่ควรปฏิบัติ
8. ทักษะการให้อภัยเมื่อเด็กทำ ความผิด	8. ทักษะการหย่าร้างของพ่อแม่	9. ทักษะการส่งเสริมให้ ผู้ปกครองเข้าใจในหลักสูตร การสอนของเด็กปฐมวัย
9. ทักษะธนาคารแห่งความดี	9. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง	10. ทักษะการส่งเสริมความ ร่วมมือระหว่างบ้าน และ โรงเรียน
10. ทักษะการไม่เห็นแก่ตัว โด ไปไม่โกง	10. ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม	11. ทักษะการอยู่ร่วมกับบุคคล อื่นได้อย่างมีความสุข
11. ทักษะการรู้จักประหยัด และเก็บออม	11. ทักษะด้านการตัดสินใจ	12. ทักษะการมีจิตอาสาใน เรื่อง
12. ทักษะด้านการตัดสินใจ	12. ทักษะด้านกีฬา	ที่เด็กมีความถนัด
13. ทักษะด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	14. ทักษะการรู้จักประหยัด และเก็บออม	13. ทักษะด้านกีฬา
	15. ทักษะการแก้ปัญหา	14. ทักษะความรับผิดชอบ
		15. ทักษะด้านการตัดสินใจ
		16. ทักษะการคิด

จากตารางที่ 4.23 สรุปเรื่องให้เห็นตรงกันคือ

1. ทักษะการรู้จักประหยัดและเก็บออม
2. ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

3. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง
4. ทักษะการตัดสินใจ
5. ทักษะการแก้ปัญหา
6. ทักษะการคิด

ตารางที่ 4.24 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการให้ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน	4.79	0.41	4.61	0.11	4.70	0.05	มากที่สุด
2.	เรื่องสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (เช่น สะอาด สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย)	4.79	0.41	4.52	0.12	4.66	0.06	มากที่สุด
3.	เรื่องการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน	4.77	0.43	4.51	0.12	4.64	0.06	มากที่สุด
4.	เรื่องบริการรับ – ส่งนักเรียน	4.74	0.44	4.52	0.11	4.63	0.06	มากที่สุด
5.	เรื่องการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (แนวทางการจัดการเรียนการสอน)	4.70	0.46	4.55	0.12	4.62	0.06	มากที่สุด
6.	เรื่องบริการอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและคุณค่าทางอาหารที่เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย	4.60	0.54	4.62	0.13	4.61	0.07	มากที่สุด
7.	เรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน	4.60	0.62	4.47	0.15	4.53	0.08	มากที่สุด
8.	เรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน	4.47	0.55	4.45	0.13	4.6	0.07	มาก
9.	เรื่องสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น	4.33	0.64	4.24	0.17	4.29	0.09	มาก
รวม		4.64	0.40	4.50	0.12	4.60	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันโดยรวมมีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน เรื่องสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (เช่น สะอาด สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย) เรื่องการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน เรื่องบริการรับ-ส่งนักเรียน เรื่องการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน(แนวทางการจัดการเรียนการสอน) เรื่องบริการอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและคุณค่าทางอาหารที่เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย เรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน รองลงมา คือ เรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน เรื่องสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 ตารางแสดงความคิดเห็นการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกเป็นรายชื่อ

ลำดับที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหารและครู		ระดับการแปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาสำหรับระดับปฐมวัย	4.77	0.43	4.65	0.08	4.71	0.03	มากที่สุด
2.	เรื่องการส่งเสริมให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	4.74	0.44	4.60	0.02	4.71	0.04	มากที่สุด
3.	การสอนคุณธรรม จริยธรรม	4.79	0.47	4.51	0.09	4.70	0.04	มากที่สุด
4.	เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจเด็กระดับปฐมวัย	4.74	0.44	4.67	0.07	4.70	0.04	มากที่สุด
5.	เรื่องการดูแลเรื่องการพักผ่อนนอนหลับของเด็กให้เหมาะสมกับวัย	4.72	0.45	4.58	0.09	4.66	0.04	มากที่สุด
6.	เรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีกริยามารยาทที่เหมาะสมกับวัย	4.67	0.52	4.64	0.08	4.66	0.05	มากที่สุด
7.	การให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างถูกต้องและเพียงพอ	4.67	0.52	4.61	0.08	4.64	0.05	มากที่สุด
8.	การจัดการอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอ และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างถูกต้องแก่เด็กระดับปฐมวัย	4.70	0.46	4.57	0.08	4.63	0.04	มากที่สุด

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
9.	เรื่องการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.67	0.47	4.54	0.08	4.60	0.04	มากที่สุด
10.	เรื่องความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	4.63	0.54	4.55	0.08	4.60	0.04	มากที่สุด
11.	เรื่องการพัฒนาทักษะด้านภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ	4.60	0.49	4.59	0.08	4.56	0.04	มากที่สุด
12.	เรื่องการเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับเด็กระดับปฐมวัย	4.60	0.54	4.49	0.09	4.54	0.05	มากที่สุด
13.	เรื่องการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีภายในครอบครัว	4.51	0.59	4.41	0.08	4.46	0.05	มาก
รวม		4.68	0.34	4.57	0.05	4.62	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.25 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบันโดยรวม มีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาสำหรับระดับปฐมวัย เรื่องการส่งเสริมให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เรื่องการสอนคุณธรรม จริยธรรม เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ เด็กระดับปฐมวัย เรื่องการดูแลเรื่องการพักผ่อนนอนหลับของเด็กให้เหมาะสมกับวัย เรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีกิริยามารยาทที่เหมาะสมกับวัย เรื่องการให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างถูกต้องและเพียงพอ เรื่องการจัดอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอ และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างถูกต้องแก่เด็กระดับปฐมวัย เรื่องการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน เรื่องความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เรื่องการพัฒนาทักษะด้านภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เรื่องการเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับเด็กระดับปฐมวัยมีความเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีภายในครอบครัว

ตารางที่ 4.26 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหารและครู		ระดับการแปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการปลูกฝังมารยาทที่ดี	4.70	0.51	4.60	0.16	4.65	0.11	มากที่สุด
2.	เรื่องการช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัยของเด็ก	4.58	0.54	4.62	0.16	4.60	0.12	มากที่สุด
3.	เรื่องการชมเชยและการให้รางวัล เมื่อเด็กทำความดี	4.60	0.49	4.52	0.17	4.56	0.11	มากที่สุด
4.	เรื่องการให้อิสระทางความคิดและการกระทำ	4.53	0.59	4.40	0.19	4.47	0.13	มาก
5.	การสอนเด็กให้รู้จักแก้ปัญหา	4.47	0.59	4.42	0.18	4.44	0.12	มาก
6.	การลงโทษเมื่อเด็กทำความผิด	3.88	1.20	3.66	0.40	3.78	0.26	มาก
รวม		4.46	0.49	4.37	0.19	4.42	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.26 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการให้ความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการปลูกฝังมารยาทที่ดี เรื่องการช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัยของเด็ก เรื่องการชมเชยและการให้รางวัล เมื่อเด็กทำความดี มีความเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เรื่องการให้อิสระทางความคิดและการกระทำ เรื่องการสอนเด็กให้รู้จักแก้ปัญหา เรื่องการลงโทษเมื่อเด็กทำความผิด

ตารางที่ 4.27 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหารและครู		ระดับการแปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก	4.72	0.45	4.73	0.44	4.72	0.44	มากที่สุด

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
2.	เรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่	4.70	0.46	4.72	0.45	4.71	0.46	มากที่สุด
	รวม	4.71	0.05	4.73	0.07	4.72	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.27 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในปัจจุบันโดยรวมมีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก เรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ มีความเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.28 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายข้อ

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการมีน้ำใจต่อผู้อื่น	4.77	0.43	4.65	0.20	4.71	0.13	มากที่สุด
2.	เรื่องการแข่งขันสิ่งของให้กับผู้อื่น	4.74	0.44	4.56	0.22	4.65	0.13	มากที่สุด
3.	เรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.65	0.48	4.62	0.20	4.64	0.14	มากที่สุด
4.	เรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	4.74	0.44	4.65	0.24	4.62	0.14	มากที่สุด
5.	เรื่องการรู้จักการให้อภัย	4.77	0.43	4.63	0.20	4.54	0.13	มากที่สุด
	รวม	4.73	0.13	4.63	0.08	4.68	0.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.28 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครู มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบันโดยรวมมีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการมีน้ำใจต่อผู้อื่น เรื่องการแข่งขันสิ่งของให้กับผู้อื่น เรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร เรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เรื่องการรู้จักการให้อภัย มีความเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.29 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหารและครู		ระดับการแปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการควบคุมอารมณ์ของเด็ก เมื่อมีอาการโกรธหรือเสียใจ	4.60	0.58	4.43	0.54	4.52	0.56	มากที่สุด
2.	เรื่องการแสดงออกทางอารมณ์อย่างถูกต้องของเด็ก	4.51	0.59	4.44	0.52	4.48	0.56	มาก
รวม		4.56	0.07	4.43	0.14	4.50	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.29 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการควบคุมอารมณ์ของเด็ก เมื่อมีอาการโกรธหรือเสียใจ มีความเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องการแสดงออกทางอารมณ์อย่างถูกต้องของเด็ก

ตารางที่ 4.30 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหารและครู		ระดับการแปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ มอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น	4.72	0.50	4.58	0.26	4.65	0.18	มากที่สุด
2.	เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง	4.70	0.46	4.58	0.27	4.64	0.18	มากที่สุด
3.	เรื่องมิติสัมพันธ์	4.63	0.58	4.43	0.29	4.53	0.22	มากที่สุด
4.	เรื่องการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์สิ่งของต่างๆ	4.63	0.54	4.37	0.27	4.50	0.20	มาก
รวม		4.67	0.17	4.49	0.12	4.58	0.07	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.30 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แถมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เรื่องมิติสัมพันธ์ มีความเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เรื่องการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์สิ่งของต่าง ๆ

ตารางที่ 4.31 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการพูด	4.65	0.48	4.65	0.24	4.65	0.18	มากที่สุด
2.	เรื่องการฟัง	4.65	0.48	4.59	0.24	4.62	0.18	มากที่สุด
3.	เรื่องการอ่าน	4.56	0.50	4.54	0.26	4.55	0.19	มากที่สุด
4.	เรื่องการเขียน (เพื่อเตรียมความพร้อมในระดับต่อไป)	4.58	0.50	4.50	0.25	4.54	0.19	มากที่สุด
รวม		4.61	0.12	4.57	0.09	4.59	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.31 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการพูด เรื่องการฟัง เรื่องการอ่าน เรื่องการเขียน (เพื่อเตรียมความพร้อมในระดับต่อไป) มีความเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.32 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
1.	เรื่องการดูแลและรักษาความสะอาดของร่างกาย	4.79	0.41	4.72	0.35	4.76	0.2	มากที่สุด

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
2.	เรื่องการตรวจสุขภาพและการรับวัคซีนตามระยะ	4.70	0.51	4.57	0.40	4.64	0.30	มากที่สุด
3.	เรื่องคุณค่าและปริมาณที่เหมาะสม	4.60	0.49	4.42	0.39	4.51	0.29	มากที่สุด
	รวม	4.70	0.15	4.60	0.17	4.65	0.11	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.32 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการให้ความรู้เรื่องโภชนาการ สุขภาพและอนามัยของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องการดูแลและรักษาความสะอาดของร่างกาย เรื่องการตรวจสุขภาพและการรับวัคซีนตามระยะ เรื่องคุณค่าและปริมาณที่เหมาะสม มีความเห็นในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.33 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน จำแนกตามรายข้อ

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	ผู้บริหาร		ครู		รวมผู้บริหาร และครู		ระดับการ แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	เรื่องพัฒนาการของสมองและศักยภาพทาง	4.60	0.54	4.54	0.37	4.57	0.30	มากที่สุด
2.	สมอง เรื่องการสังเคราะห์และวิเคราะห์ในสิ่ง ต่าง ๆ	4.53	0.55	4.44	0.41	4.49	0.32	มาก
3.	เรื่องของการนำความคิดไปปฏิบัติ	4.49	0.59	4.38	0.43	4.44	0.34	มาก
	รวม	4.54	0.16	4.45	0.12	4.50	0.09	มาก

จากตารางที่ 4.33 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดให้ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบัน โดยรวมมีความเห็นในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องพัฒนาการของสมอง

และศักยภาพทางสมอง มีความเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เรื่องการสังเคราะห์และวิเคราะห์ในสิ่งต่างๆ เรื่องของการนำความคิดไปปฏิบัติ

4.2.2 สรุปผลการศึกษา จากการศึกษาเฉพาะกรณีภาคสนาม (Field Research) โรงเรียนอนุบาลที่ได้รับรางวัลพระราชทาน และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ในระดับดีมาก

สรุปผลการศึกษาเฉพาะกรณีภาคสนาม (Field Research) โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลพระราชทาน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ในระดับดีมาก (ดูข้อมูลรายละเอียดการศึกษาคณะเฉพาะภาคสนามเป็นรายโรงเรียนได้ในภาคผนวก ฉ. หน้า 235 ถึง 266)

การจัดให้ความรู้กับผู้ปกครอง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนจัดการให้ความรู้ในรูปของกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมปฐมนิเทศปีละ 1 ครั้งในเทอมต้นก่อนเปิดภาคเรียน บางโรงเรียนจะจัดปฐมนิเทศเฉพาะนักเรียนที่มาสมัครใหม่หรือบางโรงเรียนจะปฐมนิเทศผู้ปกครองพร้อมกันทุกระดับชั้น
2. โรงเรียนจัดการให้ความรู้เรื่องหลักสูตรของโรงเรียน
3. โรงเรียนจัดการให้ความรู้เรื่องการเรียนการสอนและระเบียบวินัย
4. โรงเรียนจัดการให้ความรู้เรื่องการดูแลเด็ก โดยเชิญวิทยากรเข้ามาบรรยายให้ผู้ปกครอง เช่น เรื่องการดูแลเด็กปฐมวัย เรื่องพัฒนาการด้านสมองของเด็กปฐมวัย โดยเนื้อหาของการบรรยาย
5. โรงเรียนจัดการให้ความรู้เรื่องโรคระบาดต่าง ๆ ตามฤดูกาล โดยจัดทำเป็นจดหมายข่าวหรือแผ่นพับประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองรับทราบ
6. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พบปะและพูดคุยกับคุณครูประจำชั้นเพื่อปรึกษาและแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน
7. โรงเรียนจัดทำสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเป็นการติดต่อสื่อสารในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น สัปดาห์นี้เด็กเรียนเรื่องผัก ครูจะเขียนว่าเด็กเรียนเรื่องผัก ครูให้เด็กรับประทานผักและผักชนิดไหนบ้างที่เด็กควรรับประทานและไม่ควรรับประทาน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีแนวการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป โดยมีทั้งเขียนสื่อสารทุกวันหรือรายสัปดาห์
8. โรงเรียนให้ความรู้โดยการเชิญวิทยากรเฉพาะทางเข้ามาให้ความรู้กับผู้ปกครองและนักเรียน เช่น วิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำขนมสอดไส้มาแสดงวิธีการทำขนมให้

ผู้ปกครองที่สนใจและนักเรียนได้เห็นจริงและร่วมลงมือปฏิบัติทำจริงด้วยกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องความรู้ที่จัดให้กับผู้ปกครอง บางเรื่องก็ยังไม่ปฏิบัติได้ไม่ครอบคลุมมากนัก เนื่องจากการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย บางครั้งขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วย เนื่องจากภาระในการทำงานของผู้ปกครอง เช่น มาไม่ได้ ลางานไม่ได้ และผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงเรื่องการเรียนการสอนว่าเมื่อเด็กมาเรียนแล้วจะต้องอ่านออกเขียนได้

4.2.3 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

สรุปผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดให้ความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองของโรงเรียนระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี

ปัจจุบันการจัดการให้ความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กระดับปฐมวัย มีความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกเรื่อง เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านหรือการที่ต้องเป็นพ่อแม่ตั้งแต่เยาว์วัย ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหรือเป็นการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้กับผู้ปกครอง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง และเป็นการเพิ่มทักษะความรู้ ทำให้สามารถมีส่วนช่วยในพัฒนาการในระดับปฐมวัยของเด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัยและช่วยเสริมในเรื่องการเรียนของลูกที่บ้านได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจในระบบการบริหารงานของโรงเรียนมากขึ้น ช่วยให้มีความสัมพันธ์กับโรงเรียนที่ส่งผลถึงพัฒนาการของเด็กในความรับผิดชอบของตนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น และมีเจตคติในทางบวกต่อโรงเรียนและครู

สรุปได้ว่าข้อความรู้และทักษะที่ควรจัดให้ความรู้กับผู้ปกครองควรครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การจัดให้ความรู้และเสริมทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีที่เกี่ยวกับการอบรมดูแลหรือเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย
2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย
4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ของเด็กปฐมวัย
5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย
6. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย
7. ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย

8. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน
  9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย
  10. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย
  11. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย
- นอกจากนั้น ในเรื่องอื่น ๆ ที่โรงเรียนควรจัดเพิ่มเติมมีดังนี้คือ
1. เรื่องทักษะการส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี
  2. เรื่องทักษะการสอนให้เด็กมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
  3. เรื่องทักษะในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน
  4. เรื่องการสร้างวินัยและจริยธรรมกับเด็ก
  5. เรื่องจิตวิทยาเด็ก
  6. เรื่องการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์

4.3 ผลการออกแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

การออกแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีนั้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ในการดำเนินการใช้วิธีบูรณาการ 2 ส่วนไปด้วยกัน โดยการสื่อสารข้อมูลความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ตามกำหนดการ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาเป็นระยะ ๆ คู่ขนานกัน 3 ช่วงใน 2 โรงเรียนทดลอง มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและวิธีการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยก่อนเริ่มดำเนินการ (Pre-test) และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ (Post-test) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 เป็นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (แบบ Facebook) ในการส่งข้อความรู้ด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

การออกแบบในส่วนนี้จึงประกอบด้วยเอกสารแสดงสาระในเรื่องต่าง ๆ 5 เรื่อง ดังนี้

1. โครงการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นเอกสารสรุปของโครงการเพื่อให้ผู้ปกครองที่ร่วมในโครงการเข้าใจลักษณะของการทดลอง ในการวิจัย แสดงให้เห็นหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงาน ดังรายละเอียดใน 4.3.1 หน้า 150

2. กำหนดการส่งข้อความรู้ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook และสาระเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยใน 11 หัวข้อความรู้และ 33 ข้อความรู้ย่อย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ตามกำหนดการในรายละเอียดตอนที่ 4.3.3 หน้า 154-156

3. แผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาโรงเรียนพระหฤทัย นนทบุรีและโรงเรียนอนุบาลดวงใจ ซึ่งเป็นกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 3 ครั้งตามกำหนดการในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมใน 4.3.2 หน้า 152-153 และ 4.3.3 หน้า 154-156

4. ปฏิทินส่งข้อความรู้ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ตามปฏิทิน ดังรายละเอียดในตอนี่ 4.3.4 หน้า 157

5. แผนดำเนินกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนรายละเอียดการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1, ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ดังรายละเอียดในตอนี่ 4.3.5 หน้า 158-170 ดังต่อไปนี้

4.3.1 โครงการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีมีดังนี้

โครงการ

การทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

หลักการและเหตุผล	<p>เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญที่พ่อแม่ผู้ปกครองควรรู้และพึงปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในการดูแลอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย โดยผ่านกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook</p>
วัตถุประสงค์	<p>1. เพื่อประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี</p>
วิธีดำเนินงาน	<p>แจ้งโครงการและลักษณะของโครงการ โดยใช้จดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรับสมัครผู้ปกครองที่อาสาสมัครเป็นกลุ่มทดลอง โดยผู้ปกครองจะต้องมีบัญชีผู้ใช้ของ Facebook เพื่อจะสามารถส่งและรับข้อความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Facebook และสามารถเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษาได้ตามเวลาที่กำหนด</p>
ขั้นเตรียม	<p>1. เลือกผู้ปกครองที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่าง</p>
ขั้นวางแผน	<p>1. จัดทำเนื้อหาสำหรับข้อความรู้ 11 เรื่อง 33 หัวข้อย่อย 2. จัดทำตารางสำหรับส่งข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) 3. จัดทำตารางกำหนดประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา</p>
สถานที่	<p>1. โรงเรียนอนุบาลดวงใจ 2. โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี</p>
วิธีติดตามและประเมินผล	<p>1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2. ติดตามจากการสอบถามและแสดงความคิดเห็นจาก Facebook</p>

4.3.2 แผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาโรงเรียนอนุบาลดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

ตารางที่ 4.34 แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา สถานที่โรงเรียนอนุบาลดวงใจ

ครั้งที่	กิจกรรม	วัน – เดือน – ปี / เวลา
ครั้งที่ 1	1. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับ พัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย 4 ด้าน 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองระดับปฐมวัย	วันที่ 24 กันยายน 2556 15.00–18.00 น.
ครั้งที่ 2	2. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 1) เรื่องทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเช่น กิจกรรมดอกไม้ จากใจ ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอดลูก และการ ปลุกฝังคุณธรรมลูกด้วยโลกนิทาน 2) เรื่องบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 3) เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 4) เรื่องโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย 3. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 1) เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	วันที่ 30 กันยายน 2556 09.00–12.00 น.
ครั้งที่ 3	2) เรื่องพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย 3) เรื่องการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนของเด็กปฐมวัย สรุปและประเมินผล	วันที่ 7 ตุลาคม 2556 09.00–12.00 น.

ตารางที่ 4.35 แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา สถานที่โรงเรียนพระ
หฤทัยนนทบุรี

ครั้งที่	กิจกรรม	วัน – เดือน – ปี / เวลา
ครั้งที่ 1	<p>1. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย 4 ด้าน</p> <p>1) พัฒนาการด้านร่างกาย</p> <p>2) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ</p> <p>3) พัฒนาการด้านสังคม</p> <p>4) พัฒนาการด้านสติปัญญา</p> <p>เพื่อส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองระดับปฐมวัย</p>	<p>วันที่ 23 กันยายน 2556</p> <p>13.00–16.00 น.</p>
ครั้งที่ 2	<p>2. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา</p> <p>1) เรื่องทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเช่น กิจกรรมดอกไม้จากใจ ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอดลูก และการปลูกฝังคุณธรรมลูกด้วยโลกนิทาน</p> <p>2) เรื่องบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย</p> <p>3) เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย</p> <p>4) เรื่องโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย</p>	<p>วันที่ 30 กันยายน 2556</p> <p>13.00–16.00 น.</p>
ครั้งที่ 3	<p>3. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา</p> <p>1) เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย</p> <p>2) เรื่องพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย</p> <p>3) เรื่องการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนของเด็กปฐมวัย</p> <p>สรุปและประเมินผล</p>	<p>วันที่ 6 ตุลาคม 2556</p> <p>09.00–12.00 น.</p>

4.3.3 กำหนดการส่งข้อความรู้ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook และสาระเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยใน 11 หัวข้อความรู้และ 33 ข้อความรู้ย่อย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ณ. หน้า 334 ถึง 369)

ตารางที่ 4.36 กำหนดการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook สาระความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยใน 11 หัวข้อความรู้และ 33 ข้อความรู้ย่อย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

วันที่	สาระความรู้	เวลา	แจ้งเตือน การเปิด	ติดตามผล
25 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการเล่นิทาน ตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิตโดยการใช้ิทานเป็นสื่อ ตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่นิทาน	09.00 น. 12.00 น. 15.00 น.	18.00 น. 18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น. 20.00 น.
26 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	09.00 น. 12.00 น. 15.00 น.	18.00 น. 18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น. 20.00 น.
27 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	09.00 น. 12.00 น. 15.00 น.	18.00 น. 18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น. 20.00 น.
28 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านด้านอารมณ์และจิตใจ ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	09.00 น. 12.00 น.	18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น.

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

วันที่	สาระความรู้	เวลา	แจ้งเตือน การเปิด	ติดตามผล
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน อารมณ์และจิตใจ	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
29 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สังคม	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
30 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน โภชนาการ สุขภาพ และอนามัย	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้าน โภชนาการ สุขภาพ และอนามัย	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน โภชนาการ สุขภาพ และอนามัย	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
1 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
2 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียน การสอนและแนวทางการจัด การศึกษา	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการจัดการเรียนการ สอนและแนวทางการจัดการศึกษา	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการ สอนและแนวทางการจัดการศึกษา	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

วันที่	สาระความรู้	เวลา	แจ้งเตือน การเปิด	ติดตามผล
3 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการพัฒนาการ ด้านภาษาของเด็ก	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการพัฒนาการด้าน ภาษาของเด็ก	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการพัฒนาการด้าน ภาษา	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
4 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะ	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะ	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะ	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
5 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการพัฒนาการ ด้านความคิดสร้างสรรค์	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการพัฒนาการด้าน ความคิดสร้างสรรค์	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการพัฒนาการด้าน ความคิดสร้างสรรค์	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.

4.3.4 ปฏิทินกำหนดการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook และ กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา

ตารางที่ 4.37 ปฏิทินกำหนดการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook

ข้อความรู้	วันที่ให้ข้อมูล											
	เดือนกันยายน						เดือนตุลาคม					
	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	
1.ทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู	1											
2.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา		2										
3.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย			3									
4.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ				4								
5.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม					5							
6.ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย						6						
7.ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู							7					
8.ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและ แนวการจัดการศึกษา								8				
9.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก									9			
10.ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการ มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ											10	
11.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์												11

หมายเหตุ. วันที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา

ครั้งที่ 1	วันที่ 23 กันยายน 2556	โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี
	วันที่ 24 กันยายน 2556	โรงเรียนอนุบาลดวงใจ
ครั้งที่ 2	วันที่ 30 กันยายน 2556	โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี และ โรงเรียนอนุบาลดวงใจ
ครั้งที่ 3	วันที่ 6 ตุลาคม 2556	โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี
	วันที่ 7 ตุลาคม 2556	โรงเรียนอนุบาลดวงใจ

4.3.5 แผนดำเนินกิจกรรมแสดงขั้นตอนรายละเอียดการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1, ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

ตารางที่ 4.38 ขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> ขั้นตอนที่ 1 : การสร้าง ความสัมพันธ์ </div> <p>วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการเชื่อม ความสัมพันธ์ซึ่ง กันและกัน</p>	<p>ลงทะเบียน พร้อมทั้งแจก แบบทดสอบ Pre – test ให้ ผู้ปกครองทำก่อนเริ่มการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ</p>	<p>ผู้ปกครองทำแบบทดสอบ Pre – test (ประมาณ 20 นาที)</p>
	<p>ผู้วิจัย : ทำความรู้จักซึ่งกันและ กัน โดยการพูดคุยทักทายด้วย ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส</p> <p>ผู้ปกครอง : ทักทายกันและกัน ด้วยความเป็นกันเอง เป็นการ สร้างบรรยากาศแห่ง ความสัมพันธ์ที่งดงาม</p> <p>ผู้วิจัย : ร่วมกันร้องเพลง “ตั้งดอกไม้บาน” ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ดั่ง ดอกไม้บาน ภูเขาใหญ่กว้าง ดั่ง สายน้ำน้ำเย็น ดั่งนภาภาศ อัน บางเบา</p>	<p>ผู้วิจัย : ทักทายด้วยมิตรไมตรี (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้ปกครอง : ทักทายซึ่งกันและกันและพูดคุย เพื่อทำความรู้จักกัน (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ร้องเพลง “ตั้งดอกไม้บาน” ร่วมกันพร้อม ทำท่าประกอบเพลง (ประมาณ 5 นาที) โดยมี การแสดงท่าทางประกอบเพลง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นั่งเป็นวงกลม 2. เอามือประสานไว้บนอก 3. ย้ายมือออกด้านขวา 4. ชูมือทั้งสองข้างขึ้นเหนือศีรษะ แล้วใช้ ข้อมือมาชิดกัน นิ้วทั้ง 5 แเบออกด้านข้าง คล้ายดอกไม้ 5. เปลี่ยนเป็นเอามือแตะกัน นิ้วกลางแตะกัน เป็นสามเหลี่ยมเหนือศีรษะ 6. เอามือลงข้างลำตัวแล้วโยกไปซ้ายและ ขวา 7. ผายมือออกแล้วมาวางไว้ที่หน้าท้อง

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin-bottom: 10px;"> ขั้นตอนที่ 2 : ล้อมวง สนทนา </div> วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการ แบ่งปันความรู้สึก นึกคิดและให้ทุก คนได้มีส่วนร่วมใน การสนทนาแบบ แบ่งปัน	ผู้วิจัยและผู้ปกครอง :นั่งสมาธิ ร่วมกัน โดยการนั่งกับพื้นและ หลับตา พร้อมทั้งเปิดเพลง หมูบ้านพลัมเป็นเพลงประกอบ เบาๆ เป็นเวลา 5 นาที ผู้วิจัย : แนะนำตนเองและ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการ ทดลอง วัตถุประสงค์ของการทดลองคือ 1. เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการ เด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการ จิตปัญญาศึกษาและเครือข่าย สังคมออนไลน์	ผู้วิจัยและผู้ปกครอง : นั่งสงบนิ่งประมาณ 5 นาที ผู้วิจัย : กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการ ทดลองและแจกเอกสารข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 5 นาที) 1. ทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการ อบรมเลี้ยงดู 2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา 3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย 4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ 5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม 6. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและ อนามัย 7. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู 8. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและ แนวการจัดการศึกษา 9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของ เด็ก 10. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและ ส่งเสริมทักษะ 11. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิด สร้างสรรค์

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
	ผู้ปกครอง : แนะนำตนเอง บอกชื่อ – นามสกุลของตนเองและบอก ชั้นเรียนของลูก	ผู้ปกครอง : ผู้ปกครองแนะนำตนเอง (คนละประมาณ 2 นาที)
ขั้นตอนที่ 3 : ศูนย์เรียนสนทนา วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดเห็น	ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับเฟซบุ๊กในประเด็นที่ว่า ปัจจุบันเฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความสะดวกมาก เราสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงเป็นรูปภาพ เช่น วิดีโอ ก็ได้ สามารถเพิ่มเพื่อนได้มากขึ้นเรื่อยๆ ตามที่ต้องการเราเรียกว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับข้อความรู้ ทั้ง 11 ข้อ (จากเอกสารที่แจก) ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ผู้ปกครอง : แสดงความคิดเห็นในหัวข้อเรื่องการใช้เฟซบุ๊กในการส่งข้อความรู้นั้น ผู้ปกครองรู้สึกอย่างไร และข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อ ผู้ปกครองมีความคิดอย่างไร ต้องการเพิ่มหรือลดอะไรบ้าง ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่	ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับเฟซบุ๊ก และข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 5 นาที) ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 5 นาที) ผู้ปกครอง : พูดคุยถึงเฟซบุ๊ก และข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 2 นาที) ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ประมาณ 3 นาที)

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<p>สุนทรียสนทนา (ต่อ)</p>	<p>พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา ประเด็นการพูดคุยจะอยู่ในเรื่อง ความหมาย ลักษณะของพัฒนาการ การส่งเสริมพัฒนาการแต่ละ ด้าน</p> <p>ผู้ปกครอง : พุดคุยถึงพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้านตามประสบการณ์ของ ผู้ปกครอง โดยแบ่งหัวข้อ สนทนาเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปกครอง 7 คนคุยเรื่อง พัฒนาการด้านร่างกาย 2. ผู้ปกครอง 7 คนคุยเรื่อง พัฒนาการด้านอารมณ์ 3. ผู้ปกครอง 8 คน คุยเรื่อง พัฒนาการด้านสังคม 4. ผู้ปกครอง 8 คน คุยเรื่อง พัฒนาการด้านสติปัญญา 	<p>ผู้ปกครอง : พุดคุยถึงพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (คนละประมาณ 2 นาที)</p>

หมายเหตุ. ทุกครั้งที่ผู้พูดต้องการพูดให้ “ยกมือ” ก่อนจะพูดทุกครั้ง

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin-bottom: 10px;"> ขั้นตอนที่ 4 : สะท้อนความคิด </div> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อให้เปิดใจซึ่งกันและกันรวมถึงแสดงความรู้สึกรักนึกคิด</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นว่า จากการที่ปฏิบัติตามขั้นตอนตามกระบวนการจิตตปัญญาทุกขั้นตอนแล้ว ขอให้ผู้ปกครองได้สะท้อนความคิดในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการสะท้อนเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้พูดคุยมา เช่น Facebook , ข้อความรู้ 11 เรื่อง และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งร่วมวงสนทนาในครั้งนี้โดยให้พูดคุยอย่างเปิดใจซึ่งกันและกัน</p> <p>ผู้ปกครอง : พูดเปิดใจและแสดงความคิดเห็น (สะท้อนความคิด)</p> <p>ผู้วิจัย : กล่าวสรุปสาระจากกิจกรรมในครั้งนี้และกล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่มาร่วมกิจกรรมในวันนี้</p> <p>ปิดการประชุม</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นจากการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้ปกครอง : สะท้อนความคิด (ประมาณ 2 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย : กล่าวขอบคุณ</p>

ตารางที่ 4.39 ขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div data-bbox="296 584 499 797" style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> ขั้นตอนที่ 1 : การสร้าง ความสัมพันธ์ </div> <p data-bbox="288 891 440 927">วัตถุประสงค์</p> <p data-bbox="288 949 512 1099">1. เพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน</p>	<p data-bbox="539 479 836 573">ลงทะเบียนร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3</p> <p data-bbox="539 595 903 748">ผู้วิจัย : ทำความคุ้นเคยกัน โดยการพูดคุยทักทายด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส</p> <p data-bbox="539 770 903 981">ผู้ปกครอง : ทักทายกันและกันด้วยความเป็นกันเอง เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ที่งดงาม</p> <p data-bbox="539 1003 807 1093">ผู้วิจัย : จัดกิจกรรม “ปรบมือส่งใจ”</p>	<p data-bbox="930 595 1382 685">ผู้วิจัย : ทักทายด้วยมิตรไมตรี (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="930 770 1401 922">ผู้ปกครอง : ทักทายซึ่งกันและกันและพูดคุยเพื่อทำความรู้จักกัน (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="930 1003 1401 1155">ผู้วิจัย : ให้ผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนยืนเป็นวงกลมแล้วปรบมือเป็นจังหวะดังนี้ (ประมาณ 5 นาที)</p> <ol data-bbox="930 1178 1401 1899" style="list-style-type: none"> 1) คนที่ 1 ปรบมือ 1 ครั้งแล้วส่งมือให้ไปยังคนที่ 2 คนที่ 2 ปรบมือ 1 ครั้งแล้วส่งมือไปยังคนที่ 3 คนที่ 3 ปรบมือ 1 ครั้งแล้วส่งให้คนที่ 4 คนที่ 4 ปรบมือ 1 ครั้งแล้วส่งต่อไปยังคนที่ 5 คนที่ 5 ทำในทำนองเดียวกันกับคนที่ 1-4 และนับ 1-4 รอบใหม่จนครบทั้งวง 2) ประสานสายตากับคนที่ต้องการส่งมือให้แล้วปรบมือส่งให้คนที่ต้องการ คนรับปรบมือแล้วทำในทำนองเดียวกันจนครบทั้งวง 3) ปรบมือส่งต่อให้เพื่อนจนครบทุกคน เพื่อเป็นการประสานความเป็นกันเอง

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div data-bbox="293 555 507 752" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> ขั้นตอนที่ 2 : ล้อมวงสนทนา </div> วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้สึกนึกคิด และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา	<p>ผู้วิจัยและผู้ปกครอง : นั่งสมาธิร่วมกัน โดยการนั่งกับพื้นและหลับตา พร้อมทั้งเปิดเพลงหมู่บ้านพลัมประกอบเบาๆ เป็นเวลา 5 นาที</p> <p>ผู้วิจัย : สาธิตทักษะที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติได้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอด” 2. “การปลูกฝังคุณธรรมลูกด้วยโลกนิทาน” 3. การจัดดอกไม้ด้วยใจ <p>ผู้ปกครอง : ทดลองจัดดอกไม้ด้วยใจ</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ปกครอง : นั่งสงบนิ่ง (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย : สาธิตทักษะทั้ง 3 ทักษะ (ประมาณ 30 นาที)</p> <p>ผู้ปกครอง : ทดลองการจัดดอกไม้ด้วยใจ (ประมาณ 25 นาที) แบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน</p>

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 3 : สุนทรีย์ สนทนา</p> <p>วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนความรู้ และแสดงความ คิดเห็น</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับ กิจกรรมในวันนี้</p> <p>ผู้ปกครอง : แสดงความคิดเห็น ในเรื่อง</p> <ol style="list-style-type: none"> ทักษะสัมพันธ์แห่งรักด้วยการ กอด การปลูกฝังคุณธรรมลูกด้วย โลกนิทาน การจัดดอกไม้ด้วยใจ <p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับ สาระเรื่อง บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โภชนาการและสุขภาพอนามัย เด็กปฐมวัย</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับกิจกรรมใน วันนี้ (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้ปกครอง : แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมในวันนี้ (ประมาณ 2 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยและโภชนาการของเด็กปฐมวัย (ประมาณ 5 นาที)</p>

หมายเหตุ. ทุกครั้งที่ผู้พูดต้องการพูดให้ “ขกมือ” ก่อนจะพูดทุกครั้ง

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<p data-bbox="293 474 518 636">ขั้นตอนที่ 4 : สะท้อนความคิด</p> <p data-bbox="293 770 440 808">วัตถุประสงค์</p> <p data-bbox="293 831 518 1037">1. เพื่อให้เปิดใจซึ่งกันและกันรวมถึงแสดงความรู้สึกรักนึกคิด</p>	<p data-bbox="539 474 959 745">ผู้วิจัย : เปิดประเด็นว่าจากการที่ได้สารคดีกิจกรรมในวันนี้และข้อความรู้ตามขั้นตอนแล้ว ขอให้ผู้ปกครองสะท้อนความคิด ในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการสะท้อนเกี่ยวกับ</p> <ol data-bbox="539 768 959 1261" style="list-style-type: none"> 1.“ทักษะสัมพันธ์แห่งรักด้วยการกอด” 2.“การปลูกฝังคุณธรรมลูกด้วยโลกนิทาน” และต่อด้วยบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โภชนาการและสุขภาพอนามัยเด็กปฐมวัย 3. การจัดดอกไม้ด้วยใจ <p data-bbox="539 1339 895 1496">ผู้ปกครอง : พุดแบบเปิดใจและแสดงความคิดเห็น (สะท้อนความคิด)</p> <p data-bbox="539 1574 959 1731">ผู้วิจัย : กล่าวสรุปสาระจากกิจกรรมในครั้งนี้ และ กล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่มาร่วมกิจกรรมในวันนี้</p> <p data-bbox="539 1798 707 1843">ปิดการประชุม</p>	<p data-bbox="984 474 1353 631">ผู้วิจัย : เปิดประเด็นจากการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="984 1339 1326 1440">ผู้ปกครอง : สะท้อนความคิด (ประมาณ 2 นาที)</p> <p data-bbox="984 1574 1225 1619">ผู้วิจัย : กล่าวขอบคุณ</p>

ตารางที่ 4.40 ขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div data-bbox="288 667 496 920" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ขั้นตอนที่ 1 : การสร้าง ความสัมพันธ์ </div> <p data-bbox="284 943 443 981">วัตถุประสงค์</p> <p data-bbox="284 1003 480 1205">1. เพื่อเป็นการ เชื่อม ความสัมพันธ์ซึ่ง กันและกัน</p>	<p data-bbox="523 479 943 577">ลงทะเบียนร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 3</p> <p data-bbox="523 591 970 689">ผู้วิจัย : พุดคุยทักทายด้วยใบหน้ายิ้ม แย้มแจ่มใส</p> <p data-bbox="523 703 970 869">ผู้ปกครอง : ทักทายกันและกันด้วย ความเป็นกันเอง เป็นการสร้าง บรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ที่งดงาม</p> <p data-bbox="523 882 810 981">ผู้วิจัย : ร่วมกันร้องเพลง “ดั่งดอกไม้บาน”</p> <p data-bbox="523 994 970 1160">ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ดั่งดอกไม้ บาน ภูเขาใหญ่กว้าง ดั่งสายน้ำน้ำเย็น ดั่งนภาอากาศ อันบางเบา</p>	<p data-bbox="991 591 1326 689">ผู้วิจัย : ทักทายด้วยมิตรไมตรี (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="991 703 1406 869">ผู้ปกครอง : ทักทายซึ่งกันและกัน และพุดคุยเพื่อทำความรู้จักกัน (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="991 882 1406 1093">ผู้วิจัย : ร้องเพลง “ดั่งดอกไม้บาน” ร่วมกันพร้อมทำท่าประกอบเพลง (ประมาณ 5 นาที) โดยมีการแสดง ท่าทางประกอบเพลง ดังนี้</p> <ol data-bbox="991 1106 1406 1854" style="list-style-type: none"> 1. นั่งเป็นวงกลม 2. เอามือประสานไว้บนอก 3. ย้ายมือขวาออกทางด้านขวา 4. ชูมือทั้งสองข้างขึ้นเหนือศีรษะ แล้วใช้ข้อมือมาชิดกัน นิ้วทั้ง 5 แยก ออกด้านข้างคล้ายดอกไม้ 5. เปลี่ยนเป็นเอามือแตะกัน นิ้วกลางแตะกันเป็นสามเหลี่ยม เหนือศีรษะ 6. เอามือลงข้างลำตัวแล้วโยกไป ซ้ายและขวา 7. ผายมือออกข้างลำตัวแล้วมาวาง ไว้ที่หน้าท้องเบาๆ

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> ขั้นตอนที่ 2 : ล้อมวง สนทนา </div> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้สึกร่วมกันและให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ปกครอง :นั่งสมาธิร่วมมือโดยการนั่งกับพื้นและหลับตา พร้อมทั้งเปิดเพลงหมู่บ้านพลัมประกอบเบาๆ เป็นเวลา 5 นาที</p> <p>ผู้วิจัย :สรุปถึงข้อความรู้ที่ได้ส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 6 เรื่อง 18 ข้อย่อย</p> <p>ผู้ปกครอง :พูดคุย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความรู้ 6 ข้อ ที่ได้ส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ปกครอง :นั่งสงบนิ่ง (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย :กล่าวถึงข้อความรู้ 6 ข้อ (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้ปกครอง :ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น (คนละประมาณ 2 นาที)</p>

หมายเหตุ. ทุกครั้งที่ผู้ผู้ต้องการพูดให้ “ยกมือ” ก่อนจะพูดทุกครั้ง

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 3 : สุนทรียสนทนา</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดเห็น</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการและการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย</p> <p>ผู้ปกครอง : แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความรู้ 6 ข้อจากประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย</p> <p>ผู้วิจัย : สรุปเกี่ยวกับการทดลองเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้ง 3 ครั้ง</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการและการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย และข้อความรู้ 6 ข้อ ดังนี้ (ประมาณ 5 นาที)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย 2. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู 3. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา 4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก 5. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ 6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ <p>ผู้ปกครอง : แสดงความคิดเห็น (คนละประมาณ 2 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย : สรุปการทดลองทั้ง 3 ครั้ง (ประมาณ 5 นาที)</p>

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<div data-bbox="288 584 512 741" style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> ขั้นตอนที่ 4 : สะท้อนความคิด </div> <p data-bbox="284 891 443 936">วัตถุประสงค์</p> <p data-bbox="284 949 517 1160">1. เพื่อให้เปิดใจซึ่งกันและกันรวมถึงแสดงความรู้สึกนึกคิด</p>	<p data-bbox="539 477 959 757">ผู้วิจัย : เปิดประเด็นว่าจากการที่ได้ทดลองเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้ง 3 ครั้งแล้ว ให้ผู้ปกครองสรุปและพูดคุยเปิดใจ</p> <p data-bbox="539 880 959 981">ผู้ปกครอง : พุดเปิดใจและแสดงความคิดเห็น (สะท้อนความคิด)</p> <p data-bbox="539 1171 959 1384">ผู้วิจัย : กล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่มาร่วมกิจกรรมทั้ง 3 ครั้ง และขอความร่วมมือในการทำแบบทดสอบ Pretest - Posttest</p>	<p data-bbox="984 477 1410 633">ผู้วิจัย : เปิดประเด็นการทดลองเชิงปฏิบัติการทั้ง 3 ครั้ง (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="984 880 1410 1037">ผู้ปกครอง : พุดเปิดใจและแสดงความคิดเห็น (สะท้อนความคิด) (คนละประมาณ 2 นาที)</p> <p data-bbox="984 1171 1410 1328">ผู้วิจัย : กล่าวขอบคุณ และขอรับแบบทดสอบ Pretest – Posttest ที่ผู้ปกครองทำเสร็จแล้ว</p>

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ครอบคลุมเรื่องจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ข้อความรู้อันเนื่องจากการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี (ฉบับที่การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ในภาคผนวก ข. หน้า 273 ถึง 295)

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน บรรยากาศเป็นกันเอง ผู้ปกครองทุกคนกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ในวงสนทนาผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมเปิดใจให้กว้าง สะท้อนความคิดจากสิ่งที่ตนเองคิด ทำให้เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ได้รับความรู้จากประสบการณ์จากผู้ปกครองทุกคน

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ครอบคลุมเรื่องทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมี ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอด การปลูกฝังคุณธรรมของลูกด้วยโลกนิทาน การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และโภชนาการ สุขภาพ อนามัยของเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี (ฉบับที่การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ในภาคผนวก ข. หน้า 295 ถึง 311)

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 ผู้ปกครองให้ความสนใจกับการสาธิตทักษะการกอด ทักษะการเล่านิทาน และทักษะการจัดดอกไม้จากใจเป็นอย่างดี หลังจากสาธิตแล้ว ล้อมวงสนทนาเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้ปกครองสนทนาด้วยความสงบนิ่ง และปฏิบัติตามข้อตกลงของวงสนทนาได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสิทธิภาพทำให้วงสนทนาดำเนินไปได้เป็นอย่างดี

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 ครอบคลุมสรุปข้อความรู้จากการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook และกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาที่ผ่านมาในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 และในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 จะครอบคลุมสาระเรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีและโรงเรียนอนุบาลดวงใจ แล้วสรุปในทุกเรื่อง ทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการและข้อความรู้ที่ส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook (ฉบับที่การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 ในภาคผนวก ข. หน้า 311 ถึง 327)

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 เป็นการสรุปข้อความรู้ที่ส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษาที่ผ่านมา เป็นการล้อมวงสนทนาสรุปถึง

ข้อความรู้ สิ่งที่ผู้ปกครองได้ความรู้ พร้อมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการด้านภาษา และการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทุกคน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง และเป็นการของคุณผู้ปกครองทุกท่านที่ได้มาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 3 ครั้งอย่างสม่ำเสมอ

4.4 สรุปผลจากการทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี และผลจากการจัดประชุมกลุ่ม Focus Group เพื่อประเมินและรับข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปจัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

จากการทดลองประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) ในการจัดการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีตามกำหนดการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปผลได้ดังนี้

4.4.1 สารความรู้ที่ให้กับผู้ปกครองครอบคลุมมี 11 เรื่องดังนี้

ตารางที่ 4.41 ข้อความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย

ลำดับที่	ข้อความรู้
1	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
2	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
3	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
4	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
5	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
6	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดของ โรงเรียนสำหรับผู้ปกครอง
7	ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
8	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.41 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความรู้
9	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
10	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
11	ทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย เช่น เรื่องทักษะการเล่านิทาน ทักษะการถอดลูก

4.4.2 การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา

กระบวนการจิตตปัญญา มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

ขั้นตอนที่ 3 สนทนาสนทนา

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

4.4.3 ผลการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook

หัวข้อในการส่งข้อความรู้ครอบคลุมเนื้อหาสาระในเรื่องพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามกำหนด (ดูรายละเอียดกำหนดการในภาคผนวก ค. หน้า 370 ถึง 412)

ผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลดวงใจที่เข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วมกด LIKE อยู่ระหว่าง 10-23 ครั้ง และแสดงความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 1-20 ความคิดเห็น (ดูรายละเอียดสรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในภาคผนวก ค. หน้า 413 ถึง 427) และตอบรับโดยการกด LIKE ในเรื่องที่เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
2. ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
4. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
5. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
8. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

10. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
  11. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
- ในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ปรากฏตามลำดับเรื่องจากมากไปน้อยดังนี้

1. ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
6. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
7. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
8. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
10. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา

11. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ผู้ปกครองโรงเรียนพระหฤทัยนทบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วมกด LIKE อยู่ระหว่าง 10–18 ครั้ง และแสดงความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 1-10 ความคิดเห็น (ดูรายละเอียดสรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในภาคผนวก ต. หน้า 427 ถึง 439) และกด LIKE ในเรื่องที่เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
3. ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
8. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
9. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
10. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการและ

ส่งเสริมทักษะ

11. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

ในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ปรากฏตามลำดับเรื่องจากมากไปน้อยดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
4. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
5. ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
8. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
10. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
11. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและ

ส่งเสริมทักษะ

โดยรวมผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 2 กลุ่ม มีส่วนร่วมกด LIKE อยู่ระหว่าง 10–23 ครั้ง และแสดงความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 1-20 ความคิดเห็น (ดูรายละเอียดสรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในภาคผนวก ต. หน้า 439 ถึง 451) และเมื่อรวมทั้งผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีปรากฏว่ากด LIKE ในเรื่องที่เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
3. ความรู้เกี่ยวกับทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
6. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
8. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
9. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
10. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

11. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ส่วนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ปรากฏตามลำดับเรื่องจากมากไปน้อยดังนี้

1. ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
5. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
8. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
10. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
11. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและ

ส่งเสริมทักษะ

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการให้จัดเพิ่มเติม คือ

1. เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
2. เรื่องการทำโทษเมื่อเด็กกระทำผิด
3. เรื่องการดูแลเด็กปฐมวัยโดยคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว
4. เรื่องเมื่อเด็กต้องการซื้อของเล่นราคาแพงและซื้อบ่อยๆ

4.4.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะพัฒนาการ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะพัฒนาการโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะพัฒนาการ โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

ข้อความรู้ที่	ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ						หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ					
	อนุบาล ดวงใจ		พระหฤทัย นนทบุรี		รวม 2 โรงเรียน		อนุบาล ดวงใจ		พระหฤทัย นนทบุรี		รวม 2 โรงเรียน	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.25	0.76	4.82	0.45	4.54	0.61	4.90	0.31	4.97	0.18	4.94	0.25
2.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.39	0.70	4.80	0.48	4.60	0.59	4.89	0.33	4.97	0.18	4.93	0.26
3.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.53	0.73	4.47	0.63	4.50	0.68	4.93	0.25	4.93	0.25	4.93	0.25
4.ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.63	0.56	4.97	0.81	4.80	0.69	4.94	0.18	5.00	0.00	4.97	0.09
5.ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.69	0.53	4.72	0.55	4.71	0.54	4.97	0.18	4.92	0.19	4.95	0.19
6.ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครอง	4.34	0.77	4.59	0.52	4.47	0.65	4.83	0.35	4.80	0.37	4.82	0.36

ตารางที่ 4.42 (ต่อ)

ข้อความรู้ที่	ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ						หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ					
	อนุบาล ดวงใจ		พระหฤทัย นนทบุรี		รวม 2 โรงเรียน		อนุบาล ดวงใจ		พระหฤทัย นนทบุรี		รวม 2 โรงเรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7.ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.51	0.11	4.60	0.65	4.56	0.38	4.86	0.51	4.93	0.25	4.90	0.38
8.ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัยของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.78	0.05	4.32	0.79	4.55	0.42	4.90	0.32	4.79	0.39	4.85	0.36
9.ความรู้เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.60	0.62	4.20	0.78	4.40	0.70	4.93	0.25	4.68	0.47	4.81	0.36
10. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง	4.37	0.85	4.73	0.58	4.55	0.72	4.83	0.38	4.93	0.25	4.88	0.32
11. ทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	4.07	0.87	4.73	0.45	4.40	0.66	4.69	0.47	4.90	0.31	4.80	0.39
รวม	4.47	0.59	4.63	0.61	4.51	0.06	4.88	0.32	4.89	0.26	4.89	0.09

จากตารางที่ 4.42 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีในระยะก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่าความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีมีความรู้ความเข้าใจสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นในทุกข้อความรู้ โดยข้อความรู้ที่ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้นมากที่สุดได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.43 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี ในระยะก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

คะแนน	n	Mean	S.D.	t	df	p.
ก่อนการประชุม เชิงปฏิบัติการ	60	4.51	.06	26.542*	29	.000
หลังการประชุม เชิงปฏิบัติการ	60	4.89	.09			

หมายเหตุ. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.43 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี ในระยะก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เท่ากับ 4.55 และคะแนนเฉลี่ยหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการเท่ากับ 4.89 จากผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลดวงใจและโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) เรื่องของหลักการและเหตุผลที่ระบุในโครงการที่ใช้ประกอบการชี้แจงผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ควรปรับขยายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2) ระยะเวลาในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ควรจัดให้ยืดหยุ่นได้พอสมควร เพื่อจะได้เพิ่มเวลาที่จำเป็นได้ ผู้ปกครองจะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น 3) การสาธิตการกอดในบางสถานการณ์อาจใช้ตุ๊กตาหรือหมอนประกอบแทนบุคคลได้ 4) กิจกรรมแต่ละขั้นตอนสามารถปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่นได้ 5) ในขั้นตอนและรายละเอียดเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ควรเพิ่มช่องของการประเมินผล

ตารางที่ 4.44 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสม และความ เป็นไป ได้ต่อการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดต ้วยการศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการ ส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย

ข้อ	รายการ	ค่าเฉลี่ย
1.	ผลการทดลองกระบวนการจัดต ้วยศึกษามีความเหมาะสมเพียงใด	4.63
2.	การใช้สื่อสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการส่งข้อความรู้ มีความเหมาะสมเพียงใด	4.75
3.	ข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อ 33 ข้อย่อย ครอบคลุมเนื้อหาพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพียงใด	4.88
4.	เวลาที่ใช้ในการทดลองกระบวนการจัดต ้วยศึกษามีความเหมาะสมเพียงใด	4.00
5.	กำหนดในการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook มีความเหมาะสมเพียงใด	4.75
รวม		4.60

จากตารางที่ 4.44 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไป ได้ต่อการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดต ้วยการศึกษาและเครือข่ายสังคม ออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ได้ค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ระดับมาก (4.00–4.88)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย

2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

3) เพื่อทดลองประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะในรายงานการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครอบคลุมหัวข้อความรู้และทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยมีดังนี้

ข้อความรู้ที่ผู้ปกครองควรรู้

- 1) ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
- 2) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
- 3) ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
- 4) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
- 5) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม

- 6) ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
- 7) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
- 8) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
- 9) ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
- 10) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
- 11) ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและ

ส่งเสริมทักษะ

ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองควรรู้และปฏิบัติได้

- 1) ทักษะการกอดลูก
- 2) ทักษะการเล่านิทาน
- 3) ทักษะการส่งเสริมหรือฝึกการคิดที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย
- 4) ทักษะการตัดสินใจ
- 5) ทักษะการแก้ปัญหา
- 6) ทักษะการดูแลตนเอง
- 7) ทักษะการสอนลูกให้เป็นคนดี
- 8) ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 9) ทักษะการสอนให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง

5.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี จากการสอบถามผู้บริหารและครูอาวุโสในโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป และจากการศึกษากรณีเฉพาะจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทานและโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (รอบ 3) ในระดับดีมาก ถึงสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ผลปรากฏว่า

ผู้บริหารและครูอาวุโสให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดในทุกข้อความรู้และจากกรณีศึกษา ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการให้ความรู้กับผู้ปกครองในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีมีดังต่อไปนี้

1) โรงเรียนจัดให้ความรู้ในรูปของกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมปฐมนิเทศปีละ 1 ครั้งในเทอมต้นก่อนเปิดภาคเรียน บางโรงเรียนจะจัดปฐมนิเทศเฉพาะนักเรียนที่มาสมัครใหม่หรือบางโรงเรียนจะปฐมนิเทศผู้ปกครองพร้อมกันทุกระดับชั้น

2) โรงเรียนจัดให้ความรู้เรื่องหลักสูตรของโรงเรียน

3) โรงเรียนจัดให้ความรู้เรื่องการเรียนการสอนและระเบียบวินัย

4) โรงเรียนจัดให้ความรู้เรื่องการดูแลเด็ก โดยเชิญวิทยากรเข้ามาบรรยายให้ผู้ปกครอง เช่น เรื่องการดูแลเด็กปฐมวัย เรื่องพัฒนาการด้านสมองของเด็กปฐมวัย

5) โรงเรียนจัดให้ความรู้เรื่องโรคระบาดต่าง ๆ ตามฤดูกาล โดยจัดทำเป็นจดหมายข่าวหรือแผ่นพับประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองรับทราบ

6) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พบปะและพูดคุยกับคุณครูประจำชั้นเพื่อปรึกษาและแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน

7) โรงเรียนจัดทำสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเป็นการติดต่อสื่อสารในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น สัปดาห์นี้เด็กเรียนเรื่องผัก ครูจะเขียนว่าเด็กเรียนเรื่องผัก ครูให้เด็กรับประทานผักและผักชนิดใดบ้าง ที่เด็กควรรับประทานและไม่ควรรับประทาน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีแนวการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป โดยมีทั้งเขียนสื่อสารทุกวันหรือรายสัปดาห์

8) โรงเรียนให้ความรู้โดยการเชิญวิทยากรเฉพาะทางมาให้ความรู้กับผู้ปกครองและนักเรียน เช่น เชิญวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำขนม แสดงวิธีการทำขนมให้ผู้ปกครองที่สนใจและนักเรียนได้เห็นจริงและร่วมลงมือปฏิบัติทำจริงด้วยกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

5.1.3 ผลของการทดลองประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก (Facebook) ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

5.1.3.1 กระบวนการดำเนินกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาสำหรับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 สื่อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

ขั้นตอนที่ 3 ศูนย์สนทนา

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด (ดูรายละเอียดประกอบได้ในบทที่ 4)

5.1.3.2 ผลการทดลองใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี

ปรากฏว่าผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE อยู่ระหว่าง 10–23 ครั้ง และแสดงความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 1-20 ความคิดเห็น และในการส่งข้อความรู้ให้กับผู้ปกครอง ปรากฏว่าผู้ปกครองตอบรับโดยการกด LIKE และร่วมแสดงความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงการกด LIKE เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี

ลำดับที่	เรียงลำดับการกด LIKE จากมากไปหาน้อย
1	ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
2	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
3	ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
4	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
5	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
6	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
7	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
8	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
9	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
10	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
11	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงความคิดเห็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยของโรงเรียนอนุบาลเอกชนใน จังหวัดนนทบุรี

ลำดับที่	เรียงลำดับการแสดงความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย
1	ทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
2	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ลำดับที่	เรียงลำดับการแสดงความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย
3	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา
4	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย
5	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย
6	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
7	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
8	ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
9	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
10	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
11	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

สิ่งที่ผู้ปกครองต้องการให้จัดเป็นข้อความรู้เพิ่มเติมคือ

- 1) เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
- 2) เรื่องการทำโทษเมื่อเด็กกระทำผิด
- 3) เรื่องการดูแลเด็กปฐมวัยโดยคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว
- 4) เรื่องเมื่อเด็กต้องการซื้อของเล่นราคาแพงและซื้อบ่อย ๆ

5.1.3.3 ผลการทดสอบความรู้จาก Pre-test และ Post-test ปรากฏผล ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนมีส่วนร่วมในการทดลอง $\bar{x}$ เท่ากับ 4.51 และ S.D. เท่ากับ 0.06 และค่าเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเสร็จสิ้นการทดลองได้ค่า $\bar{x}$ เท่ากับ 4.89 และ S.D. เท่ากับ 0.09

5.1.3.4 ในการทดลองประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ผลการวิจัยพบว่า ข้อความรู้และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีและปฏิบัติได้ มีทั้งหมด 11 ข้อ การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษามี 4 ขั้นตอน คือ สร้างความสัมพันธ์ ล้อมวงสนทนา สุนทรียสนทนา และสะท้อนความคิด

ผลการทดลองประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook การส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ปรากฏว่าผู้ปกครองให้ความสนใจในระดับมาก

ผลจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือ แนวทางในการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของโรงเรียน หรือหน่วยงานในสังกัดอื่น ๆ ที่มีความสนใจ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ก. หน้า 452 ถึง 475)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1. ความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย

จากการวิจัยพบว่าสาระโดยสรุปประกอบด้วย 11 ข้อความรู้อย่างนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 2) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 3) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 4) ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมและทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 5) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 6) ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครอง 7) ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 8) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 9) ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 10) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง 11) ทักษะที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น เรื่องทักษะการเล่านิทาน ทักษะการกอดลูก ข้อความรู้อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ทั้งนี้ข้อความรู้อย่างนี้ครอบคลุมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 การอบรมสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้นี้ จะเป็นรากฐานที่ดีที่จะให้เขาได้เจริญเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็น

5.2.1.1 ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยนั้น ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการกล้ามเนื้อเด็กและพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง

สอดคล้องกับ (ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, และคณะ, 2546, น. 40) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กสามารถกระโดดสูงได้ดี กระโดดข้ามวัตถุเล็ก ๆ โดยมีเท้าข้างหนึ่งนำหน้า เดินถอยหลังได้อย่างรวดเร็ว เดินตามจังหวะเพลงได้ ลงบันไดสลับเท้า เดินต่อเท้าเป็นเส้นตรงโดยไม่ล้ม วิ่งได้คล่องแคล่ว ควบคุมการวิ่ง หยุดวิ่ง และเลี้ยวได้ดี ส่วนกล้ามเนื้อมัดเล็กสามารถร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ ปั่นดินน้ำมันแล้วกลึงเป็นเส้นยาว ๆ ได้ ต่อไม้บล็อกเป็นรูปตึกได้ สามารถสร้างบล็อกที่ซับซ้อน และต่อภาพตัดต่อได้ 10-15 ชิ้น

ลักษณะของพัฒนาการด้านร่างกายนี้จะแสดงให้เห็นว่า เด็กมีพัฒนาการได้เหมาะสมและเป็นไปตามวัย ซึ่งสอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 31) กำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้คือ เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีจิตใจที่ดีงาม ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงและได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

5.2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เรื่องการควบคุมอารมณ์ของเด็ก เมื่อมีอารมณ์โกรธหรือเสียใจมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องของพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ Dickinson (2006) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กในวัยนี้ มักจะคิดถึงตัวเองเป็นสำคัญ ไม่อดทน ขาดเหตุผล โกรธก็ร้องไห้ ดีใจก็หัวเราะ ถูกขัดใจก็ไม่พอใจ เด็กในวัยนี้ต้องการกำลังใจและการยกย่องชมเชย การพัฒนาอารมณ์ของเด็กในวัยนี้ควรช่วยให้เด็กรู้จักปรับอารมณ์ให้มั่นคง เบิกบาน ร่าเริง รู้จักอดทน รู้จักเวลา ระเบียบวินัย ไม่เอาแต่ใจตนเอง รวมทั้ง Li (2000) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัยไว้ว่า ผู้ปกครองต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงานให้แก่เด็ก ฝึกให้เด็กมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแสดงความรักต่อผู้อื่นและสร้างความรู้สึกลอดอกัย มั่นคง ไม่ให้เด็กตกอยู่ในความหวาดกลัวหรือวิตกกังวล

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ของเด็กปฐมวัย เด็กวัยนี้ต้องการความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ของคนรอบข้าง พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องเข้าใจพฤติกรรมของเด็ก ให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์ เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดี เด็กก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

5.2.1.3 ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม โดยผู้ปกครองควรที่จะส่งเสริมเรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ(ทิสนา แคมมณี, 2545) ที่กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นภายในครอบครัวจะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพกับผู้อื่นและรักษาไมตรีไว้ได้นาน วิธีที่พ่อแม่จะช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางสังคมคือ สร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับลูก ทำให้บ้านเป็นศูนย์กลางที่เด็ก ๆ จะทำกิจกรรมที่สนใจได้ นอกจากนี้ จะต้องหมั่นฝึกฝนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกและให้กำลังใจลูกเสมอ เวลาที่เขาต้องการกำลังใจ (สุวรรณ ไชยะชน, 2548, น. 48) ได้เสนอทักษะทางด้านสังคมที่สำคัญไว้หลายทักษะ เช่น ควรให้เด็กช่วยเหลือตนเองทีละเล็กทีละน้อย ให้โอกาสให้เด็กเล่นคนเดียวบ้าง เล่นกับผู้อื่นบ้าง ให้เด็กช่วยทำงานบ้าน สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี

การส่งเสริมพฤติกรรมด้านสังคมที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลายวิธีการ วิธีการปฏิสัมพันธ์กับเด็กวัยนี้ เช่น การชมเชย วิธีการจัดกิจกรรมให้เด็กมีความรับผิดชอบ ร่วมมือ แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทางสังคมที่ควรส่งเสริมให้เกิดกับเด็กปฐมวัย

5.2.1.4 ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ มอง ฟัง สัมผัส ชิมรสและดมกลิ่นมีความสำคัญในระดับมากที่สุดของพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับที่ Jackson (2006) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กในวัยนี้สามารถจำแนกความเหมือน ความต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถเปรียบเทียบสี ขนาดรูปร่างน้ำหนัก กลิ่น รส สัมผัส ปริมาณและสามารถเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ได้ ดังนั้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญา จะต้องทราบถึงความสามารถทางสติปัญญาของเด็กว่าอยู่ในระดับใด เรียนรู้อะไรได้บ้าง และในเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องนั้น Dickinson (2006) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กในวัยนี้มีความช่างพูด อยากรู้ อยากเห็น อยากหยิบ โน่นฉวยนี้ และมีคำถามอยู่ตลอดเวลา ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติจริง โดยจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ และควรพยายามตอบคำถามของเด็กเท่าที่ทำได้ ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ โดยการให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูดจากการซักถาม เล่านิทาน สนทนาหน้าชั้น เล่นละคร รวมถึงการหัดรับฟังสิ่งต่าง ๆ อย่างตั้งใจ

พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กมาจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ลงมือกระทำ จากประสบการณ์ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิด ซึ่งจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาสมวัย

5.2.1.5 ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการปลูกฝังมารยาทที่ดี มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ (วราภรณ์ รักรวิชัย, 2540, น. 38-39) ที่กล่าวไว้ว่า การฝึกให้ลูกเป็นคนที่มีความประพฤติดีมีจรรยาบรรณมารยาทและรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เช่น ฝึกลูกให้แสดงความเคารพ บิดามารดาและผู้ใหญ่ การพูดและการแสดงกิริยาท่าทางของพ่อแม่ ควรเป็นไปตามแบบอย่างและมารยาทที่ดี เพื่อลูกจะได้เป็นแบบอย่าง ฝึกลูกให้มีการแต่งกาย การกินอยู่อย่างง่าย ๆ แต่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมไทย ฝึกให้ลูกได้มีโอกาสร่วมต้อนรับแขก และร่วมสังคัมในโอกาสอันควร การฝึกอบรมให้ลูกมีพัฒนาการและเจริญเติบโตขึ้นมา ในลักษณะที่พ่อแม่คาดหวังไว้ นั่น พ่อแม่ต้องมีความอดทนใจเย็นและให้เวลากับลูกในการฝึกหัด การปฏิบัติต่อลูก ๆ หรือฝึกหัดลูกนั้นเป็นการฝึกหัดทุกวัน

พ่อแม่ต้องมีความระมัดระวังในการปฏิบัติตนต่อลูกในทางที่สมควร รักลูกอยากให้ลูกเป็นคนดีมีความสามารถก็ต้องมีความอดทนที่จะฝึกเขา อย่าใช้อารมณ์กับลูกเป็นอันขาด เช่น บางครั้งลูกทำอย่างนี้ได้ แต่ต่อมาทำไม่ได้เพราะพ่อแม่อารมณ์ไม่ดี เพราะเด็กจะสับสน เกิดความไม่เข้าใจในการกระทำของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นผลทำให้ลูกขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมักจะต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอ

5.2.2. สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัยด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า การจัดให้ความรู้และเสริมทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัยมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 8 (2) ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 (6) การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น อีกทั้งมาตรา 13 (1) พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์การสนับสนุนจากภาครัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่ลูก หรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน เป็นการสร้างคุณค่าการศึกษาให้กับเด็ก และเป็นการสร้างคุณค่าให้สังคม เพราะหมายถึงการให้มีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียน ในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโต และพัฒนา

ได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาที่ดีแก่ลูกหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

5.2.3 ผลการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี มีรายละเอียดดังนี้

5.2.3.1 ผลการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีนั้น กระบวนการจิตตปัญญาช่วยให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เปิดใจรับสิ่งใหม่ๆ รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเองจากภายในสู่ภายนอก เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน จากการใช้เวลาใคร่ครวญตามความเป็น ซึ่งกระบวนการจิตตปัญญาช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองจากภายใน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (เสนห์ เสาวพันธ์, 2554, น. 10) ที่กล่าวว่าจิตตปัญญาศึกษาคือ กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ โดยผลการเรียนรู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง เข้าถึงความเจริญสูงสุดของชีวิต ทำให้เปลี่ยนมุมมองของโลกและผู้อื่นตามความเป็นจริง ด้วยเหตุและปัจจัย ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตรบนฐานชีวิตจริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ (จิรัฐกาล พงศ์ภคเชียร, 2550, น. 20) ซึ่งได้สรุปความหมายของจิตตปัญญาศึกษาไว้ว่า คือการศึกษาที่มุ่งพัฒนาภายในด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไตร่ตรองใคร่ครวญ ได้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ศาสตร์ตามที่อยู่เรียนสนใจ สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น ทำให้จิตขยายกว้างออกจากขอบเขตของความเป็นตัวตน เกิดความรักความเมตตา เกิดปัญญาและการตระหนักรู้ในตนเอง

และผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งประกอบไปด้วยการสร้าง ความสัมพันธ์ ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ สุนทรียสนทนา สะท้อนความคิด โดยทั้ง 4 ขั้นตอนช่วยให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งกระบวนการจิตตปัญญาจะช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองจากภายในดังนี้

การสร้างความสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักทายด้วยความเป็นกันเอง เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ Miller (1994) ที่กล่าวว่า จิตต

ปัญหาศึกษาเป็นกระบวนการสอนโดยการบอกกล่าวความรู้จากบุคคลหนึ่ง สู่อีกบุคคลหนึ่ง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดปัญญาญาณ สามารถพัฒนาตนเองจากภายในสู่ภายนอก เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ถ่องแท้และค่อนข้างถาวร ทั้งนี้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้นำเข้าสู่ประสบการณ์อย่างลึกซึ้งและใช้เวลาใคร่ครวญตามความเป็นจริง จากลักษณะพื้นฐานแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการของจิตตปัญญาศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนรู้จะเชื่อมั่นในตนเองและตอบสนองต่อปัญญาญาณของตนเอง ทักษะที่ดีในการเรียนรู้จากตัวคนและประสบการณ์ตรง

การล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีสมาธิมากขึ้น มีความเป็นกันเอง พร้อมทั้งจะร่วมแบ่งปันความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชญา ผิวคำ (2553) กล่าวไว้ว่าจิตตปัญญาศึกษาเป็นการเรียนรู้ด้วยหัวใจ เน้นพัฒนาด้านในเพื่อก่อให้เกิดการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสรรพสิ่ง ลดอคติ เกิดความรัก ความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนร่วมสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล เป็นการที่ทำให้กลุ่มคนที่แตกต่างกันหลากหลายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับซึ่งกันและกัน

สุนทรียสนทนา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีสติ สงบนิ่ง รับฟังผู้อื่นได้มากขึ้น ไม่มีอคติต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (2545) ที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องการการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดของมนุษย์ โดยที่แต่ละบุคคลมีวิธีการเรียนรู้ด้วยการรับรู้สัมผัสที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันไป บางคนมีปฏิสัมพันธ์กับการฟังมากกว่า บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการมองเห็นหรือบางคนจำเป็นต้องลงมือสัมผัสกระทำ

สะท้อนความคิด ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเปิดใจให้กันและกัน ทำให้บรรยากาศในการสนทนาผ่อนคลาย มีความผูกพันซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Wang (2006) กล่าวไว้ว่าการสะท้อนความคิดเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ภายนอกที่มีปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์ภายในของแต่ละบุคคล ทั้งนี้การสะท้อนความคิดเป็นกระบวนการตรวจสอบและสำรวจภายในเพื่อประเมินสถานการณ์ การสะท้อนความคิดมี 3 ลักษณะ คือ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนกระบวนการ และสะท้อนหลักฐานต่าง

5.2.3.2 ผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะมากขึ้นจากผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะพัฒนาการ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่าผู้ปกครองของโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีและโรงเรียนอนุบาล

ดวงใจมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นจากการสื่อสารผ่าน Facebook ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Seguin and Seguin (1995) ที่กล่าวไว้ว่าการนำเอาสื่อออนไลน์หรือ Social Media มาใช้ในการศึกษานั้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จากคุณลักษณะที่ดี เช่น ความเป็นอิสระและลดข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่, เกิดการเรียนรู้แบบเอกทิศทาง หรือการเรียนรู้รายบุคคล สามารถที่จะรับข้อมูลข่าวสาร และสะท้อนกลับได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองบ่อยครั้งตามความต้องการในเนื้อหาสาระที่เรียนง่ายต่อการนำเสนอในเชิงเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ทั้งทางภาพและเสียง (visual and auditory) เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้เป็นห้องเรียนเสมือน (Virtual Class) และ เกิดการสื่อสารโดยตรงแบบสองทางระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน (Bi directional)

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

5.3.1 จากผลการวิจัยพบว่าความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีข้อความรู้ทั้งหมด 11 ข้อความรู้ครอบคลุมเนื้อหาในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อความรู้ไปจัดทำเป็นคู่มือการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน และโรงเรียนอนุบาลในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

5.3.2 จากผลการวิจัยพบว่า การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีนั้น กระบวนการจิตตปัญญาช่วยให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เปิดใจรับสิ่งใหม่ๆ รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเองจากภายในสู่ภายนอก เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน จากการใช้เวลาใคร่ครวญตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นกระบวนการที่สามารถนำมาให้ความรู้กับผู้ปกครองได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญและนำกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยและระดับอื่น ๆ ต่อไป

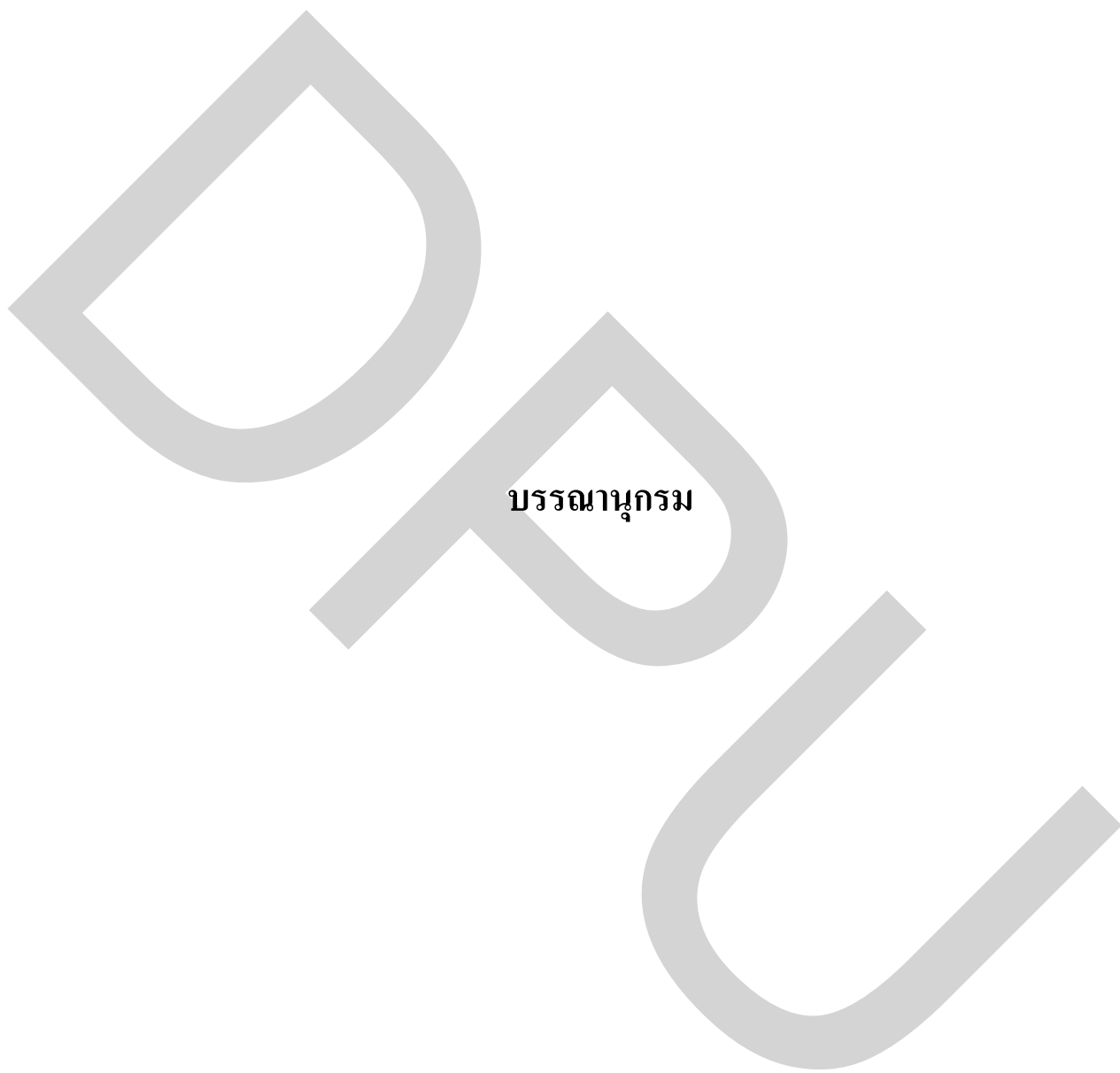
5.3.3 จากผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook โดยการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook พบว่าผู้ปกครองให้ความสนใจในระดับมาก ดังนั้น โรงเรียนอนุบาลเอกชนและโรงเรียนอนุบาลในสังกัดอื่น ๆ ที่มีความพร้อมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองผ่านเครือข่ายสังคม

ออนไลน์แบบ Facebook อย่างจริงจัง เนื่องจากการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook มีความสะดวกสบาย รวดเร็ว ประหยัดเงินและเวลา

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดลองการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา ในการส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ผู้สนใจสามารถนำกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาในการแก้ปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็กพิเศษ เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ทดลองใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ดังนั้นผู้สนใจที่จะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะให้แก่ผู้ปกครอง สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้มีความทันสมัยที่เปลี่ยนไปในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: หลักสูตรลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: เบรน-เบสบุ๊กส์.
- กุศล สุนทรธาดา. (2544). สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัคเซส มีเดีย.
- เครือข่ายสังคม (Social Networking). (2553). สืบค้น 10 กรกฎาคม 2555, จาก http://www.coe.or.th/e_engineers/knc_detail.php?id=170
- เครือข่ายสังคมออนไลน์. (2556). สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2556, จาก <http://www.ictlow.dusit.ac.th/doc/02.pdf>
- ฉันท ชาติทอง. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. สงขลา: งานวิจัยกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- จารุพรรณ กุลดิลก. (2549). จิตตปัญญาศึกษา. นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2550). การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ปริญญา นิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2551). จิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ. ใน *เวทีศูนย์ความเป็นเลิศทางการศึกษา (CEE FORUM) ครั้งที่ 5, 28 สิงหาคม 2551, ณ ห้องประชุม 106 อาคาร 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.*
- เจนจิรา คงสุข. (2540). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัยอนุบาลด้วยรูปแบบการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนกพร ธีระกุล. (2541). ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์แบบเน้นกระบวนการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชลลดา ทองทวี, และคณะ. (2551). รายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยและจัดการความรู้จิตตปัญญาศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมและศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฐิติกานต์ นิธิอุทัย. (2554). *Facebook Marketing*. กรุงเทพมหานคร: ครีမ် แอนด์ แพชชั่น.
- ณัฐพล วังวิญญู. (2550, 28 มกราคม). คอลัมน์ ณ พรหมแดนแห่งความรู้: จิตตปัญญาศึกษาการเรียนรู้แบบเอาชีวิตรอดเข้าแลก. *โพสต์ทูเดย์*, น. A7.
- ทิพย์ภา เชษฐุ์ชาวลิต. (2541). *จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์, และคนอื่นๆ. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550-2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิตินา แจมมณี. (2545). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์. (2551). ศิลปะการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงแนวจิตตปัญญา. ใน *การประชุมวิชาการประจำปี เรื่อง จิตตปัญญาศึกษาการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์, 31 ตุลาคม-1 พฤศจิกายน 2551, ณ โรงแรมรามาคาร์ดินัล, กรุงเทพมหานคร (น. 139-167).*
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2548). *การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: นิตินัย.

- นิตยา บรรณประสิทธิ์. (2542). *เกษตรกรรมสำหรับครูปฐมวัย: โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ*. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2546). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2549). *การศึกษาสมบูรณ์แบบ: คือวงกลมที่คุ้มครองโลกถึงที่สุด*. กรุงเทพฯ: อูษาการพิมพ์.
- ปรีดา เรื่องวิชาธร. (2547). *งานพลังกลุ่มและความสุข: แนวทางการบริหารแบบพุทธสำหรับองค์กรเปลี่ยนแปลงสังคม*. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พนมพร ศิริภาพร. (2549). *เด็กปฐมวัยกับทักษะพื้นฐานทางภาษา*. อุดรดิตถ์: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- พระไพฑูริย์ ญาณวิบุโล (พิศาลวิโรภาส). (2553). *ศึกษาวิเคราะห์การฟังอย่างลึกซึ้งในพระพุทธศาสนาเถรวาท (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. พระนครศรีอยุธยา: สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย อยุธยา.
- พศ ต่อศรีเจริญ. (2553). *ใช้ให้เป็น เล่นให้เพลินกับ Facebook*. กรุงเทพฯ: วิตตี้กรุ๊ป
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2541). *ทฤษฎีและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์า ตามี. (2540). *ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2542). *การเล่นของเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา. (2551). *โครงการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. นครปฐม: ผู้แต่ง.
- มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา. (2552). *จิตตปัญญาศึกษาคืออะไร*. นครปฐม: ผู้แต่ง.

- มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา. (2553). *การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง*. นครปฐม: ผู้แต่ง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, บัณฑิตศึกษา, สาขาศึกษาศาสตร์. (2536). *พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2545). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- รุ่ง แก้วแดง. (2547). *วิถีเด็กไทยในศหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2552). *Dialogue...คิดลงสู่ใจ ไหลเป็นปัญญา*. กรุงเทพฯ: อริยชน.
- วรวรรณ เหมชะชาติ. (2551). *หลักสูตรอนุบาลจุฬาลักษณ์สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ รักวิชัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน แกรมมี่.
- วารรัตน์ นิยมไทย. (2547). *ผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจักขณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิชญา ผิวคำ. (2553). *กรณีศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนฐานแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในอุดมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: สาขาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศิษฐ์ วังวิญญู. (2548). *สุนทรียสนทนา*. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.
- ศศิลักษณ์ ชยันกิจและคณะ. (2546). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการสู่การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช/2546 จากแกนกลางสู่การปฏิบัติ [เอกสารอัดสำเนา]*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมสิทธิ์ อัสตรนธิ์. (2552). *จิตตปัญญาศึกษาคืออะไร*. นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน. (2555). *ทำเนียบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2555*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2, งานข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ กลุ่มงานนโยบายและแผน. (2554, สิงหาคม). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2554*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2546). *หลักการจัดการศึกษาระดับอนุบาล*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2544). *คู่มือจัดทำแผนการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). *มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- สุชา จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนิรัตน์ มิตรเจริญถาวร. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนพระแม่มารีพระโชนง (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุศุภบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2549). *บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ*. กรุงเทพมหานคร: เจริญผล.
- สุวรรณ ไชยะชน. (2548). *ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- เสน่ห์ เสาวพันธ์. (2554). *การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม (ปริญญาโทปริญญาตรีบัณฑิต)*. มหาสารคาม: สาขาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2545). *สมองมหัศจรรย์*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

ภาษาอังกฤษ

- Berger, L. A., & Berger, D. R. (2004). *The Talent Management Handbook: Creating Organizational Excellence by Identifying, Developing, and Promoting your Best People*. New York: McGraw-Hill.
- Bredenkamp, S., Copple, C., & National Association for the Education of Young Children. (1997). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.
- Dickinson, D., & Brady, J. P. (2006). Toward effective support for language and literacy through professional development. In M. J. Zaslow, & I. Martinez-Beck, *Critical issues in early childhood professional development*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
- Diffily, D. (January, 1996). The project approach: A museum exhibit created by kindergartners. *Young Children*, 51(2), 72-75.
- Downing, J. A., & Thackray, D. (1971). *Reading readiness*. London: University of London Press for the United Kingdom Reading Association.
- Eisner, E. W., & Day, M. D. (2004). *Handbook of research and policy in art education*. Mahwah, NJ: National Art Education Association.
- Epstein, J. L., et al. (1997). *School, family, community partnerships: Your handbook for action*. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Estes, L. S. (2006). *Essentials of child care and early education*. Boston: Prarson Education.
- Ezell, H. K., Justice, L. M., & Parsons, D. (2000). Enhancing the emergent literacy skills of pre-schoolers with communication disorders: A pilot investigation. *Child Language Teaching and Therapy*, 16, 121-140.

- Facebook Overview Statistics*. (2012). Retrieved November, 2012, from <http://www.social-bakers.com/facebook-overview-statistics/>
- Foster, M. A., Lambert, R., Abbott-Shin, M., McCarty, F., & Franze, S. (2005). A model of home learning environment and social risk factors in relation to children's emergent literacy and social outcomes. *Early Childhood Research Quarterly, 20*, 13-36.
- Gail, G. M. (1981). *Mother Star and Account of an Education*. Edinburgh: Scottish Council for Research in Education.
- Ginsburg, H. P., Kaplan, R. G., Cannon, J., Cordero, M. I., Eisenband, J. G., & Galanter, M. (2006). Helping early childhood educators to teach mathematics. In M. J. Zaslow, & I. Martinez-Beck (Eds.), *Critical issues in early childhood professional development* (pp. 171-202). Baltimore, MD: Brookes.
- Gordon, A. M., & Williams-Browne, K. (1995). *Beginning & Beyond* (4th ed.). New York: Delmor.
- Hanft, B., Rush, D., & Shelden, M. (2004). *Coaching families and colleagues in early childhood*. Baltimore: Brookes.
- Hohmann, M., & Weikart, D. P. (1995). *Educating young children*. Yesilanti: High/Scope Press.
- Jackson, B., Larzelere, R., Clair, L. S., Corr, M., Fichter, C., & Egertson, H. (2006). The impact of HeadsUp! Reading on early childhood educators' literacy practices and preschool children's literacy skills. *Early Childhood Research Quarterly, 21*, 213-226.
- Janjua, F., Woll, B., & Kyle, J. (2002). Effects of parental style of interaction on language development in very young severe and profound deaf children. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology, 64*, 193-205.
- Katz, L. (1994). *The Project Approach*. Urbana, IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education,
- Kelly, H. M., Morisst, C. E., Barnard, K. E., & Hmmond, M. A. (1996). The influence of early mother-child interaction on preschool cognitive/linguistic outcomes in a high-social-risk group. *Infant Mental Health Journal, 17*, 310-321.
- Li, S., Lacher, B., & Crain, E. (2000). Acetaminophen and ibuprofen dosing by parents. *Pediatric Emergency Care 16*, 384-397.

- Louise, A. G. (1944). *Improving Composition for Secondary ESL Students through the Process Approach Dissertation* (Master's thesis). San Francisco: San Francisco University.
- Miller, J. P. (1994). *The contemplative practitioner: Meditation in education and the professions*. Westport: Bergin & Garvey.
- Morrison, G. S. (1998). *Early childhood education today* (4th ed.). Toronto: Merrill Publishing.
- Morrison, G. S. (2004). *Early childhood education today* (9th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- O' Sullivan, E. (2009). Bringing a perspective of transformative learning to globalized consumption. *International Journal of Consumer Studies*, 27(4), 326-333.
- Pianta, R. (2006). Standardized observation and professional development: A focus on individualized implementation and practices. In M. Zaslow, & I. Martinez-Beck (Eds.), *Critical issues in early childhood professional development* (pp. 231-254). Baltimore: Brookes.
- Schweinhart, L. J. (1997). High/Scope Curriculum. In *Paper Presented in NAEYC Annual Conference 1988 in Dallas Texas, U.S.A.*
- Seefeldt, C., & Barbour, N. (1986). *Early childhood education: An introduction*. Columbus: C.E. Merrill.
- Seguin, A., & Seguin, C. (1995). Window to the World. *Vacational Education Journal*, 70, 30-33.
- Sheridan, S. M., & Kratochwill, T. R. (2002). Behavioral parent-teacher consultation: Conceptual and research considerations. *Journal of School Psychology*, 30, 117-139.
- Sheridan, S. M., Edwards, C. P., & Knoche, L. L. (2003, November). Parent engagement and child learning birth to five. In *Paper presented at the semi-annual meeting of the Interagency School Readiness Consortium, Washington, DC.*
- Sheridan, S. M., Marvin, C. A., Knoche, L. L., & Edwards, C. P. (2008). Getting ready: Promoting school readiness through a relationship-based partnership model. *Early Childhood Services: An Interdisciplinary Journal of Effectiveness*, 2, 149-172.
- Tyree, C. L. (1986, October). Development of Parenting Skills Taxonomy for Parent Education. *Dissertation Abstracts International*, 47(4), 1182 – 1194.

- Wang, V. C. X., & King, K. P. (2006). Understanding Mezirow's theory of reflectivity from Confucian perspective: A Model and Perspective. *Radical Pedagogy*. Retrieved June 18, 2009, from: http://radicalpedagogy.icaap.org/content/issue8_1/wang.html.
- Warner, L., & Sower, J. (2005). *Educating young children from preschool through primary grades*. Boston: Pearson Education.
- Weikart, D. P., et al. (1978). *The Ypsilanti preschool curriculum demonstration project: Preschool years and longitudinal results*. Ypsilanti, Mich: High/Scope Educational Research Foundation.
- Zaslow, M., & Martinez-Beck, I. (Eds.). (2006). *Critical issues in early childhood professional development*. Baltimore: Brookes.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
และรายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เชิงลึก
เรื่อง การประมวลข้อความรู้ที่สำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมความรู้
และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพรรณ ชีรพงศ์ ประธานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียง วงศ์ก้อม อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารุณี สกุลภารักษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
5. ดร.เปรี๊ยะนุช สถาวรมณี ผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลสีชมพู
6. ดร.ชิสเตอร์จารุณี กิจบำรุง ผู้บริหาร โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี
7. ดร.อมรา ปฐภิญโญบุรณ์ ผู้บริหาร โรงเรียนเล็ก โกเมศร์อนุสรณ์
8. นางสาวจินตนา ธรรมวานิช นายกสมาคมอนุบาลศึกษา
9. นางสาวเตือนใจ นันทกิจ ผู้บริหาร โรงเรียนครุณรัตน์ศึกษา

ภาคผนวก ข

แบบนำสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาระดับปฐมวัย
เรื่อง ความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยที่ควรส่งเสริม
สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

Code 000

No. 000

แบบสัมภาษณ์

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

การประมวลข้อความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็นบางประการ
เพื่อการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

การวิจัยเรื่อง การทดลองใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามนำในการสัมภาษณ์เรื่องการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

ที่อยู่.....โทร

.....

ผู้สัมภาษณ์ นางจรรยาพร แดงโชติ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....สถานที่.....

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา.....น. เลิกสัมภาษณ์ เวลา.....น.

รวมระยะเวลาในการสัมภาษณ์.....ชั่วโมง.....นาที

1. กลุ่ม / ประเภทของความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองควรรอบคอบในเรื่องใดบ้าง

เรื่องที่ควรครอบคลุม

1..... 7.....

2..... 8.....

3..... 9.....

4..... 10.....

5..... 11.....

6..... 12.....

เรื่องที่ควรเพิ่มเติม

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

ข้อเสนอแนะ (อื่น ๆ) ระบุ

.....
 .....
 .....

ขอให้ลำดับตามความสำคัญ 1 – 5

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

ข้อเสนอแนะ (อื่น ๆ) ระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ผู้ปกครองควรรู้
ควรเข้าใจ มีอะไรบ้าง
สิ่งที่ควรรู้ควรเข้าใจ

1.....	7.....
2.....	8.....
3.....	9.....
4.....	10.....
5.....	11.....
6.....	12.....

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของโรงเรียนที่ท่านเห็นสมควรเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ข้อเสนอแนะ (อื่น ๆ) ระบุ

- .....
- .....
- .....
- .....

3. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ
สำหรับเด็กระดับปฐมวัย ที่ผู้ปกครองต้องรู้ มีอะไรบ้าง
เรื่องเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองที่ต้องรู้

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

ท่านเห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคน**ต้องรู้** ให้ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัย

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

4. ความรู้ และทักษะบางประการที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครอง**ต้องรู้**และ**ควรรู้** มีอะไรบ้าง

ต้องรู้

ควรรู้

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความรู้การอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ทักษะบางประการที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และปฏิบัติได้ ถูกต้องเหมาะสม ประกอบด้วยทักษะอะไรบ้าง ระบุตามลำดับ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับทักษะบางประการที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมอื่น ๆ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ มีอะไรบ้าง

ท่านเห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครอง**ต้องรู้** ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 5.1.....
- 5.2.....
- 5.3.....
- 5.4.....
- 5.5.....

ความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กระดับปฐมวัยที่**ควรรู้**

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ มีอะไรบ้าง

สิ่งที่**ต้องรู้**เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 6.1.....
- 6.2.....
- 6.3.....
- 6.4.....
- 6.5.....

ท่านเห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครอง**ควร**รู้ในเรื่องใดบ้างที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย

- .....
- .....
- .....
- .....

7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครอง**ต้อง**รู้และ**ควร**รู้ มีอะไรบ้าง

สิ่งที่**ต้อง**รู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 7.1.....
- 7.2.....
- 7.3.....
- 7.4.....
- 7.5.....

ท่านเห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครอง**ควร**รู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กระดับปฐมวัย

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กระดับปฐมวัย

.....
.....
.....
.....
.....

8. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ มีอะไรบ้าง

สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 8.1.....
- 8.2.....
- 8.3.....
- 8.4.....
- 8.5.....

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้ในเรื่องใดอีกบ้างที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย

.....
.....
.....
.....
.....

9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ มีอะไรบ้าง

สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 9.1.....
- 9.2.....
- 9.3.....
- 9.4.....
- 9.5.....

สิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เรื่องใดอีกบ้างที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ มีอะไรบ้าง

สิ่งที่ต้องรู้ทางด้าน โภชนาการของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 10.1.....
- 10.2.....
- 10.3.....
- 10.4.....
- 10.5.....

สิ่งที่ควรรู้ทางด้าน โภชนาการของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 10.1.....
- 10.2.....
- 10.3.....
- 10.4.....
- 10.5.....

สิ่งที่ต้องรู้ทางด้านสุขภาพและอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 10.1.....
- 10.2.....
- 10.3.....
- 10.4.....
- 10.5.....

สิ่งที่ควรรู้ทางด้านสุขภาพและอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 10.1.....
- 10.2.....
- 10.3.....
- 10.4.....
- 10.5.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความรู้ด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องรู้และควรรู้ มีอะไรบ้าง

สิ่งที่ต้องรู้ทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

- 11.1.....
- 11.2.....
- 11.3.....
- 11.4.....
- 11.5.....

ท่านเห็นว่าสิ่งที่ผู้ปกครองควรรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของสมองและศักยภาพของสมองของเด็กปฐมวัย เรื่องใดบ้าง ระบุตามลำดับความสำคัญ 5 อย่าง

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความรู้พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC)
เกี่ยวกับการทดลองใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคม
ออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย
สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์การประมวลข้อความรู้และทักษะด้านพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูระดับปฐมวัยที่ควรส่งเสริมสำหรับผู้ปกครองนักเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ข้อ ความรู้	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมของคะแนน $\sum R$	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	0	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาวุโส

เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย

สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

Code No.

แบบสอบถาม

(สำหรับผู้บริหารและครูอาวุโส)

เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
นักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเรื่องความรู้ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย และศึกษาสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะไปขอรับเอกสารจากท่านด้วยตนเอง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ และความร่วมมือของท่านเป็นอย่างสูงล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางจรรยาพร แดงโชติ

นักศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แบบสอบถาม
(สำหรับผู้บริหารและครูอาวุโส)

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี
( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร
( ) 1 – 4 ปี ( ) 5 – 9 ปี
( ) 10 ปีขึ้นไป
5. ประสบการณ์การสอนของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย รวมระยะเวลาที่ทำการสอนมาทั้งหมด ทั้งจากในโรงเรียนปัจจุบันและโรงเรียนระดับปฐมวัยอื่น ๆ (ถ้ามี) (ข้อนี้สำหรับครูผู้สอนเท่านั้น)
( ) 5 – 9 ปี ( ) 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ข้อ 1. ในการจัดให้ข้อความรู้ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ปกครองในเรื่องพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย และวิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมกับระดับปฐมวัยนั้น ท่านเห็นว่า เรื่องต่อไปนี้เป็นสิ่งที่สำคัญหรือจำเป็นสำหรับผู้ปกครองมากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องตามความเป็นจริงในแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ

ความหมายของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

5	หมายถึง	สิ่งที่ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจในข้อนั้น มากที่สุด
4	หมายถึง	สิ่งที่ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจในข้อนั้น มาก
3	หมายถึง	สิ่งที่ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจในข้อนั้น ปานกลาง
2	หมายถึง	สิ่งที่ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจในข้อนั้น น้อย
1	หมายถึง	สิ่งที่ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจในข้อนั้น น้อยที่สุด

ข้อความรู้	ความเห็นเกี่ยวกับ ความสำคัญหรือจำเป็น สำหรับผู้ปกครอง (ระดับความเห็น)				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา ของโรงเรียน					
2. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัย					
3. ความรู้ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย					
4. ทักษะ(บางประการ) ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย					
5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กระดับปฐมวัย					
6. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย					
7. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจของเด็กระดับปฐมวัย					
8. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย					
9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย					
10. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย					
11. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย					
12. เรื่องอื่น ๆ ที่ควรมีเพิ่มเติม (โปรดระบุ)					
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

ข้อ 2 ท่านเห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองควรมีทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมและการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับการพัฒนาของเด็กระดับปฐมวัยในเรื่องใดบ้าง โปรดระบุ เช่น (ทักษะการกอดลูก ทักษะการเล่านิทาน ทักษะการคิด ทักษะสอนลูกให้เป็นคนดี ทักษะการให้ความรัก ทักษะการดูแลตนเอง ทักษะการสอนลูกให้ช่วยเหลือตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ฯลฯ)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ข้อ 3. การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้ โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำ ให้กับผู้ปกครองในแต่ละเรื่อง มากน้อย เพียงใด

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่แสดงตามความเป็นจริงในแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ หากโรงเรียนของท่านไม่ได้ปฏิบัติในข้อใด ให้ขีด / ลงในข้อที่ไม่ได้ปฏิบัติ

ความหมายของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

5	หมายถึง	โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น มากที่สุด
4	หมายถึง	โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น มาก
3	หมายถึง	โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น ปานกลาง
2	หมายถึง	โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น น้อย
1	หมายถึง	โรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติหรือจัดทำในข้อนั้น น้อยที่สุด

ข้อความรู้	ความเห็นเกี่ยวกับระดับที่ปฏิบัติในโรงเรียนของท่าน					ไม่ได้ปฏิบัติ
	5	4	3	2	1	
1. โรงเรียนจัดให้ความรู้ เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน						
1.1 เรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน						
1.2 เรื่องการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (แนวทางการจัดการเรียนการสอน)						
1.3 เรื่องสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น						
1.4 เรื่องความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน						
1.5 เรื่องการรักษาความสะอาด และ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน						
1.6 เรื่องบริการรับ-ส่งนักเรียน						
1.7 เรื่องบริการอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและคุณค่าทางอาหารที่เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย						
1.8 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน (เช่น สะอาด สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอปลอดภัย)						
1.9 เรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน						
2. การให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม ส่งเสริมพัฒนาการและทักษะสำหรับเด็กระดับปฐมวัย						
2.1 เรื่องการเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับเด็กระดับปฐมวัย						
2.2 เรื่องการพัฒนาทักษะด้านภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ						
2.3 เรื่องการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน						
2.4 เรื่องการส่งเสริมให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ						
2.5 เรื่องการดูแลเรื่องการพักผ่อนนอนหลับของเด็กให้เหมาะสมกับวัย						

ข้อความรู้	ความเห็นเกี่ยวกับระดับที่ปฏิบัติในโรงเรียนของท่าน					ไม่ได้ปฏิบัติ
	5	4	3	2	1	
2.6 เรื่องการสร้างเสริมบรรยากาศที่ดีภายในครอบครัว						
2.7 เรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีกริยามารยาทที่เหมาะสมกับวัย						
2.8 เรื่องความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน						
2.9 เรื่องการสอนคุณธรรม จริยธรรม						
2.10 เรื่องการจัดอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอ และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างถูกต้องแก่เด็กระดับปฐมวัย						
2.11 เรื่องการให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างถูกต้องและเพียงพอ						
2.12 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจเด็กระดับปฐมวัย						
2.13 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาสำหรับระดับปฐมวัย						
3. การจัด/ให้ความรู้ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย						
3.1 เรื่องการลงโทษเมื่อเด็กทำความผิด						
3.2 เรื่องการให้อิสระทางความคิดและการกระทำ						
3.3 เรื่องการปลูกฝังมารยาทที่ดี						
3.4 เรื่องการช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัยของเด็ก						
3.5 เรื่องการชมเชยและการให้รางวัล เมื่อเด็กทำความดี						
3.6 เรื่องการสอนเด็กให้รู้จักแก้ปัญหา						
4. การจัด/ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย						
4.1 เรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่						
4.2 เรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก						
5. การจัด/การให้ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กระดับปฐมวัย						
5.1 เรื่องการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น						
5.2 เรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น						

ข้อความรู้	ความเห็นเกี่ยวกับระดับที่ปฏิบัติในโรงเรียนของท่าน					ไม่ได้ปฏิบัติ
	5	4	3	2	1	
5.3 เรื่องการรู้จักการให้อภัย						
5.4 เรื่องการมีน้ำใจต่อผู้อื่น						
5.5 เรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร						
6. การจัด/ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจของเด็กระดับปฐมวัย						
6.1 เรื่องการควบคุมอารมณ์ของเด็ก เมื่อมีอาการ โกรธหรือเสียใจ						
6.2 เรื่องการแสดงออกทางอารมณ์อย่างถูกต้องของเด็ก						
7. การจัด/ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับปฐมวัย						
7.1 เรื่องการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์สิ่งของต่าง ๆ						
7.2 เรื่องการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ มอง ฟัง สัมผัส ชิม รสและดมกลิ่น						
7.3 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง						
7.4 เรื่องมิติสัมพันธ์						
8. การจัด/ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย						
8.1 เรื่องการฟัง						
8.2 เรื่องการพูด						
8.3 เรื่องการอ่าน						
8.4 เรื่องการเขียน (เพื่อเตรียมความพร้อมในระดับต่อไป)						
9. การจัด/ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กระดับปฐมวัย						
9.1 เรื่องคุณค่าและปริมาณที่เหมาะสม						
9.2 เรื่องการตรวจสุขภาพและการรับวัคซีนตามระยะ						
9.3 เรื่องการดูแลและรักษาความสะอาดของร่างกาย						
10. การจัด/ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย						
10.1 เรื่องพัฒนาการของสมองและศักยภาพทางสมอง						
10.2 เรื่องการสังเคราะห์และวิเคราะห์ในสิ่งต่าง ๆ						
10.3 เรื่องของการนำความคิดไปปฏิบัติ						

11. การจัด/ให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่เห็นว่าควรมีเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะของเด็กในระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครอง (โปรดระบุ)

1.....

2.....

3.....

ข้อความรู้	ความเห็นเกี่ยวกับระดับที่ปฏิบัติในโรงเรียนของท่าน				
	5	4	3	2	1
12.การที่โรงเรียนจัด/ให้ความรู้และเสริมทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมีที่เกี่ยวกับการอบรมดูแล หรือเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย					
12.1 การเล่านิทานให้ลูกฟังก่อนนอน หรือเมื่อมีโอกา					
12.2 การกอดลูกเพื่อแสดงความรักและสัมผัสที่อบอุ่น					
12.3 การส่งเสริมทักษะการคิดให้ลูกเสมอ					

ข้อ 4. ในเรื่องทักษะ(บางประการ) ที่โรงเรียนควรจัดเสริมให้กับผู้ปกครองปฏิบัติ ควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง โปรดระบุ

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

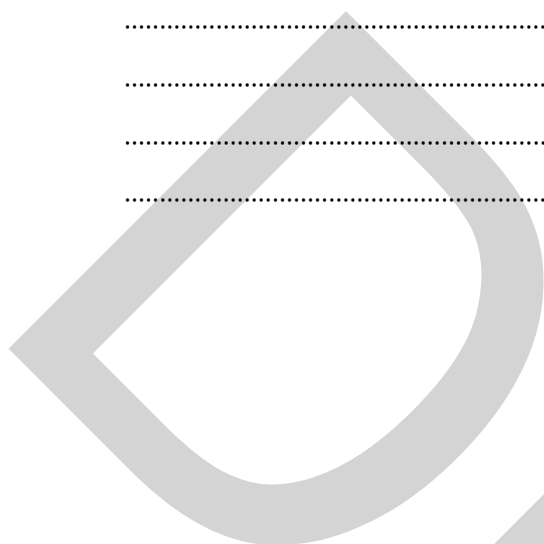
.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

ภาคผนวก จ

แบบนำสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน
และผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก
จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สมศ. (รอบ 3)
ในระดับดีมาก

เรื่องสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย
สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

Code No.

แบบสัมภาษณ์
ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน
และผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก
จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
(สมศ.) (รอบ 3) ในระดับดีมาก

การวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับ
 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามนำเกี่ยวกับจุดเด่นที่ทำให้โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทานกับโรงเรียนที่
 ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
 (องค์การมหาชน) (สมศ.) (รอบ 3) ในระดับดีมาก

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

ที่อยู่.....โทร.....

ผู้สัมภาษณ์ นางจรรยาพร แดงโชติ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....สถานที่.....

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา.....น. เลิกสัมภาษณ์ เวลา.....น.

รวมระยะเวลาในการสัมภาษณ์.....ชั่วโมง.....นาที

ภาคผนวก ฉ

รายงานกรณีศึกษาโรงเรียนพระราชทาน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา สมศ. (รอบ 3) ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน

รายงาน

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลพระราชทานของ
โรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี

บริบท

โรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่เลขที่ 14/7 หมู่ที่ 3 ตำบล
บางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130 E-mail: psv@prasartvidnon.com Website :
www.prasartvidnon.com ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้รับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2549
ระดับก่อนประถมศึกษา เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2527 โดยมีพันตำรวจเอกเสนาะ โตตาบ และนาง
จันทรา โตตาบ เป็นผู้ก่อตั้งบนที่ดินมรดก ซึ่งท่านได้เสียสละอุทิศที่ดินนี้เป็นโรงเรียนสอนวิชา
สามัญภายใต้ปณิธาน “การศึกษาจะช่วยพัฒนาคนเพื่อที่จะได้เตรียมการให้เกิดความเจริญแก่ชาติ ทั้ง
ด้านการเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งพัฒนาจิตใจ (ชีวิตสังคม)” และเป็นโรงเรียนเอกชนแห่งแรกของ
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากท่านเห็นว่านักเรียนอำเภอบางกรวยต้องเดินทางเข้าไป
เรียนในกรุงเทพ จึงตั้งโรงเรียนให้ชื่อว่า “ประสาทวิทยานนทบุรี” แปลว่า “ให้วิชาที่นนทบุรี” เปิด
ทำการสอนเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2527 โรงเรียนได้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 19 ปี โดย
ปัจจุบันนางสุจิตรา โตตาบ เป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้อำนวยการ ยังยึดมั่นในปณิธานของท่านผู้
ก่อตั้ง เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับประถมปีที่ 6 มีอาคาร 3 อาคาร อาคารแรกเป็นอาคาร
ระดับอนุบาลโดยเฉพาะ อาคารห้องสมุด และอาคารที่เป็นห้องเรียนระดับประถมศึกษา มีโรง
อาหาร 1 โรง มีห้องประกอบ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องดนตรี ห้องศิลปะ
ห้องสมุด มีสนามเด็กเล่น บริเวณโรงเรียนร่มรื่น สะอาดเหมาะแก่การเรียนรู้ของเด็ก

โรงเรียนประสาทวิทยามีนักเรียนทั้งหมด 649 คน ระดับอนุบาล 205 คน ระดับ
ประถมศึกษา 444 คน มีครูทั้งหมด 58 คน ครูผู้ช่วย 15 คน ครูพิเศษ 9 คน นักการภารโรง 5 คน
สัดส่วนของครูต่อเด็ก 20 : 1 ภาระสอนของครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กโดยเฉลี่ยสัปดาห์ 20 : 1

ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สภาพโดยรอบเป็นชุมชน เป็นพื้นที่ทำ
การเกษตรปลูกไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ พืชสวนอื่น ๆ และหมู่บ้านจัดสรร โรงเรียนตั้งอยู่ทิศเหนือ
ของอำเภอบางกรวย อยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 5 กิโลเมตร อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางสีทอง และอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ และเป็นประโยชน์ เช่น แหล่ง
โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีความสงบเรียบร้อยและปลอดภัยต่ออาสาเสพติด
แหล่งเรียนรู้ แหล่งการพินมอมเมาเยาวชน นักเรียนที่มาเรียนมาจากหลากหลายพื้นที่ เนื่องจาก

3. โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทานระดับชมเชยประถมศึกษาขนาดใหญ่ประจำปีการศึกษา 2549 และปีการศึกษา 2550
4. โรงเรียนได้รับโล่ผ่านการนำเสนอผลงานดีเด่น (Best Practice) ระดับดีเยี่ยม ประจำปีการศึกษา 2552 เรื่องโครงการรักษ์สุขภาพ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
5. โรงเรียนรางวัลโล่ชนะเลิศการประกวด “โรงเรียนเอกชนดีเด่น” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2551
6. โรงเรียนได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดหนองบัวลำภู ให้เป็นโรงเรียนห้องเรียนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาของจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นโครงการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2554
7. โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2551 เขตสาธารณสุข ศูนย์อนามัยที่ 1 กระทรวงสาธารณสุข

นวัตกรรมหรือตัวอย่าง การปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเริ่มสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล – ประถมศึกษา

1. English Adventure (EA) การสอนภาษาอังกฤษด้วยบทเรียนสำเร็จรูปของ Yale ชาวอิสราเอล
2. Math System หลักสูตรคณิตศาสตร์บูรณาการ เพื่อพัฒนาอัจฉริยภาพด้านคณิตศาสตร์ควบคู่ไปกับดนตรี
3. O-miles การเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยการต่อ Lego เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
4. หลักสูตรดิน ทราย ไม้ น้ำ การสอนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียนร่วมของเด็กพิเศษ

ลักษณะที่โดดเด่นของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน โรงเรียนให้ความสำคัญกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย คือ ร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กมีพัฒนาการกายสมวัย มีการวางแผนกำหนดนโยบาย และกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนไว้ เช่น โครงการรักษ์สุขภาพ มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ตรวจสุขภาพฟัน เล็บ ผม ร่างกาย รวมถึงกิจกรรมกินผักเพื่อสุขภาพแข็งแรง กิจกรรมประจำวันจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง เคลื่อนไหว และจังหวะ ตื่น ร้องเพลงตามจังหวะดนตรี เช่น เสริมกิจกรรมคีร์บูน จิเนียสมิวสิก ให้เด็กได้พัฒนา

ร่างกายไปพร้อมกับการเดินการทำ และเด็กได้เล่นเครื่องเล่นสนาม ทำให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และใหญ่ ฝึกการเดินบนกระดานทรงตัว ส่งผลให้เด็กมีสุขภาพกายแข็งแรง ดูแลตนเองให้ปลอดภัย ได้ รวมถึงพัฒนาด้านอารมณ์ – จิตใจสมวัย กิจกรรมส่งเสริมทางด้านอารมณ์ – จิตใจ ได้แก่ บทบาทสมมติ ร้องเพลง ศิลปะ วาดภาพ ดนตรี นึก ปั่นดินน้ำมัน กิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลให้เด็กมีอารมณ์ – จิตใจสมวัย ส่วนด้านสังคม กิจกรรมส่งเสริม คือ โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการพาผู้เรียนไปเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวใกล้โรงเรียน กิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมเล่นตามมุมเสรี ให้เด็กได้เลือกเล่น ตัดสินใจเล่นตามมุมที่เด็กต้องการ เล่นร่วมกับเพื่อน และรู้จักแบ่งปัน กิจกรรมทัศนศึกษาสวนเฉลิมพระเกียรติให้เด็กได้สำรวจ และสรุปผลจากสิ่งที่พบเห็น โดยการเล่าเรื่องและจากภาพ โดยช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม ส่งผลให้เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ด้านสติปัญญา กิจกรรมส่งเสริมทางด้านสติปัญญา เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมครัวน้อย ฝึกการทำอาหารให้เด็ก ได้ในเรื่องของชั่ง ตวง กิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ วาดภาพ ระบายสีตามจินตนาการอย่างอิสระ เกมการศึกษา บทบาทสมมติ โดยครูเล่านิทาน และให้เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติ ส่งผลให้เด็กมีความใฝ่รู้ รวมถึงกิจกรรมรักการอ่าน เด็กสนใจในการอ่าน เด็กยืมหนังสือไปให้ผู้ปกครองช่วยอ่านให้ฟังที่บ้าน เข้ามุมหนังสือ สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ได้ กิจกรรมต่างๆ จะส่งผลให้เด็กมีการเรียนรู้ มีความคิดรวบยอด มีพื้นฐานการพัฒนาการทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้

ด้านครู ครูมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาตนเองแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างถูกวิธี การปรับพฤติกรรมเด็กปฐมวัย การทำวิจัยในชั้นเรียน เทคนิคการเล่านิทาน จนครูเกิดประสิทธิภาพในด้านส่งเสริมการเรียนการสอน ซึ่งทำให้ครูสามารถสอนผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานตามพัฒนาการทุกด้าน และมีความรู้พื้นฐานสมวัย

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำมีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนา มีคุณธรรม จริยธรรม มีธรรมาภิบาลในการปกครอง มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำให้ได้รับความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจจัดโครงสร้างการบริหาร ให้มีผู้รับผิดชอบครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและร่วมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนจนถึงร่วมประเมินและนำผลประเมินไปวางแผนพัฒนา ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล

โรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี ได้นำปรัชญา ฐูหน้าที เรียนดีเด่น เน้นสามัคคี มีคุณธรรม
วิสัยทัศน์

“ภายในปี 2556 โรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี เป็นผู้นำนวัตกรรมทางการศึกษา แนวใหม่ตาม
แนวทางพหุปัญญา เพื่อพัฒนานักเรียนตามศักยภาพสูงสุดครบถ้วน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551” เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนทั้ง
เรื่องนวัตกรรม การศึกษาที่นำมาใช้ในโรงเรียนเกิดประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ผ่าน
นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการคิด
วิเคราะห์ คิดเป็นระบบสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีระบบการบริหารจัดการสื่อเทคโนโลยี
ของนวัตกรรมทางการศึกษาที่โรงเรียนนำมาใช้มีคุณภาพอย่างแท้จริง จัดกิจกรรมโดยจัดกิจกรรม
ต่างๆ จะเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล เพื่อเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมนักเรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ มีวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักชาติ ศาสน์
กษัตริย์ รักความเป็นไทยมีจิตสาธารณะ ซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางพหุ
ปัญญาแห่งการเรียนรู้เต็มศักยภาพ จากการดำเนินงานทำให้โรงเรียนกำหนดเอกลักษณ์ของโรงเรียน
คือ “โรงเรียนพหุนวัตกรรม” (Multi Innovations School) และอัตลักษณ์ของโรงเรียน คือ “นักเรียน
พหุพัฒนา” (Multi Development Students) ซึ่งโรงเรียนมีโครงการพัฒนาเอกลักษณ์ และเอกลักษณ์
ของโรงเรียนที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง 4 โครงการ คือ โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
โครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น และ
โครงการ 4 ดี และโรงเรียนนำนวัตกรรมการเรียนรู้สมัยใหม่มาดำเนินการพัฒนานักเรียนให้มีผล
การพัฒนาโดยองค์รวม ได้แก่ 1. Karee boon Genius Music 2. My First English Adventure 3. O-
miles (Multi-Thinking) 4. Maths world System 5. Maths Practice / Maths Lab ซึ่งนวัตกรรมที่
โรงเรียนนำมาใช้สามารถพัฒนาเด็กได้ตั้งแต่ระดับอนุบาลจะแตกต่างจากเด็กประถมศึกษาในเรื่อง
ความยากง่ายเท่านั้น

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

1. โรงเรียนพ่อแม่ เชิญผู้ปกครองมาคุยกับคุณครู และครูเป็นผู้สาธิตเรื่องราวต่าง ๆ เช่น
การเล่านิทาน การพูดออกเสียงที่ชัดเจน เพื่อที่พ่อแม่นำไปปฏิบัติได้ที่บ้าน
2. กิจกรรมพาพ่อแม่เข้าวัด เป็นกิจกรรมของครอบครัวที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย โดยม
ีการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 ทางโรงเรียนมีจดหมายแจ้งผู้ปกครองว่าเป็นโครงการส่งเสริมวัฒนธรรม โดยการเดินทางไปทำกิจกรรมและค้างคืนที่วัด ให้ผู้ปกครองตอบกลับว่ามีใครต้องการไปบ้าง ไปกับโรงเรียนหรือเดินทางไปเองก็ได้

2.2 เดินทางออกจากโรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี เวลา 6.00 น. (มีจำนวนผู้ปกครองที่เดินทางในโครงการนี้ 60 ครอบครัว) ถึงวัดเขาวง (ถ้ำนารายณ์) ตั้งอยู่ที่ 62 /1 หมู่ 5 ต.เขาวง อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี เมื่อถึงวัดแล้วฟังเทศน์ก่อนถวายเพลพระทั้งวัด (อาหารจากการนำไปของผู้ปกครอง) หลังจากนั้นผู้ปกครองพักผ่อนตามอัธยาศัย

2.3 เวลา 14.00 น. หลวงตาเทศน์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองฟังเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว การดูแลลูก การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี คนเก่ง และเรื่องของครอบครัวที่มีความสุขพ่อแม่ ลูก

2.4 แบ่งกลุ่มผู้ปกครองแล้วมีพระนำให้ผู้ปกครองและครอบครัวเดินจงกรม โดยเดินเป็นกลุ่มพ่อแม่ ลูกเดินพร้อมกัน หลังจากนั้นครอบครัวทุกครอบครัวพักผ่อนตามอัธยาศัย

2.5 ก่อนนอนสวดมนต์ โดยทางวัดจะมีเป็นเรือนไทยทุกครอบครัวจะกางมุ้ง

2.6 วัดรุ่งขึ้นตื่นนอน ใสบาตรตอนเช้า (ผู้ปกครองจะสามารถซื้ออาหารได้จากร้านอาหารหน้าวัด) พระจะตักอาหารฉันก่อน ที่เหลือจะเป็นอาหารเช้าสำหรับผู้ปกครองและลูกๆ (ข้าวกันบาตร) สอนให้เด็กรู้จักคุณค่าของอาหาร ต้องรับประทานให้หมด รู้จักประหยัด อดออม และเพียงพอ หลังจากพระท่านฉันแล้วท่านจะให้ศีลให้พร ต่อจากนั้น คุณครูของโรงเรียนจะแบ่งกลุ่มตามระดับชั้นแล้วแจ้งผลการเรียนของลูกๆ ทุกระดับชั้น กิจกรรมนี้เริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล – ประถมศึกษา หลังจากรับผลการเรียนแล้วทุกครอบครัวรำลึกกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่ ลูก (ครอบครัว) ต่อครอบครัว และโรงเรียนแล้วเดินทางกลับจังหวัดนนทบุรีโดยสวัสดิภาพ

3. Open Mind

1. เปิดเทอมวันแรกของลูก โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามาเรียนร่วมกับลูกได้ครึ่งวัน เพื่อให้ผู้ปกครองทราบว่าโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง

2. ประชุมผู้ปกครอง (ก่อนเปิดเรียน 1 สัปดาห์) โดยประชุมเฉพาะนักเรียนใหม่ เพื่อให้พ่อแม่ รู้ถึงแนวการสอนของโรงเรียน หลักสูตร ข้อควรปฏิบัติของพ่อแม่ เมื่อลูกมาโรงเรียน ความร่วมมือกับโรงเรียน และเชิญวิทยากรคุณหมอจันทร์เพ็ญ ชูประภาวัลย์ มาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมองของเด็กปฐมวัย

3. ก่อนปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 เชิญผู้ปกครองมาพบกับครูประจำชั้นเพื่อสรุปพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองได้รับทราบจาก 1 ภาคเรียนที่ผ่านมา

4. ก่อนปิดเทอมภาคเรียนที่ 2 ประมาณ 1 เดือน เชิญผู้ปกครองมาเพื่อรับการแนะนำ หากผู้ปกครองต้องการให้ลูกเรียนต่อที่อื่น (ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1) และแนะนำนักเรียนที่จบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเรียนต่อที่ไหน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

โรงเรียนมีการบริหารแบบกระจายอำนาจ ให้นักลากรในโรงเรียนได้ร่วมกันคิด ตัดสินใจ และปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน โดยการแบ่งการบริหารเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ – การเงิน ฝ่ายบุคลากร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ให้ครูรับผิดชอบตนเอง รวมถึงผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานการดูแลบุคลากรอย่างเป็นมิตร จึงทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ระบบการศึกษาจะดีได้จะต้องมีการจัดองค์ความรู้ที่ดีด้วยองค์ความรู้ที่ดีต้องเชื่อมโยงถึงกัน โรงเรียน พ่อแม่ ชุมชนเป็นวัฏจักรเป็นกฎของธรรมชาติ การให้ความรู้กับเด็กก็เหมือนกับให้ความรู้กับผู้ปกครอง เพราะทุกอย่างจะเชื่อมโยงกันเองโดยธรรมชาติ

รายงาน

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ. รอบ 3) ในระดับดีมากของโรงเรียนอนุบาลจตุพร

บริบท

โรงเรียนอนุบาลจตุพร ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ) ในระดับดีมาก และได้รับรางวัล พระราชทานในปีการศึกษา 2548 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดำเนินการสอนโดยนางสาวปราณีสิมา ทวีศรี ผู้รับใบอนุญาต นางผ่องศรี ทวีศรี ผู้จัดการ นางพรพรรณ มากกลิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียน มีเนื้อที่ 375 ตารางวา มีอาคารเรียน 4 หลัง มีห้องเรียน ทั้งหมด 6 ห้อง โรงอาหาร 2 หลัง ห้องประกอบการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องธุรการ ห้องประชุม ห้องสมุด

ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องพยาบาล ห้องดนตรี ห้องนาฏศิลป์ ห้องศิลปะ โรงเรียนตั้งอยู่ที่ 59/229 หมู่บ้านเมืองทองธานี ถนนแจ้งวัฒนะ ปากเกร็ด นนทบุรี 11120

E-mail address : jutipornschooll@yahoo.com, website : <http://www.jutiporn.ac.th>,

Facebook : <http://www.facebook.com/jutipornkindergarten>

โรงเรียนอนุบาลจตุพร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน 98 คน เปิดสอนระดับเนอสเซอรี่ ถึงอนุบาลปีที่ 3 มีครู 25 คน ผู้หญิง 23 คน ผู้ชาย 2 คน พนักงานแม่บ้าน 3 คน สัดส่วนของจำนวนนักเรียน : ครู 20 : 1 ภาระงานสอนของครูโดยเฉลี่ย 22 ชั่วโมง / สัปดาห์ มีรถรับส่งนักเรียน 1 คัน บริเวณโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น อบอุ่น สวยงาม ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนมีเครื่องเล่นสนามที่ทันสมัย ปลอดภัย สีสนสวยงาม พื้นสนามปูด้วยหญ้าเทียม

ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ลักษณะชุมชน เป็นชุมชนเมือง อยู่ในหมู่บ้านเมืองทองธานี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การบริการและการเกษตร สภาพชุมชนเป็นที่พักอาศัย มีระบบสาธารณูปโภคครบครัน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีสถานที่ราชการ วัด ธนาคาร สนามกีฬา ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า มหาวิทยาลัย ร้านค้าต่างๆ มากมาย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ อาชีพต่างๆ ของท้องถิ่น การปั้นภาชนะดินเผาต่างๆ มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาสอนเรื่องของการทำอาหาร

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ ห้องที่แสดงสินค้าของเมืองทองธานี ห้างสรรพสินค้า ตลาดรวมใจกองทัพอากาศ เกษะเกร็ด สถานที่ราชการต่างๆ

ปรัชญาของโรงเรียน	มุ่งส่งเสริมด้านพัฒนาการ และปูพื้นฐานด้านความรัก
อัตลักษณ์ของโรงเรียน	ลูกอนุบาลจตุพร วินัยดี มีมารยาท ฉลาดคิดสร้างสรรค์

เกียรติยศ ชื่อเสียง และผลงาน / โครงการดีเด่นของสถานศึกษา

โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับก่อนประถมศึกษา ประจำปี 2548 และครูรักษาชื่อเสียงและผลงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปยอดรวมนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 1 (ชื่อห้องชมพู)	10	8	18
อนุบาลปีที่ 1 (ชื่อห้องน้อยหน้า)	9	9	18
อนุบาลปีที่ 2 (ชื่อห้องมะม่วง)	6	8	14
อนุบาลปีที่ 2 (ชื่อห้องกล้วยหอม)	7	7	14
(ต่อ)			

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 3 (ชื่อห้องส้มโอ)	13	4	17
อนุบาลปีที่ 3 (ชื่อห้องมังคุด)	10	7	17
รวม	55	43	98

ที่มา : สถิตินักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ลักษณะที่โดดเด่นของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้ดำเนินการจัด โครงการและกิจกรรม เช่น โครงการเสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านกิจกรรมหนูน้อยมารยาทงาม มีมารยาทในการพูด การฟัง กิจกรรมหนูน้อยใฝ่รู้ รักธรรมชาติ ด้านอนามัยมีมารยาทในการรับประทานอาหาร ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด กิจกรรมหนูน้อยฟันสวย รวมถึงพัฒนาให้เด็กมีน้ำหนักร่างกายส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีพัฒนาการสมวัย รู้จักดูแลสุขภาพ สุขอนามัย ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

ด้านครู มีครูครบตามเกณฑ์ และครูประจำชั้นมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขา การศึกษาปฐมวัยทุกคน และครูที่สอนวิชาเฉพาะมีการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาเฉพาะ นั้นๆ มีการอบรมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในเรื่องการสอน และการจัดทำหลักสูตร กิจกรรมการเรียน การสอนยึดแนวทฤษฎีพหุปัญญา และแบบโครงการ (Project Approach)

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารยึดปรัชญาของ โรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการและปูพื้นฐานด้าน ความรัก มีแนวคิดส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกคนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาตนเองได้เต็ม ศักยภาพ และเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในอนาคต ด้วยความตระหนักว่าการส่งเสริมพัฒนาการของ นักเรียนปฐมวัยควรจะต้องส่งเสริมคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมสติปัญญา และจริยธรรม รวมถึงผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารได้อย่างครบวงจรให้บรรลุเป้าหมาย มีการจัดกิจกรรมอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ มีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น นอกจากนี้มีการลงทุนงบประมาณในทรัพยากร บุคคล และวิทยาการแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556-2560 : 23)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการส่งเสริมความสามารถและความถนัดเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดแนวทฤษฎีพหุปัญญาของ Dr.Howard Gardner ซึ่งได้ให้ ความสำคัญกับการเห็นคุณค่าของปรัชญาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านดนตรี ด้านตรรกะและ คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจ ตนเองและด้านธรรมชาติ ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์มีความเฉลียวฉลาด หรือมีพัฒนาการได้หลายด้าน แต่ละด้านจะมีความแตกต่างกันและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล ซึ่งปัญญาแต่ละด้านนี้สามารถ พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ได้ผ่านการฝึกฝนและเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ปัญญาในด้านที่เด่นมา พัฒนาและปรับปรุงในด้านที่ด้อยได้อีกด้วย หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ โรงเรียนจตุพร จึงได้สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จากตนเอง จากผู้อื่น และจากการปลุกฝังความสนใจ ใฝ่รู้และอยากเรียนให้แก่เด็ก เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในตนเอง และยอมรับ และ ชื่นชมในความสามารถของผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนอนุบาล จตุพร ได้ปรับใช้แนวทฤษฎีพหุปัญญาเข้ากับการเรียนการสอนแบบโครงการ (The Project Approach) ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ผ่านแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างสรรค์ผลงาน และการสรุปเพื่อ เผยแพร่ความรู้

ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีกระบวนการคิด และมีทักษะที่ดีในการเรียนรู้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนจึงเป็นการผสมผสานกันระหว่างการส่งเสริมความถนัดเฉพาะทาง และการปูพื้นฐานทางการคิด โดยครูเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และครูปฐมวัย นอกจากนี้ โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริม และติดตามความก้าวหน้าของเด็ก และการจัดอบรมให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและปัญหาทั้ง 8 ด้านของเด็ก ให้พัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ และโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตร English Program โดยมีชาวต่างชาติเข้ามาสอนภาษาอังกฤษ ได้มุ่งเน้นให้เด็กสนุกสนานกับกิจกรรมและฝึกให้เด็กฟัง พูดมีสำเนียงการพูดภาษาอังกฤษได้ชัดเจนเหมือนเจ้าของภาษา

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

สภาพการจัดความรู้ให้กับผู้ปกครอง โรงเรียนมีจัดให้ความรู้กับครูปกครองให้กับผู้ปกครองปีละ 4 ครั้ง 1) การประชุมพิเศษ กฎระเบียบ วิธีการสอน การดูแลเด็ก ระเบียบทั่วไปของโรงเรียน การเตรียมตัวลูกก่อนเข้าเรียน 2) เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยและ เชิญวิทยากรที่เป็นทันตแพทย์มาให้ความรู้กับผู้ปกครอง รวมถึงตรวจสุขภาพฟันในช่องปากปีละ 2 ครั้ง และตรวจสุขภาพทั่วไป 3) สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง การให้ความรู้ในเรื่องของการเรียนต่อในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4) ทักษะศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยกิจกรรมทุกกิจกรรมที่จัดเป็นการให้ความรู้ที่ผสมผสานไปกับการสอนแบบโครงการ โดยให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นวิทยากร เช่น ทำอาหาร เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงหลักปฏิบัติ อาหารที่มีประโยชน์สำหรับเด็กระดับปฐมวัย ทุกกิจกรรมผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้ดี โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามถึงปัญหา การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยได้ทุกเวลา หากผู้ปกครองมีปัญหาหรือข้อสงสัย และให้ความรู้ในเรื่องจิตวิทยาการเลี้ยงดูลูก เมื่อลูกมีปัญหา และการส่งเสริมเด็กในด้านสติปัญญา รวมถึงการปฏิบัติตนของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก หากมีข้อปลีกย่อยก็จะส่งเป็นจดหมาย และส่งทาง Facebook ของโรงเรียน ที่ให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นเครือข่าย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนที่ต้องประสาน และมีความสัมพันธ์กัน คือ ครู ผู้ปกครองและตัวเด็ก

1. ครู ทางโรงเรียนมีความเห็นว่า ครูต้องทำงานด้วยความสบายใจและมีความสุข มีคำตอบแทนที่ดี มีปัญหาอะไร โรงเรียนสามารถช่วยได้ก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักว่าเด็กจะเก่งได้ก็ต้องพัฒนาครู และให้ครูมีความสุขก่อน

2. ผู้ปกครอง ได้สิ่งที่คาดหวังว่าเด็กจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น รวมถึงการดูแลที่ดี และการ

อบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนเก่งและคนดี เป็นกันเอง มีความจริงใจต่อกันทั้งโรงเรียน ครูและตัวเด็ก

3. ตัวเด็ก มีพัฒนาการที่ดีสมวัย เป็นเด็กฉลาด เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข มีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

รายงาน

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ. รอบ 3) ในระดับดีมากของโรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์

บริบท

โรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์ เป็นโรงเรียนอนุบาล 3 ภาษาขนาดเล็ก ตั้งอยู่เลขที่ 101/919 หมู่บ้านชื่อตรง ซอย 10/1 ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอมะเข่ง จังหวัดนนทบุรี 11000 e-mail : Surelux_school@hotmail.com website: www.sureluxschool.com สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยมีดร.กานต์นาร์ตน์ ศรีวิชัย เป็นผู้จัดการและผู้อำนวยการ เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับอนุบาลปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2547 ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) และในปีการศึกษา 2552 ได้สอนเสริมภาษาจีนกลาง จึงเป็นโรงเรียน 3 ภาษา โรงเรียนอนุบาลสุริย์ลักษณ์ ประกอบด้วยอาคารเรียน 1 หลัง 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องอาหาร ห้องธุรการ ห้องพัสดุ และห้องเรียน ส่วนชั้นบนเป็นห้องเรียน ห้องประกอบการเรียน เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องสื่อการเรียนการสอน มีสนามเด็กเล่น บริเวณโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น การจัดอาคารสถานที่สวยงามเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นมีภาพปูนปั้น การทำรูปภาพนิทานเรื่องต่างๆ มีส่วนหย่อมที่สวยงาม มีสวนสัตว์จำลองสัตว์บก สัตว์น้ำ ล้วนแล้วแต่เป็นแหล่งเรียนรู้แก่การพัฒนาคุณภาพเด็กทั้งสิ้น

โรงเรียนมีนักเรียนทั้งหมด 88 คน มีนักเรียนระดับอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 2 ห้อง อนุบาลปีที่ 2 จำนวน 2 ห้อง อนุบาลปีที่ 3 จำนวน 1 ห้อง จำนวนครู 12 คน ครูชาวจีน 2 คน ครูฟิลิปปินส์ 3 คน ครูผู้หญิง 16 คน ครูผู้ชาย 1 คน เจ้าหน้าที่นักรการโรง 6 คน สัดส่วนของครูต่อนักเรียน 20 : 1

ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ชุมชน โดยรอบเป็นชุมชนเมือง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อยู่อาศัย มีอาคารตึกแถว หมู่บ้านจัดสรร อยู่จำนวนมาก ประชากรมีอาชีพพนักงาน ธุรกิจเอกชน รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและค้าขาย แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน วัดไทรมา่ สวนทุเรียน สวนกล้วยไม้ เกาะเกร็ด วัดสวนแก้ว แม่น้ำเจ้าพระยา

อัตลักษณ์ของโรงเรียน สื่อสาร ได้สามภาษา
เอกลักษณ์ของโรงเรียน อบอุ่นเหมือนบ้าน

สรุปยอดรวมนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 1 /1	8	12	20
อนุบาลปีที่ 1 /2	5	12	17
อนุบาลปีที่ 2/1	7	8	15
อนุบาลปีที่ 2/2	8	7	15
อนุบาลปีที่ 3	9	12	21
รวม	37	51	88

ที่มา : สถิตินักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

เกียรติยศ ชื่อเสียง และผลงาน / โครงการดีเด่นของโรงเรียน

1. ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่ปลอดภัย น่าอยู่น่าเรียน
2. ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันเล่านิทานภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2554
3. ได้รับรางวัลรองชนะเลิศการแข่งขันร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ปีการศึกษา 2554
4. ได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น
5. ได้รับรางวัลหนึ่งแสนครูดี

โครงการ / กิจกรรมดีเด่นของโรงเรียน

1. โครงการคุณธรรม จริยธรรม
2. โครงการรู้จักใช้ รู้จักเก็บ (Selling by Doing)
3. โครงการรักการอ่าน
4. โครงการสอนภาษาจีน และภาษาอังกฤษสำหรับผู้ปกครองวันเสาร์

ลักษณะที่โดดเด่นของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน และความพร้อมศึกษาต่อในขั้นต่อไป มีผลการพัฒนาตามจุดเน้น จุดเด่น เพื่อสะท้อนเป็นอัตลักษณ์ คือ สื่อสารได้สามภาษา และเอกลักษณ์ คือ อบอุ่นเหมือนบ้าน (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2555 – 2559 : 42) มีผลการดำเนินงานโครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ โครงการหนุนรักการอ่าน กิจกรรม Selling By Doing เด็กรู้จักเลือกซื้อของที่จำเป็นมีประโยชน์ และรู้จักใช้เงิน (การซื้อ-ขาย 3 ภาษา) มุ่งเน้นการเรียนรู้ รู้จักเก็บ และกิจกรรมทักทาย 3 ภาษาในช่วงเช้าก่อนเข้าห้องเรียน มีผลงานเด็กติดอยู่ทั่วไปทุกจุด จะมีคำศัพท์ทั้ง 3 ภาษาติดอยู่ทุกแห่ง จึงเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ด้านครู ครูมีคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย ครูมีความมุ่งมั่น อุทิศตนในการพัฒนาเด็ก และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจากการอบรมและศึกษาต่อ ครูทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงความรักความเอื้ออาทรต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกัน ครูมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในระดับปฐมวัยเป็นอย่างดีตามระบบบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มีผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติ การปฏิรูป

การศึกษาที่ดี (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน; 2555 – 2559:43) ผู้บริหารจัดให้มีการพัฒนาโดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา จัดระบบสารสนเทศตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา รวมถึงจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน และพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินโครงการและกิจกรรม เช่น โครงการพัฒนาบุคลากร และสวัสดิการครู โครงการพัฒนาผู้เรียน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ จึงทำให้โรงเรียนเป็นที่เชื่อถือของชุมชนและผู้ปกครอง

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

โรงเรียนอนุบาลสุริยลักษณ์ จัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีจุดเน้นตามบริบทของโรงเรียน คือ หลักสูตรบูรณาการ 3 ภาษา ที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของเด็กไทย โดยจัดให้เด็กมีความรู้พื้นฐาน 3 ภาษาสู่สากล มีพัฒนาด้านคุณลักษณะที่ดีได้ตามที่หลักสูตรของโรงเรียนกำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ 3 ภาษาและมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา ตามความถนัดของนักเรียนแต่ละคน มีจิตสาธารณะรวมทั้งให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ความสามารถทักษะการเรียนรู้ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ มติการศึกษา 3 ด้านคือ 1) พุทธนิสสัย 2) จิตนิสสัย 3) ทักษะนิสสัย และผ่านการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้เหมาะสมกับวัย รวมถึงเด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ รักการอ่าน มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย สามารถดำเนินชีวิต

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

1. โครงการปฐมนิเทศปีละ 1 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 หลังเปิดเทอมแล้ว 1 สัปดาห์ สาธารณะที่ให้กับผู้ปกครอง เรื่องของการเรียนการสอน 3 ภาษา ผู้ปกครองควรปฏิบัติอย่างไร สอนลูกอย่างไร เกี่ยวกับการเรียน 3 ภาษา เชิญวิทยากร เช่น คุณหมอหรือนักจิตวิทยาให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กในแต่ละปี เรื่องการให้ความรู้จะเปลี่ยนไปทุก ๆ ปี

2. บ้านพบโรงเรียนปีละ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ก่อนปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 1 สัปดาห์ เพื่อรับผล

การเรียนและสรุปพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของนักเรียน ครั้งที่ 2 ก่อนปิดเทอมภาคเรียนที่ 2 1 เดือน เพื่อ
แนะแนวเกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อระดับประถมศึกษา

3. ผู้ปกครองสามารถมาปรึกษาได้ หากเด็กมีปัญหาให้ครูช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน เช่น
เรื่องเด็กก้าวร้าว พุดจาไม่ไพเราะ ไม่รับประทานผัก หรือไม่ค้มนม

4. มีสมุดสื่อสารถึงผู้ปกครองทุกสัปดาห์ หากผู้ปกครองมีปัญหาอะไรแล้วไม่ได้มาพบครู
ที่โรงเรียนก็สามารถเขียนลงสมุดสื่อสาร และครูก็จะตอบผู้ปกครองในทุก ๆ สัปดาห์

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

ผู้บริหารมีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยคิด ช่วยทำ
และร่วมกันปฏิบัติ แล้วนำผลมาปรับปรุง มีการทำงานเป็นทีม มีการดูแลรูปแบบกัลยาณมิตร ครู
เสมือนญาติ ช่วยเหลือกันและกัน มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีเงินหมุนเวียนให้ครูที่
เดือดร้อนนำไปใช้ได้ก่อน ไม่เกินคนละ 15,000 บาท (แล้วหักจากเงินเดือนเป็นรายเดือน) มี
กิจกรรมงานเลี้ยงให้ครูได้ผ่อนคลายเทอมละ 1 ครั้ง จึงทำให้บุคลากรมีความรักในองค์กร ซึ่ง
นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

รายงาน

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก
จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ. รอบ 3) ใน
ระดับดีมากของโรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยา

บริบท

โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่ที่ 42/619 หมู่ 3 ต.บางสีทอง อ.
บางกรวย จ.นนทบุรี 11130 website : [http : www.rattanaschool.com](http://www.rattanaschool.com) สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยมีนางสาวมณี อุดมศรี เป็นผู้รับใบอนุญาตและ
ผู้จัดการ และนางอรัญญา อุดมศรี เป็นผู้อำนวยการ เปิดสอนระดับเนอสเซอรี่ ระดับปฐมวัยและ
ระดับประถมศึกษา อยู่ในหมู่บ้านเขาวพรรณ ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองส่วน
ใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี
ทั้งชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้ความเชื่อมั่นสถานศึกษา ส่งบุตรหลานมาสู่
สถานศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้มีนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โรงเรียนมีเนื้อที่ 3 ไร่ 2 งาน 10

ตารางว่า มีห้องเรียนทั้งหมด 28 ห้อง ปฐมวัย 9 ห้อง ประถมศึกษา 19 ห้อง โรงเรียนเริ่มเปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล ในปี พ.ศ.2539 และเปิดเพิ่มระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในปีพ.ศ.2541 ปัจจุบันเปิดสอนระดับเนอสเซอรรี่ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนระดับปฐมวัย 233 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา 547 คน รวมทั้งสิ้น 780 คน มีครูระดับปฐมวัย 9 คน ระดับประถมศึกษา 19 คน ครูพิเศษ 4 คน เป็นครูผู้หญิง 30 คน ครูผู้ชาย 6 คน นักการภารโรง 7 คน สัดส่วนของจำนวนนักเรียน : ครู = 21:1 ภาระสอนงานของครู เฉลี่ย 22 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โรงเรียนประกอบด้วยอาคารเรียน 2 อาคาร อาคารระดับปฐมวัยเป็นอาคารชั้นเดียว ส่วนอาคาร 4 ชั้นเป็นอาคารระดับประถมศึกษา มีสระว่ายน้ำและห้องประกอบการเรียน เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องนาฏศิลป์ ห้องธุรการ ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องพัสดุ

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ของกลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อม หมู่บ้านเยาพรธรณ เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม คลองสวนน้ำใส ได้จากน้ำปุ๋ยหมักชีวภาพ และการปลูกดอกดาหลา และชิงแดงของลุงปราศรัย อาจกล้วย ที่สวนในซอยวัดบางอ้อยช้าง

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีมากมายหลายแห่ง เช่น วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร ซึ่งเป็นวัดหลวง มีอายุกว่า 200 ปี อุทยานกาญจนาเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน วัดบางอ้อยช้าง มีประติมากรรมที่น่าสนใจ ควรค่าแก่การเรียนรู้ วัดสังฆทาน นอกจากนี้ยังมีคลองน้ำใส (คลองวัดแดง) ที่ใช้น้ำปุ๋ยหมักชีวภาพแก้ไขปัญหาน้ำเสียได้ดีมาก

ปรัชญาของโรงเรียน

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

การเรียนรู้ คู่คุณธรรม

ยิ้มใส ไหว้สวย

สรุปยอดรวมนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 1/1	13	18	31
อนุบาลปีที่ 1/2	14	14	28
อนุบาลปีที่ 1/3	17	11	28
อนุบาลปีที่ 2/1	9	14	23
อนุบาลปีที่ 2/2	11	14	25
อนุบาลปีที่ 2/3	15	10	25
อนุบาลปีที่ 3/1	8	17	25
อนุบาลปีที่ 3/2	16	7	23
อนุบาลปีที่ 3/3	15	10	25
รวม	118	115	233

ที่มา : สถิตินักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

เกียรติยศ ชื่อเสียง และผลงาน/โครงการดีเด่นของสถานศึกษา

- เกียรติบัตรชนะเลิศการแข่งขันเทควันโด ยูวชนชิงแชมป์ด้านกีฬาเสพติดหญิง อายุ 7-9 ปี สายน้ำตาลกลุ่ม A (เด็กหญิงสโรชิน สงวนนอก)
- เกียรติบัตรผู้สอบได้คะแนนยอดเยี่ยมอันดับ 1 ของจังหวัดนนทบุรี ในการทดสอบความรู้วิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 (เด็กชายจักรภัทร สวัสดิ์เรือง)

3. เกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน first class inner of English language speech competition grade level 1 and 2

4. เกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “Silver” ในการแข่งขัน Public Speaking Contest

5. เกียรติบัตรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามโครงการโรงเรียนนำอยู่นำเรียน “ระดับดีมากทุกด้าน” ปีการศึกษา 2550

นวัตกรรมและสิ่งดีเด่น รวมทั้งการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน

โรงเรียนส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนร่วมกันอนุรักษ์ “ดนตรีไทย” โดยจัดเวลาเรียนทั้งในเวลาที่เรียนทุกคน และนอกเวลาเรียนสำหรับนักเรียนที่สนใจ ประกอบด้วย วงปี่พาทย์ เครื่องสาย ขลุ่ย อังกะลุง กลองยาว ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักความหวงแหน และช่วยกันสืบทอดมรดกด้านดนตรีไทยได้อย่างชัดเจน (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2556-2560 : 44)

ลักษณะที่โดดเด่นของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุนิษย์ สุขภาพจิตที่ดี มีความสนใจกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้และทักษะพื้นฐานตามพัฒนาการในทุก ๆ ด้านของเด็กปฐมวัย (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โดยโรงเรียนได้ดำเนินการจัดโครงการ / กิจกรรมที่สำคัญได้แก่ โครงการหนุนย่อยกับศิลปะสร้างสรรค์ โครงการพัฒนาความรู้ โครงการวัดและประเมินพัฒนาการเรียนรู้ โครงการหนุนย่อยประพุดิจตามวัฒนธรรมไทย กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา กิจกรรมแข่งขันกีฬา ซึ่งแต่ละโครงการและกิจกรรมจะครอบคลุมให้ผู้เรียน มีทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ทักษะการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานตามพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้ทุกด้าน

ด้านครู ครูมีวุฒิการศึกษา มีความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ มีจำนวนครูเพียงพอ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐาน) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยโรงเรียนดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรม เช่น โครงการพัฒนาบุคลากร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผน การจัดประสบการณ์ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้าอบรม สมนา มีการดูงาน การทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถ และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น โดยยึดปรัชญาของโรงเรียน คือ การเรียนรู้ คู่คุณธรรม และอัตลักษณ์ ยิ้มใส ใฝ่สวย และอุทิศตนในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีการบริหารงานที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการบริหาร

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยา จัดการศึกษาระดับปฐมวัยครอบคลุมถึงระดับเนอสเซอรัล ระดับอนุบาลปีที่ 1 – อนุบาลปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2546 โดยการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา มีการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้แบบ Project Approach มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการบูรณาการกิจกรรมหลัก ผ่านการเล่น มีระบบการบันทึก การรายงานผลและการส่งต่อข้อมูล มีโครงการวัดและประเมินผลพัฒนาการ มีโครงการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีระบบการดูแลและช่วยเหลือผู้เรียน มีโครงการหนุนอ่อนนักวิทยาศาสตร์ โครงการภาษาน่ารู้ โครงการหนุนอ่อนรักการอ่าน โครงการหนุนอ่อนกับศิลปะสร้างสรรค์ โครงการรักษ์ภาษาไทย กิจกรรมวันแม่ วันแม่เทียน มีกิจกรรมด้านดนตรี กีฬาและนันทนาการ โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน มีกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน โครงการหนุนอ่อนประพาศิตตามวัฒนธรรมไทย มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

โรงเรียนมีการจัดการในด้านการให้ความรู้กับผู้ปกครองในเรื่องหลัก ๆ ปีละ 2 ครั้ง คือ

1. การประชุมพิเศษในภาคเรียนที่ 1 ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 โดยจะให้ความรู้กับผู้ปกครองในเรื่องหลักสูตรของโรงเรียน การเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน การดูแลเด็ก ระดับปฐมวัยเมื่อมาโรงเรียน และการปรับตัวของเด็กในระดับปฐมวัยเมื่อมาโรงเรียนในระยะแรกของการเปิดเทอม

2. ประชุมแนะแนวสำหรับนักเรียนที่ต้องการไปสอบเข้าศึกษาในโรงเรียนอื่น ๆ โดยให้สาระกับผู้ปกครองในเรื่องชื่อของโรงเรียน ที่ตั้ง เวลาเปิดรับสมัครนักเรียน เบอร์โทรศัพท์ โบว์ชัวร์ของโรงเรียนต่าง ๆ มาแจกให้ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองติดต่อกับโรงเรียนได้ และเข้าไปเยี่ยมชมโรงเรียนตามที่ต้องการ

3. เชิญวิทยากรจากสาธารณสุขมาให้ความรู้กับผู้ปกครองในเรื่องสุขภาพ อนามัย หรือโรคติดต่อที่กำลังระบาดอยู่ในขณะนั้น และตรวจสุขภาพให้กับเด็กทุกคน

4. หากมีโรคระบาดเช่น โรคมือ เท้า ปาก ทางโรงเรียนจะมีจดหมายถึงผู้ปกครอง และแผ่นพับเรื่องอาการของโรค วิธีสังเกต และรักษาสำหรับเด็ก

ส่วนเรื่องการให้ความรู้ในด้านอื่น ๆ จะให้เมื่อผู้ปกครองมีปัญหาเกี่ยวกับลูกเป็นรายบุคคล เช่น หากเด็กคนใดมีปัญหาเรื่องสุขภาพ หรือเรื่องพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ก็สามารถปรึกษากับโรงเรียนได้เป็นรายบุคคล เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือดูแลเด็กที่มีปัญหาด้านสุขภาพเป็นพิเศษ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

1. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการอำนวยการสถานศึกษา มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและนโยบายในการบริหารสถานศึกษา

2. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

3. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง

5. มีการนิเทศการเรียนการสอน โดยผู้บริหารเข้าไปดูการสอนของครูในเวลาเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นสอนจนจบกระบวนการสอน และบันทึกข้อดี ข้อที่ควรปรับปรุง แล้วให้ครูนำไปปรับปรุง

6. มีการจัดกิจกรรมทางด้านวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมผลงานของเด็กปฐมวัยที่ทำในแต่ละสัปดาห์ โดยจัดวางหรือแขวนไว้เป็นส่วนของปฐมวัยให้เด็ก ๆ ชม และชื่นชมในผลงานของตนเองและผู้อื่น

7. ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันลอยกระทง โดยร่วมกันทำกระทงกับคุณครู ทำให้มีคุณภาพตามมาตรฐานด้านผู้เรียน
8. ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เช่น อนามัยเข้ามาตรวจสอบสภาพพื้นที่ให้เด็กปฐมวัย

รายงาน

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ. รอบ 3) ในระดับดีมากของโรงเรียนเทพพิทักษ์

บริบท

โรงเรียนเทพพิทักษ์ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่เลขที่ 55/5 หมู่ 5 หมู่บ้านพุกงา 3 ซอย 49 ต.บางคูวัด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี Website : www.theppitakschool.com บนเนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 80.5 ตารางวา ในปีการศึกษา 2545 จัดการศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3 ต่อมาในปี 2546 โรงเรียนได้ขยายการจัดการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยมีนายสุเทพ นิลน้อย เป็นผู้รับใบอนุญาต นางนปภา นิลน้อย เป็นผู้จัดการ อาคารสถานที่ โรงเรียนมีอาคารเรียน 1 หลัง มีห้องเรียน 15 ห้อง โรงอาหาร 1 หลัง และห้องประกอบการต่างๆ คือ ห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องพยาบาล ห้องดนตรี และห้องศูนย์สื่อ

โรงเรียนเทพพิทักษ์ นอกจากจะได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. รอบ 3 ปีการศึกษา 2555 แล้ว ยังเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน (ชมเชย) ปีการศึกษา 2553 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 251 คน ระดับอนุบาล 88 คน ระดับประถมศึกษา 168 คน มีครูระดับอนุบาล 3 คน ครูผู้ช่วย 2 คน ครูระดับประถมศึกษา 10 คน มีครูผู้หญิงทั้งหมด 15 คน ผู้ชาย 2 คน นักการภารโรง 6 คน

สภาพชุมชนมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองรายรอบ พื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำ การเกษตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้างทั่วไป รับราชการและ รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ คือ วัดเต็มรักสามัคคี วัดมะ สง สถานีอนามัยบางคูวัด

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การทำนาข้าวและนาฝักบุ้ง สวนผลไม้ ทำผลิตภัณฑ์จากเครื่องหนัง เป็นสินค้า OTOP

ปรัชญาของ โรงเรียน การศึกษาเพื่อพัฒนารากแก้วแห่งชีวิต
 อัตลักษณ์ของ โรงเรียน รอยยิ้มพิมพ์ใจ ไหว้ถูกวิถี วิถีเพราะพริ้ง
 เอกลักษณ์ของ โรงเรียน กิจกรรมรู้รักไทย ใส่ใจเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปยอดรวมนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 1	10	16	26
อนุบาลปีที่ 2	12	15	27
อนุบาลปีที่ 3	18	17	35
รวม	40	48	88

ที่มา : สถิตินักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

เกียรติยศ ชื่อเสียง และผลงาน / โครงการดีเด่นของโรงเรียน

1. โรงเรียนได้รับรางวัลดีเด่นการประกวดห้องสมุดระดับประถมศึกษาขนาดกลางตามโครงการส่งเสริมการอ่านของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2549
2. ได้รับการรับรอง “สุภาพสะอาดได้มาตรฐาน” และเป็นสุดยอดสุภาพแห่งปีของจังหวัดนนทบุรี ประจำปี 2549

ลักษณะที่โดดเด่นของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ – ดนตรี และกีฬา มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ คิด ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน) โรงเรียนมีการดำเนินการโครงการและกิจกรรม เช่น โครงการธนาคารความดี กิจกรรม คุณธรรมนำไทย ฝึกการนั่งสมาธิ การกราบ การไหว้ การมีวินัย ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้านครู ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอนได้ตาม หลักสูตร และสามารถวิเคราะห์หลักสูตรสู่การนำไปใช้ มีการทำแผนการจัดการการเรียนรู้ มีการทำ วิจัยในชั้นเรียน รวมถึงนำเทคโนโลยี สารสนเทศ สื่อการสอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน มีการวัดและประเมินผล จัดผลตามสภาพจริง รวมถึงครูมีวุฒิทางการศึกษาตรงตามวิชาเอก และโท ครูของโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นครูเครือข่ายและครูต้นแบบตามโครงการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้สู่ครูต้นแบบ

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มีหลักสูตรที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับพื้นฐาน) มี การพัฒนาระบบการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจ เป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อ นักเรียนและผู้ปกครอง บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) สนับสนุนให้ ครูได้รับการพัฒนาครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ รวมถึงผู้บริหารมีตำแหน่งเป็นรองประธานคณะกรรมการ พัฒนาสตรีอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี รวมถึงได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณผู้ทำคุณประโยชน์ ต่อกระทรวงวัฒนธรรมด้านส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ประจำปี 2554 และตำแหน่ง นายกสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษาเอกชนนนทบุรี ซึ่งทำคุณประโยชน์ต่อสาธารณะ ส่งผลให้โรงเรียนได้รับโอกาสในด้านส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการ พัฒนาการศึกษาคือเป็นอย่างดี

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

โรงเรียนเทพพิทักษ์ จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2546 โดยนำหลักสูตรมาบูรณาการให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น โดยมีแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่นต้องมีคุณค่ากับนักเรียน และต้องเริ่มจากตัวเด็กและสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก โดยการบูรณาการเป็นโครงการ เป็นทักษะการปฏิบัติจริง เช่น โครงการการทำงานนมรถ เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยเริ่มจากการผสมแป้ง ใส่น้ำลงเบ้าจนครบ และแคะขนมครกเอง โดยทุกขั้นตอนจะมีครูคอยดูแลและช่วยเหลือการปฏิบัติจริง นำหน่วยการเรียนรู้มาปรับเป็นโครงการสร้างสรรค์ เช่น โครงการวิถีพุทธ จัดให้เด็กฟังธรรมะทุกวันศุกร์ สวดมนต์ไหว้พระทุกเช้าและก่อนนอนกลางวัน เพื่อให้เด็กมีทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังความเป็นไทย รวมถึงให้เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยโรงเรียนดำเนินโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริม ได้แก่ โครงการสร้างสรรค์ผลงาน โครงการสัปดาห์แสนสนุกสุดหรรษาที่จัดการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการ 6 กิจกรรมหลัก การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ เริ่มจากระดับอนุบาลปีที่ 1 – 3 โครงการจะมีความยากง่ายแตกต่างกันไป โครงการทุกโครงการเป็นงานที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก การศึกษานอกสถานที่และห้องเรียน และมีการเรียนภาษาอังกฤษกับครูต่างชาติ และภาษาจีน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็ก เพื่อสู่อาเซียนในปี 2558

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

1. ปฐมนิเทศปีละ 2 ครั้ง ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 (เป็นการประชุมในชั้นเรียน) หลังจากเปิดเทอมแล้ว 1 สัปดาห์ เกี่ยวกับเรื่องระเบียบของโรงเรียน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน แนวปฏิบัติของโรงเรียนที่มีต่อตัวเด็ก และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กมาบรรยายให้ผู้ปกครองฟังเรื่องเกี่ยวกับเด็ก ในแต่ละภาคเรียนเรื่องของการบรรยายจะแตกต่างกันไป
2. ประชุมชั้นเรียน (ประชุมกลุ่มย่อย) เชิญผู้ปกครองมาพบครูประจำชั้น พูดคุยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และช่วยกันแก้ไขปัญหาเด็กคนใดมีปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาทางด้านพฤติกรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

ผู้บริหารอุทิศตนในการทำงานทั้งงานการบริหาร โรงเรียน และงานขององค์กรภายนอกที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน ได้รับการเชิดชูเกียรติในหลายๆ ด้าน เช่น มีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัดนนทบุรี ได้รับเกียรติยศเป็นผู้ดำรงตนอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม

และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมภายใต้โครงการเมืองไทยเมืองคนดี ประจำปี 2551 ได้รับพระราชทานโล่เกียรตินิยม “ครอบครัวไทยมีสุข ประจำปี 2554” สภาสตรีแห่งชาติ จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และได้รับเกียรติบัตร เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “หนึ่งแสนครูดี” ระดับผู้บริหารสถานศึกษา ประจำปี 2554 ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา โดยคุรุสภาปี 2555 ทำให้มีเครือข่ายมากมายเป็นที่ยอมรับจากชุมชนในจังหวัด จึงทำให้องค์กรต่างๆ สามารถเข้ามาช่วยเหลือเมื่อทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ เช่น ต้องการวิทยากรมาให้ความรู้กับเด็ก ครู และผู้ปกครอง หรือการจัดทัศนศึกษาให้กับเด็กนอกสถานที่ก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ผู้บริหารมีจิตใจที่ดีงาม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน มีความเป็นกัลยาณมิตร จึงทำให้มีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งผู้บริหาร คณะครู และส่งผลมาสู่เด็กและนักเรียน จึงทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการบริหารงานทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

โรงเรียนควรให้ความรู้กับผู้ปกครองในทุกๆ ด้านของพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ปกครองเมื่อลูกต้องมาโรงเรียน ผู้ปกครองต้องพัฒนาลูกไปพร้อมๆ กับโรงเรียน เพื่อเด็กจะได้เจริญเติบโตอย่างสมวัย สิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารและครูจะต้องทุ่มเทอย่างจริงจังที่จะร่วมดูแลและแก้ไขพฤติกรรมที่บกพร่องของเด็กในทุกๆ ด้าน

รายงาน

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ. รอบ 3) ในระดับดีมากของโรงเรียนการศึกษาศึกษา

บริบท

โรงเรียนการศึกษาศึกษา เป็นโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 8 ถนนพิบูลสงคราม ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 www.karun.ac.th สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยมีนางสาวสมปอง ทักษะพยัคฆ์ เป็นผู้รับใบอนุญาต และผู้จัดการ และนายนรเศรษฐ์ ชุมวงศ์ เป็นผู้อำนวยการ เปิดสอนตั้งแต่วัยชั้น

อนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี มีเนื้อที่ 7 ไร่ อาคารเรียน 3 หลัง อาคารประกอบ 2 หลัง คือ 1) อาคารศึกษารอนุสรณ์ 7 ชั้น ประกอบด้วย ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ 50 ห้อง มีสนามกีฬาอยู่บนดาดฟ้า 2) อาคารมาเรียน เป็นอาคารไม้ 4 ชั้น ติดคลองบางตะนาวศรี ประกอบด้วยห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ 11 ห้อง มีห้องประชุมย่อย 1 ห้อง ห้องเรียนระดับชั้นอนุบาลอยู่ชั้น 2 3) อาคารมิปลีม 2 ชั้น ประกอบด้วยสระว่ายน้ำ และห้องดนตรีสากล 4) อาคารสมปอง ทักษะพหุศาสตร์ เป็นอาคารสูง 4 ชั้น ติดถนนพินุลสงคราม ประกอบด้วยห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ 17 ห้อง 5) พิพิธภัณฑ์บ้านบางตะนาวศรี เป็นอาคารเรือนไทยสองชั้น ชั้นล่างเป็นห้องปฏิบัติการพลศึกษา ชั้นบนจัดเป็นแหล่งเรียนรู้พิพิธภัณฑ์บ้านบางตะนาวศรี 6) สนามด้านหลังโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และมีสนามเด็กเล่น 2 สนาม มีห้องเรียนทั้งหมด 47 ห้อง ระดับอนุบาล 17 ห้อง ระดับประถมศึกษา 30 ห้อง มีนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 442 คน ระดับประถมศึกษา 998 คน รวม 1,440 คน จำนวนครูประจำชั้นระดับอนุบาล 17 คน ครูผู้ช่วย 17 คน ระดับอนุบาลเป็นครูผู้หญิงทั้งหมด ครูระดับประถมศึกษา 64 คน ผู้ชาย 23 คน ผู้หญิง 41 คน นักการภารโรง 10 คน สัดส่วนของจำนวนนักเรียน : ครู 20 : 1 ภาระงานสอนของครูโดยเฉลี่ย 20 ชั่วโมง / สัปดาห์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553)

ลักษณะชุมชน โรงเรียนอยู่ใกล้เขตชุมชน ตลาด และส่วนราชการ สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน มีลักษณะเป็นหมู่บ้านจัดสรร และธุรกิจขนาดกลาง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ อาชีพหลักคือ รับราชการ และประกอบอาชีพส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว 250,000 บาท/ปี จำนวนเฉลี่ยต่อครอบครัว 3 คน ประเพณี/วัฒนธรรมท้องถิ่นที่รู้จักโดยทั่วไปคือ ประเพณีการทำบุญในเทศกาลต่างๆ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และประเพณีวันสงกรานต์ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สวนเกษตร เครื่องปั้นดินเผา วันนครอินทร์ วัดกำแพง วัดวิมุตยาราม

ปรัชญาและอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ใฝ่หาความรู้ ควบคู่คุณธรรม

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

วิชาการเป็นเลิศ ก่อเกิดคุณธรรม

เกียรติยศ ชื่อเสียง และผลงาน / โครงการดีเด่นของสถานศึกษา

1. ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง การประกวดมารยาทไทย จากงานมหกรรมการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2555

2. ได้รับรางวัลเหรียญเงิน การประกวด Best Practice Project proach เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี ปีการศึกษา 2555

สรุปยอดรวมนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 1 /1	14	11	25
อนุบาลปีที่ 1 /2	12	15	27
อนุบาลปีที่ 1/3	16	9	25
อนุบาลปีที่ 1/4	13	12	25
อนุบาลปีที่ 1/5	12	19	31
อนุบาลปีที่ 2/1	13	14	27
อนุบาลปีที่ 2/2	8	16	24
อนุบาลปีที่ 2/3	11	11	22
อนุบาลปีที่ 2/4	9	18	27
อนุบาลปีที่ 2/5	8	8	16
อนุบาลปีที่ 2/6	10	7	17

(ต่อ)

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 3/1	16	21	37
อนุบาลปีที่ 3/2	18	16	34
อนุบาลปีที่ 3/3	21	15	36
อนุบาลปีที่ 3/4	18	17	35
อนุบาลปีที่ 3/5	9	10	19
อนุบาลปีที่ 3/6	7	8	15
รวม	215	227	442

แหล่งที่มา : สถิติของโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ลักษณะที่โดดเด่นของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนมีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีความสนใจด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้และทักษะพื้นฐานตามพัฒนาการทุกด้าน ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง มีทักษะในการเรียน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โดยโรงเรียนได้ดำเนินการ โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาเด็ก ได้แก่ โครงการโรงเรียนการัญญ์สู่วัด โครงการกีฬาสิ่ รวมถึงพัฒนาทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์ มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ได้เหมาะสมกับวัยตามพัฒนาการทุกด้าน

ด้านครู ครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสม สอนตรงตามวิชาเอก /โท และความถนัดได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามกำหนด มีจำนวนครูเพียงพอ มีความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ปฐมวัย รวมถึงการจัดทำแผนจัดประสบการณ์ จัดกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการผู้เรียน จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย จูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ และจัดกิจกรรมให้เด็กเล่นอย่างสร้างสรรค์ (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนได้ดำเนินโครงการ/จัดกิจกรรมส่งเสริมที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม กิจกรรมโรงเรียนผู้วัดและวัดผู้โรงเรียน กิจกรรมงานปฐมวัย ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อกิจกรรมสัมมนา / ทัศนศึกษานอกสถานที่ ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายตามแผนพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เป็นที่ยอมรับของชุมชนรอบๆ สถานศึกษา จึงได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องด้วยดีเสมอมา มีการใช้ระบบการบริการจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยหลักการกระจายอำนาจ การบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบ และดำเนินงานโดยใช้หลักของของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โครงการแบ่งเป็นฝ่าย 5 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายธุรการ 2) ฝ่ายกิจการนักเรียน 3) ฝ่ายอาคารสถานที่ 4) ฝ่ายแผนงานประกันคุณภาพ 5) ฝ่ายวิชาการ โดยจัดให้มีหัวหน้าหมวด และกลุ่มสาระงาน คณิตศาสตร์ สังคม พลศึกษา ภาษาอังกฤษ ดนตรี ภาษาไทย ให้ทุกหมวดรับผิดชอบงานในหน้าที่ของครู (ระดับประถมศึกษา) ส่วนระดับอนุบาลจะแบ่งครูเป็นระดับ เช่น หัวหน้าระดับอนุบาลดูแลด้านอนุบาล รวมทั้งการเรียนการสอน แต่จะประชุมวางแผนทำงานร่วมกับระดับประถมศึกษา และจะทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากกิจกรรมนั้นๆ เด็กอนุบาลไม่สามารถทำกิจกรรมได้ก็จะแยกออกมาทำกิจกรรมเฉพาะอนุบาล นอกจากนั้น ยังดำเนินงานโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) รวมถึงผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ทำให้การบริหารมีประสิทธิผลเป็นที่พึงพอใจของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

โรงเรียนการัญศึกษา มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการปี 2546 โดยเน้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมถึงการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรม

เกมการศึกษา กิจกรรมวงกลม กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กิจกรรมเสรี รวมถึงผู้เรียนสนใจ และกระตือรือร้นในการทำ มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง โดยจัดโครงการหนูน้อยวิทยาศาสตร์ เป็นการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องจมน้ำและลอยของไข่ กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมเล่าข่าวหน้าห้องเรียน จากการพบเห็นในสถานที่ต่างๆ ของนักเรียน ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะรวมถึงพัฒนาการทุกด้านได้เหมาะสมกับวัย มีทักษะการสังเกต สำรวจ สามารถเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ มีความรู้เรื่องของตน บุคคลที่เกี่ยวข้อง และธรรมชาติรอบตัวเอง กิจกรรมส่งเสริมทักษะที่โรงเรียนจัดคือ กิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น พาเด็กไปนอกสถานที่ เพื่อให้เด็กเห็นสภาพจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง รวมถึงผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิด และแก้ปัญหาได้ มีคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากกิจกรรมการทำอาหาร เช่น ทำขนมบัวลอย เด็กได้ปฏิบัติจริงด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างผลงานที่แปลกใหม่ จากกิจกรรมทดลอง และการทำงานเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

โรงเรียนมีการให้ความรู้กับผู้ปกครอง โดยจัดในรูปแบบของกิจกรรมและโครงการต่างๆ เช่น

1. กิจกรรมประชุมผู้ปกครองจัดปีละ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 จะจัดก่อนเปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 โดยเชิญผู้ปกครองทั้งนักเรียนใหม่และนักเรียนเก่ามาประชุมร่วมกัน แบ่งเป็นระดับชั้นอนุบาลจะเริ่มประชุมช่วงเช้า ส่วนระดับประถมศึกษาเริ่มประชุมช่วงบ่าย โดยทางโรงเรียนจะชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียนแต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน ฝ่ายวิชาการเรื่องการเรียนการสอน ฝ่ายธุรการค่าธรรมเนียมการเรียน เรื่องการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ และผลงานในปีการศึกษาที่ผ่านมา ฝ่ายอนุบาลจะมีวิทยากรมาบรรยายเรื่องเกี่ยวกับสมองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองควรรู้ และกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจะจัดเสริมให้กับเด็ก หลังจากประชุมร่วมกันแล้ว ผู้ปกครองจะพบกับครูประจำชั้นของนักเรียนแต่ละห้อง เพื่อเป็นการรู้จักและพูดคุยกับครูประจำชั้น และแจกปฏิทินวิชาการของโรงเรียนให้กับผู้ปกครอง

2. กิจกรรมประชุมผู้ปกครองครั้งที่ 2 ส่วนของอนุบาล ผู้บริหารและครูจะสรุปผลงานกิจกรรมว่าเด็กมีผลงานและกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว มีผลการปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้ดำเนินการต่อเนื่องในภาคเรียนที่ 2 ต่อไป และแนะนำแนวสำหรับเด็กอนุบาลที่ต้องการสอบเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนอื่นๆ เช่น โรงเรียนสาธิต หรือโรงเรียนในเครือคาทอลิก

3. เลียงตามสายทุกเช้า โรงเรียนจะประกาศเรื่องที่กำลังเป็นเรื่องที่สนใจ หรือเรื่องของโรคระบาดที่เกิดกับเด็กให้ผู้ปกครองฟังทุกเช้า เช่น การระบาดของไข้เลือดออก โรคมือ เท้า ปาก รวมถึงมีแผนับการรักษาระยะและอาการของโรคอย่างละเอียดให้ผู้ปกครองทุกคนได้รับทราบ

4. มีสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ปกครอง เช่น ถ้าเด็กไม่รับประทานผักหรือคีนนม ครูก็จะมีวิธีแนะนำผู้ปกครองว่าควรทำอะไรบ้าง รวมถึงครูบันทึกข้อควรปฏิบัติของพ่อแม่ เมื่ออยู่บ้านเพื่อให้พ่อแม่ได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับหน่วยของการเรียน เช่น เรียนเรื่องผัก ให้เด็กนำผักมาคนละชนิด ผักอะไรก็ได้ และให้พ่อแม่ทำอาหารที่มีผักชนิดต่างๆ ให้ลูกรับประทานที่บ้าน เพื่อเด็กจะได้พัฒนาไปพร้อมๆ กัน รวมถึงวารสารที่ทางโรงเรียนส่งถึงผู้ปกครองจะเป็นวารสารของโรงเรียน ชื่อว่า “สานสัมพันธ์การศึกษาศึกษา” จะเป็นวารสารที่แจ้งข่าวกิจกรรมของนักเรียนที่ได้รับรางวัลหรือการทำมาดีของครูและนักเรียน รวมถึงคอลัมน์ที่ให้ความรู้เป็นเกร็ดความรู้ที่ให้กับผู้ปกครอง โดยวารสารจะแจกให้กับผู้ปกครองทุกคนปีละ 4 ฉบับ

5. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทางโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองที่เป็นเครือข่ายที่มีอาชีพหมอ ตำรวจ หนาคาร มาให้ความรู้กับครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาให้ความรู้ตามหน่วยของการเรียน เช่น เด็กเรียนการจราจร ก็จะเชิญตำรวจมาอธิบายว่าการจราจรเป็นอย่างไร ตำรวจมีหน้าที่อะไร เด็กๆ จะต้องปฏิบัติตนให้ถูกตามกฎหมายจราจร เช่น เดินข้ามถนนทางม้าลาย สะพานลอย หรือเรียนเรื่องอาหารดีมีประโยชน์ก็เชิญผู้ปกครองที่ทำขนมไทย เช่น ขนมสอดไส้ มาปฏิบัติให้นักเรียนเห็นจริงและลงมือปฏิบัติทำจริงๆ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนคือ

1. โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เชิญผู้ปกครองเข้ามาทำขนม หรืออาหารร่วมกับเด็กๆ การปลูกผักชนิดต่างๆ การทำยาEM
2. โครงการกีฬา เชิญให้ผู้ปกครองเข้ามาแข่งขันกีฬาระหว่างครูและผู้ปกครอง และชมการแข่งขันกีฬาของเด็กๆ
3. กิจกรรมวันแม่ – วันพ่อ เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรม
4. กิจกรรมวันปีใหม่ เชิญผู้ปกครองนำอาหารมาตักบาตรร่วมกับเด็กและโรงเรียน โดยโรงเรียนนิมนต์พระสงฆ์ 9 รูป เพื่อทำบุญร่วมกัน
5. วันเกียรติยศ เป็นการมอบประกาศเกียรติบัตรสำหรับเด็กที่เรียนดีทั้งระดับอนุบาลและประถมศึกษา นักเรียนที่เรียนดีห้องละ 1 คน ทำความดีคือ นักเรียนที่ช่วยเหลือกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น ประกวด แข่งขัน หรือเป็นนักกีฬา นักดนตรี และเชิญผู้ปกครองมาเพื่อเป็นกำลังใจให้กับเด็กที่ได้รับเกียรติยศ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

1. ได้รับความร่วมมือจากครูและบุคลากรทุกคน โดยครูมีงานที่ต้องปฏิบัติอยู่จริงอยู่แล้ว จึงทำให้ครูมีความชำนาญในอาชีพของตน ซึ่งก่อให้เกิดเด็กมีพัฒนาการที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี จึงทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงและเป็นที่เชื่อถือของชุมชนและผู้ปกครอง
2. โรงเรียนให้ความสำคัญกับตัวครู มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อครูมีคุณภาพเด็กจะมีคุณภาพไปด้วย
3. มีการกระจายอำนาจ ทำให้ครูได้ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพในการทำงาน จึงทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในทุกๆ ด้าน
4. มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างผู้บริหาร – ครู – ผู้ปกครอง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. ผู้ปกครองมีความศรัทธา และเชื่อถือในโรงเรียน ผู้บริหาร และครู

ภาคผนวก ช

แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดวิชา พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน มีจำนวน 20 ข้อ

ให้เลือกตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. พัฒนาการของเด็กวัย 3 – 5 ปีในข้อใดสำคัญที่สุด

- ก. เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสม
- ✓ ข. เด็กเริ่มอยากรู้อยากเห็น
- ค. การเจริญเติบโตทางสติปัญญามากที่สุด
- ง. เด็กสามารถพูดตอบโต้ได้ดีขึ้น

2. เด็กวัย 3-5 ขวบ ควรมีความสามารถทางกายต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด

- ก. เด็กสามารถวิ่งและหยุดได้ทันที
- ข. เด็กควบคุมการจับถ่ายได้
- ✓ ค. เด็กปั่นจักรยาน 2 ล้อได้
- ง. เด็กสามารถติดกระดุมได้

3. เด็กชายกาฬีอายุ 5 ขวบ ไปห้างสรรพสินค้ากับแม่อยากได้ของเล่น แต่แม่ไม่ให้ซื้อ ให้ท่านคิดว่า

เด็กชายกาฬีจะแสดงออกในข้อใด ตามลักษณะเด่นของอารมณ์ในวัย 3-5 ขวบ

- ก. ยืนนิ่ง และไม่เดินต่อ
- ✓ ข. ร้องไห้เสียงดัง กระตืบเท้า
- ค. เชื่อฟังตามคำบอกของแม่
- ง. ร้องไห้เสียบ ๆ

4. ปัจจัยการเลี้ยงดูในข้อใดที่ส่งเสริมต่อพัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ขวบน้อยที่สุด

- ก. ผู้ดูแลให้โอกาสเด็กได้รับประทานอาหารด้วยตนเอง
- ข. ผู้ดูแลเฝ้าดูเด็กขณะปีนต้นไม้อย่างใกล้ชิด
- ค. ผู้ดูแลพาเด็กไปพบปะเด็กอื่นบ้างตามโอกาส
- ✓ ง. ผู้ดูแลปฏิบัติตามตารางการดูแลที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

5. เด็กวัย 3-5 ขวบ ที่ชอบพูดเกินความเป็นจริง มีสาเหตุจากข้อใด

- ✓ ก. เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- ข. เด็กเกิดการเลียนแบบจากผู้ใหญ่
- ค. เด็กโกหกและสร้างเรื่องเอง
- ง. เด็กเรียกร้องความสนใจจากผู้ใหญ่

6. การช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กวัย 3-5 ขวบ ข้อใดที่เหมาะสมที่สุด

- ก. ผู้ดูแลให้เด็กฝึกระบายสีตามแบบแผนที่กำหนดไว้
- ข. ให้เด็กเรียนพิเศษด้านการเขียน การคิดเลข เป็นต้น
- ✓ ค. ผู้ดูแลให้เด็กต่อเติมเรื่องจากนิทานที่เล่าให้ฟัง
- ง. ผู้ดูแลให้เด็กได้ดูโทรทัศน์อย่างอิสระ

7. เด็กวัย 3-5 ขวบ จะมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยปีละเท่าใด

- ก. 4.5 - 5 กิโลกรัม
- ข. 3.5 - 4 กิโลกรัม
- ค. 2.5 - 3 กิโลกรัม
- ✓ ง. 1.5 - 2 กิโลกรัม

8. เด็กวัย 3-5 ขวบ จะเริ่มสนใจสังคมในกลุ่มใดมากที่สุด

- ✓ ก. เพื่อน
- ข. พี่เลี้ยงหรือครู
- ค. พ่อแม่
- ง. ญาติพี่น้อง

9. ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัย 3-5 ขวบ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบใด

- ก. เด็กจะปรับเปลี่ยนอารมณ์ได้ดี
- ข. เด็กจะไม่แสดงอารมณ์อย่างตรงไปตรงมา
- ค. เด็กจะแสดงออกอย่างเปิดเผย
- ✓ ง. ข้อ ก. และ ค. ถูก

10. พฤติกรรมที่ไม่พบในเด็กวัย 3-5 ขวบ คือข้อใด

- ✓ ก. เรียบร้อยว่านอนสอนง่าย
- ข. ก้าวร้าวเมื่อถูกขัดใจ
- ค. ชอบปฏิเสธและทำตรงข้ามกับสิ่งที่บอก
- ง. เมื่อทะเลาะกับเพื่อนมักโกรธง่ายหายเร็ว

11. ทักษะใดที่พ่อแม่ควรปฏิบัติในเรื่องการให้ความรักกับลูกมากที่สุด

- ✓ ก. ทักษะการกอด
- ข. ทักษะการร้องเพลง
- ค. ทักษะการคิด
- ง. ทักษะการเล่นิทาน

12. เด็กวัย 3-5 ขวบ จะมีพัฒนาการด้านภาษาได้ดีจากข้อใด

- ✓ ก. การฟังนิทาน
- ข. การพูดคุยกับผู้ใหญ่
- ค. การพูดคุยกับเพื่อน
- ง. การร้องเพลง

13. เมื่อท่านต้องการให้ลูกเข้าศึกษาในโรงเรียนอนุบาลท่านควรศึกษาในเรื่องใดที่สำคัญที่สุด

- ก. เรื่องอาหาร
- ข. เรื่องครู
- ✓ ค. เรื่องหลักสูตร
- ง. เรื่องอาคารสถานที่

14. ในทุก ๆ เช้าน้องการ์ตูนอายุ 5 ขวบ ยังไม่แต่งตัวทั้ง ๆ ที่ตื่นนอนนานแล้ว แต่ยังอ้อยอิ่ง ทำให้แม่
อาจไปทำงานสาย ดังนั้น คำพูดที่แม่ควรพูดกับลูกคือข้อใด

- ก. ลูกแต่งตัวไม่เคยเสร็จทันเวลาเลยนะ
- ข. ทำไมเรื่องง่าย ๆ แค่นี้ลูกถึงทำไม่ได้
- ✓ ค. ลูกยังไม่แต่งตัวเลย แม่ต้องการให้ลูกแต่งตัวให้เสร็จภายใน 10 นาทีนี้
- ง. เห็นไหม ลูกขี้ขางบ้านซี เขาตื่นแต่งตัวแต่เช้าเลย

15. อาหารในข้อใดที่มีประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กวัย 3-5 ขวบ

- ก. ขนมปังทานเนย
- ข. แองจี้ดวุ้นเส้นไม่ใส่ผัก
- ค. น่องไก่ทอด
- ✓ ง. ผักบดลวกโคลี่ใส่หมู

16. ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กในช่วง

วัยใด

- ก. ตั้งแต่แรกเกิดถึงหกปี
- ✓ ข. ตั้งแต่แรกเกิดถึงห้าปี
- ค. ตั้งแต่แรกเกิดถึงสามปี
- ง. ตั้งแต่สามปีถึงหกปี

17. นัยปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุกี่ปี

- ก. 3 ปี
- ข. 4 ปี
- ✓ ค. 5 ปี
- ง. 6 ปี

18. การจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ต้องบูรณาการในด้านใดบ้าง

- ก. ทักษะ ภาษา และความคิด
- ข. ทักษะ ภาษา และพฤติกรรม
- ค. สาระการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้
- ✓ ง. ทักษะและสาระการเรียนรู้

19. กิจกรรมประจำวันที่ต้องใช้ความคิด ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่ากี่นาที

- ก. 5 นาที
- ✓ ข. 10 นาที
- ค. 15 นาที
- ง. 30 นาที

20. การปั้นดินเหนียว และใช้สีเทียนเป็นการพัฒนาด้านใด

- ก. ภาษา
- ข. กล้ามเนื้อใหญ่
- ✓ ค. กล้ามเนื้อเล็ก
- ง. ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ภาคผนวก ซ

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง จิตตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ครั้งที่ 1 , ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3
โรงเรียนอนุบาลดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

ผลการทดลอง ครั้งที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) ข้อความรู้ในเรื่องพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้ปกครอง นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลดวงใจ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มเวลา 15.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 30 คน เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดวงใจ เมื่อผู้ปกครองมาถึงได้ให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบใช้เวลาทำคนละ 20 นาที ผู้วิจัยเริ่มต้นเชิญผู้ปกครองทุกท่านเข้าห้องประชุมและนั่งเป็นวงกลมบนพื้นในห้องประชุม ผู้ปกครองทุกท่านให้ความร่วมมือด้วยดี ผู้วิจัย (นางจรรยาพร แดงโชติ) อธิบายถึงรายละเอียดของการทำวิจัยในเรื่องของจิตตปัญญาศึกษาให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฟัง โดยอธิบายถึงกิจกรรมที่จะต้องทำ ขั้นตอนในการทำกิจกรรม รวมถึงกติกาในระหว่างทำกิจกรรม

ผู้วิจัยเริ่มจากการแนะนำประวัติส่วนตัวคร่าวๆ และอธิบายถึงคำว่าจิตตปัญญาศึกษาว่าคืออะไร และผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านใด ผู้วิจัยชี้แจงความแตกต่างของคำว่า “จิตตปัญญา” และคำว่า “จิตตปัญญา” ซึ่งคำว่า จิตตปัญญา คือ การเปลี่ยนแปลงภายในที่เป็นไปในทางที่ดีขึ้น การมีสมาธิมากขึ้น รู้จักตัวเองมากขึ้น การฟังบุคคลอื่นพูดโดยไม่มีข้อโต้แย้งภายในใจ นอกจากนี้ยังรวมถึงการพูดโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน หรือรู้สึกไม่ดี โดยการทำจิตตปัญญานั้นไม่อิงกับศาสนา เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยอธิบายแล้ว ผู้วิจัยจึงขอเริ่มเข้าสู่กิจกรรมตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดและไม่เกร็งต่อกัน เป็นการปลดปล่อยจิตใจให้เบาและสบายที่สุด โดยผู้วิจัยเลือกใช้เพลง “คังคอกไม้บาน” โดยผู้วิจัยทำท่าทางประกอบเพลงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดู และทำท่าทางไปพร้อม ๆ กัน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างตั้งใจทำ และมีสีหน้ายิ้มแย้ม เมื่อจบเพลงแล้วทุกคนรู้สึกเบาสบาย

ขั้นตอนที่ 2 สื่อมวงสนทนา แบ่งปันความรู้

เป็นการนั่งสมาธิ เพื่อให้จิตใจสงบ ไม่วอกแวก และทำใจให้เป็นกลางเพื่อพร้อมที่จะรับฟังผู้อื่น ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งขัดสมาธิ แล้วใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้นำมาติดกันเป็นจิบ วางมือทั้งสองลงบนหัวเข่าแล้วหลับตาทำสมาธิเป็นเวลา 3 นาที ผู้วิจัยใช้เพลงของหมู่บ้าน PLUM BLOSSOM เมื่อครบ 3 นาทีแล้วผู้วิจัยให้ลืมตา ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกสงบ และสบายใจ

ผู้วิจัยชี้แจงเพิ่มเติมกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทดลอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย โดยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์คู่ขนานกัน (ผู้วิจัยแจกเอกสารหัวข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อ) เพื่อประโยชน์สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กในระดับปฐมวัย โดยข้อความรู้ทั้งหมดนั้นมี 11 ข้อ ข้อความรู้เหล่านี้ได้มาจากการวิจัยในขั้นตอนก่อนเข้าสู่การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษานี้ และรายละเอียดประกอบแต่ละหัวข้อ จะแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบโดยส่งข้อความรู้ผ่านทาง Facebook ที่ผู้วิจัยได้จัดตั้งกลุ่มของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในชื่อกลุ่ม “จิตตปัญญา กลุ่มหนึ่ง” (กลุ่มโรงเรียนอนุบาลดวงใจ) โดยจะมีสมาชิกที่เข้าร่วมอยู่ในกลุ่มทั้งหมดจำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนา

ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นในมุมมองของแต่ละคนในเรื่องของสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะ Facebook ในโลกปัจจุบันที่เกือบทุกคนสามารถใช้สื่อออนไลน์ได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยผ่านทางโทรศัพท์มือถือให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อ Facebook ที่ผู้วิจัยนำเอาสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) มาใช้ในการส่งข้อความรู้ให้กับผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร โดยขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนแนะนำตัวเองก่อนสั้น ๆ เพื่อที่จะเป็นการสร้างความรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น โดยให้แนะนำชื่อตัวเอง ชื่อลูกและระดับชั้นที่ลูกกำลังศึกษาอยู่ และก่อนที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเริ่มแนะนำตัว ผู้วิจัยได้แจ้งกติกาในการพูดหรือเสนอความคิดเห็นว่า จะมีแจกันดอกไม้ให้ผู้ที่ต้องการพูด โดยขอให้ยกมือขึ้นก่อนแล้วแจกันดอกไม้ขึ้นจะ

เลื่อนไปอยู่ตรงหน้าผู้พูดและในขณะที่มีผู้พูดอยู่นั้น ผู้อื่นก็ต้องตั้งใจฟังและไม่มีการโต้แย้งใด ๆ และรับฟังด้วยใจที่สงบ

ผู้วิจัยถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีผู้ใดอาสาแนะนำตัวเป็นคนแรก เมื่อผู้ปกครองท่านหนึ่งยกมือขึ้นจึงส่งแจกันไปให้ วางไว้หน้าผู้พูดตามลำดับการยกมือแนะนำตัวจนครบทุกคน เมื่อแนะนำตัวเองเรียบร้อยแล้ว ทุกคนจะเริ่มรู้จักกันมากขึ้น บรรยากาศในการสนทนาจะเริ่มมีความเป็นกันเองมากขึ้น ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ Facebook ในปัจจุบัน และความเห็นในการที่ผู้วิจัยนำ Facebook มาใช้ส่งข้อความรู้ในการวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย โดยยังคงใช้กติกาเดิม คือ ยกมือแล้วแจกันดอกไม้จะเลื่อนไปหาและวางข้างหน้าของผู้ที่ต้องการแสดงความคิดเห็น

คุณแม่น้องเพนนี่ :

ข้อดีของ Facebook ก็คือมีความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารและการตั้งคำถามทั่ว ๆ ไป สามารถอัปเดตข่าวสารได้ตลอดเวลา ส่วนข้อเสีย คือ ข่าวสารหรือข้อมูลบางอย่างไม่น่าเชื่อถือและไม่เป็นความจริง

คุณแม่น้องโรนิน :

ข้อเสียของ Facebook ก็คือการโฆษณาขายสินค้า เป็นข้อมูลที่เด็กไม่สามารถคัดกรองข้อความจากการโฆษณาได้ เมื่อเด็กไม่มีภาวะในการตัดสินใจ แล้วไปซื้อมาใช้โดยไม่ได้สอบถามจากผู้ใหญ่อาจเกิดผลเสียต่อตัวเด็กได้

คุณแม่น้องบันบัน :

คิดว่างานวิจัยชิ้นนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองเป็นอย่างมาก สะดวกในการรับรู้ข่าวสารทั่วไปได้อย่างรวดเร็ว และยังเป็นทางหนึ่งที่สามารถติดต่อกับเพื่อนเก่าที่ไม่ได้เจอกันมานาน แต่ข้อเสียสำหรับเด็กวัยรุ่น คือ การใช้ในทางที่ผิด เพราะ Facebook เป็นช่องทางที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ไม่มีการกลั่นกรองคำพูด อาจมีคำหยาบคาย

คุณแม่น้องมะจิง :

คิดว่าเป็นเรื่องที่ดีมากสำหรับผู้ปกครองที่ต้องทำงานและกลับบ้านเด็ก Facebook เป็นช่องทางหนึ่งที่ผู้ปกครองสามารถรับรู้ข่าวสารจากทางโรงเรียนได้ทันที โดยที่ไม่ต้องรอกลับมาอ่านจดหมายที่บ้านในตอนเย็น นอกจากนี้ยังเป็นผลดีต่อทางโรงเรียน คือ ลดการใช้กระดาษและเอกสารได้อีก เป็นการลดค่าใช้จ่ายของทางโรงเรียนอีกวิธีหนึ่งด้วย ส่วนข้อเสียเห็นด้วยกับคุณแม่ทุกท่าน เพราะเด็กไม่มีวุฒิภาวะในการตัดสินใจได้เท่ากับผู้ใหญ่

คุณแม่น้องดาต้า :

Facebook ทำให้รับข้อมูลของทางโรงเรียนได้อย่างรวดเร็วและสะดวก ในเวลาทำงานก็สามารถเปิดดูได้ และใช้เวลาไม่มาก สามารถโต้ตอบได้ทันที

คุณแม่น้องเหม :

Facebook มีประโยชน์เนื่องจากคุณแม่ไม่ค่อยมีเวลา เมื่อเปิดดูก็จะได้รับความรู้จากการส่งรูปภาพหรือความรู้จากโรงเรียน

คุณแม่น้องลินา :

เป็นการดีเพราะบางครั้งความรู้เกี่ยวกับเด็กก็ไม่ค่อยได้ศึกษาเท่าไร ถ้าได้รับความรู้จากโรงเรียนจะเป็นการสะดวกสำหรับคุณแม่มาก

คุณแม่น้องอาร์ตี้ :

Facebook สะดวกมาก เพราะทุกคนมีโทรศัพท์ สามารถเปิดดูและอ่านได้เลย เวลาทำงานก็เปิดดูได้และใช้เวลาไม่มาก

คุณแม่น้องชูกัศ :

Facebook ทันสมัยมากค่ะ การรับข่าวสาร ข้อมูลรวดเร็วมาก เมื่อก่อนต้องกลับมาถึงบ้านก่อน เพื่ออ่านจดหมายของโรงเรียน แต่ปัจจุบันไม่ต้องแล้ว รับรู้ข่าวสารได้เลย ทันใจดี

คุณแม่ห้องอาร์ต :

ที่ทำงานคุณแม่ไปไกลจากบ้านมาก ใช้เวลาเดินทางไปและกลับนานมาก แต่ถ้าใช้ Facebook ในการติดต่อสื่อสารจะสะดวกมาก ติดต่อได้ทุกเวลา

คุณแม่ห้องยายย่า :

คุณแม่ทำงานยุ่งมากทั้งวัน แต่ก็สามารถเปิดโทรศัพท์ดูได้ทันที หากโรงเรียนส่งข้อความมา เราสามารถรับรู้ได้เลย และไม่ต้องเสียเงินในการใช้โทรศัพท์

คุณแม่ห้องออกัส :

ในปัจจุบันพ่อแม่มีภารกิจมากในหนึ่งวัน ทำให้การดูแลลูกได้ไม่เต็มที่ ถ้าโรงเรียนมีข้อความรู้ให้ก็เป็นการได้เพิ่มความรู้ของพ่อแม่

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปประเด็นของ Facebook ว่าในยุคปัจจุบันสามารถส่งข้อความรู้ รูปภาพ แสดงความคิดเห็นได้ทันที และไม่้องเสียเงินในการใช้ Facebook สำหรับเด็กโตควรมีผู้ปกครองคอยควบคุมดูแลด้วย และประโยชน์ของ Facebook โดยส่วนใหญ่คือได้แชร์ความรู้ให้กับผู้อื่น และในขณะเดียวกันเราก็สามารถรับข้อความรู้มาจากผู้อื่นได้ด้วย สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กในระดับปฐมวัย

ผู้วิจัยได้แจ้งเรื่องการสมัครเข้าร่วมกลุ่มใน Facebook โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “จิตตปัญญาของกลุ่มหนึ่ง” (โรงเรียนอนุบาลดวงใจ) และได้แจ้งวัน เวลาในการส่งข้อความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มทราบ ผู้วิจัยจะส่งข้อความรู้ทั้งสิ้น 11 วัน ๆ ละ 3 ตอน โดยจะส่งเป็นเวลา คือ ครั้งที่ 1 เวลา 9.00 น. ครั้งที่ 2 เวลา 12.00 น. ครั้งที่ 3 เวลา 15.00 น. จะมีการเตือนให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มทราบอีกครั้ง เวลา 18.00 น. และเวลา 20.00 น. ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลใน Facebook มาสรุปผลสำหรับข้อความรู้ที่ได้ส่งไปในวันนั้นๆ ผู้วิจัยแจ้งว่าขอให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเปิดเข้าไปกด Like หรืออ่านข้อความรู้ แล้วตอบข้อความกลับมา หรือหากมีข้อคำถามใดๆ ให้ถามเข้ามาได้เลย แล้วผู้วิจัยจะไปค้นคว้าหาคำตอบมาให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มได้รับทราบอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อสรุปประเด็น Facebook เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอหัวข้อในการสนทนาต่อไป คือ จะพูดถึงถึงพัฒนาการของลูกๆ ในทุกๆ ด้าน โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แชร์ความรู้จากประสบการณ์จริงในการเลี้ยงลูก โดยเปิดประเด็นในพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ 1. พัฒนาการด้านร่างกาย 2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ 3. พัฒนาการด้านสังคม 4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณแม่น้องมะจิง :

มีลูกอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 แต่จะติดไอแพดมาก จะเล่นตลอดเวลา และไม่สนใจทุกสิ่งรอบตัว เวลาเห็นของเล่นข้างนอกก็ไม่สนใจ คุณแม่สังเกตพฤติกรรมลูกตอนเข้าโรงเรียน ว่าลูกไม่ค่อยสื่อสารกับคุณครูหรือกับเพื่อน ๆ เพราะคิดว่าลูกเคยได้รับการสื่อสารด้านเดียวจากไอแพด และคุณครูดูแลตลอดเวลา คุณพ่อเลี้ยงลูกโดยให้ลูกเล่นแต่ไอแพด และคุณพ่อก็จะนั่งทำงานอยู่หน้าคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา คุณแม่จะต้องเรียกลูกกลับคืนมา โดยหาสิ่งเร้าในด้านอื่น ๆ มาทดแทนการเล่นไอแพด แต่ให้ลูกเล่นเป็นเวลาหลังทานข้าว น้องก็เริ่มดีขึ้นและมีสมาธิมากขึ้น คุณแม่ดูแลลูกใกล้ชิดมากขึ้น และคอยติดตามว่าน้องเล่นอะไร และคุยกับคุณพ่อให้ใส่ใจน้องมากขึ้น คุยกับน้องมากขึ้นด้วย

คุณแม่น้องโรนิน :

การให้รางวัลกับโรนิน จะเอาปฏิทินมาให้น้องดู และตกลงกันว่า ถ้าช่วยทำงานบ้านคุณแม่จะให้ติดสติ๊กเกอร์ลงบนปฏิทิน และสอนลูกให้นับวันที่ เช่น วันนี้วันอะไร มีเลขอะไรบ้าง และถ้าได้สะสมสติ๊กเกอร์ถึง 10 ดวงให้เอามาแลกของรางวัลกับคุณแม่ได้เลย ไม่ทราบว่าคุณแม่ทำผิดหรือเปล่า

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าไม่ใช่เรื่องที่ผิด ถ้าคุณพ่อคุณแม่จะให้ของรางวัลกับลูก แต่อย่าให้บ่อยจนเกินไปและการให้แต่ละครั้งนั้นควรจะมีโอกาสในการให้ด้วย การให้รางวัลไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของอาจเป็นรอยยิ้มหรือการกอดก็ได้

คุณแม่ห้องเคลีย :

การมีลูกทำให้ใจเย็นมากขึ้น ซึ่งคุณแม่คิดว่าลูกเป็นแบบทดสอบที่ดีที่สุดของเรา คุณแม่รู้สึกเสียใจเพราะเคยตีมือลูกตอน 2 ขวบ ต่อมาคุณแม่จึงเปลี่ยนวิธีการทำโทษลูก เพราะคุณแม่ได้ดูรายการซูเปอร์แมนนี้ แล้วรู้สึกว่าเด็กฝรั่งอารมณ์เยือกกว่าเด็กไทยมาก แต่ซูเปอร์แมนนี้สามารถปราบเด็กคือได้ด้วยวิธีที่เราคิดไม่ถึง คุณแม่จึงลองเอามาปรับใช้กับการเลี้ยงน้องเคลียบ้างโดยการที่ให้ลูกนั่งหันหน้าเข้าผนัง โดยกำหนดระยะเวลาตามอายุ น้อง ซึ่งวิธีนี้ทำให้น้องดีขึ้น ส่วนเรื่องการซื้อของ น้องอยากได้ของครั้งที่ 1 แม่บอกไม่ได้ ครั้งที่ 2 แม่บอกไม่ได้ ถ้ามีครั้งที่ 3 แล้วน้องยังคืออยากได้ของนั้นอยู่ ให้ดึงลูกเข้ามากอด ลูกจะรู้สึกใจเย็นขึ้น แล้วอธิบายด้วยเหตุผลว่าทำไมถึงยังซื้อไม่ได้ เมื่อน้องเข้าใจในเหตุผลแล้ว จึงพาน้องกลับบ้าน

คุณแม่ห้องโมเดล :

คุณแม่อยากเรียนรู้ที่จะสงวนเวลาลูกอยากได้ของเล่น น้องต้องการเอาชนะคุณแม่ และคุณแม่ก็ต้องการเอาชนะน้องเช่นกัน คุณแม่จึงต้องพยายามทำใจให้เย็นที่สุด จะทำให้อยู่อย่างมีความสุข ต้องพยายามรับฟังคำพูดของลูกด้วย

คุณแม่ห้องชูกัท :

น้องชูกัทเป็นหลานคนเดียว และเป็นเด็กคนเดียวในบ้านจะโดนตามใจมาก มี แต่คุณแม่ที่ไม่ยอมตามใจ และพยายามบอกให้ทุกคนไม่ต้องตามใจ เวลาคุณแม่ดู น้องชูกัทจะบอกว่า “ทุกคนอมมะนาวโตๆ ด้วย” แต่น้องชอบออกมาถีบจักรยาน 3 ล้อตอนเย็น ๆ คุณยายก็ตามใจ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างหัวเราะขึ้นพร้อมกัน เพราะเวลาอยู่ที่บ้านก็จะได้ยินคำสั่งแบบนี้จากลูกของตนเองเหมือนกัน ผู้วิจัยจึงเสริมจากประเด็นนี้ว่า การอมมะนาวก็ถือว่าเป็นเทคนิคหนึ่งที่คุณครูจะนำมาใช้เมื่อต้องการให้เด็กเงียบและฟังคำสั่ง โดยคุณครูแต่ละคนต่างก็จะมีเทคนิคที่แตกต่างกันออกไป

คุณแม่ห้องอาร์ตี :

ตั้งแต่มาโรงเรียนรู้สึกว่าคุณอาร์ตีขึ้น กลับบ้านร้องเพลงให้ฟังทุกวัน เมื่อก่อนคุณแม่คุณอาร์ตีจะเสียงดังมาก แต่เดี๋ยวนี้ถ้าคุณแม่คุณอาร์ตีก็จะรีบบอกทันทีว่า “คุณแม่อย่าดุสิ”

คุณแม่ห้องนะโม :

แม่จะคอยถามว่าวันนี้คุณครูสอนอะไรมาบ้าง และน้องจะเล่าให้ฟังตอนนั่งมอเตอร์ไซค์กลับบ้านด้วยกัน คุณแม่รู้สึกว่าคุณอาร์ตีพัฒนาขึ้นมาก เมื่อก่อนน้องไม่ค่อยอยากไปโรงเรียน แต่ตอนนี้จะชอบเล่าถึงเพื่อน รักเพื่อน คิดถึงเพื่อน บางครั้งน้องก็จะทะเลาะกับน้องชาย หลังจากพูดคุยกับคุณครู นะโมจะรักน้องมากขึ้น ส่วนเรื่องชื่อของก็จะเป็นเยอะ คุณแม่จะบอกว่า “วันนี้คุณแม่ไม่มีตั้งคันนะ” คุณแม่จะถามว่า “แล้วคุณครูสอนว่าอย่างไรนะ ถ้าหนูยังไม่ได้ของเล่นตอนนี้” คุณแม่คิดว่ายังเป็นคุณแม่มือใหม่ก็จะสอนน้องได้ไม่มาก ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องสิ่งรอบตัว และจะปล่อยให้ น้องแสดงความคิดเห็นว่าน้องต้องการอะไร คุณแม่จะตามน้องมากกว่า น้องจะชอบเสนอความเห็น อาจจะถูกหรือไม่ถูก แต่ได้แชร์ความคิดเห็น น้องอยู่ที่โรงเรียนมีเพื่อนมาก น้องอยากไปโรงเรียนทุกวัน คุณแม่มักจะขอความช่วยเหลือจากคุณครูบ่อย ๆ นะคะ

คุณแม่ห้องนาเดีย :

คุณแม่คิดว่าโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างมากสำหรับลูก เพราะถือเป็นบ้านหลังที่สอง น้องนาเดียอยากไปโรงเรียนทุกวันเหมือนกัน เพราะ เวลาปลุกจะไม่เคียงอแง เวลาไปที่วัดต่างจังหวัดกัน น้องจะบอกคุณแม่พ่อว่าต้องรีบกลับนะ เพราะพรุ่งนี้ต้องไปโรงเรียน น้องนาเดียชอบและรักเพื่อนรักคุณครูมาก

คุณแม่ห้องเอย์ :

เราต้องพยายามแลกเปลี่ยนกันระหว่างแม่กับลูก เพราะคุณแม่มีโอกาสคุยกับครูผ่านตัวหนังสือเท่านั้น ซึ่งคุณแม่คิดว่าบางครั้ง การแลกเปลี่ยนกับลูกน่าจะดีกว่า โดยถามลูกทุกวันว่าวันนี้ทำอะไรบ้างตอนที่อยู่โรงเรียน เมื่อลูกเล่าให้ฟังคุณแม่ก็สามารถรับรู้ได้ว่าลูกเป็นอย่างไรเวลาอยู่กับคุณครูและเพื่อน ๆ ส่วนเรื่องการทำโทษ โดยการให้ห้อมมะนาว หรือหันหน้าเข้ากำแพงคุณแม่

ก็ทำวิธีนี้ด้วยเช่นกัน และครั้งต่อไปน้องก็บอกว่า “หนูจะไม่ทำแล้วค่ะ” ซึ่งคุณแม่จะลงโทษแนวเดียวกับโรงเรียน เพื่อจะได้เป็นแนวเดียวกัน

ผู้วิจัย จะนำเสนอแนะว่า โรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญก็จริง แต่ที่สำคัญที่สุดน่าจะอยู่ที่บุคลากรของโรงเรียน และต้องมีปัจจัยอื่นๆ เป็นองค์ประกอบด้วย พัฒนาการทุกอย่างที่เกิดแก่เด็กจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กในอนาคตด้วยเช่นกัน

คุณแม่ น้องลีนา :

น้องเป็นเด็กที่มีนิสัยร่าเริงแจ่มใสอยู่แล้ว น้องชอบเล่นไอแพดเหมือนกัน แต่ก็ชอบดูการ์ตูนภาษาอังกฤษด้วย ชอบทำการบ้านและชอบให้น้ำสอเพิ่มเติมให้ แต่จะดีก็มากเพราะน้องเป็นลูกคนเดียวทุกคนต้องดูแลและเอาใจใส่เค้า จึงทำให้ไม่ค่อยรู้จักการแบ่งปัน เวลาออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน ก็จะเล่นแรง ๆ ชอบออกคำสั่งกับเพื่อนว่าต้องทำอย่างนี้นะ ทำอย่างนั้นนะ ทำให้เพื่อนหนีเข้าบ้านหมด น้องก็จะพยายามเดินไปเล่นกับเพื่อนเอง แม่ก็จะคอยสอนน้องเสมอว่าอย่าออกคำสั่งกับเพื่อนนะ อย่าบังคับเพื่อน เพราะน้องมีนิสัยชอบบงการ และจัดการทุกอย่างให้เพื่อน เพื่อนแถวบ้านก็จะไม่ชอบเล่นกับน้องลีนา แม่ก็จะคอยปลอบน้องเสมอว่า ไม่เป็นไรลูก เราเล่นคนเดียวก็ได้นะ แต่เพื่อนเล่นของน้องลีนาจะมีน้องอาตีฟคนเดียวที่จะยอมทำตามเพราะน้องจะเล็กกว่าและยังไม่รู้เรื่อง ส่วนเรื่องชื่อของน้องจะรู้มากขึ้นว่ารอแม่เงินเดือนออกใช้มัย จึงจะได้ของเล่น คุณแม่เป็นกังวลเรื่องของน้องว่าจะเป็เด็กที่เข้าสังคมยาก เพราะบางครั้งคุณแม่ยายก็จะคอยเข้าข้างตลอดเวลา ถ้ามีใครแกล้งหรือพูดกับลีนาไม่ดี คุณยายก็จะบอกว่าใครว่าลีนาเดี๋ยวยายจะจัดการให้

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ในกรณีนี้ถือว่าน้องลีนามีภาวะความเป็นผู้นำสูง มั่นใจในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่คุณแม่ต้องให้น้องคงภาวะผู้นำไว้ แต่คุณแม่ต้องอธิบายให้ลูกฟังว่า ถ้าเราออกคำสั่งกับเพื่อนมากไป เพื่อนจะไม่เล่นด้วยและจะไม่รักเรานะ นอกจากนี้ผู้ปกครองจะต้องตอบในสิ่งที่ลูกซักถาม เพราะถ้าเราไม่ตอบลูกก็จะเข้าใจว่าสิ่งนั้นถูกต้องแล้ว และจดจำในสิ่งที่ผิด เด็ก ๆ จะเป็นไปตามสภาพครอบครัว เลี้ยงลูกแบบไหนก็จะได้แบบนั้น โรงเรียนเป็นเพียงส่วนช่วยพัฒนา และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ๆ เท่านั้น

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

เมื่อถึงเวลาที่สมควรแล้วสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ผู้วิจัยจึงได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยสรุปถึงสิ่งที่เราได้พูดคุยกันในทุก ๆ ประเด็นของวันนี้

คุณแม่น้องเคลีย :

กิจกรรมวันนี้ดีมากค่ะ รู้สึกชอบมาก

คุณแม่น้องโมเดล :

ปกติทำงานอยู่ที่บ้านไม่ค่อยได้พูดคุยกับใคร เคยคิดว่าที่ลูกเราเป็นแบบนี้ผิดปกติหรือเปล่า แต่พอได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในวันนี้แล้ว ทำให้รู้ว่าลูกเราก็ไม่ต่างกับเด็กคนอื่น และทำให้รู้ว่าวิธีปฏิบัติของแม่ไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนก็มีเป้าหมายเดียวกัน การพูดคุยกันวันนี้ทำให้ประเมินลูกได้ในระดับหนึ่งว่าคือเหมือนเด็กทั่วไป รู้สึกดีกับกิจกรรมนี้ เพราะได้แชร์ประสบการณ์ตรงกับผู้ปกครองท่านอื่นๆ ด้วย

คุณแม่น้องนะโม :

รู้สึกดีใจ เพราะโดยส่วนตัวแล้วชอบฟังความเห็นของคนอื่นๆ และอยากรู้จักเด็กทุกคนว่าเป็นยังไง และทำให้เรียนรู้วิธีการจากแม่ทุกคน และทำยังไงให้ลูกดีขึ้น กิจกรรมนี้ดี ถ้าจบวิจัยแล้วน่าจะมีกิจกรรมนี้ต่อเนื่อง ชอบค่ะ

คุณแม่น้องมะจั่ง :

ดีใจที่ได้ร่วมแชร์ประสบการณ์ในการเลี้ยงลูก คุณแม่มีวิธีปฏิบัติต่างกันแต่เป้าหมายเดียวกันคือ ต้องการให้ลูกเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดีใจที่เข้าร่วมกิจกรรมในวันนี้ เพราะมีประโยชน์มากต่อคุณพ่อคุณแม่ทุกคน

คุณแม่ห้องชาเนียร์ :

อยากขอบคุณคุณครูที่ให้น้องได้เรียนที่นี่ เพราะให้ความรู้สึกเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน คือ คุณครูที่นี่ไม่ได้ดูแลเฉพาะลูก แต่ดูแลรวมไปถึงครอบครัวของลูกด้วย ส่วน Facebook ก็ช่วยให้มีความสนิทสนมกับผู้ปกครองท่านอื่นในห้องเดียวกัน น้องไม่ใช่แค่เรียนอย่างเดียว แต่กล้าแสดงออกด้วย คุณแม่คิดว่าน้องผูกพันกับโรงเรียนมากเพราะพูดถึงโรงเรียนตลอด

คุณแม่ห้องกันดั้ม :

กิจกรรมนี้ดีมาก เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครอง ได้แชร์ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

คุณแม่ห้องกาพิวส์ :

Facebook เป็นสิ่งที่รวดเร็ว ทันสมัย ได้รับข้อมูลรวดเร็ว สะดวกสำหรับพ่อแม่ที่มีเวลาน้อยเมื่อถึงเวลาอันสมควรแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสรุปถึงสิ่งที่พูดคุยเกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของลูก ๆ ว่า เด็กในวัยปฐมวัย ส่วนที่สำคัญที่สุดในเด็กวัยนี้ คือ พัฒนาการทั้ง 4 ด้านจะต้องพัฒนาไปด้วยกัน ถ้าขาดด้านใดด้านหนึ่ง เด็กจะเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น จึงควรพัฒนาทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน

เวลา 17.50 น. ผู้วิจัยปิดวงสนทนาในวันนี้ และได้ทำการนัดวันและเวลากับผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อไป ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่าน

ผลการทดลอง ครั้งที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) ข้อความรู้ในเรื่องพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี

การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มเวลา 13.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 30 คน เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

เริ่มต้นประชุมโดยผู้วิจัยเชิญผู้ปกครองทุกท่านนั่งเป็นวงกลมบนพื้นในห้องประชุม ผู้วิจัย (นางจรวยพร แดงโชติ) อธิบายถึงรายละเอียดของการทำวิจัยในเรื่องของจิตตปัญญาศึกษาให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฟัง โดยอธิบายถึงกิจกรรมที่จะต้องทำ ขั้นตอนในการทำกิจกรรม รวมถึงกติกาในระหว่างทำกิจกรรม

ผู้วิจัยเริ่มจากการแนะนำประวัติส่วนตัวคร่าว ๆ และอธิบายถึงคำว่าจิตตปัญญาศึกษาคืออะไร และผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านใด ผู้วิจัยชี้แจงความแตกต่างของคำว่า “จิตตปัญญา” และคำว่า “จิตตปัญญา” ซึ่งคำว่า จิตตปัญญา คือ การเปลี่ยนแปลงภายในที่เป็นไปในทางที่ดีขึ้น การมีสมาธิมากขึ้น รู้จักตัวเองมากขึ้น การฟังบุคคลอื่นพูดโดยไม่ได้แย้ง นอกจากนี้ยังรวมถึงการพูดโดยไม่ทำให้อีกคนหนึ่งเดือดร้อน หรือรู้สึกไม่ดี เป็นการทำกิจกรรมโดยต้องนั่งบนพื้นเท่านั้น นี่คือการเสนออย่างหนึ่งของจิตตปัญญา เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยอธิบายแล้ว ผู้วิจัยจึงขอเริ่มเข้าสู่กิจกรรมตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดและไม่เกร็ง เป็นการปลดปล่อยจิตใจให้รู้สึกเบาและสบาย โดยผู้วิจัยเลือกใช้เพลง “ดั่งดอกไม้บาน” โดยผู้วิจัยให้ทำท่าทางประกอบเพลงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำท่าทางไปพร้อม ๆ กันเมื่อจบเพลงแล้วทุกคนจะรู้สึกเบาสบาย

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

เป็นการทำสมาธิ โดยนั่งสงบเพื่อให้จิตใจสงบ ไม่วอกแวก และทำใจให้เป็นกลางเพื่อพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมขั้นต่อไป ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิ แล้วใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้นำมาติดกันเป็นจิบ วางมือทั้งสองลงบนหัวเข่าแล้วหลับตานั่งสงบทำสมาธิเป็นเวลา 3 นาที ผู้วิจัยใช้เพลง

ของหมู่บ้าน PLUM BLOSSOM เป็นเพลงเบา ๆ เมื่อครบ 3 นาทีแล้วให้ลืมนตาผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะรู้สึกสงบ และสบายใจ

ผู้วิจัยชี้แจงเพิ่มเติม กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทดลอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยกระบวนการจิตตปัญญาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ คู่ขนานกัน (ผู้วิจัยแจกเอกสารหัวข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อ) เพื่อประโยชน์สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กในระดับปฐมวัย โดยข้อความรู้ทั้งหมดนั้นมี 11 ข้อ ข้อความรู้เหล่านี้ได้มาจากการวิจัยในขั้นตอนก่อนจะเข้าสู่การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษานี้ และรายละเอียดประกอบแต่ละหัวข้อจะแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โดยส่งข้อความรู้ผ่านทาง Facebook ที่ผู้วิจัยได้จัดตั้งกลุ่มของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในชื่อกลุ่ม “จิตตปัญญากลุ่มสอง” (กลุ่มโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี) โดยจะมีสมาชิกที่เข้าร่วมอยู่ในกลุ่มทั้งหมดจำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนา

ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นในมุมมองของแต่ละคนในเรื่องของสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะ Facebook ในโลกปัจจุบันที่เกือบทุกคนสามารถใช้สื่อออนไลน์ได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อ Facebook ที่ผู้วิจัยนำเอาสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) มาใช้ในการส่งข้อความรู้ให้กับผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร โดยขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนแนะนำตัวเองก่อนสั้น ๆ เพื่อที่จะเป็นการสร้างความรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น โดยให้แนะนำชื่อตัวเอง ชื่อลูกและระดับชั้นที่ลูกกำลังศึกษาอยู่ และก่อนที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเริ่มแนะนำตัว ผู้วิจัยได้แจ้งถึงกติกาในการพูดหรือเสนอความคิดเห็นว่า จะมีแจกันดอกไม้ให้ผู้ที่ต้องการพูด โดยขอให้ยกมือขึ้นก่อนแล้วแจกันดอกไม้ นั้นจะเลื่อนไปอยู่ตรงหน้าผู้พูดและในขณะที่มีผู้พูดอยู่นั้น ผู้อื่นก็ต้องตั้งใจฟังและไม่มีการโต้แย้งใดๆ และรับฟังด้วยใจที่สงบ

ผู้วิจัยถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีผู้ใดอาสาแนะนำตัวเป็นคนแรก เมื่อผู้ปกครองท่านหนึ่งยกมือขึ้นจึงส่งแจกันไปให้ วางไว้หน้าผู้พูดตามลำดับการยกมือแนะนำตัวจนครบทุกคน เมื่อแนะนำตัวเองเรียบร้อยแล้ว ทุกคนจะเริ่มรู้จักกันมากขึ้น บรรยากาศในการสนทนาจะเริ่มมีความเป็นกันเองมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ Facebook ในปัจจุบัน และความเห็นในการที่ผู้วิจัยนำ Facebook มาใช้ส่งข้อความรู้ในการวิจัย ที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย โดยยังคงใช้กติกา คือ ยกมือแล้วแจกันดอกไม้จะเลื่อนไปหาและวางหน้าของผู้ที่ต้องการแสดงความคิดเห็น

คุณแม่ห้องน้ำหอม :

สำหรับ Facebook ในปัจจุบัน ถ้าเป็นเรื่องความรู้เกี่ยวกับเด็กในระดับปฐมวัยก็จะมีประโยชน์มากต่อผู้ปกครอง และตัวเด็กเองด้วย เพราะผู้ปกครองในโรงเรียนหลายท่านมักจะแชร์ข้อความที่เป็นประโยชน์และเป็นความรู้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยจะมีกลุ่มของคุณแม่เด็กๆ ในโรงเรียนเอง หรือเป็นกลุ่มของคุณแม่ของลูก ๆ ที่อยู่ในห้องเดียวกัน คุณแม่ห้องน้ำหอมยกตัวอย่างการแชร์ข้อมูลของคุณแม่ท่านหนึ่งในเรื่องของการทำแปรงฟัน ซึ่งผู้ปกครองหลายท่านก็ชอบและเห็นว่าเป็นประโยชน์จริงๆ แต่การเล่น Facebook สำหรับเด็กในช่วงวัยรุ่นน่าจะเป็นอันตรายอย่างมาก เพราะเด็กในช่วงวัยนี้มักจะมีความคิดที่ไม่เหมือนผู้ใหญ่ และยังอยู่ในวัยศึกษาค้นคว้า จึงจำเป็นที่ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่ในขณะที่ลูกกำลังเล่น Facebook อยู่ด้วย

คุณแม่ห้องพลอย :

สำหรับตัวคุณแม่เองเป็นประโยชน์มาก เนื่องจากคุณแม่ต้องเดินทางไปทำงานที่ต่างจังหวัดบ่อยๆ Facebook จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะสามารถติดต่อพูดคุยกันได้ โดยไม่ต้องเสียค่าโทรศัพท์ และสามารถส่งรูปภาพความน่ารักของลูกให้คุณพ่อได้ดูด้วย

คุณแม่ห้องโซนี่ :

ส่วนใหญ่จะใช้ Facebook ในการทำงานมากกว่า เนื่องจากสะดวกและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังรู้สึกพอใจในการใช้ Facebook เพราะทางโรงเรียนได้ทำการอัปเดตรูป กิจกรรมของลูกมาให้ดู

ในระหว่างที่คุณแม่กำลังทำงานอยู่ด้วย คุณแม่จึงสามารถเห็นความเคลื่อนไหวของลูกเวลาที่อยู่กับคุณครูและเพื่อนๆ ที่โรงเรียน แต่คุณแม่ก็รู้สึกกังวลใจว่าในอนาคตเมื่อลูกโตขึ้น คุณแม่ยังไม่มีวิธีที่จะควบคุมดูแลลูกให้เล่นในเวลาที่กำหนด คุณแม่แจ้งว่าถ้างานวิจัยครั้งนี้มีวิธีการหรือแนวทางใดที่เป็นประโยชน์ให้ช่วยเสนอแนะให้ทราบด้วย

คุณแม่ห้องเมย์ :

โดยส่วนตัวจะไม่ค่อยได้เล่นบ่อยมากนัก แต่ถ้ามีโอกาสเล่น Facebook ก็จะเล่นพร้อมกับลูกๆ เลยเพราะในขณะนั้นคุณแม่สามารถที่จะอธิบายในสิ่งที่ลูกสงสัย หรือสอนให้ลูกรู้ในสิ่งที่ลูกไม่เข้าใจได้ทันที และเมื่อมีใครแชร์ความรู้ผ่านเข้ามาทาง Facebook คุณแม่ก็จะอ่านให้ลูกฟังและสามารถเตือนลูกในสิ่งที่เป็นอันตรายได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดูแลตัวเองของเด็กในระดับหนึ่งด้วย

เมื่อคุณแม่ห้องเมย์พูดจบแล้ว ผู้วิจัยได้ถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีใครที่ต้องการแสดงความคิดเห็นอีกบ้าง และเมื่อไม่มีใครแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปประเด็นของ Facebook ว่าในยุคปัจจุบัน Facebook สำหรับผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ จะมีประโยชน์มากเพราะเราจะหาความรู้จาก Facebook ได้จากการแชร์ข้อความการส่งความรู้ แต่สำหรับเด็กโตควรมีผู้ปกครองคอยควบคุมดูแลด้วย และประโยชน์ของ Facebook โดยส่วนใหญ่คือได้แชร์ความรู้ให้กับผู้อื่น และในขณะเดียวกันเราก็สามารถรับข้อความรู้มาจากผู้อื่นได้ด้วย สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมองว่าจะเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กในระดับปฐมวัย

คุณแม่ห้องน้ำหอม :

การส่งข้อความรู้ตามที่ผู้วิจัยได้แจ้งมาข้างต้นนั้น คิดว่าน่าจะมีประโยชน์เป็นอย่างมาก เพราะข้อความรู้ที่ผู้วิจัยจะส่งมานั้นสามารถเปิดอ่านได้ตลอดเวลา เพราะเป็นข้อความรู้ที่ส่งมาให้เฉพาะคนที่เข้าร่วมในกลุ่มจิตตปัญญาเท่านั้น

ผู้วิจัยจึงได้ทำการแจ้งเรื่องการสมัครเข้าร่วมกลุ่มใน Facebook โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “จิตตปัญญากลุ่มสอง” และได้แจ้งวัน เวลาในการส่งข้อความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มทราบ ผู้วิจัยจะส่งข้อความรู้ทั้งสิ้น 11 วันๆ ละ 3 ตอน โดยจะส่งเป็นเวลา คือ ครั้งที่ 1 เวลา 9.00 น. ครั้งที่ 2 เวลา 12.00 น. ครั้งที่ 3 เวลา 15.00 น. จะมีการเตือนให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มทราบอีกครั้ง เวลา 18.00 น. และเมื่อเวลา 20.00 น. ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลใน Facebook มาสรุปผลสำหรับข้อความรู้ที่ได้ส่งไปในวันนั้นๆ ผู้วิจัยแจ้งว่าขอให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเปิดเข้าไปอ่านพร้อมทั้งกด Like หรืออ่านข้อความรู้แล้วตอบข้อความกลับมา หรือหากมีข้อคำถามใดๆ ให้ถามเข้ามาได้เลย ผู้วิจัยจะไปค้นคว้าหาคำตอบมาให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มได้รับทราบ และตอบคำถามทุกคำถามของผู้ปกครอง

เมื่อสรุปประเด็น Facebook เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เปิดประเด็นในหัวข้อการสนทนาต่อไป คือ เราจะพูดคุยถึงพัฒนาการของลูกๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา โดยให้ผู้ปกครองแชร์ประสบการณ์จากประสบการณ์ตรงในการเลี้ยงลูก

คุณแม่น้องเฟรม :

เวลาที่ลูกอยู่ที่บ้านมักจะพูดคุยและมีการแสดงออกเยอะมาก แต่พอมายู่ที่โรงเรียนทำไมถึงไม่กล้าแสดงออก ไม่พูดและเงียบมากเกินไป คุณแม่อยากให้ช่วยแนะนำหรือหา วิธีในเรื่องของการเข้าสังคมและการปฏิบัติตัวของลูกเมื่ออยู่นอกบ้าน

คุณแม่น้องโชนี่ :

ลูกชายคนโตอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ชื่อน้องยูโรก็เป็นเหมือนกับน้องเฟรม มักจะกล้าแสดงออก เวลาอยู่ที่บ้าน สามารถเดินไปซื้อของได้เอง ทำทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง แต่เวลาอยู่ที่โรงเรียน กลับเรียบร้อยมาก ซึ่งพฤติกรรมผิดกับที่บ้าน ส่วนน้องโชนี่ อนุบาลปีที่ 1 อยู่ที่โรงเรียน คุณแม่บอกว่าน้องขี้มาก แต่เวลาอยู่ที่บ้านกลับเงียบและเรียบร้อยมาก คุณแม่ไม่เข้าใจพฤติกรรมของลูก 2 คนที่แตกต่างกันมาก (น้ำเสียงของคุณแม่เหมือนกังวลว่าลูกเราแปลกกว่าเด็กคนอื่นรึเปล่า)

คุณแม่ห้องโชนี่ :

ลูกชายกล้าแสดงออกมากในเรื่องของการซื้อของ เช่น เดินไป 7-11 กล้าที่จะหยิบของ ไปถามพนักงานว่า “ของชิ้นนี้แพงมั๊ย” ซึ่งคุณแม่ต้องคอยส่งสัญญาณกับพนักงานว่าให้บอกว่า “แพงมาก”

คุณแม่ห้องนะโม :

ตอนนี้ห้องอายุ 5 ขวบ 8 เดือนแล้ว แต่ไม่ค่อยยอมทำตามที่คุณแม่บอก เช่น เวลากลับถึงบ้านบอกให้สวัสดีผู้ใหญ่ที่เจอก็ไม่ยอมสวัสดี เดินเลยไปเฉย ๆ ไม่สนใจ

คุณแม่ห้องมิวสิก :

ก็เป็นเหมือนกัน ตอนนี้ห้องอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ค่ะ

คุณแม่ห้องแพร :

แนะนำวิธีการของตนเองที่สามารถใช้ได้ผลมาแล้ว เพราะเมื่อก่อนนี้ห้องแพรก็มีพฤติกรรมแบบเดียวกับห้องนะโมและห้องมิวสิก คือ เมื่อต้องการให้ลูกยกมือไหว้ใคร คุณแม่ก็จะต้องยกมือไหว้ให้ลูกดูเป็นตัวอย่างแล้วกล่าวคำว่าสวัสดีค่ะไปพร้อมกันด้วย

ผู้วิจัยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในบางครั้งอาจสอนได้หรือสอดแทรกได้โดยผ่านการเล่านิทาน หรืออาจแต่งนิทานขึ้นมาใหม่ได้เลยตามแต่สถานการณ์ในตอนนั้นๆ

คุณแม่ห้องเฟรม :

แต่การเล่านิทานตามสถานการณ์ในตอนนั้น บางครั้งก็เป็นปัญหาเนื่องจากคุณแม่จำไม่ได้ว่าในวันนั้นได้เล่าเรื่องอะไรไปบ้าง แต่ลูกก็รับร่าอยากฟังเรื่องเหมือนวันนั้นอีกครั้ง แต่คุณแม่ก็จำไม่ได้แล้วว่าวันนั้นเล่าเรื่องอะไร พอเล่าไม่เหมือนเดิมห้องก็จะรู้สึกว่าคุณแม่ไม่สนใจ

ผู้วิจัยเสนอแนะว่านอกจากการเล่านิทานแล้ว อาจจะสอนผ่านการดูการ์ตูนก็ได้ แต่ควรเป็นการ์ตูนประเภทที่มีภาพสวยๆ เป็นเรื่องเบาๆ และอย่าให้เด็กดูการ์ตูนที่มีความรุนแรงเด็ดขาด เพราะอาจจะมีผลต่อจิตใจของเด็กในอนาคตได้

คุณแม่ห้องโชนี :

ถามว่าเคยมีวิจัยบ้างมั้ยว่าเวลาที่เด็กหลับไปแล้ว เด็กฝันจริงหรือเปล่า เพราะคุณแม่เคยเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับหมาป่าให้ลูกฟังเกือบทุกวัน เมื่อลูกตื่นขึ้นมาแล้วก็เล่าให้ฟังว่าหนูฝันร้าย โคนหมาป่าไล่กัด คุณแม่จึงแก้ปัญหาโดยการให้ลูกสวมมดก่อนเข้านอน และเมื่อสวมมดแล้วลูกก็บอกว่าเมื่อคืนหนูฝันดี หนูได้เจออุลตราแมน ได้เจอเองก็เบิร์ดในฝันด้วย

คุณแม่ห้องเก็ด :

ลูกอายุ 3 ขวบ แต่มีนิสัยเอาแต่ใจตัวเองมาก ชอบร้องไห้กระแทกเท้า และร้องไม่ยอมหยุด คุณแม่จึงตีแรงมากเพราะบอกให้หยุดร้องก็ไม่หยุดกลับยิ่งร้องไห้เสียงดังกว่าเดิม คุณแม่จึงตบที่ปากจนเลือดออก และรู้สึกเสียใจมาก ไม่แน่ใจว่าสาเหตุที่น้องเป็นแบบ เพราะว่าคุณพ่อตามใจมากเกินไปด้วยหรือเปล่า เพราะทุกครั้งที่น้องเริ่มร้องไห้คุณพ่อจะรีบเข้ามาโอบ แต่ถ้าคุณแม่เดินหนีน้องก็จะยิ่งร้องเสียงดังกว่าเดิมอีกค่ะ(พฤติกรรมของคุณแม่จะเครียดเมื่อพูด เพราะลูกทำอะไรไม่ได้ตั้งใจแม่)

คุณแม่ห้องน้ำหอม:

น้องหอมก็มีพฤติกรรมแบบนี้เหมือนกัน คุณแม่จึงปล่อยให้ไปนั่งคนเดียว แต่น้องก็ยังร้องไห้ไม่ยอมหยุด คุณแม่ก็จะปล่อยให้ร้องจนหมดแรงไปเอง แล้วจึงค่อยเข้าไปอุ้มด้วยเหตุผล ซึ่งน้องก็จะยอมฟังคุณแม่มากขึ้น แต่บางครั้งก็จะมีดื้ออยู่บ้างเพราะจะมีคุณยายกับคุณป้าคอยเข้าข้างและตามใจตลอดเวลา

คุณแม่ห้องโชนี่ :

น้องโชนี่ก็มีพฤติกรรมแบบนี้ แต่ส่วนใหญ่จะรุนแรงกว่านี้ คือ พอไม่ได้ในสิ่งที่ตัวเองต้องการจะขว้างปาข้าวของทิ้งทันที มักจะปาใส่คุณแม่และคนอื่นๆ ด้วย ยิ่งถ้าบอกให้หยุดก็จะยิ่งทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นกว่าเดิม แต่คุณแม่เคยอ่านหนังสือแล้วในหนังสือบอกว่า เด็กจะไม่ฟังคำว่า “อย่า” หรือ “หยุด” และเมื่อเด็กได้ยินคำเหล่านี้เด็กก็จะทำทันทีในสิ่งที่ห้ามทันที ดังนั้น เมื่อห้ามแล้วไม่ฟังให้ส่งเสริมให้ทำไปเลย เด็กก็จะหยุดทำได้เอง เช่น เมื่อเด็กร้องไห้ไม่ยอมหยุดให้คุณแม่บอกว่า “ร้องไปเลยอย่าหยุดนะ” เด็กจะหยุดร้องให้ทันที

คุณแม่ห้องพลอย :

น้องชอบซื้อของเล่นหรือซื้อของที่ไม่น่าจำเป็น แต่พอซื้อมาแล้วกลับไปเล่นและไม่สนใจอีกเลย มีวิธีแก้ไขอย่างไรคะ สามารถทำได้มั๊ย

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าการตีลูกนั้นควรจะเลิกทำเป็นวิธีสุดท้าย เพราะเมื่อเราตีเค้าจะไม่เข้าใจว่าทำไมถึงโดนตี แต่เมื่อจะต้องจริงจัง ก็ควรจะตีเบาๆ แล้วต้องรอจังหวะอธิบายถึงเหตุผลให้เด็กฟังด้วยว่าเพราะอะไรถึงโดนคุณแม่ตี เพื่อที่เค้าจะได้เข้าใจว่าเค้าโดนตีเพราะเค้าทำผิดจริงๆ แล้วจะลดการทำแบบนั้นซ้ำอีก การตีอย่างรุนแรงและอาจจะมียผลทางด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก

คุณแม่ห้องบุ๊ค :

น้องอายุ 3 ขวบ เรียนอยู่อนุบาลปีที่ 1 มีพฤติกรรมต่อต้าน และไม่ยอมพูด ซึ่งคุณแม่พ่อกับคุณแม่ก็พูดเก่งด้วยกันทั้งคู่ แต่น้องกลับไม่ค่อยพูดกับใครเลย คุณแม่ไม่แน่ใจว่าน้องมีพัฒนาการที่ผิดปกติหรือไม่ น้องมีพฤติกรรมชอบอยู่คนเดียว ไม่ค่อยสนใจคนอื่น และเมื่อมีใครเข้ามาทักก็จะเดินหนีไปเลย น้องพูดได้บ้างนิดหน่อย แต่ส่วนใหญ่ก็จะเบื่อกำลังใจ คำสั้น ๆ หรือเรียกชื่อสิ่งของของตัวเองชอบ เช่น เห็นรถวิ่งผ่านมาก็จะพูดคำว่า “รถ” เท่านั้น

ผู้วิจัยให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าบางที่น้องอาจจะยังเข้าสังคมไม่เป็น เนื่องจากคุณแม่บอกว่าน้องเคยอยู่ต่างจังหวัดกับคุณตาคุณยายมาตั้งแต่เกิด เพิ่งจะเข้ามาอยู่กับคุณพ่อคุณแม่เมื่อตอนน้องอายุได้ 2 ขวบครึ่ง และผู้วิจัยยังเสนอแนะว่าคุณแม่อาจจะต้องไปปรึกษาคุณหมอ เพราะถ้าน้องมีปัญหาเรื่องพัฒนาการที่ช้ามากกว่าเด็กในวัยเดียวกัน เราจะยังสามารถแก้ไขได้ทันเวลา ซึ่งคุณหมอก็จะมีวิธีที่สามารถจะวัดได้ว่าเด็กมีความบกพร่องในพัฒนาการด้านไหนบ้างหรือเปล่า

คุณแม่น้องวินเนอร์ :

ยกตัวอย่างของลูกชายคนโตให้ฟังว่า น้องอายุ 2 ขวบครึ่งก็ยังไม่พูดเหมือนกัน จึงต้องพาไปปรึกษาคุณหมอ ซึ่งคุณหมอก็จะวัดพัฒนาการเบื้องต้นและวัด IQ ให้ด้วย

คุณแม่น้องบ๊อค :

ถ้าไปหาหมอแล้วได้ผลใช้มียะจะได้พาไปช่วงปิดเทอม

คุณแม่น้องวินเนอร์ :

เพื่อให้คุณแม่สบายใจว่าลูกของเราไม่ได้เป็นอะไรก็น่าจะพาไปปรึกษาคุณหมอจะดีกว่า จะได้ทราบถึงวิธีการดูแลลูกที่ถูกต้องด้วย

คุณแม่น้องพลอย :

ลูกมีมนุษยสัมพันธ์ดีเกินไป ชอบพูดคุยกับคนอื่น ชอบถามชื่อและทักทายทุกคนที่รู้จัก ลูกผิดปกติมียะ เพราะคุณแม่กลัวว่าคนอื่นจะรำคาญพฤติกรรมของลูกเรา

คุณแม่น้องโชนี่ :

ลูกเขียนตามกำแพงบ้านเต็มไปหมด แก้ไขอย่างไรดีคะ

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าคุณแม่ควรสร้างกรอบให้กับลูก โดยมีกระดานไวท์บอร์ด 1 อันแขวนไว้ในบ้าน และบอกน้องว่าถ้าอยากเขียนหรือวาดรูปให้เขียนได้เฉพาะบนกระดานนี้เท่านั้นจะช่วยการสร้างวินัยให้กับตัวเองด้วย

คุณแม่น้องน้ำหอม :

อยากทราบถึงวิธีทำให้เด็กมีสมาธิมากขึ้น ต้องให้เด็กทำอะไรคะ

คุณแม่น้องโซนี่ :

น้องมีพฤติกรรมอยากได้ของมากกว่าคนอื่น คือ เวลาไปซื้อขนมถ้าพี่ซื้อ 1 ชิ้นน้องก็จะต้องซื้อ 2 ชิ้น คือต้องมากกว่าพี่เสมอ แต่เวลาน้องไปกับคุณพ่อคุณแม่คนเดียว ก็จะบอกว่าจะซื้อไปฝากพี่ด้วย แต่ของน้องต้องมากกว่านะ ผู้วิจัยมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้างคะ

คุณแม่น้องโซนี่ :

พฤติกรรมล่าสุดของน้อง คือ พี่ซื้อ CD การ์ตูน 1 แผ่น น้องก็จะต้องซื้อ 2 แผ่นคุณพ่อก็อนุญาตให้ซื้อได้ ปรากฏว่าแผ่นที่อยากได้ไม่มี น้องก็ยืนร้องไห้อยู่ตรงนั้นไม่ยอมไปไหน และจะต้องเอาให้ได้ อธิบายอย่างไรก็ไม่ฟัง จนคุณพ่อต้องพาไปหาซื้อให้จนได้

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าในกรณีนี้ต้องอธิบายให้น้องเข้าใจว่าน้องจะซื้อ 2 แผ่นไม่ได้ เมื่อพี่ซื้อ 1 แผ่นน้องก็ต้องได้เท่ากัน และถ้าไม่มีก็ต้องรู้จักการรอคอย คือต้องพยายามอธิบายเหตุผลให้เข้าใจควบคู่กันไปด้วย

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ปกครองสรุปถึงสิ่งที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้คุยกันมาทั้งหมดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน

คุณแม่น้องวี :

การใช้ Facebook ในการส่งข้อความรู้ให้ฉัน คิดว่าดีมาก เพราะสะดวกและรวดเร็ว

คุณแม่น้องกานต์ :

คุณแม่ทำงานบางครั้งต้องไปต่างจังหวัดก็สามารถรู้ข่าวสารความรู้ทาง Facebook ได้ด้วย ชอบมากค่ะ

คุณแม่น้องเมย์ :

เห็นด้วยเป็นอย่างมาก เพราะสะดวกและรวดเร็ว เวลาทำงานก็สามารถเปิดดูได้ และทำงานไปด้วยได้ ทำให้ได้รับความรู้ด้วยในเวลาเดียวกัน

คุณแม่น้องไอดี :

ข้อความรู้ที่ได้มาแสดงความคิดเห็นทำให้ได้ความรู้ และรู้ว่าลูกเราก็เหมือนกันเด็กอื่นทั่วไป ซึ่งฟังแล้วก็มีพฤติกรรมคล้ายๆ กัน ทำให้รู้สึกสบายใจมากขึ้น และเกิดประโยชน์มากค่ะ

คุณแม่น้องพลอย :

ชอบกิจกรรมนี้ค่ะ เพราะทำให้ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนๆ ที่เป็นคุณแม่เหมือนกัน สนุกมากค่ะ

คุณแม่น้องไต้เติ้ล :

อยากให้มีการกิจกรรมแบบนี้ต่อเนื่องไปอีก เพราะพัฒนาการของเด็กนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา บางครั้งเราก็ไม่ทราบว่าต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของลูกอย่างไร กิจกรรมนี้จึงเป็นกิจกรรมทางเลือกที่จะรับรู้ถึงวิธีการดูแลลูกให้ได้ดี และมีคุณภาพด้วย

คุณแม่ห้องแดงโม :

ข้อความรู้ทั้งหมดถือเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ จึงถือเป็นเรื่องที่ดีที่จะมีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับเรา โดยที่เราไม่ต้องไปหาซื้อหนังสือมาอ่านค่ะ

คุณแม่ห้องกันดั้ม :

ช่องทางในการให้ความรู้ผ่านทาง Facebook ถือเป็นช่องทางที่สะดวกมากค่ะ สามารถรับรู้ข้อความรู้ได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ด้วย คุณแล้วไม่ใช่เรื่องที่ยุ่งยากค่ะ

เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้สรุปการสนทนาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ร่วมสรุปกิจกรรมสำหรับวันนี้ว่าในปัจจุบันเด็กสมัยใหม่มีสิ่งเร้าอยู่รอบตัวมากขึ้น อาจจะใช้เทคโนโลยีหรือสื่อออนไลน์ต่างๆ จึงเป็นผลทำให้เด็กในยุคปัจจุบันขาดความอ่อนโยน ผู้วิจัยเสนอทางเลือกที่จะส่งเสริมในด้านจิตใจให้กับเด็กในยุคสมัยนี้ โดยแนะนำให้พาเด็กไปเที่ยวสวนสัตว์ เพราะเราจะสามารถปลูกฝังความคิดให้กับเด็กในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมได้ เช่น การให้อาหารสัตว์ การเดินชมธรรมชาติที่ร่มรื่น จะทำให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยนขึ้น

เวลา 15.45 น. ผู้วิจัยปิดวงสนทนาในวันนี้ และได้ทำการนัดวันและเวลากับผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อไป ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่าน

ผลการทดลองครั้งที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมี กิจกรรมจัดดอกไม้จากใจ ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอด การปลูกฝังคุณธรรมของลูกด้วยโลกนิทาน การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และโภชนาการ สุขภาพ อนามัยของเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลดวงใจ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มเวลา 09.00 น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 30 คน เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลดวงใจเริ่มต้นโดยผู้วิจัยเชิญผู้ปกครองทุกท่านนั่งเป็นวงกลมบนพื้นในห้องประชุม ผู้ปกครองทุกท่านให้ความร่วมมือด้วยดี โดยผู้วิจัย (นาง

จรวายพร แดงโชติ) ได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมผ่อนคลาย และอธิบายถึงกิจกรรมตามขั้นตอน รวมถึงกติการะหว่างทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดและไม่เกร็งต่อกัน เป็นการปลดปล่อยจิตใจให้เบาและสบายที่สุด โดยผู้วิจัยเลือกกิจกรรม “ตบมือส่งใจ” ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันตบมือ ดังนี้ 1) ตบมือเป็นจังหวะและนับ 1 2 3 4 และตบมือต่อๆ กันไป 1-4 ต่อไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน (รอบวง) โดยการตบมือต้องเป็นจังหวะที่ใกล้เคียงกัน 2) ตบมือแล้วส่งให้เพื่อน (โดยยื่นมือไปหาคนที่เราต้องการส่งให้) ในวงกลมใครก็ได้ที่เราต้องการให้เพื่อนตบมือต่อ 3) ตบมือแล้วส่งต่อให้เพื่อนในวงกลมจนครบทุกคน เพื่อเป็นการประสานความเป็นกันเอง

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

เป็นการนั่งสมาธิ เพื่อให้จิตใจสงบ ผ่อนคลายทุกส่วนของร่างกายที่ยังเกร็งตึง ให้เราได้กลับมาดำรงอยู่กับสติตัวเอง และทำใจให้เป็นกลางเพื่อพร้อมที่จะทำกิจกรรม ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิโดยใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้นำมาติดกันเป็นจิบ วางมือทั้งสองลงบนหัวเข่าแล้วหลับตา ทำสมาธิเป็นเวลา 3 นาทีผู้วิจัยใช้เพลงของหมู่บ้าน PLUM BLOSSOM เมื่อครบ 3 นาทีแล้วให้ลืมตา ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกสงบ และสบายใจผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงเพิ่มเติมต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า สำหรับกิจกรรมในวันนี้เป็นกิจกรรมที่เรียกว่า “จัดดอกไม้จากใจ” โดยกระบวนการจิตตปัญญาอันเป็นสิ่งที่เราสามารถทำผ่านกิจกรรมหลายอย่างซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะทำโดยผ่านจากตัวเราไปถึงผู้อื่น เช่น การปั้นดินน้ำมัน การวาดภาพ สำหรับกิจกรรมการจัดดอกไม้เป็นการสะท้อนความสุขจากใจ เพราะดอกไม้เป็นสิ่งที่ดีและสวยงาม ดอกไม้ทำให้เรามีความสุข สดชื่นและสดใส ผู้วิจัยเปรียบเทียบกิจกรรมในวันนี้เหมือนการเลี้ยงลูกของเรา โดยใช้ดอกไม้เป็นตัวแทน คือ ดอกไม้จะเป็นสื่อถึงการเลี้ยงดูลูก และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจตรงกันว่า ดอกไม้ที่เราจะทำการจัดนั้นเปรียบเสมือนการเลี้ยงลูกของเรานั้นเอง จากนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งในท่าที่สบายที่สุด

เพื่อดูตัวอย่างและขั้นตอนในการจัดดอกไม้ โดยผู้วิจัยได้เริ่มทำการสาธิตกิจกรรมการจัดดอกไม้ตามขั้นตอนดังนี้

1. อุปกรณ์ที่ต้องใช้ มีผ้า กรรไกร กระดาษ เมื่อได้อุปกรณ์แล้วนำไปวางในมุมที่ตนเองชอบมากที่สุด กระดาษที่นำมาใช้นั้นเปรียบเสมือนถังขยะ เพื่อรองรับกิ่งไม้หรือใบไม้ที่เราจะทำการตัดออกตำแหน่งที่วางแจกันนั้นต้องคำนึงถึงผู้ที่เข้ามาชื่นชมด้วย ลองคิดว่าเมื่อจัดดอกไม้แล้วจะทำอย่างไรให้ผู้มองเห็นมีความสดชื่นและเบิกบาน
2. นำผ้าที่เราเลือกไว้เดินไปที่ดอกไม้แล้วมองดูดอกไม้ทุกๆ ดอก จะพบว่าดอกไม้จะเป็นผู้เลือกเรา ไม่ใช่เราเป็นผู้เลือกดอกไม้ เมื่อพบดอกไม้ดอกที่เลือกเราแล้วหยิบดอกไม้ขึ้นมาแล้ววางไว้บนผ้า เพื่อเป็นการรักษาพลังชีวิตของดอกไม้ นำดอกไม้มาที่โต๊ะที่เราวางอุปกรณ์ ดอกไม้จะต้องมาก่อนแจกัน เปรียบเสมือนพลังชีวิตจะต้องมาก่อน วัตถุประสงค์จะตามมาทีหลัง เมื่อวางดอกไม้ไว้ที่โต๊ะแล้วเราจึงค่อยเลือกแจกันใบที่เราถูกใจ โดยที่เราไม่ต้องคำนึงถึงดอกไม้ที่เราได้เลือกไว้แล้ว เมื่อได้แจกันมาแล้วให้เราพิจารณาแจกันดูว่ามุมไหนหรือด้านใดของแจกันที่ดูสวยที่สุด เพราะแต่ละมุมของแจกันอาจจะมองดูแล้วสวยงามต่างกัน
3. ตักน้ำจากถังน้ำเพื่อนำไปใส่ในแจกัน แจกันอยู่ตรงไหนให้นำน้ำไปเติมที่ตรงนั้น ไม่ควรนำแจกันไปเติมที่ก้นน้ำหรือถังน้ำ เพราะทุกอย่างก้าวในการเดินไปตักน้ำและเติมน้ำ จะทำให้จิตของเราอยู่กับตัวเองมากที่สุด เติมน้ำ 8 ใน 10 ส่วนของแจกัน ไม่ควรเติมจนเต็มแจกันหรือเติมน้อยเกินไป
4. เมื่อเติมน้ำเรียบร้อยแล้ว หยิบดอกไม้ที่เราเลือกไว้มาพิจารณาอีกครั้ง โดยชูดอกไม้ขึ้นแล้วยืดแขนออกไปจนสุด แขนตั้งตรงขนานกับพื้น จับดอกไม้หลวมๆ ไม่แน่นจนเกินไป ดอกไม้จะหันมุมที่สวยที่สุดมามองเราเอง
5. ทำการตกแต่งดอกไม้ โดยตัดก้านและใบที่เราคิดว่าไม่สวยและเกะกะออกไป เมื่อตัดหรือตกแต่งจนเป็นที่พอใจแล้ว ให้เข้คดอกไม้อีกครั้ง ถัดดอกไม้แล้วยืดแขนออกไปให้สุดเหมือนเดิมเพื่อดูว่าดอกไม้จะโน้มไปทางไหน เมื่อเราคิดว่าดอกไม้สวยที่สุดแล้ว จึงนำลงไปในแจกันโดยไม่ต้องจัดหรือตกแต่งใดๆ อีก ดอกไม้จะหันไปตามทิศทางที่เค้าต้องการเอง
6. ถ้าเราพิจารณาดูดอกไม้ที่เราจัดเรียบร้อยแล้ว คิดว่าดอกไม้ในแจกันดูโดดเดี่ยว และต้องการเพื่อน เราก็สามารถเติมดอกไม้เพิ่มเติมลงไปในแจกันได้ โดยทำตามขั้นตอนเดิม สำหรับ

การเลือกดอกไม้้นั้นเมื่อเราตัดสินใจเลือกดอกไม้ดอกใดดอกหนึ่งแล้ว ควรหยิบดอกไม้ดอกนั้นทันทีโดยไม่ต้องลังเล ส่วนวิธีการตกแต่งดอกไม้้นั้น เราควรเลือกตัดแต่ในส่วนที่จำเป็นจะต้องตัดออกเท่านั้น ข้อคิดที่สำคัญ คือ “ยิ่งเราถนอมดอกไม้่มากเท่าใด ดอกไม้ดอกนั้นก็อยู่กับเราได้ นานที่สุด”

7. เมื่อทำทุกขั้นตอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บอุปกรณ์ทุกอย่าง และทำความสะอาดให้เรียบร้อย หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนมีความสุข สดชื่นและสบายใจ

เมื่อการสาธิตขั้นตอนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรมจัดดอกไม้ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 10 ท่าน โดยทำตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้สาธิตให้ดู สำหรับกิจกรรมนี้เมื่อทำเสร็จสิ้นครบทุกกลุ่มแล้ว ผู้วิจัยจึงเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลับมานั่งเป็นวงกลมตามแบบเดิม โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้พูดแสดงความคิดเห็นการจัดดอกไม้จากใจ

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนา

ก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมต่อไป ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุปถึงข้อความรู้ที่ส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยผู้ร่วมกิจกรรมได้พูดคุยกันว่า การส่งผ่านข้อความนี้ เป็นกิจกรรมที่ดีมาก เพราะได้รับความรู้มากจากข้อความที่ส่งมา ทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน เกิดประโยชน์มาก รวมถึงสะดวกรวดเร็ว ได้รับข้อมูลตามเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้สามารถเปิดดูข้อความได้ตามเวลา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้วิจัยด้วย ทำให้ได้เพิ่มความรู้ได้เป็นอย่างดี จากนั้นเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรม “ดอกไม้จากใจ” ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้บอกกล่าวถึงความรู้สึกที่ได้ทำกิจกรรมนี้

คุณแม่ห้องบอส :

ชอบกิจกรรมนี้มาก เพราะทำให้เราคิดถึงลูกที่เราควรจะเลือกให้เค้าเดินไปในทิศทางไหนที่สวยงาม และประสบความสำเร็จในอนาคตได้

คุณแม่ห้องลีนา :

เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เราคิดว่าในอนาคตเราจะต้องเลี้ยงดูลูกแบบใดจึงจะเหมาะสม ควรให้สิ่งใดในปริมาณที่เพียงพอต่อลูก

คุณแม่ห้องเอย :

ดีมากค่ะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เราได้อยู่กับตัวเองมากขึ้น คิดถึงคนรอบข้างมากขึ้น จิตใจสงบและสบายมากค่ะ

คุณแม่ห้องนม :

จริงๆ กิจกรรมนี้ น่าจะสามารถนำไปทำกับตัวเองได้บ่อยๆ เพราะจะฝึกฝนให้เรากลายเป็นคนใจเย็นมากขึ้น คิดทุกอย่างด้วยความรอบคอบมากยิ่งขึ้นค่ะ

คุณแม่ห้องอม :

ชอบมากค่ะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เรารู้จักการใช้ความคิดให้รอบคอบมากยิ่งขึ้น รู้จักการไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรลงไป และคิดถึงผลในอนาคตที่เราจะได้รับ

คุณแม่ห้องอาร์ตี้ :

สดชื่นขึ้นมากทีเดียวค่ะ เป็นกิจกรรมที่ให้ความเบิกบานมาก สมองปลอดโปร่งใจสบายขึ้น มีความสุขมากๆ ค่ะ

คุณแม่ห้องดาต้า :

ทำกิจกรรมนี้แล้วเริ่มคิดถึงตัวเองมากขึ้น คิดถึงคนรอบข้างมากขึ้น ชอบมากค่ะ

คุณแม่ห้องยายย่า :

ทำให้จิตใจผ่อนคลาย รู้สึกใจเย็นมากขึ้น รู้สึกถึงความอ่อนโยนของดอกไม้ จากกิจกรรมนี้สอนให้เราเห็นว่า เราไม่ใช่ผู้เลือกเสมอไป

คุณแม่ห้องโมเดล :

ดอกไม้ทำให้จิตใจเราอ่อนโยนขึ้นเยอะเลยคะ ได้ทราบถึงวิธีที่จะทำให้ใจเราสงบลงเวลาที่ลูกงอแงแล้ว ต้องนำไปใช้ที่บ้านบ้างคะ

คุณแม่ห้องเคลีย :

เคยแต่เป็นผู้เลือกเพียงอย่างเดียว วันนี้รู้แล้วคะว่าเวลาที่ต้องมีใครมาเลือกเราบ้างรู้สึกอย่างไร ไม่น่าเชื่อนะคะว่าดอกไม้เค้าก็เลือกเราได้ ใจตรงกันจริงๆ ค่ะ

คุณแม่ห้องอาร์ต :

เป็นกิจกรรมที่สวองามมากคะ ตอนนี้องมองไปทางไหนก็มีความสุขไปหมด พอจิตใจสบายมองไปทางไหนก็สบายตาไปด้วยคะ

คุณแม่ห้องขวัญ :

กิจกรรมนี้คงต้องนำกลับไปใช้ที่บ้านบ้าง เพราะเราจะไม่ยอมให้โลกของเราสวองามอยู่คนเดียว ขอแบ่งปันให้คนรอบตัวเรามองโลกแล้วสวยเหมือนเราบ้าง

คุณแม่ห้องตุลลักษณ์ :

คิดถึงลูกคะ เพราะถ้าเราคิดว่าดอกไม้ที่เราเลือกเป็นลูกของเรา ก็ทำให้คุณแม่ทราบวิธีดูแล และทนุถนอมลูกของเราแล้ว มองเห็นอนาคตที่สวองามในอนาคตให้เค้าได้เลยคะ

เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมนี้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เข้าสู่การทำกิจกรรมต่อไป คือ การเล่านิทาน โดยนิทานที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟังนั้น จริง ๆ แล้วก็ป็นนิทานปรัมปรา ซึ่งไม่ว่าจะเล่าต่อกันมาก็ยุคก็สมัย นิทานนั้นก็ทำให้ผู้ฟังรู้สึกมีความสุขทุกครั้ง บทสรุปของนิทานที่ผู้วิจัยเล่า นั้น ได้สอนให้ทุกคนเป็นคนดี โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนตั้งใจฟังอย่างมีความสุข ซึ่งการเล่านิทานนี้ผู้วิจัยได้ทำกิจกรรมต่อเนื่องไปจนถึงทักษะในการกอด คือ ให้

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีอายุน้อยกว่า นอนหนุนคักผู้ที่มีอายุมากกว่า แล้วผู้วิจัยได้ทำการร้องเพลง กล่อมลูกพร้อมกับลูบศีรษะ ไล่ลงไปที่หัวไหล่และหลัง เปรียบเสมือนเรากำลังกล่อมให้ลูกของเรา นอนหลับ เมื่อจบกิจกรรมนี้แล้วผู้วิจัยได้สรุปทักษะดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุปถึงสิ่งที่ทุกท่านได้รับในวันนี้และให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้พูดคุยกันเรื่องการเล่านิทาน และการกอด

คุณแม่น้องกันดั้ม :

ได้ทราบวิธีการกอดลูกที่ถูกต้องแล้วค่ะ ปกติเวลาอยู่ที่บ้านเรากอดกันทุกวันอยู่แล้ว แต่ ไม่รู้ว่าลูกจะรับรู้ได้มั้ยว่าเรารักเค้ามากแค่ไหน วันนี้จะกลับไปกอดลูกเหมือนทุกวัน แต่เปลี่ยน วิธีการกอดใหม่ค่ะ

คุณแม่น้องออกัส :

ขอบค่ะ กิจกรรมวันนี้ดีมาก ๆ ทุกกิจกรรมเลย ได้รู้ถึงวิธีการดึงดูความสนใจของลูก หลายๆ วิธี จะลองนำไปใช้ดูค่ะ

คุณแม่น้องชูกัธ :

กิจกรรมดีๆ แบบนี้ต้องนำกลับไปใช้ที่บ้านบ่อยๆ ค่ะ จะได้เพิ่มความสุขให้กันและกัน มากขึ้นอีก

คุณแม่น้องนะโม :

เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นเป็นขั้นตอนได้ชัดเจนว่า เราจะเลี้ยงดูลูกของเราอย่างไรให้ เค้าเป็นเด็กที่มีจิตใจอ่อนโยนมากขึ้น

คุณแม่ห้องอาร์ตี้ :

การเล่นนิทานทำให้เด็กมีจินตนาการมากขึ้น สามารถทำให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยนขึ้นได้ด้วยค่ะ

คุณแม่ห้องโมเดล :

ปกติห้องโมเดลไม่ค่อยชอบให้เล่นนิทานให้ฟัง เพราะชอบดูการ์ตูนมากกว่า วันนี้ได้เทคนิคที่จะทำให้เค้าสนใจแล้วค่ะ จะลองเอาไปใช้กับห้องโมเดลนะคะ

คุณแม่ห้องชาเนียร์ :

ห้องชาเนียร์ชอบฟังนิทานมากค่ะ เวลาคุณแม่เล่าเรื่องอะไรเค้าก็ฟังได้หมด บางครั้งก็มีนิทานที่แต่งเองบ้าง ห้องชาเนียร์สามารถจำนิทานทุกเรื่องที่คุณแม่เล่าได้ มีบ้างห้องที่แต่งตอนจบแบบใหม่ๆ ให้คุณแม่ฟังด้วย มีความสุขดีค่ะ

ผู้วิจัยได้สรุปการทดลองวันนี้ว่า

ผู้วิจัย :

การกอดลูกนั้นไม่ได้เป็นเพียงการกอดกันตามธรรมดา แต่เป็นการสัมผัสทางร่างกายที่ลึกซึ้งและอบอุ่นที่สุดเท่าที่ลูกจะสามารถรับรู้และสัมผัสได้ถึงความรักที่แม่ส่งมอบมาให้ การกอดนั้นเป็นสัมผัสแรกที่มีค่ามากที่สุดจากคนที่เป็นแม่ และเป็นการทำให้ลูกได้รู้ว่าร่างกายที่ลูกได้มานั้นเป็นร่างกายที่สำคัญและมีค่ามากที่สุด การสัมผัสลูก รักลูกจึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่การกอดเท่านั้น แต่เป็นการมอบสัมผัสแห่งรักให้กับลูกของเราด้วย

เวลา 12.00 น. ผู้วิจัยปิดวงสนทนาในวันนี้ และได้ทำการนัดวันและเวลากับผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อไป ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่าน

ผลการทดลองครั้งที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองพึงมี กิจกรรมจัดดอกไม้จากใจ ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอด การปลุกฝังคุณธรรมของลูกด้วยโลกนิทาน การ

เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และโภชนาการ สุขภาพ อารมณ์ของ เด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี

เริ่มการประชุมเชิงปฏิบัติการเวลา 13.00 น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 30 คน เป็นผู้ปกครอง
ของเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี

เริ่มต้นประชุมโดยผู้วิจัยเชิญผู้ปกครองทุกท่านนั่งเป็นวงกลมบนพื้นในห้องประชุม
ผู้ปกครองทุกท่านให้ความร่วมมือด้วยดี โดยผู้วิจัย (นางจรรยา แดงโชติ) ได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
เริ่มผ่อนคลายด้วยการทำกิจกรรมตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดและไม่เกร็งต่อกัน เป็นการ
ปลดปล่อยจิตใจให้เบาและสบายที่สุด โดยผู้วิจัยเลือกกิจกรรม “ตบมือส่งใจ” ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วม
กิจกรรมร่วมกันทำการตบมือ 1) ตบมือเป็นจังหวะและนับ 1 2 3 4 และตบมือต่อๆ กันไป 1-4 ต่อไป
เรื่อย ๆ รอบวง 2) ตบมือแล้วส่งให้เพื่อน (โดยยื่นมือไปหาคนที่เราต้องการส่งให้) ในวงกลมใครก็
ได้ที่เราต้องการให้เพื่อนตบมือต่อ 3) ตบมือแล้วส่งต่อให้เพื่อนในวงกลมจนครบทุกคน

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

เป็นการนั่งสมาธิ เพื่อให้จิตใจสงบ ผ่อนคลายทุกส่วนของร่างกายที่ยังเกร็งตึง ให้เราได้
กลับมาดำรงอยู่กับสติตัวเอง และทำใจให้เป็นกลางเพื่อพร้อมที่จะทำกิจกรรม ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วม
กิจกรรมนั่งสมาธิโดยใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้นำมาติดกันเป็นจิบ วางมือทั้งสองลงบนหัวเข่าแล้วหลับตา
ทำสมาธิเป็นเวลา 3 นาทีผู้วิจัยใช้เพลงของหมู่บ้าน PLUM BLOSSOM เมื่อครบ 3 นาทีแล้วผู้วิจัย
ให้ลืมตา ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกสงบ และสบายใจผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงเพิ่มเติมต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม
ว่า สำหรับกิจกรรมในวันนี้เป็นกิจกรรมที่เรียกว่า “จัดดอกไม้จากใจ” โดยจิตตปัญญาอันมีสิ่งที่เรา
สามารถทำผ่านกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะทำโดยผ่านจากตัวเราไปถึงผู้อื่น เช่น

การปั่นดินน้ำมัน การวาดภาพ สำหรับกิจกรรมการจัดดอกไม้เป็นการสะท้อนความสุขจากใจของเราออกมา เพราะดอกไม้เป็นสิ่งที่ดีและสวยงาม ดอกไม้ทำให้เรามีความสุข สดชื่นและสดใส ผู้วิจัยเปรียบเทียบกิจกรรมในวันนี้เหมือนการเลี้ยงลูกของเรา โดยใช้ดอกไม้เป็นตัวแทน คือ ดอกไม้จะเป็นสื่อถึงการเลี้ยงลูก และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจตรงกันว่า ดอกไม้ที่เราจะทำการจัดนั้น เปรียบเสมือนลูกของเรานั้นเอง จากนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งในท่าที่สบายที่สุด เพื่อดูตัวอย่างและขั้นตอนในการจัดดอกไม้ โดยผู้วิจัยได้เริ่มทำการสาธิตกิจกรรมการจัดดอกไม้ตามขั้นตอนดังนี้

1. เลือกอุปกรณ์ที่ต้องใช้ มีผ้า กรรไกร กระดาษ เมื่อเลือกได้แล้วนำอุปกรณ์ไปวางในมุมที่ตัวเองชอบมากที่สุด กระดาษที่นำมาใช้นั้นเปรียบเสมือนถังขยะ เพื่อรองรับกิ่งไม้หรือใบไม้ที่เราจะทำการตัดออกตำแหน่ง ที่วางแจกันนั้นต้องคำนึงถึงผู้ที่เข้ามาชื่นชมด้วย ลองคิดว่าเมื่อจัดดอกไม้แล้วจะอย่างไรให้ผู้ที่มาชมเห็นมีความสุขและเบิกบาน

2. ถือผ้าที่เราเลือกไว้เดินไปที่ดอกไม้แล้วมองดูดอกไม้ทุกๆ ดอก จะพบว่าดอกไม้จะเป็นผู้เลือกเรา ไม่ใช่เรา เป็นผู้เลือกดอกไม้ เมื่อพบดอกไม้ดอกที่เลือกเราแล้วหยิบดอกไม้ขึ้นมาแล้ววางไว้บนผ้า เพื่อเป็นการรักษาพลังชีวิตของดอกไม้ นำดอกไม้มาที่โต๊ะที่เราวางอุปกรณ์ ดอกไม้จะต้องมาก่อนแจกันเปรียบเสมือนพลังชีวิตจะต้องมาก่อน วัตถุจึงจะตามมาทีหลัง เมื่อวางดอกไม้ไว้ที่โต๊ะแล้วเราจึงค่อยเลือกแจกันใบที่เราถูกใจ โดยที่เราไม่ต้องคำนึงถึงดอกไม้ที่เราได้เลือกไว้แล้ว เมื่อได้แจกันมาแล้วให้เราพิจารณาแจกันดูว่า มุมไหนหรือด้านใดของแจกันที่ดูสวยที่สุด เพราะแต่ละมุมของแจกันอาจจะมองดูแล้วสวยงามต่างกัน

3. ตักน้ำเพื่อนำไปใส่ในแจกัน แจกันอยู่ตรงไหนให้นำน้ำไปเติมที่ตรงนั้น ไม่ควรนำแจกันไปเติมที่ก้นน้ำเพราะทุกอย่างก้าวในการเดินไปตักน้ำและเติมน้ำ จะทำให้จิตของเราอยู่กับตัวเองมากที่สุด เติมน้ำ 8 ใน 10 ส่วนของแจกัน ไม่ควรเติมจนเต็มแจกันหรือเติมน้อยเกินไป

4. เมื่อเติมน้ำเรียบร้อยแล้ว หยิบดอกไม้ที่เราเลือกไว้มาพิจารณาอีกครั้ง โดยชูดอกไม้ขึ้นแล้วยกแขนออกไปจนสุด แขนตั้งตรงขนานกับพื้น จับดอกไม้หลวมๆ ไม่แน่นจนเกินไป ดอกไม้จะหันมุมที่สวยที่สุดมามองเราเอง

5. ทำการตกแต่งดอกไม้ โดยตัดก้านและใบที่เราคิดว่าไม่สวยและเกะกะออกไป เมื่อตัดหรือตกแต่งจนเป็นที่พอใจแล้ว ให้เช็ดดอกไม้อีกครั้ง ถือดอกไม้แล้วยึดแขนออกไปให้สุด

เหมือนเดิมเพื่อคว้าดอกไม้จะ โนม้ไปทางไหน เมื่อเราคิดว่าดอกไม้สวยที่สุดแล้ว จึงนำลง ไปใส่ใน แจกัน โดยไม่ต้องจัดหรือตกแต่งใด ๆ อีก ดอกไม้จะหันไปตามทิศทางที่เค้าต้องการเอง

6. ถ้าเราพิจารณาดอกไม้ที่เราจัดเรียบร้อยแล้ว คิดว่าดอกไม้ในแจกันดูโดดเดี่ยว และ ต้องการเพื่อน เราก็สามารถเติมดอกไม้เพิ่มเติมลงไปในแจกันได้ โดยทำตามขั้นตอนเดิม สำหรับการเลือกดอกไม้ นั้นเมื่อเราตัดสินใจเลือกดอกไม้ดอกใดดอกหนึ่งแล้ว ควรหยิบดอกไม้ดอกนั้นทันที โดยไม่ต้องลังเล ส่วนวิธีการตกแต่งดอกไม้ นั้น เราควรเลือกตัดแต่ในส่วนที่จำเป็นจะต้องตัดออกเท่านั้น ข้อคิดที่สำคัญ คือ “ยิ่งเราถนอมดอกไม้มากเท่าใด ดอกไม้ดอกนั้นก็อยู่กับเราได้นานที่สุด”

7. เมื่อทำทุกขั้นตอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บอุปกรณ์ทุกอย่าง และทำความสะอาดให้เรียบร้อย หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนมีความสุข สดชื่นและสบายใจเมื่อการสาธิตขั้นตอนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำการจัดดอกไม้ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 ท่าน โดยทำตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้สาธิตให้ดู จากนั้นผู้วิจัยจึงเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลับมาเป็นวงกลมตามแบบเดิม โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปกิจกรรมการจัดดอกไม้และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกล่าวถึงความรู้สึกในการทำกิจกรรมดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนา

เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรม “ดอกไม้จากใจ” ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้บอกกล่าวถึงความรู้สึกที่ได้ทำกิจกรรมนี้

ผู้วิจัย :

การจัดดอกไม้ตามแนวทางจิตตปัญญา นั้น ทุก ๆ การกระทำและทุกอย่างก้าวจะต้องทำไปอย่างช้าๆ ทุกอย่างต้องอยู่กับตัวเอง มีจิตใจอยู่กับดอกไม้ การเดินไปและเดินกลับนั้นเปรียบเสมือนการเดินทาง เพราะการเดินทาง คือ สิ่งที่เราทำกับตัวเราเอง การจัดดอกไม้สื่อได้ถึงความสุขที่เราจะอยู่ด้วยกัน การเลือกดอกไม้ก็เหมือนกับการที่เรามีลูก 1 คน เราจะส่งเสริมลูกอย่างไร การที่เราพิจารณาแจกัน หรือการเติมน้ำในแจกันต้องเหมาะสม ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ทุกสิ่งคือสิ่งที่

เราชอบเราต้องการให้เป็นแบบไหน เราควรมองดูความสมดุลและความพอดีเป็นหลัก ความหมายของผ้า คือ การดูแลรักษาความสะอาด ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ความหมายของกรรไกร คือ การดูแล ตกแต่งกิ่งเพื่อความสวยงาม

คุณแม่ห้องพลอย :

ชอบกิจกรรมนี้มาก เพราะทำให้เราคิดถึงลูกว่าเราควรจะให้เค้าเดินไปในทิศทางไหน ที่สวยงาม และประสบความสำเร็จในอนาคตได้

คุณแม่ห้องน้ำหอม :

เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เราคิดว่าในอนาคตเราจะต้องเลี้ยงดูลูกแบบใดจึงจะเหมาะสม ควรให้สิ่งใดในปริมาณที่เพียงพอต่อลูก

คุณแม่ห้องโซนี่ :

ดีมากค่ะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เราได้อยู่กับตัวเองมากขึ้น คิดถึงคนรอบข้างมากขึ้น จิตใจสงบและสบายมากค่ะ

คุณแม่ห้องไตเติ้ล :

คุณแม่รู้สึกได้ถึงความสวยงาม ความสงบนิ่ง และทำให้เราใจเย็นขึ้นค่ะ

คุณแม่ห้องไอดี :

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างดอกไม้กับลูกแล้ว รู้สึกว่าเด็กเหมือนดอกไม้ที่อ่อนแอ ถ้าเราเลี้ยงลูกของเราเป็นอย่างดี ให้ความรักและทุนหนุนมั่งคั่งอย่างที่สุด เค้าก็จะอยู่กับเราตลอดไป

คุณแม่ห้องแตงโม :

ปกติเวลาจัดดอกไม้ก็จะจัดอย่างรวดเร็ว ไม่ค่อยคำนึงถึงว่าดอกไม้จะช้ำ หรือจะเป็นอย่างไร คิดแค่จัดให้เสร็จก็พอแล้ว จากนั้นไปคงต้องคิดใหม่ทำใหม่แล้วค่ะ

คุณแม่น้องเฟรม :

ดอกไม้เปรียบเสมือนสื่อของสิ่งที่สวยงาม ทำให้รู้สึกดีและคุณแม่รู้สึกรักลูกเพิ่มมากขึ้นอีก
ค่ะ

คุณแม่น้องบ๊อค :

จริงๆ กิจกรรมนี้ น่าจะสามารถนำไปทำกับตัวเองได้บ่อย ๆ เพราะจะฝึกฝนให้เรากลายเป็น
คนใจเย็นมากขึ้น คิดทุกอย่างด้วยความรอบคอบมากยิ่งขึ้นค่ะ

กิจกรรมต่อมาผู้วิจัยอยากให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงลูก
บทบาทของพ่อแม่ รวมไปถึงโภชนาการ อาหาร และสุดท้ายการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมคิดอย่างไรบ้าง ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคำนึงถึงเรื่องใด เช่น สถานที่
หลักสูตรหรือครูผู้สอน ผู้วิจัยเสนอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันแชร์จากประสบการณ์ตรงของ
ตัวเองได้เลย

ผู้วิจัย :

จากข้อความรู้ที่ผู้วิจัยได้ส่งให้ทาง Facebook ไม่ทราบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็น
อย่างไรบ้างค่ะ

คุณแม่น้องพลอย :

ก็ได้อ่านและได้นำมาใช้ และส่งเสริมให้กับลูกบ้าง เมื่อก่อนไม่เข้าใจเรื่องการส่งเสริมเรื่อง
กลั่นเนื้อ แต่ตอนนี้พอเข้าใจแล้วก็พยายามทำตามค่ะ

คุณแม่น้องน้ำหอม :

ได้ความรู้เพิ่มเติมในกระบวนการคิดมากขึ้นค่ะ เมื่อก่อนเรื่องบางเรื่องไม่ค่อยได้คิดถึง แต่
พอได้รับความรู้แล้ว ก็นำมาคิดก่อนปฏิบัตินะคะ

คุณแม่น้องโซนี่ :

ไม่ทราบจะทำอะไรเราต้องคอยตอบคำถามลูกไม่จบ คือ พอคำถามคำถามมา เราตอบไปแล้ว ก็จะมีคำถามต่อเนื่องว่า “ทำไม” ต่อไปอีก มันเป็นคำถามไม่รู้จบนะค่ะ ก็เลยไม่แน่ใจว่าเป็นคำพูดที่ติดปากเค้าหรือเปล่า

คุณแม่น้องกานต์ :

คุณแม่ว่าเป็นเรื่องที่ดีที่เด็กชอบถาม เพราะมีทฤษฎีของต่างประเทศบอกไว้ว่า การตั้งคำถามของเด็กเป็นการสร้างกระบวนการทางความคิด ยังมีคำถามมากเท่าไรจะเป็นการสร้างรอยหยักในสมองมากขึ้น เพียงแต่ว่าการตอบคำถามของเรา นั้น เมื่อตอบไปแล้วคำตอบของเรา นั้นตรงกับความคิดของเค้าหรือเปล่า จึงเป็นที่มาของการตั้งคำถามไม่รู้จบนะค่ะ

คุณแม่น้องเฟรม :

การเรียนห้องแอร์กับห้องพัดลม มีผลต่อสมาธิมีผลกับการเรียนหรือเปล่า

คุณแม่น้องบุ๊ค :

คิดว่าไม่น่ามีปัญหา นะค่ะ เพราะเด็กจะต้องมีการปรับตัวตลอดเวลา ช่วงแรกๆ อาจจะมึปัญหาบ้าง แต่เมื่อเรียนไปเรื่อยๆ และเด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้แล้ว ก็ไม่น่าจะมีผลกับการเรียนหนังสือของน้องนะค่ะ

คุณแม่น้องเฟรม :

คือ คุณแม่คิดว่าห้องพัดลม จะมีเสียงจากรอบข้างเข้ามาตลอดเวลา จะทำให้สมาธิของลูกลดลงไป ถ้าเรียนห้องแอร์ห้องมันจะเงียบทำให้ลูกมีสมาธิดีกว่า

คุณแม่น้องโซนี่ :

สภาพบรรยากาศ หรือห้องเรียนก็มีส่วนในการเรียนนะค่ะ ถ้าเปลี่ยนไปเรียนห้องแอร์ก็ต้องเปลี่ยนเพื่อนร่วมห้องใหม่ เปลี่ยนสภาพแวดล้อมใหม่ทั้งหมด อาจไม่ใช่เรื่องดีนัก เพราะความสุขในการเรียนของเด็กจะลดลงจริงๆ แล้วสำหรับเด็ก เมื่อความสุขอยู่ที่ไหนสมาธิของเด็กก็จะอยู่ที่นั่น

ແທະຄ່ະ ແລະ ຄູນແມ່ຕ້ອງຄາມນ້ອງດ້ວຍວ່າ ນ້ອງອາກເຣີຍນຳອຸ່ງແບບໄໝ ແລະ ເຣີຍນກັບໄກຣຈະມີ ຄວາມສຸຂໃນການເຣີຍນມາກກວ່າກັນ

ຜູ້ວິຈັຍ :

ຜູ້ວິຈັຍອາໄສພູດຄູຍກັນເຣື່ອງໂກຮນາການແລະອາຫານເລຍນະຄະ ໄມ່ທຣາບວ່າຜູ້ປັກຮອງສ່ວນໃຫຍ່ ເວລາທຳອາຫານໃຫ້ລູກທານຈະອາໄສເຫັນຈາກລູກກ່ອນມ້ຍຄະ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກິຈກຣມສ່ວນໃຫຍ່ບອກວ່າ “ມັກຈະຄາມລູກກ່ອນວ່າ ວັນນີ້ຈະທານອະໄກກັນດີ”

ຄູນແມ່ນ້ອງນຳອຸ່ງ :

ລູກທານອາກມາກແລະມັກຈະເລືອກທານອາຫານ ສ່ວນໃຫຍ່ກ່ອນຈະທຳອາຫານກໍ່ມັກຈະຄາມລູກກ່ອນ ເສມວ່າຈະທານອະໄກ ເພຣະລູກໄມ່ຄ່ອຍອອບທານຜັກ ແຕ່ອາໄສທີ່ໂຮງເຣີຍນຜັກເປັນຊັ້ນໆ ລູກທານໄດ້ ພອ ກລັບມາບ້ານນິດເດີຍວກໍ່ເຊື້ອອອກແລ້ວຄ່ະ

ຄູນແມ່ນ້ອງມິນ :

ບາງຄັ້ງນຳຈະອາໄສທີ່ບຣຣາຍາກາສແລະສຖາພແວດລ້ອມ ບາງຄັ້ງຄິງກັບຕ້ອງທຳທຸກອາໄສໃຫ້ເປັນ ຮູປຣຳງ ເຊັ່ນ ຮູປຣັດວ່າຫຼືຮູປຣອກໄມ້ ບາງທີ່ຄູນແມ່ຕ້ອງບດຜັກໃສ່ລ່ງໄປໃນອາຫານດ້ວຍ

ຄູນແມ່ນ້ອງເຟຣມ :

ຄູນແມ່ອອບທຸກວັນພຸຮມາກຄ່ະ ເພຣະທີ່ໂຮງເຣີຍນມີກິຈກຣມ “ວັນທານຜຸລໄມ້” ໂດຍທາງໂຮງເຣີຍນ ຈະໃຫ້ເດັກໆ ນຳຜຸລໄມ້ມາຈາກທີ່ບ້ານ ແລ້ວໃຫ້ເອມາແບ່ງປັນກັນທານ ອາໄສນ້ອຍກໍ່ໄດ້ຜັກໃຫ້ເດັກໄດ້ຮູ້ຈັກການ ແບ່ງປັນ ການຮອກອຍແລະໄດ້ຜັກການມິຣະເບີຍວິນຍໄປດ້ວຍ

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

ผู้วิจัย :

อยากให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่านช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการพูดคุยในกิจกรรมนี้ค่ะ

คุณแม่น้องนู้ก :

ชอบกิจกรรมนี้มากค่ะ เพราะเราสามารถนำไปปรับใช้กับลูกของตนเองได้เยอะมาก

คุณแม่น้องวิปคริม :

เป็นกิจกรรมที่ดีค่ะ เพราะน้องอยู่ อ. 1 อยู่ที่บ้านเป็นเด็กที่ไม่ยอมปรับตัว แต่พอมาทที่โรงเรียนน้องสามารถทำได้ตั้งหลายอย่าง

คุณแม่น้องพลอย :

คุณแม่ชอบตอนทำสมาธิค่ะ เพราะในชีวิตประจำวันไม่เคยทำสมาธิเลย พอได้นั่งแล้วแค่ 3 นาทีก็ทำให้เรารู้สึกสงบได้ ใจเย็นขึ้นนิ่งมากขึ้นด้วย

คุณแม่น้องกานต์ :

ชอบกิจกรรมนี้มากค่ะ เป็นกิจกรรมที่ดีที่จะได้ทราบถึงพฤติกรรมของลูกๆ คนอื่นๆ ว่าเหมือนกับลูกเราหรือไม่ กิจกรรมนี้ช่วยคุณแม่ได้เยอะจริงๆ

คุณแม่น้องเฟรม :

จากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ ทำให้คุณแม่ได้ทราบนะค่ะว่า จริงๆ แล้วคุณครูทำอะไรหลายๆ อย่างให้กับลูกของเรา คือถ้าไม่มีกิจกรรมนี้คุณแม่ก็จะไม่ทราบเลยว่าลูกเราเก่งแบบนี้ได้อย่างไร

เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมนี้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เข้าสู่การทำกิจกรรมต่อไป คือ การเล่านิทาน โดยนิทานที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟังนั้น จริงๆ แล้วก็ป็นนิทานปรัมปรา ซึ่ง

ไม่ว่าจะเล่าต่อกันมาที่ยุคที่สมัย นิทานนั้นก็ทำให้ผู้ฟังรู้สึกมีความสุขทุกครั้ง บทสรุปของนิทานที่ผู้วิจัยเล่า นั้น ได้สอนให้ทุกคนเป็นคนดี โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนตั้งใจฟังอย่างมีความสุข ซึ่งการเล่านิทานนี้ผู้วิจัยได้ทำกิจกรรมต่อเนื่องไปจนถึงทักษะการกอด คือ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีอายุน้อยกว่า นอนหนุนตักผู้ที่มีอายุมากกว่า แล้วผู้วิจัยได้ทำการร้องเพลงกล่อมลูกพร้อมกับลูบศีรษะ ไล่ลงไปทั่วหัวไหล่และหลัง เปรียบเสมือนเรากำลังกล่อมให้ลูกของเรานอนหลับ เมื่อจบกิจกรรมนี้แล้วผู้วิจัยได้สรุปทักษะดังกล่าวว่า

ผู้วิจัย :

การกอดลูกนั้น ไม่ได้เป็นเพียงการกอดกันตามธรรมดา แต่เป็นการสัมผัสทางร่างกายที่ลึกซึ้งและอบอุ่นที่สุดเท่าที่ลูกจะสามารถรับรู้และสัมผัสได้ถึงความรักที่แม่ส่งมอบมาให้ การกอดนั้นเป็นสัมผัสแรกที่มีค่ามากที่สุดจากคนที่เป็นแม่ และเป็นการทำให้ลูกได้รู้ว่าร่างกายที่ลูกได้มานั้นเป็นร่างกายที่สำคัญและมีค่ามากที่สุด การสัมผัสลูก รักลูกจึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่การกอดเท่านั้น แต่เป็นการมอบสัมผัสแห่งรักให้กับลูกของเราด้วย และผู้เข้าร่วมกิจกรรมกล่าวถึงกิจกรรมการเล่านิทานและการกอดลูก

คุณแม่ห้องบู๊ค :

การเล่านิทานทำให้เด็กเกิดจินตนาการมาก เด็กส่วนใหญ่มักจะชอบฟังนิทาน

คุณแม่ห้องเฟรม :

คุณแม่ชอบเล่านิทานให้น้องฟังทุกคืนเลยคะ

คุณแม่ห้องพลอย :

วันนี้คุณแม่ได้เทคนิคในการเล่านิทานในเรื่องของน้ำเสียงและท่าทางในการเล่าด้วยคะ

คุณแม่ห้องวิปคริม :

ในการเล่านิทานคุณแม่ว่าผู้เล่าต้องเล่าอย่างต่อเนื่อง และไม่พูดขาดตอน น้ำเสียงต้องฟังแล้วตื่นตื่นเร้าใจนะคะ เด็กๆ จึงจะให้ความสนใจ

คุณแม่ห้องมิวสิก :

คุณแม่คิดว่าการเล่านิทานนั้นจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ที่จะสอนให้ลูกเป็นคนดี เวลา 16.00 น. ผู้วิจัยขออนุญาตปิดวงสนทนาในวันนี้ และได้ทำการนัดวันและเวลากับผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อในครั้งต่อไป ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่าน

ผลการทดลอง ครั้งที่ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย และเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลดวงใจ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มเวลา 9.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 30 คน เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลดวงใจ ผู้วิจัยเชิญผู้ปกครองทุกท่านนั่งเป็นวงกลมบนพื้นในห้องประชุม ผู้วิจัย (นางจรรยาพร แดงโชติ) โดยอธิบายถึงกิจกรรมที่จะต้องทำ ขั้นตอนในการทำกิจกรรม รวมถึงกติกาในระหว่างทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดและไม่เกร็ง เป็นการปลดปล่อยจิตใจให้รู้สึกเบาและสบาย โดยผู้วิจัยเลือกใช้เพลง “ดั่งดอกไม้บาน” โดยผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำท่าทางประกอบเพลงไปพร้อมๆ กันเมื่อจบเพลงแล้วทุกคนจะรู้สึกเบาสบาย

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

เป็นการทำสมาธิ โดยนั่งสงบเพื่อให้จิตใจสงบ ไม่วอกแวก และทำใจให้เป็นกลางเพื่อพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมขั้นต่อไป ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิ แล้วใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้นำมาติดกันเป็นจิบ วางมือทั้งสองลงบนหัวเข่าแล้วหลับตานั่งสงบทำสมาธิเป็นเวลา 3 นาที ผู้วิจัยใช้เพลง

ของหมู่บ้าน PLUM BLOSSOM เป็นเพลงเบาๆ เมื่อครบ 3 นาทีแล้วให้ลืมนตาผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะรู้สึกสงบ และสบายใจ

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนา

ผู้วิจัย :

จากข้อความที่ผู้วิจัยได้ส่งให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทาง Facebook นั้น ผู้วิจัยขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อความต่างๆ โดยยังคงใช้กติกาเดิม คือ เมื่อต้องการพูดให้ยกมือแล้วแจกันดอกไม้จะเลื่อนไปหาและวางข้างหน้าของผู้ที่ต้องการแสดงความคิดเห็น รวมถึงพูดคุยถึงเรื่องการจัดการเรียนการสอน และแนวการจัดการศึกษาพัฒนาการทางด้านภาษาพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์

คุณแม่น้องเกลียว :

ยอมรับค่ะว่าข้อความที่ได้รับจากทาง Facebook นั้นมีประโยชน์มาก เพราะในบางครั้งการเลี้ยงลูกหรือดูแลลูกของเราจะต้องอาศัยข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตบ้าง เราจะต้องไปหาอ่านเอง บางทีสิ่งที่หามาได้มันก็ไม่ตรงกับสิ่งที่เราต้องการรู้ ส่วนข้อความของผู้วิจัยที่ส่งมาให้ฉันพออ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายมาก เหมือนมากจากประสบการณ์ตรงที่ผู้วิจัยได้เจอมา เราสามารถนำมาปรับใช้กับเราได้ในหลายๆ มุมมอง แต่จริงๆ แล้วสิ่งหนึ่งที่เรารู้เพิ่มขึ้นก็คือ เด็กส่วนใหญ่พฤติกรรมของเด็กก็จะคล้ายๆ กัน

คุณแม่น้องลิลา :

ข้อความที่ได้รับมีความรู้มากค่ะ จริงๆ แล้วก็ไม่ได้อ่านทั้งหมดแต่ในส่วนที่ได้อ่านนั้นก็สามารนำไปใช้ได้กับลูกบ้าง อย่างเช่นเรื่องของสังคม น้องลิลาเป็นเด็กไม่ค่อยชอบเข้าสังคม ไม่ชอบอยู่กับคนเยอะๆ เวลาคุณแม่จะพาไปหาคุณปู่กับคุณย่า น้องลิลาจะมีอาการทันที คือจะบ่นว่า ง่วงนอนบ้าง ไม่สบายบ้าง แล้วพอไปเจอคุณปู่กับคุณย่าก็จะไม่ค่อยยอมไหว และชอบแอบอยู่ข้างหลังคุณแม่ ส่วนการแสดงออกทางอารมณ์นั้นเวลาน้องลิลาไม่พอใจอะไรก็จะโวยวายทันที คุณแม่จึงพยายามอ่านข้อความที่เกี่ยวกับด้านอารมณ์ และทำความเข้าใจว่าน้องเป็นแบบนี้เพราะอะไร แล้วจึงค่อยๆ นำข้อความนั้นไปปรับใช้บ้างค่ะ

คุณแม่ห้องอม :

ตอนเช้าห้องอมมาโรงเรียนร้องไห้ทุกวันเลยล่ะ งอแงมาตลอดตั้งแต่ตอนกิจกรรมวันแม่ ตอนออกจากบ้านก็ไม่มีอะไร พูดคุยกันมาดีๆ ตลอดทาง แต่พอใกล้ถึงโรงเรียนก็จะร้องไห้ให้คุณแม่ไม่รู้ว่าทำไมเพราะอะไรจริงๆ คุณแม่ก็ไม่ได้ซีเรียอะไรมากนัก เพียงแต่ไม่เข้าใจว่าทำไมเค้าต้องร้องไห้ทุกวัน อยากให้เค้ามีอารมณ์แจ่มใสเวลามาถึงโรงเรียนตอนเช้าบ้าง หรือจะเป็นเพราะว่าห้องอมเค้ารู้สึกว่าคุณแม่มีเวลาให้เขาน้อยไปหรือเปล่านั้น

คุณแม่ห้องเอ :

เรื่องร้องไห้มาโรงเรียนตอนเช้าห้องเอก็เป็นเหมือนกันค่ะช่วงที่มีกิจกรรมวันแม่ ร้องไห้ทุกเช้าเป็นอย่างนี้อยู่ประมาณ 2 อาทิตย์นะคะ คุณแม่ต้องคอยพูดคุยกับห้องเอตลอดเวลา อธิบายกันอยู่นานมากกว่าห้องเอจะเข้าใจ เป็นไปได้มีัยคะว่าห้องเอจะคิดว่าทำไมเพื่อนๆ มีแม่มาส่งที่โรงเรียนทุกวัน แต่คุณแม่ของห้องเอไม่เคยมาส่งที่โรงเรียนเลย โดยปกติห้องเอก็ไม่เคยมีนิสยงอแง เอาแต่ใจตัวเองนะคะ แต่ช่วงนั้นคุณแม่คุณแม่อารมณ์ห้องเอไม่ได้เลย ต้องโทรมาปรึกษาคุณครูบ่อยๆ ด้วยว่าให้ช่วยอธิบายให้ห้องเอเข้าใจค่ะ บางครั้งเวลาในการทำความเข้าใจเรื่องบางอย่างของเด็กอาจจะใช้เวลาไม่เท่ากันนะคะ บางคนอาจต้องใช้เวลาานมากกว่าจะทำความเข้าใจได้ แต่บางคนก็ใช้เวลาแค่คิดเดียวก็สามารถเข้าใจอะไรได้ง่ายๆ

คุณแม่ห้องอาร์ตี้ :

ความคิดสร้างสรรค์ของห้องอาร์ตี้เกิดจากจินตนาการของเด็ก เช่น ลูกชายจะพูดเรื่องที่เค้าชอบและแต่งเรื่องตามความคิดของลูกและเล่าให้แม่ฟัง

คุณแม่ห้องนาเดีย :

ห้องนาเดียก็จะร้องไห้ในช่วงหนึ่งเหมือนกันค่ะ คือช่วงเปิดเทอมใหม่ ๆ ห้องจะบอกคุณแม่ตลอดว่า “ไม่อยากไปโรงเรียนเลย หนูกลัว Tr.Adam” พอคุณแม่รู้สาเหตุก็พยายามคุยกับห้องนาเดียและอธิบายให้ห้องฟัง นอกจากนี้คุณแม่ก็ยังบอกคุณครูให้ช่วยกันอธิบายให้ห้องเข้าใจด้วย ไม่นานค่ะห้องก็สามารถมาโรงเรียนโดยไม่ร้องไห้เลย และไม่กลัวใครแล้วด้วย

คุณแม่ห้องอม :

คุณแม่เคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง มีเนื้อหาประมาณว่า เด็กที่มีพฤติกรรมแบบนี้ทุกวัน น่าจะมีผลมาจากที่บ้านมีความเปลี่ยนแปลง เช่น คุณพ่อหรือคุณแม่ไม่อยู่บ้านหลายวันเพราะไปทำงาน

หรือที่บ้านอาจจะมีสมาชิกใหม่ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งพออ่านแล้วคุณแม่รู้สึกที่บ้านเราก็ไม่ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลย แต่ทำไมน้องออมก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบนั้นอยู่

ผู้วิจัย :

บางทีน้องออมอาจจะฟังใจก็ได้ค่ะว่าตั้งแต่กิจกรรมวันแม่ ก็มาให้คุณแม่มาอยู่กับเค้าที่โรงเรียนด้วย แต่พอวันอื่นไม่มีคุณแม่ก็เลยรู้สึกใจเสีย เด็กบางคนร้องไห้แค่นิดเดียวแล้วก็สามารถเล่นได้ตามปกติ ผู้วิจัยคิดว่าพฤติกรรมแบบนี้ น่าจะเป็นอาการอ่อนคุณแม่ตอนเช้ามากกว่าค่ะ

คุณแม่น้องออกัส :

เด็กในวัยนี้เรื่องอารมณ์เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เราต้องคอยปรับเปลี่ยนการกระทำตามอารมณ์ของเด็กตามไปด้วย เช่น เรื่องของการไหว้ บางวันถ้าเด็กอารมณ์ดีเค้าอยากจะยกมือไหว้เราเอง แต่บางวันถ้าเค้ารู้สึกไม่มีความสุขเค้าก็ไม่อยากไหว้เราแล้ว คุณแม่ก็ต้องหมั่นพูดคุยกับลูกบ่อยๆ ต้องคอยสร้างเหตุผลให้กับเค้าบ้าง สร้างความไว้วางใจ ความเชื่อใจให้เค้า เพราะเด็กในวัยนี้ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมากๆ บางครั้งอารมณ์คล้ายเด็กวัยรุ่นเลยนะคะ

คุณแม่น้องตุลลักษณ์ :

เวลาที่น้องร้องไห้แล้วกลืนหายใจจนหน้าเขียว ปากเขียวเป็นช่วงอารมณ์ที่เค้าไม่อยากทำอะไรแล้วโดนบังคับให้ทำหรือเปล่านั้น เมื่อก่อนน้องตุลลักษณ์เป็นแบบนี้บ่อยมาก แต่ตอนนี้น้องโตขึ้นแล้วอาการแบบนี้ก็หายไปแล้วค่ะ แต่คุณแม่ก็ยังหวั่นใจอยู่ว่าพฤติกรรมแบบนี้อาจจะกลับมาอีกได้มั๊ยคะ ส่วนเรื่องของการเข้าสังคม หรือไปเจอผู้ใหญ่แล้วไม่ค่อยยกมือไหว้ คุณแม่ว่าอาจจะเป็นเพราะเค้าฟังใจว่าผู้ใหญ่คนนั้นเคยดุเค้าก็เลยไม่อยากเข้าไปใกล้

คุณแม่น้องโรนิน :

ภาษาของเด็กแรกๆ จะเริ่มพูดฟังไม่ค่อยเข้าใจ แต่คุณแม่พยายามปรับคำพูดให้เค้ารู้ว่าหมายความว่าอะไร และเล่นิทานให้ลูกฟังบ่อยๆ

คุณแม่น้องปันปัน :

คุณแม่มีลูก 2 คนค่ะ ซึ่งสองคนนี้มีความแตกต่างกันมาก คนโตเลี้ยงง่ายมากไม่เคยมีปัญหาอะไรเลย ส่วนน้องคนเล็กตอนนี้อายุ 4 ขวบแล้วยังไม่ยอมพูดเลย ภาวะทางอารมณ์ของน้องคนเล็กดูแย่มากๆ คือคุณแม่และคุณพ่อต้องคอยเอาใจตลอดเวลา ถ้าเราขัดใจหรือ ไม่ยอมตามใจเค้าก็จะ

ร้องไห้ไม่ยอมหยุด บางทีก็ทิ้งตัวลงไปนอนกับพื้นตรงนั้นเลย พฤติกรรมแบบนี้เค้าจะทำบ่อยมาก คุณแม่ก็เลยต้องยอมเค้าตลอด ด้วยพฤติกรรมแบบนี้ นอกจากคุณพ่อและคุณแม่แล้วคนที่ได้รับผลกระทบไปด้วยก็คือพี่คนโต เพราะเค้าก็ต้องพลอยตามใจน้องไปด้วย คุณแม่ต้องคอยพูดและอธิบายเหตุผลให้เค้าตลอดว่าทำไมพี่ถึงต้องขอมน้อง ซึ่งบางครั้งพี่ก็เข้าใจดี แต่ก็มีบางทีที่เค้าก็ไม่ยอมเข้าใจเหมือนเค้าก็น้อยใจว่าทำไมน้องต้องได้ทุกอย่างตลอด ซึ่งก็ทำให้คุณแม่ค่อนข้างกังวลใจอย่างมาก เพราะบางครั้งไม่รู้ว่าจะแก้ปัญหาด้วยวิธีไหน

คุณแม่น้องออกัส :

การเลือกโรงเรียนของลูก คุณแม่เลือกจากวิธีสอนของโรงเรียนที่ไม่สร้างความเครียดให้กับลูก เช่น สอนมากเกินไปและจะดูหลักสูตรของโรงเรียนว่าสอนแบบไหน รวมถึงสถานที่ว่าปลอดภัยหรือไม่ คุณครูใจดีหรือเปล่า

คุณแม่น้องเคลีย :

กรณีแบบนี้คุณแม่เคยเจอในรายการโทรทัศน์นะคะ คือ อาการที่ร้องไห้แล้วลงไปนอนกับพื้นแบบนี้ หมายถึง เค้าสามารถเรียนรู้ได้ว่าถ้าเค้าอยากได้อะไรแล้วไม่ได้ตั้งใจ ถ้าแสดงอาการแบบนี้เค้าก็จะได้ทุกอย่าง ซึ่งมีวิธีการแก้ไข คือ ถ้าลูกแสดงอาการแบบนี้เมื่อไหร่ให้คุณแม่ปล่อยไปเลย ไม่ต้องสนใจเดินหนีไปแต่ต้องคอยแอบดูอยู่ห่างๆ เดี่ยวเค้าก็จะเรียนรู้ต่อไปได้ว่าการทำแบบนี้ไม่ได้ผลแล้ว

คุณแม่น้องนะโม :

จริงๆ แล้วเด็กๆ เค้าก็เป็นเหมือนกันทุกคนนะคะ มีดีบ้าง มีด้อยบ้างแล้วแต่อารมณ์ สำหรับคุณแม่ก็จะพยายามแก้ปัญหาแบบเฉพาะหน้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น จะไม่ค่อยคิดไปไกล เพราะมันจะทำให้เรารู้สึกกังวลใจโดยไม่จำเป็น ส่วนใหญ่คุณแม่ก็จะเล่นกับลูก พูดคุยกับลูกตลอดเวลาอยู่แล้ว คุณแม่ชอบถามลูกว่าวันนี้ลูกทำอะไรบ้างที่โรงเรียน ชอบให้ลูกเล่าให้ฟัง เพราะจะทำให้คุณแม่รู้ว่าลูกคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร

คุณแม่น้องดาต้า :

หน้าที่แม่เนี่ยเหนื่อยมากเลยนะคะ เพราะงานนอกบ้านหรืองานในบ้านก็ต้องทำ ลูกก็ต้องเลี้ยงต้องดูแลให้ดีที่สุด

ผู้วิจัย :

บทบาทหน้าที่ของแม่ค่อนข้างหนักจริง ๆ ค่ะ เพราะในแต่ละวันเราก็ต้องแสดงบทบาทที่แตกต่างกันออกไป โดยปกติวัฒนธรรมของคนไทย คือ แม่มีหน้าที่ต้องเลี้ยงลูกนะค่ะ

คุณแม่ห้องนม :

ห้องนมก็คือเหมือนกับเด็กคนอื่นๆ นะค่ะ อารมณ์เปลี่ยนแปลงทุกวันไม่เคยซ้ำ คุณแม่ว่าเรื่องคือถือเป็นเรื่องปกติ เป็นพฤติกรรมพื้นฐานของเด็กทุกๆ ไปอยู่ที่ว่าจะคือมากหรือน้อยเท่านั้นเอง

คุณแม่ห้องเคลีย :

เป็นไปได้มั้ยคะว่าจากนี้อยากให้ผู้วิจัยส่งข้อความรู้ให้ต่อไปเรื่อยๆ ทุกวันศุกร์ก็ได้ค่ะ เพราะคุณแม่ว่ามันมีประโยชน์มากทีเดียว และคุณแม่จะได้ไม่ต้องไปหาอ่านจากที่อื่น แล้วเราก็จะได้แชร์ประสบการณ์ของตนเองได้ด้วยค่ะ และคุณแม่ก็ชอบอ่านข้อเสนอแนะของคุณแม่ท่านอื่นๆ ด้วย

คุณแม่ห้องชูกัธ :

ห้องชูกัธชอบนำสิ่งที่ปฏิบัติที่โรงเรียนไปใช้ที่บ้านด้วยค่ะ เช่น การสวดมนต์ก่อนทานอาหาร เค้าจะให้ทุกคนพนมมือก่อนแล้วก็พูดตามเค้า ซึ่งทุกคนก็ต้องทำตามถ้าไม่ทำก็จะจนแล้วห้องชูกัธก็จะเด็กขี้กังวลมากค่ะ มักจะเครียดตลอดเวลา ยิ่งเวลาใกล้จะสอบเค้าก็จะกลัวว่าจะสอบไม่ได้ หรือบางทีรถโรงเรียนมาช้าก็จะกังวลว่าทำไมรถตู้ยังไม่มาซักที ซึ่งปัญหานี้คุณแม่แก้ไม่หายซักที ต้องคอยบอกคอยปลอบกันตลอดเวลา แล้วต้องคอยหาเหตุผลมาอธิบายให้เค้าฟังทุกครั้ง

คุณแม่ห้องกันดั้ม :

ชอบโรงเรียนนี้เพราะไม่สอนมากเกินไป ก่อนพาลูกเข้าเรียนก็ดูมาหลายโรงเรียน แต่ชอบที่นี่เพราะสะอาด คุณครูพูดเพราะ คุณแล้วมีความปลอดภัยและมีเพื่อนบ้านแนะนำมาค่ะ

คุณแม่ห้องอาร์ตี :

ตอนนี้ห้องอาร์ตีก็ดีขึ้นบ้างนิดหน่อยในเรื่องของอารมณ์ เมื่อก่อนจะโวยวายทุกเรื่องไม่ได้ตั้งใจเมื่อไหร่ก็จะกรี๊ดทันที คุณแม่ก็พยายามอธิบายให้เค้าเข้าใจแต่เหมือนเค้าก็จะไม่ค่อยฟังจะงอแงแล้วเดินหนีคุณแม่ไปเลยก็มีค่ะ

คุณแม่ห้องดาต้า :

คุณแม่ว่าน้องชอบมีพฤติกรรมเลียนแบบนะคะ อย่างเช่นเวลาดูการ์ตูนเค้าก็จะจำแล้วก็นำมาทำเลียนแบบ ซึ่งคุณแม่ต้องพยายามเรียนรู้ไปกับเค้าด้วย นั่งดูการ์ตูนด้วยกันเพราะเวลาเค้าถามอะไรมาคุณแม่จะได้ตอบคำถามเค้าได้ ถ้าไม่ตอบเค้าก็จะไม่เข้าใจว่าทำไมเราไม่ตอบเค้าแล้วก็จะนอนคุณแม่ไปเลยก็มี นอกจากนี้คุณแม่รู้สึกเวลาที่เรายู่กับลูก สิ่งหนึ่งที่ต้องทำกับน้องดาต้าตลอดเวลา คือ ต้องยิ้มกับเค้าเสมอจะไม่ทำหน้าบึ้งใส่กัน การฟังเพลงก็เป็นส่วนหนึ่งนะคะที่จะทำให้แจ่มใสขึ้นได้จริงๆ

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

ผู้วิจัย :

จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่านทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กนั้นสำคัญมากเพียงใด ผู้วิจัยขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อะไรและคิดอะไร คุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร ขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสะท้อนความคิดอย่างเปิดใจซึ่งกันและกัน

คุณแม่ห้องเคลีย :

ก็ได้แนวทางและความรู้ไปปรับใช้กับลูกเยอะมาก ๆ เลยค่ะ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคุณแม่ว่าข้อความรู้หลายๆ ข้อสามารถสอนตัวเองได้ ทำให้เราเข้าใจลูกมากขึ้น สามารถเบรคอารมณ์ของตัวเองได้และวิธีการลดความโกรธที่ดีที่สุดตอนนี้ คือ ทักยะในการกอดค่ะ ส่วนข้อความรู้ทั้งหมดที่ได้รับถือเป็นของแถมนะคะ

คุณแม่ห้องโรนิน :

ช่วงนี้ไม่ค่อยมีเวลาได้เจอลูกๆ ต้องคอยถามพฤติกรรมจากคุณยายตลอดเวลาว่า เด็กๆ เป็นอย่างไรกันบ้าง ซึ่งคำตอบที่ได้จากคุณยาย คือ ยังคือเหมือนเดิม คุณแม่ก็จะใช้วิธีการโทรศัพท์มาคุยกับลูกบ่อยๆ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายให้เข้าใจ ซึ่งก็ได้ผลบ้างนิดหน่อยค่ะ แต่ช่วงที่คุณแม่ต้องไปทำงานต่างจังหวัดพฤติกรรมของน้องโรนินจะเปลี่ยนไปตลอดเวลา คือ บางทีก็อารมณ์แรงมาก ๆ บางอารมณ์ก็รักน้องห่วงน้องเหลือเกิน คุณแม่ก็ต้องคอยปรับอารมณ์ให้โรนินตลอด ส่วนคุณยายก็จะคอยเล่านิทานให้ฟังแล้วก็จะค่อย ๆ สอนผ่านการเล่านิทานนั่นแหละค่ะ สำหรับข้อความรู้ใน

Facebook นั้นมีบางอย่างที่นำไปใช้กับโรนินได้ บางครั้งเวลาคุณแม่สอนเค้าก็อาจจะต้องใช้เสียงดัง บ้าง ใช้คำพูดๆ หรือต้องชูก้นบ้างนะค่ะ เค้าถึงจะยอมนิ่งได้

คุณแม่ห้องปิ่นปิ่น :

ข้อความรู้ที่ได้รับจากผู้วิจัยนั้น บางอย่างก็จะตรงกับพฤติกรรมของลูกเรา มีบางแนวทางสามารถนำไปใช้ได้จริงๆ โดยไม่ต้องคัดกรองเลย แต่บางแนวทางอาจจะต้องนำไปปรับเปลี่ยนบ้าง ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของลูกเรา

คุณแม่ห้องนะโม :

ข้อความรู้ทั้งหมดมีประโยชน์มากค่ะ สามารถนำไปใช้ได้ทันทีโดยไม่ต้องคิดเลย

คุณแม่ห้องนาเดีย :

จากข้อความรู้ที่ได้รับเป็นประโยชน์จริงๆ เหมือนมีที่ให้คำปรึกษาค่ะ นอกจากนี้ก็ยังมี ความรู้จากประสบการณ์ของคุณแม่ท่านอื่นๆ ด้วย ทำให้เราสามารถรับมือกับลูกได้ในทุกรูปแบบ และทุกสถานการณ์ คุณแม่คิดว่ามองเห็นภาพของลูกทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเลยค่ะ

คุณแม่ห้องลีนา :

ชอบอ่านข้อความรู้จากใน Facebook นะคะเพราะมีประโยชน์มาก ๆ โดยส่วนตัวจะไม่ได้ เลี้ยงลูกด้วยอารมณ์อยู่แล้ว คุณแม่ชอบกอด ชอบหอมแก้มลูก บางที่คุณแม่ไปทำงานคุณพ่อก็จะ เลี้ยงลูกเองพากันไปเที่ยว 2 คน โดยไม่ต้องรอให้คุณแม่ว่าง ข้อตกลงของที่บ้านเรา จะตกลงกันว่า เวลาที่ลูกดื้อ คนไหนดูแลลูกคนนั้นก็จะต้องเป็นคน ให้อุ้ลูก และต้องอธิบายเหตุผลที่ต้องดุเค้าด้วย

คุณแม่ห้องออม :

ดีค่ะสำหรับข้อความรู้ที่ผู้วิจัยส่งมาให้ พออ่านแล้วรู้สึกว่ามันครอบคลุมในทุก ๆ ด้านเลย เป็นประโยชน์มากๆ เลยค่ะ

คุณแม่ห้องโมเดล :

อ่านข้อความรู้ที่ผู้วิจัยส่งให้แล้วเพลินดีค่ะ บางที่ทำงานเครียด ๆ ก็จะเปิดอ่านแล้วก็จะเลือก จำสิ่งที่เราจะนำไปปฏิบัติกับลูกในวันนี้ จำไปวันละข้อหรือสองข้อแล้วค่อยๆ ปรับใช้ไปเรื่อยๆ ก็ สนุกดีค่ะ

คุณแม่น้องอาร์ตี้ :

ชอบมากค่ะอยากให้ผู้วิจัยส่งข้อความดีๆ แบบนี้ไปอีกเรื่อย ๆ เพราะเราไม่ได้นำไปใช้คนเดียว บางอย่างเราก็นำไปแชร์บอกกับเพื่อนคนอื่นๆ ด้วยค่ะ

คุณแม่น้องอัน :

เมื่อก่อนเป็นคนไม่ค่อยสนใจกับข้อมูลประเภทนี้เท่าไร แต่พอได้ลองเข้ามาอ่านข้อความรู้เหล่านี้ดูแล้ว ทำให้รู้ว่ามันเป็นเรื่องใกล้ตัวที่บางครั้งเราก็นึกไม่ถึงหรือมองข้ามไปบ้าง ถือว่าเป็นประโยชน์มากทีเดียวค่ะ

ผู้วิจัย :

อารมณ์ของเด็กในวัยนี้เป็นช่วงการเริ่มต้นเท่านั้นค่ะ ผู้วิจัยเคยพูดไว้จะค่ะว่า “ถ้าเราเลี้ยงลูกแบบไหน เราก็จะได้ลูกแบบนั้นค่ะ” การเลี้ยงลูกมี 3 แบบนะคะ แบบที่ 1 เลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย คือ อยากทำอะไรก็ทำ อยากอยู่ตรงไหนก็อยู่ อยากกินอะไรก็กินหรือจะไม่กินพ่อแม่ก็ไม่ได้ว่าอะไร ซึ่งถ้าเราเลี้ยงลูกแบบนี้ เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะเป็นคนล้มเหลว เป็นเด็กที่ไม่มีระเบียบวินัย ทำอะไรก็ไม่สำเร็จ แบบที่ 2 เลี้ยงลูกแบบคาดหวัง คือ พ่อแม่วางอนาคตไว้ให้ลูกหมดแล้วว่าต้องเรียนอะไร เรียนจบทำงานอะไร ต้องเดินไปตามเส้นทางที่พ่อแม่กำหนดไว้ ไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจอะไรเองได้ เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะรู้สึกล้มละลาย เพราะเด็กทำแต่สิ่งที่ตนเองไม่ชอบ ทุกอย่างที่ทำเพราะทำตามที่พ่อแม่บอก ส่วนแบบที่ 3 เลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตย คือ ให้ลูกได้คิดและเลือกทำในสิ่งที่ตนเองชอบ โดยมีพ่อแม่คอยดูแล ปรึกษาประคองไปด้วย เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะเป็นเด็กที่เติบโตมาอย่างมีคุณภาพ พื้นฐานจากอารมณ์ของเด็กส่วนใหญ่ก็มาจากพื้นฐานของพ่อแม่ตัวเอง ถ้าเราทำใจเย็นแล้วปัญหาทุกอย่างก็จะไม่เกิดขึ้นแน่นอนค่ะ

เวลา 12.00 น. ผู้วิจัยปิดวงสนทนาโดยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือกับงานวิจัยครั้งนี้ หลังจากปิดวงสนทนาผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบทดสอบ โดยใช้เวลาคนละ 20 นาที

ผลการทดลอง ครั้งที่ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับปฐมวัย พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กระดับปฐมวัย และเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัย นนทบุรี

การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มเวลา 9.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 30 คน เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี ผู้วิจัยเชิญผู้ปกครองทุกท่านนั่งเป็นวงกลมบนพื้นในห้องประชุม ผู้วิจัย (นางจรรยาพร แดงโชติ) อธิบายถึงรายละเอียดของการทำวิจัยในเรื่องของจิตตปัญญาศึกษาให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฟัง โดยอธิบายถึงกิจกรรมที่จะต้องทำ ขั้นตอนในการทำกิจกรรม รวมถึงกติกาในระหว่างทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดและไม่เกร็ง เป็นการปลดปล่อยจิตใจให้รู้สึกเบาและสบาย โดยผู้วิจัยเลือกใช้เพลง “ดั่งดอกไม้บาน” โดยผู้วิจัยให้ทำท่าทางประกอบเพลงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำท่าทางไปพร้อมๆ กันเมื่อจบเพลงแล้วทุกคนจะรู้สึกเบาสบาย แจ่มใส

ขั้นตอนที่ 2 ล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้

เป็นการทำสมาธิ โดยนั่งสงบเพื่อให้จิตใจสงบ ไม่วอกแวก และทำใจให้เป็นกลางเพื่อพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมขั้นต่อไป ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิ แล้วใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้นำมาติดกันเป็นจีบ วางมือทั้งสองลงบนหัวเข่าแล้วหลับตานั่งสงบทำสมาธิเป็นเวลา 3 นาที ผู้วิจัยใช้เพลงของหมู่บ้าน PLUM BLOSSOM เป็นเพลงเบาๆ เมื่อครบ 3 นาทีแล้วให้สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะรู้สึกสงบ และสบายใจ

ขั้นตอนที่ 3 สุนทรียสนทนา

ผู้วิจัย :

จากข้อความรู้ที่ผู้วิจัยได้ส่งให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทาง Facebook นั้น ผู้วิจัยอยากให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อความรู้ต่างๆ และข้อความรู้เรื่องการเรียนการ

สอนและแนวทางการจัดการศึกษาเรื่องพัฒนาการทางด้านภาษา และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยยังคงใช้กติกาเดิม คือ ผู้ที่ต้องการพูดคุยมือขึ้นแล้วแจกันดอกไม้จะเลื่อนไปหาและวางข้างหน้าของผู้ที่ต้องการแสดงความคิดเห็น

คุณแม่ห้องนำหอม :

จากในทวิตข้อความที่ได้รับจาก Facebook คุณแม่คิดว่าดีมาก ๆ เลยค่ะ บางเรื่องเราสามารถนำไปปรับใช้กับลูกได้ในชีวิตประจำวัน บางเรื่องคุณแม่ก็ไม่เคยทราบมาก่อนหรือบางเรื่องเราอาจจะไม่ได้คิดหรือคิดว่าไม่จำเป็นสำหรับลูก แต่พออ่านข้อความรู้แล้วทำให้เรารู้ว่าเรื่องเล็กๆ น้อยๆ บางทีเราก็ไม่ควรมองข้าม เพราะบางเรื่องที่เราไม่ได้สนใจอาจมีผลในอนาคตของเค้าได้ ส่วนเรื่องการจัดดอกไม้คุณแม่คิดว่าดีมาก ๆ ค่ะ กิจกรรมนี้ทำให้เราก็คะไรได้มากขึ้น ทำอะไรซ้ำลงแล้วไตร่ตรองทุกเรื่องก่อนที่จะทำ

คุณแม่ห้องเฟรม :

จากที่คุณแม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในทุกครั้ง คุณแม่รู้สึกหัวใจเย็นขึ้นเยอะเลย ยอมรับว่าเมื่อก่อนนี้เป็นคนที่ซีเรียสกับลูกในทุกๆ เรื่อง เครียดกับอนาคตของเค้า แล้วก็จะกลัวไปหมดทุกอย่าง อยากให้ลูกเรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว เรียนพิเศษตลอด แต่พอได้มาร่วมกิจกรรมแล้ว รู้สึกเลยว่า การเรียนรู้ของลูกไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เราสามารถพาลูกไปทำกิจกรรมข้างนอกบ้านบ้างก็ได้ ซึ่งผลตอบรับที่กลับมาคือ ลูกบอกว่า “หนูชอบจังเลยค่ะ” เราเห็นว่าลูกมีความสุขและสนุกกับกิจกรรมทุกอย่างที่คุณแม่ทำร่วมกับเค้าด้วย

คุณแม่ห้องไอดี :

คุณแม่ชอบอ่านข้อความที่ได้รับจากผู้วิจัมากค่ะ และที่ชอบมากที่สุดน่าจะเป็นเรื่องพัฒนาการด้านสังคม เพราะเมื่อก่อนนี้ลูกจะเป็นคนขี้อายมากๆ พาไปไหนไม่ค่อยทักทายใคร ไม่ยอมยกมือไหว้ใคร คอยหลบคอยแอบอยู่ข้างหลังคุณแม่ตลอด ไม่ชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เพราะเค้าอาย แต่คุณแม่ก็ได้นำข้อความรู้จากผู้วิจัมาลองปฏิบัติตามดูบ้าง ได้ผลค่ะลูกเริ่มเข้าสังคมได้ พูดคุยกับคนอื่นบ้าง อาจจะยังไม่มากมายเท่าไรหรอกแต่ก็ถือว่าดีที่สุดสำหรับคุณแม่แล้วค่ะ

คุณแม่ห้องโซนี่ :

ก่อนจะพาลูกเข้าโรงเรียนไปดูมาหลายๆ โรงเรียน แต่ชอบที่นี้เพราะเป็นสัดส่วนดี ไม่ปะปนกับเด็กโตและเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ลูกๆ ก็ชอบด้วย

คุณแม่ห้องแพร :

โรงเรียนมีความปลอดภัย การสอนอยู่ในระดับกลางๆ ให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง คุณแม่พอใจกับสภาพของโรงเรียน และชอบที่นี่ค่ะจึงให้ลูกมาเข้าเรียน

คุณแม่ห้องมิน :

ข้อความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ทั้งที่บ้านและใช้สอนเด็กๆ ที่โรงเรียนได้ด้วยค่ะ เมื่อก่อนหลักการพวกนี้คุณแม่ก็รู้อยู่แล้ว และรู้หมดแล้วด้วย แต่บางอย่างเราไม่เคยนำมาปฏิบัติจริง สำหรับลูกสาวคนโตคุณแม่ไม่ค่อยห่วงเรื่องการเข้าสังคมเพราะเค้าคงซึมซับไปจากคุณแม่ค่อนข้างเยอะ เวลาทำอะไรก็จะเร็วไปหมดทุกอย่าง ส่วนกิจกรรมการจัดดอกไม้เป็นกิจกรรมที่ดีมากๆ กิจกรรมนี้ทำให้คุณแม่รู้ว่าทำอะไรให้ช้าลงมีผลดีต่อตัวเองอย่างไร เมื่อก่อนเวลาจะทำอะไรก็ต้องเสร็จให้ทันเวลาจะรีบทำอย่างรวดเร็ว แต่ไม่ค่อยได้คิดถึงผลที่ตอบรับกลับมา แต่เดี๋ยวนี้ก่อนจะทำอะไรทุกครั้งเราจะท่องไว้เสมอว่า “ทำให้ช้าๆ นะ” เพราะเราจะมีเวลาอยู่กับตัวเอง อยู่กับความคิดของตัวเองมากขึ้น

คุณแม่ห้องบูค :

สิ่งที่ได้รับจากข้อความรู้ คือ ได้เพิ่มเติมความรู้ของตัวเองจากสิ่งที่เราเคยรู้อยู่แล้ว แต่บางเรื่องที่เราอาจจะยังไม่ลึกซึ้งมากนัก โดยส่วนตัวกับลูกชายก็ได้นำข้อความรู้ที่ผู้วิจัยส่งมาไปใช้บ้าง แต่ก็ยังไม่สำเร็จทั้งหมด เพราะคุณแม่ทราบดีว่าบางเรื่องและบางอย่างอาจต้องใช้เวลา แต่คุณแม่ก็จะพยายามค่ะ โดยรวมแล้วคุณแม่ชอบกิจกรรมนี้ทั้งหมดนะคะ

คุณแม่ห้องนะโม :

ชอบข้อความรู้ทั้งหมดมากๆ ค่ะ จริงๆ ก่อนหน้านี้คุณแม่ก็อ่านและศึกษาข้อมูลในการเลี้ยงลูกค่อนข้างเยอะนะค่ะ แต่เนื้อหาจากผู้วิจัยทั้งหมดช่วยดยกย้าให้คุณแม่รู้ว่าสิ่งที่คุณแม่เคยค้นคว้ามามันถูกต้องจริงๆ ส่วนในเรื่องของการพาลูกไปทำกิจกรรมนอกบ้านนั้น คุณแม่ยอมรับเลยว่าไม่เคยมีโอกาสพาลูกไปไหนเลย เพราะคุณแม่ไม่ค่อยยอมให้ไปไหนกันเองตามลำพัง คุณพ่อกังวลไปหมดทุกเรื่องนะค่ะ คุณแม่ก็เลยใช้วิธีการอยู่กับลูกให้ได้มากที่สุด พุดคุยซักถาม มีเล่นิทานบ้าง เพื่อให้เค้าได้โต้ตอบกับเราเสมอ

คุณแม่ห้องมีน :

คุณแม่ชอบพาลูกๆ ไปเที่ยวกันแบบลุยๆ นะคะ ขึ้นรถเมล์บ้าง รถแท็กซี่บ้าง โดยไม่เคยต้องรอให้คุณพ่อขับรถพาไป เพราะถ้ารอเราก็คงไม่ต้องไปเที่ยวที่ไหนเลย เคยพาลูกขึ้นรถเมล์ปรากฏว่าลูกคนโตชอบมาก เค้าตื่นเต้นและดีใจ มีคำถามกับเราตลอดเวลาตั้งแต่ขึ้นรถเลยทีเดียว คุณแม่รู้สึกว่างบที่การทำอะไรที่แปลกใหม่ ไม่เหมือนเดิมทำให้ลูกรู้สึกสนุกสนานมากกว่าที่จะนั่งดูโทรทัศน์อยู่ที่บ้าน พอลูกมีความสุขคุณแม่ก็มีความสุขเหมือนกันค่ะ และคุณแม่คิดว่ามันเป็นประสบการณ์ที่สอนให้เค้าเรียนรู้ได้เหมือนกันนะคะ

คุณแม่ห้องมิวสิก :

คุณแม่คิดว่าเรื่องภาษาเป็นสิ่งสำคัญ อยากให้ลูกพูดอย่างถูกต้อง คุณแม่คุณพ่อต้องเป็นแบบอย่าง คอยแก้ไขให้ลูกพูดให้ถูกต้อง

คุณแม่ห้องเฟรม :

น้องฟิล์มกับน้องเฟรมก็เป็นเหมือนกันค่ะ คุณแม่เคยพาขึ้นรถเมล์ไปเที่ยวกันใกล้ๆ บ้าน ปรากฏว่าลูกชอบมาก เค้าให้ทุกคนในบ้านฟังอยู่เป็นอาทิตย์เลย เดียวนี้เวลาพาไปนอกบ้านลูกมักจะถามทุกครั้งว่า เมื่อไหร่แม่จะพาขึ้นรถเมล์อีก คุณแม่รู้สึกได้ว่าเค้าได้เรียนรู้กับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวนั้นแหละค่ะ

คุณแม่ห้องนะโม :

จริงๆ แล้วคุณแม่ก็อยากพาลูกๆ ไปเที่ยวโดยการขึ้นรถเมล์เหมือนกัน แต่ปัญหาของคุณแม่ก็คือ คุณพ่อไม่ยอมเปิดใจที่จะให้เราพาลูกออกไปเที่ยวกันแบบนี้ เพราะเค้าเป็นห่วงและเป็นกังวลกับลูกมาก และคุณพ่อก็กลัวว่าคุณแม่จะดูแลลูกไม่ได้

คุณแม่ห้องน้ำหอม :

เคยลองให้ลูกไปขอกับคุณพ่อบ้างมั๊ยคะ เพราะน้องน้ำหอมเวลาเค้าอยากไปไหน เค้าจะมาบอกคุณแม่ก่อนแล้วคุณแม่ก็จะให้เค้าไปขอกับคุณพ่อเอง เพื่อที่เค้าจะได้มีการพูดคุยกับคุณพ่อบ้าง คุณพ่อก็จะรู้สึกมีความสุขที่ลูกเข้ามาขอ มาอ่อนคุณพ่อ คุณแม่ลองใช้วิธีนี้ดูสิคะ

ผู้วิจัย :

สังคมในปัจจุบันนี้ บทบาทของคุณพ่อในการเลี้ยงดูขงน้อยเกินไปนะค่ะ ส่วนใหญ่คุณพ่อจะรู้ดีว่าหน้าที่ของคุณพ่อคือหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่ค่อยมีเวลาว่างพาลูกออกไปเที่ยว ทุกเรื่องและทุกอย่างจึงยกให้เป็นหน้าที่ของคุณแม่เพียงคนเดียวค่ะ แต่ความรักและความเป็นห่วงลูกก็ไม่น้อยไปกว่าคุณแม่หรอกค่ะ เพียงแต่คุณพ่อจะไม่ค่อยกล้าแสดงออกเท่านั้นเอง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมท่านใดอยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกมั๊ยคะ

คุณแม่ห้องไตเติ้ล :

ถ้าจะพูดถึงข้อความรู้ที่ได้รับคุณแม่ว่าทุกข้อความรู้ค่อนข้างสมบูรณ์ในเรื่องการเลี้ยงดูลูกนะค่ะ คุณแม่ว่าดีมาก ๆ เลยค่ะ

คุณแม่ห้องแดงโม :

ชอบข้อความรู้ทุกข้อเลยคะ เพราะคุณแม่นำไปใช้กับลูกที่บ้านและก็ได้ผลทุกข้อเลยคะ

คุณแม่ห้องมิวสิก :

ข้อความรู้ใน Facebook คุณแม่ว่าดีมากคะ เพราะคุณแม่สามารถนำไปบอกต่อกับเพื่อนๆ ได้อีกด้วย ถือเป็นการแบ่งปันความรู้กันได้ดีทีเดียว

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด

ผู้วิจัย :

จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่านทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้สำคัญมากเพียงใด ต่อไปผู้วิจัยจะขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองทำกิจกรรมทั้ง 3 ครั้งว่ามีผลดีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างไรบ้าง

คุณแม่ห้องอาร์มี :

ก็ได้แนวทางและความรู้ไปปรับใช้กับลูกเยอะมาก ๆ เลยค่ะ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคุณแม่สามารถสอนตัวเองได้ ทำให้เราเข้าใจลูกมากขึ้น และได้วิธีการลดความโกรธที่ดีที่สุด คือ การอดคะ

คุณแม่น้องไตเติ้ล :

ข้อความรู้อย่างนี้จะตรงกับพฤติกรรมของลูกเรา สามารถนำไปใช้ได้จริงๆ แต่บางแนวทางอาจจะต้องนำไปปรับเปลี่ยนบ้างให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของลูกนะคะ

คุณแม่น้องนะโม :

ข้อความรูทั้งหมดมีประโยชน์มากค่ะ สามารถนำไปใช้ได้ทันทีโดยไม่ต้องคิดเลย โดยส่วนตัวคุณแม่ไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือเพราะมันดูเยอะและนานมากกว่าจะอ่านจบ ถ้าข้อความรูสั้นๆ แบบนี้คุณแม่สามารถอ่านได้ค่ะ

คุณแม่น้องแพร :

เหมือนมีที่ปรึกษาเพิ่มค่ะ เพราะเมื่อก่อนนี้เวลามีปัญหาที่ไม่รู้จะปรึกษาใครหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างไร แต่ตอนนี้ไม่กังวลกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกแล้วค่ะ สบายใจขึ้นมากทีเดียวขอบคุณผู้วิจัยมากๆ กับความรู้ที่แบ่งปันมาให้ค่ะ

คุณแม่น้องแตงโม :

ชอบอ่านข้อความรูจากใน Facebook นะคะเพราะมีประโยชน์มากๆ ยิ่งอ่านบ่อยๆ ยิ่งรู้สึกเหมือนเราเป็นคนเก่งขึ้นทุกวัน ไม่ว่าลูกจะมารูปแบบไหนเราสามารถรับมือได้หมดเลยคะ

คุณแม่น้องกันดั้ม :

ดีค่ะสำหรับข้อความรูที่ผู้วิจัยส่งมาให้ พออ่านแล้วรู้สึกว่ามันครอบคลุมในทุกๆ ด้านเลย เป็นประโยชน์มากๆ เลยคะ ขออนุญาตผู้วิจัยนำไปแบ่งปันให้กับเพื่อนๆ บ้างนะคะ

คุณแม่น้องพลอย :

เมื่อก่อนเป็นคนเครียดกับเรื่องลูกมาก กังวลไปหมดทุกอย่าง แต่ตอนนี้พอมีปัญหาอะไรขึ้นมาคุณแม่ก็จะหาข้อมูลจากในข้อความรูของผู้วิจัยทันที ดีค่ะรวดเร็วทันใจไม่ต้องไปหาข้อมูลจากในหลายๆ ที่ ขอบคุณผู้วิจัยมากๆ นะคะ

คุณแม่น้องน้ำมนต์ :

อยากให้ผู้วิจัยส่งข้อความดีๆ แบบนี้อีกนะคะ เพราะคุณแม่ไม่ได้นำไปใช้คนเดียวแต่คุณแม่นำไปแบ่งปันให้กับเพื่อนคนอื่นๆ ด้วยค่ะ

คุณแม่ห้องน้ำหอม :

เป็นข้อความรู้ที่มีประโยชน์มากๆ ค่ะ คุณแม่อ่านแล้วรู้สึกเหมือนได้ศึกษาข้อความรู้เหล่านี้ไปในตัวด้วย ขอขอบคุณสำหรับข้อมูลดีๆ นี้ค่ะ

คุณแม่ห้องบุ๊ค :

ข้อความรู้ทั้งหมดยิ่งอ่านยิ่งชอบ ยิ่งอ่านยิ่งเข้าใจมากขึ้น เข้าใจลูกและเข้าใจตัวเองมากขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติได้ และก็ได้ผลด้วยค่ะ

คุณแม่ห้องมีน :

ชอบทุกกิจกรรมที่ผู้วิจัยให้ปฏิบัติค่ะ ทุกครั้งที่มาร่วมกิจกรรมก็มีความสุขกลับไปทุกครั้งเลย อยากให้มีกิจกรรมดีๆ แบบนี้อีกนะคะ จะได้ชวนเพื่อนมาบ้าง ขอขอบคุณค่ะ

ผู้วิจัย :

สำหรับเด็กในวัยนี้อารมณ์ของเด็กถือเป็นช่วงการเริ่มต้นเท่านั้นค่ะ “ถ้าเราเลี้ยงลูกแบบไหน เราจะได้ลูกแบบนั้นค่ะ” การเลี้ยงลูกมี 3 แบบนะคะ แบบที่ 1 เลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย คือ อยากทำอะไรก็ทำ อยากอยู่ตรงไหนก็อยู่ อยากกินอะไรก็กินหรือจะไม่กินพ่อแม่ก็ไม่ได้ว่าอะไร ซึ่งถ้าเราเลี้ยงลูกแบบนี้ เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะเป็นคนล้มเหลว เป็นเด็กที่ไม่มีระเบียบวินัย ทำอะไรก็ไม่สำเร็จ แบบที่ 2 เลี้ยงลูกแบบคาดหวัง คือ พ่อแม่วางอนาคตไว้ให้ลูกหมดแล้วว่าต้องเรียนอะไร เรียนจบทำงานอะไร ต้องเดินไปตามเส้นทางที่พ่อแม่กำหนดไว้ ไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจอะไรเองได้ เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะรู้สึกล้มละลาย เพราะเด็กทำแต่สิ่งที่ตนเองไม่ชอบ ทุกอย่างที่ทำเพราะทำตามที่คุณแม่บอก ส่วนแบบที่ 3 เลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตย คือ ให้ลูกได้คิดและเลือกทำในสิ่งที่ตนเองชอบ โดยมีพ่อแม่คอยดูแล ปรึกษาประกอบไปด้วย เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะเป็นเด็กที่เติบโตมาอย่างมีคุณภาพ อารมณ์ของเด็กส่วนใหญ่ก็มาจากพื้นฐานของคุณแม่นั่นเอง ถ้าเราทำใจเย็นแล้วปัญหาทุกอย่างก็จะไม่เกิดขึ้นแน่นอนค่ะ

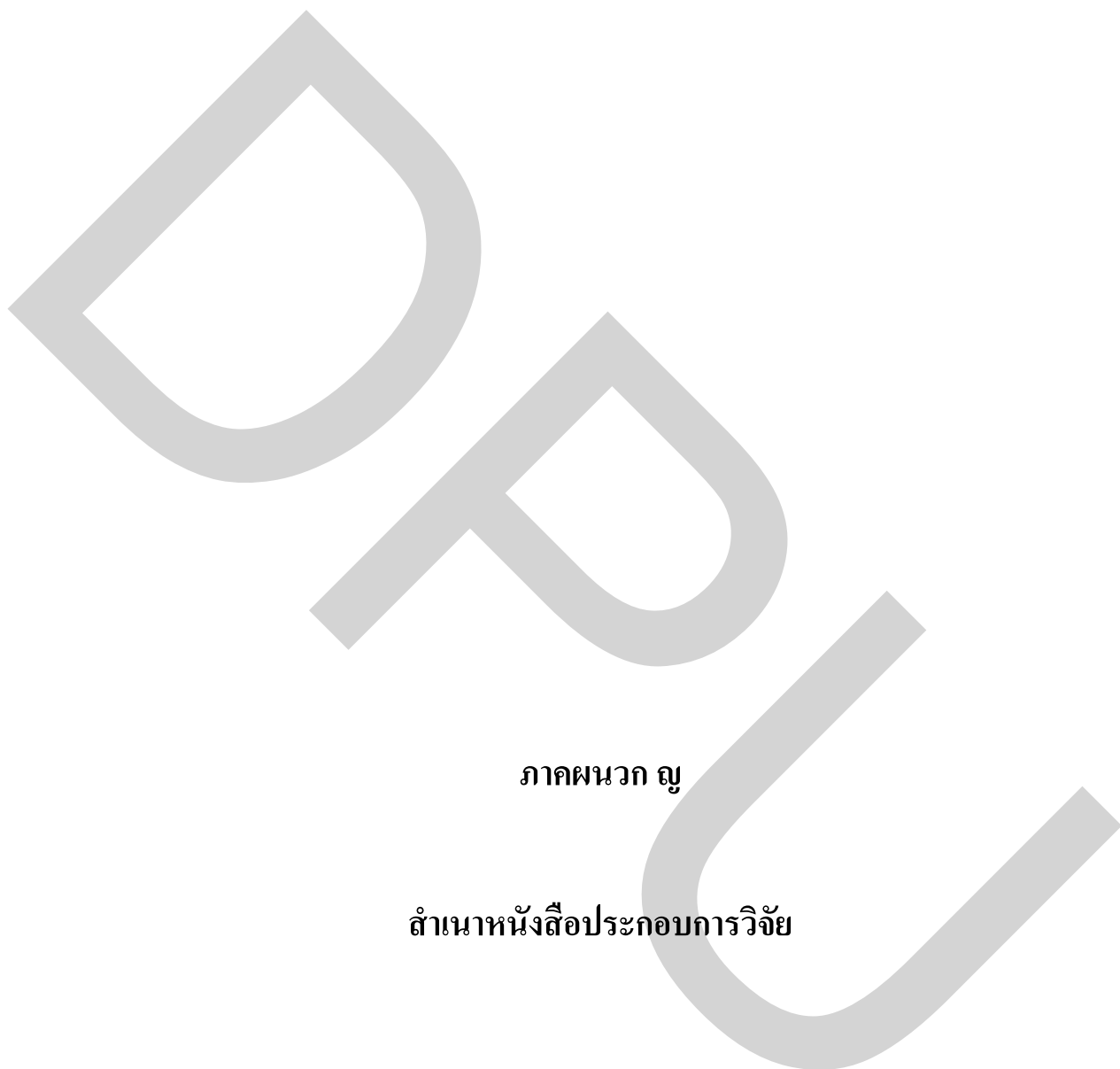
เวลา 12.00 น. ผู้วิจัยปิดวงสนทนาโดยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือกับงานวิจัยครั้งนี้ หลังจากปิดวงสนทนาแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบทดสอบโดยใช้เวลาคนละ 20 นาที

ภาคผนวก ฅ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการจัดกลุ่มสนทนา

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการจัดสัมมนา

ลำดับที่	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1.	ผศ.ดร.จรรยา ชื่นเกษม	อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2.	ผศ. ดร.วารุณี สกฤถารักษ์	อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3.	ดร.ปรียานุช สถาวรมณี	ผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลสีชมพู
4.	อาจารย์จินตนา ธรรมวานิช	นายกสมาคมอนุบาลศึกษา
5.	อาจารย์เดือนใจ นันทกิจ	ผู้บริหาร โรงเรียนครุฑรัตนศึกษา
6.	อาจารย์ต้องจิตต์ จิตดี	ผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเทพารักษ์
7.	อาจารย์ชูศรี สัตยานนท์	ผู้บริหาร โรงเรียนสันต์เสริมวิทย์
8.	ผศ.ดร.ศศิพันธ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน	อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย
9.	อาจารย์ธนพร เอี่ยมสมุทร	อาจารย์ที่ปรึกษาอนุบาลเทพารักษ์

ภาคผนวก ๑

สำเนาหนังสือประกอบการวิจัย

DPU

2511

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Dhurakij Pundit University

มุ่งนำความรู้สู่การปฏิบัติ

๑๑๐/๑-๔ ถนนประชาชื่น หล้าสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๖๖๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๖๖๒) ๕๘๙-๙๖๐๕-๖

110/1-4 Prachachuen Rd., Laksi, Bangkok 10210 Tel (562) 954-7300 Fax (562) 589-9605-6 www.dpu.ac.th

ที่ มธป๐๔๑๔(๑)/๐๒๐๙๙

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ขอสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.วารุณี สกกุลการักษ์

ด้วย นางจรรยาพร แดงโชติ นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กำลังศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิจัยระดับปริญญาเอก เรื่อง "การประยุกต์ใช้กระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดนนทบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ และ ดร.ดิเรก วรณเคียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นักศึกษา สัมภาษณ์เรื่อง การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตนัน)
คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครุศาสตร์

โทร.๐๒-๙๕๔-๙๓๐๐ ต่อ ๖๔๘

(นางจรรยาพร แดงโชติ ๐๘๙-๔๔๓-๙๘๗๕)

ISO 9001:2008

ที่ มธป ๐๔๑๔(๑)/ ๑๐๓๕๑๓

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม
เรียน นางจรรยาพร เต็มใจ นันทกิจ ผู้จัดการโรงเรียนศรีนครินทรวิถียุติศึกษา
สิ่งที่แนบมาด้วย รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน ๙ ท่าน

ด้วย นางจรรยาพร เต็มใจ นันทกิจ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี" ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ได้ยื่นคำร้องขอจัดสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน ๙ ท่าน (ตามเอกสารแนบ)

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในวันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมวิทยาลัยครุศาสตร์ อาคาร ๖ ชั้น ๑๖ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)
คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครุศาสตร์
โทร. ๐-๒๙๕๔-๙๓๐๐ ต่อ ๔๒๙/๖๔๘/๖๔๙
(นางจรรยาพร เต็มใจ โทร.๐๔๙-๔๔๓-๙๔๗/๔)

DPU 2511

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Dhurakij Pundit University

มุ่งนำความรู้สู่การปฏิบัติ

๑๑/๑-๔ ถนนประชาชื่น หลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๖๖๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๖๖๒) ๕๘๙-๙๖๐๕-๖
110/1-4 Prachachuen Rd., Laksi, Bangkok 10210 Tel. (662) 954-7300 Fax. (662) 589-9605-6 www.dpu.ac.th

ที่ มธบ๐๔๑๔(๑)/๐๒๐๙๙

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ขอสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวจิตรา โตตาบ

ด้วย นางจรรยาพร แดงโชติ นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กำลังศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยาระดับปริญญาเอก เรื่อง “การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ และ ดร.ติเรก วรณเศียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นักศึกษา สัมภาษณ์เรื่อง การใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

รักษาการคณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครุศาสตร์

โทร. ๐๒-๙๕๔-๗๓๐๐ ต่อ ๖๕๘

(นางจรรยาพร แดงโชติ ๐๘๙-๔๕๓-๙๘๗/๔)

ISO 9001:2008
มาตรฐานระบบการจัดการ
และมาตรฐานระบบ
การจัดการคุณภาพ
ตามข้อกำหนด ISO 9001:2008

ภาคผนวก ฅ

ข้อความรู้ 11 ข้อใหญ่ 33 ข้อความรู้ย่อย
ในการส่งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook

กิจกรรมที่ 1 : เรื่องทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่ 1.1 การเล่านิทาน

ให้ความรู้วันที่ 25 กันยายน 2556 เวลา 09.00 น.

เด็กทุกยุคทุกสมัยชอบฟังการเล่านิทานและการเล่าเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษาชอบฟังนิทานและเล่าเรื่องกันมาก แม้ว่าเนื้อเรื่องของนิทานจะเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัยก็ตาม

นิทานและการเล่าเรื่องหมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อๆ กันมาเป็นเวลานานแล้ว การเล่านิทานและการเล่าเรื่องก็เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้เพื่อให้เป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบางครั้งก็สอดแทรกเพื่อสอนใจไปด้วย

การเล่านิทานและการเล่าเรื่องเป็นศิลปะของการใช้ภาษาที่ดียิ่ง เพราะถือว่าการเล่านิทานนั้นผู้เล่าจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเล่าที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จ จุดประสงค์อย่างหนึ่งของการเล่านิทาน คือ การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งรวมทั้งการฟังและการพูด และเด็กจะต้องฝึกการจดจำความต่อเนื่องของเรื่องติดตามแนวความคิดเรียนรู้คำใหม่ และเสริมประสบการณ์ของตนได้ดียิ่งขึ้นดูเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 1 : เรื่องทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่ 1.2 การสอนให้ลูกเกิดประสบการณ์ชีวิตโดยใช้นิทานเป็นสื่อ

ให้ความรู้วันที่ 25 กันยายน 2556 เวลา 12.00 น.

พ่อแม่ควรสร้างความเชื่อมั่น และสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิตโดยใช้นิทานเป็นสื่อ โดยสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. การเล่านิทานให้เด็กฟัง หานิทานง่ายๆ มีภาพประกอบสวยงาม เล่าให้ฟังเวลาก่อนนอน
2. การเล่านิทานจากประสบการณ์ เช่น เกี่ยวกับนางฟ้า บ้านตุ๊กตา
3. การเล่านิทานจากภาพ โดยให้เด็กดูภาพ แล้วเล่าเรื่องเกี่ยวกับภาพโดยพ่อแม่สามารถแต่งเติมสิ่งที่จะสอนลูกลงไปในนิทานได้
4. เล่าจากจินตนาการ ความคิดคำนึงให้ข้อคิด เมื่อเล่านิทานจบแล้วควรสอนเด็กไปด้วย
5. เมื่อเล่าเรื่องราวจบแล้ว เปิดโอกาสให้เด็กพูดคุยซักถามในสิ่งที่เด็กคิดและสงสัย

กิจกรรมที่ 1 : เรื่องทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่ 1.3 การส่งเสริมทักษะการเล่านิทาน

ให้ความรู้วันที่ 25 กันยายน 2556 เวลา 15.00 น.

นิทานที่เมาะกับความต้งการ ความสนใจองเด็ก จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้งองเด็กอย่างมาก นิทานมีประโยชน์และคุณค่าต่อเด็กมากมายดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ให้เด็กได้รับความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิดผู้เล่ามากขึ้น
2. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ทักษะการคิด จินตนาการ ฝึกสมาธิในการฟัง การถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นฟังได้
3. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ตลอดจนลักษณะนิสัยอันดีงามให้เกิดขึ้นกับเด็ก
4. ปลูกฝ้งการรักการอ่าน ซึ่งเด็กเล็กๆ จะเป็นการอ่านจากรูปภาพก่อนแล้วจึงพัฒนามาเป็นคำประโยคต่างๆ
5. ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ความรู้ต่างๆ จะแฝงอยู่ในนิทาน ทำให้เด็กเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว
6. ช่วยปรับพฤติกรรมเด็กให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคีดูเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 2 : เรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา

กิจกรรมที่ 2.1 ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญา

ให้ความรู้วันที่ 26 กันยายน 2556 เวลา 09.00 น.

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ กับตนเอง การรับรู้ การสังเกต จดจำ มีเหตุผล ความสามารถในการแก้ปัญหา ตลอดจนการแสดงออกด้วยการใช้ภาษาหรือความหมายและการกระทำ

กิจกรรมที่ 2 : เรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา

กิจกรรมที่ 2.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ให้ความรู้วันที่ 26 กันยายน 2556 เวลา 12.00 น.

เด็กวัยนี้เป็นวัยที่สามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ วัตถุ และสถานที่ได้ รู้จักเชื่อมโยงคำพูดกับการกระทำเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้ เรียนรู้จากการสังเกต และเลียนแบบผู้อื่น จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สามารถฟังเรื่องราวและถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังได้ บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเอง สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดมากขึ้น และสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้เหมาะสมกับวัย

กิจกรรมที่ 2 : เรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา
 กิจกรรมที่ 2.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา
 ให้ความรู้วันที่ 26 กันยายน 2556 เวลา 15.00 น.

เด็กวัยนี้ช่างพูด อยากรู้อยากเห็น และมีคำถามเกิดขึ้นตลอดเวลา การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กทำได้โดย

1. การจัดประสบการณ์พื้นฐานให้กับเด็ก โดยให้เด็กได้เล่นหรือทำในสิ่งที่เด็กสนใจ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้ให้กับเด็ก
2. การแนะนำของเล่นที่เป็นประโยชน์จะช่วยให้การเรียนรู้ทางภาษา คณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์
3. การจัดประสบการณ์ในการสำรวจ ค้นคว้า ทดลองให้กับเด็ก โดยจัดอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องเล่นให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการสัมผัส
4. การพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่น่าสนใจและควรเรียนรู้
5. การเล่านิทาน ท่องกลอนสั้น เพื่อความสนุกสนานและสอนเด็กโดยให้เด็กดูนิทานหรือภาพประกอบ
6. การพาเด็กออกไปเรียนรู้ประสบการณ์นอกบ้าน เช่น พาไปซื้อของ ทักสนศึกษาในสถานที่ต่างๆ เป็นต้น

กิจกรรมที่ 3 : เรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย
กิจกรรมที่ 3.1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย
ให้ความรู้วันที่ 27 กันยายน 2556 เวลา 09.00 น.

พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการทรงตัวในอิริยาบถต่างๆ และการเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การวิ่ง การเล่นเครื่องเล่นสนาม การปีนป่าย และการว่ายน้ำ รวมถึงการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การจับสิ่งของ การขีดเขียน การปั้นดินน้ำมัน การระบายสี รวมถึงการใช้มือในการร้อยวัสดุต่างๆ

กิจกรรมที่ 3 : เรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย
กิจกรรมที่ 3.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านร่างกาย
ให้ความรู้วันที่ 27 กันยายน 2556 เวลา 12.00 น.

ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้จะอยู่ไม่นิ่ง เด็กในวัยนี้ควรมีความกระฉับกระเฉง ร่าเริงแจ่มใส ช่างเล่น ช่างคุย ไม่นิ่งจับเจ้าอยู่ตามมุมห้อง เด็กวัยนี้กล้ามเนื้อต่างๆ ยังไม่แข็งแรงในการทรงตัว การเดินจะดูแก๊งก้าง เกะกะ หกล้มง่าย มือมักจะปิดหรือกวาดเอาของบนโต๊ะสัมผัสหรือจับอะไรดูไม่เหมาะสม งานต่างๆ ก็ยังไม่ประณีตเท่าที่ควร

กิจกรรมที่ 3 : เรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย
กิจกรรมที่ 3.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
ให้ความรู้วันที่ 27 กันยายน 2556 เวลา 15.00 น.

การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

1. การให้เด็กได้รับอาหารที่มีคุณค่า สะอาดถูกหลักอนามัยแก่เด็กอย่างเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก
2. การให้เด็กได้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอคืนละ 8 – 10 ชั่วโมง และออกกำลังกายอย่างเหมาะสม
3. การให้เด็กได้รับวัคซีนต่างๆ ตามที่แพทย์กำหนด
4. การให้เด็กฝึกการขับถ่ายเป็นเวลา
5. การเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และเล็ก เพื่อการเคลื่อนไหวที่คล่องแคล่ว โดยการให้เล่นของเล่นที่เหมาะสมกับวัย
6. การจัดสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กให้สะอาด รวมทั้งการรักษาความสะอาดของร่างกาย

กิจกรรมที่ 4 : เรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ
กิจกรรมที่ 4.1 ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ
ให้ความรู้วันที่ 28 กันยายน 2556 เวลา 09.00 น.

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ หมายถึง ความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึก เช่น รัก ชอบ โกรธ กลัว เกลียด ไม่พอใจ ความสามารถในการแยกแยะ ความลึกซึ้ง และความคุ้มครอง การแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนการสร้าง ความรู้สึกดีๆ กับตนเองและผู้อื่น

กิจกรรมที่ 4 : เรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ
 กิจกรรมที่ 4.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ
 ให้ความรู้วันที่ 28 กันยายน 2556 เวลา 12.00 น.

การแสดงออกที่เด่นชัดที่ปรากฏให้สามารถเห็นได้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจของเด็กในวัยนี้มักจะแสดงออกในเรื่องต่อไปนี้

1. สนใจท่าทางการแสดงออก
2. สนใจเด็กเล็กกว่า อยากรมีน้อง
3. เริ่มฝันร้าย และฝันร้ายบ่อยขึ้น
4. มีหลายอารมณ์ความรู้สึก
5. มีความกลัวจากจินตนาการที่สร้างขึ้น คนหรือสัตว์ที่มีหน้าตาแปลกพิศดาร จะทำให้เด็กรู้สึกไม่สบายใจ
6. จี๋โมโห อิจฉาเป็น แข่งขัน แย่งชิงความรักความสนใจจากพ่อแม่
7. แสดงออกถึงความรักอย่างเด่นชัด เช่น หวงพ่อแม่ ต่อต้านอำนาจของแม่ แต่ก็แสดงความรักต่อพ่อแม่อย่างเปิดเผยทั้งคำพูดและท่าทาง
8. จะพัฒนาความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อแม่ เพราะอยากให้มีคนรักและยอมรับตัวเอง

กิจกรรมที่ 4 : เรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ
 กิจกรรมที่ 4.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
 ให้ความรู้วันที่ 28 กันยายน 2556 เวลา 15.00 น.

เด็กวัยนี้มักคิดถึงตนเองเป็นสำคัญ ไม่อดทน ขาดเหตุผล โกรธ มักจะร้องไห้ดีใจ จะหัวเราะ ไม่พอใจเมื่อถูกขัดใจ การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ทำได้ดังนี้

1. ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่นกับเด็ก อย่าสมำเสมอ เช่น การกอด อุ้มชู ให้เด็ก รู้สึกอบอุ่น มองโลกในแง่ดี
2. ใช้คำพูดที่อ่อนโยนกับเด็ก อธิบายข้อสงสัยอย่างมีเหตุผล
3. การให้คำชมเชย เมื่อเด็กทำความดีหรือทำในสิ่งที่ถูกต้อง
4. สอนให้เด็กรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ทั้งด้านร่างกาย และอารมณ์ จิตใจ
5. ฝึกให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่หงุดหงิดง่าย

กิจกรรมที่ 5 : เรื่องพัฒนาการด้านสังคม
กิจกรรมที่ 5.1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม
ให้ความรู้วันที่ 29 กันยายน 2556 เวลา 09.00 น.

พัฒนาการทางด้านสังคม หมายถึง การแสดงออกของเด็กทางด้านพฤติกรรม เพื่อให้สังคมยอมรับ เมื่อเด็กสามารถปรับตัวเข้าสังคมได้จะทำให้เกิดความสุข เกิดการเรียนรู้จากสังคมนอกบ้าน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเข้าสังคมของเด็กในวัยนี้จะเป็นการสร้างพฤติกรรมที่มีผลต่อการสร้างบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต

กิจกรรมที่ 5 : เรื่องพัฒนาการด้านสังคม
 กิจกรรมที่ 5.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม
 ให้ความรู้วันที่ 29 กันยายน 2556 เวลา 12.00 น.

พัฒนาการทางด้านสังคมเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเพื่อนๆ ในระยะแรกของเด็กวัยปฐมวัย เด็กมักชอบเล่นคนเดียว แต่เมื่อโตขึ้นก็จะเริ่มเล่นกับเพื่อนๆ มากขึ้น ทั้งนี้พัฒนาการทางด้านสังคมมักจะขึ้นอยู่กับกรอบของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ ถ้าเด็กได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่เพียงพอก็จะมีความสุขและปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ใช้อำนาจ หรือถูกขู่ ถูกทำโทษอยู่ตลอดเวลา ทำให้เด็กเกิดความหวาดกลัว เด็กจะหลีกเลี่ยงการเข้าอยู่ในสังคมทั้งกับผู้ใหญ่และเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน ถ้าเด็กมีพฤติกรรมแบบนี้ผู้ใหญ่ควรให้ความช่วยเหลือโดยการให้แรงเสริมด้วยการชมเชย เมื่อเห็นเด็กเล่นกับเพื่อน ทำให้เด็กเริ่มผ่อนคลายและกล้าเข้าสังคมได้

กิจกรรมที่ 5 : เรื่องพัฒนาการด้านสังคม

กิจกรรมที่ 5.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

ให้ความรู้วันที่ 29 กันยายน 2556 เวลา 15.00 น.

1. การแสดงความรัก ความห่วงใยและการดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมจะทำให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน ช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กในบรรยากาศของความอบอุ่น จะช่วยสร้างสังคมที่ดีกับเด็กและเป็นสังคมที่อบอุ่น เป็นมิตร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกิดเป็นสังคมที่เด็กต้องการ

3. สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีความรัก ช่วยเหลือกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี จะช่วยให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสงบสุข

4. การสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลต่างๆ ได้รับความรู้สึก และการกระทำของผู้อื่น การให้กำลังใจจะช่วยให้พัฒนาการทางสังคมของเด็กเป็นไปได้อย่างราบรื่นขึ้น

5. เด็กวัยนี้จะเริ่มทุกอย่างจากตัวเองไปสู่ความสัมพันธ์กับผู้อื่นรอบตัว การเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทีละน้อย จะทำให้สามารถพัฒนาเด็กได้ง่ายขึ้น

กิจกรรมที่ 6 : เรื่องพัฒนาการด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย
กิจกรรมที่ 6.1 ความหมายของพัฒนาการด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย
ให้ความรู้วันที่ 30 กันยายน 2556 เวลา 09.00 น.

โภชนาการ หมายถึง อาหารที่รับประทานแล้ว ร่างกายสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการเจริญเติบโต และซ่อมแซมส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง สุขภาพอนามัย หมายถึง การมีสุขภาพสมบูรณ์ดีทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ด้วยดี

กิจกรรมที่ 6 : เรื่องพัฒนาการด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย
 กิจกรรมที่ 6.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย
 ให้ความรู้วันที่ 30 กันยายน 2556 เวลา 12.00 น.

สำหรับเรื่องของโภชนาการ ก็คือเรื่องของอาหารการกิน และเมื่อพูดถึงเรื่องกินของเด็ก ความสนใจของพ่อแม่มักพุ่งไปที่เรื่อง “คุณค่าทางโภชนาการ” ของอาหาร เพราะอาหารย่อมมีผลต่อการเจริญเติบโตทางร่างกาย นอกจากตัวอาหารแล้ว ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างคือ “พฤติกรรมกิน” ที่มีผลต่อการกำหนดนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต โดยการสะสมของพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นนับตั้งแต่มือแรกในชีวิตของเด็ก พฤติกรรมการกินต่างๆ ที่พ่อแม่ หรือคนเลี้ยงดูได้กำหนดให้เขาทั้งที่รู้ตัวและไม่ตั้งใจ จะมีผลต่อการกำหนดนิสัยของเขาในวันข้างหน้าอย่างฝังรากลึกเลยทีเดียว ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ได้แก่ ฮอร์โมน Hormone และที่สำคัญคือ สิ่งแวดล้อม ได้แก่ โภชนาการ ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสุขภาพทั่วไป รวมถึงอารมณ์หรือจิตใจของเด็ก

กิจกรรมที่ 6 : เรื่องพัฒนาการด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย
 กิจกรรมที่ 6.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านโภชนาการ สุขภาพ และอนามัย
 ให้ความรู้วันที่ 30 กันยายน 2556 เวลา 15.00 น.

ธรรมชาติการรับรสของคนเราไม่เหมือนกัน พ่อแม่ไม่ควรใช้ความรู้สึกหรือความชอบของตัวเองเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจเรื่องการกินของลูก จะสังเกตว่าเด็กเลือกที่จะไม่กินผัก เพราะมีรสไม่ถูกปาก แต่เด็กจะชอบกินอาหารประเภทแป้ง หรือไขมันที่มาในรูปของอาหารกรอบๆ ที่ทอดน้ำมันซึ่งมีแคลอรีสูง ดังนั้นจะบังคับให้เด็กกินผักมากๆ เด็กจะฝืนและต่อต้าน นอกจากนี้ปริมาณอาหารที่เด็กแต่ละคนกินจะไม่เท่ากัน พ่อแม่มักชอบเปรียบเทียบกับลูกคนอื่น ซึ่งจะ让孩子ต่อต้านมากขึ้น

เรื่องของการเบื่ออาหารในเด็กนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติ เด็กจะไม่กินไปสักมื้อ หรือบางมื้อกินได้น้อย พ่อแม่ก็ควรที่จะกังวลเกินไป เมื่อต่อไปเด็กก็จะกินชดเชยเอง ไม่ต้องไปขวนขวายหาอาหารเสริมพิเศษให้กิน อีกอย่างความเครียดของพ่อแม่ ก็อาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็กได้ นอกจากนี้แล้วเวลาที่เด็กไม่สบายก็จะกินอาหารได้น้อยอยู่แล้ว อย่างเช่น เป็นไข้หวัด เด็กก็จะกินข้าวได้น้อยกว่าปกติ คนเป็นหวัดก็ยอมเบื่ออาหารเป็นธรรมดา หลังจากหายแล้วเขาก็จะสามารถกินได้ตามปกติ ดังนั้นพ่อแม่ก็ไม่ควรเป็นกังวลเกินไป

กิจกรรมที่ 7 : เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
กิจกรรมที่ 7.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
ให้ความรู้วันที่ 1 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 น.

การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หมายถึง การให้ความรัก ความอบอุ่น แนะนำสั่งสอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รวมถึงการดูแลในเรื่องอาหาร สุขภาพ และความเป็นอยู่ เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กตลอดจนการดูแลส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัย

กิจกรรมที่ 7 : เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
 กิจกรรมที่ 7.2 ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
 ให้ความรู้วันที่ 1 ตุลาคม 2556 เวลา 12.00 น.

การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยนี้เป็งานที่หนักต้องอาศัยความอดทน ความพยายาม เพราะการอบรมเลี้ยงดูจะเป็นไปได้ตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและการยอมรับการอบรมเลี้ยงดูนั้นๆ ความเหมาะสมของการอบรมเลี้ยงดูที่จะนำมาใช้กับเด็กแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพและความพร้อมทางกายและจิตใจของเด็ก บางครั้งพ่อแม่ผู้ปกครองอาจจะต้องปรับปรุงวิธีการเลี้ยงดูหลายวิธีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเลี้ยงดูเด็กด้วย การอบรมเลี้ยงดูมี 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้อง เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ ผู้ปกครองให้ความดูแลเอาใจใส่เด็กมากเป็นพิเศษที่คนไทยโดยทั่วไปมักเรียกว่า “ใจในหิน” พ่อแม่จะคอยปกป้องไม่ให้เด็กได้รับความกระทบกระทั่งอันเลวทั้งทางกายและจิตใจ เด็กที่เคยได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องมักขาดความพร้อมที่จะต่อสู้ด้วยตนเอง ชอบที่จะพึ่งพาผู้อื่นเสมอ ไม่เป็นตัวของตัวเอง แต่เด็กเหล่านี้จะเป็นเด็ก “หัวอ่อน” สอนง่ายอบรมง่าย เชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ดื้อดิ่ง เด็กประเภทนี้มักจะปรับตัว

เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดี แต่กับเพื่อนๆ รุ่นเดียวกันมักจะเป็นที่รำคาญ เพราะเพื่อนๆ ไม่อยากที่จะเป็นภาระดูแลเด็กประเภทนี้ เด็กจึงมักจะรู้สึกโดดเดี่ยว มีเพื่อนน้อย เก็บตัว มีความหวาดกลัวต่อสภาพแวดล้อมง่าย

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีความแตกต่างจากการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องในด้านตรงกันข้ามเลยทีเดียว พ่อแม่จะมีความเข้มงวดกับภารกิจในชีวิตประจำวัน ตลอดจนความคิด ความเชื่อ และการกระทำต่างๆ ของเด็กเป็นอย่างมาก จนกระทั่งทำให้เด็กเกิดความหวาดกลัว ไม่กล้าและไม่แน่ใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่ได้รับการอบรมแบบนี้ อาจจะสามารถแสดงออกได้ในสองลักษณะ คือ มีความหวาดกลัว ไม่กล้าตัดสินใจ และอีกประเภทคือ กล้าตัดสินใจอย่างบ้าบิ่น ลักษณะพฤติกรรมทั้งสองประการที่เกิดขึ้นนี้จะมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต เด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดนี้ จะเป็นเด็กที่เคร่งครัดปฏิบัติตามระเบียบวินัยเพราะไม่กล้าตัดสินใจกระทำด้วยตนเอง แต่บางครั้งเมื่อถึงคราวจะต้องตัดสินใจในเรื่องที่ไม่มีระเบียบใดๆ รองรับก็จะทำไม่ได้ ส่วนพวกที่ตัดสินใจอย่างบ้าบิ่นก็จะไม่สนใจระเบียบวินัยเลยโดยจะใช้ตนเองเป็นหลัก กระทำตามที่ตนเองชอบ ละเลยกฎระเบียบ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมที่ให้อิสระในการกระทำแก่เด็ก เด็กจะได้มีความคิดความอ่านตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามการฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็กต้องพึงระลึกถึงการสร้างความเข้าใจเรื่องของประชาธิปไตยให้เด็กเข้าใจอย่างแท้จริง เช่น การที่จะให้เด็กรู้ว่าตนมีสิทธิที่จะทำอะไรๆ ได้ ก็ต้องบอกให้เด็กเรียนรู้ด้วยว่า การมีสิทธิเช่นนั้นเขาจะต้องมีหน้าที่พึงปฏิบัติอย่างไรบ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธินั้นๆ โดยทั่วไป การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมักจะทำกันอย่างไม่ถูกต้อง คือ แทนที่จะทำความเข้าใจกับเด็ก ทำข้อตกลงให้ยอมรับกันเสียก่อน กลับปล่อยให้เด็กทำอะไรตามความชอบใจ จนในที่สุดเด็กจะเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง จะเอาอะไรต้องให้ได้ยังไง ถ้าไม่ได้ก็จะประท้วงแสดงความไม่พอใจ ซึ่งถ้าพ่อแม่กล่าว เด็กก็จะอ้างว่าพ่อแม่ไม่ให้อิสระ ไม่มีประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่าเด็กยังไม่เข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยดีพอ

กิจกรรมที่ 7 : เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
 กิจกรรมที่ 7.3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
 ให้ความรู้วันที่ 1 ตุลาคม 2556 เวลา 15.00 น.

ในการส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวันนี้ พ่อแม่จะต้องให้การดูแลในเรื่องของอาหารให้ ถูกหลักโภชนาการ และเอาใจใส่เรื่องเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายให้สะอาดและพอเพียง เสริมการออก กำลังกายให้เด็กเกิดความสุขและเพลิดเพลิน เอาใจใส่ต่อการพักผ่อนให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ และพอเพียง แม้กระทั่งในเรื่องของการป้องกันการโรคต่างๆ ตลอดจนการระวังอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก การให้ความรักความอบอุ่นที่เพียงพอ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในบ้าน เช่น รดน้ำ ต้นไม้ ทำความสะอาดบ้านด้วยกัน ตลอดจนการสอนให้เด็กรู้จักวัฒนธรรมประเพณีไทย มารยาทในการเข้าสังคม ให้รู้จักกาลเทศะ มารยาทในการรับประทานอาหาร ปลูกฝังการอยู่รวมในสังคม พ่อแม่ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเล่นของเด็ก เช่น ในการวาดภาพ ระบายสี หนังสือนิทาน หรือแม้กระทั่งการพาเด็กๆ ไปเที่ยวนอกสถานที่ เช่น สวนสัตว์ วัด สถานที่ ควรเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง พ่อแม่ต้องเป็นที่พึ่งของเด็ก ได้ เมื่อเด็กอยู่ด้วยแล้วรู้สึกอบอุ่น คอยแนะนำแก้ไขให้เด็กรู้ว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี แต่ต้องให้เด็ก ตัดสินใจด้วยตนเองอย่างมีอิสระ ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดี

กิจกรรมที่ 8 : เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
กิจกรรมที่ 8.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
ให้ความรู้วันที่ 2 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 น.

การศึกษาของเด็กตั้งแต่ 0 – 6 ปี เป็นวัยของการวางพื้นฐานทางการศึกษาให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้น ซึ่งเราถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะถ้าหากว่าสามารถวางพื้นฐานให้เด็กได้ดำเนินงานโดยมีเจตคติที่ถูกต้อง มีนิสัยที่ดีให้แก่เด็กตามความสามารถและเหมาะสมกับวัยของเด็กก็จะทำให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ทุกด้าน

กิจกรรมที่ 8 : เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
กิจกรรมที่ 8.2 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
ให้ความรู้วันที่ 2 ตุลาคม 2556 เวลา 12.00 น.

การที่พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จะบรรลุถึงผลสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย นับตั้งแต่ครอบครัว รัฐบาล เอกชน โรงเรียน สถานเลี้ยงเด็ก ชุมชน รวมทั้งจากพ่อแม่ เด็ก ครู หรือผู้ดูแลเด็ก ทั้งนี้เพราะการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละช่วงวัยนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียด จะต้องได้รับความเอาใจใส่ ความเข้าใจและความสนใจต่อพัฒนาการของเด็กทุกขั้นตอน เพราะฉะนั้นการพัฒนานั้นจะต้องอาศัยการกระทำที่ต่อเนื่องกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและทุกฝ่าย จะต้องร่วมมือประสานงานกันโดยใกล้ชิดด้วย

กิจกรรมที่ 8 : เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
 กิจกรรมที่ 8.3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา
 ให้ความรู้วันที่ 2 ตุลาคม 2556 เวลา 15.00 น.

การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและบ้าน กล่าวคือ พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจะต้องร่วมมือกัน ทั้งนี้ เพราะทั้งสองฝ่ายล้วนเป็นส่วนที่สำคัญต่อชีวิตและการศึกษาของเด็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก และนอกเหนือจากนั้นคือ ระดับความสำเร็จของโรงเรียน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองตั้งแต่ระดับปฐมวัยจะส่งผลดีต่อเด็กในระยะยาว

พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรู้ต่างๆ มากมายที่จะช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ครูและโรงเรียนในทางตรงกันข้าม ครูก็มีความรู้ต่างๆ มากมายที่จะให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแก่พ่อแม่ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นและสำคัญมากที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องตระหนักในบทบาทและคุณค่าของตนที่มีต่อเด็ก รวมตลอดถึงเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูจะมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมที่ 9 : เรื่องพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก

กิจกรรมที่ 9.1 ความหมายของพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก

ให้ความรู้วันที่ 3 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 น.

พัฒนาการทางด้านภาษา หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจเรื่อง คำสั่ง ความหมายของคำพูด ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

กิจกรรมที่ 9 : เรื่องพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
 กิจกรรมที่ 9.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
 ให้ความรู้วันที่ 3 ตุลาคม 2556 เวลา 12.00 น.

ภาษาเป็นทักษะที่จำเป็นพื้นฐานของมนุษย์เป็นสื่อกลางช่วยให้รับรู้ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ นอกจากนี้ภาษาเป็นสื่อที่ช่วยให้เกิดการแสดงออก และเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงพัฒนาการด้านสมองตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ดังนั้น เด็กจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกให้พัฒนาทางด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับระเบียบของสังคม ทักษะทางด้านภาษาประกอบด้วย ทักษะ 4 ทักษะ ได้แก่ กรฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะการฟัง การอ่านเป็นการรับข้อมูล และทักษะการพูด การเขียนเป็นการส่งข้อมูล ทักษะทางภาษาทุกทักษะ ต้องผ่านกระบวนการคิด ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ด้านภาษา จะต้องครอบคลุมทักษะภาษาทุกทักษะ เนื่องจากทุกทักษะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จากทักษะทางภาษาได้ทักษะหนึ่งมีความบกพร่องอาจส่งผลให้ทักษะทางภาษาอื่น ๆ มีความบกพร่องตามไปด้วย

กิจกรรมที่ 9 : เรื่องพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
 กิจกรรมที่ 9.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
 ให้ความรู้วันที่ 3 ตุลาคม 2556 เวลา 15.00 น.

1. ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารด้วยการเรียนรู้คำศัพท์ การใช้ประโยค และการลำดับการเล่าเรื่อง
2. ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ซึ่งได้แก่ การรู้จักการอ่าน การเขียนและรักการอ่าน
3. ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนที่สูงขึ้น โดยการฝึกและสร้างความคุ้นเคยกับตัวหนังสือ การใช้หนังสือ และการแสดงความคิดเห็น
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษา ได้แก่ การเล่านิทาน กาเล่นบทบาทสมมุติ การสนทนาและพูดคุยกับเด็ก
5. การส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และพัฒนาทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ เป็นกิจกรรมที่มีกฎเกณฑ์และกติกาที่แน่นอน เด็กจะได้รับความสนุกสนานและได้รับความรู้ไปด้วย เป็นการฝึกการใช้เหตุผล พัฒนาด้านสติปัญญา

กิจกรรมที่ 10 : บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

กิจกรรมที่ 10.1 ความหมายบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง

ในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ให้ความรู้วันที่ 4 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 น.

บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หมายถึง การมีหน้าที่รับผิดชอบ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดี พ่อแม่ต้องเป็นพ่อแม่ที่ดี นอกจากจะให้การอบรมเลี้ยงดูแล้ว ต้องให้ทั้งความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ จัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีในทุกๆ ด้าน และเด็กสามารถเติบโตต่อสู้กับชีวิตและความเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถแก้ปัญหาได้ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กิจกรรมที่ 10 : บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

กิจกรรมที่ 10.2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง

ในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ให้ความรู้วันที่ 4 ตุลาคม 2556 เวลา 12.00 น.

ครอบครัวถือเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม อันประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก และถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ การพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทรัพยากรมนุษย์หรือเรียกกันว่า “คน” นั้นเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ พ่อแม่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูลูก สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ตามพัฒนาการในแต่ละวัย พ่อแม่ คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและมีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูลูกให้เจริญเติบโต ให้การศึกษา อบรมให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีหลักการและเหตุผล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดีรู้จักข่มใจตนเองมีความอดทน อดกลั้น อดออม พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเข้มแข็ง เพื่อให้ลูกนั้นสามารถดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ครอบครัวที่ทำหน้าที่ได้ดี ไม่จำเป็นต้องมีความสมบูรณ์พร้อม หากเป็นครอบครัวที่ให้ความอบอุ่นกับลูก มีเวลาไถ่ถามสารทุกข์สุขดิบของกันและกัน ลูกจะสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดีเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคต

กิจกรรมที่ 10 : บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

กิจกรรมที่ 10.3 การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง

ในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ให้ความรู้วันที่ 4 ตุลาคม 2556 เวลา 15.00 น.

1. การอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี พ่อแม่ผู้ปกครองต้องคอยสอดส่องไม่ให้เด็กประพฤติตนเสียหาย เข้าใจเด็ก เอาใจใส่ในเรื่องการเรียน เป็นกำลังใจให้บุตรหลานในเรื่องการเรียน ช่วยชี้แนะเด็กให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เหมาะสม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติตาม

2. ไม่ปล่อยปละละเลยในพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็ก เด็กหลายคนที่ล้มเหลวในเรื่องการเรียน เพราะพ่อแม่ไม่เอาใจใส่ ยุ่งกับการทำมาหากินจนลืมเรื่องสำคัญอื่นๆ เริ่มจากเด็กไม่ทำการบ้าน ไม่สนใจเรียน ไม่ทบทวนบทเรียน และทางพ่อแม่ไม่สนใจ ไม่กวาดขัน จึงทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ไม่อยากไปโรงเรียน จนในที่สุดก็ไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายทั้งกับตนเองและครอบครัว

3. พ่อแม่ควรรหาโอกาสพบปะสนทนากับครู เพื่อถามข่าวคราว ความก้าวหน้าทางด้านการเรียนและความประพฤติของเด็ก ทางโรงเรียนอาจจะขอให้พ่อแม่ดูแลเด็กเป็นพิเศษในบางเรื่อง หรืออาจร่วมกันหาหรือถึงแนวทางปรับปรุงแก้ไขความประพฤติ หากพ่อแม่ได้รับเชิญให้ไปโรงเรียนเพื่อปรึกษาหารือกับครู จะต้องถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ต้องรีบไปพบครู อย่าปล่อยให้ปัญหาคงค้างงินแก่

4. พ่อแม่ควรให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็กอย่างเพียงพอ พ่อแม่ควรให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความสนใจ และความเข้าใจแก่เด็กอย่างเพียงพอ การติดตามผลการเรียนและความประพฤติ พร้อมทั้งจะเป็นที่ปรึกษาในทุกเรื่อง คอยติดตามให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ ช่วยพัฒนากล่อมเกลาให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

กิจกรรมที่ 11 : เรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 11.1 ความหมายของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

ในการมีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ

ให้ความรู้วันที่ 5 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 น.

พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิดของสมอง ซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม จนนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่

กิจกรรมที่ 11 : เรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
 กิจกรรมที่ 11.2 ลักษณะของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
 ในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ
 ให้ความรู้วันที่ 5 ตุลาคม 2556 เวลา 12.00 น.

ความคิดสร้างสรรค์มีความแตกต่างกับความฉลาดคือ ในการวัดความฉลาดวัดกันที่การทดสอบไอคิวมีลักษณะเฉพาะคือ มีคำตอบเดียว เป็นคำตอบที่ถูกต้อง แต่ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์นั้นคือ การมีคำตอบหลายคำตอบ สำหรับคำถามเดียวกัน ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดสิ่งใหม่ๆ ด้วยวิธีที่แตกต่าง ทำให้มีทางออกของปัญหาในรูปแบบใหม่ๆ เป็นการมองความเป็นไปได้ของการแก้ปัญหาที่กว้างมากขึ้น ถึงแม้ว่าคนที่สร้างสรรค์ส่วนใหญ่มักค่อนข้างฉลาด แต่อาจไม่จริงเสมอไปที่คนฉลาดจะมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ช่วยในการคิดแก้ปัญหา สร้างความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งแสดงออกโดยการศึกษาค้นคว้า ทดลองและยังก่อให้เกิดจินตนาการ ทำให้เกิดมุมมองใหม่ๆ จึงเป็นทางเลือกที่สังคมต้องการ ความคิดสร้างสรรค์จะต้องเกิดการสร้างสิ่งแปลกใหม่ นำไปประยุกต์ใช้ได้ และมีความเหมาะสม สอดคล้องตามสถานการณ์ที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงกลายเป็นบุคคลที่สำคัญและสังคมต้องการ ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของความคิดส่วนบุคคลที่สามารถคิดได้อย่างหลากหลายและคิดได้อย่างคล่องแคล่ว

กิจกรรมที่ 11 : เรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
 กิจกรรมที่ 11.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
 ในการมีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ
 ให้ความรู้วันที่ 5 ตุลาคม 2556 เวลา 15.00 น.

1. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการถาม และสนใจต่อคำถามของเด็ก
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักใช้จินตนาการและความสามารถของตนเอง
4. กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงความรู้สึกรักคิดออกมาในวิถีที่สร้างสรรค์
5. สอนให้เด็กได้รู้จักคิด คิดเป็น คิดหลาย ๆ แง่ และสามารถคิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ
6. จัดสภาพห้องเรียนให้ดูแปลกใหม่เสมอ
7. ไม่ควรกำหนดรูปแบบความคิดและบุคลิกภาพของเด็กมากเกินไป
8. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอิสระ
9. สนับสนุนให้เด็กแสดงออกทางความคิดในเชิงสร้างสรรค์
10. นำวิธีการสอนที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง [See more](#)

ภาคผนวก ด

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)
โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 25 กันยายน 2556

- เรื่อง ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
- เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการเล่านิทาน
- เวลาส่ง 9.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น
- Ariko Yoosara : น้องชานีแยร์ก็ชอบให้เล่านิทานให้ฟังค่ะ เค้าจะตั้งใจฟังมาก คอยมองปากเราเวลาแม่เล่า ไม่รู้ว่าตอนเรียนตั้งใจอย่างนี้หรือเปล่า อธิ
- สุรพัศ ทามิน : การเล่านิทานของเด็กๆ เป็นการที่เด็กได้ใช้จินตนาการของเค้าค่ะ
- สุรพัศ ทามิน : คุณแม่เล่านิทานให้ลูกฟังจนตอนนี้ลูกจำนิทานที่แม่เล่า มาเล่าให้แม่ฟังแล้วค่ะ ความจำของเด็กดีมากๆ ค่ะ
- Kanoknaree Sanpolmuang : เห็นด้วยค่ะว่าการเล่านิทานนอกจากได้ความเพลิดเพลินแล้ว ยังมีประโยชน์ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และ คติสอนใจในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งเนื้อหาของนิทานอาจจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามยุคตามสมัย แต่ก็ยังคงสอดแทรกความรู้ไว้ ทำให้การเล่านิทานก็เป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการสั่งสอนและเตือนใจเด็กๆ ได้ค่ะ ขอบคุณค่ะ
- Noi Jarouyporn : การเล่านิทานเป็นการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ต่อเด็กอีกแบบหนึ่งนะคะ
- Kanoknaree Sanpolmuang : นิทานเป็นเครื่องมือเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว และทำให้เด็กจินตนาการเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ของแต่ละตัวละครมาประกอบกับชีวิตประจำวัน
- อัญชลี เกษไชย : เห็นด้วยค่ะ นิทานยังให้ข้อคิดคติสอนใจที่ดี และยังได้ความอบอุ่นความใกล้ชิดกับลูกและยังได้เห็นเด็กแสดงความคิดกลัวๆ ออก
- Kanoknaree Sanpolmuang : มีไหมคะที่เด็กจะไม่ชอบนิทาน
- Pattheera Patty : เห็นด้วยค่ะครูแม่หน้อย เพราะรู้งเล้าให้เค้าฟังตั้งแต่เล็กๆก่อนนอน จนตอนนี้ น้องเคลียร์เล้าให้แม่ฟังตามจินตนาการเค้าได้แล้วค่ะ แต่ก็จะมีปนๆ กันหลายเรื่องนะคะ

Mamuay Phoonsawad : น้องบอสจะชอบให้แม่เล่านิทานให้ฟังก่อนนอนค่ะ และจะชอบให้ตัวละครเป็นตัว Lego ทั้งหมด เวลาแม่เล่าก็จะสมมุติเหตุการณ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงแต่เปลี่ยนเป็นตัว lego อย่างเช่น เมื่อคืนนี้น้องบอสอยากฟังนิทานตำรวจจับผู้ร้าย แม่ก็จะบอกน้องบอสก่อนว่าตำรวจเป็นตำรวจ lego นะ มีรถตำรวจ lego สามารถแปลงร่างเป็นเรือ lego ได้ มีปืน lego แล้วโจรก็เป็นโจร lego พร้อมบรรยายทุกอย่างที่เป็น lego ให้ฟัง น้องบอสก็จินตนาการแล้วจะเสริมว่าขนาดนั้น ขนาดนี้ ต้องเป็นแบบนี้ แล้วพอจบน้องบอสก็จะชอบพูดว่า "อย่างมีความสุข" "จบ นอน"

Mamuay Phoonsawad : นิทานนอกจากจะเป็นเรื่องที่ชอบ ฟังแล้วเพลินเพลิดเพลิน ยังมีมุมที่สอนให้เด็กให้รู้จักคิด กล้าแสดงออก รวมถึงความสุขที่ได้แสดงออกมาในเวลาที่ฟังด้วยค่ะ

สุนิสา สุโขทัย : การที่เราเล่านิทานให้ลูกฟังเป็นสิ่งที่ดีค่ะและเราสามารถนำสิ่งที่อยู่รอบตัวเรามาเปลี่ยนเป็นนิทานสอนลูกได้ค่ะ

Sriwaraporn Meeanan : ค่ะการเล่านิทานทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสุขก่อนนอนรวมทั้งเกิดจินตนาการค่ะ

Mamuay Phoonsawad : แต่บางครั้งการที่เล่านิทานที่โหดเกินไปก็ทำให้เกิดเป็นฝันร้ายได้นะคะ

Dadear Dear : การเล่านิทานเป็นการสร้างจินตนาการที่ดีค่ะ

Satri Boonrod : การเล่านิทานทำให้ลูกๆมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์

Chadapa Jultanai : ส่วนใหญ่เห็นตั้งใจฟังกันนะคะ ยิ่งถ้าคนเล่าเล่าได้ดีก็ยิ่งสนุก

Noi Jarouyporn : ขอบคุณทุกคำถามคำตอบรวมถึงการแสดงความคิดเห็นนะค่ะ

Sugus Toon : น้องซูกัสจะหยิบหนังสือมากลางเล่าเป็นนิทานให้แม่นั่งฟังคุณแม่ถึงได้รู้ว่าน้องก็จินตนาการเก่งเหมือนกันค่ะ

อัญชลี เกษไชย : ลูกๆ มีความสุขที่ได้ฟังแม่เล่านิทานก่อนนอนค่ะวันนี้เล่าเรื่องกึ่งๆไปเที่ยวสวนสัตว์ค่ะได้รู้ว่าในสวนสัตว์มีสัตว์มากมายมีหลายชนิด

เรื่องย่อตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิตโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ
เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

- Pattheera Patty :** ของชอบลูกเคลียร์เลยคะ รุ่งจะต้องถามเค้าต่อแบบ what when why how เลยคะเพื่อเช็คว่าเค้าคิดยังไง และเข้าใจเรื่องราวมากน้อยแค่ไหนคะ
- Kanoknaree Sanpolmuang :** ส่วนใหญ่คุณแม่จะเล่าเป็นนิทานที่แต่งขึ้นเอง จากการใช้ชีวิตประจำวัน แต่เปลี่ยนตัวละครเป็นสัตว์ที่น่ารักๆ และก็แลกเปลี่ยนกัน จากที่เขาเคยฟังแต่เรา หลังๆ ก็เริ่มเล่าบ้าง จากนั้นแนวคิดต่างๆ ก็ตามมา เยอะแยะ จนคนฟังนั่งอมยิ้มและหัวเราะกับสิ่งที่เขาถ่ายทอดมา "มีความสุข" มากมาย
- Ngaesai Jomjakkra :** สงสัยว่าถ้าหากเราเล่านิทานที่เหมือนไม่มีในชีวิตจริง เป็นลักษณะเทพนิยายชวนฝันจะช่วยให้เด็กสามารถต่อยอดจินตนาการเพิ่มเติมได้ หรือจะทำให้เด็กติดอยู่ในโลกความฝันคะ ขอบคุณคะ
- Dadear Dear :** นื่องดาด้า ชอบฟังมากคะ และชอบซักถามตามความสงสัย
- Ngaesai Jomjakkra :** ของตัวเองจะมีนิทานชุดที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม เช่นเรื่อง สีล 5 คำกลอน พระพุทธเจ้า ชุด การผจญภัยของพระพุทธเจ้า โรนิน โรนินชอบมากแต่เราก็ไม่รู้ว่าเด็กๆจะเข้าใจในเนื้อหาทั้งหมดที่เราต้องการสื่อไหม แต่จากการอ่านให้ฟังและถามกลับ โรนินค่อนข้างเข้าใจทั้งหมดคะ แต่ไม่ค่อยจะปฏิบัติตาม
- Noi Jarouyporn :** เป็นปกติของเด็กคะ เชื่อฟัง เข้าใจ แต่จะปฏิบัติตามเดี๋ยวละ
- Noi Jarouyporn :** แต่สิ่งหนึ่งที่เรารู้ได้คือเด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งที่เราเล่าได้คะ
- Mamuay Phoonsawad :** นิทานที่เล่าให้ฟังก่อนนอนเกือบทุกคืน (ถ้าไม่มีเรื่องเรียกร่องจากน่องบอส) จะเป็นเรื่องลูกหมู 3 ตัว ที่มีทั้งความสนุก จินตนาการ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความพยายาม ความมีน้ำใจ และการอยู่ร่วมกันในสังคมคะ
- อัญชลี เกษไชย :** การอ่านนิทานส่งเสริมสุขนิสัยเรื่อง กุ้งกิ้ง ปวดฟัน ให้ฟังจะทำให้เด็กเห็นว่าการที่กุ้งกิ้งกินลูกอมแล้วลิ้มแปรงฟันทำให้ปวดฟันและฟันผุ
- Kitty Arty :** คุณแม่ไม่ค่อยได้เล่านิทานให้น้องอาร์ตี้ฟังนะคะ เพราะน้องจะชอบดู YouTube รถไฟ รถตักดิน สัตว์ต่าง ตอนนี้งำลังฮิตมากหลังจากที่พาไปดู ไดโนเสาร์มา ก็จะต้องดูแต่ ไดโนเสาร์ก่อนนอน สงสัยคุณแม่ต้องเริ่มเบี่ยงเบนความสนใจของน้องมาเป็นนิทานสนุกๆ บ้างดีกว่า

Chadapa Jultanai : บางครั้งก็กังวลแสบงวนะค่ะ แต่เพื่อลูกก็ต้องอดทนค่ะ เพราะผลที่ได้รัคุ้มค่าค่ะ

Sriwaraporn Meeanan : ค่ะนิทานเป็นเรื่องราวที่ดีที่เด็กๆ ได้ฟังแล้วมีความสุขและตื่นเต้นและลูกก็จะชอบให้เราซึ่งเป็นแม่เล่าเรื่องเดิมๆ ค่ะ

Noi Jarouyporn : Ngaesai. Jomjakkra การเล่านิทานที่ไม่มีในชีวิตจริงเป็นลักษณะเทพนิยาย ให้เด็กฟัง คิดว่าเด็กสามารถต่อยอดได้ค่ะ เพราะเด็กมีจินตนาการต่อเนื่องอยู่แล้วเค้าสามารถจะเล่าเรื่องต่อจากเราได้เป็นเรื่องราวเลยค่ะ แต่พอเด็กโตขึ้นเรื่อยๆเด็กจะเรียนรู้ได้เองว่าเรื่องไหนจริง เรื่องไหนไม่จริงค่ะ

Noi Jarouyporn : ขอบคุณทุกท่านที่แสดงความคิดเห็น

สุรพัศ ทามิน : เด็กๆ ฟังนิทานไม่เบื่อเลยค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3   **การส่งเสริมทักษะการเล่านิทาน**

เวลาส่ง   **15.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Dadear Dear : เล่านิทานทุกวันค่ะ ตามด้วยการสวดมนต์ก่อนนอน แต่ทำไม น้องดาต้ายังชงนมากๆ สงสัยคงเป็นวัยที่ชงนมากๆ ค่ะ

Kanoknaree Sanpolmuang : เห็นด้วยค่ะ เพราะสิ่งที่เขาเรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวที่อยู่ในเนื้อหาของนิทาน ถ้าเรื่องไหนมีสิ่งที่เขาสนใจก็จะดูมีเนื้อหาที่น่าสนใจติดตาม และมีความสุขกับเรื่องราวเหล่านั้น บางทีตัวหนังสือบรรยายอีกอย่าง และเขาสามารถพูดเป็นเรื่องราวที่เขาเห็นจากภาพได้ (ยังอ่านหนังสือไม่ออก)

Kanoknaree Sanpolmuang : เหมือนกันค่ะ แต่ก็น่ารัก

Mamuay Phoosawad : เห็นด้วยค่ะ การเล่านิทานมีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ของแม่กับลูกได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น นิทานบางเรื่องมีรูปภาพการกอดของแม่กับลูก ลูกก็มักจะแสดงออกเลียนแบบภาพ ทำให้ลูกได้รับความอบอุ่นด้วยค่ะ

Noi Jarouyporn : เด็กเกิดจินตนาการจากการได้ฟังนิทานนะค่ะ

Noi Jarouyporn : ขอบคุณทุกคำถามและทุกคำตอบนะค่ะ

สุรพัศ ทามิน : นอกจากนิทานก่อนนอนแล้วก็ยังมีสวดมนต์ก่อนนอนและกราบแม่ก่อนนอนด้วยค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 25 กันยายน 2556

- เรื่อง ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
- เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการเล่านิทาน
- เวลาส่ง 9.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น
- Ningit Supa :** ลูกสาวชอบฟังนิทานมากให้เล่าก่อนนอนทุกวันเคยเล่าเรื่องว่าแม่เจ้าหญิงตายเขากล่าวว่าทำไมเราต้องตายด้วยกลัวแม่จะตายเลยอธิบายนานเลยคะ
- Ningit Supa :** ผ่านไปหลายวันเขาขอพรพระว่าอย่าให้แม่ตายนะเลยคิดว่าเด็กจำได้ดีมากเรื่องที่จะเล่าเลยต้องคิดนานเพราะแต่งเรื่องเอง
- Pichayapa Pua :** [Ningit Supa](#) เหมือนวัยนี้จะเป็นแบบเดียวกันเลยคะคุณแม่ร้องพลอยน้ำหอมก็กลัวเรื่องตาย คอยถามว่าคุณยายกับแม่ไม่ตายได้มั๊ย ก็เลยบอกว่าถ้าเราดูแลสุขภาพดี ๆ ก็อยู่กับหนูได้นาน ๆ เลย ก็ดูคลายกังวลไปบ้าง
- Pichayapa Pua :** โดยส่วนตัวชอบหาหนังสือนิทานที่เป็นคำคล้องจองมาอ่านให้ฟัง บ่อยเขาน้ำหอมก็ท่องได้เองแล้วคะ หรือนิทานที่มีประโยคซ้ำ ๆ พอเล่าถึงตรงที่ต้องตอบประโยคเดิม ๆ ก็ถามเค้า เค้าก็จะเล่าตอบมา ก็ดีคะ เชื่อกันได้ว่าลูกตั้งใจฟังและเข้าใจเรื่องราวดี
- เรื่องย่อตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิตโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ
- เวลาส่ง 12.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น
- Pichayapa Pua :** พยายามอ่านให้ฟังทุกคืน หรือทุกครั้งที่มีโอกาส บางครั้งลูกอาจหยิบหนังสืออื่นๆ เช่น การ์ตูน หรือนิตยสารมาถามว่านี่อะไร ก็อ่านให้ฟังและคุยถึงความสนใจของเค้าคะ
- สมัครมอเตอร์แอร์ สามโลก : ขอแชร์ให้เพื่อนๆ นะคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมทักษะการเล่านิทาน

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

ศิริปรียา ประพาลา : ทำไงดีคะเล่านิทานให้ฟังแต่ลูกไม่ยอมฟัง

Pichayapa Pua : ต้องให้เค้าเป็นคนเลือกเรื่องที่จะฟังเองก่อนคะ เดียวก็จะชอบมากๆ เอง
พาไปร้านหนังสือ ให้เลือกเองเลย อาจมีลิมิตครั้งละไม่เกิน 3 เล่มคะ

Noi Jarouyporn : เห็นด้วยนะคะ ให้ลูกเลือกเรื่องที่ต้องการเอง แรกๆอาจสนใจน้อยแต่
หลายครั้งน่าจะเริ่มสนใจมากขึ้นนะคะ

Noi Jarouyporn : ขอบคุณทุกคำตอบและทุกคำถามนะคะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 26 กันยายน 2556

เรื่อง   พัฒนาการด้านสติปัญญา

เรื่องย่อตอนที่ 1   ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง   9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meeanan : เป็นความรู้ที่ดีมากคะจะนำไปปฏิบัติกับลูกทั้ง7ข้อคะ

Kitty Arty : ขอบคุณมากเลยนะคะ คุณแม่ทำบ่อยคะข้อ 6 น่องชอบมากเลย และเรียนรู้
ได้เร็วด้วยคะ คุณแม่จะนำหัวข้ออื่นๆ ไปทำให้น้องมีพัฒนาการด้านต่าง
คะ

Satri Boonrod : ดีมากทุกเรื่องเลยคะมีบางเรื่องที่คุณแม่ได้ปฏิบัติอยู่แล้วคะและจะปฏิบัติ
ให้ครบทุกข้อคะ

อัญชลี เกษไชย : ขอบคุณมากคะ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาได้ดีมากจะ
นำไปปฏิบัติให้ครบทุกข้อเลยคะ

Noi Jarouyporn : การถามของดีกว่า อะไร ทำไม เป็นคำถามที่กระตุ้นการคิดคะ

Noi Jarouyporn : ขอบคุณทุกท่านที่แสดงความคิดเห็นนะคะ

สุรพัศ ทามิน : ข้อ 6 และ 7 คุณแม่ใช้บ่อยคะและจะนำข้อต่างๆ ไปใช้ด้วยคะ

Achi Paew : การที่ลูกถามเพราะอยากรู้ หากเราตอบอะไรไปลูกก็จะจำ เพราะฉะนั้น ต้องตอบความจริง จะได้ฝึกลูกเป็นคนไม่โกหก ข้อ 7 คุณแม่ใช้ทุกวันเลย

เรื่องย่อตอนที่ 2   **ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา**

เวลาส่ง   **12.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Mamuay Phoonsawad : สามารถแยกสีที่เหมาะสมกับเพศได้ด้วยค่ะ เวลาที่น้องบอสอาบน้ำแม่จะมี ผ้าเช็ดตัวหลายสี หลายแบบ แล้วมีเย็นวันหนึ่งแม่เอาผ้าเช็ดตัวสีม่วงมาพัน ตัวให้น้องบอส เค้านอกแม่ทันทีค่ะว่า "หนูไม่เอาสีม่วง เป็นสีของผู้หญิงผู้ชายต้องสีฟ้า"

Mamuay Phoonsawad : แม่ไม่ค่อยมีหลักการอะไรนะคะ ส่วนใหญ่มีแต่เรื่องเล่าให้ฟังนะคะ

Sriwaraporn Meeanan : การเล่นของลูกก็เป็นการพัฒนาสติปัญญาได้ด้วยค่ะเพราะลูกจะเรียนรู้ จากการเล่นคะน้องออกัสลูกสาวชอบชวนคุณแม่เล่นขายของโดยตัวน้อง จะเป็นแม่ค้าและให้คุณแม่เป็นคนซื้อคะ ถ้าคุณแม่ไม่เล่นก็จะงอนคะ

อัญชลี เกษไชย : เห็นด้วยค่ะครูเป็ลน้องเยียรกับน้องยายย่าจะให้แม่เป็นชื่อเหมือนกัน

Noi Jarouyporn : ดีค่ะคุณแม่เป็นการเล่าประสบการณ์ตรงแชร์ประสบการณ์กันค่ะขอบคุณ นะคะ

สุรพัศ ทามิน : น้องนาเดียชอบเล่นเป็นคุณครูคะ(เลียนแบบแม่เป็ล)

เรื่องย่อตอนที่ 3   **การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา**

เวลาส่ง   **15.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Pattheera Patty : เดี่ยวจะกลับมาคอมเม้นท์นะคะ

สุรพัศ ทามิน : เด็กช่วงปฐมวัยช่างสังเกต ช่างจดจำ ช่างซัก ช่างถามคะ ตามจนบางครั้ง หาคำตอบแทบไม่ได้เลยคะ

Sriwaraporn Meeanan : การพูดคุยกับลูกและการฝึกให้ลูกได้คิด ได้สังเกตได้แก้ปัญหาในการเล่นและการทำกิจกรรมต่างๆ โดยคุณแม่คอยแนะนำสิ่งที่ลูกและฝึกให้เด็ก

มีเหตุผลเป็นการพัฒนาให้ลูกเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัยค่ะ

สุรพัศ ทามิน : เห็นด้วยที่สุดค่ะ

Mamuay Phoosawad : น้องบอสจะชอบดู youtube ที่เป็นเหมือนโฆษณาของเล่น Cars และจะจำมาเลียนแบบเวลาที่เล่นอยู่กับของเล่น และจะพูดเป็นภาษาอังกฤษ (ที่ไม่รู้เรื่อง) แต่ฟังรู้เรื่องเป็นบางคำ แต่สำเนียงค่อนข้างใช้ได้เลยคะ จะพูดและทำท่าทางเหมือนที่เห็น ว่ารถคันนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง และจะเป็นเด็กที่หูดีมาก เวลาที่บ้านเปิดทีวี ตาไม่เคยดู แต่จะหันมาบ้าง แต่ที่สำคัญสามารถจำสโลแกนของโฆษณาได้เกือบหมดคะ และจะชอบถามเกี่ยวกับร่างกาย โดยเฉพาะเส้นเลือด เส้นเอ็น ผิวหนัง บางครั้งแม่ก็จะตอบไม่ถูกเพราะมันซับซ้อนคะ

วรรณฯ สัจขันนิท : ชอบคุณทางโรงเรียนนะคะที่มีสาระดีดีมาให้อ่านตลอด สำหรับเด็กช่วงนี้กำลังจดจำรายละเอียดในสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดีคะเป็นสิ่งที่ดีกำลังเลียนแบบและทำตาม อยากให้ทางโรงเรียนนำสาระดีดีมาให้อ่านอีก

Satri Boonrod : เห็นด้วยคะ น้องจะสังเกตและจำเรื่องราวต่างๆ จากนิทานหรือจากเหตุการณ์ที่พบเห็นมาเล่าให้ฟังได้คะ

Yimmy Nuttaya : น้องกันดั้มก็จะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เห็นได้ชัดคะ นอกเหนือจากการสังเกต และจดจำ ช่างซักช่างถามแล้ว ยังมีด้านภาษามักจะมีคำพูดแปลกๆ ใหม่ๆ และทำให้คุณแม่ได้ตั้งอยู่บ่อยๆ คะ

Folke Folke Loveyou : เห็นด้วยอย่างยิ่งเลยคะ น้องฉลาดขึ้นเยอะเลย สติปัญญาไวมากคะ

Pattheera Patty : เห็นด้วยคะ เด็กๆ ควรได้เรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่นทดลอง ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้เล่นกับเพื่อน กิจกรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเองและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และคิดว่าสิ่งที่จะพัฒนาด้านสติปัญญาได้ดีมาน้อยแค่ไหนนั้นต้องมาจากพื้นฐานสภาพจิตใจว่าเด็กพร้อมที่จะรับมัย คือเค้าต้องมีความสุขในการเรียนรู้ด้วยคะ

N'Name Prachumchom : ส่วนตัวของคุณแม่คิดว่าความจำของน้องเนมช่วงนี้จะจดจำสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆตัว อย่างเวลาขับรถไปบ้านคุณยาย น้องเนมสามารถบอกเส้นทางที่จะไปบ้านคุณยายได้ และน้องเนมชอบที่จะซักถามในสิ่งที่เค้าไม่รู้ ถาม

ครั้งเดียวสามารถจำได้ว่าอะไรเป็นอะไร ถ้าสัญญาอะไรไว้น้องเนมจะทำตามสัญญาโดยไม่มีข้อต่อรอง

อัญชลี เกษไชย : กิจกรรมร้องเพลงภาษาอังกฤษเต็มประกอบเพลงเป็นอีกวิธีที่ได้จดจำ ได้พัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ ได้ภาษา ได้ความสนุกเพลิดเพลินเหมือนกิจกรรมก่อนเคารพธงชาติที่โรงเรียนคุณครูค่ะ

Therdkiat Wannajak : เด็กวัยนี้มีความจำเป็นเลิศเลยคะ เรียนรู้และจดจำได้เร็วมากคะ

Noi Jarouyporn : ขอบคุณทุกท่านนะคะที่เข้ามาแชร์ความรู้กันคะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 26 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านสติปัญญา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ได้รับข้อความแล้วคะ

Pensiri Boonchan : ได้อ่านข้อความแล้วคะ

Juju Jubu : คุณแม่สังเกตว่าปีนี้้องมีพัฒนาการทางสติปัญญามากขึ้นคะ น้องช่างสังเกต ช่างซัก ช่างถาม จนบางครั้งตอบกันไม่ไหวเลยคะ

Noi Jarouyporn : พัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กสามารถเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆได้ตามวัยนะคะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ลูกชอบวาดภาพสถานที่ต่างๆแล้วมาเล่าให้แม่ฟัง

Noi Jarouyporn : เด็กชอบเลียนแบบและชอบสำรวจสิ่งรอบตัวเอง

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Siripim Sirisantiskul : ลูกสาวชอบซักถามเรื่องต่างๆ ตลอดเวลาเลยคะ

Pensiri Boonchan : ลูกชายต้องถามว่าทำไมตลอดอธิบายแล้วก็ยังถาม ทำไม

Noi Jarouyporn : เด็กสามารถเล่นบทบาทสมมติได้จากอาชีพต่างๆนะคะ

Noi Jarouyporn : ขอบคุณนะคะ

Pichayapa Pua : อาชีพยอดฮิตในบทบาทสมมุติของลูกสาวคือคุณหมอกะ รักษาทุกอย่าง ตั้งแต่คุณยายจนถึงลูกสุนัขเลย เวลาไปพบแพทย์จะต้องขอคุณลุงหมอ จับๆ แตะๆ หูฟังด้วย

Noi Jarouyporn : ดีคะคุณแม่ช่วยส่งเสริมทัศนคติที่ดีกับอาชีพหมอก็อาจมีความฝันใน อาชีพนี้นะคะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 27 กันยายน 2556

เรื่อง   พัฒนาการด้านร่างกาย

เรื่องย่อตอนที่ 1   ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง   9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Pattheera Patty : เต็มมาเม้นท์นะคะคุณครูขา

Satri Boonrod : ลูกๆ จะชอบมากกับการได้ออกกำลังกายและเล่นเครื่องเล่นต่างๆ

Kanoknaree Sanpolmuang : เห็นด้วยคะ ที่บ้านเราคุณแม่คุณลูกบ๊อฟฟิ่ง ชอบห้อยโหน ทรงตัว กันทุกวัน (แบบระมัดระวังนะคะ) วิ่งและขี่จักรยาน วันแรกที่เห็นเขาขี่ จักรยาน2 ล้อได้คุณแม่ตกใจ ทำไมมันเร็วจัง แต่ก็ดีใจ ครอบครัวยุคเราถ้าคุณแม่มีเวลาก็จะไม่พลาดการใช้พลังเพื่อสร้างความสนุกสนานกันเลยคะ

Mamuay Phoosawad : น้องบอสชอบปีนป่ายและกระโดดมากคะ เวลาที่ลงบันได จะกระโดด ลง และชอบกระโดดบนที่นอน เอาหมอนมากองรวมกันแล้วจะกระโดด

ข้าม และน้องบอสบอกว่าน้องบอสกำลัง Free Running อยู่ แต่ที่เห็นในรูป เป็นเหตุการณ์ที่ต้องระวังค่ะ แม่เอาโซ่คล้องประตูไว้เพื่อไม่ให้น้องบอสออกไปข้างนอกเอง แต่พอแม่หันหลังเปิดประตูบ้านเท่านั้นแหละค่ะ น้องบอสปีนเอาโซ่ออก

- Yimmy Nuttaya :** เหมือนน้องกันคั่นเลยค่ะ ชอบกระโดดลงมาจากเตียง ต้องคอยเตือนอยู่เป็นประจำ เต็มๆ แข็งแรงกันจริงๆ ค่ะ
- Pattheera Patty :** ยิ่งช่วงวัยนี้เป็นวัยบ้าพลังเลยค่ะ ทั้งวันจนบางที แม่อย่างรุ่งอยากแปลงร่างเป็นนางยักษ์เพราะเหนื่อยมาก แต่ก็แอบดีใจที่ลูกแข็งแรงค่ะ
- Sriwaraporn Meeanan :** ค่ะการที่เด็กได้เล่นกลางแจ้งเล่นเครื่องเล่นสนามก็เป็นการพัฒนาร่างกายอย่างลูกสาวที่บ้านจะชอบออกกำลังกายปั่นจักรยาน ดีเบดและวิ่งเล่นทุกวันกล้ามเนื้อขาจะแข็งแรงมากค่ะ
- N'Name Prachumchom :** น้องเนมก็เป็นเหมือนกันค่ะ เปิดเพลงแล้วชอบกระโดดตามเพลงบนที่นอน เอาก้นลงกระแทกกับที่นอน เวลาคุณแม่นอนชอบกระโดด โถมเข้าไป ไล่ ชอบเล่นแรง นึกว่าน้องเนมเป็นอยู่คนเดียว
- Rungsiya Siriwathanakul :** ลูกๆ ใครบ้างคะ คุณๆ แม่รายงานตัวหน่อยมีัยะ ลูกสาวน่ารักจัง
- Terdkiat Wannajak :** น้องมะจิงก็ชอบกระโดดทับคุณพ่อคุณแม่เหมือนกันค่ะ บางทีอารมณ์ดีมากๆ ก็จะกระโดดเอาก้นกระแทกกับที่นอน พอตัวแดงขึ้นมาก็หัวเราะชอบใจใหญ่เลยค่ะ ชอบให้เราโยนขึ้นบนฟ้า เล่นผาดโผนค่ะ
- Noi Jarouyporn :** การกระโดดบนเตียงเรียกว่าล้มบนฟูก แล้วคุณพ่อหรือคุณแม่ก็จะกอดรัดพิ๊ดเหวี่ยงบนเตียงแค่นี้ภาพก็เป็นความสุขของลูกและครอบครัวแล้วค่ะ
- Noi Jarouyporn :** การออกกำลังกายจะเป็นประเภทไหนก็เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อของลูกนะค่ะ
- Noi Jarouyporn :** น้องบอสครับจับแน่นๆ นะครับ มีภาพประกอบด้วย ชอบคุณครับ
- Chadapa Jultanai :** เรื่องซิดเขียนนี้ชอบจริงๆ เลยค่ะ ที่บ้านมีกิจกรรมผาดโผนเต็มไปหมดเลย
- สุรพัศ ทามิน :** นาเดียชอบกระโดดบนที่นอนสปริงมากค่ะ ถ้าไปเล่นเครื่องเล่นก็ชอบเล่นเครื่องเล่นสปริงกระโดดค่ะ
- อัญชลิ เกษไชย :** ยิว เยียร์และยายย่าชอบวิ่งไล่จับกันและชอบเล่นเต้นแข่งกันค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : เด็กวัยนี้จะต้องเริ่มมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงขึ้นนะค่ะ

Mamuay Phoosawad : น้องบอชอบวิ่ง กระโดด บ้างครั้งอาจจะกระเผลอพลาด และหกล้ม ก่อนถึงที่หมาย เนื่องจากกล้ามเนื้อไม่แข็งแรงไข่ม้อยคะ แล้วจะมีวิธีการ กระตุ้นหรือทำให้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกายแข็งแรงมากขึ้น ได้ อย่างเป็นบ้างคะ นอกจากการวิ่งเล่น ปั่นจักรยาน การกระโดด ค่ะ

Rungsiya Siriwanakul : สระน้ำสะอาดน่าเล่นมากๆคะ

Terdkiat Wannajak : น้องมะจยังชอบให้อุ้มอยู่เลยคะ อย่างนี้เป็นเพราะเค้าขี้เกียจเดินเอง หรือ อยากให้เราเอาใจเค้าเหมือนตอนเค้าเป็นเด็กๆอยู่คะ

สุรพัศ ทามิน : เห็นลูกเล่นไม่มีเหนื่อยแต่แม่เหนื่อยแทนคะ

Noi Jarouyporn : การเล่นของเด็กกลางแจ้งจะเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกายกล้ามเนื้อมัด ใหญ่ การวิ่งแล้วล้มหรือกระโดดแล้วล้มไม่ได้แสดงว่ากล้ามเนื้อไม่ แข็งแรงแต่การเล่นกลางแจ้งของเด็กจะเป็นการพัฒนากล้ามเนื้ออย่าง ต่อเนื่องคะ

Noi Jarouyporn : น้องมะจคงอยากให้คุณแม่อุ้มมากกว่าเพราะการอุ้มเค้าเค้าคงรู้สึกอบอุ่น เหมือนคุณแม่กอดไว้ตลอด. แต่ควรให้น้องเดินจะดีกว่าเพราะวัยของเค้า ต้องวิ่งและเดินได้อย่างคล่องตัวแล้วนะค่ะ

Noi Jarouyporn : คุณแม่คะเด็ก วัยนี้มีพลังมากคะ ใช้พลังอย่างไรก็ไม่หมดคะ

อัญชลิ เกษไชย : เด็กวัยนี้ไม่มีเหนื่อยเล่นได้ทั้งวันคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Dadear dear : น้องดาด้า ชอบกระโดด และวิ่งเล่นตามวัย เป็นเหมือนการออกกำลังกาย ไปในตัว

Rungsiya Siriathanakul : แล้วถ้าจะควบคุมเรื่องอาหารให้ครบห้าหมู่ต้องหลอกล่ออย่างไรดีคะ ขอคำแนะนำสักหน่อยค่ะ

Mamuay Phoosawad : น้องบอสจะมีปัญหา 1.เรื่องการทานคะ จะไม่ทานหมู แต่จะชอบทานลูกชิ้น ย่าเลยทำลูกชิ้นให้ทานเองคะ แต่จะมีอาหารเสริม เช่น น้ำมันตับปลาและน้ำมันปลา แบรินด์เด็ก แบบนี้จะได้ผลกับสุขภาพมั้ยคะ 2.และอีกเรื่องที่มีปัญหาคือการนอนดึกคะ เพราะน้องบอสจะนอนพร้อมกับแม่คะ บางทีแม่กลับดึกถึงเกือบ4ทุ่มเลย แต่แม่ก็จะพยายามให้นอนให้เร็วและนานที่สุด ตอนเช้าน้องจะตื่นเวลา 7โมงเช้าทุกวันคะ แต่ก็ไม่เคยอแงนะคะ จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของน้องมั้ยคะ 2.1).และแม่เคยได้ยินมาว่าต้องให้เด็กนอนตั้งแต่2ทุ่ม และต้องให้หลับ สนิทไม่เกิน2ทุ่มครึ่ง เพราะจะมีสารการเจริญเติบโตหลังช่วงเวลานี้ จนถึง 4ทุ่ม (จะหลังในเวลา นอน) แต่แม่แอบสงสัยว่าแล้วเวลาไทยกับต่างประเทศก็จะต่างกัน แล้วถ้าตอนนี้เด็กไทยกำลังนอน แต่ต่างประเทศที่กำลังสว่างอยู่หะ แม่เลยไม่แน่ใจว่าต้องนอน 2 ทุ่มจริงรึเปล่านั้นคะ

Terdkiat Wannajak : น้องมะจิงเป็นอีกคนที่มีปัญหาเรื่องการทานอาหาร น้องทานข้าวค่อนข้างยาก ทานแต่อันเดิมๆ ที่ตัวเองชอบ และไม่ทานผักเลยคะ มีวิธีไหนที่จะช่วยให้น้องชอบทานผักขึ้นบ้างมั้ยคะ แต่ดิที่ชอบทานผลไม้คะ ส่วนเรื่องการเล่นคุณแม่พยายามฝึกให้น้องปั่นดินน้ำมันและร้อยลูกปัดทุกวันเพื่อฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กและฝึกสมาธิคะ

Noi Jarouyporn : เด็กไม่ทานผักเป็นเรื่องปกติคะ ต้องหลอกล่อ ทานมะเขือเทศแก้มแดง ทานผักโขมแข็งแรงเหมือนป๊อปปาย หรืออาจจะให้ลูกช่วยทำกับข้าวแล้วรับทานฝีมือตัวเองคะ

Noi Jarouyporn : น้องมะจิงอาจดัมเป็นซูปหันผักชิ้นเล็กดัมเปื่อยๆทำให้น้องทานได้ง่ายขึ้นนะคะ

สุรพัศ ทามิน : นาเดียนทานง่ายคะแต่ทานได้ไม่มากและจะทานบ่อยคะ

Chadapa Jultanai : ปฏิบัติได้ครบทุกข้อเลยคะ เว้นอยู่เรื่องเดียวคือการรับประทานอาหาร น้องเช้าจะเลือกรับประทานแต่ของที่ชอบและไม่รับประทานผัก มีอยู่วันหนึ่งถามน้องเช้าว่า วันนี้ที่โรงเรียนหนูรับประทานข้าวกับอะไรคะ น้อง

บอกว่า "ผัดผักกาดขาว" เมนูนี้เคยได้ทำจริงหรือเปล่าคะคุณครู ถูกใจคุณแม่หลายๆเลยคะ

อัญชลี เกษไชย : น้องเชียร์กับน้องยายย่าทานข้าวน้อยจะทำอย่างไรให้น้องทานข้าวได้มากขึ้นคะขอบคุณคะ

Noi Jarouyporn : ทำคะแค่เป็นแกงจืดผักกาดขาว ก็โอเคนะคะใกล้เคียง

Noi Jarouyporn : คุณแม่อาจให้น้องช่วยทำกับข้าว อาหารมีสีสันทำให้เด็กอยากทานคะ

Sugus Toon : น้องซุกัส ทานน้อยมากแต่ถ้าข้าวมันไก่จะทานได้เยอะคะ ผักก็ทานแต่ตำลึงไม่ยอมทานอย่างอื่นเลย น้องจะอึ้งอึ้งนี่ตลอดเช่น ทานแตงกวาก็จะบอกว่ากินแล้วปวดหูคะ คุณแม่ก็ไม่เข้าใจเลย

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 27 กันยายน 2556

เรื่อง

พัฒนาการด้านร่างกาย

เรื่องย่อตอนที่ 1

ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง

9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Peerapat Kaewplang : ลูกชายผมชอบขี่จักรยานมากครับ ตอนเย็นกลับถึงบ้านต้องชวนผมออกไปขี่จักรยานด้วยทุกวัน วันไหนที่ฝนตกจะหันมาบอกว่า "วันนี้ฝนแกล้งกั๊สจั้งอีกแล้ว"

Pichayapa Pua : ที่บ้านหน้าที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และการทรงตัวเป็นของคุณพ่อ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นของคุณแม่เองคะ

Noi Jarouyporn : ดีคะช่วยกันพัฒนาลูกทั้งคุณพ่อและคุณแม่

เรื่องย่อตอนที่ 2

เรื่องลักษณะของพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง

12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 10 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

- Juju Jubu :** เห็นด้วยค่ะ ลูกชายตัวแสบของคุณแม่ไม่เคยอยู่นิ่งเลยค่ะ ชนมาก ทำของที่บ้านพังอยู่บ่อยๆ แต่ก็น่ารักนะคะ
- Ningit Supa :** ได้ความรู้จากข้อมูลที่ส่งให้ว่าลูกเราก็ปกติเหมือนเด็กทั่วไปเป็นไปตามวัยของเขา
- Pichayapa Pua :** ถึงจะหิบบ้างอะไรยังไม่มั่นคงนัก แต่ลูกสาวก็ชอบอาสาตัวเองที่จะช่วยเหลือคนรอบข้างในบ้าน ก็ถือว่าเป็นการฝึกเรื่องจิตอาสาไปค่ะ
- Noi Jarouyporn :** ดีค่ะช่วยกันให้เด็กมีน้ำใจต่อผู้อื่น
- Sasitorn Tana :** เวลาลูกทำของในมือหล่นหรือหกสั้มด้วยความตกใจแม่ก็มีผลอดลูกไปบ้าง แต่เมื่อได้สติหายตกใจมองหน้าลูกแม่รู้เลยว่าเค้ารู้สึกไม่ดีกับคำที่แม่ดูเค้าแล้วแม่ก็จะกล่าวคำขอโทษลูกพร้อมกับอธิบายเหตุผลว่าทำไมแม่ต้องอดลูก อยากทราบว่าแม่ทำแบบนี้ต้องแก้ไขตัวเองอย่างไรคะ ใครมีคำตอบบ้าง ขอขอบคุณมากค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

- Juju Jubu :** ข้อมูลดีมากเลยค่ะ ทำให้คุณแม่ทราบพัฒนาการของเด็กๆ ได้เยอะเลย ขอขอบคุณนะคะที่ให้ข้อมูลดีๆ อย่างนี้
- Jim Parabutara :** จากที่เข้าร่วมประชุมในวันนี้ได้รับข้อมูลดีๆ เยอะมากๆ ค่ะ
- Jim Parabutara :** จริงๆ แล้วการที่เป็นคุณแม่ในยุค 2013 นี้การเลี้ยงลูกเป็นอะไรที่ยากมากๆ คุณแม่เลยเลี้ยงลูกสาวแบบสมัยใหม่ค่ะแต่ที่วันนี้ไม่ได้เสนอเพราะว่าตัวเองหลุดลมหกอีกเสบค่ะ
- Sriwaraporn Meanan :** ค่ะเป็นความรู้ที่ดีมากค่ะ โดยปกติคุณแม่ก็จะต้องเตรียมอาหารเข้าให้ลูกทุกวันเพราะอาหารเข้าสำคัญมากๆ ได้ความรู้วันนี้ก็จะเลือกอาหารที่มีคุณค่าให้กับลูกค่ะ
- Pichayapa Pua :** เห็นด้วยค่ะว่าอาหารเข้าสำคัญมาก แรกๆ ตอน อ.1 ก็ยอมทานแต่นม แต่เดี๋ยวนี้ยอมทานอาหารตอนเช้าทุกวันแล้ว แม่ดีใจจัง
- Noi Jarouyporn :** เด็กๆ จะแข็งแรงก็เริ่มจากอาหารด้วยค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)
โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 28 กันยายน 2556

- เรื่อง** พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
- เรื่องย่อตอนที่ 1** ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
- เวลาส่ง** 9.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน**
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น**
- สุนิสา สุโขทัย :** พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจเป็นสิ่งสำคัญค่ะ น้องอาร์ตมีหลายอารมณ์ในแต่ละวันที่แตกต่างกันไป ในตอนนี้อารมณ์ยังไม่คงที่ค่ะ
- Sugus Toon :** ค่ะ น้องซูกัส ก็หลายอารมณ์ และตัวน้องเองก็จะรู้ได้ว่าเค้าอยู่ในอารมณ์ไหนค่ะ
- Sriwaraporn Meeanan :** ค่ะ อารมณ์ของเด็กจะละเอียดอ่อนมากจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์อย่างผู้วิจัยบอก เช่น บางวันก็จะง่ายบอกอะไรก็เชื่อฟังบางวันก็ไม่ยอมไม่เชื่อฟังเพราะฉะนั้นคุณแม่อย่างเราต้องหาเหตุผลและกิจกรรมที่ทำให้คุณลูกอารมณ์ดีค่ะ
- Kanoknaree Sanpolmuang :** ค่ะ ขอมรับว่าเปลี่ยนแปลงเร็วมาก จนบางที่เราปรับอารมณ์ไม่ทัน
- Satri Boonrod :** ค่ะ ลูกสาวจะมีอารมณ์หลายอารมณ์มากในวันเดียวกันทั้งแสนงอนและหงุดหงิดง่ายเมื่อไม่ได้ตั้งใจคุณแม่ปรับตัวตามไม่ทันเลยค่ะ
- สุรพัศ ทามิน :** อย่ว่าแต่เด็กมีหลายอารมณ์เลยค่ะผู้ใหญ่อย่างเราๆบางครั้งยังยั้งอารมณ์ไม่ได้เลย มีหลายอารมณ์เหมือนกัน
- อัญชลี เกษไชย :** ค่ะ เด็กจะมีหลายอารมณ์ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นถ้าแย่งของกันก็จะไม่พอใจและโกรธกัน
- Mamuay Phoonsawad :** น้องบอสก็มีหลายอารมณ์ค่ะ รัก ก็แสดงออกชัดเจน คือ กอดรัดพาดเหยียงเลย โกรธ ก็แสดงออกชัดเจน จะเดินหนีและหันหน้าเข้ากำแพงและจะไม่ยอมพูดด้วย แต่เวลาที่คิดได้เค้าก็จะกลับมาอ้อมแม่และขอโทษ จะบอกให้แม่ยิ้ม โอ้หนูหน้อยสิ และยังมีอีกหลายอารมณ์ค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2   การแสดงออกทางด้านอารมณ์-จิตใจ

เวลาส่ง   12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Pattheera Patty :   น้องเคลียร์มีทุกข้อเลยคะ แต่เรื่องสนใจน้องเล็กๆจะมากที่สุด ทุกวันนี้ต้องเอาตุ๊กตาน้องจ๋ามากอดอุ้ม เลี้ยงน้องทุกวันคะ

N'Name Prachumchon :   ข้อ7-8 ตรงมากเลยคะ น้องเนมเล่นๆอยู่ก็จะวิ่งมาหอมแม่ รักแม่ สักพักนึงก็จะต่อต้านแม่กับพี่ไม่ให้พี่เข้าใกล้แม่ (ขนาดห่างกัน12ปี)

Sriwaraporn Meanan :   ค่ะน้องออกสก็เหมือนกันเคยร้องไห้จะเอาน้องพอกุณแม่เอาตุ๊กตามาก็ไม่ยอมบอกไม่เอาน้องตุ๊กตาจะเอาน้องเป็นๆ เพราะว่าเพื่อนๆ มีน้องคะแต่พอสักพักก็บอกคุณแม่ว่าไม่อยากมีน้องแล้วคะเหมือนผู้วิจัยให้ความรู้มาข้อ 4 ค่ะว่าเด็กมีหลายอารมณ์รู้สึกคะ

Satri Boonrod :   เห็นด้วยคะโดยเฉพาะข้อที่ 6 กับข้อที่ 7 จะแสดงออกเห็นชัดเจนว่าถ้าเอาใจน้องมากกว่าก็จะเริ่มต่อต้านและจะหวงแม่เมื่อเวลาที่มีคนมาเข้าใกล้คะ

Chadapa Jultanai :   การแสดงออกดังกล่าว น้องเข้ามีครบเลยคะ โดยเฉพาะสนใจเด็กที่เล็กกว่าแต่ข้อ 11 น้องเข้าไม่คิดสิ่งของใดๆ เลยคะ

Mamuay Phoonsawad :   คิดสิ่งของบางอย่าง เห็นด้วยมากเลยคะ เพราะติดมานานมากแล้ว แต่การแสดงความรักของสิ่งนี้จะชัดมากขึ้นคะ สังเกตจากเมื่อก่อนจะไม่หอมไม่ซี้ดกันมากเท่าไร แต่เดี๋ยวนี้ก่อนจากกันไปอาบน้ำ(เป็นเวลาที่ต้องแยกเพราะหมอนน่าจะเปียก ถ้าเป็นเวลาอื่นจะเอามาวางข้างๆ) จะต้องกอดหอม และบอกว่า"น้องเน่ รออยู่ตรงนี้นะ อย่าไปไหนละ เดี่ยวพี่บอสมมา" แสดงออกถึงความเป็นห่วงและความรักเป็นอย่างมากคะ

Mamuay Phoonsawad :   ส่วนความรักที่แสดงต่อแม่นี้มีตลอดคะ ได้ทุกโอกาส ทุกสถานที่ ทุกเวลาทั้งกอดทั้งพุดแม่เลยคะ

สุรพัศ ทามิน :   น้องนาเดียหวงแม่คะไม่ยอมให้แม่มีน้องหรือคุยเล่นกับเด็กคนอื่นคะ

Sugus Toon :   น้องซุกัส ไม่อยากมีน้องกลัวจะไม่มีใครรักเค้าและถ้าใครได้สนใจเด็กคนไหนจะมีอาการงอนและคำพูดไม่พอใจแสดงออกให้เห็นได้ชัดคะ

อัญชลี เกษไชย :   น้องเชียร์กับน้องยายย่าอยากมีน้องและชอบเล่นกับเด็กเล็กๆ เอาใจและหาของเล่นให้น้องคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan :   ค่ะจะเอาความรู้ที่ได้ในวันนี้ไปปฏิบัติกับลูกทั้งรชอเลขค่ะ โดยทุกวันนี้ก็ทำอยู่แล้วก็จะทำให้มากยิ่งขึ้นค่ะ

Satri Boonrod :   ค่ะเป็นความรู้ที่ใหม่แล้วคุณแม่จะนำไปปฏิบัติตามทุกข้อนะค่ะทุกข้อ

Kitty Arty :   คุณแม่ก็เริ่มการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ตัวเองกับคุณลูกในหลายๆข้อค่ะ เพราะคุณแม่รู้สึกที่เราดุเสียงดังๆ และตีลูก ทำให้ ลูกไม่มีความมั่นใจในตัวเองค่ะ ขอบคุณนะค่ะ สำหรับสิ่งดีๆ ที่มอบให้กัน

สุรพัศ ทามิน :   ทุกข้อให้ประโยชน์มากเลยคะ จะนำไปใช้ค่ะ

อัญชลี เกษไชย :   ข้อ 4 คุณครูหน่อยช่วยยกตัวอย่างว่าควรจะทำอย่างไรและมีวิธีแบบไหนบ้างคะ ขอบคุณค่ะ ทุกข้อจะนำไปปฏิบัติค่ะ

Noi Jarouyporn :   การให้รางวัลกับเด็กเมื่อเด็กทำความดีไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของเสมอไป อาจเป็นการกอดหรือรอยยิ้มที่จริงใจที่เต็มไปด้วยความรักก็ได้ค่ะ

Rungsiya Siritwanakul :   เห็นด้วยทุกประการค่ะ อ่านและจะจำ จำและจะทำ ทำและจะนำไปบอกต่อเพื่อประโยชน์สูงสุดเด็กไทยเราจะต้องดียิ่งๆขึ้นค่ะ ล่าสุดเห็นข่าวที่เด็กไทยอ่านเขียนไทยได้ระดับอนุบาลด้วย น่ากลัวค่ะ

วรรณฯ สังข์สนิท :   ขอบคุณสำหรับความรู้ดีที่ครูหน่อยเสนอมาจะะยังงั้นจะนำไปปฏิบัติตามคำแนะนำนะค่ะ

Mamuay Phoosawad :   พยายามโพสเม้นท์นี้หลายรอบ แต่ไม่ยอมอัพค่ะ

Mamuay Phoosawad :   ขอบคุณทุกคำแนะนำและทุกกิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาทุกๆ ด้านนะค่ะ

เทิดเกียรติ วรรณจักร :   การกอดถือเป็นแสดงความรัก บางครั้งการกอดยังเป็นการปลอบโยนให้ลูกรู้สึกปลอดภัยด้วยเช่นกันค่ะขอให้เด็กๆทุกคนเป็นเด็กดีของคุณพ่อคุณแม่ค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี วันที่ 28 กันยายน 2556

- เรื่อง** พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
- เรื่องย่อตอนที่ 1** ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
- เวลาส่ง** 9.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน** 15 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น**
- Noi Jarouyporn :** อารมณ์เด็กวัยนี้เด็กยังควบคุมอารมณ์ได้บ้างเท่านั้น
- Pichayapa Pua :** มีคำถามค่ะ เด็กวัยนี้จะไวกับอารมณ์ทุกคนไหมคะ ลูกสาวเป็นคนขี้น้อยใจมาก แต่ที่โรงเรียนกลับไม่เป็นนะคะ แต่กับคนใกล้ชิดโดยเฉพาะคุณแม่นี่ล่ะค่ะ จะพูดหรือทำอะไรผิดไปจากเดิมไม่ได้เลย จะน้อยใจเสียใจ ต้องกอด ต้องปลอบ
- นิรพันธ์ จิรสังฆกร :** แต่น้องวินเนอร์ชอบเปิดเพลงให้ฟังอยู่บ่อยๆตั้งแต่อยู่ในท้องอาจเป็นไปได้ไหมคะลูกออกมาเป็นเด็กอารมณ์ดีชอบร้องเพลงเวลาเพลินกัน ไปเรื่อยค่ะ
- เรื่องย่อตอนที่ 2** การแสดงออกทางด้านอารมณ์-จิตใจ
- เวลาส่ง** 12.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน** 11 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น**
- Sriwaraporn Meanan :** ลูกสาวเป็นเด็กกล้าแสดงออกชอบเต้นชอบร้องเพลงและชอบเล่นขายของวันนี้ได้ความรู้12ข้อเกี่ยวกับการแสดงออกของเด็กเป็นความรู้ที่ดีมากสำหรับคุณแม่ทุกๆคนค่ะ
- Pichayapa Pua :** น้ำหอมนี้มีครบทุกข้อที่กล่าวมาเลยค่ะ โดยเฉพาะเรื่องสนใจทำทางการแสดงออก และอาการหวงแม่ก็มีมากเลยค่ะ
- Sasitorn Tana :** นะโมเป็นเด็กผู้ชายที่ชอบตุ๊กตามากเลย และทุกๆ หัวข้อที่กล่าวมาใช้เลย

Sasitorn Tana : และขอขอบคุณ ข้อที่ 9 จะเป็นความรู้ใหม่ของคุณแม่จริงๆ ที่ผ่านมากุณแม่เข้าใจตรงกันเข้ามาตลอดเลย

น้องอาร์มี พีมิวสิค : คุณแม่มีลูกสองคนอยู่ในช่วงปฐมวัยทั้งคู่ อายุห่างกันสองปี สังเกตเห็นพฤติกรรมต่างๆ ได้ตรงตามที่คุณครูกล่าวไว้ ซึ่งในเรื่องของการแสดงออกทางอารมณ์น้องเล็กวัย 3 ขวบ จะแสดงชัดเจนมาก ส่วนพี่วัย 5 ขวบ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี เมื่อก่อนเคยมีปัญหาทางด้านแสดงออกทางอารมณ์ (ข้อ 7) ที่มากเกินไปของน้องเล็ก คุณแม่ใช้วิธีการจัดการอารมณ์ของน้องด้วยการให้เค้ารู้จักอารมณ์ของตนเองในเวลานั้น พฤติกรรมที่ตนเองทำ และให้เค้าคิดว่าดี หรือไม่ มีผลเสียอย่างไร และทำอย่างไรถึงจะดี ไม่ใช่ครั้ง สองครั้ง ได้ผล แต่ใช้ระยะเวลาสักกระยะ ตอนนี้้องจัดการกับอารมณ์ของตัวเองได้ดีมากขึ้นค่ะ

Pensiri Boonchun : น้องยูโร 5 ขวบ ก่อนข้างเอาแต่ใจมากกว่าน้องโซนี่ 3 ขวบ แต่ก็มีเหตุผลถ้าชี้แจงให้ดีแต่ต้องมีน้ำตาไหลก่อนฟังเสมอ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ที่บ้านก็กอดกันบ่อยๆ พ่อแม่ลูก แต่ช่วงนี้จะหวงแม่ค่ะไม่อยากกอดและหอมพ่อแม่จะแก้มกอดพ่อเดี๋ยวก็จะวิ่งมากอดด้วย อบอุ่นดี ส่วนการชมถ้าเขาทำดีจะชมเขาดูเขาจะภูมิใจมาก

น้องอาร์มี พีมิวสิค : เห็นด้วยมากๆ ค่ะ กอดทำให้รับรู้ได้ว่าเรารักกัน กอดทำให้อารมณ์โกรธเบาบางลงได้ กอดกันทำให้เกิดพลัง เกิดกำลังใจ เรากอดกันเป็นกิจวัตร เมื่อเวลาลูกทะเลาะกัน จะจับแยก แม่จะกอดเข้าด้านหลังหลังของลูกที่แสดงพฤติกรรมรุนแรง เขาก็จะเย็นลงคะจากนั้นจะให้ปรับความเข้าใจกัน และกระตุ้นให้ลูกกอดกันทุกครั้ง กอดกันบ่อยๆ รู้สึกลูกอ่อนโยนขึ้นคะ (ความรู้สึกส่วนตัวนะคะ) ส่วนเรื่องการเสริมแรงบวกนั้น นอกจากคำชมแล้วทางครอบครัวใช้วิธีการสะสมดาวแห่งความดีด้วย เช่น ถ้าสะสมดาว

ครบจำนวน เราจะได้ไปเที่ยวกัน หรือเป็นสิ่งของ (แต่ไม่ควรใช้บ่อยค่ะ)
กรณีนี้ที่บ้านเราใช้เพื่อต้องการสร้างแรงจูงใจให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่
เหมาะสมค่ะ

Pichayapa Pua : ใช้ดาวเด็กดีเหมือนกันเลยคะ แต่นี้ใช้กับการแปรงฟันวันละสองครั้ง ไม่
งั้นอิดๆ ออกๆ

น้องอาร์มี พีมีวลิต : พอเขาได้เขาก็ปลื้มใจ แม่ก็ดีใจนะคะ ถูกใจทั้งคู่เลย

Siripim Sirisantiskul : การกอดสำหรับเด็กๆ มีความหมายมากเลยคะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 29 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านสังคม
เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม
เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Mamuay Phoosawad : น้องบอสค่อนข้างเข้ากับคนอื่นได้ง่าย และค่อนข้างกล้าแสดงออก

Mamuay Phoosawad : กับวัยเดียวกันนะคะ

Noi Jarouyporn : การเข้าสังคมของเด็กวัยนี้ เด็กจะรู้จักถ้อยที่ถ้อยอาศัย ถ้าเด็กสามารถเข้า
สังคมได้ทำให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก

เทิดเกียรติ วรรณจักร : น้องมะจั่งค่อนข้างขี้อาย เราจะมีวิธีไหนฝึกให้เค้ากล้าแสดงออกขึ้นบ้างมัย
คะ ขอบพระคุณมากคะ

อัญชลี เกษไชย : แม่กับพ่อจะพาลูกไปทำบุญทุกเดือนคะ ใหม่ๆก็จะวุ่นวายคะตอนนี้ดีขึ้น

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม
เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

วรรณฯ สังข์สนิท : อยากให้เด็กๆ เข้าสังคมกับผู้อื่นให้ได้ค่ะ เพราะบางครั้งเขาชอบเอาใจตนเองและไม่ยอมรับฟังเหตุผลไม่ทราบว่ามีคำแนะนำให้นำมาปฏิบัติหรือป่าวคะ

Mamuay Phoonsawad : เวลาที่น้องบอสกลับจากโรงเรียนจะต้องมาหาแม่ที่ทำงานก่อน น้องบอสจะเจอกับผู้ใหญ่เยอะมาก (ซึ่งไม่มีเด็กวัยเดียวกัน) และผู้ใหญ่ก็จะมีหลายแบบ หลายอารมณ์ ทั้งชอบแกล้ง ชอบแหย่ คุ ใจดี ลองเช่าวี และรวมถึงการพูดจาที่ไม่เหมาะสม เช่น คุ มึง แต่น้องบอสก็รับได้ทุกสถานการณ์ แต่บางครั้งก็โกรธ ร้องไห้ แต่ถ้าไม่พอใจหรือไม่ชอบใจก็มักจะแสดงออกมาให้เห็นชัดเจน โดยการตวาดหรือแสดงท่าทางโดยการปิดมือและไล่ไปไกลๆ เลยไป แต่แม่ก็พยายามสอนน้องให้ระวังเรื่องการแสดงออก อารมณ์ เรื่องความเหมาะสม คำพูดที่รุนแรง พยายามทำให้น้องใจเย็นและบอกเหตุผลค่ะ

Noi Jarouyporn : การอยู่ในสังคมของเด็กทำให้เกิดการแบ่งปัน การรู้จักรอคอยนะคะ

Noi Jarouyporn : เมื่อเด็กวัยนี้มีอารมณ์อะไรเค้าจะแสดงอารมณ์นั้นอย่างเปิดเผย ดังนั้นเมื่อเด็กเข้าสังคมอารมณ์ของเด็กก็จะปรับไปตามสิ่งเร้า สังคมจะช่วยในการเรียนรู้

Mamuay Phoonsawad : ขอบคุณค่ะ

เทิดเกียรติ วรรณจักร : น้องมะจิงยังไม่ค่อยเล่นกับเพื่อนๆ ค่ะ แต่เค้าจะชอบที่มีเด็กเล่นกันเยอะๆ แต่ก็ไม่เข้าไปเล่นกับเพื่อนๆ จะเล่นอยู่ห่างๆ แต่สนุกอยู่คนเดียว แบบนี้มีปัญหาห่วยๆ ค่ะ แต่เค้าเป็นเด็กเรียบร้อยอ่อนโยนและไม่ก้าวร้าวค่ะ แต่ก็มีบ้างบางครั้งที่ร้องไห้เอาแต่ใจเวลาที่ไม่ได้ตั้งใจตามประสาเด็กค่ะ ขอบคุณทุกความรู้และคำแนะนำดีๆ นะคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 23 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : ครอบครัวที่อบอุ่นเด็กจะแจ่มใสสมวัยและไม่มีความเครียด

Mamuay Phoonsawad : แม่จะเลี้ยงน้องบอสแบบสบาย ออกแนวตามใจ แต่ก็ไม่ใช่ทุกเรื่อง แต่บางครั้งแม่ก็จะถูกมองจากสายตาคนอื่นว่า "เลี้ยงลูกตามใจเกินไป เดี่ยวอีกหน่อยมันก็เคยตัว" บางทีทำให้แม่คิด (นี่ตกลงเราเลี้ยงลูกไม่เป็น ใจมีขี้เนื้ยะ) เพราะแม่เป็นคุณแม่ Sensitive อะไรนิดอะไรหน่อย ก็ร้องไห้ไว้ก่อนค่ะ พุดอะไรเกี่ยวกับลูกแล้วเสียงสั่น น้ำตาจะไหล ยิ่งพอมีคนตำหนิตัวเองเรื่องลูกจะรู้สึกผิดมาก คินนนั้นนอนไม่หลับค่ะ

อัญชลี เกษไชย : แม่น้องยิว น้องเชียร์และยายย่าจะเลี้ยงแบบปล่อยให้เค้าทำในสิ่งที่อยากจะทำแต่จะคอยดูถ้าสิ่งไหนไม่ควรทำก็จะบอกเหตุผลให้ฟังค่ะ

Sriwaraporn Meanan : สังคมของเด็กแรกๆเลยนะคะคุณแม่คิดว่าที่บ้าน โดยได้พูดคุยกับบุคคลในครอบครัวได้เล่นและได้ทำกิจกรรมร่วมกันเหมือนที่ผู้วิจัยให้ความรู้มาทั้ง 6 ข้อถ้าคุณพ่อคุณแม่ฝึกคุณลูกได้คุณลูกก็จะอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขค่ะ

เทิดเกียรติ วรรณจักร : ที่บ้านเพิ่งมีน้องเบบี๋เป็นสมาชิกคนใหม่ คุณแม่จะคอยบอกน้องมะจิงเสมอตั้งแต่เบบี๋ยังอยู่ในท้องว่าน้องมะจิงเป็นที่ชายแล้วหนูต้องรักน้องสาวให้มากและคอยดูแลน้องนะครีบ ถึงเราจะมีน้องแล้วหม่าม๊าที่ยังรักพี่มะจิงมากๆ เหมือนเดิม พอน้องเกิดมาเค้าก็รักน้องมาก ใครขอก็ไม่ให้ค่ะ ถือเป็นโชคดีของคุณแม่คะที่พี่มะจิงไม่รังเกะและไม่อิจฉาน้องค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี วันที่ 29 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านสังคม
เรื่องย่อยตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม
เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noysri pert-pleng : พยายามพาเด็กๆ ไปเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นหลายๆ สถานที่ การได้ไปร่วมกิจกรรมพบปะผู้คน ทำให้เขากล้าที่จะทักทายคนอื่นก่อน และไม่เก็บตัวจนเกินไป

นิรพนธ์ จิรสังฆกร : เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้รับคำชมเชยโดยเฉพาะจากพ่อแม่

เรื่องย่อตอนที่ 2   **ลักษณะพัฒนาการด้านสังคม**

เวลาส่ง   **12.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noysri pert-pleng : ส่วนใหญ่นอกจากสังคมที่โรงเรียนแล้ว ลูกยังได้สัมผัสสังคมในกลุ่มของเพื่อนแม่ สังคมที่โบสถ์วันอาทิตย์ สังคมข้างบ้าน ทำให้เขาต้องรู้จักปรับตัวไปเรื่อยๆ เหมือนกัน

Ningit Supa : ตอนเล็กๆ เลี้ยงลูกเวลาลูกไม่สบายอาเจียน มักปลอบลูกว่าไม่เป็นไร ลูกจะไม่ร้องไห้แง หรือเวลาทำอะไรที่ทำให้เขาเสียใจ ก็จะบอกว่าไม่เป็นไรปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ลูก บางครั้งก็มีมาบอกว่าเพื่อนไม่เล่นด้วย เพื่อนโกรธ เลยบอกลูกว่า อั้นพุงนี้ลองไปคุยกับเพื่อนใหม่ที่มาเล่นกับเราไหม ต้องรู้จักแบ่งปันกัน ลูกต้องฟังเพื่อนบ้าง(ลูกตัวเองพูดเก่ง จนมาก)แม่คิดว่าเพื่อนคงลืมแล้วละว่าโกรธลูก (อยากให้ลูกอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มองโลกในแง่ดีค่ะ)

นิรพนธ์ จิรสังฆกร : เป็นพัฒนาการกล้ามเนื้อประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมได้ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองในการปฏิบัติจริง

เรื่องย่อตอนที่ 3   **การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม**

เวลาส่ง   **15.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : เด็กวัยนี้จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมจะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยค่ะ

Pichayapa Pua : ทุกวันนี้ถ้าทานข้าวพร้อมหน้ากัน น้ำหอมจะขอเป็นคนรินน้ำให้ทุกคนในโต๊ะ คงเพราะอยากเล่นน้ำด้วย และอยากให้มีคนชื่นชมเวลาตัวเองทำดีค่ะ

Noi Jarouyporn : ดีค่ะเพราะเด็กวัยนี้เมื่อทำความดีก็อยากได้คำชม

การเก็บรวบรวมข้อมูล จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)
โรงเรียนอนุบาลดวงใจวันที่ 30 กันยายน 2556

เรื่อง โภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 9.00 น.

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Mamuay Phoonsawad : น้องบอสไม่ค่อยทานข้าวค่ะ ทานยาก แต่จะทานได้ก็ต้องให้ดู youtube หรือดูการ์ตูน ก็จะทานได้เยอะขึ้น และแม่จะต้องคอยป้อน ถ้าแม่ไม่ป้อนก็จะไม่ทานค่ะให้ทานเองก็ไม่เอาค่ะ ส่วนผลไม้ชอบทานผลไม้รสเปรี้ยว ส้ม แอปเปิ้ล มะม่วง เซอร์รี่ สตรอเบอร์รี่ แต่เป็นเด็กที่แปลกมาก ไม่ชอบทานซ็อกโกแลตค่ะ

Sriwaraporn Meanan : ได้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเรื่องอาหารให้กับลูกเพิ่มขึ้นค่ะดีมาก ๆ ค่ะ

เทิดเกียรติ วรรณจักร : เวลาอยู่ที่บ้านหรือออกไปทานข้าวข้างนอกน้องมะจิงทานข้าวเยอะมาก ค่ะ แต่เวลาอยู่ที่โรงเรียนน้องไม่ยอมทานเลย กลุ่มใจมากค่ะ ทำยังไงให้น้องทานข้าวร่วมกับเพื่อนๆที่โรงเรียนได้ค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Yimmy Nuttaya : น้องกันดั้มไม่ค่อยทานข้าวเลยค่ะ คุณแม่กลุ่มใจมาก กว่าจะทานหมดแต่ละมือเหนื่อยกันเลยทีเดียวค่ะ

Mamuay Phoonsawad : โอ้ แล้วถ้าน้องมีพฤติกรรมการกินที่ผิดตั้งแต่แรกแล้ว ณ ตอนนี้อย่าจะแก่นิสัยหรือพฤติกรรมนี้ได้หรือไม่คะ มากน้อยเพียงใดค่ะ

Sriwaraporn Meanan : ค่ะอาหารและการรับประทานอาหารของเด็กเป็นสิ่งสำคัญมากคุณแม่จะโชค ดีนิดนึงค่ะที่ลูกสาวทานอาหารได้หลากหลายในตอนเช้าก่อนไปทำงาน

คุณแม่ก็จะเตรียมอาหารเข้าให้ลูกทุกวันค่ะแต่บางวันก็มีนะคะที่อแงวันนี้ก็ได้ความรู้จากผู้วิจัยเพิ่มขึ้นเป็นความรู้ที่ดีมากค่ะ

อัญชลี เกษไชย : ลูกสาวทั้งสองคนทานข้าวช้ากว่าจะหมดจานได้ต้องใช้เวลา ถ้าอาหารถูกปากก็จะทานหมดเร็ว

Satri Boonrod : คะ ลูกสาวจะไม่ค่อยทานเนื้อสัตว์ชอบทานแต่ผักและผลไม้มากเลยคะ อาหารเข้าคุณแม่ก็จะคิมนมกับทานขนมปังคะไม่ยั้งจนจะอแงไม่ยอมทานอะไรเลย พอเมื่อต่อไปก็จะเป็นผู้วิจัยเขียนมาคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Kanoknaree Sanpolmuang : ขอรับความรู้ไว้เยอะๆ เสนอคะ..

Sriwaraporn Meanan : เป็นความรู้ที่ดีสำหรับคุณแม่มากคะ

Kanoknaree Sanpolmuang : ตอนเล็กๆ ก็บดของมีประโยชน์ให้กินคะ เมื่อโตขึ้นแล้วเริ่มเลือก (ยกเว้นเวลาจะซื้อของเล่นคะ) แต่ก็พยายามให้มากที่สุดที่จะนำแต่สิ่งที่มีประโยชน์ให้เขารับประทานคะ ชอบคุณมากคะสำหรับข้อมูล

วรรณฯ สังข์สนิท : เป็นความรู้ที่ดีมากคะอย่างไรจะนำไปใช้นะคะ

Mamuay Phoonsawad : รู้สึกดีจริงๆ คะ เพราะแม่ยอมรับว่า แม่เป็นกังวลเรื่องการกินของน้องบอสมาก เลยทำให้แม่สรรหาอาหารเสริมมาให้น้องเยอะมาก เพื่อกระตุ้นการทานให้ได้เยอะขึ้น เพราะน้องจะตัวเล็กมากด้วยคะ แม่กลัวน้องโตไม่ทันเพื่อนคะ แต่พอได้อ่านแล้วก็หายกังวลใจคะ ชอบคุณนะคะ สำหรับคำแนะนำคะ

Mamuay Phoonsawad : เอะจนย่าบอกว่า ลูกอื่อาหารเสริมแล้วมั้ง เลยไม่กินข้าวคะ

อัญชลี เกษไชย : ชอบคุณมากคะที่ให้ความรู้เป็นประโยชน์มากเลยคะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 30 กันยายน 2556

- เรื่อง** โโภชนาการ สุขภาพ อนามัย
- เรื่องย่อตอนที่ 1** ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย
- เวลาส่ง** 9.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน** 22 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น**
- Noi Jarouyporn :** เด็กจะมีร่างกายแข็งแรง ร่างกายสมบูรณ์ อาหารเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้ร่างกายแข็งแรง
- Pichayapa Pua :** ขอบคุณสำหรับข้อมูลนะคะ มีประโยชน์จริงๆ สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ และได้ผลด้วยค่ะ
- Sasithon Tana :** น้องมีข้อแม้ตลอดเวลาในการทานอาหาร อ่างทุกอย่างที่นึกได้ ต้องคอย หลอกล่อกันทุกวิถีทางเชียวค่ะ
- Pichayapa Pua :** ขออนุญาตแชร์ข้อมูลต่อนะคะ เพราะข้อมูลมีประโยชน์มาก
- เรื่องย่อตอนที่ 2** พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย
- เวลาส่ง** 12.00 น.
- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน** 17 คน
- ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น**
- Pichayapa Pua :** ต้องขอบคุณคุณครูและคุณครูพี่เลี้ยงทั้ง อ.1 อ.2 ที่ รร.เลยค่ะ เพราะมีส่วน ช่วยอย่างมากในการปรับพฤติกรรมเลี้ยงกินผักของน้ำหอม ปัจจุบันทาน ผักได้หลายชนิดขึ้นแล้วค่ะ
- Sasithon Tana :** พอลูกแม่ได้อ่านเนื้อหาตอนนี้แล้ว ทำให้คุณแม่คิดขึ้นมาว่าถ้าจะให้ ลูกทานผักแบบที่ลูกไม่รู้ตัวแต่ลูกมารู้ทีหลัง อาจจะทำให้ลูกเกิดความรู้สึก ไม่ดีก็ได้ว่าทำไมแม่ต้องหลอกล่อ ต่อไปก็คงจะต้องพูดคุยกับลูกด้วยเหตุ และผลให้มากขึ้นกว่าเดิมจะได้รู้สึกดีทั้งคุณแม่และคุณลูกค่ะ เพราะคุณแม่ เชื่อเหลือเกินค่ะว่าจะมีผลกระทบกับลูกอย่างฝังรากลึก อย่างที่อาจารย์ ว่าไว้ในเนื้อหาดังกล่าว ขอบพระคุณมากๆ นะคะ

Ningit Supa : น้องพลอยก็ไม่ชอบทานผักแม่ก็แอบผสมให้ทานเหมือนกันที่ทานง่ายแคะ รอท ผักกาดขาว

Noi Jarouyporn : พฤติกรรมการกินของเด็กก็จะมาจากพฤติกรรมการกินของครอบครัวนี้นะ

Noi Jarouyporn : การพูดชักชวนให้ลองทานอาหารที่เด็กไม่เคยทานหรือไม่ชอบ อาจพูดโน้มน้าวว่าทานแล้วแข็งแรงเหมือนคุณพ่อ และหล่อเหมือนพี่เจม (จิ) นะ

น้องอาร์มี น้องมิวสิค : ช่วงแรกๆ น้องไม่ทานผักที่เป็นชิ้นๆ บอกว่าเหม็นและขม เราเน้นวิธีสร้างแรงจูงใจแทน เช่น การเพิ่มรสชาติ รูปร่างของอาหารและผัก เช่น บร็อกโคลี่ แม่เลยใช้วิธีเอาผักนั้นมาต้มก่อนแล้วจึงนำมาผัด น้องทานได้ดีค่ะ บางทีใช้วิธีทำให้ผักย่อย เช่น ตู๋น หรือซอยเป็นชิ้นเล็กๆ น้องก็ทานได้ดีขึ้นค่ะ นอกจากนี้ใช้วิธีให้น้องมีส่วนร่วมในการทำอาหาร แต่งอาหาร เขาก็จะภูมิใจและทานได้ค่ะ

Pichayapa Pua : น่ารักจังเลยค่ะ

น้องอาร์มี น้องมิวสิค : ขอบคุณค่ะคุณแม่ สามแม่ลูกได้ช่วยกันออกแบบ เลือกลีบบ้าง สนุกดีจ๊ะ

Noi Jarouyporn : ดีค่ะคุณแม่มีเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจและวิธีประกอบอาหารที่ดีมากเลยค่ะ

น้องอาร์มี น้องมิวสิค : ขอบคุณค่ะคุณครู

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : เด็กไม่ทานผักอาจใช้การปรุงอาหารที่มีสีสันชวนรับประทานได้นะคะ

Ningit Supa : คุณแม่พยายามส่งเสริมให้น้องกินผักทุกครั้งที่มีโอกาสเลยคะ ได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง แต่น้องก็ยอมแต่โดยดี

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)
โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 1 ตุลาคม 2556

เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Kanoknaree Sanpolmuang : ชอบมากค่ะ..ที่ทางโรงเรียนมีกิจกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา ทำให้เด็ก ๆ ได้ซึมซับศิลปวัฒนธรรมไทย และมีจิตใจที่อ่อนโยน...

Sriwaraporn Meanan : พ่อแม่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูลูกเป็นอย่างมากคุณแม่จะเอาความรู้ดีๆ ไปปฏิบัติกับลูกค่ะ

Sugus Toon : ใช่ค่ะ ทวดชอบทำบุญ น้องซุกก็เลยชอบทำบุญเหมือนกัน

Mamuay Phoonsawad : พ่อแม่มีส่วนสำคัญมากในการอบรมเลี้ยงดูลูกค่ะ พ่อแม่เหมือนไอดอลของลูกๆ เลยค่ะ เวลาที่เราใช้คำพูดที่ดีกับลูก ลูกก็จะพูดกับเราดีและอ่อนน้อม แต่ถ้าเราพูดใส่อารมณ์หรือแสดงท่าทางไม่ดี เด็กก็จะเรียนแบบพฤติกรรมนั้นค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : จากข้อมูลที่คุณวิจัยนำความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกทั้ง3แบบมาให้ทำให้คุณแม่มีความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกมากขึ้นและก็รู้ว่าตอนนี้คุณแม่เลี้ยงลูกแบบไหนค่ะ

Mamuay Phoonsawad : ขอบคุณสำหรับข้อมูลนะคะ

Noi Jarouyporn : การเลี้ยงดูท่านอยากได้ลูกแบบไหนค่ะ

เทอดเกียรติ วรรณจักร : เมื่อก่อนคุณแม่เลี้ยงน้องมะจั่งแบบไขในหินเลยค่ะ คอยตามใจตลอดจนพักหลังๆ มาเริ่มสังเกตได้ว่าลูกไม่ค่อยแข็งแรงเพราะเราชอบอุ้มเค้า

มากจนเกินไปทำให้เค้าเคยตัวไม่อยากเดินเอง พอวิ่งก็จะล้มเร็วกว่าเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน หรือถ้ามีเด็กคนอื่นมารั้งแกน้องมะจิง คุณแม่ก็จะเริ่มรู้สึกไม่ดีแล้ว ซึ่งจริงๆ แล้วมันเป็นเรื่องปกติของเด็ก จึงต้องเริ่มใจแข็งและดีมากขึ้นเรื่อยๆ ยิงช่วงคุณแม่ตั้งท้องน้องคนที่สองที่มะจิงก็จะชอบพูดว่า หม่าม้าอู่มั๊วไม่ไหวหม่าม้ามีน้องครับ

เรื่องย่อตอนที่ 3   **การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**

เวลาส่ง   **15.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Chadapa Jultanai : เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งค่ะ ในเรื่องหลักเลี้ยงการดีที่รุนแรง เด็กก็คือเด็ก เขา还不知道ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควร จึงเป็นหน้าที่ของพ่อและแม่ที่จะต้องแนะนำ สั่งสอน และทำเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็น การดีไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ มีแต่จะปลูกฝังความรุนแรงก้าวร้าวให้กับเด็ก

เทอดเกียรติ วรรณจักร : เด็กคือผ้าขาวที่บริสุทธิ์ คุณแม่เชื่อว่าเราเลี้ยงเค้ายังไงเค้าก็จะเป็นอย่างนั้นค่ะ ถ้าเราเลี้ยงดูเค้าด้วยความรักความอบอุ่นลูกก็จะเป็นเด็กดีมีเหตุผลไม่ก้าวร้าวค่ะ อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือที่บ้านพยายามพาน้องมะจิงไปทำบุญทุกครั้งที่มีเวลาว่างค่ะ ช่วยสอนให้น้องรู้จักการเผื่อแผ่ และน้องก็ชอบชวนไปวัดมากๆ เลยค่ะ น้องสวดมนต์ได้ตั้งแต่ยังไม่สองขวบเลยล่ะ

Siripim Sirisantiskul : คุณลูกชอบชวนคุณแม่ไปทำบุญและเลี้ยงปลาที่วัดมากเลยล่ะ ในทุกๆ วันหยุดก็จะชวนกันไปทำบุญกันแฉะๆ บ้านหรือบางครั้งก็พาเค้าไปทำบุญที่ต่างจังหวัดและก็ได้พบเจอสถานที่แปลกใหม่ หรือบางทีก็พบกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยค่ะ ลูก ๆ มักจะมีคำถามใหม่ๆ มาถามหลังจากที่ไปพบเจอสถานที่ๆ ไม่เคยไปค่ะ

อัญชลี เกษไชย : ชอบคุณค่ะ การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ความรู้เป็นประโยชน์มาก

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 1 ตุลาคม 2556

เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ข้อมูลมีความรู้มากค่ะ แม่สามารถนำไปใช้ในหน้าที่ขาด ลดในส่วนที่เกินไปบางครั้งแม่ต้องปรับความเข้าใจใหม่ว่า สิ่งแม่หวังดีกับลูก บางครั้งมากไปอาจสร้างความเสียใจให้กับลูกได้ เป็นความจำในส่วนลึกได้ ไม่ใช่ความรุนแรงจนเกินไปค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

สมัครมอเตอร์แอร์ สามโลก : ขอขอบคุณสำหรับสาระที่ดี ได้แง่คิดที่ดีทั้ง3ข้อเลยคะ ตอนนี้คุณแม่ก็พยายามจะให้อิสระในการตัดสินใจของลูกๆแต่จะคอยชี้แนะคะ

Noi Jarouyporn : การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยนี้มีสามแบบท่านอยากลูกแบบไหนคะ

Noi Jarouyporn : ดีค่ะการให้ลูกตัดสินใจเองเป็นการฝึกการรับผิดชอบและต้องเคารพการตัดสินใจของลูกด้วยคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : การอบรมเลี้ยงดูพ่อแม่ต้องเอาใจใส่ต่อลูกในทุกๆด้านนะค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)
โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 2 ตุลาคม 2556

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Satri Boonrod : เรื่องของการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญมากค่ะ คุณแม่ก็เน้นเรื่องนี้เป็นอันดับแรกๆ เหมือนกัน

Mamuay Phoonsawad : เมื่อก่อนไม่เคยทราบเลยว่ามันจำเป็นกับลูกของเราหรือเปล่า แต่พอได้อ่านความรู้ดีๆ แบบนี้แล้ว รู้เลยค่ะว่าเราต้องเน้นเรื่องนี้มากๆ เพื่อในอนาคตน้องบอสจะได้เก่งๆ

อัญชลี เกษไชย : คุณแม่ค่อนข้างเป็นห่วงเรื่องการเรียนหนังสือของน้องพอสมควร เพราะบางครั้งเราไม่รู้ว่าสิ่งที่เราเลือกให้เค้ามันดีที่สุดในยุคนี้ไม่ค่อยกังวลแล้วค่ะเพราะเรารู้ว่าเราได้เลือกโรงเรียนที่ดีให้กับลูกแล้ว

เทิดเกียรติ วรรณจักร : น้องมะจังชอบไปโรงเรียนมากขึ้นแล้วค่ะ คงเป็นเพราะโรงเรียนดี การเรียนการสอนก็ดี ทำให้น้องสนใจเรียน

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : เป็นความรู้ที่ดีต่อคุณแม่มากๆค่ะจะได้นำความรู้นี้ไปบอกต่อกับคุณแม่ท่านอื่นๆ ได้ด้วย

เทิดเกียรติ วรรณจักร : บางทีเรื่องนี้ผู้ปกครองบางท่านอาจไม่ให้ความสนใจ แต่คุณแม่มักจะถามจากเพื่อน ๆ หรือคนรู้จักว่าต้องไปเรียนที่ไหนถึงจะดี คุณแม่ว่าคุยกับคุณครูก็ได้ค่ะเราจะได้แนวทางที่ดีด้วย

อัญชลี เกษไชย : เป็นความรู้ที่ดีมาก ขอขอบคุณค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 12 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Yimmy Nuttaya : ขอบคุณนะค่ะ ทำให้ได้รู้แนวทางของการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นอีก
แยะเลยค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี วันที่ 2 ตุลาคม 2556

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ลูกมีความรู้มาจากโรงเรียนค่อนข้างเยอะ นั่นหมายถึงว่าการเรียนการสอน
ของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีหรือเปล่านั้น

Sriwaraporn Meanan : คุณแม่คิดว่าน่าจะมีส่วนอย่างมากค่ะ เพราะถ้าโรงเรียนไม่มีการเรียน
การสอนที่ดีแล้ว ลูกของเราก็จะไม่เก่งแบบนี้ค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : หลักสูตรของแต่ละโรงเรียนก็สำคัญมากทีเดียว เพราะถ้าโรงเรียนไม่
เน้นให้เด็กเรียนรู้ เด็กก็คงจะไม่ได้อะไรเลย อาจไม่ต้องถึงกับอ่านออก
เขียนได้ แต่ต้องรู้จักสิ่งแวดล้อมรอบตัวบ้างนะคะ

Pitchayapa Pua : ขอบคุณสำหรับแนวคิดและข้อความรู้ดีๆ ทั้งหมดนะคะ เพราะคุณแม่คิดว่า ทุกๆ เรื่องมันสำคัญต่อลูกของเราจริงๆ ถ้ามีความรู้ใหม่ๆ ส่งมาให้อีกนะคะ ชอบอ่านมากๆ ค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Siripim Sirisantisakul : ช่วยให้คุณแม่ได้ทราบถึงข้อมูลการส่งเสริมได้มากเลยทีเดียวค่ะ จะได้ช่วยส่งเสริมอีกแรงหนึ่งค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 3 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการทางด้านภาษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้านภาษา

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

สุนิสา สุโขทัย : ขอบคุณค่ะสำหรับข้อมูลที่มีประโยชน์ค่ะ

Noi Jarouyporn : ภาษาฝึกการคิดของเด็กๆ นะค่ะ

Mamuay Phoosawad : ด้านภาษาของน้องบอสยังมีพูดไม่ถูกต้อง จะพูดสลับกันระหว่างคำ และบางคำน้องยังไม่เข้าใจความหมาย เวลาน้องนำมาใช้ก็จะไม่ถูกต้องฟังแล้วจะตลกๆ แต่สำหรับเด็กก็จะน่ารัก แต่แม่ไม่ได้มองข้ามสิ่งนี้นะคะ แม่จะคอยบอกว่าคำนี้มีความหมายว่าอะไรและ สอนวิธีใช้ในประโยคให้น้องค่ะ และจะพูดเป็นตัวอย่างให้ฟังค่ะ ว่าใช้แบบนี้ค่ะ เพื่อให้น้องเข้าใจความหมายและใช้ให้ถูกต้องค่ะ

Sriwaraporn Meanan : ภาษาสำคัญกับเด็กมากค่ะเพราะลูกจะเรียนรู้ภาษาหรือคำต่างๆ จากการสนทนาพูดคุยกับคุณพ่อคุณแม่สังคมสมัยนี้ บางครั้งคุณพ่อคุณแม่มีงานเยอะก็จะปล่อยลูกไว้กับทีวีปล่อยไว้กับไอแพดหรือสื่อต่างๆ ทำให้เด็ก

เกิดการเรียนรู้ทางภาษาค่ะลูกสาวที่บ้านที่ได้คุณยายดูแลตอนเด็กๆ คุณยายก็จะชวนพูดคุยร้องเพลงกล่อมทำให้ลูกสาวพูดเร็วและพูดเก่งมากค่ะความรู้ที่ผู้วิจัยให้เกี่ยวกับภาษาคีมากค่ะเหมาะกับคุณแม่ทุกๆคนค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2   ลักษณะของพัฒนาการทางด้านภาษา

เวลาส่ง   12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : วันนี้ได้ความรู้เกี่ยวกับทักษะทางภาษาคือทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ที่บ้านคุณแม่ก็จะเน้นการฟังและการพูดให้กับลูกพอลูกเข้าเรียนอนุบาลคุณลูกก็จะพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนที่โรงเรียนค่ะเพราะฉะนั้นคุณแม่คิดว่าสถาบันที่จะส่งเสริมให้ลูกมีทักษะภาษาทั้ง 4 ทักษะได้ดีคือครอบครัวและโรงเรียนอนุบาลค่ะ ลูกสาวเรียนโรงเรียนอนุบาลดวงใจคุณครูก็จะมีโครงการภาษาวันละคำให้กับลูกได้เรียนรู้ทุกสัปดาห์ค่ะ

Yimmy Nuttaya : ภาษามหัศจรรย์สำหรับเด็กจิวๆ ค่ะ ไม่น่าเชื่อเลยค่ะว่าตัวแค่นี้จะสามารถรับรู้ภาษาได้พร้อมกันได้ทีละหลายภาษา

อัญชลี เกษไชย : พ่อแม่และคุณครูมีส่วนส่งเสริมพัฒนาให้เด็กมีทักษะภาษาทั้ง 4 ทักษะได้ดี ขอขอบคุณค่ะ

Noi Jarouyporn : การเขียนของเด็กปฐมวัยไม่ควรเร่งเด็กมากเกินไป

Noi Jarouyporn : เด็กปฐมวัยสามารถเรียนได้สามภาษาพร้อมๆกันนะคะ

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 23 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : ความรู้ที่ผู้วิจัยให้มาทั้ง 5 ข้อมีประโยชน์ในการดูแลลูกและส่งเสริมให้ลูกมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีมากค่ะ

Satri Boonrod : ขอขอบคุณค่ะเป็นความรู้ที่ดีมากค่ะ

อัญชลี เกษไชย : การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาทั้ง 5 ข้อเป็นความรู้ที่มีประโยชน์มากค่ะ
ขอบคุณค่ะ

Noi Jarouyporn : การเล่านิทานให้เด็กฟังก็เป็นการส่งเสริมทางด้านภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี วันที่ 3 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการทางด้านภาษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้านภาษา

เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : เด็กๆเวลาเรียกหรือบอกอะไรเหมือนจะไม่ฟังเราแต่รู้เรื่องหมด ทำนี่ๆ

Sriwaraporn Meanan : คุณแม่คิดว่าอารมณ์ของเด็กๆก็มีผลในการเรียนรู้ภาษานะคะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านภาษา

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : การพัฒนาด้านภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับลูกมากคุณแม่ก็ชวนลูกพูดคุย
ทุกๆเรื่องทุกๆเวลาที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นเมื่อลูกเล็กๆที่ยังคุยไม่ได้ก็จะ
เป็นคนคุยให้ลูกฟังร้องเพลงบ้างเล่านิทานบ้างจนตอนนี้ลูกโตขึ้นเขาก็จะ
เป็นคนพูดคนถามและเล่าเรื่องต่างๆให้คุณแม่ฟังค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Siripim Sirisantiskul : น้องแก้มหอมเป็นเด็ก 2 ภาษาค่ะ คุณแม่ปลูกฝังการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันไปตั้งแต่น้องอายุ 9 เดือนค่ะ สิ่งที่จะช่วยให้น้องไม่สับสนในภาษาทั้ง 2 คือนิทานและการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเป็น 2 ภาษาเลยค่ะ โดยเฉพาะการทำอาหารค่ะ น้องจะชอบมากเลยคะ

Noi Jarouyporn : เด็กสามารถเรียนได้สามภาษาในวัยปฐมวัยนะคะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 4 ตุลาคม 2556

เรื่อง บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
 เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
 เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

N'Name Prachumchon : ขอบคุณค่ะ. สำหรับข้อมูลดีๆ

Mamuay Phoonsawad : น้องเนมกับแม่น่ารักมากเลยคะ

Mamuay Phoonsawad : แม่เชื่อว่า พ่อแม่ทุกคนรักลูกและต้องการสั่งสอนลูกให้ลูกทุกคนเป็นคนดีให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข แต่บางครั้งสังคมก็แตกต่างกันทำให้ลูกๆ ต้องปรับตัวและต้องรู้จักผิด ถูกด้วยคะ

Sriwaraporn Meanan : คะคุณพ่อคุณแม่ทุกคนรักลูกและอยากให้ลูกเป็นเด็กดีคะข้อมูลที่ผู้วิจัยให้มาจึงเป็นความรู้ที่ดีมากสำหรับบทบาทของคุณพ่อคุณแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูก

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Mamuay Phoonsawad : อ่านแล้วคิดไปถึงอนาคตเลยคะ ขอบคุณสำหรับคำแนะนำนะคะ

Mamuay Phoosawad : ครอบครัวเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดค่ะ แต่ชอบตรงนี้ค่ะ "ไม่จำเป็นต้องมีความสมบูรณ์แบบ หากเป็นครอบครัวที่ให้ความอบอุ่นกับลูก มีเวลาได้ถามสารทุกข์สุขดิบของกันและกัน ลูกจะมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคต" ถ้าหากทุกคนในครอบครัวไม่คุยกันก็คงจะไม่มีความสุข อย่างแน่นอนค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : ทั้ง 4 ข้อความรู้สำหรับคุณพ่อคุณแม่ดีมากค่ะ เป็นบทบาทที่ดีที่ควรส่งเสริมลูกค่ะ

Noi Jarouyporn : พ่อแม่ควรต้องดูแลทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและการเรียน

Mamuay Phoosawad : เรื่องการเรียนแม่ถือเป็นเรื่องสำคัญนะค่ะ เพราะถ้าน้องสนใจเรียนตั้งแต่ตอนนี้จะทำให้ น้องเกิดความเคยชิน และที่สำคัญคนเราจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต หยุดนิ่งไม่ได้ เพราะโลกหมุนรอบตัวเองตลอดเวลา เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอด ดังนั้นเราต้องรู้ทุกเรื่องที่เราควรรู้ เพื่อนำมาพัฒนาตัวเอง เพื่อคนรอบข้างและสังคมค่ะ

Sriwaraporn Meanan : ค่ะคุณแม่ก็เห็นความสำคัญของการดูแลทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและการเรียนเพื่อฝึกให้ลูกู้หน้าที่และให้ลูกเกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับวัยของเขาค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 4 ตุลาคม 2556

เรื่อง   บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1   ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง   9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ขอบคุณสำหรับข้อมูลนะค่ะ มีประโยชน์กับคุณแม่จริง ๆ ค่ะ มีแง่คิดและสาระที่ดีๆ ทุกอย่างเลยค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2   ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง   12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : เด็กจะมีอารมณ์ดีสุขภาพจิตดีเพราะมีครอบครัวที่อบอุ่น

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn : พ่อแม่ควรต้องสนใจลูกเสมอทั้งการดูแลด้านสุขภาพและการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 5 ตุลาคม 2556

เรื่อง   พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์

เรื่องย่อตอนที่ 1   ความหมายของพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง   9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

AC Pairush Reathairat Pakdeuthon : ดิฉันชอบมีความคิดสร้างสรรค์บ่อยๆ ค่ะจนบางครั้งคุณแม่ก็คาดไม่ถึงค่า

Jocel Patam : You're doing good Christine.keep up the good work

Satri Boonrod : ความคิดสร้างสรรค์ของลูกก็มาจากจินตนาการที่ตนเองต้องการอย่างน้องขวัญก็จะออกมาจากวาดภาพต่างๆค่ะ

Satri Boonrod : ที่ผู้วิจัยกล่าวมาทั้งหมดคุณแม่ก็ฝึกให้น้องปฏิบัติเองถ้าไม่ได้คุณแม่ก็จะบอกทางอ้อมให้น้องคิดเองทำเองฝึกถูกแล้วค่อยบอกทีหลังคะ

Chadapa Jultanai : ขอเสนอความคิดเห็นในข้อที่ 1 ค่ะ เด็กๆ มักอยากรู้ ช่างพูดช่างคุย จึงทำให้เกิดคำถามมากมาย จนบางครั้ง คุณพ่อ คุณแม่อาจรู้สึกรำคาญ เมื่อที่จะตอบ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ คุณพ่อคุณแม่จะต้องไม่รู้สึกแบบนั้น เพราะจะเป็นการปิดกั้นจินตนาการของลูกได้ค่ะ ความรู้ทั้ง 10 ข้อนี้คุณแม่จะนำไปใช้เป็นแนวทางกับลูกค่ะ

เทิดเกียรติ วรรณจักร : เมื่อก่อนคุณแม่ค่อนข้างเข้มงวดเรื่องการระบายสีของน้องมะจิงว่าอย่าให้ล้นออกจากดอกจากเส้นนะ แล้วมีครั้งนึงน้องระบายเลอะออกมาจนสีผสมกันจนกลายเป็นอีกสีหนึ่ง น้องก็ได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง หลังจากนั้นคุณแม่ก็ไม่ค่อยเข้มงวดมากเท่าไรแต่ก็ต้องคอยดูเรื่อยๆ ค่ะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนทบุรี วันที่ 5 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์
เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์
เวลาส่ง 9.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Ningit Supa : ลูกมีความคิดสร้างสรรค์แบบแปลก ๆ เยอะค่ะ คุณแม่ชอบให้เค้าคิดอะไรด้วยตัวเองค่ะ เพราะบางครั้งก็ตลกดี

Sriwaraporn Meanan : คุณแม่คิดว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ ก็มีผลในการเรียนรู้ค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์
เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Sriwaraporn Meanan : การพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับลูกมากคุณแม่ก็ชวนลูกพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยๆ ค่ะ

เรื่องย่อตอนที่ 3   การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง   15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน

ผู้ปกครองที่แสดงความคิดเห็น

Noi Jarouyporn :   เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง
ค่ะ

ภาคผนวก ต

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ และโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 27 กันยายน 2556

เรื่อง **ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**

เวลาส่ง **09.00 น.**

เรื่องย่อตอนที่ 1 **ความหมายของการเล่านิทาน**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเปิดอ่านและกด LIKE จำนวน 20 คน แสดงความคิดเห็น 20 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ การเล่านิทาน นอกจากให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินแล้ว ยังมีประโยชน์ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และทำให้เด็กเกิดจินตนาการสามารถนำเอา พฤติกรรมอารมณ์ของตัวละครมาประกอบกันนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และยังสอน ให้เด็กรู้จักคิด กล้าแสดงออก มีความสุขในการฟังนิทาน เด็กชอบที่จะฟังนิทานก่อนนอนเสมอ

เรื่องย่อตอนที่ 2 **การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิตโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ**

เวลาส่ง **12.00 น.**

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเปิดอ่านและกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 15 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ การเล่านิทานที่แต่ง ขึ้นเอง จากในชีวิตประจำวัน แต่เปลี่ยนตัวละครเป็นสัตว์ที่น่ารัก และแลกเปลี่ยนกัน จากที่เด็กเคย ฟัง เด็กจะเริ่มเล่าเองบ้าง จากนั้นก็จะมีคำถามตามมามากมาย บางครั้งก็จะเล่านิทานที่เกี่ยวกับ ศิลธรรม เป็นเรื่องศีล 5 คำกลอน ชุดการผจญภัยของพระพุทธเจ้า เด็กจะชอบและตั้งคำถามว่า ทำไม อะไรเสมอ นิทานก่อนนอนของเด็กส่วนมากจะเล่าเรื่องลูกหมู 3 ตัวที่มีความสนุก จินตนาการ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความพยายาม ความมีน้ำใจ และการอยู่ร่วมกันใน สังคม นิทานที่อ่านแล้วส่งเสริมเรื่องสุขนิสัย เรื่องกึ่งกึ่งปวดฟัน เล่าให้เด็กฟังแล้วทำให้เด็กเห็นว่า การที่กึ่งกึ่งกินลูกอมแล้วลิ้มแปรงฟัน ทำให้ปวดฟันและฟันผุ นิทานเป็นเรื่องราวๆที่เด็กฟังแล้วมี ความสุข ตื่นเต้น เด็กๆมักจะเล่าเรื่องเดิมๆ เด็กๆจะฟังนิทานได้บ่อยๆ โดยไม่เบื่อเลย

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่านิทาน

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 7 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะเรียนรู้จากเนื้อหาของนิทาน ถ้าเรื่องไหนเด็กชอบและสนใจ แล้วคอยติดตามอย่างตั้งใจ คุณมีความสุขกับเรื่องราวเหล่านั้น และการเล่านิทานทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น นิทานบางเรื่องมีรูปภาพการกอดของแม่กับลูก ลูกก็มักแสดงออกโดยการเลียนแบบภาพ มากอดแม่ ทำให้ลูกได้รับความอบอุ่นด้วย

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา(กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 26 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 09.00 น.

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการพัฒนาการด้านสติปัญญา

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน แสดงความคิดเห็น 8 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เป็นความรู้ที่ดีมาก และสามารถนำไปปฏิบัติกับลูกได้ทุกข้อ บางเรื่องยังไม่ได้นำไปปฏิบัติกับลูก จะได้นำไปปฏิบัติมีประโยชน์มาก การถามของเด็กที่มักจะถามว่า อะไร ทำไม เป็นการกระตุ้นความคิดของเด็ก ทำให้เด็กคิดหาคำถามที่ตนเองต้องการ การที่ลูกถามเพราะอยากรู้ ซึ่งเป็นวัยของเด็ก ในวัยนี้หากเรากอดป้อนอะไรไปเด็กก็จะจดจำ เพราะฉะนั้นพ่อแม่จะต้องตอบความจริง จะได้ฝึกลูกให้พูดแต่ความจริง

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็น 6 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้สามารถแยกสี ได้ตามเพศด้วย เช่น เวลาอาบน้ำให้ลูก เอาผ้าเช็ดตัวสีม่วงมาให้ลูก (ผู้ชาย) ลูกจะบอกทันทีว่า ไม่เอา เพราะสีม่วงเป็นของผู้หญิง ผู้ชายต้องใช้สีฟ้า การเล่นของลูกก็เป็นการพัฒนาด้านสติปัญญา เพราะลูกจะเรียนรู้จากการเล่น เด็กบางคนชอบเล่นชายของ โดยเล่นเป็นบทบาทสมมติ โดยให้ตัวเองเป็นคนชาย แล้วให้คุณแม่เป็นคนซื้อ บางคนก็ชอบเล่นเป็นคุณครู

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 14 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้ เด็กในวัยปฐมวัย เป็นวัยที่ช่างสังเกต ช่างจดจำ ช่างซักถาม ถามจนบางครั้งหาคำตอบแทบไม่ได้ แต่การพูดคุยกับลูกเป็นการฝึกให้ลูกคิดเป็น รู้จักสังเกต รู้จักการแก้ปัญหา ในการเล่นรวมถึงการทำกิจกรรมต่างๆ โดยมีพ่อแม่คอยเป็นผู้แนะนำ และฝึกให้เด็กมีเหตุผล เป็นการพัฒนาให้ลูกเกิดการเรียนรู้ที่ดี และมีพัฒนาการด้านสติปัญญาได้อย่างสมวัย เด็กวัยนี้ควรได้เรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้เล่นกับเพื่อน กิจกรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้ความรู้สึที่ดีต่อตนเอง และสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข และการที่เด็กจะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาได้ดีมาน้อยแค่ไหนนั้น ต้องมาจากพื้นฐานสภาพจิตใจว่าเด็กพร้อมที่จะรับหรือไม่ เด็กต้องมีความสุขในการเรียน แต่เด็กวัยนี้มีความจำเป็นเลิศและสามารถจดจำได้อย่างรวดเร็ว

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา(กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 27 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านร่างกาย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางร่างกาย

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 16 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ชอบออกกำลังกาย เดิน วิ่ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ห้อยโหน รู้จักการทรงตัว ขี่จักรยาน 2 ล้อได้ บางคนชอบปีนป่าย กระโดด ขึ้นลงบันได กระโดดบนที่นอน เด็กวัยนี้มีพลังมากและแข็งแรง การที่ได้ได้ออกกำลังกายทุกชนิดเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อของเด็กในทุกๆส่วน

เรื่องย่อตอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพัฒนาการทางร่างกาย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 9 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะต้องเริ่มมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงเพิ่มขึ้นตามวัย บางครั้งจะวิ่ง กระโดด และหกล้มได้ การว่ายน้ำเป็นการกระตุ้นให้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆของเด็กแข็งแรงเพิ่มขึ้นในทุกส่วน การเล่นกลางแจ้งของเด็กจะเป็นการพัฒนาาร่างกายทางด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ส่วนกล้ามเนื้อมัดเล็กเด็กสามารถหยิบจับสิ่งของได้ เปิด-ปิดประตูได้ ร้อยลูกบิดได้ และลากเส้นตรง เส้นโค้งได้

เรื่องย่อตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 12 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะมีร่างกายที่แข็งแรงได้ นอกจากการออกกำลังกายกลางแจ้ง และในร่มแล้ว ส่วนส่งเสริมที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ อาการของเด็ก หากเด็กไม่ได้รับอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการแล้ว เด็กไม่สามารถมีร่างกายที่แข็งแรงและสมบูรณ์ได้ เด็กบางคนไม่รับประทานเนื้อสัตว์ และผัก พ่อแม่จึงเสริมด้วยอาหารเสริม เช่น แบรินด์เด็ก และน้ำมันตับปลา รวมถึงการนอนดึกของเด็ก อาจทำให้เด็กพักผ่อนไม่เพียงพอ การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัยนี้ เด็กต้องได้รับอาหารเพียงพอ พักผ่อนเหมาะสม ให้เด็กได้เล่นและใช้ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กอย่างเหมาะสม

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 28 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 8 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กวัยนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อารมณ์ของเด็กวัยนี้จะละเอียดอ่อนและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น บางวันอารมณ์ดี พูดบออะไรก็จะฟังและทำตาม ถ้าวันไหนอารมณ์ไม่ดีก็จะไม่ยอมฟังและทำตามที่พ่อแม่บอก เด็กจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่จะโกรธง่าย หายเร็ว และสามารถเล่นกับเพื่อนได้ต่อไป เด็กบางคนจะรู้สึกกลัว กลัวคนไม่รัก กลัวเพื่อนไม่เล่นด้วย

เรื่องย่อตอนที่ 2 การแสดงออกทางด้านอารมณ์ จิตใจ

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 10 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ การแสดงออกของเด็กวัยนี้ มักแสดงออกในสิ่งที่ตนเองชอบหรือไม่ชอบ เช่น จะสนใจน้องเล็กๆ ก็เอาตุ๊กตามาอุ้ม มากอด แสดงอารมณ์รักน้อง เลียน้อง แสดงออกทั้งความรัก เช่น รักแม่ หอมแก้มแม่ ไม่ยอมให้พี่เข้าใกล้แม่ (เพราะหวงแม่) เด็กบางคนคิดถึงของ เช่น หมอน ตุ๊กตา เด็กจะแสดงความรักสิ่งของของตนเอง บางคนไม่ยอมมีน้องเพราะกลัวคนจะไม่รักตนเอง

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

เวลาส่ง 15.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน แสดงความคิดเห็น 11 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ เป็นข้อความรู้ที่ได้ความรู้มากในทุกๆข้อ พ่อแม่สามารถนำไปปฏิบัติต่อเด็กได้ บางครั้งการดุเด็กเสียงดังๆ ทำให้เด็กเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง การชมเชยหรือการให้รางวัลกับเด็กไม่จำเป็น ต้องเป็นสิ่งของเสมอไป อาจเป็นรอยยิ้มของพ่อแม่หรือการกอดลูกแสดงความรักอย่างจริงใจ และยังเป็นการกอดลูก ให้ลูกรู้สึกปลอดภัยด้วย

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 29 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคม

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการพัฒนาการด้านสังคม

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะเข้ากับคนอื่นได้ง่ายและสามารถแสดงออกได้อย่างที่ตนเองต้องการ การเข้าสังคมของเด็กวัยนี้ เด็กจะรู้สึกถ้อยทีถ้อยอาศัย เด็กสามารถเข้าสังคมได้ ทำให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านสังคม

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 6 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้สรุปดังนี้ การอยู่ในสังคมของเด็กวัยนี้ ทำให้เด็กรู้จักแบ่งปัน การรู้จักการรอคอย รวมถึงเด็กมีอารมณ์อย่างไรก็จะแสดงออกอย่างนั้น อย่างเปิดเผย เมื่อเด็กเข้าสังคมเด็กจะปรับตัวเองตามสิ่งเร้า สังคมจะช่วยในการ

เรียนรู้ เด็กบางคนชอบอยู่คนเดียว เก็บตัวยังไม่สามารถเข้าสังคมได้ ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเพื่อนอย่างค่อยเป็นค่อยไป

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 23 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ ครอบครัวอบอุ่นเด็กจะแจ่มใส เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมแบบหนึ่ง เด็กไม่เครียด การฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้ ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจตนเอง รวมถึงการให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆหรือครอบครัว เป็นการสนับสนุนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน รวมถึงการแสดงความรักของครอบครัว พ่อแม่มีความรักให้กันเด็กก็อยู่ในบรรยากาศที่ดี ทำให้เด็กแจ่มใสมีความสุข และอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 30 กันยายน 2556

เรื่อง โฆษณาการ สุขภาพ อนามัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของโฆษณาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 09.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้เป็นช่วงที่จะไม่ค่อยชอบข้าว รับประทานยาก บางคนไม่ตักข้าวทานด้วยตนเองต้องให้พ่อแม่คอยป้อน และเด็กไม่รับประทานอาหารที่บ้าน ถ้าออกนอกบ้านจะทานได้มากขึ้น อาจเป็นด้วยบรรยากาศในการรับประทาน ทำให้เด็กสามารถรับประทานอาหารได้มากขึ้น

เรื่องย่อตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้มีพฤติกรรมการรับประทานอาหารยากมาก ไม่รับประทานผักและผลไม้ รับประทานช้า ใช้เวลานานในการรับประทานอาหาร เด็กบางคนก็สามารถรับประทานอาหารได้ทุกชนิด และไม่เลือกรับประทานอาหาร พ่อแม่ต้องมีจิตวิทยาในการชักชวน ให้เด็กๆรับประทานอาหารอาจจัดเป็นสีสันสวยงามเพื่อเร้าความสนใจให้เด็กอยากรับประทานหรืออาจให้เด็กช่วยทำอาหาร ให้เด็กชิมฝีมือของตนเอง ทำให้เด็กรับประทานอาหารได้มากขึ้น

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน แสดงความคิดเห็น 7 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยการรวมสรุปได้ดังนี้ ตอนเด็กๆ ก็จะหาอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ดับ ผักมาบดรวมกันแล้วป้อนลูก แต่พอโตขึ้นลูกจะเลือกทานอาหารและทานยากมากขึ้น แต่ก็อธิบายถึงประโยชน์ของอาหารให้ลูกฟัง ทำให้ลูกยอมรับประทานเป็นบางอย่าง เมื่อลูกไม่ยอมทานข้าวแม่จึงต้องหาอาหารเสริมมาให้ลูก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ลูกทานข้าวได้มากขึ้น

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา(กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 1 ตุลาคม 2556

เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 09.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ การฝึกให้เด็กมีกิจกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น กิจกรรมที่โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ เช่น กิจกรรมเข้าพรรษา พาเด็กไปทำบุญถวายเทียนที่วัด ทำให้เด็กๆ ได้ซึมซับศิลปวัฒนธรรมไทย และมีจิตใจที่อ่อนโยน ถ้าพ่อแม่ชอบอะไรแล้วพาเด็กๆ ไปด้วย เด็กจะซึมซับแบบนั้น เช่น ถ้าพ่อแม่ชอบทำบุญ เข้าวัด เด็กจะชอบแบบนั้น พ่อแม่เป็นส่วนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูลูก พ่อแม่เป็นเหมือนแบบอย่างของลูก เวลาที่พ่อแม่ใช้คำพูดที่ดีกับลูก ลูกก็จะพูดดีดีตอบและอ่อนน้อม แต่ถ้าพ่อแม่พูดไม่ดีมีอารมณ์ ลูกก็จะโต้ตอบเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีทั้งหมด 3 แบบ ทำให้พ่อแม่มีความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูมากขึ้น และรู้ว่าจะต้องเลี้ยงลูกแบบไหน เมื่อก่อนเลี้ยงลูกแบบไขว่ในหิน คอยตามใจตลอดเวลา ต่อมาระยะหลังๆ จะสังเกตว่าลูกไม่ค่อยแข็งแรง เพราะชอบอู๋ม เลยทำให้ลูกไม่อยากเดิน พอวิ่งก็ล้มเร็วกว่าเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นการเลี้ยงดูที่ทะนุถนอมมากเกินไปเลยทำให้ลูกไม่แข็งแรง เพราะไม่ต้องทำอะไรด้วยตนเอง

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 15.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ ควรหลีกเลี่ยงการตีที่รุนแรงเด็ก ก็คือเด็กบางครั้งเด็กยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งไหนควรทำและสิ่งไหนไม่ควรทำ จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องแนะนำ สั่งสอน และทำตัวเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็น เป็นแบบอย่างที่ดี การตีลูกไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ มีแต่จะปลูกฝังความรุนแรง ก้าวร้าวให้กับเด็ก เด็กคือผ้าขาวที่บริสุทธิ์ เราเลี้ยงอย่างไร ลูกก็จะเป็นอย่างนั้น ถ้าเลี้ยงด้วยเหตุผล ด้วยความรัก

ความอบอุ่น ลูกก็จะเป็นคนดีมีเหตุผล ไม่ก้าวร้าว ควรฝึกฝนให้ลูกรู้จักการเผื่อแผ่ สอนสวดมนต์ ไหว้พระก่อนนอน การพาเด็กๆออกไปเที่ยวนอกสถานที่ทำให้เด็กได้พบกับสิ่งแปลกใหม่ ตื่นตา ตื่นใจ ทำให้เด็กเกิดคำถามมากมาย มีคำถามใหม่ๆเป็นการสร้างกระบวนการคิดให้เด็กด้วย

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 2 ตุลาคม 2556

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 09.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ จากการที่ลูกมาเข้าโรงเรียนอนุบาลดวงใจ ได้มาศึกษาและดูสถานที่แล้วชอบใจมาก ดูแล้วมีความปลอดภัย ร่มรื่น โรงเรียนมีการจัดบริเวณโรงเรียนได้เป็นส่วน

เรื่องย่อตอนที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 12.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เรื่องการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้ถามจากคนรู้จักมาบ้างว่าโรงเรียนนี้มีการเรียนการสอนอย่างไร และมาดูหลักสูตรการสอนของโรงเรียนแล้วพอใจมาก เพราะไม่เร่งเด็กเกินไป หลักสูตรเหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีการเพิ่มเติมในเรื่องของภาษาอังกฤษด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ลูกควรได้รับรู้จากการเรียนภาษาอังกฤษด้วย

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 15.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 12 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยกล่าวขอบคุณที่ให้ข้อมูลที่ดียิ่ง ทำให้
ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)
โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 3 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านภาษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านภาษา

เวลาส่ง 09.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ภาษาฝึการคิดของเด็ก ด้านภาษาเด็กบางคนยังพูดไม่ชัด จะสลับคำกันระหว่างคำ และบางคำเด็กยังไม่เข้าใจความหมาย แต่เด็กสามารถพูดได้ ฟังแล้วรู้สึกน่ารัก ผู้ใหญ่จะขำและหัวเราะ บางคนจะพูดเลียนแบบเด็ก เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง พ่อแม่ต้องสอนให้เด็กรู้ว่าคำนี้ต้องพูดอย่างไร พูดเป็นตัวอย่างให้เด็กฟังอย่างถูกต้องและอธิบายให้เด็กฟังและเข้าใจความหมายของแต่ละคำ ภาษามีความสำคัญกับเด็กวัยนี้มาก เพราะเด็กจะเรียนรู้ภาษาหรือคำต่างๆ จากการสนทนาพูดคุยกับพ่อแม่หรือคนในครอบครัว บางครั้งพ่อแม่มีงานและภาระยุ่งๆก็จะปล่อยให้ลูกดูทีวีหรือเล่นไอแพด ทำให้เด็กสื่อสารด้านเดียวไม่ได้โต้ตอบไม่ได้พูดคุย จึงอาจทำให้เด็กพูดเร็วหรือไม่พูด ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน จึงควรพูดคุยกับลูกสม่ำเสมอชวนลูกร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ก็เป็นฝึกพัฒนาด้านภาษาได้

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านภาษา

เวลาส่ง 12.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ วันนี้ได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษา คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การเน้นการฟังและการ

พูดให้ลูกในเบื้องต้น เมื่อลูกเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล ลูกสามารถมีพัฒนาการทางภาษา ด้านการอ่านและเขียนได้เหมาะสมกับวัย ภาษามหัศจรรย์สำหรับเด็กวัยนี้จริงๆ เพราะไม่น่าเชื่อว่าเด็กตัวเล็กๆ จะสามารถรับรู้ภาษาได้หลายภาษา พ่อแม่และครูมีส่วนมากในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาให้กับเด็กระดับปฐมวัย การอ่านการเขียนของเด็กปฐมวัยไม่ควรเชื่อเด็กมากเกินไป เด็กอาจยังไม่มีความพร้อมได้ไม่มากนัก

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา

เวลาส่ง 15.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 23 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาคือ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง การอ่านและทักษะการเขียน การเล่นนิทานให้เด็กฟังก็เป็นการส่งเสริมทางด้านภาษาอย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กอยากพูดและโต้ตอบ

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook จิตตปัญญา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 4 ตุลาคม 2556

เรื่อง บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 09.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้ ขอบคุนสำหรับข้อความดีๆ เชื่อว่าพ่อแม่ทุกคนรักลูก และต้องการสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่บางครั้งสังคมก็แตกต่างกันทำให้ลูกๆ ต้องปรับตัวอยู่บ่อยๆ และต้องรู้จักผิดและถูกต้อง

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ อ่านแล้วคิดไปถึงอนาคต ขอบคุณสำหรับคำแนะนำดีๆ ครอบครัวยังเป็นส่วนสำคัญที่สุด ชอบตรงที่ “ไม่จำเป็นต้องมีความสมบูรณ์พร้อม หากเป็นครอบครัวที่ให้ความรัก ความอบอุ่นลูก มีเวลาได้ถามสารทุกข์สุขดิบของกันและกัน ลูกจะมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดีเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพในอนาคต” ถ้าหากคนในครอบครัวไม่พุดกันก็คงไม่เกิดความสุขอย่างแน่นอน

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 15.00 น.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ข้อความทั้ง 4 ข้อดีมากเป็นบทบาทที่ดี ควรส่งเสริมลูก พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูกให้มีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงสนใจการเรียนของลูกๆ ให้เหมาะสมกับวัย การเรียนถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าเด็กสนใจเรียนตั้งแต่ตอนนี้ จะทำให้เด็กเกิดความเคยชินและที่สำคัญ คนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต หุคหนึ่งไม่ได้ ดังนั้น เด็กต้องรู้ทุกเรื่องที่ควรรู้ เพื่อนำมาพัฒนาตัวเอง รวมถึงการฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มหนึ่ง)

โรงเรียนอนุบาลดวงใจ วันที่ 5 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 7 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ทางครอบครัวจะให้ลูกคิดอะไรด้วยตนเองเสมอ จะรับฟังความคิดเห็นของลูก และพาออกไปเที่ยวนอกบ้านเสมอ ให้ลูกได้เห็นอะไรที่แปลกใหม่

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ช่วยในการคิดและตัดสินใจของเด็ก การที่เด็กชอบคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ พ่อแม่ควรให้กำลังใจและชมเชย เพราะเป็นการคิดเบื้องต้นของลูก

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้มีความคิดเป็นของตนเอง หากจะทักท้วงต้องมีเหตุผลให้เด็ก และต้องคอยตั้งคำถาม ความสนใจของเด็กเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ควรกำหนดให้เด็กต้องเล่นอะไรตามที่พ่อแม่ต้องการ ควรให้อิสระกับการเล่นและความต้องการของเด็กเอง

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี วันที่ 25 กันยายน 2556

เรื่อง ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการเล่านิทาน

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกชอบฟังนิทานมาก ให้เล่าให้ฟังก่อนนอน เคยเล่าเรื่องที่เล่าให้ฟังเจ้าหญิงตาย ลูกถามทำไมต้องตายด้วยกลัวแม่ตาย พ่อแม่เลยต้องอธิบายหาเหตุผลให้ลูก ผ่านไปหลายวันลูกขอพรพระว่าอย่างไรให้แม่ตายเลย เด็กวัยนี้จะจดจำเรื่องราวต่างๆ ที่พ่อแม่หรือเด็กพบเห็นเองได้เป็นอย่างดี และจะแสดงความรู้สึกกับสิ่งที่เด็กได้พบเห็น

เรื่องย่อตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิตโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยรวมสรุปได้ดังนี้ พยายามเล่านิทานให้ฟังทุกเดือนหรือทุกครั้งที่มีโอกาส บางครั้งลูกหยิบหนังสืออื่นๆเช่น การ์ตูนหรือนิตยสารมาถามว่านี่อะไร ก็อ่านให้ฟังและพูดคุยกับลูกในสิ่งที่ลูกสนใจ ทำให้เด็กอบอุ่นและมีความสุข

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่านิทาน

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น โดยรวมสรุปได้ดังนี้ เล่านิทานให้ลูกฟังแต่ลูกไม่ยอมฟัง ในครั้งแรกต้องให้ลูกเป็นคนเลือกนิทานเองว่าชอบเรื่องไหน และดอให้เด็กพร้อมที่จะฟัง พาเข้าร้านหนังสือ พูดคุยว่าหนังสือมีรูปสวยงาม มีตัวสัตว์น่าสนใจมาก แรกๆ ลูกอาจสนใจเพียงเล็กน้อย ต่อๆ ไปลูกน่าจะเริ่มสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะควรรหาหนังสือที่มีรูปภาพสีสันสวยงาม

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนทบุรี วันที่ 26 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านสติปัญญา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้ช่างสังเกต ช่างซักถาม พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้ เด็กสามารถเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆ ได้ตามวัย

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกชอบวาดภาพ สถานที่ต่างๆ ที่พ่อแม่พาไปเที่ยว แล้วเล่าเป็นเรื่องราวให้พ่อแม่ฟังเสมอ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็น 6 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกเป็นเด็กชอบ ซักถามตลอดเวลา เด็กวัยนี้มักมีคำถามว่าอะไร ทำไม บ่อยๆ ดังนั้น พ่อแม่จะต้องคอยตอบคำถาม ของลูก เพราะคำตอบของพ่อแม่เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิดพร้อมทั้งเด็กวัยนี้ชอบ เล่นบทบาทสมมติ โดยกำหนดตัวเองเป็นแม่แล้วคนอื่นเป็นลูก หรือเล่นเป็นอาชีพต่างๆ เช่น หมอ พยาบาล และครู

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 27 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านร่างกาย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกชายชอบจี้จักรยานมาก ตอนเย็นๆ จะต้องชวนออกไปจี้จักรยานทุกวัน หากวันไหนฝนตกลูกจะผิดหวังที่ไม่ได้จี้จักรยาน การพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การวิ่ง การทรงตัวบนไม้กระดาน การปีนป่ายห้อยโหน หรือกีฬาที่ต้องใช้พลังมากๆ จะเป็นหน้าที่ของพ่อ แต่เป็นการพัฒนาทางด้านกล้ามเนื้อเล็ก เช่น ปั่นดินน้ำมัน ตัดกระดาษ เก็บของเข้าที่ ช่วยเหลือตนเองในการใส่เสื้อผ้า จัดเขียนเส้นตรง เส้นโค้ง และเขียนตามรอยประจะเป็นหน้าที่ของแม่ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือกันในครอบครัว โดยพ่อแม่ช่วยกันพัฒนาลูก ทำให้เป็นครอบครัวที่อบอุ่น

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 10 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะมีพลังมาก ไม่อยู่นิ่ง ชุกชุน แต่ยังหิบบ้างอะไรไม่มั่นคงนัก เช่น ขกน้ำก็จะหกบ้าง แต่ชอบอาสาทำอะไรให้กับคนอื่น เวลาถูกทำอะไรหล่นหรือหก แม่มักจะดุลูก แต่พอได้สติหายตกใจแล้วมองหน้าลูก เค้ามองแม่แล้วรู้สึกว่ามีแม่ทำอะไร แม่จึงต้องขอโทษลูก พร้อมอธิบายว่าทำไมแม่ต้องดุลูก เด็กวัยนี้เป็นวัยที่กล้ามเนื้อต่างๆ ยังไม่แข็งแรง ลูกจึงหิบบ้างอะไรยังไม่มั่นคง เป็นเพราะวัยของเด็กกำลังเริ่มพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงมากขึ้น

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 6 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ข้อมูลที่ส่งมาดีมากเลย ทำให้พ่อแม่ได้รับทราบถึงพัฒนาการของเด็กๆ ในวัยนี้ได้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันการเลี้ยงดูเด็กแบบสมัยใหม่เป็นการเลี้ยงดูที่ยากมากขึ้น อาหารก็เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย โดยเฉพาะอาหารเข้าสำคัญมาก เพราะเด็กต้องวิ่งซุกซนและออกกำลังตลอดเวลา

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยหนองบัว วันที่ 28 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะยังควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ไม่ดีนัก เด็กจะแสดงอารมณ์เมื่อโกรธ กลัว เสียใจ หรือน้อยใจหากไม่ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ หากลูกได้ฟังเพลงตั้งแต่แม่เริ่มตั้งท้องเพลงที่เปิดให้ลูกฟังทำให้ลูกในท้องซึมซับได้เมื่อลูกคลอดออกมาทำให้ลูกเป็นคนอารมณ์ดีเสมอ

เรื่องย่อตอนที่ 2 การแสดงออกทางด้านอารมณ์ จิตใจ
เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 11 คน แสดงความคิดเห็น 6 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกเป็นคนกล้าแสดงออก ชอบร้องเพลง และเล่นบทบาทสมมติ เล่นขายของ วันนี้ได้รับข้อความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นข้อความรู้ที่มีประโยชน์มาก พ่อแม่มีลูก 2 คน อายุห่างกัน 2 ปี สังเกตพฤติกรรมทางอารมณ์ของลูกว่าน้องอายุ 3 ขวบ จะแสดงอารมณ์ชัดเจนมาก โกรธ กลัว เสียใจ แต่พี่อายุ 5 ขวบ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี เมื่อก่อนเคยมีปัญหาทางด้านอารมณ์ของน้องอายุ 3 ขวบ มีวิธีจัดการอารมณ์ของน้องโดยให้เค้ารู้จักอารมณ์ของตนเองในเวลานั้นๆ พฤติกรรมที่

ตนเองทำ และให้ลูกคิดว่าดีหรือไม่ มีผลเสียอย่างไร และทำอะไรถึงจะดี ไม่ใช่ครั้งสอนครั้งจะ
ได้ผล แต่ต้องใช้เวลาสักระยะ ตอนนี้ลูกจัดการกับอารมณ์ของตัวเองได้ดีมากขึ้นแล้ว

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ การกอดลูกทำให้
รับรู้ได้ว่าเรารักกัน กอดกันให้อารมณ์โกรธเบาบางลง กอดกันทำให้เกิดพลัง เกิดกำลังใจ กอดกัน
ทุกวันเมื่อเวลาลูกทะเลาะกันจะจับแยก แม้จะกอดด้านหลังของลูกที่แสดงพฤติกรรมรุนแรง ลูกก็จะ
เย็นลง จากนั้นจะช่วยให้ปรับความเข้าใจกัน และกระตุ้นให้ลูกกอดกันทุกครั้ง กอดกันบ่อยๆ รู้สึกว่าลูก
อ่อนโยนขึ้น ส่วนเรื่องการเสริมแรงบวกนั้น นอกจากคำชมแล้วทางครอบครัวใช้วิธีการสะสมดาว
แห่งความดีด้วย เช่น สะสมดาวครบจำนวนที่กำหนดไว้ เราจะได้ไปเที่ยวกันหรือเป็นสิ่งของ(แต่ก็
ไม่ควรบ่อย) ทั้งนี้เมื่อต้องการสร้างแรงจูงใจให้เด็กแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ที่เหมาะสม การ
กอดมีความหมายสำหรับลูกมาก การกอดทำให้ลูกได้รับความรักความอบอุ่น สิ่งเหล่านี้จะสะท้อน
ออกทางด้านอารมณ์ของเด็กได้เป็นอย่างดี

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนทบุรี วันที่ 29 กันยายน 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านสังคม

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ การพาเด็กๆ ไปเรียนรู้
ร่วมกับผู้อื่นหลายๆ สถานที่ รวมถึงการไปร่วมกิจกรรม พบปะผู้คนทำให้เด็กเข้าสังคมได้ กล่าวที่จะ

ที่กทหายผู้อื่น พุดคุย ไม่เก็บตัว เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อได้รับคำชมเชยจากผู้อื่นหรือพ่อแม่

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้การเข้าสังคมของลูก นอกจากลูกได้เข้าสังคมในโรงเรียนแล้ว ลูกยังได้สัมผัสสังคมในกลุ่มของเพื่อนแม่ สังคมที่โบสถ์ วันอาทิตย์ สังคมข้างบ้าน ทำให้ลูกรู้จักปรับตัวได้ดีขึ้นเรื่อยๆ ตอนเล็กๆ เวลาเลี้ยงลูกๆ ไม่สบาย อาเจียน มักปลอบลูกว่าไม่เป็นไร ลูกจะไม่ร้องงอแง หรือเวลามีอะไรที่ทำให้เขาเสียใจก็จะบอกว่าไม่เป็นไร ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ บางครั้งลูกก็มาบอกว่าเพื่อนไม่เล่นด้วย เพื่อน โกรธ เลขบอกลูก ว่าฉันพุงนี้ลองไปคุยกับเพื่อนใหม่ว่าเล่นกับเราไหม ต้องรู้จักแบ่งปันกัน และต้องฟังเพื่อนด้วยแล้ว ลูกจะสนุก และมีความสุข

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 19 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กวัยนี้จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ทุกวันถ้าทานข้าวพร้อมกัน ลูกจะเป็นคนรินน้ำให้ทุกคนในโต๊ะอาหาร(คงอยากเล่นน้ำด้วย) และอยากให้มีคนชื่นชมเวลาลูกทำดี

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยหนองบัว วันที่ 30 กันยายน 2556

เรื่อง โโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กจะมีร่างกายแข็งแรง ร่างกายสมบูรณ์ อาหารเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เด็กแข็งแรงและสมบูรณ์

เรื่องย่อตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็น 10 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ โรงเรียนมีส่วนสำคัญพอๆ กับครอบครัว เพราะลูกสามารถกินผักได้หลากหลาย เริ่มจากการมาโรงเรียน การให้เด็กได้รับประทานผักโดยที่เด็กไม่รู้ว่รับประทานผักอะไร เมื่อลูกมาอยู่ที่หลังอาจทำให้เด็กเสียความรู้สึกว่าทำไมต้องหลอกเค้า ควรต้องพูดคุยกับลูกด้วยเหตุผล ประโยชน์ของผัก ผลไม้ หากเด็กรู้สึกไม่ดีกับการกินผัก อาจมีผลกระทบต่อเด็กอย่างฝังรากลึกได้ พฤติกรรมการกินของเด็กจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการกินของครอบครัวนั้นเป็นพื้นฐาน ช่วงแรกๆ ลูกไม่ทานผัก บอกว่าเหม็นและขม แม่ต้องสร้างแรงจูงใจ เช่น การเพิ่มรสชาติ รูปร่างของอาหารและผัก เช่น บล็อกโคลี่ เลยใช้วิธีเอาผักมาหั่นและต้มก่อนจึงนำมาผัด ลูกทานได้ดีขึ้น บางครั้งใช้วิธีทำให้ผักย่อย เช่น ตุ่น หรือหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ นอกจากนี้ยังใช้วิธีให้ลูกมีส่วนร่วมในการทำอาหาร แต่งอาหาร เขาจะภูมิใจและทานผักได้ดีมากขึ้น

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กไม่รับประทานผักอาจใช้วิธีปรุงอาหารที่มีสีสันชวนรับประทาน

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนทบุรี วันที่ 1 ตุลาคม 2556

เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ข้อมูลที่ส่งมาได้รับความรู้มาก สามารถนำไปปฏิบัติได้ในส่วนที่ขาด ลดในสิ่งที่เกิน และต้องทำความเข้าใจบางเรื่องใหม่ สิ่งหวังดีกับลูกบางครั้งอาจมากเกินไป หรือสร้างความเสียใจให้กับลูกได้

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน แสดงความคิดเห็น 3 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ขอบคุนสำหรับสิ่งดีๆ ได้แง่คิดที่ดีมาก จะให้อิสระกับลูกในการตัดสินใจมากขึ้น แต่จะคอยชี้แนะอยู่ใกล้ๆ

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ การอบรมเลี้ยงดูพ่อแม่ต้องเอาใจใส่ต่อลูกในทุกๆ ด้าน

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนทบุรี วันที่ 2 ตุลาคม 2556

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 22 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ โรงเรียนควรเป็นสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอก มีความปลอดภัยและมีสิ่งแวดล้อมสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้

เรื่องย่อตอนที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เรื่องการเรียนการสอนจะดูในเรื่องของหลักสูตรเป็นหลัก ที่ไม่เร่งลูกมากเกินไป ให้ลูกมีความสุขที่จะเรียนรู้ ให้ลูกเรียนรู้ผ่านการเล่น และจากประสบการณ์จริง

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยกล่าวขอบคุณที่ให้ข้อมูลที่ดีๆ และจะช่วยส่งเสริมด้วย

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 3 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านภาษา

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านภาษา

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้อารมณ์ของเด็กจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านภาษา

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 21 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ พัฒนาการด้านภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับลูกมาก พ่อแม่ควรชวนลูกพูดคุยทุกๆ เรื่อง รวมถึงเมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เมื่อลูกยังเล็กๆ อยู่ลูกยังพูดคุยได้ไม่คล่อง อาจร้องเพลงและเล่านิทานให้ลูกฟังเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ลูกคิดและอยากพูด

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 15 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกเป็นเด็ก 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ครอบครัวปลูกฝังการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันไป ตั้งแต่ 9 เดือน สิ่งที่ทำให้ลูกไม่สับสนทั้ง 2 ภาษา คือ นิทานและการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเป็นทั้ง 2 ภาษาเลย โดยเฉพาะการทำอาหารลูกจะชอบมาก

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 4 ตุลาคม 2556

เรื่อง บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ขอบคุณสำหรับ
ข้อมูล มีประโยชน์กับคุณแม่จริงๆ มีสาระแถมคืดดี

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 20 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กจะมีอารมณ์ดี
สุขภาพจิตดี เพราะมีครอบครัวที่อบอุ่น

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 18 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ พ่อแม่ควรต้องสนใจ
ลูกเสมอทั้งการดูแลด้านสุขภาพและการเรียน

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จิตตปัญญาศึกษา (กลุ่มสอง)

โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี วันที่ 5 ตุลาคม 2556

เรื่อง พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เรื่องย่อตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง 09.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 13 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ ลูกจะใช้จินตนาการมาก โดยผ่านการเล่นตัวต่อ (เลโก้) ตอนแรกพ่อแม่จะทำให้ลูกก่อนเพื่อเป็นการกระตุ้นจินตนาการ และลูกจะสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองแล้วสามารถดัดแปลงเป็นรูปร่างอื่นๆ ได้ พ่อแม่จะคอยเอาใจใส่ต่อความคิดแปลกๆ ของลูกและจะคอยชมเชย

เรื่องย่อตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง 12.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ การเล่นนิทานจะเป็นกระบวนการง่ายในการสอนเด็กให้มีความคิดสร้างสรรค์ อาจเป็นนิทานจากหนังสือภาพหรือนิทานที่พ่อแม่แต่งขึ้นมาเอง แล้วลองสลับเปลี่ยนให้ลูกเป็นฝ่ายเล่าดูบ้าง

เรื่องย่อตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

เวลาส่ง 15.00 น.

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกด LIKE จำนวน 16 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นโดยรวมสรุปได้ดังนี้ เด็กจะมีความคิดแปลกๆ ใหม่ๆ ได้อยู่ตลอดเวลาจากสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และจะสามารถถ่ายทอดความคิดของตัวเองได้อย่างง่ายๆ ผ่านการวาดภาพ เราควรกระตุ้นและพัฒนาเด็กอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ตารางสรุปการกด Like ของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์ โรงเรียนอนุบาลดวงใจ

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่กด Like	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้กด Like
1	ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการเล่นนิทาน ตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิต โดยการใช้นิทานเป็นสื่อ ตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่นนิทาน	20 18 15	10 12 15
2	พัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สติปัญญา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	22 17 14	8 13 16
3	พัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพัฒนาการด้าน ร่างกาย ตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	16 16 18	14 14 12
4	พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน อารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 2 การแสดงออกทางด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์- จิตใจ	14 18 19	16 12 11

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่กด Like	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้กด Like
5	พัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	15 18 23	15 12 7
6	โภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 1 ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย	18 20 20	12 10 10
7	การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย	19 13 18	11 17 12
8	การจัดการเรียนการสอนและแนวการจัด การศึกษา ตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการ สอน ตอนที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน	14 20 12	16 10 18

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่กด Like	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้กด Like
9	พัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ภาษา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา	22 19 23	8 11 7
10	บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยง ดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ในการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	19 14 18	11 16 12
11	พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์	15 21 17	15 9 13

ตารางสรุปการกด Like ของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์ โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่กด Like	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้กด Like
1	ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการเล่นนิทาน ตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิต โดยการใช้นิทานเป็นสื่อ ตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่นนิทาน	16 21 15	14 9 15
2	พัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สติปัญญา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	21 14 17	9 16 13
3	พัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพัฒนาการด้าน ร่างกาย ตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	15 10 16	15 20 14
4	พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน อารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 2 การแสดงออกทางด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์- จิตใจ	15 11 14	15 19 16

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่กด Like	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้กด Like
5	พัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	16 13 19	14 17 11
6	โภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 1 ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย	22 17 15	8 13 15
7	การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	14 13 16	16 17 14
8	การจัดการเรียนการสอนและแนวทางการจัด การศึกษา ตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการ สอน ตอนที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน	22 16 13	8 14 17
9	พัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ภาษา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา	18 21 15	12 9 15

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่กด Like	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้กด Like
10	บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยง ดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ในการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	16 20 18	14 9 12
11	พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์	13 17 16	7 13 14

**ตารางสรุปการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์ โรงเรียนอนุบาลดวงใจ**

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่ แสดงความ คิดเห็น	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้แสดง ความคิดเห็น
1	ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการเล่นิทาน ตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิต โดยการใช้ิทานเป็นสื่อ ตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่นิทาน	20 15 7	10 15 23
2	พัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สติปัญญา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	8 6 14	22 24 16
3	พัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพัฒนาการด้าน ร่างกาย ตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	16 9 12	14 21 18
4	พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน อารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 2 การแสดงออกทางด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์- จิตใจ	8 10 11	22 20 19

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่ แสดงความ คิดเห็น	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้แสดง ความคิดเห็น
5	พัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	5 6 5	25 24 25
6	โภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 1 ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย	3 5 7	27 25 23
7	การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	4 4 4	26 26 26
8	การจัดการเรียนการสอนและแนวการจัด การศึกษา ตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการ สอน ตอนที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน	4 3 1	26 27 29

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่ แสดงความ คิดเห็น	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้แสดง ความคิดเห็น
9	พัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ภาษา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา	4 5 4	26 25 26
10	บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยง ดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ในการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	4 2 4	26 28 26
11	พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์	7 2 3	23 28 27

**ตารางสรุปการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์ โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี**

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่ แสดงความ คิดเห็น	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้แสดง ความคิดเห็น
1	ทักษะที่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการเล่นิทาน ตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิดประสบการณ์ชีวิต โดยการใช้ิทานเป็นสื่อ ตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่นิทาน	4 2 4	26 28 26
2	พัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สติปัญญา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	4 2 6	26 28 24
3	พัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย ตอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพัฒนาการด้าน ร่างกาย ตอนที่ 3 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	3 5 6	27 25 24
4	พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน อารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 2 การแสดงออกทางด้านอารมณ์-จิตใจ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์- จิตใจ	3 6 5	27 24 25

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่ แสดงความ คิดเห็น	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้แสดง ความคิดเห็น
5	พัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้านสังคม ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	2 3 3	28 27 27
6	โภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 1 ความหมายของโภชนาการ สุขภาพ อนามัย ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกินของเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการ สุขภาพ อนามัย	4 10 2	26 20 28
7	การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	1 3 1	29 27 29
8	การจัดการเรียนการสอนและแนวทางการจัด การศึกษา ตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการเรียนการ สอน ตอนที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน	2 2 1	28 28 29

(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความรู้	จำนวน ผู้ปกครองที่ แสดงความ คิดเห็น	จำนวน ผู้ปกครองที่ ไม่ได้แสดง ความคิดเห็น
9	พัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ภาษา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้านภาษา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา	2 1 2	28 29 28
10	บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัย ตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทของพ่อแม่ใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 2 ลักษณะบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยง ดูเด็กระดับปฐมวัย ตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ในการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	1 1 1	29 29 29
11	พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์	2 1 1	28 29 29

ภาคผนวก ก

คู่มือ

การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook
สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

คู่มือ

**การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา
และเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook
สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี**

**โดย
นางจรรยาพร แดงโชติ**

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

28 พฤศจิกายน 2556

คำนำ

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทดลองประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลดวงใจในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีสามารถนำเอาขั้นตอนของการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นแนวทางนำไปใช้กับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาสาระสำคัญของคู่มือนี้ ประกอบด้วย ความรู้ที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา วิธีบูรณาการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และการส่งความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา วิธีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับโรงเรียนในการส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นอย่างดี

จรวายพร แดงโชติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
ความรู้ที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง	475
ตารางแสดงข้อความสำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง	476
ตัวอย่างปฏิทินกำหนดการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook	477
ตัวอย่างตารางกำหนดการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook	478
แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	481
วิธีบูรณาการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และการส่งความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook	482
กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา	483
แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา	485
ตัวอย่างแสดงขั้นตอน และรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1	486
วิธีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับโรงเรียนในการส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง	491

แนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคม

ออนไลน์แบบ Facebook

สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

บทนำ

ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ประสบการณ์การเรียนรู้จะผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากบิดามารดา คนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่เป็นรากฐานของบุคลิกภาพ พฤติกรรม อุปนิสัย และการเติบโตของสมองที่มีผลต่อสติปัญญา และความสามารถ เพราะเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิ จนถึง 6 ปี ระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตในอัตราสูงที่สุด คือ ประมาณ 80% ของผู้ใหญ่ปกติ การอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกวิธีและการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้นี้จะเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้เขาได้เจริญเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เติญฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และมีความสุขได้เป็นอย่างมาก ดังนั้น ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับระดับพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพจึงเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีและเหมาะสมกับอายุ จึงสามารถกระตุ้นและสนับสนุนการเจริญเติบโต ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อสติปัญญาและความประพฤติของเด็ก ซึ่งจะเป็นรากฐานในการคิด การประพฤติตน และสุขภาพของวงจรชีวิตของคนคนนั้น ๆ ประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงปฐมวัยจะมีผลที่ทำให้เด็กสามารถรับรู้จนกล่าวได้ว่า เด็กได้รับผลกระทบโดยตรงจากประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงปฐมวัย การจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสติปัญญา จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องจัด

ประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่เด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการด้านต่างๆ ให้เด็กได้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนไป

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง พบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ 1) การมีส่วนร่วมของ พ่อ แม่ ครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) นักเรียนที่พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสนุกสนานกับการเรียน และครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น เพราะผู้ปกครองได้ติดต่อกับครูบ่อยๆ นักเรียนส่วนมากมีความรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวมีประโยชน์ต่อตัวเขา คือรู้ว่าพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวให้ความสนใจต่อการศึกษาของเขาและความสำเร็จในการเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง คือ 1) พ่อ แม่ ผู้ปกครองจำนวนมากได้เพิ่มทักษะและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาทั่วไปสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มพูนทักษะเท่านั้น แต่ได้ทำให้เขาสามารถช่วยเรื่องการเรียนรู้ของลูกที่บ้านได้ด้วย นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจในระบบการบริหารโรงเรียนมากขึ้น 2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์และเจตคติในทางบวกต่อโรงเรียนและครู ทำให้มี “บรรยากาศเปิด” ที่ทุกฝ่ายสามารถอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร กำหนดปัญหาและความต้องการของตนเอง และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ถ้าหากสามารถบริหารการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสมแล้ว การบริหารก็จะเกิดเป็นผลดี มีประสิทธิภาพ

พ่อ แม่ ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลที่สำคัญ มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นบุตร หลานของตน ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ทักษะทางด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพื่อที่จะสามารถเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านให้แก่ลูก ๆ

ความรู้ที่สำคัญสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้กับผู้ปกครอง

การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้การให้ความช่วยเหลือเด็กในระดับปฐมวัย ตั้งแต่ระยะแรก

เริ่ม ต่อเนื่องและเป็นผลต่อไปในอนาคต การสร้างความรู้ และความเข้าใจให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นหนทางสู่ความเข้าใจที่ตรงกันในแนวทางการพัฒนาเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน

การให้การศึกษาที่เหมาะสม จะทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นพ่อแม่มีความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยและมีทักษะบางประการที่สำคัญ และจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น เป็นการให้บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นครูของเด็ก เป็นการให้การสนับสนุนแก่ผู้ปกครองทางด้านการอบรมเลี้ยงดู และสอนลูกให้ถูกวิธี เสริมผู้ปกครองให้มีความมั่นใจและมีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการของลูกได้ถูกทางช่วยให้เกิดผลในทางบวกในพัฒนาการของเด็กซึ่งสร้างให้เกิดความต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

ประเด็นความรู้ที่สำคัญที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังในตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงข้อความรู้ที่สำคัญ สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริม

การให้ความรู้กับผู้ปกครอง

ลำดับที่	ข้อความรู้
1	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
2	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
3	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
4	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
5	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมและทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
6	ความรู้ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
7	ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครอง
8	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
9	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพ และอนามัยของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
10	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง
11	ทักษะ (บางประการ) ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น เรื่องทักษะการเล่านิทาน ทักษะการกอดลูก

ตัวอย่าง ตารางกำหนดการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook สาระความรู้
เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยใน 11 หัวข้อความรู้และ 33 ข้อความรู้ย่อย สำหรับ
ผู้ปกครองนักเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

วันที่	สาระความรู้	เวลา	แจ้ง เตือน การเปิด	ติดตาม ผล
25 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการเล่นนิทาน ตอนที่ 2 การสอนลูกให้เกิด ประสบการณ์ชีวิตโดยการใช้นิทานเป็น สื่อ ตอนที่ 3 การส่งเสริมทักษะการเล่น นิทาน	09.00 น. 12.00 น. 15.00 น.	18.00 น. 18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น. 20.00 น.
26 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สติปัญญา ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้าน สติปัญญา ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน สติปัญญา	09.00 น. 12.00 น. 15.00 น.	18.00 น. 18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น. 20.00 น.
27 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน ร่างกาย ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้าน ร่างกาย ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน ร่างกาย	09.00 น. 12.00 น. 15.00 น.	18.00 น. 18.00 น. 18.00 น.	20.00 น. 20.00 น. 20.00 น.

วันที่	สาระความรู้	เวลา	แจ้ง เตือน การเปิด	ติดตาม ผล
28 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน ด้านอารมณ์และจิตใจ	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้าน อารมณ์และจิตใจ	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน อารมณ์และจิตใจ	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
29 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน สังคม	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้าน สังคม	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน สังคม	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
30 กันยายน 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของพัฒนาการด้าน โภชนาการ สุขภาพ และอนามัย	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของพัฒนาการด้าน โภชนาการ สุขภาพ และอนามัย	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการด้าน โภชนาการ สุขภาพ และอนามัย	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
1 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการอบรมเลี้ยง ดูเด็กปฐมวัย	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.

วันที่	สาระความรู้	เวลา	แจ้ง เดือน การเปิด	ติดตาม ผล
2 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการจัดการ เรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการจัดการเรียน การสอนและแนวการจัดการศึกษา	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนและแนวการจัดการศึกษา	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
3 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการพัฒนาการ ด้านภาษาของเด็ก	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการพัฒนาการ ด้านภาษาของเด็ก	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการพัฒนาการด้าน ภาษา	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
4 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะ	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะ	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริม พัฒนาการและส่งเสริมทักษะ	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
5 ตุลาคม 2556	ตอนที่ 1 ความหมายของการพัฒนาการ ด้านความคิดสร้างสรรค์	09.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 2 ลักษณะของการพัฒนาการ ด้านความคิดสร้างสรรค์	12.00 น.	18.00 น.	20.00 น.
	ตอนที่ 3 การส่งเสริมการพัฒนาการด้าน ความคิดสร้างสรรค์	15.00 น.	18.00 น.	20.00 น.

แนวคิดสำคัญเรื่องจิตตปัญญาศึกษา

ปรัชญาแนวคิดเรื่องจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เริ่มต้นขึ้นในสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1974 ที่มหาวิทยาลัยนาโรปะ มลรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา เพื่อตอบโจทยวิกฤติปัญหาของสังคมยุคสมัยใหม่ โดยใช้การเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (contemplation) ลักษณะเฉพาะคือมีการสร้างกระบวนการขึ้นใหม่ (reconstruction) โดยบูรณาการกระบวนการ การปฏิบัติ และเครื่องมือเพื่อพัฒนาทางจิตและปัญญาจากภายในด้วยวิธีการเฉพาะของศาสนาและความเชื่อต่างๆ ในอดีต โดยปรับให้คุณค่าใหม่ต่อกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาด้านในของผู้เรียนในสังคมยุคสมัยใหม่ เป็นการปฏิบัติเชิงจิตตปัญญาในการศึกษา หมายถึงการศึกษาที่มุ่งเน้นการสืบค้น สำรวจภายในจิตใจของตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและการรับฟังด้วยใจที่เปิดกว้าง ซึ่งนำไปสู่การตระหนักรู้ด้วยตนเอง เกิดการหยั่งรู้ มีจิตใจเปิดกว้าง สามารถยอมรับความหลากหลายจากการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเอง และส่งผลให้ได้เกิดความชื่นชมในคุณค่าของประสบการณ์ของผู้อื่นได้ด้วยเช่นกัน

ในประเทศไทย มีกลุ่มจิตวิวัฒน์ เป็นกลุ่มขับเคลื่อนสังคมสู่จิตสำนึกใหม่ (New Consciousness) มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้ที่สนใจที่จะใช้กระบวนการเชิงจิตตปัญญาศึกษาในการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Network) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โดย ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ ให้ความหมายไว้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เน้นการพัฒนาในจิตใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถเชื่อมโยง นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล จิตตปัญญาศึกษาจึงเป็นวิธีการแนวใหม่ที่ช่วยให้นักในสังคมยุคสมัยใหม่ ได้สัมผัสกับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด หรือการเข้าถึงความจริง ความดี ความงาม พบกับอิสรภาพ ความสุข และความรักที่ไม่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ด้วยการเจริญสติในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นเรื่องที่ต้องการในการ “ปฏิวัติจิตสำนึก (Consciousness Revolution)” ซึ่งศูนย์จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Center) มหาวิทยาลัยมหิดลขับเคลื่อนการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่นี้

จิตตปัญญาศึกษา(Contemplative Education) จึงเป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดความเข้าใจ จากด้านในของตนเอง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไตร่ตรองใคร่ครวญ ด้วยการรู้จิตของตัวเองแล้วเกิดปัญญา เข้าถึงความจริง ความดี ความงาม ทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น มีความสุขและความรักต่อเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ อันนำไปเพื่อชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่ดี เน้น การศึกษาจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดประสบการณ์ จากสุนทรียสนทนา จากการ สะท้อนความคิดความเข้าใจ จากการเรียนรู้ จากธรรมชาติและจิตภาวนา เน้นความลึกในจิตใจ มีความสงบและเกิดปัญญาในตนเอง ผลการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวเอง (Transformative Learning) สามารถปฏิบัติสามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น ทำให้จิตขยายกว้างออกจากความเป็นตัวตน เกิดความรักความเมตตา เกิด ปัญญาและการตระหนักรู้ในตนเองด้วยตนเองได้

สรุปได้ว่าจิตตปัญญาศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จากภายในด้วย ใจอย่างใคร่ครวญ โดยมีการปลูกฝังความตระหนักรู้ การไตร่ตรอง ความเมตตา การมีจิตสำนึกร่วม เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาจากภายใน ที่ทำให้เข้าใจ รู้จิตของตัวเองแล้วเกิด ปัญญาและสามารถเชื่อมโยงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างมีเหตุผล

วิธีการบูรณาการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและการส่งความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook

การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาล ขั้นตอนในการดำเนินการมีดังนี้

1. กำหนดประเด็นความรู้และทักษะ ที่จะประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและ เครือข่ายสังคมออนไลน์ แบบ Facebook โดยบูรณาการทั้ง 2 ส่วนเข้าด้วยกัน คือ 1) การจัดประชุม เชิงปฏิบัติการกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา ตามหัวข้อที่กำหนด และ 2) กำหนดการส่งข้อความรู้ ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ แบบ Facebook ตามกำหนดการ และติดตามผล

2. จัดทำรอบกิจกรรม ตามลำดับขั้นในการใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และบรรจุสาระตามกรอบให้ครบถ้วน โดยผสมผสานกับสาระทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก (Facebook)

3. จัดทำกำหนดการจัดส่งข้อความรู้ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook สาระเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามกรอบเวลาที่กำหนด (ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2556) และดำเนินการตามกำหนดการตั้งแต่ต้นจนจบ

4. จัดประชุมปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาตามกำหนดการและแผนดำเนินกิจกรรมโดยผสมผสานกับเนื้อหาสาระที่ส่งบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล แล้วสรุปผล

5. สรุปผลและจัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้จิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย สำหรับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล แล้วนำผลไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินในโอกาสต่อไป

กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา

การประยุกต์ใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาในที่นี้ เน้นให้ความสำคัญต่อมิติกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไคร่ครวญ เน้นการพัฒนาในจิตใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา สามารถเชื่อมโยง หรือนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล น้อมเอาประสบการณ์การเรียนรู้เข้ามาสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน เพื่อพัฒนาด้านในของจิตใจ เพื่อการพัฒนาที่เน้นด้านใน กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาในที่นี้มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วย

1) การสร้างความสัมพันธ์ 2) การตั้งวงแบบล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ 3) การดำเนินการแบบสุนทรียสนทนา และ 4.) สะท้อนความคิด ดังนี้

1 การสร้างความสัมพันธ์ เป็นการทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเป็นมิตร มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมาจากจิตใจ ลดอคติยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่งดงาม สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวมได้

2 การตั้งวงแบบล้อมวงสนทนาแบ่งปันความรู้ เป็นกิจกรรมที่เริ่มการสนทนาโดยการสงบนิ่ง เพื่อนำความรู้สู่ความรู้สึกถึงความสงบและการอยู่กับปัจจุบัน วิธีนี้จะช่วยให้คนเข้ามาอยู่ในกรอบความคิดของวงสนทนาและมั่นใจว่าตนเองกำลังอยู่กับปัจจุบัน ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยให้ผู้เข้าล้อมวงสนทนาแนะนำตนเอง บอกชื่อตนเองอย่างสั้น ๆ ก่อนที่จะเริ่มแบ่งปันความรู้สึกลึกซึ้ง และทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการล้อมวงสนทนา

3 การดำเนินการแบบสุนทรียสนทนา เพื่อเป็นการสร้างความเป็นกัลยาณมิตร โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โลกทัศน์และชีวทัศน์ของแต่ละคนเริ่มจากการรับฟังโดยอาการนิ่งสงบ มีสติช่วยให้มีการยั้งคิด มีความคิดทางบวก เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมจากภายใน เสริมพลังจิต ลดความเห็นแก่ตัว รู้จักรับฟังผู้อื่นได้มากขึ้น เป็นกระบวนการขัดเกลาทางจิตใจที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้จากภายนอกกรอบตัว โดยไม่มีการตัดสินใจเรื่องที่ได้ฟังมา

4 การสะท้อนความคิด ก่อนจบวงสนทนาจะเป็นการสะท้อนการคิดว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร โดยการสะท้อนความคิดออกมาจากใจ เปิดใจให้กันและกัน

ดังตัวอย่างแผนดำเนินการ และแผนดำเนินกิจกรรม ที่แสดงขั้นตอนรายละเอียดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ต่อไปนี้

แผนดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษา สถานที่โรงเรียนอนุบาล.....

ครั้งที่	กิจกรรม	วัน – เดือน – ปี / เวลา
ครั้งที่ 1	<p>1. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษา และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย 4 ด้าน</p> <p>1) พัฒนาการด้านร่างกาย</p> <p>2) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ</p> <p>3) พัฒนาการด้านสังคม</p> <p>4) พัฒนาการด้านสติปัญญา</p> <p>เพื่อส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองระดับปฐมวัย</p>	<p>วันที่ 24 กันยายน 2556</p> <p>15.00 – 18.00 น.</p>
ครั้งที่ 2	<p>2. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษา</p> <p>1) เรื่องทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเช่น กิจกรรมดอกไม้จากใจ ทักษะสัมผัสแห่งรักด้วยการกอดลูก และการปลุกฝังคุณธรรมลูกด้วยโลกนิทาน</p> <p>2) เรื่องบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย</p> <p>3) เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย</p> <p>4) เรื่องโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย</p>	<p>วันที่ 30 กันยายน 2556</p> <p>09.00 – 12.00 น.</p>
ครั้งที่ 3	<p>3. การประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษา</p> <p>1) เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย</p> <p>2) เรื่องพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย</p> <p>3) เรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของเด็กปฐมวัย</p> <p>สรุปและประเมินผล</p>	<p>วันที่ 7 ตุลาคม 2556</p> <p>09.00 – 12.00 น.</p>

ตัวอย่าง แสดงขั้นตอนและรายละเอียดของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
ขั้นตอนที่ 1 : การสร้าง ความสัมพันธ์	ลงทะเบียน พร้อมทั้งแจกแบบทดสอบ Pre – test ให้ผู้ปกครองทำก่อนเริ่มการประชุมเชิงปฏิบัติการ	ผู้ปกครองทำแบบทดสอบ Pre – test (ประมาณ 20 นาที)
	ผู้วิจัย : ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน โดยการพูดคุยทักทายด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ผู้ปกครอง : ทักทายกันและกันด้วยความเป็นกันเอง เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธที่ดีงาม ผู้วิจัย : ร่วมกันร้องเพลง “ดั่งดอกไม้บาน”	ผู้วิจัย : ทักทายด้วยมิตรไมตรี (ประมาณ 5 นาที) ผู้ปกครอง : ทักทายซึ่งกันและกัน และพูดคุยเพื่อทำความรู้จักกัน (ประมาณ 5 นาที)
วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน	ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ดั่งดอกไม้บาน ภูเขาใหญ่กว้าง ค้างสายน้ำลำธารเย็น ดั่งนภาภากาศ อันบางเบา	ร้องเพลง “ดั่งดอกไม้บาน” ร่วมกันพร้อมทำท่าประกอบเพลง (ประมาณ 5 นาที) โดยมีการแสดงท่าทางประกอบเพลง ดังนี้ 1. นั่งเป็นวงกลม 2. เอามือประสานไว้บนอก 3. ย้ายมือออกด้านขวา 4. ชูมือทั้งสองข้างขึ้นเหนือศีรษะ แล้วใช้ข้อมือมาชิดกัน นิ้วทั้ง 5 แบออกด้านข้างคล้ายดอกไม้ 5. เปลี่ยนเป็นเอามือแตะกัน นิ้วกลางแตะกันเป็นสามเหลี่ยมเหนือศีรษะ 6. เอามือลงข้างลำตัวแล้วโยกไปซ้ายและขวา 7. ผายมือออกแล้วมาวางไว้ที่หน้าท้อง

<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 2</p> <p style="text-align: center;">: ล้อมวง</p> <p style="text-align: center;">สนทนา</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ปกครอง : นั่งสมาธิร่วมกันโดยการนั่งกับพื้นและหลับตา พร้อมทั้งเปิดเพลงหมูบ้านพลัมเป็นเพลงประกอบเบาๆ เป็นเวลา 5 นาที</p> <p>ผู้วิจัย : แนะนำตนเองและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทดลอง</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ปกครอง : นั่งสงบนิ่ง ประมาณ 5 นาที</p>
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้สึกนึกคิดและให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสนทนาแบบแบ่งปัน</p>	<p>วัตถุประสงค์ของการทดลองคือ</p> <p>1. เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษาและเครือข่ายสังคมออนไลน์</p>	<p>ผู้วิจัย : กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทดลองและแจกเอกสารข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 5 นาที)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงมีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู 2. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา 3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกาย 4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ 5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม 6. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ สุขภาพและอนามัย 7. ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู 8. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนและแนวการจัดการศึกษา 9. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก 10. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะ 11. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

	<p>ผู้ปกครอง : แนะนำตนเอง บอกชื่อ – นามสกุลของตนเองและบอก ชั้นเรียนของลูก</p>	<p>ผู้ปกครอง : ผู้ปกครองแนะนำตนเอง (คนละประมาณ 2 นาที)</p>
<p>ขั้นตอนที่ 3 : สุนทรียสนทนา</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และแสดงความคิดเห็น</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับเฟซบุ๊กในประเด็นที่ว่าปัจจุบันเฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความสะดวกมาก เราสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงเป็นรูปภาพ เช่นวิดีโอก็ได้ สามารถเพิ่มเพื่อนได้มากขึ้นเรื่อยๆ ตามที่ต้องการเราเรียกว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์”</p> <p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อ (จากเอกสารที่แจก) ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด</p> <p>ผู้ปกครอง : แสดงความคิดเห็นในหัวข้อเรื่องการใช้เฟซบุ๊กในการส่งข้อความรู้ให้ผู้ปกครองรู้สึกอย่างไร และข้อความรู้ทั้ง 11 ข้อ ผู้ปกครองมีความคิดอย่างไร ต้องการเพิ่มหรือลดอะไรบ้าง</p> <p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่</p>	<p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับเฟซบุ๊ก และข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 5 นาที)</p> <p>ผู้ปกครอง : พูดคุยถึงเฟซบุ๊ก และข้อความรู้ 11 ข้อ (ประมาณ 2 นาที)</p> <p>ผู้วิจัย : เปิดประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ประมาณ 3 นาที)</p>

ตารางแสดงขั้นตอนและรายละเอียด(ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<p>สุนทรียสนทนา (ต่อ)</p>	<p>พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา ประเด็นการพูดคุยจะอยู่ในเรื่อง ความหมาย ลักษณะของพัฒนาการ การส่งเสริมพัฒนาการแต่ละ ด้าน</p> <p>ผู้ปกครอง : พุดคุยถึงพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้านตามประสบการณ์ของ ผู้ปกครอง โดยแบ่งหัวข้อ สนทนาเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปกครอง 7 คน คุยเรื่อง พัฒนาการด้านร่างกาย 2. ผู้ปกครอง 7 คน คุยเรื่อง พัฒนาการด้านอารมณ์ 3. ผู้ปกครอง 8 คน คุยเรื่อง พัฒนาการด้านสังคม 4. ผู้ปกครอง 8 คน คุยเรื่อง พัฒนาการด้านสติปัญญา 	<p>ผู้ปกครอง : พุดคุยถึงพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (คนละประมาณ 2 นาที)</p>

หมายเหตุ : ทุกครั้งที่ผู้พูดต้องการพุด ให้ “ยกมือ” ก่อนจะพุดทุกครั้ง

ตารางแสดงขั้นตอนและรายละเอียด (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	พฤติกรรม
<p data-bbox="284 495 507 651" style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ขั้นตอนที่ 4 : สะท้อนความคิด</p> <p data-bbox="284 981 443 1025">วัตถุประสงค์</p> <p data-bbox="284 1037 512 1249">1. เพื่อให้เปิดใจซึ่งกันและกันรวมถึงแสดงความรู้สึกนึกคิด</p>	<p data-bbox="534 510 906 1126">ผู้วิจัย : เปิดประเด็นว่า จากการที่ปฏิบัติตามขั้นตอนตามกระบวนการจิตตปัญญาทุกขั้นตอนแล้ว ขอให้ผู้ปกครองได้สะท้อนความคิดในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการสะท้อนเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้พูดคุยมา เช่น Facebook , ข้อความรู้ 11 เรื่อง และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งร่วมวงสนทนาในครั้งนี้โดยให้พูดคุยอย่างเปิดใจซึ่งกันและกัน</p> <p data-bbox="534 1205 858 1350">ผู้ปกครอง : พุดเปิดใจและแสดงความคิดเห็น (สะท้อนความคิด)</p> <p data-bbox="534 1440 858 1641">ผู้วิจัย : กล่าวสรุปสาระจากกิจกรรมในครั้งนี้และกล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่มาร่วมกิจกรรมในวันนี้</p> <p data-bbox="534 1720 707 1765">ปิดการประชุม</p>	<p data-bbox="927 510 1374 611">ผู้วิจัย : เปิดประเด็นจากการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน (ประมาณ 5 นาที)</p> <p data-bbox="927 1205 1273 1305">ผู้ปกครอง : สะท้อนความคิด (ประมาณ 2 นาที)</p> <p data-bbox="927 1440 1177 1485">ผู้วิจัย : กล่าวขอบคุณ</p>

วิธีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับโรงเรียนในการส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง

การสื่อสาร ส่งต่อ แลกเปลี่ยน สารความรู้และข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์แบบ Facebook เป็นวิธีการที่สามารถเลือกมาใช้ในการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ให้ความรู้กับผู้ปกครองที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้ปกครองสามารถเปิดรับและสื่อสารกับทางโรงเรียน รับความรู้และตอบสนองในเรื่องต่างๆ ได้ค่อนข้างสะดวก ได้ทุกเวลาและโอกาส ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ตอบกับทางโรงเรียนได้ โดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์แบบ Facebook นั้น สะดวก มีประโยชน์ ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะในชุมชนเมืองใหญ่ เมืองที่มีประชากรหนาแน่น หรือชุมชนที่ก้าวหน้า พ่อแม่ผู้ปกครองมักจะมีความพร้อมสูง หรือโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินโครงการร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อประโยชน์ลูกหลานของตน ซึ่งอาจดำเนินการได้โดย

1. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีบัญชีผู้ใช้ Facebook โดยโรงเรียนให้ความรู้ในเรื่องของการสมัครเป็นสมาชิก Facebook โดยสิ่งที่ผู้ปกครองต้องเตรียมก่อนการสมัครคือ ต้องสมัครอีเมล เช่น hotmail, gmail, yahoo หรืออีเมลใด ๆ ก็ได้

2. การเลือกกลุ่มผู้ปกครองที่สมัครใจ และมีบัญชี Facebook เพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการทดลองกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ร่วมกับโรงเรียน ในระยะแรก เน้นสำหรับผู้ที่ได้สะดวกและยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook

3. จัดทำเอกสารเผยแพร่โครงการ ชี้แจงเพื่อให้เข้าใจแนวคิดวิธีการ และภาพรวมของการทดลองการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ในการจัดการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบรายละเอียดในการดำเนินงานและทราบถึงกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน ดังตัวอย่าง ประเด็นข้อความรู้ที่สำคัญ สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย ปฏิทินกำหนดการส่งข้อความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบ Facebook ตารางกำหนดการส่งข้อความรู้ ฯลฯ ในตอนต้นสำหรับวิธีสมัครใช้เครือข่ายสังคมแบบเฟซบุ๊ก ดำเนินการดังนี้

- 1) เข้าไปที่ www.facebook.com
- 2) ในส่วนของ “ลงทะเบียน” ให้กรอกข้อมูลส่วนตัวให้ครบถ้วน เพื่อสมัครสมาชิก เช่น ชื่อ นามสกุล อีเมล รหัสผ่าน เพศ วันเดือนปีเกิด
- 3) คลิกที่ปุ่ม “ลงทะเบียน”
- 4) กรอกตัวอักษรตามที่เห็นในช่อง “คำที่อยู่ในกรอบคือ : (ถ้าอ่านชุดอักษรที่ให้มาครั้งแรกไม่ชัด สามารถเปลี่ยนชุดอักษรได้ โดยคลิกที่ “ลองใช้คำอื่น”)
- 5) จากนั้นคลิกที่ปุ่ม “ลงทะเบียน”
- 6) Step 1 : ขั้นตอนนี้จะให้ “ค้นหา” เพื่อนที่เป็นสมาชิกของ Facebook เพียงแค่กรอก “อีเมลของคุณ” และ “รหัสผ่านของอีเมล” นั้น จากนั้นก็คลิกที่ปุ่ม “ค้นหาเพื่อน” เพื่อให้ระบบทำการค้นหาเพื่อนที่เป็นสมาชิกของ Facebook จากสมุดที่อยู่ (Address Book) ในอีเมลของคุณ แต่ถ้ายังไม่ต้องการค้นหาเพื่อน ก็ข้ามขั้นตอนนี้ไปได้ โดยคลิกที่ลิงก์ “ข้ามขั้นตอนนี้”
- 7) Step 2 : ขั้นตอนนี้จะให้กรอก “ข้อมูลส่วนตัว” ซึ่งใน Facebook จะมีแบบฟอร์มข้อมูลต่าง ๆ มาให้กรอก เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย นายจ้าง บริษัท และข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ ซึ่งจะกรอกทั้งหมดหรือกรอกบางส่วนก็ได้ เมื่อกรอกแล้ว ให้คลิกที่ปุ่ม “บันทึกและดำเนินการต่อ” เพื่อไปยังขั้นตอนต่อไป หรือถ้ายังไม่พร้อมที่จะกรอกข้อมูล ก็สามารถคลิกที่ลิงก์ “ข้าม” เพื่อไปสู่ขั้นตอนต่อไปก็ได้เช่นกัน
- 8) Step 3 : ขั้นตอนนี้จะให้ใส่ “รูปประจำตัว” (Profile Picture) ซึ่งสามารถเลือกภาพโดย “อัปโหลดรูปภาพ” จากไฟล์ภาพถ่ายที่คุณมีอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือจะถ่ายภาพใหม่โดย “ถ่ายรูป” ด้วยกล้องเว็บแคม ซึ่งในที่นี้เลือกใช้วิธี “อัปโหลดรูปภาพ” โดยการคลิกที่ลิงก์ “อัปโหลดรูปภาพ”
- 9) คลิกที่ปุ่ม “Choose File” เพื่อทำการเลือกรูปภาพ
- 10) จากนั้น เลือกไฟล์รูปภาพที่ต้องการแล้วคลิก “Open”
- 11) รูปภาพที่เลือกจะปรากฏ จากนั้นคลิกที่ปุ่ม “บันทึกและดำเนินการต่อ”
- 12) หลังจากจบขั้นตอน Step 3 แล้ว Facebook จะแสดงหน้า “ยินดีต้อนรับคุณ (ชื่อของคุณ) xxx เข้าสู่ Facebook” ก่อนที่จะดำเนินการขั้นตอนต่อไป ให้คุณไปเช็คอีเมลที่คุณใช้ลงทะเบียนกับ Facebook ก่อน เพื่อยืนยันการลงทะเบียนใช้บริการให้เสร็จสมบูรณ์
- 13) เมื่อเข้าไปที่อีเมล ให้เลือกฉบับที่มาจาก Facebook โดยมีหัวข้อ (Subject) ว่า “การยืนยันอีเมลสำหรับติดต่อ Facebook” (Facebook Account Confirmation) เมื่อคลิกเข้าไป จะพบลิงก์ที่ใช้ในการยืนยัน ให้ “คลิกที่ลิงก์” ดังกล่าวเพื่อยืนยันการลงทะเบียนใช้บริการ

14) เมื่อคลิกที่ลิงก์นั้นแล้ว ที่หน้า Facebook จะมีหน้าต่างเล็ก ๆ พร้อมข้อความว่า “บัญชีผู้ใช้ได้รับการยืนยันแล้ว” ให้คลิกที่ปุ่ม “ตกลง” เพื่อทำการปิดหน้าต่างดังกล่าว

ส่วนวิธีติดตามและประเมินผล จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของโครงการ การดำเนินงาน เป้าหมายการประเมิน การสะท้อนความคิดของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ร่วมโครงการ แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะนิยมใช้วิธี

1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ติดตามจากการสอบถามและแสดงความคิดเห็นจาก Facebook

ประวัติผู้เขียน**ชื่อ – สกุล****ประวัติการศึกษา****ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน**

จรรยาพร แดงโชติ

ปริญญาตรี ปี 2528 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

เอกคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท ปี 2542 การศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลดวงใจ

285/154 ซอยงามวงศ์วาน 23 ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.

นนทบุรี 11000